

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Indian Institute, Oxford.

THE MALAN LIBRARY

PRESENTED

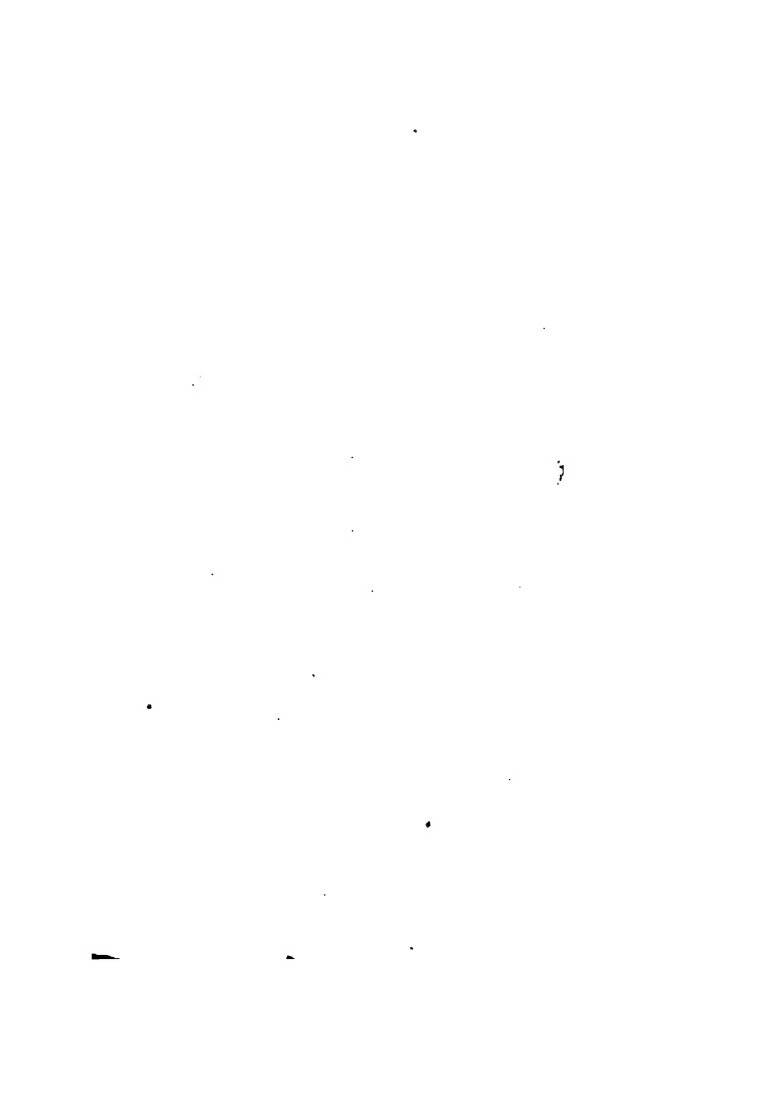
BY THE REV. S. C. MALAN, D.D.,

VICAR OF BROADWINDSOR,

January, 1885.

98 A54

STRABONIS
RERUM
GEOGRAPHICARUM
LIBRI XVII.

AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM
ACCURATE EDITI.

EDITIO STEREOTYPA.

TOMUS I.

LIPSIAE
SUMTIBUS ET TYPIS CAR. TAUCHNITII.
1829.

Tabellenpreis 9 Groschen.

Τ Ω Ν
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ὅτι ἐκτὸς φιλοσοφίας ἡ γεωγραφικὴ πραγματεία. Ὅτι
Ὁμηρος ἀδιῆ παταχοῦ τῶν ἐπῶν φαίνεται χρώμενος.
οἱ πρότερον ἀδιῆ χρησάμενοι ἠλλειπῶς ἢ ἀναρδρώτως,
φαλμάτως, ἢ ψευδῶς, ἢ τοῖς ἀπὸ τοῖς ἀσυμφώνως εἰρη-
ν. Ἐλεγχοὶ καὶ ἀποδείξεις τοῦ εἰκότως ἀπὸ τῶν οὕτω
ἐν κεφαλαιώδεις, πάσης οἰκουμένης συντόμως ὑποτυ-
πτε τὴν διάθεσιν. Πίστις εἰκότων, καὶ τεκμηρίων
ἰσως τοῦ κατὰ πολλὰ μέρη τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
ἐς ἀλλήλους μετατεθῆναι.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Ε Γ Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΡΩΤΟΥ.

CAP. I

ὅτι τοῦ φιλοσόφου πραγματείας εἶναι νομιζόμε-
ν ἄλλῃ τινα, καὶ τὴν γεωγραφικὴν. ἢν εἴν
καρ. Τ. I

προηρημέθαι ἐπισκοπεῖν. Ὅτι δ' οὐ φαύλως τομ
ζομεν, ἐκ πολλῶν δῆλον. Οἱ τε γὰρ πρῶτοι θα
ρήσαντες αὐτῆς ἄψασθαι, τοιοῦτοί τινες ὑπῆρξαν
Ὅμηρος, τε καὶ Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος, κα
Ἐκαταῖος ὁ πολίτης αὐτοῦ, καθὼς καὶ Ἐρατοσθένης
φησί· καὶ Δημόκριτος δὲ, καὶ Εὐδόξος, καὶ Δικαίαι
χος, καὶ Ἐφορος, καὶ ἄλλοι πλείους· ἔτι δὲ οἱ με
τούτους Ἐρατοσθένους τε καὶ Πολύβιος, καὶ Ἰοσε
δώνιος, ἄνδρες φιλόσοφοι. Ἦτε πολυμάθεια, δ
ῆς μόνῃς ἐφικέσθαι τοῦδε τοῦ ἔργου δυνατόν, οἱ
ἄλλου τινός ἐστιν, ἢ τοῦ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπων
ἐπιβλέποντος· ὥνπερ τὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην φε
σέν. Ὡς δ' αὐτως καὶ ἡ ὠφέλεια ποικίλη τις οὔσι
ἢ μὲν πρὸς τὰ πολιτικά, καὶ τὰς ἡγεμονικὰς πράξεις
ἢ δὲ πρὸς ἐπιστήμην τῶν τε οὐρανίων, καὶ τῶν ἐπ
γῆς καὶ θαλάττης ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ καρπῶν
καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἰδεῖν παρ' ἐκάστοις ἐστὶ, τὸν αἰ
τὸν ὑπογράφει ἄνδρα, τὸν φροντίζοντα τῆς περὶ
τὸν βίον τέχνης, καὶ εὐδαιμονίας.

Ἀναλαβόντες δὲ καθέκαστον ἐπισκοποῦμεν τῶ
εἰρημένων ἔτι μᾶλλον. Καὶ πρῶτον, ὅτι ὀρθῶ
ὑπαιλήφामεν καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ὧν ἐστι
καὶ Ἱππαρχος, ἀρχηγέτην εἶναι τῆς γεωγραφικῆς ἐμ
πειρίας Ὅμηρον· ὅς οὐ μόνον ἐν τῇ κατὰ τὴν ποιή
σιν ἀρετῇ πάντως ὑπερβέβληται τοὺς πάλαι, καὶ τοῖ
ὑστερον, ἀλλὰ σχεδὸν τι καὶ τῇ κατὰ τὸν βίον ἐμ
πειρίᾳ τὸν πολιτικόν· ἀφ' ἧς οὐ μόνον περὶ το
πράξεις ἐσπούδασεν ἐκεῖνος, ὅπως ὅτι πλείστας γνοί
καὶ παραδώσῃ τοῖς ὑστερον ἐσόμενοις· ἀλλὰ καὶ τ

περὶ τοὺς τόπους· τοὺς τε καθ' ἕκαστα, καὶ τοὺς κατὰ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην γῆν τε, καὶ θάλατταν. Οὐ γὰρ ἂν μέχρι τῶν ἐσχάτων αὐτῆς περιάτων ἀφίκετο τῇ μνήμῃ κύκλῳ περιῶν. Καὶ πρῶτον μὲν τῷ ὤκεανῳ περίκλυστον, ὥς περ ἔστιν, ἀπέφηνεν αὐτὴν· ἔπειτα δὲ τῶν χωρίων τὰ μὲν ὠνόμαζε, τὰ δὲ ὑπηνίττετο τεκμηρίοις τισί· Λιβύην μὲν, καὶ Αἰθιοπίαν, καὶ Σιδονίους καὶ Ἑρεμβοὺς (οὓς εἰκὸς ἔγειν τοὺς Τρωγλοδύτας Ἀραβας) φητὶς λέγων· οὓς δὲ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς καὶ δύσεσιν αἰνιτιζόμενος ἐκ τοῦ τῷ ὤκεανῳ κλύεσθαι. Ἐνθὲνδε γὰρ ἀνίχοντα ποιεῖ τὸν ἥλιον καὶ δυόμενον εἰς τοῦτον· ὥς ἐ αὐτῶς καὶ τὰ ἄστρον·

Ἡἴλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἄρουραις

Ἐξ ἀκαλάρφείταο βαθυρόφου ὤκεανοῖο.

Ἐν δ' ἔπεσ' ὤκεανῷ λαμπρὸν φάος ἡλείοιο,

Ἐλκον νύκτα μέλαιναν.

καὶ τοὺς ἀστέρας λελοτμένους ἐξ ὤκεανοῦ λέγει.

Τῶν δ' ἐσπερίων ἀνδρῶν, καὶ τὴν εὐδαίμονίαν φανίζει, καὶ τὴν εὐκρασίαν τοῦ περιέχοντος· πεπυσμένος, ὥς ἔοικε, τὸν Ἰβηρικὸν πλοῦτον, ἐφ' ὃν αἱ Ἑρακλῆς ἐστράτευσε, καὶ οἱ Φοῖνικες ὕστερον ἔπερ καὶ κατέσχον τὴν πλείστην ἀρχήν· μετὰ ταῦτα ἡ Ῥωμαῖοι. Ἐνταῦθα γὰρ αἱ τοῦ Ζεφύρου πνοαί. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Ἰλῦσιον ποιεῖ πεδίον ὁ ποιητής, ἵς ὃ πεμφθῆσθαι τὸν Μενέλαον φησιν ὑπὸ τῶν ἑοῶν.

Ἀλλὰ σ' ἐς Ἰλῦσιον πεδίον, καὶ πείρατα γαίης

Ἀθάνατοι πέμπουσιν, ὅτι ξανθὸς Ῥαδάμανθος.

Τῇ περ φηΐσται βιοτὴ πῆλαι ἀνθρώποισιν·
 Οὐ νικητός, οὐτ' ἄρ χειμῶν πολὺς, οὔτε ποτ'
 ὄμβρος.

Ἄλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λυγυπνέοντας ἀήτας
 Ὠκεανὸς ἀνίσσει.

Καὶ αἱ τῶν μακάρων δὲ νῆσοι πρὸ τῆς Μαυρου-
 σίας εἰσὶ τῆς ἐσχάτης πρὸς δύσιν, καθ' ὃ μέρος συν-
 τράχει καὶ τὸ τῆς Ἰβηρίας τὸ ταύτῃ πέρας. Ἐκ δὲ
 τοῦ ὀνόματος δῆλον, ὅτι καὶ ταύτας ἐνόμιζον ἐν-
 δαίμονας, διὰ τὸ πλησιάζειν τοιοῦτοις χωρίοις.

Ἀλλὰ μὴν ὅτινα καὶ Αἰθίοπες ἔσχατοι ἐπὶ τῷ
 ὠκεανῷ, δηλοῖ· ὅτι μὲν ἔσχατοι,

Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαΐαται ἔσχατοι ἀνδρῶν.
 Οὐ δὲ τοῦ, διχθὰ δεδαΐαται, φαύλως λεγομένου, ὥς
 διχθῆσεται ὕστερον· ὅτι δ' ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
 Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ πρὸς ταῖς ἄρκτοις ἐσχατιὰ παρωκεα-
 νίτις ἐστίν, οὕτως ῥηρίζατο εἰπὼν περὶ τῆς ἄρκτου·

Οἷη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο.

Διὰ μὲν γὰρ τῆς ἄρκτου, καὶ τῆς ἀμύξης, τὸν ἄρ-
 κτικὸν δηλοῖ· οὐ γὰρ ἂν τοσούτων ἀστέρων ἐν τῷ
 αὐτῷ χωρίῳ περιφερομένων τῷ αἰεὶ φανεροῖ, οἷην ἄμ-
 μορον εἶπε λοετρῶν ὠκεανοῖο. ὥς τ' οὐκέτι ἀπειρίαν
 αὐτοῦ καταγινώσκουσιν, ὥς μίαν ἄρκτον ἀντὶ δυοῖν
 εἰδότης· οὐδὲ γὰρ εἰκὸς ἦν που, τὴν ἐτέραν ἡστρο-
 θεῖσθαι· ἀλλ' ἄφ' οὗ οἱ Φοίνικες ἐσημειώσαντο,
 καὶ ἐρχοῦντο πρὸς τὸν πλοῦν, παρελθεῖν καὶ εἰς
 τοὺς Ἑλλήνας τὴν διάστασιν ταύτην· ὥσπερ καὶ τὸν

Βιρτάνης πλόκαμον, καὶ τὸν Κάνωβον, ἐχθρὸς καὶ
τρίην κατωνομασμένον· πολλοὺς δ' ἔτι τῶν ἀνωνό-
μων ὄντας, καθάπερ καὶ Ἄρατος φησιν. Οὐδὲ Κρά-
της οὖν ὀρθῶς γράφει·

Οἶος δ' ἄμμορος ἐστὶ λοιπῶν,

φεύγων τὰ μὴ φευκτά. Βελτίων δ' Ἡράκλειτος καὶ
Ῥηρικώτερος, ὁμοίως ἀντὶ τοῦ ἄρκτικοῦ, τὴν ἄρ-
κτιον ὀνομάζων. „Ἦοῦς γὰρ καὶ ἐσπέρας τέρματα
ἢ ἄρατος, καὶ ἀντίον τῆς ἄρκτου οὗρος ἀθροίου
διός.“ ὁ γὰρ ἄρκτικός ἐστὶ δύσεως καὶ ἀνατολῆς
ὄρος, οὐχ ἡ ἄρκτος. Διὰ μὲν δὴ τῆς ἄρκτου, ἣν
καὶ ἄμαξαν καλεῖ, καὶ τὸν Ὠρίωνα δοκεῖν φησὶ,
τὸν ἄρκτικὸν δηλοῦν. διὰ δὲ τοῦ ὠκεανοῦ τὸν ὀρί-
ζοντα, εἰς ὃν, καὶ ἐξ οὔ, τὰς δύναις, καὶ τὰς ἀνα-
τολὰς ποιεῖται. Εἰπὼν δὲ αὐτοῦ στρέφεσθαι, καὶ
ἔμοιρεῖν τοῦ ὠκεανοῦ, οἶδεν, ὅτι κατὰ σημεῖον τὸ
ἄρκτικώτατον τοῦ ὀρίζοντος γίνεται ὁ ἄρκτικός.
Ἀκολούθως δὲ τούτῳ τὸ ποιητικὸν ἔρμυσαντες, τὸν
μὲν ὀρίζοντα ὀφείλομεν δέχεσθαι, τὸ ἐπὶ τῆς γῆς ὀ-
κείως τῷ ὠκεανῷ· τὸν δ' ἄρκτικόν, τῆς γῆς ὑπερ-
μνον, ὥς ἂν πρὸς πύσθησιν κατὰ τὸ ἄρκτικώτατον
τῆς οἰκήσεως σημεῖον· ὥστε καὶ ταῦτα τὸ μέρος τῆς
γῆς, κλύζουσιν ἂν τῷ ὠκεανῷ κατ' αὐτὸν. Καὶ τοῦς
ἐνθρόνους δὲ οἶδε τοὺς προσβορέους μάλιστα, οὗς
ὀνομαστὴ μὲν οὐ δηλοῦν (οὐδὲ γὰρ τῶν πᾶν κοινὸν
αὐτοῖς ὄνομα κεῖται πᾶσι) τῇ διαίτη δὲ φράζει, Νο-
μάδας αὐτοὺς ὑπογράφων καὶ ἀγαντοὺς ἱππηματο-
ποῦς, γυλαιοφάγους ἄβλους τι.

Καὶ ἄλλως δ' ἐμφαίνει τὸ κύκλῳ περικεῖσθαι τῇ γῇ τὸν ὠκεανόν, ὅταν οὕτω φησὶν ἡ Ἑρα·

Εἶμι γὰρ ὀφιομένη πολυφόρβου περὶ ῥατα γαλῆς,
Ὡκεανόν τε θεῶν γένεσιν·

τοῖς γὰρ πέρασι πᾶσι συνήθη λέγει τὸν ὠκεανόν· τὰ δὲ πέρατα κύκλῳ περιέκειται· ἔν τε τῇ ὀπλοποιίᾳ τῆς Ἀχιλλέως ἀσπίδος κύκλῳ περιτίθῃσι τὸν ὠκεανόν ἐπὶ τῆς ἵτιος. Ἔχεται δὲ τῆς αὐτῆς φιλοπραγμοσύνης καὶ τὸ μὴ ἄγνοεῖν τὰ περὶ τὰς πλημμυρίδας τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὰς ἀμπώτεις, ἀφορρόου ὠκεανοῦ λεγόντα· καὶ,

Τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἡματι, τρεῖς δ'
ἀναροιβδεῖ.

καὶ γὰρ εἰ μὴ τρεῖς, ἀλλὰ δις, τάχα τῆς ἱστορίας παραπεσούσης, ἢ τῆς γραφῆς διημαρτημένης· ἀλλ' ἦγε προαίρεσις τοιαύτη. καὶ τὸ ἐξ ἀκαλαρξείτiao δὲ, ἔχει τινὰ ἔμφασιν τῆς πλημμυρίδος ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πρᾶεῖαν, καὶ οὐ τελέως ροώδη. Ποσειδώνιος δὲ καὶ ἐκ τοῦ σκοπέλους λέγειν τοτὲ μὲν καλυπτομένους, τοτὲ δὲ γυμνουμένους, καὶ ἐκ τοῦ, ποταμὸν φάναι τὸν ὠκεανόν, εἰκάζει τὸ ροῶδες αὐτοῦ τὸ ἐπὶ τὰς πλημμυρίδας ἐμφανίζεσθαι· τὸ μὲν οὖν πρῶτον εὖ· τὸ δὲ δεύτερον οὐκ ἔχει λόγον. οὔτε γὰρ ποταμῷ ρεύματι ἔοικεν ἢ τῆς πλημμυρίδος ἐπίβασις· πολὺ δὲ μᾶλλον ἢ ἀναχώρησις οὐ τοιαύτη. Ὁ, τε τοῦ Κράτητος λόγος διδάσκει τὴν πιθανώτερον. βαθυρόφουν μὲν γὰρ καὶ ἀψόρροον λέγει, [δμοίως δὲ καὶ ποταμὸν] τὸν ὅλον ὠκεανόν, λέγει δὲ καὶ μέρος τοῦ ὠκεανοῦ τὴν ποταμὸν, καὶ ποταμοῖο

ῥόον, οὐ τοῦ ὄλου, ἀλλὰ τοῦ ῥέου, ὅταν οὕτω
φῇσιν·

Ἀνὴρ ἐπεὶ ποταμοῖς λίπεν ῥόον ἠκαινοῖο

Νῆες, ἀπὸ δ' ἔκειτο κῦμα θαλάσσης εὐρυπόροιο·
οὐ γὰρ τὸν ὄλον, ἀλλὰ τὸν ἐν τῷ ὠκεανῷ τοῦ ποτα-
μοῦ ῥόον μέρος ὄντα τοῦ ὠκεανοῦ (ὅν φησιν ὁ Κρά-
της ἀνάχυσιν τενα καὶ κάλπον ἐπὶ τὸν νότιον πόλον
ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ διήκοντα· τοῦτον γὰρ
δέναιτ' ἂν τις ἐκλιπῶν, εἴτι εἶναι ἐν τῷ ὠκεανῷ)· τὸν
δὲ ὄλον ἐκλιπύοντα εἴτι εἶναι ἐν τῷ ὄλῳ, οὐχ οἶόν τε.
Ὅμηρος δέ γε οὕτω φησὶ,

..... ποταμοῖς λίπεν ῥόον

... ἀπὸ δ' ἔκειτο κῦμα θαλάσσης·

ἥτις οὐκ ἄλλη τίς ἐστιν, ἀλλὰ ὠκεανός. γίνεται οὖν,
εἰν ἄλλοις δέχῃ, ἐκβάς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ἤλθιν εἰς
τὸν ὠκεανόν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μακροτέρως ἐστὶ
διαίτης.

Ὅτι δὲ ἡ οἰκουμένη νῆσός ἐστι, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς
εὐσθησεως, καὶ τῆς πείρας ληπτίον· πανταχῇ γὰρ
ὁπῇ ποῖ· οὖν ἐφικτὸν γέγονεν ἀνθρώποις ἐπὶ τὰ
ἰσχυρὰ τῆς γῆς προελθεῖν, εὐρίσκεται θάλαττα, ἣν
δὴ καλοῦμεν ὠκεανόν· καὶ ὅπου δὴ αἰσθήσει λα-
βῆν οὐχ ὑπῆρξεν, ὁ λόγος δείκνυσσι. Τὸ μὲν γὰρ
ἰσθμὸν πλευρὸν τὸ κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ τὸ ἰσπέ-
ριον, τὸ κατὰ τοὺς Ἰβηρας, καὶ τοὺς Μαυρουσίους,
περικλείεται πᾶν, καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦτε Νοτίου μέ-
ρους, καὶ τοῦ Βορείου· τὸ δὲ λειπόμενον, ἅπλουν
ἡμῶν μέχρι νῦν, τοῖ μὴ συμμίσσαι μηδένος ἀλλήλοισι
ἡν ἀντιπερικλείοντων, οὐ πολὺ, εἴτις συντίθων,

ἐκ τῶν παραλλήλων διαστημάτων, τῶν ἐφικτῶν ἡμῖν. Οὐκ εἰκὸς δὲ, διθάλαττον εἶναι τὸ πέλαγος τὸ Ἀτλαντικόν, ἰσθμοῖς διειργόμενον οὕτω στενοῖς, τοῖς κωλύουσι τὸν περίπλουν· ἀλλὰ μᾶλλον σύρρουν, καὶ συνεχῆς. Οἶτε γὰρ περιπλεῖν ἐπιχειρήσαντες, εἴτα ἀναστρέψαντες, οὐχ ὑπὸ ἡπείρου τινὸς ἀντιπιπτούσης καὶ κωλυούσης, τὸν ἐπέκεινα πλοῦν ἀνακρουσθῆναι φασίν, ἀλλὰ ὑπὸ ἀπορίας, καὶ ἐρημίας, οὐδὲν ἦττον τῆς θαλάττης ἐχούσης τὸν πόρον. Τοῖς τε πάθουσι τοῦ ὠκεανοῦ τοῖς περὶ τὰς ἀμπώτεις, καὶ τὰς πλημμυρίδας δμολογεῖ τοῦτο μᾶλλον· πάντη γοῦν ὁ αὐτὸς τρόπος τῶν τε μεταβολῶν ὑπάρχει, καὶ τῶν αὐξήσεων, καὶ μειώσεων, ἣ οὐ πολὺ παραλλάττων· ὥς ἂν ὑφ' ἐνὸς πελάγους τῆς κινήσεως ἀποδιδομένης, καὶ ἀπὸ μιᾶς αἰτίας. Ἰππαρχος δ' αὖ πιθανός ἐστιν, ἀντιλέγων τῇ δόξῃ ταύτῃ, ὥς οὐθ' ὁμοιοπαθοῦντος τοῦ ὠκεανοῦ πανταχοῦ, οὐτ' εἰδοθείη τοῦτο ἀκολουθαῦντος αὐτῷ τοῦ σύρρουν εἶναι πᾶν τὸ κύκλῳ πέλαγος τὸ Ἀτλαντικόν· πρὸς τὰ μὴ ὁμοιοπαθεῖν μάρτυρι χρώμενος Σελεύκῳ τῷ Βαβυλωνίῳ. Ἡμεῖς δὲ τὸν μὲν πλείω λόγον περὶ τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τῶν πλημμυρίδων εἰς Ἡοσειδώνιον ἀναβαλλόμεθα καὶ Ἀθηνόδωρον, ἱκανῶς διακρατήσαντας τὸν περὶ τούτων λόγον· πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐπὶ τοσοῦτον λέγομακ, ὅτι πρὸς τε τὴν ὁμοιοπαθεῖαν οὕτω βέλτιον νομίσαι. τὰ τε οὐράνια συγχροῖτ' ἂν κρεῖττον καὶς ἐντεῦθεν ἀναθυμιάσειν, εἰ πλείον εἴη τὸ ὑγρὸν περιεχυμένον.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἔσχατα καὶ τὰ κύκλῳ τῆς οἰκου-

μένης οἶδε, καὶ φράζει σαφῶς ὁ ποιητής, οὕτω καὶ τὰ τῆς Θαλάττης τῆς ἐντός. Περιέχει γὰρ ταύτην, ἐπὶ στηλῶν ἀρξαμένῳ, Λιβύη τε, καὶ Αἴγυπτος, καὶ Φοινίκη· ἐξῆς δὲ ἡ περίξ τῆς Κύπρου· εἶτα Σόλιμοι, καὶ Λύκιοι, καὶ Κάρες· μετὰ δὲ τούτους ἡ μεταξὺ Μυκάλης, καὶ τῆς Τρωάδος ἡϊών, καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι, ὧν ἀπασῶν μέμνηται· καὶ ἐφεξῆς τῶν περὶ τὴν Προποντίδα, καὶ τοῦ Εὐξείνου τὰ μέχρι Κολχίδος, καὶ τῆς Ἰάσονος στρατείας. Καὶ μὴν καὶ τὸν Κιμμερικὸν βόσπορον οἶδε, τοὺς Κιμμερίους εἰδῶς, (σὺδήπου τὸ μὲν ὄνομα τῶν Κιμμερίων εἰδῶς, αὐτοὺς δὲ ἀγνοοῖν) οἳ κατ' αὐτὸν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, μέχρις Ἰωνίας ἐπιδραμον τὴν γῆν τὴν ἐκβοσπόρου πᾶσαν. Αἰνίττεται γοῦν καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῶν, ζοφῶδες ὄν, καὶ ὥς φησὶν·
 Ἡέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐ δὲ ποτ' αὐτοὺς
 Ἥλιος φαίδων ἐπιλάμπεται ἄκτινεσσιν, . . .
 Ἄλλ' ἐπὶ νύξ ὅλη τέταται.

Γνωρίζει δὲ καὶ τὸν Ἰστρον, μεμνημένος γε τοῦ Μυσῶν ἔθνος Θρακίου παροικούντος τὸν Ἰστρον. Καὶ μὴν καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν πᾶσαν οἶδε, Θρακίαν οὖσαν, μέχρι Πηγείου· Παϊονάς τε ὀνομάζων, καὶ Ἄθω, καὶ Ἀξιόν, καὶ τὰς προκειμένας τούτων νήσους. Ἐξῆς δὲ ἐστὶν ἡ τῶν Ἑλλήνων παραλία, μέχρι Θεσπρωτῶν, ἧς ὑπύστης μέμνηται. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ἄκρα οἶδε, Τεμέσην καλῶν, καὶ Σικελούς· καὶ τὰ τῆς Ἰβηρίας ἄκρα, καὶ τὴν εὐδαμονίαν αὐτῶν, ἣν ἀρτίως ἔφαμεν. Εἰ δὲ τίνα ἐν τοῖς μεταξὺ διαλείμματα φαίνεται, συγγνωίη τις ἄν

καὶ γὰρ καὶ ὁ γεωγραφῶν ὄντως πολλὰ παρέησι τι ἐν μέρει. Συγγνοίη δ' ἂν, καὶ εἰ μυθώδη τι προσπέπλεκται τοῖς λεγομένοις ἱστορικῶς, καὶ διδασκαλικῶς· καὶ οὐ δεῖ μέμφεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἀληθὲς ἐστίν, ὃ φησιν Ἐρατοσθένης, ὅτι ποιητὴς πᾶς σι γέζεται ψυχαγωγίας, οὐ διδασκαλίας. τ' ἄναντ γὰρ οἱ φρονιμώτατοι τῶν περὶ ποιητικῆς τι φθεγξμένων, πρῶτην τινὰ λέγουσι φιλοσοφίαν τὴν ποιητικὴν. Ἀλλὰ πρὸς Ἐρατοσθένη μὲν αὐθις ἐροῦμ διὰ πλειόνων· ἐν οἷς καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ πάλαι ἐσται λόγος.

Νυνὲ δὲ ὅτι μὲν Ὅμηρος τῆς γεωγραφίας ἤρξε ἀρκεῖτω τὰ λεχθέντα. Φανεροὶ δὲ καὶ οἱ ἐπακολοθήσαντες αὐτῷ ἄνδρες ἀξιόλογοι, καὶ οἰκείοι φιλοσοφίας· ὧν τοὺς πρῶτους μετ' Ὅμηρον, δύο φησὶ Ἐρατοσθένης· Ἀναξίμανδρόν τε, θαλοῦ γερονδὶ γινώριμον καὶ πόλιν, καὶ Ἐκαταῖον τὸν Μιλήσιον τὸν μὲν οὖν, ἐκδοῦναι πρῶτον γεωγραφικὸν πίνακα τὸν δὲ Ἐκαταῖον καταλιπεῖν γράμμα, πιστοῦμεν ἐκείνου εἶναι ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ γραφῆς.

Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε δεῖ πρὸς ταῦτα πολυμαθεία εἰρήκασι συχνοί. Εὐ δὲ καὶ Ἰππαρχος ἐν τοῖς περὶ Ἐρατοσθένη διδάσκει, ὅτι παντὶ καὶ ἰδιώτῃ, καὶ τ φιλομαθοῦντι τῆς γεωγραφικῆς ἱστορίας προσηκούσης, ἀδύνατον λαβεῖν, ἄνευ τῆς τῶν οὐρανίων, καὶ τῆς τῶν ἐκλειπτικῶν τηρήσεων ἐπικρίσεως· οἷον Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἰγύπτῳ, πότερον ἀρκτικώτερον Βαβυλῶνος ἢ νοτιωτέρου, λαβεῖν οὐχ οἶόν τε, οὐδ' ὅπως δασύον διάστημα, χωρὶς τῆς διὰ τῶν κλιμάτων

ἰσπεύεως. Ὅμοίως τὰς πρὸς ἑω παρακεχωρηκέναις, ἢ πρὸς διέσιν μᾶλλον καὶ ἥτιον, οὐκ ἂν γινοίη τὴς ἀριθμῶς, πλὴν ἢ διὰ τῶν ἐκλειπτικῶν ἡλίου καὶ σεληνῆς συγκρίσεων· οὗτος δὲ δὴ τοιαῦτα φησίν.

Ἄπαντες οὗτοι τόπων ιδιότητας λέγειν ἐπιχειροῦσιν, οἰκειῶς προσάπτονται, καὶ τῶν οὐρανίων, καὶ γεωμετρίας, σχήματα, καὶ μεγέθη, καὶ ἀποστήματα, καὶ κλίματα δηλοῦντες, καὶ θάλαπῃ, καὶ ψύχῃ, καὶ ἅπλως τὴν τοῦ περιέχοντος φύσιν. Ἐπεὶ καὶ οἶκον κατασκευάζων οἰκοδόμος ταῦτα ἂν προορῶτο, καὶ πόλιν κτίζων ἀρχιτέκτων· μὴ τι γὰρ ὅλην ἐπισκοπῶν τὴν οἰκουμένην ἀνὴρ· πολὺ γὰρ τοῦτω προσῆκε μᾶλλον. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς μικροῖς χωρίοις, τὸ πρὸς ἄρκτους τὴ ἢ πρὸς νότον κεκλίσθαι, παραλλαγὴν οὐ πολλὴν ἔχει. ἐν δὲ τῷ παντὶ κύκλῳ τῆς οἰκουμένης, πρὸς ἄρκτον μὲν τὸ μέχρι τῶν ὑστάτων ἐστὶ τῆς Σκυθίας, ἢ τῆς Κελτικῆς· μέχρι δὲ τῶν ὑστάτων Αἰθιοπῶν, τὰ πρὸς νότον· τοῦτο δὲ παμπολλὴν ἔχει διαφορὰν. Ὅμοίως δὲ καὶ τὸ παρ' Ἰνδοῖς οἰκεῖν, ἢ παρ' Ἰβηρσιν· ὧν τοὺς μὲν εἰώους μάλιστα, τοὺς δὲ ἱσπερίους, τρόπον δὲ τινα καὶ ἀντίποδας ἀλλήλοις ἴσμεν.

Πᾶν δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῆς τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἑλλαν ἀστέρων κινήσεως τὴν ἀρχὴν ἔχον, καὶ ἔτι τῆς ἐπὶ τὸ μίσον φορῶς, ἀναβλέπειν ἀναγκάζει πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ πρὸς τὰ φαινόμενα παρ' ἐκάστοις ἡμῶν, τῶν οὐρανίων· ἐν δὲ τούτοις ἐξαλλάξεις ὁρῶνται καμμιγέθεις τῶν οἰκήσεων. Τίς ἂν οὖν διαφορὰς τόπων ἐκτιθέμετος, καλῶς καὶ ἱκανῶς διδύσκοι, μὴ

φροντίσας τούτων μηδενὸς μηδ' ἐπὶ μικρῇ γὰρ εἰ μὴ δυνατόν, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς τὴν ἅπαντα ἀκριβοῦν, διὰ τὸ εἶναι πολιτικὸν τόγῃ ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον καὶ τῷ πολιτικῷ λουθεῖν δυνατόν, προσήκοι ἂν εἰκότως.

Ὁ δ' οὕτω μετεωρίσας ἤδη τὴν διάνοιαν τῆς ὅλης ἀπέχεται γῆς. φαίνεται γὰρ γελοῖο οἰκουμένην γλιχόμενος σαφῶς ἐξειπεῖν, τῶν μεγάλων ἐτόλμησεν ἄψασθαι, καὶ χρήσασθαι : διδασκαλίαν, τὴν δ' ὅλην γῆν, ἧς μέρος ἢ οὐ μὴθ' ὁπόση, μὴθ' ὁποῖα τις, μὴθ' ὅπου τοῦ σύμπαντος κόσμου, μὴθ' ἐφ' ὅρας· καθ' ἓν μέρος οἰκεῖται μόνον τὸ καθ' ἡμᾶς, πλείω, ἢ καὶ πόσα· ὥς δ' αὐτως, καὶ τὸ πᾶν ποιῶν τι, καὶ πόσον, καὶ διὰ τί. Ἐκ μετεωρολογικῇ τινι πραγματείᾳ καὶ γεωμετρικῇ φθῆναι τὸ τῆς γεωγραφίας εἶδος, τὰ ἐπίγεια φανίους συνάπτον εἰς ἓν, ὥς ἐγγυτάτω ὄντι μὴ διειστώτα τοσοῦτον,

Ὅσον οὐρανὸς ἔστι ἀπὸ γαίης.

Φέρε δὴ τῇ τούτῃ πολυμαθείᾳ πρὸς τὴν ἐπίγειον ἱστορίαν, οἷον ζώων, καὶ φυτῶν ἄλλων, ὅσα χρήσιμα, ἢ δύσχρηστα φέρεται καὶ θάλασσαν. Οἶμαι γὰρ ἑναργὲς ἂν γενέσθαι ὃ λέγω. Ὅτι δέ, καὶ τὸ ὄφελος μέγα : παραλαβόντι τὴν τοιαύτην ἱστορίαν, ἔκ τε λαιῶς μνήμης δῆλον, καὶ ἐκ τοῦ λόγου. ποιεῖται φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀπορροῦς ἀποδημήσαντας πολλαχοῦ, καὶ πλεον

ἡ μεγάλη γὰρ τίθενται τὸ πολλὸν ἀνθρώπων ἰδεῖν
 αὐτὰ, καὶ νόον γινῶναι. καὶ ὁ Νέστωρ σεμνύνεται,
 ὅτι τοῖς Λαπίθαις ὤμιλῃται, ἐλθὼν μετύπεμπος.
 Τηλόθεν ἔξ ἀπῆς γαίης· καλίσαντο γὰρ αὐτοί.
 Καὶ ὁ Μενέλειος ὡσαύτως·
 Κύπρον, Φοινίκην τέ καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς,
 Αἰθίοπας θ' ἰκόμην, καὶ Σιδονίους καὶ Ἑρεβούς,
 Καὶ Αἰβύην, ἵνα ἴῃς ἄφ' ἧς χειρὸς τελεθόναι.
 Τροσθεῖς καὶ τὸ ἰδίωμα τῆς χώρας·
 Τῆς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς Ἰνιαντόν.
 Ἐπὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν·
 Τῇ πλεῖστα φέρεי ζείδωρος ἄροτρα.
 Καὶ

Αἰθ' ἐκατόμυλοι εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἐκάστην
 ἄνδρες ἔξοικνεῦσαι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχλοισιν.
 Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευαῖ τιτες εἰς φρόνη-
 ῶν μεγάλοι, τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ
 ὧν καὶ φυτῶν ἰδέας· προαθῆναι δὲ καὶ τὰ τῆς
 ἀλάττης. Ἀμφίβιοι γὰρ τρέπον τινα ἰσμέν, καὶ
 ἢ μᾶλλον χερσαῖοι, ἢ θαλάττιοι. Καὶ τὸν Ἡρα-
 κλῆα εἰκὸς ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐμπειρίας τε καὶ ἱστορίας
 εἶναι.

Μεγάλων ἐπίστορα ἔργων.
 Δὲ δὴ τῆς παλαιῆς μνήμης καὶ ἐκ τοῦ λόγου μαρ-
 τύται τὰ λεχθέντα ἐν ἀρχαῖς ὑφ' ἡμῶν. Διαφε-
 ρεῖς δ' ἐπάγεσθαι δοκῶ μοι πρὸς τὰ νῦν ὁ λόγος
 εἶναι, διότι τῆς γεωγραφίας τὸ πλεον ἰστί πρὸς
 χώρας τὰς πολιτικάς. Χώρα γὰρ τῶν πρῶτων
 γῆ καὶ ἡ θάλαττα, ἣν οἰκοῦμεν. τῶν μὲν μὲν

κρῶν, μικρὰ· τῶν δὲ μεγάλων, μεγάλῃ· μεγίστη δ' ἡ σύμπασα, ἣν περ ἰδίως καλοῦμεν οἰκουμένην. ὥστε τοῖν μεγιστῶν πράξεων αὕτη ἂν εἴη χώρα. Μέγιστοι δὲ τῶν στρατηλατῶν, ὅσοι δύνανται γῆς καὶ θαλάττης ἄρχειν, ἔθνη καὶ πόλεις συνάγοντες εἰς μίαν ἐξουσίαν, καὶ διοίκεσιν πολιτικὴν. Δῆλον οὖν, ὅτι ἡ γεωγραφικὴ πάσα ἐπὶ τὰς πράξεις ἀνάγεται τὰς ἡγεμονικὰς, διατιθεῖσα ἡπείρους, καὶ πελάγη, τὰ μὲν ἐντὸς, τὰ δὲ ἐκτὸς συμπάσης τῆς οἰκουμένης. πρὸς τοὺτους δὲ ἡ διάθεσις, οἷς διαφέρει ταῦτα ἔχειν οὕτως, ἢ ἐτέρως, καὶ γνώριμα εἶναι, ἢ μὴ γνώριμα. Βέλτιον γὰρ ἂν διαχειρίζοιεν ἕκαστα, εἰδότες τὴν χώραν ὅπου σὴ τις, καὶ πῶς κειμένη τυγχάνει, καὶ τινὰς διαφορὰς ἔχουσα, τὰς τ' ἐν τῷ περιέχοντι, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ. Ἄλλων δὲ κατ' ἄλλα μέρη δυναστευόντων, καὶ ἀπὸ ἄλλης ἐστίας καὶ ἀρχῆς τὰς πράξεις προχειριζομένων, καὶ ἐπεκτεινόντων τὸ τῆς ἡγεμονίας μέγεθος, οὐκ ἐπίσης δυνατόν οὔτ' ἐκείνοις ἅπαντα γνωρίζειν, οὔτε τοῖς γεωγραφοῦσιν· ἀλλὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, πολὺ ἐν ἀμφοτέροις καθορᾶται τοῦτοις. Μύλις γὰρ τὸ ἐπίσης πάντ' εἶναι φανερὰ συμβαλὴ τῆς συμπάσης οἰκουμένης ὑπὸ μίαν ἀρχὴν καὶ πολιτείαν ὑπηγμένης· ἀλλ' οὐδ' οὕτως· ἀλλὰ τὰ ἐγγυτέρω μᾶλλον ἂν γνωρίζοιτο· καὶ ποσότης ταῦτα διὰ πλείονων ἐμφανίζειν, ἢ εἴη γνώριμα· ταῦτα γὰρ καὶ τῆς χρείας ἐγγυτέρω ἐστίν. Ὡς τ' οὐκ ἂν εἴη θαυμαστόν, οὐδ' εἰ ἄλλος μὲν Ἰνδοῖς προσήκοι χωρογράφος, ἄλλος δὲ Αἰθίοψιν, ἄλλος δὲ Ἑλλήσι, καὶ Ἕωμαίοις. τί γὰρ ἂν προσήκοι τῷ παρ'

Ἰνδοῖς γεωγράφοι, καὶ τὰ κατὰ Βοιωτοὺς οὕτω φρά-
ζω, ὥς Ὅμηρος·

Οἱδ' Ἑρῖην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλῖδα πετρήσσαν,

Σχοῖνόν τε Σκῶλόν τε —

ἡμῖν δὲ προσήκει· τὰ δὲ παρὰ Ἰνδοῖς οὕτω, καὶ τὰ
καθ' ἑκαστα οὐκέτι· οὐδὲ γὰρ ἡ χρεία ἐπάγεται·
μῆτρον δὲ αὐτὴ μάλιστα τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας.

Καὶ τοῦτο καὶ ἐν μικροῖς μὲν δῆλόν ἐστιν, οἷον
ἐν τοῖς κυνηγεσίοις. ἄμεινον γὰρ ἂν θηρεύσειέ τις
αὐτὸς τὴν ὕλην, ὅποια τις, καὶ πόση· καὶ στρατοπε-
δεῖσαι δὲ καλῶς ἐν χωρίῳ, τοῦ εἰδύτος ἐστὶ, καὶ
ἐνεδρεῦσαι καὶ ὀδεῦσαι. Ἄλλ' ἐν τοῖς μεγάλοις ἐστὶ
τῆλαυγέστερον, ὅση περ καὶ τὰ ἄλλα μείζωι τὰ τῆς
ἐμπειρίας, καὶ τὰ σφάλματα ἐκ τῆς ἀπειρίας. Ὁ
μέντοι Ἀγαμέμνωνος στόλος τὴν Μυσίαν, ὥς τὴν
Τρωάδα πορθῶν, ἐπαλινδρούμησεν αἰσχυρῶς. Πέρσαι
δὲ, καὶ Αἰβυεῖς, τοὺς πορθμοὺς ὑπονοήσαντες εἶναι
τυφλοὺς στενωποὺς, ἐγγὺς μὲν ἦλθον κινδύνων με-
γάλων. Τρύπαια δὲ τῆς ἀνοίας κατέλειπον· οἱ μὲν
τὸν τοῦ Σαλγανέως τάφον πρὸς τῷ Εὐρύπῳ τῷ Χαλ-
κιδικῷ, τοῦ σφαγέντος ὑπὸ τῶν Περσῶν ὥς καθοδη-
γήσαντος φάυλως ὑπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὸν Εὐρύπῳ τὸν
στόλον· οἱ δὲ τὸ τοῦ Πελώρου μνημα, καὶ τούτου
διαφθαρέντος κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν. πλήρης τὰ
ναυαγίων ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξε κατὰ τὴν Ξέρξου στρα-
τίαν. Καὶ ἡ τῶν Αἰολέων δὲ, καὶ ἡ τῶν Ἰωνῶν ἀποι-
κία, πολλὰ τοιαῦτα πταίσματα παραδέδωκεν. Ὁ-
μοίως δὲ, καὶ κατορθώματα ὅπου τὶ κατορθωθῆ-
ναι συνέβη παρὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν τόπων. καὶ ἄ-

περὶ ἐν τοῖς περὶ Θερμοπύλας στενοῖς δ' Ἐφριάλ
 γεται δειξας τὴν διὰ τῶν ὀρεῶν ἀτραπὸν τοῖς
 σαις, ὑποχειρίους αὐτοῖς ποιῆσαν τοὺς περὶ
 δαν, καὶ δεξασθαι τοὺς βαρβάρους εἰσω 1
 Ἑάσας δὲ τὰ παλαιὰ, τὴν νῦν Ῥωμαίων στρ
 ἐπὶ Παρθυαίους ἱκανὸν ἡγοῦμαι τούτου τεκμ
 ᾶς δ' αὐτως τὴν ἐπὶ Γερμανοῦς, καὶ Κελτο
 ἔλεσι καὶ δρυμοῖς ἀβάτοις ἐφημίαις τὲ τοπομ
 των τῶν βαρβάρων, καὶ τὰ ἐγγὺς πόρρω ποι
 τοῖς ἀγνοοῦσι, καὶ τὰς ὁδοὺς ἐπικρυπτομένωι
 τὰς εὐπορίας τροφῆς τε, καὶ τῶν ἄλλων.

Τὸ μὲν δὴ πλεόν, ὥσπερ εἴρηται, πρὸς το
 μονικοὺς βίους καὶ τὰς χρείας. Ἔστι δὲ καὶ τῇ
 κῆς φιλοσοφίας καὶ πολιτικῆς τὸ πλεόν περὶ
 ἡγεμονικοὺς βίους. σημείον δὲ, τὰς γὰρ τῶι
 τειῶν διαφορὰς, ἀπὸ τῶν ἡγεμονικῶν διακρί
 ἄλλην μὲν ἡγεμονίαν τιθέντες τὴν μοναρχίαν
 καὶ βασιλείαν καλοῦμεν· ἄλλην δὲ, τὴν ἀρισ
 τελίαν· τρίτην δὲ, τὴν δημοκρατίαν. τοσαύτας
 τὰς πολιτείας νομίζομεν, ὁμωνύμως καλοῦντες
 ἀπ' ἐκείνων τὴν ἀρχὴν ἐχούσας τῆς εἰδοποιΐας
 λος γὰρ νόμος τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα, αἶ
 τὸ τῶν ἀρίστων, καὶ τὸ τοῦ δήμου. Τὸπος ἡ
 σχῆμα πολιτείας ὁ νόμος. διὰ τοῦτο δὲ, καὶ
 καιὸν εἶπὼν τινες τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον
 περὶ οὗν ἡ πολιτικὴ φιλοσοφία περὶ τοὺς ἢ γ
 τὸ πλεόν ἐστίν, ἔστι δὲ καὶ γεωγραφία περὶ τι
 μονικὰς χρείας, ἔχει ἂν τι πλεονέκτημα καὶ
 παρὰ τοῦτο. Ἀλλὰ τοῦτο μὴ τὸ πλεονέκτημα
 εἰς πράξεις.

ἔχει, δε τινα καὶ θεωρίαν οὐ φαύλην ἢ πραγμα-
 τισ, τὴν μὲν τεχνικὴν τε καὶ μαθηματικὴν, καὶ φυ-
 σικὴν· τὴν δὲ ἐν ἱστορίᾳ καὶ μύθοις κειμένην, οὐ-
 δὲ οὐδαι πρὸς τὰς πράξεις. οἷον εἴ τις λέγει τὰ περὶ
 τὴν Ὀδυσσεύως πλάνην καὶ Μενελάου, καὶ Ἰάσωντος,
 ὡς φρόνησιν μὲν οὐδὲν ἂν συλλαμβάνειν δόξειεν, ἢν
 ὁ πρῶτων ζητεῖ, πλὴν εἰ καταμίσγοι καὶ τῶν γενο-
 μένων ἀναγκαίων τὰ παραδείγματα χρήσιμα· διαγω-
 γῇ δ' ὅμως πορίζοι ἂν οὐκ ἀνελεύθερον τῷ ἐπιβάλ-
 λοντι ἐπὶ τοὺς τόπους τοὺς παρὰσχόντας τὴν μυθο-
 ποίαν. καὶ γὰρ τοῦτο ζητοῦσιν οἱ πρῶτοντες, διὰ
 τὸ ἰνδοῶν, καὶ τὸ ἡδὺ, ἀλλ' οὐκ ἐπιπολύ· μᾶλλον
 γὰρ σπουδαίουσιν, ὥς εἰκός, περὶ τὰ χρήσιμα· διό-
 τι καὶ τῷ γεωγράφῳ τούτων μᾶλλον, ἢ ἐκείνων, ἐπι-
 μελητέον. Ὡς δ' αὐτως ἔχει καὶ περὶ τῆς ἱστορίας
 καὶ περὶ τῶν μαθημάτων· καὶ γὰρ τούτων τὸ χρή-
 σιμον αἰεὶ μᾶλλον ληπτέον, καὶ τὸ πιστότερον.

Μάλιστα δὲ δοκεῖ, καθάπερ εἴρηται, γεωμετρίας
 καὶ ἀστρονομίας δεῖν, τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει. Καὶ
 οὕτως αἰληθῶς· στήματα γὰρ, καὶ κλίματα, καὶ
 μεγέθη καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιούτοις οἰκεία, οὐχ οἷον τι
 λαβεῖν καλῶς, ἄνευ τῆς τοιαύτης μεθόδου. Ἀλλ',
 ὥστε τὰ περὶ τὴν ἀναμίκτησιν τῆς ὅλης γῆς, ἐν ἄλ-
 λαις διακινύουσιν, ἐνταῦθα δὲ ὑποθέσθαι δεῖ, καὶ
 πιστεῦσαι τοῖς ἐκείναις δειχθεῖσιν. Ὑποθέσθαι δὲ καὶ
 σφαιροειδῇ μὲν τὸν κόσμον, σφαιροειδῇ δὲ καὶ τὴν
 λαφάνειαν τῆς γῆς· εἰ δὲ τούτων πρότερον, τὴν
 ἐκ τὸ μέσον τῶν σφαιμάτων φορᾶν. αὐτὸ μόνον ἐπὶ
 τῆς αἰσθήσεως ἢ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ἔγγυς ἵσται. αἱ

ἄρα ἐπισημηγνόμενοι ἐν κεφαλαίῳ μικρά, οἷον ὅτι γῆ σφαιροειδής, ἐκ μὲν τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶ πρόφωθεν ὑπόμνησις· καὶ τὸ, ἕκαστον σῶμα ἐπὶ τὸ αὐτοῦ ἄρτημα νεύειν, ἐκ δὲ τῶν κατὰ πεγᾶλη καὶ τῶν οὐρανὸν φαινομένων, ἐγγύθεν· καὶ γὰρ ἡ αἰσθησις ἐπιμαρτυρεῖν δύναται, καὶ ἡ κοινὴ ἔννοια. Φανερώς γὰρ ἐπιπροσθεῖ τοῖς πλείουσιν ἡ κυρτότης τῆς θαλάττης, ὥς τε μὴ προσβάλλειν τοῖς πρόφωθεν φέρονται, τοῖς ἐπ' ἴσον ἐξηρμένοις τῇ ὄψει· ἐξαρθέντι γοῦν πλέον τῆς ὄψεως ἐφάνη, καίτοι πλέον ἀποσχότα αὐτῆς· ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὴ μετεωρισθεῖσα εἰς τὰ κακρυμμένα πρότερον. Ὅπερ δηλοῖ καὶ ὁ ποιητής· τοιοῦτον γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ·

Ὅξυ μάλᾳ προκιδὼν, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἄρθει
Καὶ τοῖς προσπλέονσι δὲ αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἀπογινούσθαι τὰ πρόσγαια μέρη, καὶ τὰ φανέντα ἐν αἰγαῖς ταπεινὰ ἐξαίρεται μᾶλλον. Τῶν δὲ οὐρανίων περιφορὰ ἐναργής ἐστὶ καὶ ἄλλως, καὶ ἐκ τῶν γνημονικῶν. ἐκ δὲ τούτων εὐθύς ὑποτείνει καὶ ἡ ἔννοια, ὅτι ἐξήλωμένης ἐπ' ἀπειρον τῆς γῆς, οὐκ αὖ τοιαύτη περιφορὰ συνέβαινε. Καὶ τὰ περὶ τῶν κλμάτων δὲ, ἐν τοῖς περὶ τῶν οἰκήσεων δείκνυται.

Νυνὶ δὲ ἐξ ἐτοίμου δεῖ λαβεῖν ἔνια, καὶ ταῦν ὅσα τῷ πολιτικῷ καὶ τῷ στρατηλατῇ χρήσιμα. Οὗ γὰρ οὕτω δεῖ ἀγνοεῖν τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὰ θεῖαι τῆς γῆς, ὥς τ' ἐπειδὴν γίνηται κατὰ τόπον καθ' οὓς ἐξήλλακται τινὰ τῶν φαινομένων τοῖς πολλοῖς ἐν τῷ οὐρανῷ, ταράσσεσθαι καὶ τοιαῦτα λέγεσθαι. Ὡς οὖν, οὐ γὰρ τ' εἶμεν ὑψηλός, οὐδ' ὀπηρῶς.

ἥκη ἡέλιος φασίμβροτος εἶδ' ὑπὸ γαῖαν,
ἥκη ἀννέϊται. —

ως ἀκριβοῦν ὥς τε τὰς πανταχοῦ συνανα-
καὶ συγκαταδύσεις, καὶ συμμεσουρανήσεις,
ατα πόλων, καὶ τὰ κατὰ κορυφὴν σημεία,
ἴλλα τοιαῦτα κατὰ τὰ μεταπτώσεις τῶν ὀρι-
α, καὶ τῶν ἀρκτικῶν διαφέροντα ἀπαντᾷ,
ὅς τὴν ὄψιν, τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει γνωρίζειν
Ἄλλα τὰ μὲν μηδ' ὅλως φροντίζειν, πλήν
ιλοσόφου χάριν· τοῖς δὲ πιστεύειν καὶ μὴ
διατί· καὶ γὰρ τοῦτο τοῦ φιλοσοφοῦντος
δὲ πολιτικῶ σχολῆς οὐ τοσαύτης μέτεστιν,
Οὐ μὴν οὐδ' οὕτως ὑπάρχειν ἀπλοῦν δεῖ
χάνοντα τῇ γραφῇ ταύτῃ, καὶ ἀργόν, ὥς
ραῖραν ἰδεῖν, μηδὲ κύκλους ἐν αὐτῇ, τοὺς
ιλλήλους, τοὺς δ' ὀρθίους πρὸς τοὺτους,
ἱξοὺς· μηδὲ τροπικῶν τε, καὶ ἰσημερινῶν,
κοῦ θέσιν, δι' οὗ φερόμενος ὁ ἥλιος τρέ-
διαφορὰς διδάσκει κλιμάτων τε καὶ ἀνέ-
ῶτα γὰρ καὶ τὰ περὶ τοὺς ὑψίζοντας, καὶ
ικοὺς, καὶ ὅσα ἄλλα κατὰ τὴν πρώτην ἀγω-
αὶς τὰ μαθήματα παραδίδονται, κατὰ
ἄλλως, πῶς δύναται παρακολουθεῖν τοῖς
ἐνταῦθα, ὅ, τε μὴδ' εὐθείαν γραμμὴν,
ἥ, μὴ δὲ κύκλον εἰδῶς, μηδὲ σφαιρικὴν
ν, ἥ ἐπίπεδον, μηδ' ἐν τῷ οὐρανῷ, μηδὲ
τῇ μεγάλῃ ἀρκτου ἀστέρας καταμαθὼν,
τὶ τῶν τοιούτων μηδὲν, ἥ οὐκ ἂν δίοιτο
καταίας ταύτης, ἥ οὐχὶ νῦν, ἀλλ' ἐκείνους

ἐντυχὼν πρότερον, ὧν χωρὶς οὐκ ἂν εἶη γεωγραφία οἰκείος.

Ἀπλῶς δὲ, κοινὸν εἶναι τὸ σύγγραμμα τοῦτο θαλ. καὶ πολιτικόν, καὶ δημωφελὲς ὁμοίως, ὥσπερ καὶ τὴν τῆς ἱστορίας γραφήν. Καὶ κεῖ δὲ πολιτικὸν λέγομεν οὐχὶ τὸν παντάπασιν ἀπαιδευτον, ἀλλὰ τὸν μετασχόντα τῆς τε ἐγκυκλίου, καὶ συνήθους ἀγωγῇ τοῖς ἐλευθέροις, καὶ τοῖς φιλοσοφοῦσιν· οὐδὲ γὰρ ἂν οὔτε ψέγειν δύναιτο καλῶς, οὔτ' ἐπαινεῖν, οὐδὲ κρίνειν ὅσα μνήμης ἄξια τῶν γεγονότων, ὅτε μηδὲ ἐμέλησεν ἀρετῆς, καὶ φρονήσεως, καὶ τῶν εἰς ταῦτε λόγων. Οὕτως δὲ καὶ οἱ τοὺς λιμένας καὶ τοὺς περὶ ἡλούς καλουμένους πραγματευθέντες, ἀτελῇ τῇ ἐπίσκεψιν ποιοῦνται, μὴ προστιθέντες ὅσα ἐκ τῶν μαθημάτων, καὶ ἐκ τῶν οὐρανίων, συνάπτειν προσήκε. Διόπερ ἡμεῖς πεποιηκότες ὑπομνήματα ἱστορικὰ χρήσιμα, ὥς ὑπολαμβάνομεν, εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ πολιτικὴν φιλοσοφίαν, ἔγνωμεν προσθεῖναι καὶ τήνδε τὴν σύνταξιν· ὁμοειδὴς γὰρ καὶ αὐτῇ, καὶ πρὸ τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς. Ἐτι δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ἐκεῖ τὰ περ τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας καὶ βίους τυγχάνει μνήμης τὰ δὲ μικρὰ καὶ ἄδοξα παραλείπεται, κἀνταῦθα δὲ τὰ μικρὰ καὶ τὰ ἀφανῆ παραπύμπειν, ἐν δὲ τοῖς ἐνδόξοις, καὶ μεγάλοις, καὶ ἐν οἷς τὸ πραγματικόν καὶ μνημόνευτον, καὶ ἡδὺ, διατρέβειν. Καθάπερ γὰρ καὶ ἐν τοῖς κολοσσικοῖς ἔργοις, οὐ τὸ καθ' ἕνα στον ἀκριβὲς ζητοῦμεν, ἀλλὰ τοῖς καθόλου προσέχουσιν μᾶλλον, ἢ εἰη καλῶς τὸ ὅλον· οὕτως καὶ ἐν τούτῳ.

καὶ δεῖ τὴν κρίσιν. κολοσσουργία γὰρ τῆς
τῶν μεγάλων φράζουσα πῶς ἔχει, καὶ τὰ
ἔτι κινεῖν δύναται, ὅ, τι καὶ τῶν μι-
λιειδήμονα καὶ τὸν πραγματικόν. Ὅτι
υδαῖον τὸ προκείμενον ἔργον, καὶ φιλο-
ιον, ταῦτα εἰρήσθω.

ἰ πολλῶν προειπόντων ἐπιχειροῦμεν καὶ
περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω μεμπτέοι, ἂν μὴ
ν τρόπον διελεγχθῶμεν ἐκείνοις ἅπαντα
τολαμβάνομεν ὅ ἄλλων ἄλλο τὴν κατορ-
πολὺ μέρος ἔτι τοῦ ἔργου λείπεσθαι·
καὶ μικρόν προσλαβεῖν δυνηθῶμεν, ἵκα-
σθαι πρόφασιν τῆς ἐπιχειρήσεως. Καὶ
τι τοῖς νῦν ἢ τῶν Ῥωμαίων ἐπικράτεια,
θναίων, τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας προσ-
θάπερ τοῖς μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου στρα-
σιν Ἑρατοσθένης. ὁ μὲν γὰρ τῆς Ἀσίας
ἡνυψεν ἡμῖν, καὶ τῶν βορείων τῆς Εὐ-
α μέχρι τοῦ Ἰστροῦ· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰ
Εὐρώπης ἅπαντα μέχρις Ἀλβίου ποτα-
ν Γερμανίαν δίχα διαιροῦντος, τὰ τε
τροῦ, τὰ μέχρι Τύρα ποταμοῦ· τὰ δὲ
Μαιωτῶν, καὶ τῆς εἰς Κόλχους τελευ-
λας, Μιθριδάτης ὁ ἐπικληθεὶς Εὐπάτωρ
μα, καὶ οἱ ἐκείνου στρατηγοί· οἱ δὲ
τὴν περὶ τὴν Τρανίαν, καὶ τὴν Βακτρι-
νὺς ὑπὲρ τούτων δὲ Σκύθας, γνωριμω-
ποίησαν, ἥτιον γνωριζομένους ὑπὸ τῶν
εἰς ἡχοίμεν ἂν τι λέγειν πλείον τῶν πρὸ

ἡμῶν. Ὅρᾳν δὲ ἔστι τοῦτο μάλιστα ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν· ἦτιον μὲν ἐκ τῶν πάλαι, μᾶλλον δὲ τοὺς μετ' Ἐρατοσθένη, καὶ αὐτὸν ἐκείνον οὕς εἰκὸς ὅσῳ περ πολυμαθέστεροι τῶν πολλῶν γέγονασι, τοσοῦτω δυσσελγιστοτέρους εἶναι τοῖς ὕστερον, ἢν τι πλημμελῶς λέγωσιν. Ἐξ δ' ἀναγκασθῆσόμεθα πρὸς τοῖς αὐτοῖς ἀντιλέγειν, οἷς μάλιστα ἀπακολουθοῦμεν κατ' ἄλλα, δεῖ συγγνώμην ἔχειν. οὐ γὰρ πρόκειται πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν, ἀλλὰ τοὺς μὲν πολλοὺς ἔαν, οἷς μὴδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον· ἐκείνους δὲ διαίτην, οὐκ ἐν τοῖς πλείστοις κατορθώματα ἴσμεν· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἁπαστας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἰππάρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιοῦτους καλόν.

Πρότερον δ' ἐπισκεπτέον Ἐρατοσθένη, παρατιθέντας ἅμα καὶ τὴν Ἰππάρχου πρὸς αὐτὸν ἀντιλογία. Ἔστι δ' ὁ Ἐρατοσθένης οὐχ οὕτως εὐκατατρόχαστος, ὥστε μὴδ' Ἀθήνας αὐτὸν ἰδεῖν φάσκειν, ὅπερ Πολέμων ἐπιχειρεῖ δεικνύναι· οὐτ' ἐπὶ τοσοῦτον πιστὸς, ἐφ' ὅσον παραδείξαντό τινες, καὶ περ πλείστοις ἐντυχῶν, ὥς εἴρηκεν αὐτὸς, ἀγαθοῖς ἀνδράσιν. Ἐγένοντο γάρ, φησὶν ὁ Ἐρατοσθένης, ὥς οὐδὲ ποτε κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑφ' ἑνα περίβολον καὶ μίαν πόλιν, οἱ κατ' Ἀρίστωνα καὶ Ἀρκασίλαον ἀνθήσαντες φιλόσοφοι. Οὐχ ἱκανὸν δ' οἶμαι τοῦτο, ἀλλὰ τὸ κρίνειν καλῶς, οἷς μᾶλλον προσετίον. ὁ δὲ, Ἀρκασίλαον καὶ Ἀρίστωνα τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων κορυφαίους τίθησιν· Ἀπελλῆς τε αὐτῶν πολὺς ἐστὶ καὶ Βίων, ὃν φησι πρῶτον ἀν-

ὅτι περιβαλεῖν φιλοσοφίαν. ἀλλ' ὅμως πολλὰς
αὐτὴν ἂν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο,

Οἷον ἐκ φακίων ὁ Βίαν;

Ἐν αὐταῖς γὰρ ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις, ἰκανῶς
ἐκδίδουσαν ἐμφαίνει τῆς ἑαυτοῦ γνώμης· ὅς τοῦ Ζη-
νῶντος τοῦ Κιτιέως γνώριμος γενόμενος Ἀθήνησι, τῶν
ἐν ἐκείνῳ διαδιξαμένων οὐδενὸς μίμνηται· τοὺς δ'
αἰνῶς διμνησθάντας, καὶ ὧν διαδοχὴ οὐδεμία γένοι-
ται, τοὺτους ἀνθῆσαι φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεί-
νον.

Ἀλλοὶ δὲ καὶ ἡ περὶ τῶν ἀγνοῶν ἐκδοθεῖσα
ἐν αὐτοῖς πραγματεία, καὶ μάλιστα, καὶ ἡ τοῦ ἄλλο
ἐκείνου, τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ· δείξει μίαν ἐν τοῦ τι
ἐκείνου φιλοσοφίαν, καὶ τοῦ μὴ θαρσύνοντος
ἐκείνου ἑαυτοῦ ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ, ἀλλὰ
ὅσον μέχρι τοῦ δευτέρου προϊόντος· ἡ καὶ περὶ ἀ-
πορίας αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ ἐκδόσει ἐκτετατὴν πε-
ριεργασίαν, περὶ ἀπορίας, ἡ καὶ περὶ αὐτοῦ. ἐν-
δεῖξαι δὲ αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς ἀλλοῖς ἐκδοθεῖσιν· ἀλλὰ
ἐν ταῖς ἀλλοῖς. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν ἐκτετατῇ, ὅσα
ἐκείνῳ ἐν ἐκδόσει τῆς πραγματείας· καὶ περὶ
ἐκείνου ἀπορίας ἐκτετατῇ.

Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐκδοσει ἐκτετατῇ περιεργα-
σίου καὶ διδασκαλίας· τὸ δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκδόσει
ἐκτετατῇ καὶ ἀπορίας περὶ τῆς πραγματείας, ἐκ-
τετατῇ ἐν τῇ ἐκδόσει ἐκτετατῇ καὶ διδασκαλίας
ἐκτετατῇ, καὶ περὶ καὶ περὶ, καὶ ἡ ἐκδοσις. Οἱ
ἐκείνου, καὶ μέντοι περὶ τῆς ἐκδοσεως αὐτοῦ τὸν
ἐκείνου καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ τῇ ἐκδόσει
ἐκτετατῇ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ αὐτοῦ, ἐν

ἡμῶν. Ὅρᾳν δὲ ἔστι τοῦτο μάλιστα ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν· ἥτιον μὲν ἐκ τῶν πάλαι μᾶλλον δὲ τοὺς μετ' Ἐρατοσθένη, καὶ αὐτὸν ἐκείνον οὕς εἰκὸς ὅσων περ πολυμαθέστεροι τῶν πολλῶν γινώσκειν, τοσοῦτω δυσσελγκτοτίερους εἶναι τοῖς ὕστερον, ἢ τι πλημμελῶς λέγωσιν. Ἐξ δ' ἀναγκασθῆναι σόμεθα πρὸς τοῖς αὐτοῖς ἀντιλέγειν, οἷς μάλιστα ἐπακολουθοῦμεν κατ' ἄλλα, δεῖ συγγνώμην ἔχειν. οἱ γὰρ πρόκειται πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν, ἅλλα τοὺς μὲν πολλοὺς ἔτι, οἷς μηδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον· ἐκείνους δὲ διαιτῆν, οὕς ἐν τοῖς πλείστοις κατορθώματα ἴσμεν· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἰππάρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιοῦτους καλόν.

Πρότερον δ' ἐπισκεπτέον Ἐρατοσθένη, παρὰ τὰ θέντας ἅμα καὶ τὴν Ἰππάρχον πρὸς αὐτὸν ἀντιλογία. Ἔστι δ' ὁ Ἐρατοσθένης οὐχ οὕτως εὐκατατρόχαστος, ὥστε μὴδ' Ἀθήνας αὐτὸν ἰδεῖν φάσκουσιν, ὅπερ Πολέμων ἐπιχειρεῖ δεικνύναι· οὐτ' ἐπὶ τοσοῦτον πιστός, ἐφ' ὅσων παραδείξαντό τινες, καὶ περ πλείστοις ἐντυχῶν, ὥς εἴρηκεν αὐτός, ἀγαθοῖς ἀνδράσι. Ἐγένοντο γὰρ, φησὶν ὁ Ἐρατοσθένης, ὧς οὐδὲ ποτε κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑφ' ἑνα περιβολὸν καὶ μίαν πόλιν, οἱ κατ' Ἀρίστωνα καὶ Ἀρκεσίλαον ἀνθίσσαντες φιλόσοφοι. Οὐχ ἱκανὸν δ' οἶμα τοῦτο, ἀλλὰ τὸ κρίνειν καλῶς, οἷς μᾶλλον προσείπον. ὁ δὲ, Ἀρκεσίλαον καὶ Ἀρίστωνα τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων κορυφαίους τίθησιν· Ἀπελλήκει αὐτῶν πολλὴ ἔστι καὶ Βίων, ὃν φησὶ περὶ τὸν αὐτὸν

διὰ περιβαλεῖν φιλοσοφίαν. ἀλλ' ὅμως πολλὰκις
ἡμῖν ἂν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο,

Οἶην ἐκ φακίων ὁ Βίων;

Ἐν αὐταῖς γὰρ ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις, ἱκανὴν
δοθένειαν ἐμφαίνει τῆς ἑαυτοῦ γνώμης· ὅς τοῦ Ζή-
νους τοῦ Κιτιέως γνώριμος γινόμενος Ἀθήνησι, τῶν
μὲν ἐκείνων διαδιξαμένων οὐδενὸς μέμνηται· τοὺς δ'
ἐκείνῳ διανεχθέντας, καὶ ὧν διαδοχὴ οὐδὲμία σώζε-
ται, τούτους ἀνθῆσαι φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεί-
νον. Ἀηλοῦ δὲ καὶ ἡ περὶ τῶν ἀγαθῶν ἐκδοθεῖσα
ἐπ' αὐτοῦ πραγματεία, καὶ μελᾶται, καὶ εἴτι ἄλλο
τοιούτο, τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ· διότι μέσος ἦν τοῦ τε
βουλομένου φιλοσοφεῖν, καὶ τοῦ μὴ θαρσύνετος
ἐγκυρῶν ἐαυτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀλλὰ
μόνον μέχρι τοῦ δοκεῖν προϊόντος· ἢ καὶ παρὰ βί-
σιν τινα ταύτην ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων πε-
πορισμένου, πρὸς διαγωγὴν, ἢ καὶ παιδείαν. τρέ-
πον δὲ τινα καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔστι τοιοῦτος. ἀλλὰ
ἐκείνῳ ἐάσθω. Πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐμχυρητίον, ὅσα
δύναται ἂν ἐπανορθοῦν τὴν γεωγραφίαν· καὶ πρῶ-
τον ὅπερ ἀρτίως ὑπερεθέμεθα.

Ποιητὴν γὰρ ἔφη πάντα στοχάζεσθαι ψυχαγω-
γίας, οὐ διδασκαλίας· τούναντίον δ' οἱ παλαιοὶ,
φιλοσοφίαν τινὰ λέγουσι πρῶτην τὴν ποιητικὴν, εἰς-
έχουσαν εἰς τὸν βίον ἡμῶς ἐκ νέων, καὶ διδάσκου-
σαν ἥθη, καὶ πάθη καὶ πράξεις, μεθ' ἡδονῆς. Οἱ
δ' ἡμεῖροι, καὶ μόνον ποιητὴν ἔφασαν εἶναι τὸν
εἰρῶν· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς παῖδας αἱ τῶν Ἑλλήνων
καί τις πρῶτιστα διὰ τῆς ποιητικῆς παιδεύονται, οὐ

ἡμῶν. Ὅρα ὅτι τοῦτο μάλιστα ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν· ἦτιον μὲν ἐκ τῶν πάλαι μᾶλλον δὲ τοὺς μετ' Ἐρατοσθένη, καὶ αὐτὸν ἐκείνον οὕς εἰκὸς ὅσῃ περ πολυμαθέστεροι τῶν πολλῶν γήγνασι, τοσοῦτω δυσσελγτοτέρους εἶναι τοῖς ὕστερον, ἢν τι πλημμελῶς λέγωσιν. Εἴ δ' ἀναγκασθῇ σόμεθα πον τοῖς αὐτοῖς ἀντιλέγειν, οἷς μάλιστα ἐπακολουθοῦμεν κατ' ἄλλα, δεῖ συγγνώμην ἔχειν. οἱ γὰρ πρόκειται πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν, ἀλλὰ τοῦ μὲν πολλοὺς ἔστιν, οἷς μηδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον· ἐκείνους δὲ διαιτᾷ, οὕς ἐν τοῖς πλείστοις κατορθώματα ἴσμεν· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἰππαρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιοῦτους καλῶς.

Πρώτηρον δ' ἐπισκεπτέον Ἐρατοσθένη, παρὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ τὴν Ἰππαρχου πρὸς αὐτὸν ἀντιλογία. Ἔστι δ' ὁ Ἐρατοσθένης οὐχ οὕτως εὐκατατρόχαστος, ὥστε μὴδ' Ἀθήνας αὐτὸν ἰδεῖν φέρεται, ὅπερ Πολέμων ἐπιχειρεῖ δεικνύναι· οὐτ' ἐπὶ τοσοῦτον πιστός, ἐφ' ὅσον παραδίδξαντό τινες, καὶ πρὸς πλείστοις ἐντυχὼν, ὥς εἴρηκεν αὐτός, ἀγαθοῖς ἀνδράσι. Ἐγένοντο γὰρ, φησὶν ὁ Ἐρατοσθένης, ὥς οὐδέ ποτε κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑφ' ἑνα περιβολὸν καὶ μίαν πόλιν, οἱ καὶ Ἀρίστωα καὶ Ἀρκεσίλαον ἀνθήσαντες φιλόσοφοι. Οὐχ ἱκανὸν δ' οἶμαι τοῦτο, ἀλλὰ τὸ κρίνειν καλῶς, οἷς μᾶλλον προσιεῖον. ὁ δὲ, Ἀρκεσίλαον καὶ Ἀρίστωα τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων κορυφαίους τίθησιν· Ἀπελλεῖται αὐτῶν πολλὴ ἐστὶ καὶ Βίον, ὃν φησὶ περὶ αὐτὸν

περιβαλεῖν φιλοσοφίαν. ἀλλ' ὅμως πολλάκις
ἦν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο,

ἦν ἐκ φακίων ὁ Βίων;

ἰταῖς γὰρ ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις, ἱκανήν
σαν ἐμφαίνει τῆς ἑαυτοῦ γνώμης· ὅς τοῦ Ζή-
του Κιτιέως γνώριμος γενόμενος Ἀθήνησι, τῶν
ἔσον διαδεξαμένων οὐδενὸς μέμνηται· τοὺς δ'
διανεχθέντας, καὶ ὧν διαδοχὴ οὐδεμία σώζε-
ούτους ἀνθῆσαι φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεί-
νη. Ἀλλοῖ δὲ καὶ ἡ περὶ τῶν ἀγαθῶν ἐκδοθεῖσα
τοῦ πραγματεία, καὶ μελίται, καὶ εἴτι ἄλλο
ο, τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ· διότι μίσος ἦν τοῦ τε
ἰόνου φιλοσοφεῖν, καὶ τοῦ μὴ θαρρόντος
ζεῖν ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀλλὰ
μέχρι τοῦ δοκεῖν προϊόντος· ἡ καὶ παρὰ βα-
σιλεὺς ταύτην ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων πε-
ρίου, πρὸς διαγωγὴν, ἢ καὶ παιδείαν. ἐρό-
τινα καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔστι τοιοῦτος. ἀλλὰ
ἐάσθω. Πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐπιχειρητίον, ὅσα
ἦν ἐπανορθοῦν τὴν γεωγραφίαν· καὶ πρῶ-
τον ἀφ' ὧν ὑπερεθέμεθα.

ποιητὴν γὰρ ἔφη πάντα στοχάζεσθαι ψυχαγω-
οῦ διδασκαλίας· τούναντίον δ' οἱ παλαιοί,
οἱ ἰσχυροὶ τινὰ λέγουσι πρῶτην τὴν ποιητικὴν, εἰς-
αν εἰς τὸν βίον ἡμῶς ἐκ γένων, καὶ διδάσκου-
σθαι, καὶ πάθη καὶ πράξεις, μεθ' ἡδονῆς. Οἱ
ἴσχυροί, καὶ μόνον ποιητὴν ἔφασαν εἶναι τὸν
διὰ τοῦτο καὶ τοὺς παῖδας αἰ τῶν Ἑλλήνων
πρῶτιστά διὰ τῆς ποιητικῆς παιδεύουσαν, οὐ

ψυχαγωγίας χάριν δῆπουθεν ψιλῆς, ἀλλὰ σωφρονισμοῦ. ὅπου γὰρ καὶ οἱ μουσικοὶ ψάλλειν, καὶ ὀρχίζεσθαι, καὶ λυρίζειν διδάσκοντες, μεταποιοῦνται ἀρετῆς ταύτης· παιδευτικοὶ γὰρ εἶναι φασί, καὶ ἐπανορθωτικοὶ τῶν ἡθῶν. Ταῦτα δ' οὐ μόνον περὶ τῶν Πυθαγορείων ἀκούειν ἐστὶ λεγόντων, ἀλλὰ Ἀριστοξένος οὕτως ἀποφαίνεται. καὶ Ὅμηρος τοὺς ἀοιδοὺς σωφρονιστὰς εἶρηκε· καθάπερ τὸν Κλυταιμνήστρας φύλακα,

— ὧ πολλὸν ἐπέτελλεν

Ἀτρεΐδης Τροίηνδε κίων εἵρυσθαι ἄκοιτιν.

Τὸν τε Αἰγίσθον οὐ πρότερον αὐτῆς περιγενέσθαι πρὶν ἢ

Τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην

Κάλλιπε

Τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὄνδε δόμοις. Χωρὶς δὲ τούτων ὁ Ἐρατοσθένης ἐαυτῷ μάχεται. Μικρὸν γὰρ πρὸ τῆς λεχθείσης ἀποφάσεως, ἀρχόμενος τοῦ περὶ τῆς γεωγραφίας λόγου, φησὶν ἅπαν καταρχὰς φιλοτίμως ἔχειν, εἰς τὸ μέσον φέρειν ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἱστορίαν. Ὅμηρον γοῦν ὑπὲρ τῶν Αἰθιοπῶν ὅσα ἐπύθετο καταχωρίσαι εἰς ποιήσιν, καὶ περὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον, καὶ Λιβύην. τὰ δὲ δὴ κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τοὺς σύνεγγυς ποταμούς, καὶ λίαν περιέρχως ἐξηγηροχέειν, πολυτρεπὲς μὲν τὴν Θέοβην λέγοντα, Ἀλλάρ τον δὲ ποιήσαντα ἰσχυρότατον δὲ Ἀνθηδύναν, Αἰλαίαν δὲ πηγῆς Κηφισοῦ· καὶ οὐδεμίαν προσθήκην κενῶς ἀπαιτεῖται. Πρότερον οὖν ὁ ποιῶν ταῦτα ψυχαγωγῶς

λοικεν ἢ διδάσκοντι; διδάσκοντι, νῆ Δία. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως εἶρηκε. Τὰ δ' ἔξω τῆς αἰσθήσεως, καὶ οὗτος, καὶ οἱ ἄλλοι περατολογίας μυθικῆς παληρώκασιν. Οὐκοῦν ἐχρῆν οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ποιητὴς πᾶς τὰ μὲν ψυχαγωγίας χάριν μόνον ἐκφέρει, τὰ δὲ διδασκαλίας; ὅδ' ἐπήνεγκεν ὅτι ψυχαγωγίας μόνον, διδασκαλίας δ' οὐ. Καὶ προσεξεργάζεται γε, πυνθανόμενος τί συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν ποιητοῦ, πολλῶν ὑπάρχει τόπων ἔμπειρον, ἢ στρατηγίας, ἢ γυμνασίας, ἢ ῥητορικῆς, ἢ οἷα δὴ περιποιεῖν αὐτῷ τινὲς ἐβουλήθησαν; Τὸ μὲν οὖν ἅπαντα ζητεῖν περιποιεῖν αὐτῷ, πρὸς ἐκπύοντος ἂν τις θεῇ τῇ φιλοτιμίᾳ· ὥς ἂν εἴ τις, φησὶν ὁ Ἰππαρχος, Ἀττικῆς Εὐρεσιώνης κατηγοροίη, καὶ ἃ μὴ δύναται φέρειν μῆλα καὶ ὄχνας, οὕτως ἐκείνου πᾶν μάθημα, καὶ πᾶσαν τέχνην. τοῦτο μὲν δὴ ὀρθῶς ἂν λέγοις, ὁ Ἐρατοδωτεὺς ἐκείνα δ' οὐκ ὀρθῶς· ἀφαιρούμενος αὐτόν τὴν τοσαύτην πολυμαθειαν, καὶ τὴν ποιητικὴν, γραῶδὴ μυθολογίαν ἀποφαίνων, ἢ δέδοται πλάττειν, φησὶν, ὃ ἂν αὐτῇ φαίνεται ψυχαγωγίας οἰκίον. Ἄρα γὰρ οὐδὲ τοῖς ἀρχομένοις τῶν ποιητῶν οὐδέν συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν; λέγω δὲ τὸ πολλῶν ὑπάρχει τόπων ἔμπειρον, ἢ στρατηγίας, ἢ γυμνασίας, ἢ ῥητορικῆς, ἅπερ ἢ ἀκρόασις, ὥς εἶδος, περιποιεῖ.

Ἀλλὰ μὲν ταῦτα γε πάντα ὁ ποιητὴς Ὀδυσσεὺς προσῆψεν, ὃν τῶν πάντων μάλιστα ἀρετὴ πύση κοίμῃ· οὗτος γὰρ αὐτῷ

ῥῶπων ἰδὲν ἄστυα καὶ νόον ἔγνω.

οὗτος τε, δ

Εἰδὼς παντοίους τε δόλους, καὶ μῆδεα πυκνά.
οὗτος δ' ὁ πολίπορθος ἄεὶ λεγόμενος, καὶ τὸ Ἴλιον
ἔλων

Βουλῇ καὶ μύθοισι, καὶ ἡπεροπηῖδι τέχνη.

Τούτου γ' ἐσπομένοιο, καὶ ἐκ πυρός αἰθομένοιο

ἄμφω νοστήσαιμεν —

φησὶν δ' Διομήδης. Καὶ μὴν ἐπὶ γε τῇ γεωργίᾳ σα-
μύννεται· καὶ γὰρ ἐν ἀμνητῷ,

Ἐν ποίῃ δρέπανον μὲν ἔγὼν εὐκαμπὲς ἔχοιμι,

Καὶ δὲ σὺ τοῖον ἔχοις. —

καὶ ἐν ἀρότρῳ,

Τῷ κέ μ' ἴδοις εἰ ἄλκα διηγεκέα προταμοίμην.

Καὶ οὐχ Ὅμηρος μὲν οὕτω φρονεῖ περὶ τούτων,
οὐχὶ δὲ πάντες οἱ πεπαιδευμένοι μάρτυρι χροῶνται
τῷ ποιητῇ, ὥς ὀρθῶς λέγοντι, περὶ τοῦ τὴν τοιαύτην
ἐμπειρίαν εἰς φρόνησιν συντείνειν μάλιστα,

Ἡ δὲ φητορικὴ φρόνησις ἐστὶ δῆπου περὶ λό-
γους· ἣν ἐπιδείκνυται παρ' ὅλην τὴν ποίησιν Ὀδυσ-
σεύς, ἐν τῇ διαπείρᾳ, ἐν ταῖς λιταῖς, ἐν τῇ πρε-
σβείᾳ, ἐν ἡ φησὶν·

Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥ' ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἴαι,

Καὶ ἔπειτα νιφάδεσσιν ἰοικότα χειμερίησιν,

Οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσσεὺς γ' ἐρίσσεια βροτὸς ἄλλος.

Τίς ἂν οὖν ὑπολάβοι τὸν δυνάμενον ποιητὴν εἰς-
άγειν φητορευόντας ἄλλους, καὶ στρατηγοῦντας, καὶ
ὅ' ἄλλα ἐπιδοικνυμένους τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα, αὐτὸν
εἶναι τῶν φλυάρων ἓνα, καὶ τῶν θαυματοποιῶν,
χορηγεῖν μόνον καὶ κολακεῖν τὸν ἀπροατὴν δυνά-

μετον, ὠφελεῖν δὲ μηδέν; Πότερόν δ' οὐδ' ἀρετὴν ποιητοῦ λέγοιμεν ἢ ἡντινοῦν ἄλλην, ἢ τὴν μιμητικὴν τοῦ βίου διὰ λόγων; πῶς ἂν οὖν μιμοῖτο ἄπειρος ὢν τοῦ βίου, καὶ ἄφρων; Οὐ γὰρ οὕτω φαμέν τὴν τῶν ποιητῶν ἀρετὴν ὥς ἡ τεκτόνων, ἢ χαλκίων· ἀλλ' ἐκείνη μὲν οὐδενὸς ἔχεται καλοῦ, καὶ σιμνοῦ· ἡ δὲ ποιητοῦ συνεξέσκειται τῇ τοῦ ἀνθρώπου· καὶ οὐχ οἷόν τε ἀγαθὸν γενέσθαι ποιητὴν, μὴ πρότερον πεποιημένα ἄνδρα ἀγαθόν.

Τὸ δὲ δὴ καὶ τὴν φηγορικὴν ἀφαιρεῖσθαι τὸν ποιητὴν, τελείως ἀφειδοῦντος ἡμοῖν ἐστι. τί γὰρ οὐκ ὡς φηγορικόν, ὥς φράσεις; τί δ' οὕτω ποιητικόν; ὥς δ' ἀμείνων Ὅμηρον φράσαι νῆ Δία; Ἀλλ' ἐτέραι φράσεις ἢ ποιητικῇ, τῷ γε ἰδίῳ· καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ποιητικῇ, ἢ τραγικῇ, καὶ ἢ κωμικῇ. καὶ ἐν τῇ πεζῇ, ἢ ἱστορικῇ, καὶ ἢ δικανικῇ. Ἄρα γὰρ οὐδ' ὁ λόγος ἐστὶ γενικός, οὗ εἶδη ὁ ἔμμετρος καὶ ὁ πεζός; ἡ λόγος μὲν, φηγορικὸς δὲ λόγος, οὐκ ἐστὶ γενικός, καὶ φράσεις καὶ ἀρετὴ λόγου; Ὡς δ' εἶπεῖν, ὁ πεζὸς λόγος ὅγε κατασκευασμένος, μίμημα τοῦ ποιητικοῦ ἐστὶ. πρῶτιστα γὰρ ἡ ποιητικὴ κατασκευὴ παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον, καὶ εὐδοκίμησεν· εἶτα ἐκείνην μιμούμενοι, λύσαντες τὸ μέτρον, τ' ἄλλα δὲ φυλάξαντες τὰ ποιητικά, συνέγραψαν οἱ περὶ Κάδμον, καὶ Φηρικύδην, καὶ Ἑκαταῖον· εἶτα οἱ ὕστερον, ἀφαιρῶντες αἰεὶ τι τῶν τοιούτων, εἰς τὸ νῦν εἶδος κατήργησαν, ὥς ἂν ἀπὸ ὕψους τινός· καθάπερ ἂν τις καὶ τὴν κωμῶδον φαίη λαβεῖν τὴν σύστασιν ἐκ τῆς τραγῳδίας, καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν ὕψους καταβί-

βασθεῖσαν εἰς τὸ λογοειδὲς νυνὲ καλούμενον. Καὶ τὸ αἰδεῖν δὲ ἀντὶ τοῦ φράζειν τιθέμενον πρὸς τοῖς πάλαι, ταῦτὸ τοῦτο ἐκμαρτυρεῖ, διότι πηγὴ καὶ ἀρχὴ φράσεως κατεσκευασμένης καὶ ῥητορικῆς ὑπῆρξεν ἡ ποιητικὴ. Αὕτη γὰρ προσεχρήσατο τῷ μέλει κατὰ τὰς ἐπιδείξεις· τοῦτο δ' ἦν ἡ εἰδὴ λόγος μεμελισμένος· ἀφ' οὗ δὴ ῥαψωδίαν τ' ἔλεγον, καὶ τραγωδίαν, καὶ κωμωδίαν. Ὡστ' ἐπειδὴ τὸ φράζειν πρῶτιστα ἐπὶ τῆς ποιητικῆς ἐλέγετο φράσεως, αὕτη δὲ μετ' ὧδης, τὸ αἰδεῖν αὐτοῖς τὸ αὐτὸ τῷ φράζειν ὑπῆρξε παρ' ἐκείνοις. καταχρησασμένων δ' αὐτῶν θάτερον καὶ ἐπὶ τοῦ πεζοῦ λόγου, καὶ ἐπὶ θάτερον ἡ κατάχρησις διέβη. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πεζὸν λεχθῆναι τὸν ἄνευ τοῦ μέτρου λόγον, ἐμφαίνει τὸν ἀπὸ ὄψους τινὸς καταβάλλοντα καὶ ὀχλήματος εἰς τοῦδαφος.

Ἄλλ' οὐδὲ τὰ συνέγγυς μόνον, ὥσπερ Ἑρατοσθένης εἶρηκε, καὶ τὰ ἐν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ τῶν πόρρω πολλὰ λέγει καὶ δι' ἀκριβείας Ὀμηροῦ καὶ μᾶλλον γε τῶν ὑστερον μυθολογούντων· οὐπάντα ιερατευόμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιστήμην ἀλλήγερων, ἢ διασκευάζων, ἢ δημαγωγῶν, ἅλλα τε καὶ τὰ περὶ τὴν Ὀδυσσεὺς πλάνην· περὶ ἧς πολλὰ διμαρτάνει, τοὺς τ' ἐξηγητὰς φλυάρους ἀποφαίνο καὶ αὐτὸν τὸν ποιητὴν· περὶ ᾧ ἄξιον εἰπεῖν ἀλειόνων.

Καὶ πρῶτον, οἱ τοὺς μύθους ἀνελέξαντο οἱ ποιηταὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ πόλεις πολὺν πρρον, καὶ οἱ νομοθῆται τοῦ χρησίμου χάριν, βλέσας εἰς τὸ φυσικὸν πάθος τοῦ λογικοῦ ζῶον· q

ὡν γὰρ ὁ ἄνθρωπος· προοίμιον δὲ τούτου τὸ
 μῦθον· ἐντεῦθεν οὖν ἄρχεται τὰ παιδία ἀκροῦ-
 ι καὶ κοινωνεῖν λόγων ἐπιπλεῖον. Αἷτιον δ' ὅτι
 ολογία τίς ἐστιν ὁ μῦθος, οὐ τὰ καθεστηκότα,
 ζῶν, ἀλλ' ἕτερα παρὰ ταῦτα· ἡδὺ δὲ τὸ καινόν,
 ὃ μὴ πρότερον ἔγνω τίς· τοῦτο δ' αὐτό ἐστι καὶ
 τοιοῦν φιλειδήμονα. Ὅταν δὲ προσῇ καὶ τὸ θαν-
 ρόν, καὶ τὸ τερατῶδες, ἐπιτείνει τὴν ἡδονήν,
 ἵνα ἐστὶ τοῦ μανθάνειν φίλτρον. Καταρχὰς μὲν
 ἀνάγκη τοιοῦτοις δελέασαι χρῆσθαι· προΐουσης
 ἧς ἡλικίας ἐπὶ τὴν τῶν ὄντων μάθησιν ἄγειν,
 τῆς διανοίας ἐρῶμένης, καὶ μηκέτι δεομένης
 ἰκῶν. Καὶ ἰδιώτης δὲ πᾶς καὶ ἀπαιδευτος τρύ-
 τινά παῖς ἐστι; φιλομυθεῖ τε ὡσαύτως· ἐμοί-
 ε καὶ ὁ πεπαιδευμένος μετρίως· οὐδὲ γὰρ οὗτος
 ἐν τῷ λογισμῷ· πρόσσεστι δὲ καὶ τὸ ἐκ παιδός
 . Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἡδὺ, ἀλλὰ καὶ φοβερόν,
 τερατῶδες, ἀμφοτέρων ἐστὶ χρεῖα τῶν εἰδῶν, πρὸς
 τοὺς παῖδας, καὶ τοὺς ἐν ἡλικίᾳ. Τοῖς τε γὰρ
 ἐκ προσφέρομεν τοὺς ἡδέεις μύθους εἰς προτρο-
 πὰς ἀποτροπὴν δὲ τοὺς φοβερούς. ἦτε γάρ
 ἡ μῦθός ἐστι, καὶ ἡ Γοργώ, καὶ ὁ Ἐφιάλτης,
 ἡ Μορμολίκη. Οἳ τε πολλοὶ τῶν τὰς πόλεις
 ὄντων εἰς μὲν προτροπὴν ἄγονται τοῖς ἡδέεσι τῶν
 ὄντων, ὅταν ἀκούωσι τῶν ποιητῶν ἀνδραγαθήματα
 ὡδῇ διηγουμένων· οἷον Ἡρακλέους ἄθλους, ἡ
 ἰώης, ἡ τιμᾶς παρὰ τῶν θεῶν νομομένης, ἡ νῆ
 δρωσι γραφάς, ἡ ἔδανα, ἡ πλύσματα, τοιαύτην
 παρὰ τῶν ὑποσημαίνοντα μυθώδη· εἰς ἀπο-

τροπήν δέ, ὅταν κολάσεις παρὰ θεῶν, καὶ φόβῳ καὶ ἀπειλᾷ ἢ διὰ λόγων, ἢ διὰ τύπων ἀνθρώπων τι προσδέχονται, ἢ καὶ πιστεύωσι περιπεσεῖν τι. Οὐ γὰρ ὅχλον τε γυναικῶν, καὶ παντός χυδαίου πλοῦτος ἐπαγαγεῖν λόγῳ δυνατόν φιλοσόφῳ, καὶ προκαλέσασθαι πρὸς εὐσέβειαν, καὶ δσιότητα καὶ σπουδήν, ἀλλὰ δεῖ καὶ διὰ δεισιδαιμονίας· τοῦτο δ' ἄνευ μυθοποιίας, καὶ τερατείας. Κεραυνὸς γάρ, αἰγὶς, καὶ τρίαίνα, καὶ λαμπάδες, καὶ δράκοντες, καὶ θυρσόλογχα τῶν θεῶν ὅπλα μῦθοι, καὶ πύθιοι λόγῳ ἀρχαϊκῇ. ταῦτα δ' ἀπεδέξαντο οἱ τὰς πολιτείας καταστησάμενοι μορμολύκας τινὰς πρὸς τὴν ἡγεμονίαν. Τοιαύτης δὲ τῆς μυθοποιίας οὐκ ἔστι καὶ καταστρεφούσης εἰς τὸ κοινωνικόν, καὶ τὸ πολιτικόν τοῦ βίου σχῆμα, καὶ τὴν τῶν ὄντων ἰσορίαν, οἳ μὲν ἀρχαῖοι τὴν παιδικὴν ἀγωγὴν ἐφύλαξαν μέχρι τῶν τελείων ἡλικιῶν, καὶ διὰ ποιητικῆς ἱκανῶς σφρονίζεσθαι πᾶσαν ἡλικίαν ὑπέλαβον. Χρόνῳ δ' ὕστερον ἢ τῆς ἱστορίας γραφῇ, καὶ ἡ νῦν φιλοσοφία παρέληλυθεν εἰς μέσον. Αὕτη μὲν οὖν πρὸς ὀλίγους, ἢ δὲ ποιητικῇ δημοφιλεστέρα, καὶ θείᾳ πληροῦν δυναμένη· ἢ δὲ δὴ τοῦ Ὀμήρου ὑπερβόλῳ. Καὶ οἱ πρῶτοι δὲ ἱστορικοὶ, καὶ φυσικοὶ μυθογράφοι.

Ἄτε δὴ πρὸς τὸ παιδευτικόν εἶδος ἀναφέρει τοὺς μῦθους ὁ ποιητής, ἐφρόντισε πολὺ μέρος ληθοῦς· ἐν δ' ἐτίθει καὶ ψεῦδος· τὸ μὲν ἀπαθές, τὸ δὲ δῆμαγωγόν, καὶ στρατηγὸν τὰ πλήρη.

Ἦς δ' ὅτι τίς χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἄν-

οὕτως ἐκείνος ταῖς ἀληθείαι περιπετιθείς προσεπει-
θαι μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμῶν τὴν φράσιν· πρὸς
ἢ τὸ αὐτὸ τὸ τέλος τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ τοῦ τὰ ὄντα
λέγοντος, βλέπων. Οὕτω δὴ τὸν τε Ἰλιακὸν πόλεμον
γεγονότα, παραλαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιήαις,
καὶ τὴν Ὀδυσσεύς πλάνην ὡσαύτως. Ἐκ μηδεὶος δὲ
ἀληθοῦς ἀπάπτειν καινὴν τερατολογίαν, οὐχ Ὀμη-
ρικόν. προσπίπτει γάρ, ὥς εἰκός, ὥς πιθανώτερον,
ἂν οὕτω τις ψεύδοιτο, εἰ καταμίσγοι τι καὶ αὐτῶν
τῶν ἀληθινῶν· ὅπερ καὶ Πολύβιός φησι περὶ τῆς
Ὀδυσσεύς πλάνης ἐπιχειρῶν· τοιοῦτο δ' ἐστὶ καὶ τὸ,
ἴσκει ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

Οὔτε γὰρ πάντα, ἀλλὰ πολλὰ εἶπε, οὐδ' ἂν ἦν ἐτύ-
μοισιν ὁμοῖα. Ἔλαβεν οὖν παρὰ τῆς ἱστορίας τὰς
ἀρχάς. Καὶ γὰρ τὸν Αἰόλον δυναστεῦσαι φησι τῶν
περὶ τὴν Αἰπύραν νήσων, καὶ τῶν περὶ τὴν Αἰτνὴν,
καὶ Λεοντίην Κύκλωπας, καὶ Λαισιργόνας ἀξι-
τους τινάς· διὸ καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμὸν ἀπροσπέ-
λαστα εἶναι τοῖς τότε· καὶ τὴν Χάρυβδιν, καὶ τὸ
Σκύλλαιον ὑπὸ ληστῶν κατέχεσθαι· οὕτω δὲ καὶ
τοὺς ἄλλους τῶν ὑπὸ Ὀμήρου λεγομένων ἐν ἄλλοις τό-
ποις ἱστοροῦμεν· οὕτω δὲ καὶ τοὺς Κιρμερίους εἰ-
δὼς οἰκοῦντας τὸν Κιρμερικὸν βόσπορον πρὸς Βοθ-
φῶν, καὶ ζοφιάδῃ, μετήγαγεν οἰκείως εἰς σκοτεινόν
τινα τόπον τὸν καθ' ἡδὴν, χρησίμων ὄντα πρὸς τὴν
μυθοποιίαν τὴν ἐν τῇ πλάνῃ. Ὅτι δ' οἶδεν αὐτοὺς,
ὡς χρονογράφοι δηλοῦσιν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ τὴν
τῶν Κιρμερίων ἔφοδον, ἢ κατ' αὐτὸν ἀναγράφοντες.

ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς Κόλχους εἰδὼς, καὶ τὸν

Ἰάσονος πλοῦν τὸν εἰς Αἴαν, καὶ τὰ περὶ Κίρκης καὶ Μηδείας μυθεύμενα, καὶ ἱστορούμενα περὶ τῆς φαρμακείας, καὶ τῆς ἄλλης ὁμοιοτροπίας, συγγενείας τὲ ἐπλάσει τῶν οὕτω διωκισμένων, τῆς μὲν ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Πόντου, τῆς δ' ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ ἑωκεανισμόν ἀμφοῖν. τάχα καὶ τοῦ Ἰάσονος μέχρι τῆς Ἰταλίας πλανηθέντος· δείκνυται γάρ τινα σημεῖα, καὶ περὶ τὰ Κεραύνια ὄρη, καὶ περὶ τὸν Ἀδρίαν, καὶ ἐν τῷ Ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ, καὶ ταῖς πρὸ τῆς Τυρρηνίας νήσοις, τῆς τῶν Ἀργοναυτῶν πλάνης σημεία. Προσέειπεν δέ τι, καὶ αἱ Κυάνειαι, ὥσπερ Συμπληγάδας καλοῦσι πέτρας τινές, τραχὺν ποιοῦσαι τὸν διέκπλουν, τὸν διὰ τοῦ Βυζαντικοῦ στόματος· ὥς τε παρὰ μὲν τὴν Αἴαν ἢ Αἰαίη, παρὰ δὲ τὰς Συμπληγάδας αἱ Πλαγκταί· καὶ ὁ δὲ αὐτῶν πλοῦς τοῦ Ἰάσονος πιθανὸς ἐφάνη· παρὰ δὲ τὴν Σκύλλαν, καὶ τὴν Χάρυβδιν, ὁ διὰ τῶν σκοπέλων πλοῦς. Ἀπλῶς δ' οἱ τότε τὸ πέλαγος τὸ ποντικὸν ὥσπερ ἄλλον τινὰ ὠκεανὸν ὑπελάμβανον, καὶ τοὺς πλέοντας ἐκεῖσε ὁμοίως ἐκτοπίζειν ἐδόκουν, ὥσπερ τοὺς ἔξω στηλῶν ἐπιπολὺ προϊόντας· καὶ γὰρ μέγιστον τῶν καθ' ἡμῶς ἐνομίζετο, καὶ διὰ τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἰδίως πόντον προσηγόρευον, ὥς ποιητὴν τὸν Ὅμηρον. Ἴσως οὖν καὶ διὰ τοῦτο μετήνεγκε τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πρὸς τὸν ὠκεανὸν ὥς εὐπαράδεκτα, διὰ τὴν κατέχουσαν δόξαν. Οἶμαι δὲ καὶ τῶν Σολύμων τὰ ἄκρα τοῦ Ταύρου τὰ περὶ τὴν Λυκίαν ἕως Ἰλισθίας κατασχόντων τὰ ὑψηλότερα, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς *μυσημβρίας* ὑπερβολαῖς ἐπιφανιστάτας παρεχόντων

τὸς τοῦ Ταύρου, καὶ μάλιστα τοῖς περὶ τὸν
 , καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ τούτους ἐξωκκα-
 αι· φησὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ πλεόντος ἐν τῇ σχεδίᾳ·
 ὃ ἐξ Αἰθιοπῶν ἀνιῶν κρείων Ἐνὸςίχθων
 ὄθειν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἶδα. —

ἰὲ καὶ τοὺς μονομμάτους Κύκλωπας ἐκ τῆς
 αἷς ἱστορίας μετεγήνοχε· τοιοῦτους γὰρ τι-
 ς Ἀριμασποὺς φασιν, οὓς ἐν τοῖς Ἀριμασπει-
 σιν ἐνδεδωκεν Ἀριστίας ὁ Προκοννήσιος.

ἰ δὲ ταῦτα προῦποθέμενον σκοπεῖν, τί λέ-
 οῖ φήσαντες περὶ Σικελίαν ἢ Ἰταλίαν γενέ-
 ῃ Ὀδυσσεὶ τὴν πλάνην καθ' Ὅμηρον, ἢ μὴ γε-

· ἔστι γὰρ ἀμφοτέρως τοῦτο δέξασθαι καὶ
 , καὶ χεῖρον. Βέλτιον μὲν οὖν ἂν οὕτω δέ-
 ῃτι πεισθεὶς ἐκεῖ τὴν πλάνην τῷ Ὀδυσσεὶ γε-
 , λαβὼν ἀληθῆ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, ποιη-
 ῖεσκεύασε· τοῦτο γὰρ οἰκείως ἂν λέγοιτο περὶ
 καὶ οὐ μόνον γε περὶ Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ μέ-

· ἐσχάτων τῆς Ἰβηρίας ἔστιν εὐρεῖν ἔχνη τῆς
 πλάνης, καὶ ἄλλων πλειόνων. Χεῖρον δὲ,
 καὶ τὴν διασκευὴν ὡς ἱστορίαν δέχεται, ἐκελ-

· εανόν, καὶ ἄδην, καὶ ἡλίου βόας, καὶ παρὰ
 ἑπίας, καὶ μεταμορφώσεις, καὶ μεγέθη Κυ-
 ν, καὶ Λυσιστρυγόνων, καὶ μορφὴν Σκύλλης,

ιστήματα πλοῦ, καὶ ἄλλα πλείω τοιαῦτα τε-
 καφοῦντος φανερώς. Οὕτε δὲ πρὸς τοῦτον
 ἀντιλέγειν, οὕτω φανερώς καταπευδόμενον

μητοῦ, καθάπερ οὐδ', εἰ φαίη, τοῦτον ἰδὼν
 γινέσθαι τὸν εἰς Ἰθάκην κατὰπλουν τοῦ
 α. T. L

Ὀδυσσέως, καὶ τὴν μυθιστηροφου
τοῦ ἄγρου σιτιστῶσαν μάχην τοῖς
αὐτόν· οὔτε πρὸς τὸν δεξιόμενον
κεσθαι δίκαιον.

Ὁ Ἐρατοσθένης δὲ πρὸς ἀμφὶ
φάσεις ἀπήντηκεν οὐκ εὖ. πρὸς μὲν
ὅτι πειρᾶται διαβάλλειν τὰ φανερώς
ἄξια λόγου, διὰ μακρῶν· πρὸς δὲ
ποιητὴν τε ἅπαντα ἀποφήνας φλύαρο
τόπων ἐμπειρίαν, μήτε τεχνῶν πρὸς ἐ
ναι νομίσας· τῶν τε μύθων, τῶν μὲν
πεπλασμένοις πεφημισμένων, ὅλον ἐν Ἰ
λίῳ καὶ Ἰδῇ· τῶν δὲ ἐν πεπλασμένοις,
οἷς αἱ Γοργόνες, ἧ δὲ Γηρυόνης. ταύτ
ιδέας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ τὴν Ὀδυσσεύς
γομένους· τοὺς δὲ μὴ πεπλάσθαι λέγει
ὑποκεῖσθαι, ἔξ αὐτοῦ τοῦ μὴ συμφωνεῖν
ψευδομένους· τὰς γὰρ Σειρήνας, τοὺς μ
Πειρωιάδος καθιδρύειν, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν
σῶν, πλείους ἢ διαχιλίους διεχουσῶν στα
ται δ' αὐτὰς σκόπελον τρικόρυφον, διεῖρξ
Κύμαιον καὶ Ποσειδωνιάτην κόλπον. Ἀλ
σκόπελος οὗτος ἐστὶ τρικόρυφος, οὗθ' ὅλα
φοῦται πρὸς ὕψος· ἀλλὰ ἀγκῶν τις ἔγκειται
καὶ στενὸς ἀπὸ τῶν κατὰ Σύρρηντον χωρ
τὸν κατὰ Καπρίας πορθμόν, ἐπὶ θάτερα
δρεινῆς, τὸ τῶν Σειρῆνων ἱερὸν ἔχων, ἐπὶ
δὲ, πρὸς τῷ Ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ ρηοῖδια τρε
κείμενα, ἔρημα, πετρώδη, ἃ καλοῦσι Σειρήνας

τορθμῶ τὸ Ἀθηναίων, ὥπερ ὁμωνυμίᾳ αὐτός.

ἢ εἰ μὴ συμφωνοῦσιν οἱ τὴν ἱστορίαν ἀραδιδόντες, εὐθὺς ἐκβάλλειν δεῖ τὴν τορίαν· ἀλλ' ἔσθ' ὅτι καὶ πιστοῦσθαι μάλλον ἐστίν. Οἷον τὶ λέγω, ζητοῦμεν Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν ἢ πλάνη γέγονε· ρῆγες ἐνταῦθά που λέγονται. ὁ μὲν δὲ Πελωριάδι, πρὸς τὸν ἐν ταῖς Σειρή-
ϊ· ἀμφοτέρου δὲ πρὸς τὸν περὶ Σικελίαν λέγοντα οὐ διαφωνοῦσιν, ἀλλὰ καὶ παρέχουσιν, ὅτι καὶ περ μὴ τὸ αὐτὸ οὔντες, ὅμως οὐκ ἐκβεβήκεισάν γε τοῦ λίαν, ἢ Σικελίαν. Ἐὰν δὲ προσθῇ τις, λεῖ Παρθενόπης δεικνύται μνημα μιᾶς, ἔτι πλείων ἤρροσεγένετο πίστις, καίτοι λεχθέντος τοῦ τόπου τούτου. ἀλλ' ὅτι κόλπῳ τῇ ὑπὸ Ἑρατοσθένους λεχθέντι ποιοῦσιν αἱ Σειρηνοῦσαι, καὶ ἡ Νεά-, βεβαιωτέως πιστεύομεν τὸ περὶ τούτους γεγονέναι τὰς Σειρήνας· οὔτε γὰρ ἀκριβῶς ἕκαστα πυνθίσθαι, οὔθ' ἡμεῖς ζητοῦμεν τὸ ἀκριβές. οὐ μὴν οὐδ' οἷ-
ς ὑπολαμβάνειν, καὶ μηδὲν πεπυσμέ-
· Ὀδυσεὺς πλάνης, μὴθ' ὅπου μὴθ' , φαιψοδεῖν.

ἐν τῇ δὲ Ἡσίοδον μὲν εἰκάζει πεπυσμέ-
· Ὀδυσεὺς πλάνης, ὅτι κατὰ Σικελίαν γίνηται, πιστεύσαντα τῇ δόξῃ, μὴ

μόνον τῶν ὑφ' Ὀμήρου λεγομένων μεμνησθαι, ἀλλὰ καὶ Αἵτης, καὶ Ὀρτυγίας τοῦ πρὸς Συρακούσαις νησίου, καὶ Τυρρῶνων. Ὁμηρον δὲ μὴ τε εἰδέναι ταῦτα, μὴ τε βούλεσθαι ἐν γνωρίμοις τόποις ποιῆν τὴν πλάνην. Πότερον οὖν Αἵτη μὲν, καὶ Τυρρῶνία γνώριμα, Σκύλλαιον δὲ, καὶ Χάρυβδις, καὶ Κίρκαιον, καὶ Σειρηνοῦσαι, οὐ πάνυ; ἢ καὶ Ἡσιόδῳ μὲν ἔπρεπε μὴ φλυαρεῖν, ἀλλὰ ταῖς κατεχούσαις δόξαις ἀκολουθεῖν, Ὀμήρῳ δὲ πᾶν ὃ τι ἂν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶτταν ἦη, κελαδεῖν; Χωρὶς γὰρ τῶν λεχθέντων περὶ τῆς πρεπούσης Ὀμήρῳ μυθοποιίας, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγραφέων τῶν ταῦτα θρυλλούντων, καὶ τὸ τῆς κατὰ τοὺς τόπους ἐπιχωριαζούσης ψήμης διδάσκειν δύναται, διότι ταῦτα οὐ ποιητῶν πλάσματα ἐστίν, οὐδὲ συγγραφέων, ἀλλὰ γεγενημένων ἔχνη, καὶ προσώπων, καὶ πράξεων.

Καὶ Πολύβιος δ' ὁρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς πλάνης. τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τοὺς ἔκπλους ἐν τοῖς κατὰ τὸν πορθμὸν τόποις ἀμφιδρόμοις οὔσι καὶ δυσέκπλοις διὰ τὰς παλιρροίας, ταμίαν τε εἰρησθαι τῶν ἀνέμων, καὶ βασιλέα γενομῆσθαι φησί· καθάπερ Δαναὸν μὲν, τὰ ὑδρεῖα τὰ ἐν Ἀργεὶ παραδεΐξαντα, Αἰρέα δὲ, τοῦ ἡλίου τὸν ὑπεραντίον τῷ οὐρανῷ δρόμον, μάντις τὲ, καὶ ἱεροσκοποῦμένους ἀποδείκνυσθαι βασιλέας· τοὺς θ' ἱερέας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Χαλδαίους, καὶ μάγους, σοφία τινὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων, ἡγεμονίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν· οὕτω δὲ καὶ τῶν θείων ἕνα ἕκαστον τῶν χρησίμων τινὸς εὐρετῆς

τιμᾶσθαι. Ταῦτα δὲ προοικονομήσάμε-
 ἔα τὸν Αἰόλον ἐν μύθου σχήματι ἀκούε-
 ῖν ὅλην τὴν Ὀδυσσεύος πλάνην· ἀλλὰ μικρὰ
 μεμνηθεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πο-
 ῖ δ' ἦλον περὶ Σικελίαν καὶ τῷ ποιητῇ πε-
 , καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ
 λέγουσι τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν.
 νεὶ δὲ οὐδὲ τὴν τοιαύτην τοῦ Ἑρατοσθέν-
 ρασιν, διότι φησὶ τότε ἂν εὑρεῖν τινα, ποῦ
 πεπλάνηται, ὅταν εὗρῃ τὸν σκυτία τὸν
 τα τὸν τῶν ἀνέμων ἀσχόν. Καὶ τοῦτο δ'
 ρῆσθαι τοῖς συμβαίνουσι περὶ τὸ Σκύλ-
 ἐ τὴν θήραν τῶν γαλεωτῶν τὰ ἐπὶ τῆς

δ' ἰχθυῖα σκύπελον περιμαινώσας,
 ὡς τε, κύνας τε, καὶ εἰποῦνι μείζον ἔλῃσι

—
 θύννους ἀγελῆδόν φερομένους παρὰ τῇ
 παιδᾶν ἐμπεσῶσι καὶ κωλυθῶσι τῆς Σικε-
 ιθαι, περιπίπτειν τοῖς μείζουσι τῶν ζώων,
 ἰνων, καὶ κυνῶν, καὶ ἄλλων κητωδῶν· ἐπ-
 ρας αὐτῶν πιαίνεσθαι τοὺς γαλεώτας, οὓς
 λέγεσθαι καὶ κύνας φασί. Συμβαίνειν
 ἐνθάδε, καὶ κατὰ τὰς ἀναβύσεις τοῦ
 καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων, ὅπερ ἐπὶ πυρὸς,
 ἔμπιπράμενης· ἀθροίζόμενα γὰρ τὰ θηρία
 ὁ πῦρ, ἢ τὸ ὕδωρ, καὶ βορὰν γίνεσθαι
 τοῖσι.

ὅ δ' εἰπὼν διηγεῖται τὴν τῶν γαλεωτῶν

θήραν, ἣ συνίσταται περὶ τὸ Σκύλλαιον· σκοπὸς γὰρ ἐφέστηκε κοινὸς τοῖς ὑφορμούσιν ἐν δικώπῃ σκαφιδίοις πολλοῖς, δύο καθ' ἕκαστον σκαφίδιον καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὃδ' ἐπὶ τῆς πρώτης ἕστηκε δρυ ἔχων, σημήναντος τοῦ σκοποῦ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γαλεώτου· φέρεται δὲ τὸ τρίτον μέρος ἕξαι τὸ ζῶον· συνάψαντος δὲ τοῦ σκάφους, ὁ μὲν ἔπλεξεν ἐκ χειρὸς· εἴτ' ἐξέσπασεν ἐκ τοῦ σώματος τὸ δόρυ χωρὶς τῆς ἐπιδορατίδος. ἀγκιστρῶδης τὰ γέσπε, καὶ χαλαρῶς ἐτήρμεσται τῷ δόρατι ἐπίτηδι παλώδιον δ' ἔχει μακρὸν ἐξημμένον· τοῦτ' ἐπιχαλῶ τῷ τρωθέντι, ἕως ἄν κάμῃ σφαδάζον, καὶ ὑποφάγον· τότε δ' ἔλκουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ἣ εἰς τὸ σκάφος ἀναλαμβάνουσιν, ἵαν μὴ μέγα εἶη τελείως σῶμα. ἂν ἐκπέσῃ δὲ εἰς τὴν θάλατταν τὸ δόρυ οὐκ ἀπόλλωλεν· ἔστι γὰρ πηκτὸν ἐκ τε δρυὸς, καὶ ἐλάτης· ὥστε βαπτίζομένου τοῦ δρυϊνοῦ βάθει, μῖκτρον εἶναι τὸ λοιπὸν, καὶ εὐανάληπτον. συμβεβαῖον δὲ ποτε καὶ τιτρώσκεσθαι διὰ τοῦ σκαφιδίου τὸν κωπηλάτην, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἔφους τῶν γαλιωτῶν, καὶ τὸ τὴν ἀκμὴν τοῦ ζώου συναγρώδην εἶναι, καὶ τὴν θήραν. Ἐκ τε δὲ τῶν τοιούτων εἰκάζοι τις ἂν, φησὶ, περὶ Σικελίαν γενέσθαι τὴν πληθύνειν κατὰ τὸν Ὀμηρον, ὅτι τῇ Σκύλλῃ προσῆψε τοιαύτην θήραν, ἣ μάλιστα ἐπιχώριός ἐστι τῷ Σικελαίῳ· καὶ ἐκ τῶν περὶ τῆς Χαρυβδεως λεγομένων ὁμοίων τοῖς τοῦ πορθμοῦ πάθεσι. τὸ δὲ

Τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνέησιν,
ὅντι τοῦ δις, γραφικὸν εἶναι ἀμάρτημα, ἡ ἱστορικὴ

ἰ τὰ ἐν τῇ Μήνιγγι δὲ, ταῖς περὶ τῶν Δωτο-
 ἰρημένοις συμφωνεῖν. Εἰ δέ τινα μὴ συμ-
 μεταβολαῖς αἰτιῶσθαι δεῖ, ἢ ἄγνοϊαν, ἢ καὶ
 ἰν ἐξουσίαν, ἢ συνίστηκεν ἐξ ἱστορίας, καὶ
 ως, καὶ μύθου. Τῆς μὲν οὖν ἱστορίας ἀλή-
 ναι τέλος, ὥς ἐν νεῶν καταλόγῳ τὰ ἐκώστοις
 συμβεβηκότα λέγοντος τοῦ ποιητοῦ· τὴν μὲν
 σαν, τὴν δὲ ἐσχατόωσαν πόλιν, ἄλλην δὲ πο-
 να, τὴν δ' ἀγχάλων· τῆς δὲ διαθέσεως, ἐνίρ-
 ναι τὸ τέλος· ὥς ὅταν μαχομένους εἰσάγῃ·
 δὲ, ἡθονῇ, καὶ ἐκπληξιν. Τὸ δὲ πάντα
 οὐ πιθανόν, οὐδ' Ὀμηρικόν. τὴν γὰρ
 πόλιν φιλοσόφημα πάντας νομίζειν, οὐχ
 εἰς τῆς φησὶ, κελεύων μὴ κρίνειν πρὸς τὴν
 τὰ ποιήματα, μὴδ' ἱστορίαν ἀπ' αὐτῶν
 Πιθανώτερόν τε τὸ,
 ἐν δ' ἐννήμαρ φερόμεν ὅλοσις ἀγέμοισιν,
 εἰ διαστήματι δέχεσθαι, (οἱ γὰρ ὅλοοι οὐκ
 ἡμεῖς) ἢ ἐξωκεανίζειν, ὥς ἂν οὐρίων πνεόντων
 . Συνθεῖς δὲ τὸ διάστημα τὸ ἐκ Μαλεῶν ἐπὶ
 σταδίων δισμυρίων, καὶ δισχιλίων πεντα-
 εἰ (φησὶ) τοῦτο θείημεν ἐν ταῖς ἐννεία ἡμέ-
 ρῃσιν ἰσοταχῶς, ἐκώστης ἂν ἡμέρας δὲ πλοῦς
 οἱ σταδίων δισχιλίων πεντακοσίων. Τίς οὖν
 ἐν ἐκ Λυκίας ἢ Ρόδου δευτεραῖόν τινα ἀφι-
 εῖς Ἀλεξάνδρειαν, ὅντος τοῦ διαστήματος
 πεντακοσίων; Πρὸς δὲ τοὺς ἐπιζητοῦν-
 τας τρεῖς εἰς Σικελίαν ἐλθὼν, οὐδ' ἅπαξ διὰ
 ῥυμοῦ πίπλευκεν Ὀδυσσεὺς, ἀπολογεῖται·

διδότι καὶ οἱ ὕστερον ἔφευγον ἅπαντες τὸν πλοῦν τοῦτον.

Τοιαῦτα μὲν εἶρηκεν. Ἔστι δὲ τ' ἄλλα μὲν εὖ λεγόμενα· ὅταν δ' ἀνασκευάζῃ τὸν ἑξωκεανισμόν, καὶ πρὸς ἀκριβῆ μέτρα τὸν τῶν ἡμερῶν πλοῦν ἀνάγῃ καὶ διαστήματα, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει τῆς ἀνωμαλίας. Ἀμα μὲν γὰρ παρατίθῃσι τὰ τοῦ ποιητοῦ ἔπη·

Ἐνθεν δ' ἐνῆμαρ φερόμεν ὅλοοις ἀνέμοισιν,
ἅμα δ' ἐπικρύπτεται· καὶ γὰρ ταῦτα τοῦ ποιητοῦ·
Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ὄρον ὠκεανοῖο.

Ἰνῆς. —

καὶ τὸ·

Νῆσφι ἐν Ἰγυγίῃ, ὅθι τ' ὀμφαλὸς ἐστὶ θαλάσσης.
Καὶ ὅτι ἐνταῦθα οἰκεῖ Ἀτλαντὸς θυγάτηρ. καὶ τὸ περὶ τῶν Φαιάκων·

Οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε πολυχλύστῳ ἐνὶ πόντι·

Ἔσχατοι· οὐδέ τις ἅμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος.
Ταῦτα γὰρ πάντα φανερῶς ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει πλαττόμενα δηλοῦται. ὁ δὲ ταῦτ' ἐπικρυπτόμενος, τὰ φανερῶς λεγόμενα ἀναιρεῖ. τοῦτο μὲν οὖν οὐκ εὖ. Τὸ δὲ περὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν γεγονέναι τὴν πλάνην, ὁρθῶς, καὶ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ βεβαιούται. Ἐπεὶ τίς ἔπεισε ποιητῆς, ἥ συγγραφεύς, Νεαπολίτας μὲν λέγειν μνῆμα Παρθενόπης τῆς Σειρήνος; τοὺς δὲ ἐν Κύμῃ, καὶ Δικαιαρχίᾳ καὶ Βασουβίῳ, Πυριφλεγέθοντα, καὶ Ἀχερουσίαν λίμνην, καὶ νεκυομαντεῖον τὸ ἐν τῷ Ἀδρῶνι, καὶ Βαῖιον, καὶ Μισσηνὸν τῶν Ὀδυσσεύς ἐταίρων τινάς; οὕτω δὲ καὶ τὰ περὶ Στεργινούσας, καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμόν, καὶ

Σκύλλαν, καὶ Χάρυβδιν, καὶ Αἰόλον· ὅπερ οὐτ' ἀκριβοῦς ἐξετάζειν δεῖ, οὐτ' ὑπόζειν καὶ ἀνέστια εἶν, ἀληθείας μηδὲν προσαπτόμενα, μῆδ' ὠφελείας ἱστορικῆς.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὑπονοήσας τοῦτο ὁ Ἑρατοσθένης, ὑπολάβοι τις ἂν (φησὶ) τὸν ποιητὴν βούλεσθαι μὲν ἐν τοῖς προσεσπαρίοις τύποις τὴν πλάνην τῇ Ὀδυσσεὶ ποιεῖν· ἀποσιῆναι δ' ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων, τὰ μὲν οὐκ ἀκριβοῦς πετυσμένον, τὰ δὲ οὐδὲ προσελόμενον οὕτως, ἀλλ' ἐπὶ τὸ δεινότερον καὶ τὸ τερατωδέστερον ἕκαστα ἐξάγειν. Τοῦτο μὲν αὐτὸ εἶ· τὸ δ', οὐ χάριν τοῦτ' ἐποίησε, κακῶς διεξάμενος· οὐ γὰρ φλυαρίας, ἀλλ' ὠφελείας χάριν. Ὡς τε δικαίον ἐστὶν ὑπάρχειν λόγον καὶ περὶ τούτου, καὶ διότι φησὶ τὰ πόρρω τερατολογεῖσθαι μᾶλλον διὰ τὸ εὐκατάψευστον. πολλοστὸν γὰρ μέρος ἐστὶ τὰ πόρρω τερατολογούμενα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐγγὺς τῆς Ἑλλάδος· οἷα δὴ, τὰ κατὰ τοὺς Ἡρακλείους ἀθλους, καὶ Θησέως, καὶ τὰ ἐν Κρήτῃ καὶ Σικελίᾳ μυθολογούμενα, καὶ ταῖς ἄλλαις νήσοις, καὶ τὰ περὶ τὸν Κιθαιρῶνα καὶ Ἑλικῶνα καὶ Παρνασσὸν καὶ Πήλιον, καὶ τὴν Ἀττικὴν ὅλην, καὶ Πελοπόννησον· οὐδεὶς τε ἐκ τῶν μύθων ἄγνοιαν αἰτιᾶται τῶν μυθοποιῶν. Ἔτι δὲ, ἐπεὶ οὐ πάντα μυθεύουσιν, ἀλλὰ πλείω προσμυθεύουσιν, καὶ μάλιστα Ὅμηρος, ζητῶν τί οἱ παλαιοὶ προσμυθεύουσιν, οὐ ζητεῖ, εἰ τὰ προσμυθεύόμενα ὑπῆρξαν, ἢ ἐστίν· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, οἷς προσμυθεύεται τόποις ἢ προσώποις, περὶ ἐκείνων ζητεῖ τὰληθές· ὅσον τὴν Ὀδυσσεὺς πλάνην, εἰ γέγονε, καὶ ποῦ.

Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τὴν Ὅμηρου ποιήσιν εἰς
 ἐν συνάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, εἰς τε τ'
 ἄλλα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νῦν προκειμένα, τὰ τῆς γεω-
 γραφίας, καὶ μηδὲν αὐτῷ πρὸς βεῖον ἀπονέμειν.
 Καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸν γε Τριπτόλεμον τοῦ
 Σοφοκλέους, ἢ τὸν ἐν ταῖς Βάκχαις ταῖς Εὐριπίδου
 πρόλογον ἐπιθόντα, καὶ παραβαλόντα τὸν Ὅμη-
 ρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμέλειαν, ῥάδιον εἶναι θέ-
 σθαι τὴν ἐπιβολὴν, ἢ τὴν διαφορὰν. Ὅπου γὰρ
 χρεῖα τάξεως ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν,
 ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἁπωθεν.
 Ὅσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ'
 Ὅσσην

Πήλιον εἰνοσίφυλλον. —

Καὶ τὸ,

Ἥρη δ' αἴξασα λίπεν ῥίον Οὐλύμποιο,
 Πιερίην δ' ἐπιβᾶσα καὶ Ἥμαθίην ἐρατεινὴν,
 Στύατ' ἐφ' ἵπποπόλων θρησκῶν ὄρεα νιφέντα.
 Ἐξ Ἀθόω δ' ἐπὶ Πόντον. —

Καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς λέ-
 γει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον· τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς· ὁμοίως
 δὲ καὶ περὶ τῶν ἁπωθεν·

Κύπρον, Φοινίκην τὲ, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς,
 Αἰθιοπὰς θ' ἰκόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβοὺς,
 Καὶ Λιβύην. —

Ὅπου καὶ Ἰππαρχος ἐπισημαίνεται. Οἱ δ', ἐφ' ὧν
 τάξεως χρεῖα, ὁ μὲν τὸν Διόνυσον ἐπιόντα τὰ ἔθνη
 φράζων, ὁ δὲ τὸν Τριπτόλεμον τὴν κατασπειρομέ-

ἰ γῆν, τὰ μὲν πολὺ διειστώτα συνάπτουσιν ἑγγύς,
 δε σινορχή διασπῶσι·

Λεπτεὶ δὲ Δυδῶν τὰς πολυχρύσους γύας,
 Φρυγῶν τε, Περσῶν θ' ἡλιοβλήτους πλάκας,
 Βακτριὰ τε τείχη, τὴν τε δύσχειμον χθόνα
 Μήδων ἐπιθῶν, Ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα.
 αὐτὰ δὲ καὶ ὁ Τριπτόλεμος ποιεῖ. Κᾶν τοῖς κλί-
 τε δὲ κᾶν τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς τὸ
 ἰ τὴν γεωγραφίαν Ὅμηρος, ἐν ταῖς τοποθεσίαις
 ὡν ἅμα καὶ ταῦτα πολλαχοῦ·

αὕτη δὲ χθαμαλὴ παννιπεριτάτη εἰν ἄλλ' αἰται
 Πρὸς ζόφον· αἱ δὲ τ' ἀνευθεὶ πρὸς ἥῳ τ' ἡελίῳν τε.
 ἰ

. . . . Δύω δὲ τὲ οἱ θύραι εἰσίν.

αἱ μὲν πρὸς Βορέαν

αἱ δ' αὖ πρὸς Νότον.

ἰ

Ἐῖτ' ἐπὶ δεξιῇ ἴωσι πρὸς ἥῳ τ' ἡελίῳν τε,

Ἐῖτ' ἐπ' ἀριστερᾷ τοῖ γε ποτὶ ζόφον.

ἰ μὴν τὴν ἀγνοίαν γε τῶν τοιούτων, τελείαν ἡγεῖ-
 σύγχυσιν τῶν ἀπάντων.

2 φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἥως,
 γῶ δ' ὅπη ἡέλιος. —

σταῦθα δ' εἰπόντιος εὖ τοῦ ποιητοῦ,

Βορέης καὶ Ζέφυρος τότε Θρηῆκηθεν ἄητον·

εὖ δεξιόμενος ὁ αὐτὸς συκοφαντεῖ, ὡς καθόλου
 πτος, ὅτι ὁ Ζέφυρος ἐκ Θράκης πνεῖ, ἐκείνου
 πτος οὐ καθόλου, ἀλλ' ὅταν κατὰ τὴν Θρακίαν
 πσσαν συμπίσσωσι περὶ τὸν Μίλανα κόλπον αὐ-

Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τὴν Ὀμήρου ποιήσιν
 ἐν συνάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, εἰς τε
 ἄλλα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νῦν προκειμενα, τὰ τῆς γι-
 γραφίας, καὶ μηδὲν αὐτῷ πρεσβεῖον ἀπονέμει.
 Καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸν γε Τριπτόλεμον ἢ
 Σοφοκλέους, ἢ τὸν ἐν ταῖς Βάκχαις ταῖς Εὐριπίδι
 πρόλογον ἐπιλθόντα, καὶ παραβαλόντα τὸν Ὀ-
 ρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμίλειαν, ῥᾷδιον εἶναι ἵ-
 σθαι τὴν ἐπιβολήν, ἢ τὴν διαφοράν. Ὅπου γ
 χρεῖα τάξεως ὥν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν ταύ-
 θεμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἁπῶθ
 Ὅσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ
 Ὅσση

Πήλιον εἰνοσίφυνλον. —

Καὶ τὸ,

Ἥρη δ' αἶξασα λίπεν ῥίον Οὐλύμποιο,
 Πιερίην δ' ἐπιβᾶσα καὶ Ἥμαθίην ἐρατεινήν,
 Στεῦατ' ἐφ' ἵπποπόλων Θρηκῶν ὄρεα νιφόμενα.
 Ἐξ Ἀθόω δ' ἐπὶ Πόντον. —

Καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς
 γει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον· τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς· ὁμο-
 δὲ καὶ περὶ τῶν ἁπῶθεν·

Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθ-
 Αἰθιοπὰς θ' ἰκόμεν, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβο-
 Καὶ Λιβύην. —

Ὅτι καὶ Ἰππαρχος ἐπισημαίνεται. Οἱ δ', ἐφ'
 τάξεως χρεῖα, ὁ μὲν τὸν Διόνυσον ἐπιόντα τὰ ἔξ-
 ῥαζών, ὁ δὲ τὸν Τριπτόλεμον τὴν κατασπείρο-

την γῆν, τὰ μὲν πολὺ διεστώτα συνάπτουσιν ἑγγύς,
τὰ δὲ σινοεχῆ διασπῶσι·

Λεπτοὶ δὲ Δυδῶν τὰς πολυχρύσους γύας,
Φριγῶν τε, Περσῶν θ' ἡλιοβλήτους πλάκας,
Βακτριὰ τε τείχη, τὴν τε δύσχειμον χθόνα
Μήδων ἐπελθών, Ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα.

Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Τριπτόλεμος ποιεῖ. Καὶ τοῖς κλί-
μασι δὲ καὶ τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς τὸ
πρὸς τὴν γεωγραφίαν Ὅμηρος, ἐν ταῖς τοποθεσίαις
λέγων ἅμα καὶ ταῦτα πολλαχοῦ·

Αὕτη δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἂλλ' κεῖται

Πρὸς ζόφον· αἱ δὲ τ' ἀνευθε πρὸς ἥω τ' ἡελίον τε.

Καὶ

..... Δύω δὲ τέ οἱ θύραι εἰσίν·

Αἱ μὲν πρὸς Βορέαν·

Αἱ δ' αὖ πρὸς Νύκτον.

Καὶ

Εἴτ' ἐπὶ δεξι᾽ ἴωσι πρὸς ἥωι ἡελίον τε,

Εἴτ' ἐπ' ἀριστερά τοί γε ποτὶ ζόφον.

Καὶ μὴν τὴν ἀγνοίαν γε τῶν τοιούτων, τελείαν ἡγεῖ-
ται σύγχυσιν τῶν ἀπάντων.

Ὡ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἥως,

Οὐδ' ὅπη ἡέλιος. —

Καὶ ταῦθα δ' εἰπόντος εὖ τοῦ ποιητοῦ,

Βορέης καὶ Ζέφυρος τότε Θρηῆκηθεν ἄητον·

οὐκ εὖ δεξιόμενος ὁ αὐτὸς συκοφαντεῖ, ὡς καθόλου
λέγοντος, ὅτι ὁ Ζέφυρος ἐκ Θράκης πνεῖ, ἐκείνου
λέγοντος οὐ καθόλου, ἀλλ' ὅταν κατὰ τὴν Θρακίαν
θάλασσαν συμπίψωσι περὶ τὸν Μέλανυ κόλπον ἀν-

τοῦ τοῦ Αἰγαίου μέρος οὕσαν. ἐπιστροφὴν γὰρ λαμβάνει πρὸς νότον ἀκρωτηριάζουσα ἡ Θράκη, καὶ ἃ συνάπτει τῇ Μακεδονίᾳ, καὶ προσπίπτουσα εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς Ζεφύρους ἐντεῦθεν πνέοντας ἀποφαίνει τοῖς ἐν Θάσῳ, καὶ Δήμῳ, καὶ Ἰμβρῳ, καὶ Σαμοθράκῃ, καὶ τῇ περὶ αὐτάς θαλάττῃ, καθάπερ καὶ τῇ Ἀττικῇ ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν· ἀφ' ὧν καὶ Σκειρωνες καλοῦνται οἱ Ζέφυροι, καὶ μάλιστα οἱ ἀργέστατοι. Οὐκ ἐνόησε δὲ τοῦτο Ἐρατοσθένης ὑπενόησε δ' ὁμοῦς. αὐτὸς γοῦν ἐξηγεῖται τὴν ἐπιστροφὴν, ἣν λέγω, τῆς χώρας· ὥς καθύλου οὗν δεχεται, εἴτ' ἀπειρῶν αἰτιᾶται τοῦ ποιητοῦ, ὥς το Ζεφύρου μὲν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας πνέοντος, καὶ τῇ Ἰβηρίας, τῆς δὲ Θράκης ἐκεῖσε μὴ διατεινούσης. Πότερον οὖν τὸν Ζέφυρον ἀγνοεῖ ἀπὸ ἐσπέρας πνέοντα ἀλλ' ὅταν οὕτω φῇ, φυλάττει τὴν οἰκείαν αὐτοῦ τάξιν

Σὺν δ' Εὐρὸς τε Νότος τε πέσον Ζέφυρός τε δυσαχ

Καὶ Βορέης. —

Ἡ τὴν Θράκην οὐκ οἶδε μὴ προσπίπτουσαν πέρα τῶν Παιονικῶν, καὶ Θετταλικῶν ὁρῶν; Ἀλλὰ καὶ ταύτης τὴν ἐφεξῆς κατὰ τοὺς Θράκας εἰδώς, καὶ κατὰ τοὺς ἐφεξῆς τὴν τε παραλίαν καὶ τὴν μεσόγειαν, Μάγνητας μὲν τινας, καὶ Μαλιεῖς, καὶ τοὺς ἐφεξῆς ἑλληνας καταλέγει μέχρι Θισπρωτῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Παίοσι τοὺς δμόρους Ἀδόλπας, καὶ Σελλοῦ περὶ Λωδῶνῃν μέχρις Ἀχιλῶου· Θερραῶν δ' οὐ μνησται περαιτέρω. Εὐεπιφύως δὲ ἔχει πρὸς τὴν ἐγγυιάται καὶ γνωριμωτάτην ἑαυτῷ θάλατταν, ὥς καὶ ὅταν φησί·

ἵ' ἀγορὴ ὥς κύματα μακρὰ θαλάσσης
Ἰκαρίοιο

ς, οἱ φασὶ δύο τοὺς κυριωτάτους εἶναι
ῥέαν καὶ Νότον· τοὺς δὲ ἄλλους, κατὰ
ισιν διαφέρειν· τὸν μὲν ἀπὸ θερινῶν
ῦρον, χειμερινῶν δὲ Ἀπηνιῶτην· δύσεων
μὲν, Ζέφυρον, χειμερινῶν δὲ, Ἀργέστην.
εἶναι τοὺς ἀνέμους ποιοῦνται μάρτυρας,
ν τε, καὶ τὸν ποιητὴν αὐτόν, τῷ τὸν μὲν
ἰ νότῳ προσσέμειν·

ἰ Νότοιο. —

υρον τῷ Βορέᾳ·

αὶ Ζέφυρος τῷ τε Θρήκηθεν ἄητον.
σειδώνιος, μηδὲνα οὕτως παραδεδοκί-
έμους τῶν γνωρίμων περὶ ταῦτα, οἷον
Τιμοσθένη, Βίωνα τὸν ἀστρολόγον·
ν ἀπὸ θερινῶν ἀνατολῶν, Καίχιαν, τὸν
τὰ διάμετρον ἐναντίον Αἰβα, ἀπὸ δύ-
αιμερινῆς· πάλιν δὲ τὸν μὲν ἀπὸ χειμε-
λῆς, Εὔρον· τὸν δ' ἐναντίον, Ἀργέστην.
ς, Ἀπηνιῶτην, καὶ Ζέφυρον. Τὸν δὲ
αἷ μὲν Ζέφυρον λέγειν, τὸν ὑφ' ἡμῶν
Ἀργέστην· λίγα δὲ πνέοντα Ζέφυρον,
ἰ Ζέφυρον· Ἀργέστην δὲ Νότον, τὸν Λευ-
ίτος γὰρ ὀλίγα τὰ νέφη ποιεῖ, τοῦ λοι-
λου Εὔρου πως ὄντος·

ὅτε Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ

νότοιο βαθείῃ λαίλαπι τύπτων.

ταῖς Ζέφυρον νῦν λέγει, ὅς εἶωθε δια-

σκιδνάναι τὰ ὑπὸ τοῦ Λευκονότου συναγόμενα ἄσθι
νῇ ὄντα, ἐπιθέτως τοῦ νότιου νῦν Ἀργέστου λεγε-
μένου. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου τῶν γε-
γραφικῶν εἰρημένα, τοιαύτην τινὰ τὴν ἐπανόρθω-
σιν ἔχει.

Ἐπιμένων δὲ τοῖς περὶ Ὀμήρου ψευδῶς ὑπολη-
φθεῖσι καὶ ταῦτα φησὶν, ὅτι οὐδὲ τὰ τοῦ Νείλα
στόματα οἶδε πλείω ὄντα, οὐδ' αὐτὸ τοῦνομα. Ἐ-
σίοδος δὲ οἶδε, μέμνηται γάρ. Τὸ μὲν οὖν ὄνομα ἐ-
κὸς μὴ πω λέγεσθαι κατ' αὐτόν· τὰ δὲ στόματα
μὲν ἦν ἄφανῃ, καὶ ὀλίγοις γινώριμα, ὅτι πλείω κα-
οὐχ ἔν, δολεῖ τις ἂν οὐ πεπῦσθαι αὐτόν. εἰ δὲ τῷ
κατ' Αἴγυπτον τὸ γνωριμώτατον, καὶ παραδοξότα-
τον, καὶ μάλιστα πάντων μνήμης ἄξιον καὶ ἱστορί-
ο ποταμὸς καὶ ἦν, καὶ ἐστίν, ὥς δ' αὐτῶς αἱ ἀνα-
βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ στόματα, τίς ἂν ἢ τοὺς ἀγγέ-
λοντας αὐτῷ ποταμὸν Αἰγύπτιον, καὶ χώραν, κα-
θ' ἧς Αἰγυπτίας, καὶ Φάρον, ὑπολάβοι μὴ γνω-
ρίζειν ταῦτα, ἢ γνωρίζοντας μὴ λέγειν, πλὴν εἰ μὴ
διὰ τὸ γινώριμον; Ἔτι δ' ἀπιθανώτερον, εἰ τὴν μὴ
Αἰθιοπίαν ἔλεγε, καὶ Σιδονίους καὶ Ἑρεμβοὺς, κα-
τὴν ἔξω θάλασσαν, καὶ τὸ διχθὰ δεῖσθαι τοῖς
Αἰθίοπας, τὰ δ' ἐγγὺς καὶ γινώριμα μὴ. Εἰ δὲ μὴ
ἐμνήσθη τούτων, οὐ τοῦτο σημείων τοῦ ἄγνοεῖν
οὐδὲ γὰρ τῆς αὐτοῦ πατρίδος ἐμνήσθη, οὐδὲ ποι-
λῶν ἄλλων· ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ λίαν γινώριμα ὄντα φαι-
νέσθαι τὴν δόξιν οὐκ ἄξια μνήμης εἶναι πρὸς τοὺς εἰδότες.
Οὐκ εἴδω δὲ οὐδὲ τοῦτο προφέρειν αὐτῷ τὴν
περὶ τῆς νήσου τῆς Φαρίας, ὅτι φησὶ πελαγίαν, ὅ

καὶ ἄγνοιαν λέχοντι. τοῦναντίον γάρ, καὶ μαρ-
τυρίῳ χρήσαιτό τις τούτῳ πρὸς τὸ μὴ ἀγροῦσθαι
εἶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ περὶ τῶν εἰρημένων ἀριτίως
ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον· γνώης δ' ἂν οὕτως. Ἀλαζὼν
γὰρ δι' οὗτος ὁ πλάνην αὐτοῦ διηγούμενος. τοῦτοιν δ'
καὶ ὁ Μενέλαος, ὃς ἀναβιβηκὸς μέχρις Αἰθιο-
πῶν, ἐπέπυστο τὰς ἀναβίσεις τοῦ Νείλου, καὶ τὴν
τοῦν οὐσιν ἐπιφέρει τῇ χώρᾳ, καὶ τὸν πρὸ τῶν στο-
μάτων πόρον, ὅσον ἤδη προσχώσας τῇ ἡπείρῳ προσ-
πέθηκας, ὥς τε εἰκότως ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου καὶ τὴν
οὖν Αἴγυπτον τοῦ ποταμοῦ δῶρον λέγεσθαι· καὶ ἐπὶ
μὴ τε τὴν ὅλην, τὴν γε ὑπὸ τῇ Δέλτα, τὴν κάτω χώ-
ραν προσαγορευομένην. Ἰστόρησε δὲ καὶ τὴν φιά-
ρον πελαγίαν οὖσαν τὸ παλαιόν· προσεφύευστο δὲ
καὶ τὸ πελαγίαν εἶναι, καίπερ μηκέτι πελαγίαν οὖ-
σαν. ὁ δὲ ταῦτα διασκευάζων, ὁ ποιητὴς ἦν· ὥστ'
ἐκ τούτων εἰκάζειν, ὅτι καὶ τὰς ἀναβίσεις ἤδει, καὶ
τὰ στόματα τοῦ Νείλου.

· *II* δ' αὐτὴ ἁμαρτία καὶ περὶ τοῦ ἀγνοεῖν τὸν
ἰσθμὸν τὸν μεταξὺ τοῦ Αἰγυπτί· πελάγους καὶ τοῦ
Ἀραβίου κόλπου, καὶ περὶ τοῦ πρὸς τῷ λέγεσθαι.

Αἰθιοπίας, τοὺς διχθὰ διδαίεται ἰσχυτοὶ αἰθριῶν.

Καὶ γὰρ τοῦτο ἐκείνου λέγοντος καλῶς, ἐπιτιμῶσιν
οἱ ὑστερον οὐκ εὔ. Τσοῦτον γὰρ δεῖ τοῦτ' ἀληθὲς
εἶναι τὸ ἀγνοεῖν Ὅμηρον τὸν ἰσθμὸν τοῦτον, ὥστε
ἐκείνον μὲν φημι μὴ εἰδέναι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπο-
φαίνεσθαι ἀντικρὺς· τοὺς δὲ γραμματικὸς μηδε
λέγοντος ἐκείνου αἰσθάνεσθαι, ἀπὸ Ἀριστάρχου καὶ
Κράττητος ἀρξαμένους τῶν κορυφαίων ἐν τῇ ἐπὶ
σέμῃ ταύτῃ. Λιπόντος γὰρ τοῦ ποιητοῦ,

Αἰθιοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται ἔσχατοι ἀνδρὶ
περὶ ἐπιφερομένου ἔπους διαφέρονται. ὁ μὲν Ἀ
σταρχος γράφων·

Οἱ μὲν δυσομένου Ἑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος.
Ὁ δὲ Κράτης,

Ἡ μὲν δυσομένου Ἑπερίονος, ἡ δ' ἀνιόντος.
οὐδὲν διαφέρον πρὸς τὴν ἑκατέρου ὑπόθεσιν, οὐ
ἦ ἐκείνως γράφειν. Ὁ μὲν γὰρ ἀκολουθῶν τοῖς μ
θηματικῶς λέγεσθαι δοκοῦσι, τὴν διακεκαυμένην ἰ
νὴν κατέχεσθαι φησὶν ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ· παρ' ἐ
τερον δὲ ταύτης εἶναι τὴν εὐκρατόν, τὴν τε κο
ήμῳ καὶ τὴν ἐπὶ θάτερον μέρος. Ὡστερ οὖν
παρ' ἡμῖν Αἰθιοπες οὗτοι λέγονται οἱ πρὸς μεσι
βρίαν κεκλιμένοι παρ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἔσχα
τῶν ἄλλων παροικοῦντες τὸν ὠκεανόν· οὕτως οἷε
δεῖν καὶ πέραν τοῦ ὠκεανοῦ νοεῖσθαι τινὰς Αἰθ
πας ἐσχάτους τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ ἐτέρᾳ εὐκρά
παροικοῦντας τὸν αὐτὸν τοῦτον ὠκεανόν. διττοὺς
εἶναι, καὶ διχθὰ δεδάσθαι ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ. Πρ
κεῖσθαι δὲ τὸ,

Ἡ μὲν δυσομένου Ἑπερίονος, ἡ δ' ἀνιόντος,
οἱ τοῦ Ζωδιακοῦ κατὰ κορυφὴν ὄντος αἰεὶ τῷ ἐν
γῇ Ζωδιακῷ, τούτου δ' οὐκ ἐκβαίνοντος ἔξω τ.
Αἰθιοπίαν ἀμφοῖν τῇ λοξώσει, ἀνάγκη καὶ τὴν ἰ
φοδὸν τοῦ ἡλίου πῦσαν ἐν τῷ πλατεί τούτῳ νι
σθαι, καὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις συμβαλε
ἔνταῦθα ἄλλοις ἄλλας, καὶ κατ' ἄλλα, ἢ ἄλλα
μεῖα. Ἐῖρηκε μὲν οὕτως, ἀστρονομικώτερον νο
σας. ἣν δὲ καὶ ἀπλούστερον εἰπεῖν αὐτὸ σώζοντα

τω διηρησθαι διχα τοὺς Αἰθίοπας, ὥς εἴρηται·
 ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δύσεως, ἐφ' ἑκάτερα
 ροικοῦσι τῷ ὠκεανῷ Αἰθίοπες. Τί οὖν διαφέρει
 τὸν νοῦν, τοῦτο ἢ οὕτως εἰπεῖν, ὥσπερ αὐτὸς
 φει, ἢ ὡς Ἀριστάρχος;

Οἱ μὲν ὕσσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος.
 ἢ γὰρ τοῦτ' ἐστὶ καὶ πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἀνατο-
 λήν· ἑκάτερα τοῦ ὠκεανοῦ οἰκεῖν. Ὁ δ' Ἀρί-
 ρχος ταύτην μὲν ἐκβάλλει τὴν ὑπόθεσιν· διχθὰ
 μεμερισμένους οἶεται λέγεσθαι τοὺς καθ' ἡμᾶς
 Ἰοπας, τοὺς τοῖς Ἑλλήσι πρὸς μεσημβρίαν ἐσχά-
 ρι. τούτους δὲ μὴ μεμερίσθαι διχα, ὥστε εἶναι
 Αἰθιοπίας, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολήν, τὴν δὲ
 πρὸς δύσιν· ἀλλὰ μίαν μόνην, τὴν πρὸς μεσημ-
 ριν κειμένην τοῖς Ἑλλήσιν, ἰδρυμένην δὲ κατ'
 ὑπτον. τοῦτο δὲ ἀγνοοῦντα τὸν ποιητὴν, ὥσπερ
 τὰ ἄλλα, ὅσα εἴρηκεν Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ περὶ
 καταλόγου δευτέρῳ, καταψεύσασθαι τῶν τό-
 τ' ἀμὲν ὄντα.

Πρὸς μὲν οὖν Κράτεια μακροῦ λόγου δεῖ, καὶ
 οὐδὲν ὄντος πρὸς τὰ νῦν. Ἀριστάρχου δὲ
 το μὲν ἐπαινώμεν, διότι τὴν Κριτήτειον ἀφεί-
 δεσιν, δεχομένην πολλὰς ἐνστάσεις, περὶ τῆς
 ἡμᾶς Αἰθιοπίας ὑπονοεῖ γεγονέναι τὸν λόγον·
 ἢ ἄλλα ἐπισκοπῶμεν. Καὶ πρῶτον, ὅτι καὶ
 ἐς μικρολογεῖται μᾶλλον περὶ τῆς γραφῆς. καὶ
 ὡς ἑτέρως γράφεται, δύναται ἐφαρμοττεῖν
 νοήμασιν αὐτοῦ. τί γὰρ διαφέρει λέγειν, ἢ
 ὡς, δύο καθ' ἡμᾶς εἰσὶν Αἰθίοπες, οἱ μὲν πρὸς
 π. λ. T. L. D

ἀνατολάς, οἱ δὲ πρὸς δύσεις· ἢ οὕτως, καὶ γὰρ πρὸς ἀνατολάς, καὶ πρὸς δύσεις; Ἐπειθ' οἱ ψευδοῦς προΐσταται δόγματος. Φέρε γὰρ τὸν ποιητὴν ἄγνοεῖν μὲν τὸν ἰσθμὸν, τῆς δὲ κατ' Αἴγυπτον Αἰθιοπίας μεμνησθαι, ὅταν φῇ·

Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται

Πῶς οὖν, οὐ διχθὰ δεδαίεται οὕτω, ἀλλ' ἄγνοα οὕτως εἶρηκεν ὁ ποιητής; πότερ' οὐδ' ἡ Αἴγυπτος οὐδ' οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τοῦ Δέλτα ἀρξάμενοι μέχρι πρὸς Συήνην, ὑπὸ τοῦ Νεῖλου διχα διήρηνται,

Οἱ μὲν δυσομένου Ἐπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος Τί δ' ἄλλο ἢ Αἴγυπτός ἐστι πλὴν ποταμία νῆσος ἣν ἐπικλύζει τὸ ὕδωρ; αὕτη δ' ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ποταμοῦ κεῖται, πρὸς ἀνατολήν, καὶ δύσιν. Ἄλλ μὴν ἡ Αἰθιοπία ἐπ' εὐθείας ἐστὶ τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ παραπλησίως ἔχει πρὸς τε τὸν Νεῖλον, καὶ τὴν ἅλλην φύσιν τῶν τόπων. καὶ γὰρ καὶ αὕτη στενὴ ἐστὶ, καὶ μακρὰ, καὶ ἐπικλυστός. τὰ δ' ἔξω τῇ ἐπικλυστού ἔρημά τε, καὶ ἄνυδρά, καὶ σπανία οἰκεῖσθαι θυνάμενα, τὰ μὲν πρὸς ἔω, τὰ δὲ πρὸς δύσιν κεκλιμένα. Πῶς οὖν οὐχὶ καὶ διχα διήρηνται ἢ τοῖς μὲν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ Αἰβύης διαιροῦσιν, ἅξιον λόγον τοῦθ' ὄριον ἐφ' ἡνίκα ὁ Νεῖλος, μῆκος μὲν ἀνοταίνων ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν πλειόνων, ἢ μυρίων σταδίων, πλάτος δὲ, ὥστε καὶ νήσους ἀπολαμβάνει μυριάνδρους (ὧν μεγίστη ἐστὶν ἡ Μερόη, τὸ βασιλεῖον καὶ ἡ μητρόπολις τῶν Αἰθιόπων.) αὐτὴν ἡ τὴν Αἰθιοπίαν οὐχ ἱκανὸς ἦν διαιρεῖν διχα; Κα μὴν οἱ γε ἐπιτιμῶντες τοῖς τὰς ἡπείρους τῷ ποταμῷ

σι, τῶν ἐγκλημάτων τοῦτο μέγιστον προφά-
 αὐτοῖς, ὅτι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Αἰθιο-
 πῶσι· καὶ ποιοῦσι τὸ μὲν τι μέρος ἑκα-
 ὑτῶν Αἰβυκόν, τὸ δ' Ἀσιατικόν· ἢ εἰ μὴ
 ται τοῦτο, ἢ οὐ διαιροῦσι τὰς ἡπείρους, ἢ
 οταμῶ.

ρὶς δὲ τούτων ἔστι καὶ ἄλλως διαρεῖν τὴν
 ἰαν. Πάντες γὰρ οἱ παραπλεύσαντες τῷ ὠκεῶ-
 Αἰβύην, οἷτε ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ οἱ ἀπὸ
 λῶν, μέχρι ποσοῦ προελθόντες, εἴτα ἀνέ-
 , ὑπὸ πολλῶν ἀτοπιῶν κωλυόμενοι. ὥστε
 τιν κατέλιπον τοῖς πολλοῖς, ὥς τὸ μεταξὺ
 το ἰσθμῶ. Καὶ μὴν σύρρους ἢ πᾶσα Ἀτλαν-
 ἰλασσα, καὶ μάλιστα ἢ κατὰ μεσημβρίαν·
 δὲ οὐταὶ τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ πλέον-
 ον, Αἰθιοπικὰ προσηγόρευσαν, καὶ ἀπήγ-
 ῆτως. Τί οὖν ἄλογον, εἰ καὶ Ὅμηρος ὑπὸ
 ς ἀκοῆς ἀχθεὶς δίχα διήρει, τοὺς μὲν πρὸς
 ἰν λέγων, τοὺς δὲ πρὸς δύσιν; τῶν μεταξὺ οὐ
 μένων, εἴτε εἰσὶν, εἴτε μὴ εἰσὶν. Ἀλλὰ μὴν καὶ
 γὰρ ἱστορίαν παλαιὰν εἶρηκεν Ἐφορος, ἢ οὐκ
 ἐντυχεῖν καὶ Ὅμηρον· λέγεσθαι γάρ φησιν
 « Ταρτησίων Αἰθίοπας τὴν Αἰβύην ἐπελ-
 μέχρι δύσεως, τοὺς μὲν αὐτοῦ μείναι, τοὺς
 τῆς παραλίης κατασχεῖν πολλήν· τεκμαίρε-
 ε τοῦ καὶ Ὅμηρον εἰπεῖν οὕτως,
 πας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται ἴσχατοι ἀνδρῶν.
 ἢ δὴ πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον λέγοι ἄν τις, καὶ
 ἢ ἀκολουθοῦντας αὐτῷ, καὶ ἄλλα τούτων

ἐπιεικέστερα, ἅφ' ὧν τὴν πολλὴν ἄγνοιαν ἀφαιρήσεται τοῦ ποιητοῦ. Φημὶ γὰρ κατὰ τὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δόξαν, ὥσπερ τὰ πρὸς Βορρῶν μέρη τὰ γνῶριμα ἐνὶ ὀνόματι Σκύθας ἐκάλουν, ἢ Νομάδας, ὡς Ομηρος, ὕστερον δὲ καὶ τῶν πρὸς ἐσπέραν γνωσθέντων, Κελτοὶ, καὶ Ἰβηρες, ἢ συμμίκτως Κελτίβηρες, καὶ Κελτοσχύθαι προσηγορεύοντο, ὅφ' ἐν ὀνοματῶν καθέκαστα ἐθνῶν ταπτομένων διὰ τὴν ἄγνοιαν· οὕτω τὰ μεσημβρινὰ πάντα, Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι, τὰ πρὸς ὤκεανῷ. Μαρτυρεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα. "Ο, τε γὰρ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ τῷ λυομένῳ φησὶν οὕτω.

Φοινικόπεδόν τ' ἐρυθρᾶς ἱερὸν

Κεῦμα θαλάσσης,

Χαλκοκέραυνόν τε παρ' ὤκεανῷ

Λίμναν παντοτρόφων Αἰθιοπῶν,

Ἴν' ὃ παντεπόπτας ἥελιος.

Αἰεὶ χρῶντ' ἀθάνατον,

Κάματόν θ' ἱππων θερμαῖς

"Τδατος μαλακοῦ προχοαῖς ἀναπαύει.

Παρ' ὅλον γὰρ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα, τοῦ Ὠκεανοῦ ταύτην πρὸς τὸν ἥλιον ἴσχυοντος τὴν χρεῖαν, καὶ τὴν σχέσιν, παρ' ὅλην καὶ τοὺς Αἰθιοπας αὐτῷ φαίνεται. "Ο, τ' Εὐριπίδης ἐπὶ τῷ Φαέθοντι τὴν Κλυμένην φησὶ

— δοθῆναι Μέροπι τῆς δ' ἀνακτι γῆς·

"Ἦν ἐκ τεθρέλπων ἀρμάτων πρώτην χθόνα

"Ἡλιος ἀνίσχων χρυσίᾳ βάλλει φλογί.

Καλοῦσι δ' αὐτὴν γέτονες μελάμβροτοι,

Ἔω φαεργάν ἡλίου θ' ἱπποστάσεις.

Νῦν μὲν δὴ κοινὰς ποιεῖται τὰς ἱπποστάσεις τῇ τε ἡοί, καὶ τῷ ἡλίῳ· ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς πλησίον αὐτὰς φησι εἶναι τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μέρουπος. καὶ ὅλη γε τῇ δραματοουργίᾳ τοῦτο παραπέλεκται· οὐ δὴ πού τῆς κατ' Αἰγυπτίον Αἰθιοπίας ἴδιον ὄν, μᾶλλον δὲ τῆς παρ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα διηκούσης παραλίᾳς.

Μηνύει δὲ καὶ Ἐφορος τὴν παλαιὰν περὶ τῆς Αἰθιοπίας δόξαν, ὅς φησιν ἐν τῷ περὶ τῆς Εὐρώπης λόγῳ, τῶν περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τόπων, εἰς τέσσαρα μέρη διηρημένων, τὸ πρὸς τὸν Ἀττηλιώτην, Ἰνδοὺς ἔχειν· πρὸς Νότον δὲ Αἰθιοπας· πρὸς Δύσιν δὲ Κελτούς· πρὸς δὲ Βορρῶν ἄνεμον Σκυθας· προστίθῃσι δ', ὅτι μείζων ἢ Αἰθιοπία ἢ ἡ Σκυθία. Δοκεῖ γάρ, φησι, τὸ τῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος παρατείνειν ἀπ' ἀνατολῶν χειμερινῶν μέχρι δυσμῶν· ἡ Σκυθία δ' ἀντίκειται τούτῳ. Ὅτι δ' ὁ ποιητὴς δμολογὸς τούτοις, καὶ ἐκ τῶνδε δῆλον, ὅτι ἡ μὲν Ἰθάκη κεῖται

Πρὸς ζόφον (ὅπερ ἐστὶ πρὸς ἄρκτον) αἱ δὲ
τ' ἀναστὰς πρὸς ἡῶ τ', ἡέλιον τε·

Ὅλον τὸ νότιον πλευρὸν οὕτω λέγων· καὶ ἔτι, ὅταν φῇ·

Εἴτ' ἐπὶ δεξιῇ ἴωσι πρὸς ἡῶτ' ἡέλιόν τε,

Εἴτ' ἐπ' ἀριστερᾷ, τοί γε ποτὶ ζόφον ἡερόντα.

Καὶ πάλιν·

Ἰφίλοι, οὐ γὰρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἡῶς,

Οὐδ' ὅπη ἡέλιος φαισίμβροτος εἶς ὑπὸ γαῖαν,

Οὐδ' ὅπη ἀγγεῖται. —

περὶ ὧν λέγεται καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς Ἰθάκης λόγοις ἐμφέστατον. Ὅταν οὖν φῇ·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθρὺς ἐβη, —

κοινότερον λεπτέον, καὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν καθ' ὅλον τὸ
μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον, καὶ τοὺς Αἰθιοπίας·
ὅτι γὰρ ἂν τόπῳ τοῦδε τοῦ κλίματος προσβάλλοις
τὴν διάνοιαν, καὶ ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ ἔσῃ, καὶ ἐπὶ τῇ
Αἰθιοπίᾳ. οὕτω δὲ λέγει καὶ τὸ,

Τὸν δ' ἐξ Αἰθιοπῶν ἀντὶν,

Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὁρέων ἴδεν. —

ἴσον τῷ, ἀπὸ μεσημβρινῶν τόπων· Σολύμους λέγων
οὐ τοὺς ἐν τῇ Πισιδίᾳ, ἀλλ', ὡς ἔφην πρότερον,
πλάσας τινὰς ὁμωνύμους τοὺς ἀναλόγως ἔχοντας
πρὸς τε τὸν πλείοντα ἐν τῇ σχεδίᾳ, καὶ τοὺς ἐκεῖ
μεσημβρινούς, ὡς ἂν Αἰθιοπίας, ὡς οἱ Πισιδικοὶ
πρὸς τε τὸν Πόντον καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς Αἰγύπτου
Αἰθιοπίας. Οὕτω δὲ καὶ τὸν περὶ τῶν γερέων λό-
γον κοινὸν ποιούμενος φησὶν·

Α. τ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθίσφατον
ἔμβρον,

Κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐκ' ὠκεανοῦ φοάων,

Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.

Οὐ γὰρ ἐν μὲν τοῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόποις δρᾶται
φερομένη ἡ γέρας ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐν δὲ τοῖς
κατὰ τὴν Ἰταλίαν, ἢ Ἰβηρίαν οὐδαμῶς, ἢ τοῖς κατὰ
τὴν Κασπίαν καὶ Βακτριανήν· κατὰ πᾶσαν οὖν τὴν
μεσημβρινὴν παραλίαν τοῦ ὠκεανοῦ παρατείνοντας,
ἐφ' ἅπασαν δὲ καὶ χειμοφυγούτων, δέχεσθαι δεῖ
καὶ τοὺς Πυγμαίους μεμνημένους κατὰ πᾶσαν.
Εἰ δ' οἱ ὕστερον τοὺς Αἰθιοπίας ἐπὶ τοὺς κατ'

ν μόνους μετήγαγον, καὶ τὸν περὶ τῶν
 ν λόγον, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ πάλαι. Καὶ
 νιούς καὶ Ἀργεῖους οὐ πάντας μὲν νῦν φα-
 στρατεύσαντας ἐπὶ Ἴλιον· Ὅμηρος δὲ καλεῖ
 Παραπλῆσιον δὲ ἐστίν, ὃ λέγω καὶ περὶ τῶν
 νημέων Ἀιθιόπων, ὅτι δεῖ δέχεσθαι τοὺς
 ν τὴν ὠκεανῆτιν διατείνοντας ἀφ' ἡλίου
 , μέχρι ἡλίου δυομένου. Οἱ γὰρ οὕτω λε-
 Αἰθίοπες δίχα διήρηνται φυσικῶς τῷ Ἀρα-
 ν, ὥς ἂν μισημβρινοῦ κύκλου τμήματι
 , ποταμοῦ δίχην ἐν μήκει σχεδόν τι καὶ πεν-
 ν σταδίων ἐπὶ τοῖς μυρίοις· πλάτει δ' οὐ
 , χιλίων μείζονι, τῷ μεγίστῳ· πρόσεστι δὲ
 καὶ τὸ τὸν μυχὸν τοῦδε τοῦ κόλπου διέχειν
 Πηλούσιον θαλάσσης, τριῶν ἢ τεττάρων
 ν ἐπέχει ὁ ἰσθμὸς. Καθάπερ οὖν οἰχαριέστα-
 ναιροῦντων τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Αἰβύης, ὅρον
 ν ἡγοῦνται τοῦτον τῶν ἡπείρων ἀμφοῖν τὸν
 ἡ τὸν Νεῖλον· τὸν μὲν γὰρ διήκειν παρ' ὀλί-
 νελῶς ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν· τὸν
 ν πολλαπλάσιον ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ διέχειν,
 ν διαιρεῖν πᾶσαν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Αἰβύης·
 ν πολαμβάνω τὸν τρόπον καὶ γὰρ τὰ μεσημ-
 νρη πάντα καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, δίχα
 ν νομίσαι τὸν ποιητὴν τῷ κόλπῳ τούτῳ.
 ν ἡγνῶει τὸν ἰσθμὸν, ὃν εὐτοῖς ποιεῖ πρὸς
 ντιον πέλαγος;
 ν γὰρ δὴ καὶ τελῶς ἄλογον, εἰ τὰς μὲν Αἰ-
 νθῆβας ἥδει σαφῶς, αἱ διέχουσι τῆς καθ'

ἡμᾶς θαλάττης σταδίους μικρὸν ἀπολείποντας τῶν πεντακισχιλίων· τὸν δὲ μυχὸν τοῦ Ἀραβίου κόλπου μὴ ᾗδαι, μηδὲ τὸν ἰσθμὸν τὸν κατ' αὐτόν, πλάτος ἔχοντα οὐ πλείονων ἢ χιλίων σταδίων. Πολὺ δ' ἂν ἀλογώτερον δόξειεν, εἰ τὸν μὲν Νεῖλον ᾗδαι ὁμωνύμως τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ λεγόμενον, τὴν δ' αἰτίαν μὴ ἰώρα τοῦτου· μάλιστα γὰρ ἂν προσπίπτει τὸ φηθῆναι ὑφ' Ἡροδότου, διότι ὄρων ἦν ἡ χώρα τοῦ ποταμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἤξιοῦτο τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Ἄλλως τὲ τῶν παρ' ἐκάστοις ἰδίων ταῦτ' ἐστὶ γνωριμώτατα, ἃ καὶ παραδοξίαν ἔχει τινα, καὶ ἐκ τῶ φανερωῖ πᾶσιν ἐστὶ· τοιοῦτον δ' ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ Νεῖλου ἀνάβασις, καὶ ἡ πρόσχωσις τοῦ πελάγους. Καὶ καθάπερ οἱ προσαχθέντες πρὸς τὴν Αἴγυπτον οὐδὲν πρότερον ἱστοροῦσι περὶ τῆς χώρας, ἢ τὴν τοῦ Νεῖλου φύσιν, διὰ τὸ τοὺς ἐπιχωρίους μήτε καινότερα τούτων λέγειν ἔχειν πρὸς ἄνδρας ξένους, μήτ' ἐπιφανέστερα περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς· (τῷ γὰρ ἱστορήσαντι περὶ τοῦ ποταμοῦ, κατὰδηλος καὶ ἡ χώρα πᾶσα γίνεταί, ὅποια τίς ἐστίν) οὕτω καὶ οἱ πόρρωθεν ἀκούοντες οὐδὲν πρότερον ἱστοροῦσι τούτου. Προατίθησι οὖν τοῦτω, καὶ τὸ φιλέιδημον, καὶ τὸ φιλέκδημον τοῦ ποιητοῦ, ὅπερ αὐτῷ μαρτυροῦσιν, ὅσοι τὸν βίον ἀναγράφουσι· καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ λαμβάνεται τῶν ποιημάτων πολλὰ παραδείγματα τοῦ τοιοῦτου. Οὗτος μὲν οὖν ἐκ πλείονων ἐλέγχεται, καὶ εἰδώς, καὶ λέγων φητῶς τὰ φητὰ, καὶ σιγῶν τὰ λίσαν ἐκφανῇ, ἢ ἐπιθέτως λέγων.

Θαυμάζειν δὲ δεῖ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Σύρων,

πρὸς οὓς νῦν ἡμῖν ὁ λόγος, εἰ μὴδ' ἐκείνου λέγοντος τὰ παρ' αὐτοῖς ἐπιχώρια συνιδῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἄγνοιαν αἰτιῶνται, ἣ αὐτοὺς ἐνόχους δείκνυσιν ὁ λόγος. Ἀπλῶς δὲ τὸ μὴ λέγειν, οὐ τοῦ μὴ εἰδέναι σημεῖον ἐστίν· οὐδὲ γὰρ τὰς τροπὰς τοῦ Εὐρύπου λέγει, οὐδὲ τὰς θερμοπύλας, οὐδ' ἄλλα πλείω τῶν γνωρίμων παρὰ τοῖς Ἕλλησιν· οὐ μὴν ἠγνόησεν, ἀλλὰ καὶ λέγει· οὐ δοκεῖ δὲ τοῖς ἐθελοκωφοῦσιν, ὥστε ἐκείνους αἰτιατέον. Ὁ ποιητὴς τοίνυν διῷπετίας καλεῖ τοὺς ποταμοὺς, οὐ τοὺς χειμάρρους μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντας ἀπλῶς, ὅτι πληροῦνται πάντες ἀπὸ τῶν ὀμβρίμων ὑδάτων. Ἀλλὰ τὸ κοινόν, ἐπὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἰδίον γίνεται. Ἄλλως γὰρ ἂν τὸν χειμάρρουν ἀκούοις διῷπετῇ, καὶ ἄλλως τὸν αἰνναον· ἐνταῦθα δὲ διπλασιάζει πως ἡ ἐξοχή. καὶ καθάπερ εἰσὶ τιχες ὑπερβολαὶ ἐπὶ ὑπερβολαῖς, ὥς τὸ, κουφότερον εἶναι φελλοῦ σκιᾶς, δειλότερον δὲ λαγῶ Φρυγὸς, ἐλάττω δ' ἔχειν γῆν τὸν ἄγρον ἐπιστολῆς Λακωνικῆς· οὕτως ἐξοχὴ ἐπὶ ἐξοχῇ συντρέχει ἐπὶ τοῦ διῷπετῇ τὸν Νεῖλον λέγεσθαι. Ὁ μὲν γὰρ χειμάρρους ὑπερβέβληται τοὺς ἄλλους ποταμοὺς, τῷ διῷπετῇ εἶναι· ὁ δὲ Νεῖλος καὶ τοὺς χειμάρρους, ἐπὶ τοσοῦτον πληρούμενος καὶ πλήθους καὶ χρόνου. Ὡστ' ἐπεὶ καὶ γνώριμον ἦν τὸ πάθος τοῦ ποταμοῦ τῷ ποιητῇ, ὥς παρσμεμυθαύμεθα, καὶ κίχρηται, τῷ ἐπιθέτω τούτῳ κατ' αὐτοῦ, οὐκ ἄλλως δεκτέον ἢ ὥς εἰρήκαμεν. Τὸ δὲ πλείοσι στόμασιν ἐνδιδόναι, κοινόν καὶ πλειόνων· ὥστε οὐκ ἄξιον μνήμης ὑπέλαβε, καὶ ταῦτα πρὸς εἰδότηας· καθάπερ οὐδ' Ἀλκαῖος, κατερι φῆ

σας ἀφ' ἔχθαι καὶ αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον. Αἱ δὲ προσχώσεις καὶ ἐκ τῶν ἀναβάσεων μὲν δύνανται ὑπονοεῖσθαι, καὶ ἐξ ὧν δὲ εἶπε περὶ τῆς Φάρου. Ὁ γὰρ ἱστορῶν οὕτω περὶ τῆς Φάρου, μᾶλλον δὲ ἡ κοινή φήμη, διότι μὲν τότε τοσοῦτον ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς ἡπείρου, ὅσον φησὶ δρόμον νεῶς ἡμερήσιον, οὐκ αἶτις διατεθρυλλημένη ἐπὶ τοσοῦτον ἐψευσμένως· ὅτι δ' ἡ ἀνάβασις, καὶ αἱ προσχώσεις τοιαῦταί τινες κοινότερον πεπύσθαι εἰκὸς ἦν· ἐξ ὧν συνθίξῃ ποιητῆς, ὅτι πλέον ἢ τότε ἀφειστίχκει τῆς γῆς ἡ νῆσος κατὰ τὴν Μενελάου παρουσίαν, προσέθηκε παρ' αὐτοῦ πολλαπλάσιον διάστημα τοῦ μυθώδους χάριν. Αἱ δὲ μυθοποιῖαι οὐκ ἀγνοίας χάριν· σημεῖται γὰρ δὴ πον. οὐδὲ γὰρ τὰ περὶ τοῦ Πρωτεύως, καὶ τῶν Πυγμαίων, οὐδ' αἱ τῶν φαρυμάκων δυνάμεις οὐδ' εἴτι ἄλλο τοιοῦτον οἱ ποιηταὶ πλάττουσι· οἱ γὰρ κατ' ἀγνοίαν τῶν τοπικῶν λέγεται, ἀλλ' ἡδονῆς καὶ τέρψεως χάριν. Πῶς οὖν καὶ ἄνυδρον οὔσαι ὕδωρ φησὶν ἔχειν;

Ἐν δὲ λιμὴν εὖρομος, ὅθεν τ' ἐπὶ νῆας εἴσας

Ἐς πόντον βάλλουσιν ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ

Ἀλλ' οὐτε τὸ ὕδρεϊον ἐκλείπειν ἀδύνατον, οὐτε τῇ ὕδρεϊαν ἐκ τῆς νήσου γενέσθαι φησὶν, ἀλλὰ τὴν ἀναγωγὴν μόνην, διὰ τὴν τοῦ λιμένος ἀρετὴν, τὸ δ' ὕδωρ ἐκ τῆς περαιῆς ἀρύσασθαι παρ' αὐτῇ· ἐξομολογούμενου πως τοῦ ποιητοῦ δι' ἐμφάσεως, ὅτι πηλὰ γίαν εἶπεν οὐ πρὸς ἀλγύθειαν, ἀλλὰ πρὸς ὑπερβολὴν καὶ μυθοποιῖαν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς πλάνης τοῦ Μενελαίου
 ληθέντα συνηγορεῖν δοκεῖ τῇ ἀγνοίᾳ τῇ περὶ τοὺς
 τόπους ἐκείνους, βέλτιον ἴσως ἐστὶ, τὰ ἐν ταῖς
 ἱστοίαις τούτοις ζητούμενα προεκθεμένους, ἅμα ταῦτά
 τι διαστεῖλαι, καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ ἀπολογήσα-
 σθαι καθαρώτερον. Φησὶ δὲ πρὸς Τηλέμαχον ὁ Με-
 νέλαος θαυμάσασα τὸν τῶν βασιλείων κόσμον·

Ἡ γὰρ πολλὰ παθῶν, καὶ πόλλ' ἐπαληθεῖς
 Ἠγαγόμεν ἐν νηυσὶ, καὶ ὃν δοάτω ἔτι ἦλθον
 Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους, ἐπαληθεῖς,
 Αἰθιοπὰς δ' ἰκόμεν, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβοὺς,
 Καὶ Αἰθῶν. —

Ζητοῦσι δὲ, πρὸς τίνας ἦλθεν Αἰθιοπας, πλέων ἐξ
 Αἰγύπτου. (οὔτε γὰρ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ οὐ-
 ποῦσι τινὲς Αἰθιοπες, οὔτε τοῦ Νείλου τοὺς καταρ-
 φάκτας ἦν διελθεῖν ναυσὶ·) τίνες τὲ οἱ Σιδόνιοι· οὐ
 γὰρ οἱ γε ἐν Φοινίκῃ· οὐ γὰρ ἂν τὸ γένος προθεῖς,
 ἐπ' εἶδος ἐπήνεγκε· τίνες τὲ οἱ Ἐρεμβοί· καινὸν γὰρ
 ἐπ' ὄνομα. Ἀριστόνικος μὲν οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς γραμ-
 ματικὸς ἐν τοῖς περὶ τῆς Μενελαίου πλάνης, πολλῶν
 ἀναγίγραφεν ἀνδρῶν ἀποφάσεις περὶ ἐκάστου τῶν
 ἐκπεμμένων κεφαλάκων· ἡμῖν δ' ἀρκέσει κἴν ἐπιτέ-
 μνοντες λέγωμεν. Οἱ μὲν δὴ πλεῦσαι φήσαντες εἰς
 τὴν Αἰθιοπίαν, οἱ μὲν περίπλουν τὸν διὰ Γαδερῶν
 μέχρι τῆς Ἰνδικῆς εἰσάγουσιν· ἅμα καὶ τὸν χρόνον
 τῇ πλάνῃ συνοικειοῦντες, ὃν φησιν, ὅτι ὀρθοάτω
 ἔτι ἦλθον· οἱ δὲ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ κατὰ τὸν
 Ἀράβιον κόλπον· οἱ δὲ διὰ τῶν διωρυγῶν τινός.
 Οὔτε δ' ὁ περίπλους ἀναγκαῖος, ὃν Κρύτης εἰσάγει

οὐχ ὥς ἀδύνατος εἶναι, (καὶ γὰρ οὐδ' ἡ Ὀδυσσεύα πλάνη ἀδύνατος) ἀλλ' ὅτι οὕτε πρὸς τὰς ὑποθέσει. τὰς μαθηματικὰς χρήσιμος, οὕτε πρὸς τὸν χρόνον τῆς πλάνης. καὶ γὰρ ἀκούσιοι διατριβαὶ κατέσχευον τὸν ὑπὸ δυσπλοίας, φήσαντα, ὅτι ἀπὸ ἐξήκοντι νεῶν πέντε ἐλείφθησαν αὐτῷ, καὶ ἐκούσιοι χρημτισμοῦ χάριν· φησὶ γὰρ ὁ Νέστωρ·

Ὡς δ' αὖτε, ἔνθα πολὺν βίον καὶ χρυσὸν ἀγείρα
Ἥλατο ξὺν νηυσὶ. —

Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς ὅτι διὰ τοῦ ἰσθμοῦ πλοῦς ἡ τῶν διαφυγῶν, λεγόμενος μὲν ἠκούετο ἂν ἐν μύθου σχήματι· μὴ λεγόμενος δὲ, περιτιτῶς καὶ ἀπιθάνως εἰσάγοιτο ἂν. Ἀπιθάνως δὲ λέγω, ὅτι πρὸ τῶν Τρωϊκῶν οὐδεμία ἡ διώρυξ· τὸν δὲ ἐπιχειρήσαντα ποιῆσαι Σέσωστριν ἀποστῆναί φασι μετεωροτέρα ὑπολαβόντα τὴν τῆς θαλάττης ἐπιφάνειαν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὁ ἰσθμὸς ἡ πλώϊμος. ἀλλ' εἰκάζει ὁ Ἐρατοσθένης οὐκ εὖ· μὴ γὰρ πῶς τὸ ἔκρηγμα τὸ κατὰ τὰς στήλας γεγονέναι νομίζει· ὥστε ἐνταῦθα συνάπτειν τὴν ἔξω θάλατταν τῇ ἐντὸς, καὶ καλύπτειν τὸν ἰσθμὸν μετεωροτέρα οὖσαν. τοῦ δ' ἔκρηγματος γενομένου ταπεινωθῆναι, καὶ ἀνακαλύψαι τὴν γῆν, τὴν κατὰ τὸ Κάσιον καὶ τὸ Πηλοῦσιον, μέχρι τῆς ἐρυθραῆς. Τίνα οὐκ ἔχομεν ἱστορίαν περὶ τοῦ ἔκρηγματος τούτου, διφί πρὸ τῶν Τρωϊκῶν οὐπω ὑπῆρχεν; Ἰσως δ' ὁ ποιητὴς ἅμα μὲν τὸν Ὀδυσσεύα ταύτῃ διεκπλέοντα εἰς τὸ ὠκεανὸν πεποίηκεν, ὥς ἤδη ἔκρηγματος γεγονότος ἅμα δὲ εἰς τὴν ἐρυθρὰν τὸν Μετέλκον, ἐκ τῆς Αἰ

αυστολεῖ, ὥς οὕτω γεγενότος. ἀλλὰ καὶ τὸν
ἰσαγγεῖ λέγοντα αὐτῷ·

ἦ ἐς Ἠλύσιον πεδῖον καὶ πείρατα γαίης
τοὶ πύμψουσι. —

· καὶ ὅτι ἐσπερίδιν τινα λέγει τόπον τοῦ-
ον, ὃ Ζεφύρος παρατεθεὶς δηλοῖ·
εἰς Ζεφύροιο λιγὺ πνέοντας ἀήτας
ὃς ἀνίστησι. —

ἰρ αἰνίγματος πλήρη. —

οὗν καὶ σύρρουν ποτὲ ὑπάρξαντα τὸν
νῦτον ὃ ποιητὴς ἱστορῇκει, πόσῃ μείζονα ἂν
ἴσταν τοῦ, τοὺς Αἰθίοπας διχθὰ διηρη-
ρηθμῷ τηλικούτῳ διειργομένους; Τίς δὲ
εἰσιμὸς παρὰ τῶν ἔξω, καὶ κατὰ τὸν ὠκεία-
ῖων; Καίτοι γὰρ θαυμάζουσι τοῦ κόσμου
εἰδὼν οἱ περὶ Τηλέμαχον τὸ πλῆθος, ὃ ἐστὶ
ἢ τ' ἡλέκτρον τὲ καὶ ἀργύρου ἢ ὃ ἐλέφαντος.
οὐδενὸς πλὴν ἐλέφαντος εὐπορία παρ' ἐκεί-
·, ἀπορωτάτοις τῶν ἀπάντων οὖσι τοῖς
· καὶ νόμασι. Νῆ Δία, ἀλλ' ἢ Ἀραβία
καὶ τὰ μέρη τῆς Ἰνδικῆς· τούτων δ' ἢ μὲν
κέκληται μόνη τῶν ἀπασῶν· τὴν δὲ, εἰ καὶ
στὲ καλοῦσιν, οὕτως ὑπολαμβάνουσι γε,
νῦσιν, ὥς εὐδαιμονεστάτην. Τὴν μὲν οὖν
ἢ οἶδεν Ὅμηρος, εἰδὼς δὲ ἐμέμνητο ἂν·
αβίαν, ἣν εὐδαίμονα προσαγορεύουσιν οἱ
δ' οὐκ ἦν πλουσία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀπο-
ἢ πόλις αὐτῆς, σκηνιτῶν ἀνδρῶν· ὁλλύγη
προφύρος, δι' ἣν καὶ τοῦτο τοῦνομα εἰ-

ρετο ἢ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόρτον εἶναι οὗτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμειον οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὴν ἐμπορίαν εἶναι πικρὴν καὶ θαψιλήν· τότε πῶς. Αὐτῶν δὲ χάριν τῶν ἄρωμάτων ἐμπὲς καμηλίτῃ γένοιτο ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων ἀπορία. Μενελάω δὲ λαφύρων, ἢ δωρεῶν βασιλείων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὰ ἅ δ' ἀβουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον καὶ Ἀραβίαι, οὐθ' οὕτω τελείως ἄβιοι, οἱ τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα δ' ὁ Τόρθωσις τοῦ Πριακοῦ πολέμου, ὥστ' ἐλθεῖν αὐτῶν ὠφελείας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ Θιγαγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὶ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι

Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. -

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, πτόν, καὶ Αἰβύην γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Ἰερία, καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, σους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τοῦτοις, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα συμμαχησάτων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἐκτὸς καὶ πόρρω βάρβαροι οὐδεμίαν τοι γόρρενον ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μέχρι τῶ πρὸς Αἰγύπτου· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησύνει τῆς Θήβης οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ

εἰσὶν, οἱ κατὰ Σύνηρη καὶ τὰς Φίλας· ὧν ἡ μὲν
 τῆς Αἰγύπτου ἐστὶν, αἱ δὲ Φίλαι ποινὴ κατοικία
 τῶν Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θή-
 βας ἀφιγμένος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὄρων ἀφίκτο, ἡ
 καὶ περαιτέρω τοῖν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασι-
 λικῇ ξενίᾳ χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ
 Κυπλώπων εἰς γαῖαν ἀφ᾽ ἔχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς,
 μέχρι τοῦ σπηλαίου προεληλυθὺς ἀπὸ θαλάττης·
 ἐπ' ἐσχατιῷ γὰρ ἰδρῦσθαι πού λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λίαν δὲ, καὶ Αἰστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 πους, ὅπου ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφί-
 χθαι. Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 ἦεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς Αἰβύην, ὅτι προσέσχε τύποις
 τισίν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 ὑπὲρ Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται.

Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 τὴν μητροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρηταί, ὥς,
 . . . Τρωάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

Καὶ

Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος νείεες ἦσαν.

Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάναθ' ἔθανθ' ὁ Μενέλαος.

Καὶ

Ἴδην δ' ἴκανεν . . . καὶ Γέργαρον.

Καὶ

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Χαλκίδα τ' Εἰρετρίαν τε.

Καὶ Σαπφώ·

Ἦσε Κύπρος, ἡ Πάφος ἡ Πάνορμος.

Καίτοι καὶ ἄλλοι τὴν τοιούτην ποιήσαν, καίπερ ἤδη μυθ.

οἱ κατὰ Συήνην καὶ τὰς Φίλας· ὧν ἡ μὲν Αἰγύπτου ἐστὶν, αἱ δὲ Φίλαι κοινὴ κατοικία Ἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θήφιγμένος, εἰ καὶ μέχρ' ὧν ὄρων ἀφίκετο, ἡ εἰραιτέρῳ τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασιλείᾳ χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ ὥπων εἰς γαίαν ἀφίχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς, τοῦ σπηλαίου προεληλυθὼς ἀπὸ θαλάττης· γαίᾳ γάρ ἰδρῦσθαι πονεῖ λέγει. Καὶ εἰς Αἰθιοπείαν, καὶ Λαιστρυγόναν, καὶ τοὺς ἄλλους τόπους ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκείσε φησὶν ὑφεῖν.

Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν οὕτω δὲ καὶ εἰς Λιβύην, ὅπ' προσέσχε τύποις ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν Παραϊτονίου, Μενέλαος καλεῖται. Ἡ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους, ἡτρόπολιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρηταί, ὥς, . Τρωάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος νῆες ἦσαν.
ὁ ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάναθ' ἔξ' ἀνδρὸς Μελιάαρος.

ἦν δ' Ἰκάνιν . . . καὶ Γάργαρον.

δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Ἀκίδα τ' Εἰφείριάν τε.

Εἰπαρώ.

σε Κύπρος, ἡ Πάφος ἡ Πάνορμος.

καὶ ἄλλοι τε ἦν τὸ ποιήσαν, καίπερ ἤδη μνη

ρετο ἡ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόβον εἶναι τὸν τοι οὔτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμιον. Νῦν μὲν οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὸ καὶ τῇ ἐμπορίᾳ εἶναι πυκνὴν καὶ θαψιλῇ· τότε δ' οὐκ εἰ πὸς. Αὐτῶν δὲ χάρεν τῶν ἄρωμάτων ἐμπόρῳ μὲν καὶ καμηλίτῃ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων φορτίων εἰ πορία. Μενελάῳ δὲ λαφύρων, ἣ δωρεῶν· ἔδει παρὰ βασιλείων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὲ αὐτῶν δώσουσι, καὶ βουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ εὐκλειαν. Οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον Αἰθίοπες καὶ Ἀραβες, οὗθ' οὕτω τελέως ἄβιοι, οὗτ' ἀνήκοο τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τὴν κατόρθωσιν τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου, ὥστ' ἐλπίς ἦν τῇ ἐξ αὐτῶν ὠφελείας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ Θῦρακος τοῦ Ἀγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι·

Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης, λεκτέος μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ Αἰγύπτιον, καὶ Αἰθίαν γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον χωρία, καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νήσους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τούτοις, καὶ τὸ βίαια, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τῷ συμμαχησάτων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἦν. Οἱ ἑκτός καὶ πόρρω βάρβαροί οὐδεμίαν τοιαύτην ὑπὲρ γόρρεον ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν ἀπῆλθον λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μέχρις τῶν ὄρων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησικότεροι ἦσαν ταῖς Θήβαις οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησιό-

εἰσὶν, οἱ κατὰ Συήνην καὶ τὰς Φίλας· ὃν ἡ μὲν
 τῆς Αἰγύπτου ἐστὶν, αἱ δὲ Φίλαι κοινὴ κατοικία
 τῶν Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θή-
 βας ἀφικνόμενος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὕδρων ἀφῖκτο, ἡ
 καὶ περαιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτι τῇ βίσι-
 λικῇ ξενίᾳ χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ
 Κυπλῶπων εἰς γαῖαν ἀφίχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς,
 μέχρι τοῦ σπηλαίου προεληλυθώς ἀπὸ θαλάττης·
 ἐπ' ἐσχατιᾷ· γὰρ ἰδρῦσθαι περ λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λίαν δὲ, καὶ Αἰαστρογόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 πους, ὅπου ποτὲ καθωρμίσαιτο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφί-
 χθαι. Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 ἦκεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς Λιβύην, ὅτι προσέσχε τύποις
 τισίν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 ὑπὲρ Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται.

Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 τὴν μητροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρηταί, ὥς,
 . . . Τρῳᾶς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

Καὶ

Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγάλητορος υἱέες ἦσαν.

Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἦν, θάνατε δὲ ξανθοῦ Μελέαχρος.

Καὶ

Ἴδην δ' ἱκανὴν . . . καὶ Γέργαρον.

Καὶ

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Χαλκίδα τ' Εἰρετριάν τε.

Καὶ Σαπφώ·

Ἦ σε Κύπρος, ἢ Πάφος ἢ Πάροσμος.

Καίτοι καὶ ἄλλοι τε ἦν τὸ ποιήσαν, καίπερ ἴδη μνη

ρετο ἡ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόρτον εἶναι τὸν τοι οὔτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμιον. Ἰνῶ μὲν οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὸ καὶ τῇ ἐμπορίᾳ εἶναι πυκνὴν καὶ θαψιλήν· τότε δ' οὐκ εἰ κός. Αὐτῶν δὲ χάρεν τῶν ἄρωμάτων ἐμπόρῳ μὲν καὶ καμηλίτῃ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων φορτίων εἰ πορία. Μενελάῳ δὲ λαφύρων, ἢ θωρεῶν ἔδει παρ βασιλείων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὲ ἅ' δάσους, καὶ βουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ εὐκλειαν. Οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον Αἰθίοπες καὶ Ἀραβες, οὗθ' οὕτω τελέως ἄβιοι, οὗτ' ἀνήκοι τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τὴν κατόρθωσιν τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου, ὥστ' ἐλπίς ἦν τῇ ἐξ αὐτῶν ὠφελείας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ Θῶρακος τοῦ Ἀγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινίῃον εἶναι·

Πεῦθ' ἀπο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης, λεκτέον μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Αἰβύνην γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον χωρία, καὶ ὅλως τὴν κατ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νήσους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τούτοις, καὶ τὸ βίαι, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς συμμαχησάντων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἦν. Οἱ ἐκτός καὶ πόρῳ βάρβαροι οὐδεμίαν τοιάντην ὑπὲρ γόρρεον ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν ἀφῆχθα λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μίχρε τῶν ὄρων τῷ πρὸς Αἰγύπτῳ· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησικότεροι ἦσαν πρὸς Θήβαις οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησιό-

οἱ κατὰ Συήνης καὶ τὰς Φίλας· ὧν ἡ μὲν Αἰγύπτου ἐστίν, αἱ δὲ Φίλαι κοινὴ κατοικία Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θήφιγμένος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὄρων ἀφῖκτο, ἡ εραιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασι-
 ξνίᾳ χρώμενος, οὐδέν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ ὥπων εἰς γαῖαν ἀφῖχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς, τοῦ σπηλαίου προεληλυθὺς ἀπὸ θαλάττης·
 γατίᾳ, γὰρ ἰδρῦσθαι περ λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λῆ, καὶ Αἰστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 ὃπου ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφῖ-

Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 οὕτω δὲ καὶ εἰς Αἰβύην, ὅτι προσέσχε τύποις
 ἂφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται.
 εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 ἡτροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρῆται, ὥς,
 . Τρωάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

ἰ γὰρ ἔτ' Ὀινῆος μεγάλητορος νιέες ἦσαν.
 ἰδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάναε δὲ ξανθὸς Μελιάγρος.

ἦν δ' ἱκανὴν καὶ Γάργαρον.

δ' Εὐβοίαν ἔχον

ελίδα τ' Εἰρέτριάν τε.

Σαπφώ·

σε Κύπρος, ἡ Πύφος ἡ Πύνορμος.

σε καὶ ἄλλοι τι ἦν τὸ ποιήσαν, καίπερ ᾗδη μυθ.

ρετο ἡ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόρτον εἶναι τὸν τοι-
 οῦτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμιον. Νυνὶ
 μὲν οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὸ καὶ τὴν
 ἐμπορίαν εἶναι πυκνὴν καὶ θαψιλῇ· τότε δ' οὐκ εὐ-
 πός. Αὐτῶν δὲ χάριν τῶν ἄρωμάτων ἐμπορῶν μὲν καὶ
 καμηλίτῃ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων φορτίων εὐ-
 πορία. Μενελάω δὲ λαφύρων, ἢ θωρεῶν ἔδει παρὰ
 βασιλέων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὰ ἅ δάσσουσι, καὶ
 βουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ εὐκλειαν.
 Οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον Αἰθίοπες,
 καὶ Ἀραβες, οὐδ' οὕτω τελῶς ἄβιοι, οὐτ' ἀνήκου-
 τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τὴν κα-
 τόρθωσιν τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου, ὥστ' ἑλπίς ἦν τῆς
 ἐξ αὐτῶν ὠφείλειας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ Θῶρακος τοῦ
 Ἀγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινίϊον εἶναι·

Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης, λεκτέον
 μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ Αἰγυ-
 πτον, καὶ Αἰθίην γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον χω-
 ρία, καὶ ὅπως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νή-
 σους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τούτοις, καὶ τὸ βλα, καὶ
 τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν
 συμμαχησάντων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἦν. Οἱ δ'
 ἐκτὸς καὶ πόρρω βάρβαροὶ οὐδεμίαν τοιαύτην ὑπη-
 γόρευον ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν ἀφῆχθαι
 λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μίχρος τῶν ὄρων τῶν
 πρὸς Αἰγύπτω· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησικαίτεροι ἦσαν
 ταῖς Θήβαις οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησίον

εἰσὶν, οἱ κατὰ Συήνην καὶ τὰς Φίλας· ὧν ἡ μὲν
 τῆς Αἰγύπτου ἐστὶν, αἱ δὲ Φίλαι ποινη κατοικίαι
 τῶν Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θή-
 βας ἀφιγμένος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὄρων ἀφῆκτο, ἡ
 καὶ περαιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασι-
 λικῇ ξενίᾳ χρώμενος, οὐδέν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ
 Κυπλώπων εἰς γαῖαν ἀφίχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς,
 μέχρι τοῦ σπηλαίου προεληλυθὼς ἀπὸ θαλάττης·
 ἐπ' ἐσχατιᾷ, γὰρ ἰδρῦσθαι πού λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λίαν δὲ, καὶ Αἰαιστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 πους, ὅπου ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφί-
 χθαι. Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 ἦκεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς Αἰβύην, ὅτι προσέσχε τύποις
 τισίν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 ὑπὲρ Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται.

Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 τὴν μητροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρηταί, ὡς,
 . . . Τρωᾶς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

Καὶ

Οὐ γὰρ ἔτ' Οἶνῆος μεγαλήτορος υἱέες ἦσαν.

Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἦν, θάνα δὲ ξανθὸς Μελέαγρος.

Καὶ

Ἰδην δ' Ἰκανιν . . . καὶ Γάργαρον.

Καὶ

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε.

Καὶ Σαπρῶ·

Ἦσε Κύπρος, ἡ Πάφος ἡ Πάνορμος.

Καίτοι καὶ ἄλλοι τι ἦν τό ποιήσαν, καίπερ ᾗδη μνη

σθέντα τῆς Φοινίκης, ἰδίως πάλιν καὶ τὴν Σιδόνα συγκαταλέξαι. Πρὸς μὲν γὰρ τὸ τὰ ἐφεξῆς ἔσθῃ καταλέξαι, ἱκανῶς εἶχεν οὕτως εἰπεῖν·

Κύπρον, Φοινίκην τὲ, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς Αἰθιοπὰς θ' ἰκόμην. —

Ἴνα δ' ἐμφήγη καὶ τὴν παρὰ τοῖς Σιδονίοις ἀποδημίαν τὴν ἐπὶ πλείον γεγομένην, διὰ τῶν ἐπαίνων τῆς παρ' αὐτοῖς εὐτυχίας· καλῶς εἶχεν εἶτ' ἀναλαβεῖν, εἴτε καὶ παραλαβεῖν εὐτεχνίαν, καὶ τὸ τὴν Ἑλένην προεξενωσθαι τοῖς ἀνθρώποις μετὰ Ἀλεξάνδρου· διόπερ παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ τοιαῦτα ἀποκείμενα λέγει·

Ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμπούκιλοι, ἔργα γυναικῶν Σιδονίων, ὧς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδής

Ἦγαγε Σιδονίην ἐπιπλὺς εὐρέα πόντον·

Τὴν δὲδὼν ἦν Ἑλένην περ ἀνήγαγε —

Καὶ παρὰ τῷ Μενελάῳ· λέγει γὰρ πρὸς Τηλέμαχον·

Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ

Ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χεῖλεα κεκράνται,

Ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρην δὲ ἑ φαίδιμος ἦρως Σιδονίων βασιλεὺς, ὃθ' εἰς δόμος ἀμφεκάλυψε

Κεῖσέ με νοστήσαντα. —

Δεῖ δὲ δεξασθαι πρὸς ὑπερβολὴν εἰρημίνον τὸ Ἡφαίστου ἔργον, ὥς λέγεται Ἀθηνᾶς ἔργα τὰ καλὰ, καὶ Χαρίτων, καὶ Μουσῶν. ἐπεὶ ὅτι γε οἱ Σιδόνιοι ἦσαν καλλιτέχνη, δηλοῖ τὸν κρητῆρα ἐπαινῶν, ὃν δ' Εὐνέως ἔδωκεν ἀντὶ Λυκάργος· φησὶ γάρ·

— κάλλει ἐνίκᾳ πᾶσαν ἐπ' αἶαν

Πολλόν, ἐπεὶ Σιδόνες πολυδαίδαλοι εὖ ἥσκησαν, Φοίνικες δ' ἄγον ἄνδρες. —

Περὶ δὲ τῶν Ἑρεμβῶν πολλὰ μὲν εἴρηται· πιθα-
τατοι δ' εἰσὶν οἱ νομίζοντες τοὺς Ἀραβας λέγε-
ται. Ζήνων δ' ὁ ἡμέτερος καὶ γράφει οὕτως·

Αἰθίοπας θ' ἰκόμην, καὶ Σιδονίους Ἀραβὰς τε.
ἦν μὲν οὖν γραφὴν οὐκ ἀνάγκη κινεῖν παλαιὰν
σαν· αἰτιᾶσθαι δὲ βέλτιον τὴν τοῦ ὀνόματος με-
πτῶσιν, πολλὴν καὶ ἐπιπολαίαν οὖσαν ἐν πᾶσι
ἰς ἔθνεσιν. Ἀεὶ δὲ καὶ ποιοῦσι τινὲς παραγραμ-
πιζοντες. Ἄριστα δ' ἂν δόξειεν εἰπεῖν ὁ Ποσειδῶ-
ς, κἔνταυθα ἀπὸ τῆς τῶν ἐθνῶν συγγενείας καὶ
ινότητος ἐτυμολογῶν. Τὸ γὰρ τῶν Ἀρμενίων ἔθνος,
ἐκ τῶν Σύρων, καὶ τῶν Ἀράβων, πολλὴν δημο-
κλίαν ἐμφαίνει κατὰ τε τὴν διάλεκτον, καὶ τοὺς
οὐς, καὶ τοὺς τῶν σωμάτων χαρακτῆρας, καὶ μά-
τα καθὸ πλησιόχωροι εἰσὶ. Ἀηλοῖ δ' ἡ Μεσοπο-
μία ἐκ τῶν τριῶν συνεστῶσα τούτων ἐθνῶν· μέλι-
α γὰρ ἐν τούτοις ἡ ὀμιχλὶς διαφαίνεται. Εἰ δὲ
; παρὰ τὰ κλίματα γίνεται διαφορὰ τοῖς προσβο-
οις ἐπιπλέον, πρὸς τοὺς μεσημβρινούς, καὶ τού-
ς πρὸς μέσους τοὺς ὄρους, ἀλλ' ἐπικρατεῖ γε τὸ
ινόν. Καὶ οἱ Ἀσσύριοι δὲ, καὶ οἱ Ἀριοι, καὶ
Ἀρμένιοι παραπλησίως πως ἔχουσι, καὶ πρὸς τού-
ς, καὶ πρὸς ἀλλήλους. Εἰκάζει γὰρ δὴ καὶ τὰς τῶν
ἡτῶν τούτων κατονομασίας ἐμφερεῖς ἀλλήλαις εἶναι.
ὅς γάρ ὑπ' ἡμῶν Σύρους καλουμένους ὑπ' αὐτῶν
ἢ Σύρων Ἀρμενίους, καὶ Ἀραμμένους καλεῖσθαι
ὅτι δ' εἰκέναι τοὺς Ἀρμενίους, καὶ τοὺς Ἀραβας,
ἢ Ἑρεμβούς, τάχα τῶν πάλαι Ἑλλήνων οὕτω κα-
θ' ἡμῶν τοὺς Ἀραβας· ἅμα καὶ τοῦ ἐτύμου συνερ-
εταλε. T. I.

γούντος πρὸς τοῦτο. ἀπὸ γὰρ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐβαίνειν τοὺς Ἑρέμβους ἐτυμολογοῦσιν οὕτως οἱ πολλοὶ, οὓς μεταλαβόντες οἱ ὑπεροχὴν, ἐπὶ τὸ σαφέστατον, Τρωγλοδύτας ἐκάλεσαν· οὗτοι δὲ εἰσιν Ἀρβων οἱ ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ Ἀραβίου κύλπου κλιμένοι, τὸ πρὸς Αἰγύπτῳ καὶ Αἰθιοπίᾳ. Τοῦτο δ' εἰκὸς μεμνησθαι τὸν ποιητὴν, καὶ πρὸς τοῦτο ἀφίχθαι λέγειν τὸν Μινέλαον, κτθ' ὃν τρόπον ἰσχυρίζεται καὶ πρὸς τοὺς Αἰθίοπας· τῇ γὰρ Θηβαΐδι κ' οὗτοι πλησιάζουσιν· ὁμοίως οὐκ ἐργασίας οὐδὲ χειματισμοῦ χάριν τούτων ὀνομαζομένων, (οὐ πολὺ γὰρ ἦν τοῦτο) ἀλλὰ τοῦ μήκους τῆς ἀποδημίας καὶ τῆς ἐνδόξου. ἔνδοξον γὰρ τοσοῦτον ἐκτοπίσαι. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ,

*Πολλῶν ἀνθρώπων ἰδὲν ἄστια, καὶ νόον ἔγναι·
καὶ τὸ,*

*— Ἡ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πολλ' ἐπαληθεύσας
Ἠγαγόμεν. —*

Ἡσιόδου δ' ἐν καταλόγῳ φησί·

Καὶ κούρην Ἀράβοιο, τὸν Ἑρμάων ἀκάκητα

Γείνατο καὶ Θρονίη κούρη Βήλοιο ἄνακτος.

Οὕτω δὲ καὶ Στρησίχορος λέγει. Εἰκάζειν οὖν ἔστι ὅτι ἀπὸ τούτου καὶ ἡ χώρα Ἀραβία ἤδη τότε ὠνομαζέτο· κατὰ δὲ τοὺς ἥρωας τυχὼν ἴσως οὕτω.

Οἱ δὲ πλάττοντες Ἑρεμβοὺς ἰδίῳ τι ἔθνος Ἀθιοπικόν, καὶ ἄλλο Κηφήνων, καὶ τρίτον Πυγμαίων καὶ ἄλλα μυρία, ἤτιον ἂν πιστεύοιντο· πρὸς τῷ μ' αἰθιοπίσται, καὶ σύγχυσίν τινα ἐμφαίνοντες τοῦ μ' ὁμοῦ καὶ ἰστορικῶς σχήματος. Ὅμοιοι δ' εἰσὶ το

τοῖς καὶ οἱ Σιδονίους ἐν τῇ κατὰ Πέρσας θαλάττῃ
 διηγούμενοι, ἢ ἄλλοθί που τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τὴν
 τοῦ Μενελάου πλάνην ἐξωκεανίζοντες, καὶ τοὺς Φοί-
 νικας δὲ ὁμοίως. Τῆς δ' ἀπιστίας αἴτιον οὐκ ἐλάχι-
 στόν ἐστι, τὸ ἐναντιοῦσθαι ἀλλήλοις τοὺς λέγοντας.
 Οἱ μὲν γὰρ καὶ τοὺς Φοίνικας καὶ τοὺς Σιδονίους
 τοὺς καθ' ἡμᾶς ἀποίκους εἶναι τῶν ἐν τῷ ὠκεανῷ
 φασι, προστιθέντες καὶ διὰ τὴν Φοινίκην ἐκαλοῦντο,
 ὅτι καὶ ἡ θάλαττα ἐρυθρὰ· οἱ δ' ἐκείνους τούτων.
 Εἰς δ' οἱ καὶ τὴν Αἰθιοπίαν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς
 Φοινίκην μετὰγουσι, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδρομέδαν
 ἐν Ἰόπτῃ συμβῆναί φασιν· οὐδ' ἀπὸ κατ' ἄγνοιαν
 τοπικὴν καὶ τούτων λεγομένων, ἀλλ' ἐν μύθῳ μᾶλ-
 λον σχήματι· καθάπερ καὶ τῶν παρ' Ἡσιόδῳ καὶ
 τοῖς ἄλλοις, ἃ προσφέρει δ' Ἀπολλόδωρος, οὐθ' ὃν
 τρόπον παρατίθῃσι τοῖς Ὀμήρου ταῦτα, εἰδώς. Τὰ
 μὲν γὰρ Ὀμήρου, τὰ περὶ τὸν Πόδντον καὶ τὴν Αἴ-
 γυπτον παρατίθῃσιν, ἄγνοιαν αἰτιώμενος, ὥς λέγειν
 μὲν τὰ ὄντα βουλομένου, μὴ λέγοντος δὲ τὰ ὄντα,
 ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα ὥς ὄντα κατ' ἄγνοιαν. Ἡσιόδου δ'
 οὐκ ἂν τις αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν, ἡμίκυνας λέγοντος,
 καὶ μακροκεφάλους, καὶ Πυγμαίους· οὐδὲ γὰρ αὐ-
 τοῦ Ὀμήρου ταῦτα μυθεύοντος, ὣν εἰς καὶ οὗτοι
 οἱ Πυγμαῖοι· οὐδ' Ἀλκμᾶνος στεγατόποδας ἱστο-
 ρούντος, οὐδ' Αἰσχύλου κυνοκεφάλους, καὶ στερο-
 φθαλμούς, καὶ μονορμήτους. Ὅπου γὰρ οὐδὲ τοῖς
 παλαιῇ συγγράφουσιν ἐν ἱστορίᾳ σχήματι, προσέχο-
 μεν περὶ πολλῶν, καὶ μὴ ἐξομολογῶνται τὴν μυθο-
 γραφίαν· φημίται γὰρ εὐθύς, ὅτι μύθους παρα-

πλάκουσιν ἐκόντες, οὐκ ἄγνοία τῶν ὄντων, αἱ
πλάσει τῶν ἀδυνάτων, τερατείας καὶ τέρψεως χάρις
[δοκοῦσι δὲ κατ' ἄνοιαν, ὅτι μάλιστα καὶ πιθαι
καὶ τοιαῦτα μυθεύουσι περὶ τῶν ἀδύλων καὶ ἰ
ἄγνοουμένων.] Θεόπομπος δὲ ἐξομολογεῖται φῆσ
ὅτι καὶ μύθους ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐρεῖ κρεῖττον, ἢ
Ἡρόδοτος, καὶ Κτησίας, καὶ Ἑλλάνικος, καὶ οἱ
Ἰνδικὰ συγγραψάντες.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ Ὀκεανοῦ παθῶν εἴρηται ἡ
ἐν μύθου σχήματι· καὶ γὰρ τοῦτου στοχάζεσθαι
τὸν ποιητὴν. Ἀπὸ γὰρ τῶν ἀμωπῶν καὶ τῶν πλη
μυρίδων ἡ Χάρυβδις αὐτῷ μεμύθεται, οὐδ' αἱ
παντάπασιν Ὀμήρου πλάσμα οὔσα, ἀλλ' ἀπὸ ἰ
στοροῦμένων περὶ τὸν Σικελικὸν πορθμὸν διεσκει
σμένη. Ἐὶ δὲ δις τῆς παλιφθορίας γινομένης κο
ἐκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα, ἐκείνος τρις εἴρηκε·

Τρις μὲν γὰρ τ' ἀνίσχιν ἐπ' ἡματι, τρις δ' αἱ
ροιβδεῖ,

λέγουτ' αὖ καὶ οὕτως. Οὐ γὰρ κατ' ἄνοιαν τῆς ἱσ
ρίας ὑποληπτέον γενέσθαι τοῦτο, ἀλλὰ τραγωδ
χάριν καὶ φόβου, ὃν ἡ Κίρκη πολὺν τοῖς λόγ
προστίθῃσιν, ἀποτροπῆς χάριν, ὥστε καὶ τὸ ψ
δος παραμύγνυσθαι. Ἐν αὐτοῖς γοῦν τοῖς ἐπ
τούτοις εἴρηκεν ἡ Κίρκη·

Τρις μὲν γὰρ τ' ἀνίσχιν ἐπ' ἡματι, τρις δ' αἱ
ροιβδεῖ

Δεινὸν, μὴ σὺ γε κείθῃ τύχοις ὅτε ροιβδήσῃς
Οἷ γὰρ κεν ρύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' ἔτι
σέλθῃ.

ὡ μὴν παρέτυχε τε τῇ ἀναροιβδήσει δ' Ὀδυσσεὺς,
ὃ οὐκ ἀπώλειτο, ὥς φησιν αὐτός·

Ἡ μὲν ἀνιρόβοιδησι ῥαλάσσης ἄλμυρόν ὕδωρ·
Αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἐρινεὸν ὑψὸς ἀερεθεὶς
Τῷ προσφύς ἐχόμην ὥς νυκτερίς. —

κα περιμείνας τὰ ναυάγια, καὶ λαβόμενος πύλιν
ἰὼν σώζεται. ὥστ' ἐψεύσατο ἡ Κίρκη· ὥς οὖν
ἵτο, κἄκεῖνο τὸ, τρεῖς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἡμα-
ἀντὶ τοῦ δις· ἅμα καὶ τῆς ὑπερβολῆς τῆς τοι-
της συνήθους πᾶσιν οὔσης, τρισμακαρίους, καὶ
σαθλίους λεγόντων. Καὶ δ' ποιητῆς·

Τρισμακάρις Δαναοί. —

Ἀσπασίη τρέλλιστος. —

Τριχθαί τε καὶ τετραχθαί.

ὡς δ' ἂν τις καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας τεκμήραιτο, ὅτι
κινύττεται πῶς τὸ ἀληθές· μᾶλλον γὰρ ἐφαρμότ-
τῷ δις γενέσθαι τὴν παλίσφοιαν, κατὰ τὸν συν-
ρον χρόνον, τὸν ἐξ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἢ τῷ τρεῖς,
ιοῦτον χρόνον μεῖναι τὰ ναυάγια ὑποβρύχια, ὅψ' ἂν
ἀναβληθῇναι ποθοῦντι, καὶ συνεχῶς προῖσχα-
ν τοῖς κλάδοις·

Πωλεμέως δ' ἐχόμην, ἄφρ' ἐξιμέσεις ὀπίσω
Ἰστών καὶ τρόπιν αὐθις, ἐλδομένῳ δέ μοι ἦλθεν
Ὅψ', ἥμος τ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῇθεν ἀνέστη,
Κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν.

Καὶ τότε δὴ μοι δοῦρα Χαρύβδιος ἐξφαάνθη
ἵστα γὰρ ταῦτα χρόνου τινὸς ἐμφασιν ἀξιολόγου

δίδωσι, καὶ μάλιστα τὸ τὴν ἐσπέραν ἐπιτεῖναι, καὶ μὴ κοινῶς εἰπόντα, ἥνικα ὁ δικαστὴς ἀνίσταται, ἀλλ' ἥνικα κρίνων νείκεα πολλὰ, ὥστε βραδύναι πλεόν τι. Καὶ ἄλλως δὲ οὐ πιθανὴν ἂν ὑπέτεινε τῷ ναυαγίῳ τὴν ὑπαλλαγὴν, εἰ πρὶν ἀποσπασθῆναι πολὺ, καὶ αὐτίκα εἰς τοῦ πλίσω παλιόρους μετέπιπτιν.

Ἀπολλοδώρου δὲ ἐπιτιμᾷ Καλλιμάχῳ, συνηγορῶν τοῖς περὶ Ἑρατοσθένη, διότι, καίπερ γραμματικὸς ὢν, παρὰ τὴν Ὀμηρικὴν ὑπόθεσιν, καὶ τὸν ἔξω-κεανισμὸν τῶν τόπων, περὶ οὓς τὴν πλάνην φράζει, Γαῦδον καὶ Κόρυραν ὀνομάζει. Ἀλλ' εἰ μὲν μηδαμῶς γέγονεν ἡ πλάνη, ἀλλ' ὅλον πλάσμα ἐστὶν Ὀμήρου τοῦτο, ὀρθὴ ἡ ἐπιτίμησις· ἢ, εἰ γέγονε μὲν, περὶ ἄλλους δὲ τόπους, δεῖ λέγειν εὐθὺς, καὶ περὶ τίνας, ἐπανορθοῦμενον ἅμα καὶ ἄγνοιαν. μὴ τε δὲ ὅλου πλάσματος εἶναι πιθανῶς λεγομένου, καθάπερ ἐπιδείκνυμεν, μὴτ' ἄλλων τόπων κατὰ πλῆθος μείζω θεικνυμένων, ἀπολύοιτ' ἂν τῆς αἰτίας ὁ Καλλιμάχος.

Οὐδ' ὁ Σκῆψιος δὲ Δημήτριος εὖ, ἀλλὰ καὶ τῷ Ἀπολλοδώρῳ τῶν ἁμαρτιῶν ἐνίων αἴτιος ἐκείνος κατέστη. Πρὸς γὰρ Νεάνθη τὸν Κυζικηνὸν φιλοτιμοτέρως ἀντιλέγων, εἰπόντα, ὅτι οἱ Ἀργοναῦται πλείοντες εἰς Φῶσιν τὴν ὑφ' Ὀμήρου καὶ τῶν ἄλλων δμολογοῦμενον πλοῦν, ἰδρῦσαντο τὰ τῆς Ἰδαίας μητρὸς ἱερὰ ἐπὶ Κύζικον, ἀρχὴν φησι μὴδ' εἰδέναι τὴν εἰς Φῶσιν ἀποδημίαν τοῦ Ἰάσονος Ὀμηρον. Τοῦτο δ' οὐ μόνον τοῖς ὑφ' Ὀμήρου λεγομένοις μέγεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑφ' αὐτοῦ. Φησὶ γὰρ τὸν Ἀχιλλεῖα Λέσβον μὲν πορθῆσαι καὶ ἄλλα χωρία,

Ἀΐμου δ' ἀποσχεσθαι καὶ τοῖν πλησίον τήσων, διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰάσονα καὶ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν Εὐνύχων συγγένειαν, τότε τὴν ὕψον κατέχοντα. Πῶς οὖν ὁ ποιητὴς τοῦτο μὲν ᾗδει, διότι συγγενεῖς ἢ ὁμοεθνεῖς, ἢ γείτονες, ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν οἰκεῖοι ὑπάρχον, ὃ, τε Ἀχιλλεύς, καὶ ὁ Ἰάσων, (ὅπερ οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θετταλοῦς ἀμφοτέρους εἶναι συνέβαινε, καὶ τὸν μὲν Ἰωλκίον, τὸν δ' ἐκ τῆς Φθιώτιδος Ἀχαιΐδος ὑπάρχειν) τοῦτο δ' ἠγνόει, πόθεν ἦλθε τῷ Ἰάσωνι Θετταλῷ, καὶ Ἰωλκίῳ ὑπάρχοντι, ἐν μὲν τῇ πατρίδι μηδεμίαν καταλιπεῖν διαδοχὴν· Ἀΐμου δὲ κατασιῆσαι κύριον τὸν υἱόν; καὶ Περίαν μὲν ᾗδει καὶ τὰς Πελοπιδας, καὶ τὴν ἀρίστην αὐτῶν Ἀλκιστιν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς

Εὐμηλον τὸν ὑπ' Ἀδμήτῃ τέκε δία γυναικῶν

Ἀλκιστις Περίας θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.

Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἰάσονα συμβάντων καὶ τὴν Ἀργὴν καὶ τοὺς Ἀργοναύτας, τοῖν μὲν ὁμολογουμένων παρὰ πᾶσιν, ἀνέκοις ἦν; ἐν δὲ τῷ ὠκεανῷ τὸν παρ' Αἰήτου πλοῦν ἐπλαττειν, ἀρχὴν μηδεμίαν ἐξ ἱστορίας λαβών;

Ὡς μὲν γὰρ ἅπαντες λέγουσιν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὁ πλοῦς ἐπὶ Φῶσιν ἔχει πιθανόν τι, τοῦ Πελλοῦ στείλαντος, καὶ ἡ ἐπάνοδος, καὶ ἡ ἐν τῷ παράπλῳ νήσων ὅση ἐπικράτεια. Καὶ νῆ Δία ἡ ἐπιπλέον γενηθείσα πλάγη, καθάπερ καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ καὶ τῷ Μενελάῳ, ἐκ τοῖν ἐτι νῦν δεικνυμένων καὶ πεπιστευμένων ἐστίν, ἐκ τῆς Ὀμήρου φωνῆς. Ἴτε γὰρ Αἴα δεικνύται περὶ Φῶσιν πόλις· καὶ ὁ Αἰήτης πεπίστευ-

ται βασιλεῦσαι τῆς Κολχίδος, καὶ ἔστι τοῦτ' ἐπιχώριον τοῦνομα. ἦτε Μῆδεια ἱστορεῖται, καὶ ὁ πλοῦτος τῆς ἐκείνῃ χώρας, ἐν σείων καὶ ἀργυρείων καὶ σιδηρείων, καὶ δικὴ ὑπαγορεύει πρόφασιν τῆς στρατείας, καὶ Φρίξος πρότερον ἔστειλε τὸν πλοῦν τοῦ ἔστιν ὑπομνήματα τῆς ἀμφοῖν στρατείας. Φρίξιον, τὸ ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς τε Κολ τῆς Ἰβηρίας· καὶ τὰ Ἰασόνεια πολλαχοῦ Ἀρμενίας, καὶ τῆς Μηδείας, καὶ τῶν πλη αὐταῖς τόπων δεικνύται. Καὶ μὴν καὶ πην καὶ τὴν ταύτης παραλίαν, καὶ τὴν Περ καὶ τὸν Ἑλλησποντον μέχρι τῶν κατὰ τὴν τόπων λέγεται πολλά τεκμήρια τῆς τε Ἰάσο τείας καὶ τῆς Φρίξου· τῆς δ' Ἰάσονος, καὶ διωξάντων Κόλχων, μέχρι τῆς Κρήτης, καὶ λίας, καὶ τοῦ Ἀδρίου· ὧν ἓνα καὶ ὁ Κε ἐπισημαίνεται, τό, τὸ μὲν,

Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτο λέγων. ἀρχόμενος

— Ὡς ἦρωες ἀπ' Αἰήταο Κυταίου,

Αὔθις ἐς ἀρχαίαν ἐπλεον Αἰμονίην.

τό, τε δὲ περὶ τῶν Κόλχων.

Οἱ μὲν ἐπ' Ἰλλυρυκοῖο πόρου σχάσαντες

Ἄψα παρὰ Ξανθῆς Ἀρμονίης ὄφιος

Ἄστυρον ἐκτίσαντο, τὸ μὲν Φυγάδων τι

Γραικός, αἰτὰρ κείνων γλῶσσ' ὀνόμην

Τινὲς δὲ καὶ τὸν Ἰστρον ἀναπλεῦσαι φο παλλοῦ τοῖς περὶ τὸν Ἰάσονα, οἱ δὲ καὶ

δρίου. οἱ μὲν κατὰ ἄγνοιαν τῶν τόπων, οἱ δὲ καὶ οταμόν Ἰστρον ἐκ τοῦ μεγάλου Ἰστρον τὴν ἀρχήν οντα ἐκβάλλειν εἰς τὸν Ἀδρίαν φασί· τὰ δὲ οὐκ τιθάνως οὐδ' ἀπίστως λέγοντες.

Τοιαύταις δὴ τισιν ἀφορμαῖς ὁ ποιητὴς χρησάμενος, τὰ μὲν ὁμολογεῖ τοῖς ἱστορουμένοις· προσυθεύει δὲ τούτοις, ἔθος τὶ φυλάττων καὶ κοινὸν ἢ ἴδιον. Ὁμολογεῖ μὲν, ὅταν Αἰήτην ὀνομάξῃ, ἢ τὸν Ἰάσονα, καὶ τὴν Ἀργὴν λέγῃ, καὶ παρὰ τὸν ἰήτην πλάττῃ, καὶ τὸν Εὐνῆων ἐν Δήμῳ κεινῷ· καὶ ποιῇ τῷ Ἀχιλλεῖ φίλην τὴν χῆσον, καὶ κατὰ τὴν Μήδειαν, τὴν Κίρκην φαρμακίδα ποιῇ, Αὐτοκασσιγνήτην ὁλοόφρονος Αἰήταο.

Ἐροσμιυθοποιῇ δὲ τὸν ἑξωκεανισμόν τὸν κατὰ τὴν ἰάνην συμβάντα, τὴν ἀπ' ἐκείνου τοῦ πλοῦ. ἐπεὶ γὰρ οὗτο, ὑποκειμένων μὲν τούτων, εὖ λέγεται,

Ἀργὴν πασιμέλονσα,

ἢ ἐν γνωρίμοις τόποις καὶ εὐανδροῦσι τῆς νηυστοῦτος γενομένης. Εἰ δ', ὥσπερ ὁ Σχέψιδος φησὶ παλαβὸν μάρτυρα Μίμνερμον, ὃς ἐν τῷ ὠκεανῷ οἰήσας τὴν οἴκησιν τοῦ Αἰήτου, πρὸς ταῖς ἀνατολῆς ἐκτός· πεμφθῆναι φησὶν ὑπὸ τοῦ Πέλλου τὸν Ἰάσονα, καὶ κομίσαι τὸ δέρας, οὗτ' ἂν ἐπὶ τὸ δέρας εἴσι πομπὴ τιθάνως λέγοιτο εἰς ἀγνώτας καὶ πανεῖς τόπους· οὐδ' ὁ δὲ ἐρήμων καὶ ἀόικων, καὶ ἐθ' ἡμᾶς τοσοῦτον ἐκτετοπισμένων πλοῦς, οὗτ' ἐν-
δεος, οὐτε πασιμέλων·

Οὐδ' ὁκότιαν μετὰ κῶας ἀνήγαγεν αὐτὸς Ἰήσων
ἐξ Αἴης, τελέσας ἀλγινδέεσσαν ὕδδον.

Ἀκτῖνες χρόνου κείται ἐν θ'
Ῥωμαῖοι τερὶ χεῖρσιν, ἢ ὅ

III. Οὐδὲ τοῦτ' εἰ Ἰλαριοῦ
οὐκ ἄξιον μνήμης ἐπιπλεον μ
ἐλέγχων, τὰ δὲ πιστεύων, καὶ
αὐτοῖς, οἷον Λημιάστη· καὶ τοιοῦ
γὰρ ἢ τι λέγουσιν ἄλλοις, οὐ μ
χρησιέον περὶ αὐτοῦ, οὐδὲ πισ
ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν
τροπῇ χρησιέον, οἳ πολλὰ μὲν εἰ
δὲ καὶ παραλελοίπουσιν, ἧ οἱ ἔτι
διεφενεσμένως. Ὁ δὲ Λημιάστη
οὐδὲν διαφέρει τοῦ καλοῦτος μ
γαῖον, ἢ τὸν Μεσσηνιον Εὐήμερό
οὗς αὐτὸς εἴρηκε διαβδάλων τῇ
τούτου δ' ἔνα τῶν λήρων αὐτὸς λ
βιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνου
μον δὲ τὸν Σιτρομβίχον, ἤρεσβε
γούμενον, διὰ τοῦ Κῦδρου ἀνα
λικίας ἐπὶ τὸν Χούσπιν ποταμὸν
σα φεῖ, καὶ ἀφικέσθαι τισσαρακα
ταῦτα δ' αὐτῷ διηγῆσασθαι αὐ
εἶτα θαυμάζειν, εἰ τὸν Εὐφράτη
ἦν δυνατόν διακόφαντα τὸν Κῦ
σπιν ἐκβαλεῖν.

Οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ἂν τις ἐπισημήναιτο, ἀλλ' ἡ καὶ περὶ τῶν τόπων οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν πῶς γνῶ-
 ῖα εἶναι φησι τὰ καθ' ἕκαστα ἀκριβολογούμενα,
 ἡ κελεύσας ἡμῖν μὴ φηδίως τοῖς τυχοῦσι πιστεῦειν,
 ἡ τὰς αἰτίας διὰ μακρῶν ἀποδοῦς, δι' ἧς οὐδὲ
 στευτέον, οἷον περὶ τῶν κατὰ τὸν Πόντον καὶ τὸν
 Ἰόριαν αὐτὸς ἐπίστευσε τοῖς τυχοῦσι. Τριγάρτοι
 ν μὲν Ἰσσηκὸν κόλπον ἐπίστευσεν ἑωθινώτατον
 ς καθ' ἡμᾶς θαλάττης σημεῖον, ποῦ κατὰ Διοσκου-
 ῖδα τὴν ἐν τῷ τοῦ Πόρκτου μυχῶ σχεδὸν τι καὶ
 ἰσχυρίους σταδίοις ἑωθινωτέρου ὄντος, καὶ κατ'
 τὸν, ἐκ τοῦ σταδισμοῦ οὗ φησί· τοῦ τε Ἀδρίου
 ἢ τὰ ἀρκτικά καὶ τὰ ἔσχατα διεξιὼν, οὐδεὶός ἀπέ-
 ραι μυθώδους. Περὶ τῶν μνησθησόμεθα καὶ ὕστε-
 ρ. Εἰπὼν τε τοὺς ἀρχαιοτάτους πλεῖν καὶ κατὰ
 πτεῖαν ἢ ἐμπορίαν, μὴ πελαγίζειν δὲ, ἀλλὰ παρὰ
 ν, καθάπερ τὸν Ἰάσονα, ὅνπερ καὶ μέχρι τῆς Ἀρ-
 νίας καὶ Μηδίας ἐκ τῶν Κόλχων στρατεύσαι,
 ἄντα τὰς ναῦς, ὕστερόν φησι τὸ παλαιὸν οὔτε τὸν
 ἔκωνον θαρσύνειν τινὰ πλεῖν· οὔτε παρὰ Διβύην,
 ἢ Συρίαν, καὶ Κιλικίαν. Εἰ μὲν οὖν τοὺς πάλαι,
 ὅς περ τῆς ἡμετέρας λέγει μνήμης, οὐδὲν ἐμοὶ
 εἰ λέγειν περὶ ἐκείνων, οὐτ' εἰ ἔπλεον, οὐτ' εἰ μὴ.
 ἢ περὶ τῶν μνημονευομένων, οὐκ ἂν ὀκνήσαι
 ἢ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θαλάτταν τελέσαντες

* Τβριστιῇ Περίῃ τελέων χαλεπῆρες ἄεθλι
 Οὐδ' ἂν ἐπ' ὤκτακον καλὸν ἱκοντο
 Καὶ ὑποβῆς,

Αἰήταο πόλιν, τόθι τ' ὤκτος ἡέλιαιο

Ἀκτῖνες χρυσέω κείται ἐν θαλάμῳ,

* Ωκτακον παρὰ χεῖλεσ', ἵν' ὤχετο θεῖος ἱ

III. Οὐδὲ τοῦτ' εὖ Ἐρατοσθένης, ὅτι ἂ
 οὐκ ἄξιον μνήμης ἐπιπλέον μέμνηται, τὰ
 ἐλέγχων, τὰ δὲ πιστεύων, καὶ μάρτυσι χρᾶ
 αὐτοῖς, οἷον Ἀμαάστη καὶ τοιοῦτοις ἄλλοις.
 γὰρ εἴ τι λέγουσιν ἄληθές, οὐ μάρτυσι γε εἰ
 χρηστέον περὶ αὐτοῦ, οὐδὲ πιστευτέον διὰ τ
 ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν μόνον τῷ τε
 τρόπῳ χρηστέον, οἱ πολλὰ μὲν εἰρήκασιν εὖ,
 δὲ καὶ παραλελοίπασιν, ἥ οὐχ ἱκανῶς ἐξεῖπον,
 διεψευσμένως. Ὁ δὲ Ἀμαάστη χρώμενος μά
 οὐδὲν διαφέρει τοῦ καλοῦντος μάρτυρα τὸν
 γαῖον, ἢ τὸν Μεσσηνιον Εὐήμερόν, καὶ τοὺς ἄ
 οὓς αὐτὸς εἶρηκε διαβάλλων τὴν φλυαρίαν.
 τοῦτου δ' ἓνα τῶν λήρων αὐτὸς λέγει, τὸν μέ
 βιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνοντος εἶναι.
 μον δὲ τὸν Στρομβίχου, ἡρεσβείας Ἀθηναίων
 γούμενον, διὰ τοῦ Κύδνου ἀναπλεῦσαι ἐκ τ
 λικίας ἐπὶ τὸν Χοάσπιν ποταμόν, ὃς παρὰ τὰ
 σα ῥεῖ, καὶ ἀφικέσθαι τεσσαρακοστᾶιον εἰς Σ
 ταῦτα δ' αὐτῷ διηγήσασθαι αὐτὸν τὸν Διό
 εῖτα θαυμάζειν, εἰ τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν
 ἦν δυνατὸν διακάψαια τὸν Κύδνον εἰς τὸν
 σπιν ἐκβαλεῖν.

Οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ἂν τις ἐπισημῆται, ἀλλ'
 ὅτι καὶ περὶ τῶν τόπων οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν πῶ γνώ-
 ρημα εἶναι φησι τὰ καθ' ἑκαστα ἀκριβολογούμενα,
 καὶ κελεύσας ἡμῖν μὴ φασίως τοῖς τυχοῦσι πιστεῦν,
 καὶ τὰς αἰτίας διὰ μακρῶν ἀποδοῦς, δι' ἧς οὐδὲ
 πιστεύντες, οἷον περὶ τῶν κατὰ τὸν Πόντον καὶ τὸν
 Ἀδρίαν αὐτὸς ἐπίστευσε τοῖς τυχοῦσι. Τοιγάρτοι
 τὸν μὲν Ἀσπιδὸν κόλπον ἐπίστευσεν ἰωδιώτατον
 τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης σημεῖον, τοῦ κατὰ Διοσκου-
 ρίδα τὴν ἐκ τῆ τοῦ Πόντου μυθῶ σχεδὸν τι καὶ
 τριαχίλις σταδίοις ἰωδιώτερον ὄντας, καὶ κατ'
 αὐτόν, ἐκ τοῦ σταδισμοῦ οὐ φησί· τοῦ τε Ἀδρίου
 καὶ τὰ ἀρκτικά καὶ τὰ ἰσχυρά διειδὼν, οὐδενὸς ἀπέ-
 ρχεται μυθώδους. Πιστεύει δὲ καὶ περὶ τῶν ἰω-
 σιγῶν Ἡρακλείων πολλοῖς μυθώδισι, Κίρην τε
 εἶπεν καὶ ἄλλους τόπους ὀνομάζων, τοὺς μηδαμοῦ
 τινὲ διακτυμένους, περὶ ὧν μνησθησόμεθα καὶ ἕτε-
 ρον. Εἰπὼν τε τοὺς ἀρχαιοτάτους πλεῖν καὶ κατὰ
 ἡρωϊκὴν ἢ ἐμπορικὴν, μὴ πελαγίζεσθαι δέ, ἀλλὰ παρὰ
 γῆν, καθάπερ τὸν Ἰάσονα, ὅνπερ καὶ μέχρι τῆς Ἀρ-
 μενίας καὶ Μηδίας ἐκ τῶν Κόλχων στρατεύσαι,
 ὑφέντα τὰς ναῦς, ἕτερόν φησι τὸ παλαιὸν οὔτε τὸν
 Εὐξείνιον θαρρύνειν τινα πλεῖν· οὔτε παρὰ Λιβύην,
 καὶ Συρίαν, καὶ Κίλικίαν. Εἰ μὲν οὖν τοὺς παλαι,
 τοὺς πρὸ τῆς ἡμετέρας λέγει μνήμης, οὐδὲν ἐμοὶ
 μέλει λέγειν περὶ ἐκείνων, οὐδ' εἰ ἐπίσον, οὐδ' εἰ μὴ.
 Εἰ δὲ περὶ τῶν μνησθεισομένων, αὐτὸς ἂν ὀκνήσαις
 εἰπεῖν, εἰς οἱ παλαιοὶ μακροτέρας ὁδοὺς φανοῦν-
 ται καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν τελέσαντες

τῶν ὑστερον, εἰ χρή προσέχειν τοῖς λεγομένοις· οἷον Διόνυσος, καὶ Ἡρακλῆς, καὶ αὐτὸς δ' Ἰάσων· ἔτι οἱ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενοι, Ὀδυσσεὺς καὶ Μενέλαος. Καὶ Θησεία δὲ καὶ Πειρίθουν μακρὰς εἰκάζει στρατείας ὑπομείναντας, καταλιπεῖν δόξαν περὶ αὐτῶν, ὥς εἰς ἄθρου καταβάντας· τοὺς δὲ Διοσκούρους ἐπιμελητὰς τῆς θαλάσσης λεχθῆναι, καὶ σωτήρας τῶν πλεόντων. Ἡ τε Μίνω θαλαττοκρατία θρυλεῖται, καὶ ἡ Φοινίκων ναυτιλία· οἱ καὶ τὰ ἑξῆς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ἐπῆλθον, καὶ πόλεις ἔκτισαν παλαιὰ καὶ περὶ τὰ μέσα τῆς Αἰβύης παραλλίας μικρὰ τῶν Τρωϊκῶν ὑστερον. Δίνειαν δὲ, καὶ Ἀντήνορ καὶ Ἐνετοὺς, καὶ ἁπλῶς τοὺς ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου πλανηθέντας εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἄξιον μὲν τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων νομίσαι· Συνέβη γὰρ δὴ τοῖς τότε Ἕλλησιν, ὁμοίως καὶ τοῖς βαρβάροις διὰ τὸν τῆς στρατείας χρόνον, ἀποβαλεῖν τὰ τε οἴκον, καὶ τῇ στρατείᾳ πορισθέντα· ὥστε μετὰ τοῦ Πλίου καταστροφὴν τοὺς τε νικῆσαντας ἐπὶ λείπεται τραπέσθαι διὰ τὰς ἀπορίας, καὶ πολλὰ μὲν τούτους ἡττηθέντας, καὶ περιγενομένους ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ δὴ καὶ πόλεις ὑπὸ τούτων πλεῖστοις κτισθῆναι λέγονται κατὰ πᾶσαν τὴν ἔξω τῆς Ἑλλάδος παραλλίαν· ἔστι δ' ὅπου καὶ τὴν μισόγαιαν.

Εἰπὼν δὲ καὶ αὐτὸς ὅπως προῦβη τὰ τῆς οἰκουμένης εἰς γινώσκιν τοῖς μετ' Ἀλέξανδρον, καὶ καὶ πύτον ἤδη, μεταβίβηκεν ἐπὶ τὸν περὶ τοῦ σχήματος ἤδη λόγον, οὐχὶ περὶ τοῦ τῆς οἰκουμένης, ὅπερ αἰκιστέρον τῆς περὶ αὐτῆς λόγου, ἀλλὰ τοῦ τῆς συ-

ἵς. Δεῖ μὲν γὰρ καὶ τούτου μνησθῆναι, πῶς δέ. Εἰπὼν οὖν, ὅτι σφαιροειδὴς ἢ, οὐχ ὥς ἐκ τόρνου δέ, ἀλλ' ἔχει τινὰς ἀνω-ἐπιφέρει τὸ πλῆθος τῶν ἐν μίρει μετασχη-αὐτῆς, οἱ συμβαίνουσιν ἐκ τε ὕδατος, καὶ κέ σεισμῶν, καὶ ἀναφυσημάτων, καὶ ἄλλων· οὐδ' ἐνταῦθα τὴν τάξιν φυλάττων. Τὸ κραιοειδὲς περὶ ὅλην τὴν γῆν ἀπὸ τῆς τοῦ πρὸς συμβαίνει· οἱ δὲ τοιοῦτοι μετασχημα-ῖν μὲν ὅλην γῆν οὐδὲν ἐξαλλάττουσιν· ἐν μεγάλῳις ἐναφανίζεται τὰ οὕτω μικρά· πυνμίνης δ' ἀθέσεις ἐτέρας καὶ ἐτέρας τινὰς νται, καὶ τὰς προσεχεῖς αἰτίας ἄλλας καὶ ἄλλας.

ἴστα δὲ φησὶ τὴν ζήτησιν παρασχεῖν, πῶς οἷς καὶ τρισχιλίοις ἀπὸ θαλάττης σταδίωις μεσόγαιαν ὁρᾷται πολλαχοῦ κόχλων καὶ καὶ χηραμίδων πλῆθος, καὶ λιμνοθάλατ-περὶ φησὶ περὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμμωνος, καὶ ὑπὲρ ὁδὸν τρισχιλίων σταδίων οὖσαν· πολ-εῖναι χύσειν ὀστρέων, ἄλλας τὲ καὶ νῦν ἔτι-αι πολλοὺς, ἀναφυσημάτων τε θαλάττης εἰς βάλλειν· πρὸς ἧ καὶ ναυάγια θαλαττίων ἐκτυθεῖσθαι, ἃ ἔφασαν διὰ τοῦ χάσματος ἐκ-αι· καὶ ἐπὶ στήλιδιων ἀνακείσθαι δελφίνας, ἢ ἔχοντας Κυρηναίων θεωρῶν. Ταῦτα δ' ἦν Στράτωνος ἐπαινεῖ δόξαν τοῦ φυσικοῦ, ἡσυχίου τοῦ Λυδοῦ. Τοῦ μὲν Ξάνθου λέ-περὶ Ἀργαξέρεου γενέσθαι μίγαν αὐχμὸν,

ὥστ' ἐκλιπεῖν ποταμούς, καὶ λίμνας καὶ φρέατα αὐτὸν δὲ εἰδέναι πολλαχῇ· πρὸσω ἀπὸ τῆς θαλάσσης· λίθους· τὲ κογχυλιώδεις, καὶ τὰ κτενώδεα, καὶ χηραμίδων τυπώματα, καὶ λιμνοθάλασσαν ἐν Ἀρμενίῳ καὶ ἐν Ματτιηνοῖς, καὶ ἐν Φρυγίᾳ τῇ κώτῳ· ὧι ἔνεκα πείθεσθαι τὰ πεδία ποτὲ θάλατταν γενέσθαι· Τοῦ δὲ Στράτωνος ἔτι μᾶλλον ὑπομένου· τῆς αἰτίας, ὅτι φησὶν οἶεσθαι τὸν Εὐξείνον μὴ ἔχειν πρότερον τὸ κατὰ Βυζάντιον στόμα, τοὺς δὲ ποταμούς βιάσασθαι καὶ ἀνοῖξαι, τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμβαλλοντας· εἴτ' ἐκπεσεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Τὸ δ' αὐτὸ συμβῆναι καὶ περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὸ κατὰ στήλας ἐκραγῆναι πόρον, πληρωθείσης ὑπὸ τῶν ποταμῶν τῆς θαλάττης· κατὰ δὲ τὴν ἔκρυσιν ἀνακαλυφθῆναι τὰ τεναγώδη πρότερον. Φέρει δ' αἰτίαν, πρῶτον μὲν, ὅτι τῆς ἑξω θαλάττης καὶ τῆς ἐντὸς τοῦδαφος ἑτερόν ἐστιν· ἔπειθ' ὅτι καὶ νῦν ἔτι ταινία τις ὑψάλος διατίτακεν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἀσίαν· ὥς ἂν μὴ μιᾶς οὐσης πρότερον, τῆς ἐντὸς, καὶ τῆς ἐκτός. Καὶ βραχύτατα μὲν εἶναι τὴν περὶ τὸν Πόντον· τὸ δὲ Κρητικόν, καὶ Σικελικόν καὶ Σαρδῶν πέλαγος, σφόδρα βαθύ· τῶν γὰρ ποταμῶν πλείστων, καὶ μεγίστων, ρέοντων ἀπὸ τῆς Ἑρκτου καὶ τῆς ἀνατολῆς, ἐκεῖνο μὲν ἰλλυς πληροῦσθαι, τὰ ἄλλα δὲ μένειν βαθύ· διὸ καὶ γλυκὺ τὰ τὴν εἶναι τὴν Πόντικὴν θάλατταν, τὰς δ' ἐκρύσει γίνεσθαι εἰς οὓς τόπους· ἐγκέλειται τὰ ἰδιόφη. Δοκεῖν δὲ καὶ χῶσιθῆναι τὸν Πόντον ὅλον εἰς ὑστερον

ν αἱ ἐπιρρύσεις τοιαῦται. καὶ γὰρ νῦν
 ζεῖν τὰ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Πόντου, τό τε
 ἰόν, καὶ τὰ καλούμενα Στήθη ὑπὸ τῶν
 αὐτῶν περὶ τὸν Ἰατρον, καὶ τὴν Σκυθῶν ἐρη-
 ρα δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀμμωνος ἱερὸν πρότερον
 λάττης ὄν, ἐκρύπτεισιν γενομένης νῦν ἐν τῇ
 εἰσόδῳ. Εἰκάζειν τέ, καὶ τὸ μαντεῖον
 ἰτοσοῦτον γενέσθαι ἐπιφανές τε καὶ γνῶ-
 θαλάττῃ ὄν· τὸν τε ἐπιπολὺ οὕτως ἐκτο-
 ῖ τῆς θαλάττης, οὐκ εὐλογον ποιεῖν τὴν
 ἐπιφάνειαν καὶ δόξαν. Τὴν τε Αἴγυπτον
 θαλάττῃ κλύεσθαι, μέχρι τῶν ἐλῶν τῶν
 γλούσιον, καὶ τὸ Κάσιον ὄρος, καὶ τὴν
 λίμνην· ἔτι γοῦν καὶ νῦν κατὰ τὴν Αἴ-
 γυπτίαν ὀρυττομένης, ὑφάμμου, καὶ
 ἰς εὐρίσκεισθαι τοὺς βύθρους, ὥς ἂν τε-
 νης τῆς χώρας, καὶ τοῦ τύπου παντὸς τοῦ
 ἰσίου, καὶ τὰ Γεῖρά καλούμενα, τεναγί-
 τε συνάπτειν τῷ τῆς ἐρυθρᾶς κόλπῳ· ἐν-
 τὴς θαλάττης ἀνακαλυφθῆναι, μεῖναι δὲ
 νίδα· λίμνην· εἴτ' ἐκτραγῆναι καὶ ταύτην,
 γενέσθαι. Ὡς δ' αὕτως καὶ τῆς Αἰγυπτί-
 ας αἰγιαλοῦς, θαλάττης μᾶλλον ἢ πο-
 τειοκίεσθαι. Τὸ μὲν οὖν ἐπικλύεσθαι
 μέρος τῶν ἡπείρων ἐπὶ καιροῦς τινος καὶ
 κλύεσθαι, δοίη τις ἂν· ὥς δ' αὕτως
 ἐδίκευσιν ἀνώμαλον εἶναι τὴν γῆν ἄπαι-
 ῶν ὑψαλον· καθάπερ γε νῆ Δία καὶ τὴν
 ἥ οἰκοῦμεν, τοσαύτας δεχομένην, ὅσους

αὐτὸς Ἐρατοσθένης εἶρηκε μεταβολῆς. Ὡς τε γὰρ τὸν Ξάνθου λόγον οὐδὲν ἂν ἔχοι τις προσσῆστον.

Πρὸς δὲ τὸν Στράτωνα λέγοιτ' ἂν, ὅτι πικρὰ αἰτίων ὄντων, ἀφαιρῶν ταῦτα, τὰ μὴ ὄντα αἰτίων. Πρώτην γὰρ αἰτίαν φησὶν, ὅτι τῆς ἐντὸς θαλάσσης καὶ τῆς ἐκτὸς οὐ ταῦτόν τὸ ἔδαφος καὶ ὁ βυθός. Πρὸς γὰρ τὸ μετεωρίζεσθαι ταύτην καὶ ταπεινῶσθαι, καὶ ἐπικλύζειν τύπους τινάς, καὶ ἀναστῆναι ἀπ' αὐτῶν, οὐ τοῦτό ἐστιν αἶτιον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρα. Ἐδάφη, τὰ μὲν ταπεινότερα εἶναι, τὰ δὲ ὑψηλότερα, ἀλλὰ τὸ, τὰ αὐτὰ ἑδάφη ποτὲ μὲν μετεωρίζεσθαι, ποτὲ δ' αὖ ταπεινοῦσθαι, καὶ συνεξαίρειν, ἢ ἐνδιδόναι τὸ πέλαγος· ἐξαρθέν μὲν γὰρ ἐπικλύζειν, ἀναστῆναι δὲ ἀναδράμειν ἂν εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν. Εἰ γὰρ οὕτως, δεήσει πλεονασμὸς θαλάττης αἰφνιδίως γενομένην ἐπικλύσειν συμβεῖναι, καθάπερ ἐν ταῖς πλημμυρίσιν ἢ ταῖς ἀναβήταις ποταμῶν, ποτὲ μὲν ἐπενεχθέντος ἐτέρωθεν, δ' αὐξηθέντος τοῦ ὕδατος. Ἀλλ' οὐδ' αἱ αὐτὲς αἰφνίδες καὶ αἰφνίδιοι γίνονται, οὐδ' αἱ πλημμυρίδες τοσοῦτον ἐπιμένουσι χρόνον, οὐδ' ἀτακτικῶς, οὔτε κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπικλύζουσι θάλασσαν οὐδ' ὅπου ἔτυχεν. Λοιπὸν οὖν αἰτιῶσθαι τὸ ἔδαφος ἢ τὸ τῇ θαλάττῃ ὑποκείμενον, ἢ τὸ ἐπικλυζόμενον δὲ τὸ ὑψαλον. πολλὰ γὰρ εὐκρινέστεροι μεταβολῆς θάπτεται δυνάμενον τὸ ἔδαφος, καὶ γὰρ τὸ πνευματικὸν τὸ πάντων αἶτιον τῶν οὐρανῶν πλέον ἐνταῦθα. Ἀλλ' ὥς ἔφη τῶν τοιο

γαστρικὸν ἐστὶ παθῶν, τὸ αὐτὰ τὰ ἐδάφη ποτὶ
 ψαίρεσθαι, ποτὲ δὲ ὑφίζησιν λαμβάνειν· οὐ τὸ,
 εἶναι ὑψηλὰ, τὰ δὲ ἥτιον. Ὁ δὲ τοῦτο λαμ-
 β, νομίζων ὃ περ ἐπὶ τῶν ποταμῶν συμβαίνει,
 καὶ ἐπὶ τῆς θαλάττης ἀπαντᾷ· τὸ, ἀπὸ τῶν
 ρων τόπων εἶναι τὴν φύσιν. Οὐδὲ γὰρ ἂν τοῦ
 Βυζάντιον ῥοῦ τὸ ἔδαφος ἦτιᾶτο, λέγων ὑψη-
 ν τὸ τοῦ Εὐξείνου, ἢ τὸ τῆς Προποντίδος,
 ἢ ἐξῆς πελάγους, ἅμα καὶ αἰτίαν προστιθεῖς·
 ἂρ τῆς ἰλῦος τῆς ἀπὸ τῶν ποταμῶν καταφερο-
 πληροῦσθαι τὸν βυθὸν, καὶ βραχὺν γίνε-
 δια τοῦτο δὲ φεῖν καὶ εἰς τὰ ἐκτός. τὸν δ'
 λόγον καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέραν θάλασσαν συμ-
 μεταφέρει πρὸς τὴν ἐκτός, ὡς καὶ ταύτης με-
 ιερον τοῦδαφος ποιούσης τοῦ ὑποκειμένου τῷ
 τικῷ πελάγει· καὶ γὰρ αὕτη ἐκ πολλῶν ποτα-
 λῆροῦται, καὶ τὴν ὑποστάθμην τῆς ἰλῦος διέ-
 τὴν ἀνάλογον. Ἐρχῃν οὖν καὶ τὸν εἴρουον
 γίνεσθαι τῷ κατὰ Βυζάντιον τὸν κατὰ σιτή-
 λ τὴν Κάλπην. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔωμεν· ἐροῦ-
 κᾶ κεῖ τοῦτο συμβαίνειν, περισπᾶσθαι δὲ
 ὡς ἀμπώτεων, καὶ τῶν πλημμυρίδων, καὶ ἐπι-
 σθαι.

καίνο δὲ πυνθάνομαι, τί ἐκώλυε, πρὶν ἀνεω-
 τὸ στόμα τὸ κατὰ Βυζάντιον, ταπεινότερον ὄν
 ἢ Εὐξείνου ἔδαφος τοῦ τῆς Προποντίδος καὶ
 ἧς θαλάττης, πληρωθῆναι ὑπὸ τῶν ποταμῶν,
 ἰάλατταν οὖσαν καὶ πρότερον, εἴτε λίμνην,
 ἢ τῆς Μαιώτιδος; Εἰ γὰρ τοῦτο συγχω-
 λη. T. L

ροῖτο, προσερίσσομαι καὶ τοῦτο· ἄρα γε ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος ἐκείνου καὶ τοῦ τῆς Προποντίδος οὐχ οὕτως εἶχεν, ὥς τε μέχρι μὲν ἡ αὐτὴ ἦν μὴ βιάζεσθαι πρὸς τὴν ἔκρυσιν διὰ τὴν ἐξίσσης ἀντέρκεισιν καὶ θλίψιν· ἐπειδὴ δὲ ὑπερπέολασεν ἡ ἐντὸς, βιάσασθαι καὶ ἀπεράσαι τὸ πλεονάζον· ἐκ δὲ τούτου γίνεσθαι σύρρουν τὸ ἔξω πέλαγος τῷ ἐντὸς, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν ἐκείνῳ λαβεῖν, εἴτε θαλαττίῳ εἴτε λιμναίῳ μὲν πρότερον ὄντι, θαλαττίῳ δὲ ὕστερον, διὰ τὴν μίξιν καὶ τὴν ἐπικράτειαν. Εἰ γὰρ καὶ τοῦτο δώσουσιν, ἡ μὲν ἔκρυσις οὐκ ἂν καλύοιτο, ἡ νῦν· οὐκ ἀπὸ ὑπερτέρου δὲ ἐδάφους, οὐδὲ ἐπικλινούσ, ὅπερ ἡξίου Στρατών.

Ταῦτα δὲ μεταφέρειν καὶ ἐπὶ τὴν ὅλην τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, καὶ τὴν ἐκτὸς, μὴ ἐν τοῖς ἐδάφεσι, καὶ ταῖς ἐπικλίσεσιν αὐτῶν τὴν αἰτίαν τοῦ ἔκρου τιθεμένους, ἀλλ' ἐν τοῖς ποταμοῖς· ἐπεὶ οὐκ ἀπίθανον κατ' αὐτοὺς, οὐδ' εἰ τὴν ὅλην θάλατταν τὴ ἡμετέραν, λίμνην πρότερον εἶναι συνέβαινε, πληρουμένην ὑπὸ τῶν ποταμῶν, ἐπιπολούσασαν ἐκπσεῖν ἔξω διὰ τῶν κατὰ τὰς στήλας στενῶν, ἐκ καταρράκτων, ἐπαυξομένην ἀεὶ, καὶ μᾶλλον τ θάλατταν σύρρουν γενέσθαι ὑπ' αὐτῆς τῇ χρὸ καὶ συνδραμεῖν εἰς μίαν ἐπιφάνειαν, ἐκθαλατθῆναι δὲ διὰ τὴν ἐπικράτειαν. Οὐ φυσικὸν δ' οἷ οὔτε τοῖς ποταμοῖς εἰκάζειν τὴν θάλατταν· οἱ γὰρ φέρονται κατὰ ἐπικλινὲς ρεῖθρον, ἡ δὲ ἀκίεσθηκεν. Οἱ δὲ πορθμοὶ ρευματίζονται κατ' ἐ τρόπον· οὐ διὰ τὸ τὴν ἰλὺν τὴν ἐκ τῶν ποτ

ὕν τὸν τοῦ πελάγους βυθόν. Ἡ γὰρ πρόσχω-
 δ' αὐτὰ σινίσταται τὰ στόματα τῶν ποταμῶν·
 ρὲ μὲν τὰ τοῦ Ἰστροῦ, τὰ λεγόμενα Σιτήθη·
 κυθῶν ἱερημία, καὶ ὁ Σαλμυδησσός, καὶ ἄλ-
 λὰ ῥέων συνεργοῦντων πρὸς τοῦτο. περὶ δὲ
 Φάσιδος ἢ Κολχικῆ παραλία, διάμμος, καὶ
 , καὶ μαλακὴ οὖσα. περὶ δὲ τὸν Θερμῶδον
 τὸν Ἰριν ὅλη Θεμίσκυρα, τὸ τῶν Ἀμαζόνων
 καὶ τῆς Σιδητῆς τὸ πλεον· οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ
 λων. Ἀπαντες γὰρ μιμοῦνται τὸν Νεῖλον, ἐξη-
 τες τὸν πρὸ αὐτῶν πόρον· οἱ μὲν μᾶλλον,
 τον. ἤτιον μὲν, οἱ μὴ πολλὴν καταφέρου-
 ἴλυν· μᾶλλον δὲ, οἱ πολλὴν τε, καὶ μαλα-
 χύραν ἐπιόντες, καὶ χειμάρρους δεχόμενοι
 ὦν ἐσὶ καὶ ὁ Πύραμος, ὁ τῇ Κιλικίᾳ
 ἕως προσθεῖς· ἐφ' οὗ καὶ λόγιον ἐκπέπτωκε
 ἶτον·

εἶται ἐσσομένοις, ὅτε Πύραμος εὐρυοδίνης
 α προχέων ἱερὴν ἐς Κύπρον ἵκηται.
 ὦν γὰρ τῶν τῆς Καταονίας πεδίων ἐνεχθεῖς
 , καὶ διεκπεσὼν διὰ τῶν τοῦ Ταύρου στενῶν
 Κιλικίαν, ἐκδίδωσιν εἰς τὸν πρὸ ταύτης τὴν
 Κύπρου πόρον.

ιον δὲ τοῦ μὴ φθάνειν τὴν χοῦν εἰς τὸ πέλα-
 ῖον τὴν ὑπὸ τῶν ποταμῶν κάτω φερομέ-
 ὃ τὴν θάλατταν ἀναχόπτειν αὐτὴν εἰς τοῦ πῆ-
 λῆος φύσιν. Ἔδοξε γὰρ τοῖς ῥώοις, καὶ
 ἐφ' ἐκείνην συνεχῶς ἀναπνῆ τε καὶ ἐκπνῆ· τὸν
 ῥέον καὶ αὐτὴν, ἐξ αὐτῆς τε καὶ εἰς αὐτὴν

συνεχῶς παλινδρομικὴν τινὰ κινουμένην κίνησιν.
 λον δὲ τῷ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐστῶτι κατὰ τὴν κί-
 τωσιν· ἅμα γὰρ κλύζονται οἱ πόδες καὶ γυμνοῦν
 καὶ πάλιν κλύζονται, καὶ τοῦτο συνεχῶς. τῷ δὲ
 ὄντι καὶ κύμα ἐπιτρέχει, καὶ γαληνότατον ἢ
 φερόμενον ἔχει τινὰ βίαν πλείω, καὶ ἀποθρόπτει
 τὸ ἄλλότριον εἰς τὴν γῆν,

— Πολλὸν δὲ παρὲς ἅλα φύκος ἔχουσιν.

Μᾶλλον μὲν οὖν ἐν ἀνέμῳ συμβαίνει τοῦτο· καὶ
 ἐν κτηνεμίᾳ, καὶ ἐν ἀπογαίοις πνεύμασιν.
 γὰρ ἥττον ἐπὶ γῆν φέρεται τὸ κύμα ὑπεναντίως
 ἀνέμῳ, ὥς ἂν ἰδίαν τινὰ τῆς θαλάττης κίνησιν
 κινούμενον αὐτῷ. τοιοῦτο δὲ καὶ τὸ,

— Ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας

Κυρτὸν ἐὼν κορυφοῦται, ἀποπτύει δ' ἄλδος ἄχ
 Καὶ τὸ,

Ἥϊόνες βοδῶσιν ἐρευγομένης ἄλδος ἴσω.

Ἡ μὲν οὖν ἔφοδος τοῦ κύματος ἔχει τινὰ βίαν
 ὥς τ' ἀπωθῆσθαι τὸ ἄλλότριον. Καὶ δὴ καὶ
 θαρσύν τινὰ τῆς θαλάττης ταύτην φασί, καὶ
 καὶ τὰ νεκρὰ σώματα καὶ τὰ ναυάγια εἰς γῆν ἐ-
 μαίνεται. Ἦτ' ἀναχώρησις οὐκ ἔχει τοσαύτην βίαν
 ὥστε νεκρὸν, ἢ ξύλον ἢ τὸ κουφότατον φελλὸν
 τοῦ κύματος εἰς γῆν ἀναβληθῆναι· οὔτε δ' ἐκ
 πλησίον αὐτῇ τόπων εἰς τὸ πέλαγος προσπεσεῖν
 λειψθέντων ὑπὸ τοῦ κύματος. Οὕτω δὴ καὶ
 χοῦν, καὶ τὸ σὺν αὐτῇ τεθολωμένον ὕδωρ ἐκκυ-
 ρεσθαι συμβαίνει, καὶ τοῦ βύρους ἅμα συνεργ-
 εῖσθαι, ὥς τε θύγιον κατενεχθῆναι πρὸς τὴν γῆν.

ς τὸ πρόσω πελαγίσαι. Καὶ γὰρ ἡ τοῦ πο-
βία παύεται, μικρὸν προσιθούσα τοῦ σιθ-

Οὕτω μὲν οὖν ἐνδέχεται προσχωσθῆναι τὸ
ος πᾶν, ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν ἀρξάμενον, ἃν
ῖς ἔχη τὰς ἐκ τῶν ποταμῶν ἐπιρροῦσεις. Τοῦτο
συμβαίη, καὶ τοῦ Σαρδονίου πελάγους ὑπο-
θα βαθύτερον τὸν Πόντον, ὅπερ λέγεται τῶν
ετραθύντων βαθύτατον που χιλίων ὀργυιῶν,
Ιουσιδώνιδος φησι.

Τὴν μὲν οὖν τοιαύτην αἰτιολογίαν ἤττον ἂν τις
δῶξαιτο· μᾶλλον δ' ἀπὸ τῶν φανερωτέρων, καὶ
καθ' ἡμέραν τρόπον τινὰ ὀρωμένων, ἀναπτέον
λόγον. Καὶ γὰρ κατακλύσμοι, καὶ σεισμοί, καὶ
κρυσθήματα, καὶ ἀποιδήσεις τῆς ὑφάλου γῆς, μετα-
ίξουσιν καὶ τὴν θάλατταν· αἱ δὲ συνιζήσεις τα-
ינוῦσιν αὐτήν. Οὐ γὰρ μύδροι μὲν ἀνενεχθῆναι
ύγανται, καὶ μικραὶ νῆσοι, μεγάλα δ' οὐ· οὐδὲ
ῆσοι μὲν, ἡπειροὶ δ' οὐ. ὁμοίως δὲ καὶ συνιζήσεις,
καὶ μικραὶ, καὶ μεγάλα γένοιντο ἂν, εἴπερ καὶ
τὰ χάσματα, καὶ καταπόσεις χωρίων, καὶ κατοι-
πιῶν, ὥς ἐπὶ Βούρας τε, καὶ Βιζώνης καὶ ἄλλων
πλειόνων ὑπὸ σεισμῶν γενέσθαι φασί· καὶ τὴν Σι-
πύλλαν οὐδὲν τι μᾶλλον ἀπορροῦγα τῆς Ἰταλλίας εἰκό-
λοι τις ἂν, ἢ ἀναβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Αἰτναίου πυ-
ρός ἐκ βυθοῦ, συμμεῖναι· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰς Λι-
παραίων νήσους καὶ Πιθηκούσας.

Οὐδ' οὕτως ἥδὲς ἐστίν, καίπερ μαθηματικὸς ὢν,
οὐδὲ τὴν Ἀρχιμήδους βεβαίως δόξαν· ὅτι φησὶν ἐκεί-
νος ἐν τοῖς περὶ τῶν ὀχουμένων, παντὸς ὑγροῦ κα-

Θεσπηκότος καὶ μένοντος τὴν ἐπιφάνειαν σφαιρ
 εἶναι, σφαίρας ταῦτὸ κέντρον ἐχούσης τῇ γῇ. Ἡ
 γὰρ τὴν δόξαν ἀποδέχονται πάντες οἱ μαθη
 τῶν πῶς ἀψάμενοι. Ἐκεῖνος δὲ τὴν ἐντὸς θάλατ
 τας πῶς ἀψάμενοι, ὡς φησιν, οὐ νομίζει ὑπὸ
 ἐπιφάνειαν τετάχθαι, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς σὺννεγγις
 ποῖς. Καὶ μάρτυράς γε τῆς τοιαύτης ἀμαθίας
 χιτέκτονας ἄνδρας ποιεῖται· καίτοι τῶν μαθημα
 τῶν καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν μέρος τῆς μαθηματι
 ἀποφηνάμενων. Φησὶ γὰρ καὶ Δημήτριον δι
 πτεῖν ἐπιχειρῆσαι τὸν τῶν Πελοποννησίων ἄσθ
 πρὸς τὸ πυρασχεῖν διάπλουν τοῖς στόλοις· κωλι
 ναι δ' ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἀναμετρησάντων
 ἀπαγγελλάντων μετεωροτέρων τὴν ἐν τῷ Κοριν
 κῶ κόλπῳ θάλατταν τῆς κατὰ Κεγχρεάς εἶναι.
 εἰ διακόψει τὸ μεταξὺ χωρίον, ἐπικλυσθῆναι
 ἅπαντα τὸν περὶ Αἴγινα πόρον, καὶ τὴν Αἴγι
 καὶ αὐτὰς τὰς πλησίον νήσους, καὶ μηδὲ τὸν
 πλουν ἂν γενέσθαι χρησίμον. Διὰ δὲ τοῦτο
 τοὺς εὐρίπους βοώδεις εἶναι, μάλιστα δὲ τὸν
 Σικελίαν πορθμόν, ὃν φησιν δμοιοπαθεῖν ταῖς
 τὸν ὠκεανὸν πλημμυρίσι τε καὶ ἀμπώτεσι· δι
 γὰρ μεταβάλλειν τὸν ῥοὺν ἐκάστης ἡμέρας καὶ
 πτός, καθάπερ τὸν ὠκεανόν, δις μὲν πλημμυ
 δις δὲ ἀναχωρεῖν. Τὴν μὲν οὖν πλημμυρίδα δεῖ
 λογεῖν τὴν ἐκ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους εἰς τὸ
 καλικὸν καταφερομένην, ὡς ἂν ἐκ μετεωροτέρας
 φανείας, ὃν δὴ καὶ κατιόντα ὀνομάζεσθαι, δμ
 γνῖν δ' ὅτι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἄρξεται

ται καθ' ὃν αἱ πλημμυρίδες. ἀρχεται μὲν τὴν ἀνατολὴν τῆς σελήνης καὶ τὴν δύσιν· ὅταν συνάπτη τῇ μεσουρανήσει ἐκατέρῃ, τῇ ἥς καὶ τῇ ὑπὸ γῆς· τῇ τε ἀμπώτῃ τὸν ἐνδόντα καλεῖσθαι, ταῖς μεσουρανήσεσι τῆς ἰμφοτέραις ἐναρχόμενον, καθάπερ αἱ ἀμναιῖς δὲ συνάψαι ταῖς πρὸς τὰς ἀνατολὰς καὶ πανόμενον.

μὲν οὖν τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώκασιν ἰκανῶς Ποσειδώνιος τε καὶ Ἀθηγό· περὶ δὲ τῆς τῶν πορθμῶν παλιρροίας, ἔχον· τῶν φυσικώτερον λόγον, κατὰ τὴν νῦν τοσοῦτον εἰπεῖν ἀπόχρη, ὅτι οὐδὲ εἰς τρεῖς αἰῶνες εἶναι τοὺς πορθμούς, ὅγε κατ' εἰργὰρ ἂν ὁ μὲν Σικελικὸς δις ἐκάστης ἡμέρας ν, ὡς οὗτός φησιν, ὁ δὲ Χαλκιδικὸς ἐπὶ τὰ κατὰ Βυζάντιον οὐδὲ μετέβαλλεν, ἀλλὰ ἔκρουεν ἔχων μόνον, τὸν ἐκ τοῦ Ποντικοῦ εἰς τὴν Προποντίδα· ὡς δὲ Ἰππύρχος εἰ μόνος ποτε ἐποιεῖτο. Οὐτ' εἰ τρόπος εἰς τὴν ἂν ἔχοι τὴν αἰτίαν ἣν φησιν ὁ Ἐρατο· ὅτι ἡ ἐφ' ἐκάτερα θάλαττα ἄλλην καὶ ἀλλήναιαν ἔχει· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ποταμῶν οὔτ' ἂν, εἰ μὴ καταβράχτας ἔχουσιν· ἔχον· παλιρροῦσιν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ταπεινότερον αἰεὶ

Καὶ τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τὸ κεκλιμέν· τὸ ρεῦμα καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Π· τίς ἂν φαίη κεκλιμένην ἐπιφάνειαν; καὶ πρὸς τὰς σφαιροποιούσας ὑποθίσεις τὰ

τέσσαρα σώματα, ἃ δὴ καὶ στοιχεῖα φασιν· ὥστ' οὐχ ὅτι παλιρροοῦντας, ἀλλ' οὐδὲ καθεσιῶντας, καὶ μένοντας, συρρόους μὲν ἐν αὐτοῖς οὕσης, μὴ μιᾶς δι' ἐπιφανείας, ἀλλὰ τῆς μὲν ὑψηλοτέρας, τῆς δὲ ταπεινοτέρας. Οὐ γάρ ὥσπερ ἡ γῆ κατὰ ἕξιν ἐσχηματίζεται στερεὰ οὕσα, ὥστε καὶ κοιλάδας ἔχειν συμμενούσας, καὶ ἀναστήματα, οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ· ἀλλ' αὐτῇ τῇ κατὰ τὸ βάρος ῥοπῇ τὴν ὄχνησιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιεῖται, καὶ τοιαύτην λυγμιάνει τὴν ἐπιφάνειαν οἷαν ὁ Ἀρχιμήδης φησίν.

Ἐπιφέρει δὲ τοῖς περὶ τοῦ Ἀμμωνος καὶ τῆς Αἰγύπτου ῥηθεῖσιν, ὅτι δοκοῖη καὶ τὸ Κῆσιον ὄρος περικλύζεσθαι θαλάττῃ, καὶ πάντα τόπον, ὅπου νῦν τὰ καλούμενα Γέφρα, καθ' ἕκαστά τε τεναγίζει συνάπτοντα τῷ τῆς ἐρυθρᾶς κόλπῳ, συνελθούσης δὲ τῆς θαλάσσης ἀποκαλυφθῆναι. Τὸ δὴ τεναγίζειν τὸν λεχθέντα τόπον συνάπτοντα τῷ τῆς ἐρυθρᾶς κόλπῳ, ἀμφίβολόν ἐστιν· ἐπειδὴ τὸ συνάπτειν, σημαίνει καὶ τὸ σύνεγγυς, καὶ τὸ ψαύειν, ὥστε, εἰ ὕδατα εἴη, σύρρουν εἶναι θάτερον θάτερον. Ἐγὼ μὲν οὖν δέχομαι, καὶ τὸ συνεγγίζειν τὰ τενάγῃ τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ, ἕως ἀκμὴν ἐκέκλειστο τὰ κατὰ τὰς στήλας στενὰ· ἐκραγόντων δὲ, τὴν ἀναχώρησιν γενέσθαι, ταπεινωθείσης τῆς ἡμετέρας θαλάττης διὰ τὴν κατὰ τὰς στήλας ἔκρυσιν. Ἰππαρχος δὲ ἐκδεξάμενος τὸ συνάπτειν ταῦτόν τῳ σύρρουν γενέσθαι τὴν ἡμετέραν θάλατταν τῇ ἐρυθρᾷ διὰ τὴν πλήρωσιν, αἰτιᾶται τί δὴ ποτε οὐχὶ τῇ κατὰ τὰς στήλας ἐκρύσει, μεθισταμένη ἐκείσῃ ἢ καθ' ἡμᾶς θάλαττα, συμμε-

στῆ καὶ τὴν σύρῃον αὐτῇ γενομένην τὴν ἐρυθρὰν, λ' ἐν τῇ αὐτῇ διέμεινεν ἐπιφανείᾳ, μὴ ταπεινουμένη· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸν Ἑρατοσθένης τὴν ἐκτὸς ἱλαττιαν ἅπασαν σύρῃον εἶναι, ὥς τε καὶ τὴν τέριον καὶ τὴν ἐρυθρὰν μίαν θάλατταν εἶναι. οὗτο δ' εἰπὼν, ἐπιφέρει τὸ ἀκόλουθον τὸ, τὸ αὐτὸ ἰος ἔχειν, τὴν τε ἔξω στηλῶν θάλατταν, καὶ τὴν ἐρυθρὰν, καὶ ἔτι τὴν ταύτη γεγонуῖαν σύρῃον.

Ἄλλ' οὐτ' εἰρηκῆναι τοῦτο φησὶν Ἑρατοσθένης, , σύρῃον γεγονέναι κατὰ τὴν πλήρωσιν τῇ ἐρυκῇ· ἀλλὰ συνεγγίσει μόνον· οὐτ' ἀκολουθεῖν τῇ ἔ καὶ συνεχεῖ θαλάττῃ, τὸ αὐτὸ ὕψος ἔχειν καὶ ν αὐτὴν ἐπιφάνειαν· ὥσπερ οὐδὲ τὴν καθ' ὡς, καὶ νῆ Ἀῖα τὴν κατὰ τὸ Λέχαιον, καὶ τὴν περὶ Ἰγχεαῖς. Ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ ἑπισταρχος ἐπισημαίνεται ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν λόγῳ· εἰδὼς οὖν τὴν δόξαν τοῦ τοιαύτην, ἰδίᾳ τὲ πρὸς αὐτὸν λεγέτω, καὶ μὴ ἐτοίμου λαμβανέτω, ὥς ἄρα ὁ φήσας μίαν εἶναι ν ἔξω θάλατταν, σύμφησι καὶ ὅτι μία ἐστὶν αὐς ἡ ἐπιφάνεια.

Ψευδῇ δ' εἶναι φήσας τὴν ἐπὶ τοῖς δελφίσις ἐπιγραφὴν Κυρηναίων θεωρῶν, αἰτίαν ἀποδίδωσιν οὐ θανήν· ὅτι ἡ μὲν τῆς Κυρήνης κτίσις ἐν χρόνοις ἱστέται μνημονευομένοις, τὸ δὲ μαντεῖον οὐδεὶς μένεται ἐπὶ θαλάττῃ ποτὲ ὑπάρξαν. Τί γὰρ εἰ μήν τις μὲν ἱστορεῖ, ἐκ δὲ τῶν τεκμηρίων ἐξ ὧν εἰκνίζον παρὰ λίον ποτε τὸν τόπον γενέσθαι, οἱ τε δελφῖνες ἀντετίθησαν, καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἐγένετο ἐπὶ Κυρηναίων θεωρῶν; Συγχωρήσας δὲ τῷ μετιωρισμῷ

τοῦ ἐδάφους συμμετεωρισθεῖσαν καὶ τὴν θάλασσαν ἐπικλύσαι τοὺς μέχρι τοῦ μαντείου τόπους, πλεόν τῶν τρισχιλίων σταδίων ἀπὸ θαλάττης διέχοντας, οὐ συγχωρεῖ τὸν μέχρι τοσοῦτον μετεωρισμὸν, ὥστε καὶ τὴν Φάρον ὅλην καλυφθῆναι, καὶ τὰ πολλὰ τῆς Αἰγύπτου· ὥσπερ οὐχ ἱκανοῦ ὄντος τοῦ τοσοῦτον ὕψους καὶ ταῦτα ἐπικλύσαι. Φήσας δὲ, εἵπερ ἐπιπλήρωτο ἐπὶ τοσοῦτον ἢ καθ' ἡμᾶς θάλαττα πρὶν τὸ ἔκρηγμα τὸ κατὰ τὰς στήλας γενέσθαι, ἐφ' ὅσον εἴρηκεν ὁ Ἐρατοσθένης, χρῆναι καὶ τὴν Αἰβύην πᾶσαν, καὶ τὰ πολλὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Αἰτίας κεκαλύφθαι πρότερον, τούτοις ἐπιφέρει, διότι καὶ ὁ Πόντος τῷ Ἀδρίᾳ σύββους ἂν ὑπῆρξε κατὰ τινος τόπους· ἅτε δὴ τοῦ Ἰστροῦ ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Πόντον σχιζομένου, καὶ βέοντος εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν, διὰ τὴν θέσιν τῆς χώρας. Ἄλλ' οὗτ' ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Πόντον μερῶν ὁ Ἰστρος τὰς ἀρχὰς ἔχει, ἀλλὰ ἀναντία ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀδρίου ὄρων· οὗτ' εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν ρεῖ, ἀλλ' εἰς τὸν Πόντον μόνον· σχίζεται τε πρὸς αὐτοῖς μόνον τοῖς στόμασι. Κοινὴν δὲ τινὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ εἰσὶν ἄγνωιαν ταύτην ἠγνόηκεν, ὑπολαβοῦσιν εἶναι τινὰ δμώνυμον τῷ Ἰστροῦ ποταμὸν, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Ἀδρίαν ἀπεσχισμένον αὐτοῦ· ἀφ' οὗ καὶ τὸ γένος Ἰστρον, δι' οὗ φέρεται, λαβεῖν τὴν προσηγορίαν· καὶ τὸν Ἰάσονα ταύτῃ ποιήσασθαι τὸν ἐκ τῶν Κόλων ἀνάπλουν.

Πρὸς δὲ τὴν ἀθανυμασίαν τῶν τοιούτων μεταβολῶν, οἷας ἔφαμεν αἰτίας εἶναι τῶν ἐπικλύσεων,

ιούτων παθῶν οἷα εἴρηται, τὰ κατὰ τὴν
καὶ τὰς Αἰόλου νήσους, καὶ ἐπὶ Πιθηκού-
παραθεῖναι καὶ ἄλλα πλείων ἐν ἐτίροις
ων, ἣ γενομένων ὁμοίων τούτοις. ἄθροά
αὐτὰ παραδείγματα πρὸ ὀφθαλμῶν τε-
ύσει τὴν ἐκπληξιν. (Ἐὶ δὲ τὸ ἀληθές τα-
αἰσθησιν, καὶ δείκνυσιν ἀπειρίαν τῶν φύ-
ινόντων, καὶ τοῦ βίου παντός) οἷον εἴ τις
εἰρὴ Θήραν καὶ Θηρασίαν νήσους ἰδρυμέ-
μεταξὺ πόρῳ Κρήτης καὶ Κυρηναίας, (ὣν
τρόπολις ἐστὶ τῆς Κυρήνης) καὶ τὴν Αἴ-
κὶ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος τοιαῦτα. Ἀνὰ
Θήρας καὶ Θηρασίας ἐκπεσοῦσαι φλόγες
ἄγους ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας, ὥστε πῦσαν
ἰγισθαι τὴν θάλασσαν, ἀνεφύσησαν κατ'
ισομένην ὥς ἂν ὀργανικῶς, καὶ συντεθει-
ύδρων νῆσον, ἐπέχουσαν δώδεκα σταδίῳ
τρον. μετὰ δὲ τὴν παύλαν τοῦ πάθους,
πρῶτοι Ῥόδιοι θαλαττοκρατοῦντες ἐπι-
αι τῷ τόπῳ, καὶ Ποσειδῶνος Ἀσφαλλοῦ
τασθαι κατὰ τὴν νῆσον. Ἐν δὲ τῇ Φοι-
Ποσειδώνιος γενομένου σεισμοῦ καταπο-
ιν ἰδρυμένην ὑπὲρ Σιδόνας, καὶ αὐτῆς δὲ
πιδόν τι τὰ δύο μέρη πεσεῖν, ἀλλ' οὐκ
ἔσπε μὴ πολὺν φθόρον ἀνθρώπων γενέ-
δ' αὐτὸ πάθος καὶ ἐπὶ τὴν Συρίαν ὕλην
ιτρίως δὲ πως. διέβη δὲ καὶ ἐπὶ τινὰς νῆ-
Κυκλάδας καὶ τὴν Εὐβοίαν· ὥστε τῆς
(ἐστὶ δ' ἐν Χαλκίδι κρήνη) τὰς πηγὰς

ἀποτυφλωθῆναι· συχναῖς δ' ἡμέραις ὕστερον ἀναβλύσαι κατ' ἄλλο στόμιον· μὴ παύεσθαι δὲ σειομένην τὴν νῆσον κατὰ τὰ μέρη, πρὶν ἢ χάσμα γῆ ἀνοιχθῆν ἐν τῷ Ἀηλιάντῳ πεδίῳ, πηλοῦ διαπύρου ποταμὸν ἐξήμεσε.

Πολλῶν δὲ συναγωγὰς ποιησαμένων τοιαύταις ἀρκέσει τὰ ὑπὸ τοῦ Σκηπίου Δημητρίου συνηγμένα οἰκείως παρατεθέντα. Μνησθεῖς γὰρ τῶν ἐπὶ τούτων·

Κρουνοῦ δ' ἱκανον καλλιρρόου· ἐνθάδε πηγαὶ Δοιαὶ ἀναΐσσουνσι Σκαμάνδρου δινήεντος.

ἼΙ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῶ, —

Ἢ δ' ἐτέρῃ θέρει προρέει εἰκνῖα χαλαρῇ,

ὣκ ἔτι θαναμάζειν, εἰ νῦν ἢ μὲν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος μένει πηγὴ, ἢ δὲ τοῦ θερμοῦ οὐχ ὀρεῖται. δεῖν γὰρ φησιν αἰτιᾶσθαι τὴν ἐκθλιψιν τοῦ θερμοῦ ὕδατος Μιμνήσκειται δὲ πρὸς ταῦτα τῶν ὑπὸ Δημοκλείου λεγομένων, σεισμούς τινας μεγάλους, τοὺς μὲν πάλαι περὶ Αὐδίας γενομένους καὶ Ἰωνίαν, μέχρι τῇ Τρωάδος ἱστοροῦντος, ὅφ' ὧν καὶ κῶμαι κατεπόθησαν, καὶ Σίπυλος κατεστράφη, κατὰ τὴν Τανταίου βασιλείαν, καὶ ἐξ ἑλῶν λίμναι ἐγένοντο, τῇ δὲ Τροίαν ἐπέκλυσε πῦμα. Ἢ δὲ Φάρος ἢ καὶ Αἰγυπτον ἦν ποτε πελαγία· νῦν δὲ τρόπον τινα χερσὶ ῥόγης γέγονεν· ὥς δ' αὐτὰς καὶ Τύρος καὶ Κλαζομεναί. Ἡμῶν δ' ἐπιδημούντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὴν πρὸς Αἰγύπτῳ, περὶ Πηλοῦσιον καὶ τὸ Κάσιον ὄρο μπετωρισθὲν τὸ πέλαγος, ἐπέκλυσε τὴν γῆν καὶ νῆσον ἐπένησε τὸ ὄρος· ὥστε πλωτὴν γενέσθαι τὴν παρὰ

ὁδόν, τὴν ἐς Φοινίκην. Οὐδὲν οὖν θαν-
 υῖδ' εἶ ποτε διαστάς ὁ ἰσθμὸς ἢ ἱζήμα λα-
 ργων τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ἀπὸ τῆς Ἑρμ-
 ῖτις, ἀποφανεῖ πορθμόν, καὶ σύρξον
 ἐκτὸς θάλατταν τῆς ἐντὸς, καθάπερ ἐπὶ
 ἄς Ἡρακλείους στήλας πορθμοῦ συνέβη.
 περὶ τῶν τοιούτων τινὰ καὶ ἐν ἀρχαῖς
 χτείας, ἃ δεῖ συμφέρειν εἰς ἔν, καὶ τὴν
 ὑρὰν κατασκευάζειν, τῶν τε τῆς φύσεως
 ἐ τῶν ἄλλων γινομένων μεταβολῶν.

Πειραιᾷ νησιάζοντα πρότερον, καὶ πέραν
 κείμενον, οὕτως φασὶν ὀνομασθῆναι·
 δ' ὁ Λευκὰς Κορινθίων τὸν ἰσθμὸν δια-
 νῆσος γέγονεν, ἀκτὴ πρότερον οὖσα·
 γὰρ φησὶ λέγειν τὸν Λαέρτην·
 ἱρικὸν εἶλον ἐνκείμενον πτολλέθρον,
 Ἰπείροιο· —

ἐν δὴ διακοπαὶ χειρότμητοι γεγύνασιν·
 δὲ προσχώσεις, ἢ γεφυρώσεις, καθάπερ
 ἰς Συρακούσαις νήσου, νῦν μὲν γέφυρά
 ἀπτοῦσα αὐτὴν πρὸς τὴν ἡπειρον· πρύ-
 ῖμα, ὡς φησιν Ἰβυκος, λογαίου λίθου,
 λεκτόν. Βοῦρα δέ, καὶ Ἑλίκη, ἣ μὲν
 ἰος, ἥδ' ὑπὸ κύματος ἠφανίσθη. Περὶ
 ἰε τὴν ἐν τῷ Ἑρμινικῷ κόλπῳ, ἐπὶ στα-
 ῖος ἀνεβλήθη γεννηθέντος ἀναφυσήματος
 μεθ' ἡμέραν μὲν ἀπρῦσιτον ὑπὸ τοῦ
 τῆς Θειῶδους ὁδμῆς, νύκτωρ δ' εὐῶ-
 ῖον πόρῳ, καὶ θερμαῖνον, ὥστε ζεῖν τὴν

Θυλαίταν ἐπὶ σταδίους πέντε, θολερὰν δ' εἶναι καὶ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, προσχωσθῆναι δὲ πέτραις ἀπορὸ φῶξι, πύργων οὐκ ἐλάττωσιν. ὑπὸ δὲ τῆς Κωπαΐδος λίμνης ἢ τε Ἄρνη κατεπόθη, καὶ Μίδεια, ἣ ἀνόμενακεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ καταλόγῳ.

Οἱ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἱ τε Μίδειαν. Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστωνίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης εἰκόμασι κατακεκλύσθαι πόλεις τινὲς Θρακῶν· οἱ δὲ, καὶ Τρηῶν ὥς συκοίκων τοῖς Θραξίν ὄντων. αἱ ἢ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μία τῶν Ἐχιδῶν νήσων, ἡπειρος γέγονε. Καὶ ἄλλας δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀχελῶον νησίδων τὸ αὐτὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προσχώσεως τοῦ πάλαιους. συγχοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ, ὥς Ἡσιόδο φησί. Καὶ Αἰτωλικάαι δὲ ἄκραι τινὲς εἰσι νησιζούσα πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἠλλακται, ἣν Ἀστερίδι φησὶν ὁ ποιητὴς.

Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσσα ἅλλι πετρήεσσα.

Ἀστερίς οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι. —

Ἐνὶ δ' οὐδ' ἄγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἔστιν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Ἰνυμφαῖον οἶον φησιν Ὀμηρὸς. Βέλτιον δὲ αἰτιῶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὴν μυθώδεα. τοῦτο μὲν δὴ ἀσαφὲς ὄν, εἰς ἐν κοινῇ σκοπεῖν.

Ἡ δὲ Ἀντισσα νῆσος ἦν πρότερον, ὥς Μύρσιλος φησι· τῆς Λέσβου καλουμένης πρότερον Ἰσσης, καὶ τὴν νῆσον Ἀντισσαν καλεῖσθαι συνέβη· νῦν δι

ου πόλις ἐστίν. Οἱ δὲ καὶ τὴν Λέσβον τῆς
 ῥήωγεναι πεπιστεύκασι· καθάπερ τὴν Προ-
 ῖ τὴν Πιθηκοῦσαν τοῦ Μισηνοῦ, τῆς δὲ
 τοῦ Ἀθηναίου, τὴν Σικελίαν δὲ τῆς Ἑργί-
 ὐσσαν δὲ τοῦ Ὀλύμπου. Ἰγνύνασι δὲ
 ταῦτα τοιαῦται μεταβολαί. Καὶ ὁ Αἰδων
 ρκαδίᾳ ἐπέσχέ ποτε τὸ ρεύμα. Δούρις δὲ τὰς
 , τὰς κατὰ Μηδίαν, ὠνομῶσθαι φησιν ὑπὸ
 ῥαγείσης τῆς περὶ τὰς Κασπίας πύλας γῆς,
 ιτραπῆναι πόλεις συχνὰς, καὶ κώμας, καὶ
 ; ποικίλας μεταβολὰς δεῖσθαι. Ἴων δὲ περὶ
 ῖας φησὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυροῖς·

θα μὲν γῆν λεπτὸς Εὐρύπου κλύδων
 ῖας ἰχώριον ἀκτῆς, ἐκτεμῶν

ῖητα πορθμόν. —

ῖτριος δ' ὁ Καλατιανὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν
 τότε γενομένους σεισμούς διηγούμενος, τῶν
 ὦν νήσων καὶ τοῦ Κηναίου τὰ πολλὰ κατα-
 σὶ, τὰ τε θερμὰ τὰ ἐν Αἰδηψῷ καὶ Θερμο-
 ῖ τρεῖς ἡμέρας ἐπισχεθέντα πάλιν ῥυῆναι·
 Αἰδηψῷ καὶ καθ' ἑτέρας ἀναρῥαγῆναι πη-
 ροῦ δὲ τὸ πρὸς θαλάττῃ τείχος, καὶ τῶν
 ρὲ ἑπτακοσίας συμπεσεῖν. Ἐχίνου τὲ καὶ
 καὶ Ἡρακλείας τῆς Τραχίνος, τῶν μὲν
 ος πεσεῖν· Φαλίρων δὲ καὶ ἑξιδάφους ἀνα-
 τὸ κτίσμα. παραπλήσια δὲ συμβῆναι καὶ
 καὶ Λαρισσαίοις· καὶ Σκαρφέαν ἐκ Θε-
 ναφφίφῃναι, καὶ καταδύναι σώματα χιλιῶν
 ῶσιων οὐκ ἐλάττω, Θρονίους δ' ὑπὲρ ἡμι-

Θαλατταν ἐπὶ σταδίους πέντε, θολερὰν δ' εἶναι καὶ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, προσχωσθῆναι δὲ πέτραις ἀποὺ ρῶξι, πύργων οὐκ ἐλάττωσιν. ὑπὸ δὲ τῆς Κωπαίδος λίμνης ἢ τε Ἄρην κατεπόθη, καὶ Μίλεια, ἃ ἀννόμακεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ καταλόγῳ.

Οἱ τε πολυστάφυλον Ἄρην ἔχον, οἱ τε Μίλεια. Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστωνίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης εὐόκασι κατακεκλῦσθαι πόλεις τινὲς Θρακῶν· οἱ δὲ, καὶ Τρηῶν ὡς συκοίκων τοῖς Θραξὶν ὄντων. αἱ ἢ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μὲν τῶν Ἐχιδῶν νήσων, ἡπειρος γέγονε. Καὶ ἄλλας δὲ τῷ περὶ τὸν Ἀχελῶον νησίδων τὸ αὐτὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προσχώσεως τοῦ πλάγους. συγχοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ, ὡς Ἡσιόδο φησί. Καὶ Αἰτωλικαὶ δὲ ἄκραι τινὲς εἰσι νησιζούσα πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἠλλακται, ἣν Ἀστερίδι φησὶν ὁ ποιητὴς.

Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσσα ἅλλ πετρήεσσα.

Ἀστερίς οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι. —

Ἐνὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἔστιν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Ἰνυμφαῖον οἶόν φησιν Ὀμηρὸς. Βέλτιον δὲ αἰτιῶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τι μυθώδες. τοῦτο μὲν δὴ ἀσάφες ὄν, ἐγὼ ἐν κοινῇ σκοπεῖν.

Ἡ δὲ Ἀντισσα νῆσος ἦν πρότερον, ὡς Μύρσει λὸς φησι· τῆς Λέσβου καλουμένης πρότερον Ἰσσης καὶ τὴν νῆσον Ἀντισσαν καλεῖσθαι συνέβη· νῦν δὲ

Λέσβου πόλις ἐστίν· Οἱ δὲ καὶ τὴν Λέσβον τῆς
 ἰς ἁπερὶφωγῆναι πεπιστεύκασι· καθάπερ τὴν Προ-
 ῆν καὶ τὴν Πιθηκοῦσαν τοῦ Μισσηνοῦ, τὰς δὲ
 πρέας τοῦ Ἀθηναίου, τὴν Σικελίαν δὲ τῆς Ῥηγί-
 , τὴν Ὀσσαν δὲ τοῦ Ὀλύμπου. Γεγόνασι δὲ
 περὶ ταῦτα τοιαῦται μεταβολαί. Καὶ ὁ Αἰδων
 ἔν Ἀρκαδίᾳ ἐπέσχέ ποτε τὸ ρέϋμα. Δοῦρις δὲ τὰς
 γάβδας, τὰς κατὰ Μηδίαν, ὠνομῶσθαι φησιν ὑπὸ
 πμῶν φαιγείσης τῆς περὶ τὰς Κασπίας πύλας γῆς,
 τὰ ἀνατραπῆναι πόλεις συχνὰς, καὶ κώμας, καὶ
 ἱαμοὺς ποικίλας μεταβολὰς δεῖξασθαι. Ἰων δὲ περὶ

Εὐβοίας φησὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυροῖς·

Εὐβοΐδα μὲν γῆν λεπτός Εὐρίπου κλύδων

Βοιωτίας ἔχωρις ἀκτῆς, ἐκτεμῶν

Προβλήτα πορθμόν. —

Δημήτριος δ' ὁ Καλατιανὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν
 λαΐδα ποτὲ γενομένους σεισμοὺς διηγούμενος, τῶν
 Λιχάδων νήσων καὶ τοῦ Κηναίου τὰ πολλὰ κατα-
 ναι φησὶ, τὰ τε θερμὰ τὰ ἐν Αἰδηψῷ καὶ Θερμο-
 λαις ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπισχεθέντα πάλιν ῥυῆναι·
 δ' ἐν Αἰδηψῷ καὶ καθ' ἑτέρας ἀναρῶσθαι πη-
 ρς. Ὡρεοῦ δὲ τὸ πρὸς θαλάττῃ τεῖχος, καὶ τῶν
 κίων περὶ ἐπτακοσίας συμπεσεῖν. Ἐχίνου τὲ καὶ
 ἐλάρων καὶ Ἡρακλείας τῆς Τραχίνος, τῶν μὲν
 λὺ μέρος πεσεῖν· Φαλάρων δὲ καὶ ἐξεδάφους ἀνα-
 κτῆναι τὸ πτεῖσμα. παραπλήσια δὲ συμβῆναι καὶ
 ἱφιῦσι καὶ Λαρισσαίοις· καὶ Σκαρφείαν ἐκ θε-
 λίων ἀναρῶσθαι, καὶ καταδύναι σώματα χιλίων
 ἐπτακοσίων οὐκ ἐλάττω, Θρονίους δ' ὑπὲρ ἡμι-

Θάλατταν ἐπὶ σταδίους πέντε, θολερὰν δ' εἶναι καὶ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, προσχωσθῆναι δὲ πέτραις ἀπορροῶσι, πύργων οὐκ ἐλάττωσιν. ὑπὸ δὲ τῆς Κωπαίδος λίμνης ἢ τε Ἄρνη κατεπόθη, καὶ Μίδεια, ἧς αἰνύμακεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ καταλόγῳ·

Οἱ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἱ τε Μίδειαν. Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστωνίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης εἰκόμασι κατακεκλυσθαι πόλεις τινὲς Θρακῶν· οἱ δὲ, καὶ Τρηῶν ὡς συκοίκων τοῖς Θραξίν ὄντων.) αἱ ἡ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μία τῶν Ἐχιδῶν νήσων, ἡπειρος γέγονε. Καὶ ἄλλας δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀχελῶον νησίδων τὸ αὐτὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προσχώσεως τοῦ πλάγους. συγχκοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ, ὡς Ἡσιόδος φησί. Καὶ Αἰτωλικαὶ δὲ ἄκραι τινὲς εἰσι νησιζούσαι πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἠλλακται, ἣν Ἀστερίδα φησὶν ὁ ποιητὴς·

Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσσα ἅλλ πετρήεσσα.

Ἀστερις οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι. —

νυνὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυνὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἔστιν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Νυμφαῖον, οἷον φησιν Ὅμηρος. Βέλτιον δὲ αἰτιῶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. τοῦτο μὲν διὰ ἀσαφεῖς ὄν, ἐγὼ ἐν κοινῇ σκοπεῖν.

Ἡ δὲ Ἀντισσα νῆσος ἦν πρότερον, ὡς Μύρσιλος φησί· τῆς Λέσβου καλουμένης πρότερον Ἰσσης, καὶ τὴν νῆσον Ἀντισσαν καλεῖσθαι συνέβη· νῦν δὲ

Λέσβου πόλις ἐστίν. Οἱ δὲ καὶ τὴν Λέσβον τῆς
 ἁπερὲς γενέσθαι πεπιστεύκασιν· καθάπερ τὴν Προ-
 ῖον καὶ τὴν Πιθηκοῦσαν τοῦ Μισηνοῦ, τῆς δὲ
 τρέας τοῦ Ἀθηναίου, τὴν Σικελίαν δὲ τῆς Ἑργί-
 τῆν Ὀσσαν δὲ τοῦ Ὀλύμπου. Ἰγόνασιν δὲ
 περὶ ταῦτα τοιαῦται μεταβολαί. Καὶ ὁ Αἰδων
 ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐπέσχε ποτὶ τὸ ῥεύμα. Δοῦρις δὲ τὰς
 ἄβις, τὰς κατὰ Μηδίαν, ὠνομῶσθαι φησιν ὑπὸ
 μῶν φάγισθαι τῆς περὶ τὰς Κασπίας πύλας γῆς,
 ἃ ἀνατραπῆναι πόλεις συχνὰς, καὶ κώμας, καὶ
 κμοὺς ποικίλας μεταβολὰς δεῖξασθαι. Ἴων δὲ περὶ
 Εὐβοίας φησὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυροῖς·
 εὐβοΐδα μὲν γῆν λεπτὴν Εὐρύπου κλύδων
 ἰοιωτίας ἐχώρισ' ἀκτῆς, ἐκτεμῶν
 ἱεροβλήτα πορθμόν. —

Δημήτριος δ' ὁ Καλατιανὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν
 ἀδὰ ποτὶ γενομένους σεισμοὺς διηγούμενος, τῶν
 ἐχάδων νήσων καὶ τοῦ Κηναίου τὰ πολλὰ κατα-
 κρησὶ, τὰ τε θερμὰ τὰ ἐν Αἰδηψῷ καὶ Θερμο-
 αῖς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπισχεθέντα πάλιν ῥυθῆναι·
 ἢ ἐν Αἰδηψῷ καὶ καθ' ἑτέρας ἀναρῶσθαι πη-
 ῶν περὶ ἑπτακοσίας συμπεσεῖν. Ἐχίνου τὲ καὶ
 Ἰάπων καὶ Ἡρακλείας τῆς Τραχίνος, τῶν μὲν
 ὁ μίρος πεσεῖν· Φαλάρων δὲ καὶ ἑξιδάφους ἀνα-
 τῆναι τὸ κτίσμα. παραπλήσια δὲ συμβῆναι καὶ
 μεῦσαι καὶ Λαρισσαίοις· καὶ Σκαρφείαν ἐκ θε-
 ῶν ἀναρῶσθαι, καὶ καταδύναι σώματα χιλλῶν
 ἑπτακοσίων οὐκ ἐλάττω, Θρογίλους δ' ὑπὲρ ἡμι-

συ τούτων. κύμα τε ἐξαρθέν τριχῇ, τὸ μὲν πρὸς
 Σκάρφην ἐνεχθῆναι καὶ Θρόνιον, τὸ δὲ πρὸς Θερμο-
 πύλας· ἄλλο δὲ εἰς τὸ πεδῖον, ἕως τοῦ Φωκικοῦ Λα-
 φνοῦντος. πηγὰς τε ποταμῶν ξηρανθῆναι πρὸς ἡμα-
 ρας τινάς· τὸν δὲ Σπερχειὸν ἀλλάξαι τὸ ρεῖθρον,
 καὶ ποιῆσαι τὰς ὁδοὺς πλωτὰς· τὸν δὲ Βοάγριον
 κατ' ἄλλης ἐνεχθῆναι φάραγγος· καὶ Ἀλόπης δὲ καὶ
 Κύνου καὶ Ὀποῦντος πολλὰ καταβλαβῆναι μέρη.
 Οἶον δὲ τὸ ὑπερκείμενον φρούριον πᾶν ἀνατραπῆ-
 ναι. Ἐλατείας δὲ τοῦ τείχους καταρῥαγῆναι μέρος.
 περὶ δὲ Ἀλγωνον Θεσμοφορίων ὄντων, πέντε καὶ εἴ-
 κοσι παρθένους ἀναδραμούσας εἰς πύργον τῶν ἑλλε-
 μενίων κατὰ θέαν, πεισόντος τοῦ πύργου, πεισεί-
 καὶ αὐτὰς εἰς τὴν θάλασσαν. Λέγουσι δὲ καὶ τῆς
 Ἀταλάντης τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ, τὰ μέσα, φήγματος
 γινομένου, διάπλουν δέξασθαι, μεταξὺ καὶ τῶν πε-
 δίων ἔνια καὶ μέχρι εἴκοσι σταδίων ἐπικλυσθῆναι,
 καὶ τρίτην τινὰ ἐκ τῶν νεωρίδων ἐξαιρεθεῖσαν ὑπερ-
 πεισεῖν τοῦ τείχους.

Προσιθέασι δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μεταστάσεων με-
 ταβολὰς ἐπιπλέον τὴν ἀθανμασίαν ἡμῖν κατασκευά-
 ζειν ἐθέλοντες, ἣν ὕμνῃ Δημόκριτος, καὶ οἱ ἄλλοι
 φιλόσοφοι πάντες· παράκειται γὰρ τῷ ἀθαμβεῖ,
 καὶ ἀταράχῳ, καὶ ἀνεκπλήκτῳ. Οἶον Ἰβήρων μὲν
 τῶν ἐσπερίων εἰς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Πόντου, καὶ τῆς
 Κολχίδος τόπους μετεκμισμένων, οὓς καὶ ὁ Ἀράξης,
 ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ὀρίζε-
 ται· Κύρος δὲ μᾶλλον, καὶ τὰ ὄρη τὰ Μοσχικά· Αἰγυ-
 πτίων δ' εἰς τε Αἰθίοπας καὶ Κόλχους· Ἑνετῶν δ'

λαγονίας ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν. ἅπερ καὶ ἐπὶ τῶν
 ὦν ἐθνῶν συνέβη, Ἰώνων τε, καὶ Δωριέων,
 ἰών, καὶ Αἰολέων. καὶ Αἰνειᾶνες οἱ νῦν
 ὁμοιοί, περὶ τὸ Δώτιον ὥκουν, καὶ τῇν
 ιετὰ Περαιβῶν· καὶ αὐτοὶ δὲ Περαιβοὶ με-
 ι τινές. Πλήρης δὲ ἐστὶ τῶν τοιούτων παρα-
 ον ἡ νῦν ἐνεσιῶσα πραγματεία· τινὰ μὲν
 πρόχειρα τοῖς πολλοῖς εἰσὶν. αἱ δὲ τῶν Κα-
 ῖ Τρήρων, καὶ Τεύκρων μεταναστάσεις, καὶ
 , ὁμοῦ δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων οἱ ἐπιπολὺ
 οἶ, Μῆδυσός τε τοῦ Σκυθικοῦ, καὶ Τιαρ-
 εῖθίοπος, καὶ Κῶβου τοῦ Τρήρος, καὶ Σε-
 , καὶ Ψαμμιτίχου τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Περ-
 ἀπὸ Κύρου μέχρι Ξέρξου, οὐχ ὁμοίως ἐν
 αῖσιν εἰσὶν. Οἱ τε Κιμμέριοι, οὓς καὶ Τρή-
 ομάζουσιν, ἡ ἐκείνων τὸ ἔθνος, πολλάκις
 ον τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ Πόντου, καὶ τὰ συν-
 ῖς, ποτὲ μὲν ἐπὶ Παφλαγόνας, ποτὲ δὲ καὶ
 ἐμβαλόντες· ἡνίκα Μίδαν αἶμά τι ταύρου
 οισὶν ἀπελθεῖν εἰς τὸ χρεῶν. Αὐγδαμῖς δὲ
 οὔ ἄγων, μέχρι Ἀνδίας καὶ Ἰωνίας ἤλασε,
 λεις εἶλεν· ἐν Κιλικίᾳ δὲ διεφθάρη. Πολ-
 καὶ οἱ Κιμμέριοι καὶ οἱ Τρήρες ἐποίησαντο
 ὕτας ἐφόδους· τοὺς δὲ Τρήρας καὶ Κῶβον
 ος τὸ τελευταῖον ἐξελαθῆναι φασί. τοῦ
 μερίων βασιλέως. Ταῦτα μὲν εἰρήσθω πρὸς
 κοινῇ τὴν περίοδον τῆς γῆς ἔχοντα οἰκίσαν

ἵκμεν δ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἀφ' ὧν παρέβημεν.

T. I.

G.

Τοῦ γὰρ Ἡροδότου μηδένας Ὑπερβορέους εἶναι
 ταντος, μηδὲ γὰρ Ὑπερνοτίους λέγοι ἂν, φη-
 ναι τὴν ἀπόδειξιν ὁμοίαν ὃ Ἐρατοσθένης τῷ
 σματι τούτῳ, εἴ τις λέγοι μηδένας εἶναι ἐπιχαί-
 κους, μηδὲ γὰρ ἐπιχειραγᾶδους· κατὰ τύχην
 ναι καὶ Ὑπερνοτίους· κατὰ γοῦν τὴν Αἰθιοπία
 ἐπιπνεῖν νότον, ἀλλὰ καὶ κατωτέρω. Θαυμασ-
 εῖ καθ' ἕκαστον κλίμα πνέοντος ἀνέμου, καὶ
 ταχοῦ τοῦ ἀπὸ μεσημβρίας νότου προσαχρορευο-
 ῖσσι τὶς οἴκησις ἐν ἣ τοῦτο μὴ συμβαίνει. Τὸ
 τίον γὰρ οὐ μόνον Αἰθιοπία ἔχει ἂν τὸν καθ'
 νότον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνωτέρω πᾶσα μέχρι τοῦ ἰ-
 ρινού. Εἰδ' ἄρα τί τοῦ Ἡροδότου, τοῦτ'
 αἰτιῶσθαι, ὅτι τοὺς Ὑπερβορέους τούτους ὑπ'
 λέγεσθαι, παρ' οἷς ὁ Βορέας οὐ πνέει. καὶ
 οἱ ποιηταὶ μυθικώτερον οὕτῳ φασίν, οἱ γ' ἐξ
 μενοί, τὸ ὑγιές ἂν ἀκούσαιεν, Ὑπερβορέους το-
 ριστάτους φασὶ λέγεσθαι· ὅρος δὲ τῶν μὲν βί-
 ὁ πόλος, τῶν δὲ νοτίων ὁ ἰσημερινός, καὶ τῶν
 μων ὁ δ' αὐτός ὅρος. Ἐξῆς δὲ λέγει πρὸς τοὺς
 ρῶς πεπλασμένα καὶ ἀδύνατα λέγοντας· τὰ μὲν
 ἐν κείθον σχήματι, τὰ δ' ἱστορίας· περὶ ὧν
 ἄξιον μεμνησθαι, οὐδ' ἐκείνον ἐχρῆν ἐν ὑπὲρ
 τοιαύτῃ φλυαροῦς σκοπεῖν· ἔ' μὲν οὖν πρώτῃ
 οδὸς αὐτῷ τῶν ὑπομνημάτων τοιαύτη.

IV. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιῶνται διδραχμασί-
 ποιῶσθαι τῆς γεωγραφίας, καὶ τῆς ἑαυτοῦ
 ὑπολήψεως· πρὸς ἃς πάλιν εἰ ἔστι τις ἐπανδρὶ
 πειρατὶς προσφέρειν. Τὸ μὲν οὖν τὰς μαθη-

οὔτε σεις ἄγειν καὶ φυσικῶς, εὖ λέγεται· καὶ σφαιροειδὴς ἡ γῆ καθάπερ καὶ ὁ κόσμος πα-
ται, καὶ τ' ἄλλα τὰ τοιαῦτα. Εἰ δὲ τηλι-
ήλικην αὐτὸς εἶρηκεν, οὐχ ὁμολογοῦσιν. Οἱ
ν δ' ἐπαινοῦσι τὴν ἀναμέτρησιν· ὅμως δὲ πρὸς
μείωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκίσεις ἐπάστας φαι-
ν προσχρῆται τοῖς διαστήμασιν ἐκείνοις Ἰπ-
, ἐπὶ τοῦ διὰ Μερόης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ
θάνους μεσημβρινοῦ μικρὸν παραλλύττειν φή-
ρα τὴν ἀλήθειαν. Καὶ περὶ τοῦ σχήματος δ'
ἐξῆς διὰ πλεόνων· καὶ δεικνύς, ὅτι σφαι-
· καὶ ἡ γῆ σὺν τῇ ὑγρᾷ φύσει, καὶ ὁ οὐρα-
· ἰλλοστριολογεῖν ἂν δόξειεν· ἀρκεῖ γὰρ τὸ ἐπὶ

· ἥς δὲ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζων φη-
· ἰπὸ μὲν Μερόης ἐπὶ τοῦ δι' αὐτῆς μεσημβρι-
· νος Ἀλεξανδρείας εἶναι μυρίους· ἔνθεν δὲ εἰς
· λήσποντον περὶ ὀκτακισχιλίου ἐκατὸν στα-
· εἶτ' εἰς Βορυσθένη πεντακισχιλίου· εἶτ' ἐπὶ
· κλον τῶν διὰ Θούλης (ἣν φησι Πυθίας ἀπὸ
· Βρετανικῆς ἐξ ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχαιν πρὸς
, ἐγγὺς δ' εἶναι τῆς πεπηγυίας θαλάσσης)
· ὡς μυρίου χιλίους πεντακοσίους. ἔαν οὖν
· καθῶμεν ὑπὲρ τὴν Μερόην ἄλλους τρισχιλίους
· οσίους, ἵνα καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων νῆσον ἔχω-
· με τὴν κινναμωμοφόρον, καὶ τὴν Ταπροβάνην
· καὶ σταδίου τρισμυρίου ὀκτακισχιλίου.
· εἰ μὲν οὖν ἄλλα διαστήματα δεδόσθω αὐτῶ·
· νηται γὰρ ἱκανῶς· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ Βορυσθέ-

νους ἐπὶ τὸν διὰ Θούλης κύκλον, τίς ἂν δοίη ἔχων; ὃ τε γὰρ ἱστορῶν τὴν Θούλην *Ηνθίας* ἀψευδέστατος ἐξήτασται· καὶ οἱ τὴν *Βρετανικὴν Ἰέρνην* ἰδόντες, οὐδὲν περὶ τῆς Θούλης λέγου ἄλλας νήσους λέγοντες μικρὰς περὶ τὴν *Βρετανίαν*. Αὕτη δὲ ἡ *Βρετανικὴ* τὸ μῆκος ἔσθ' ὥς ἐστι τῇ *Λιτικῇ* παρεκτεταμένη, τῶν πεντακισχιλίων οὐ μείνισταδίων, καὶ τοῖς ἄκροις τοῖς ἀντικειμένοις ἀφ' ἑαυτῆς. Ἀντίκειται γὰρ ἀλλήλοις τὰ τε ἑῷα ἄ τοῖς ἑσπείροις, καὶ τὰ ἑσπέρια τοῖς ἑσπερίοις· καὶ πλεονάζοντα ἑγγυὲς ἀλλήλων ἐστὶ μέχρις ἐπόψεως, τό τε *Κριτικόν*, καὶ αἱ τοῦ *Ῥήνου* ἐκβολαί. Ὁ δὲ πλείονος διασφυρίων ἀποφαίνει τὸ μῆκος τῆς νήσου, καὶ *Κάντιον* ἡμερῶν τινῶν πλοῦν ἀπέχειν τῆς *Κελτικής*. Καὶ τὰ περὶ τοὺς *Ἰσθμιαίους* δὲ, καὶ τὰ *Ῥήνου* τοῦ *Ῥήνου* τὰ μέχρι *Σκυθῶν*, πάντα κατέχεται τῶν τόπων. Ὅστις οὖν περὶ τῶν γνωριζομένων τόπων τοσαῦτα ἔψευσται, σχολῇ γ' ἂν περὶ ἀγνωστομένων παρὰ πᾶσιν ἀληθεύειν δύναίτο.

Τὸν δὲ διὰ τοῦ *Βορυσθέου* παραλλήλον, αὐτὸν εἶναι τῷ διὰ τῆς *Βρετανικῆς* εἰκάζουσιν ἁπλῶς τε καὶ ἄλλοι, ἐκ τοῦ τὸν αὐτὸν εἶναι, τὸν διὰ *Βυζαντίου*, τῷ διὰ *Μασσαλίας*· ὃν γὰρ γινώσκοντες τοῦ ἐν *Μασσαλίᾳ* γινώμονος πρὸς σκιά, τὸν αὐτὸν καὶ *Ἰππαρχος* κατὰ τὸν ὁμώνυμον καιρὸν εὗρεῖν ἐν τῷ *Βυζαντίῳ* φησίν. ἐκ *Μασσαλίας* δὲ εἰς μέσην τὴν *Βρετανικὴν* οὐ πλέον ἐστὶ τῶν πεντακισχιλίων σταδίων. ἀλλὰ μὴν ἐκ μέσης τῆς *Βρετανικῆς* οὐ πλέον τῶν τετρακισχιλίων προελθὼν,

ἂν οἰκήσιμον ἄλλως πως (τοῦτο δ' ἂν εἴη τὸ περὶ
 Ἰέρην) ὥς τε τὰ ἐπέκεινα εἰς ἃ ἐκτοπίζει τὴν
 ὕλην, οὐκέτ' οἰκήσιμα. Τίνι δ' ἂν καὶ στοχα-
 ῖ λέγοι τὸ ἀπὸ τοῦ διὰ Θούλης ἕως τοῦ διὰ Βο-
 θένους μυρίων καὶ χιλίων πεντακοσίων, οὐχ ὁρῶ.
 Διαμαρτῶν δὲ τοῦ πλάτους, ἡνάγκασται καὶ τοῦ
 οὖς ἀστοχεῖν. Ὅτι μὲν γὰρ πλεον ἢ διπλάσιον
 γνωρίμον μῆκος ἐστὶ τοῦ γνωρίμου πλάτους, ὁμο-
 ούσι καὶ οἱ ὕστερον καὶ τῶν ἄλλων οἱ χαριέστα-
 ῖ λέγω δὲ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὰ
 α τῆς Ἰβηρίας, καὶ ἀπὸ τοῦ Αἰθιοπῶν ἕως τοῦ
 α Ἰέρην κύκλου. Ὅρισας δὲ τὸ λεχθέν πλάτος,
 ἐπὶ τῶν ἐσχάτων Αἰθιοπῶν μέχρι τοῦ διὰ Θού-
 , ἐκτείνει πλεον ἤδη τὸ μῆκος, ἵνα ποιήσῃ πλεον
 πλάσιον τοῦ λεχθέντος πλάτους. Πησὶ δ' οὔν,
 ἐν τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ στα-
 ατον, σταδίων μυρίων ἑξακισχιλίων· τὸ γὰρ ἐπὶ
 ἰκρωτήρια τεῖνον, τρισχιλίους εἶναι μεῖζον· τὸ
 νθαι ἐπὶ Κασπίους πύλας μυρίων τε καὶ τετρα-
 χιλίων· εἴτ' ἐπὶ τὸν Εὐφράτην μυρίων· ἐπὶ δὲ
 Νεῖλον ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου πεντακισχιλίων· ἄλ-
 ; δὲ χιλίους καὶ τριακοσίους μέχρι Κανωβικοῦ
 ατος· εἴτα μέχρι τῆς Καρχηδόνος μυρίους τρισ-
 ους πεντακοσίους· εἴτα μέχρι στηλῶν ὀκτακισχι-
 ς τοὐλάχιστον· ὑπεραίρειν δὲ τῶν ἐπὶ τὰ μυριά-
 ὀκτακοσίοις. δεῖν δὲ εἶτι προσθεῖναι τὸ ἐκτὸς
 καλεῖν στηλῶν κύρτωμα τῆς Εὐρώπης, ἀντικεί-
 ον μὲν τοῖς Ἰβηραι, προπεπτωκός δὲ πρὸς τὴν
 τέραν, οὐκ ἔλαττον σταδίων τρισχιλίων· καὶ τὰ

ἀκρωτήρια τὰ τε ἄλλα καὶ τὸ τῶν Ὤστιδαμν καλεῖται Κάλβιον, καὶ τὰς κατὰ τοῦτο νήσο τὴν ἐσχάτην Οὐξισάμην φησὶ Πυθέας ἀπέχεσθαι τριῶν πλοῦν. Ταῦτα δ' εἰπὼν, τὰ τε οὐδὲν πρὸς τὸ μήκος συντείνοντα προσέθηκε τῶν ἀκρωτηρίων, καὶ τῶν Ὤστιδαμνίων, Ὀξισάμης, καὶ ὧν φησὶ νήσων· ταῦτα γὰρ προσάρατιά ἐστι, καὶ Κελτικά, καὶ οὐκ ἔτι μᾶλλον δὲ Πυθέου πλάσματα. Προτίθησι ρημένοις τοῦ μήκους διαστήμασιν, ἄλλους διαχιλίους μὲν πρὸς τῇ δύσει, διαχιλίους δὲ ἀνατολῇ, ἵνα σώσῃ τὸ πλέον ἢ ἡμῖν τοῦ τὸ πλάτος εἶναι.

Παραμυθούμενος δ' ἐπὶ πλέον, ὅτι καὶ σιν ἐστὶ τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσειν διάστημα λέγειν· κατὰ φύσιν φησὶν εἶναι ἀπὸ τῆς εἰς τὴν ἐσπέραν μακροτέραν εἶναι τὴν οἰκουμένην καθάπερ εἰρήκαμεν, ὥς οἱ μαθηματικοὶ φακλον συνείπτειν, συμβάλλουσιν ἑαυτὴν ἑαυτῇ εἰ μὴ τὸ μέγεθος τοῦ Ἀτλαντικοῦ πελάγους καὶ πλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἰνδίαν τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου, τὸ λοιπὸν μέρος πλεονάζον διάστημα, ὑπὲρ τὸ τρίτον μέρος ὃν τὸ πύκλον· ἅπερ δὲ διὰ Θινῶν ἐλάττωσιν ἐστὶν εἰρηκνῶν· ὅπου πεποιήμεθα τὸν εἰρηκνῶν σμὸν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Ἰβηρίαν . . . ταῦτα οὖν εἰ λέγει· οὗτος γὰρ ὁ λόγος τὰ μὲν τῆς εὐκράτου, καὶ καθ' ἡμᾶς ζώνης λέγοιτ' ἐπὶ τοὺς μαθηματικούς, ὅς τὸ μέρος ἢ οἰκουμένην

περὶ δὲ τῆς οἰκουμένης, καλοῦμεν γὰρ οἰκουμένην ἣν οἰκοῦμεν καὶ γνωρίζομεν· ἐνδέχεται δὲ ἐν τῇ αὐτῇ εὐκράτῃ ζῶνῃ καὶ δύο οἰκουμένας εἶναι, ἣ καὶ πλείους, εἰ καὶ μάλιστα ἐγγὺς τοῦ διὰ Θινῶν κύκλου τοῦ διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ πελάγους γραφομένου. Πάλιν δὲ ἐπιμένων τῇ περὶ τοῦ σφαιροειδῆ τὴν γῆν εἶναι ἀποδείξει τῆς αὐτῆς ἐπιτιμήσεως ἂν τυγχάνοι. Ὡς δ' αὖτως καὶ πρὸς τὸν Ὅμηρον οὐ καύεται περὶ τῶν αὐτῶν διαφορόμενος.

Ἐξῆς δὲ περὶ τῶν ἡπείρων εἰπὼν γεγονέναι πολλὸν λόγον, καὶ τοὺς μὲν τοῖς ποταμοῖς διαιρεῖν αὐτάς, τῷ τε Νεῖλῳ καὶ τῷ Ταταΐδι, νήσους ἀποφαίνοντας· τοὺς δὲ τοῖς ἰσθμοῖς, τῷ τε μεταξὺ τῆς Κασιπίας καὶ τῆς Ποντικῆς θαλάσσης, καὶ τῷ μεταξὺ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τοῦ Ἐκρήγματος· τοὺς δὲ χειρότερον αὐτάς λέγειν· οὐχ ὁρᾶν φησι, πῶς ἂν εἰς πράγματα καταστρέφοιτο ἡ ζήτησις αὕτη, ἀλλὰ μόνον ἔστιν διαιτῶντων μᾶλλον κατὰ Δημόκριτον εἶναι. μὴ ὄντων γὰρ ἀκριβῶν ὄρων καθάπερ Κολυττοῦ καὶ Μελίτης (οἷον στηλῶν ἢ περιβόλων,) τοῦτο μὲν ἔχειν φάναι ἡμῶς, ὅτι, τοῦτο μὲν ἐστὶ Κολυττός, τουτὶ δὲ Μελίτη, τοὺς ὄρους δὲ μὴ ἔχειν εἰπεῖν. Διὸ καὶ συμβαίνειν κρίσεις πολλὰς περὶ χωρίων τινῶν· καθάπερ Ἀργείοις μὲν καὶ Λακιδαιμονίοις περὶ Θυφίας, Ἀθηναίοις δὲ καὶ Βοιωτοῖς περὶ Ὠρωποῦ. Ἄλλως τε τοὺς Ἕλληνας τὰς τρεῖς ἡπείρους ὀνομάσαι, οὐκ εἰς τὴν οἰκουμένην ἀποβλέψαντας, ἀλλ' εἰς τὴν σφετέραν, καὶ τὴν ἀπαντικρὺ τὴν Καρκινήν, τῇ ἢ νῦν Ἰωνες καὶ οἱ ἕξῃς· χρόνῳ δὲ ἐπιτελλόν

προϊόντας ἀεὶ καὶ πλειόνων γνωριζομένων χωρῶν, εἰς τοῦτο καταστρέψαι τὴν διαίρυσιν. Πότερον οὖν οἱ πρῶτοι διορίσαντες τὰς τρεῖς, ἵνα ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἄρξωμαι διαιτῶν τὴν ἔριν μὴ κατὰ Δημόκριτον, ἀλλὰ κατ' αὐτόν, οὗτοι ἦσαν οἱ πρῶτοι τὴν σφετέραν ἀπὸ τῆς ἀντικειμένης τῆς τῶν Καρῶν διορίσαι ζητοῦντες; ἢ οὗτοι μὲν τὴν Ἑλλάδα ἐπενόουν μόνην, καὶ τὴν Καρίαν, καὶ τὴν ὀλίγην τὴν συνεχῆ; οὔτε δ' Εὐρώπην, οὔτε Ἀσίαν, οὔτε Λιβύην ὡσαύτως; οἱ δὲ λοιποὶ ἐπιδόντες ὅσῃν ἱκανοὶ ἐπιγράψαι τὴν τῆς οἰκουμένης ἐπίνοιαν, οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τρία μέρη διαιρουντες; πῶς οὖν οὐ τῆς οἰκουμένης ἐποιοῦντο διαίρυσιν; τίς δὲ τρία μέρη λέγων, καὶ καλῶν ἡπειρον ἕκαστον τῶν μερῶν, οὐ προσεπινοεῖ τὸ ὅλον οὐ τὸν μερισμὸν ποιῆται; εἰδ' ἐπινοεῖ μὲν μὴ τὴν οἰκουμένην, μέρους δὲ τίνος τὸν μερισμὸν αὐτῆς ἐποιεῖτο, τίνος ἂν τις μέρους τῆς οἰκουμένης μέρος εἴπῃ τὴν Ἀσίαν, ἢ τὴν Εὐρώπην, ἢ ὅλως ἡπειρον; Ταῦτα γὰρ εἴρηται παχυμερῶς.

Ἔτι δὲ παχυμερέστερον τὸν φήσαντα μὴ δρᾶν εἰς τι πραγματικὸν καταστρέφοι τὸ τοῦς ὄρους ζητεῖν, παραθεῖναι τὸν Κολυττὸν καὶ τὴν Μελλίτην, εἰτ' εἰς τὰναντία περιτρέψεσθαι. Εἰ γὰρ οἱ περὶ Θυρέας καὶ Ἰλρωποῦ πόλεμοι διὰ τὰς τῶν ὄρων ἀγνοίας ἀπέβησαν, εἰς πραγματικὸν τι καταστρέφον, τὸ διαχωρίζειν τὰς χώρας ἢ τοῦτο λέγει, ὥς ἐπὶ μὲν τῶν χωρίων, καὶ νῆ Δία τῶν καθ' ἕκαστα ἐθνῶν πραγματικόν, τὸ διορίζειν ἀκριβῶς, ἐπὶ δὲ τῶν ἡπειρῶν περιττόν. Καίτοι, οὐδὲ ἐνταῦθα ἦττον οὐδὲν γένοιτο γὰρ ἂν καὶ ἐπὶ τούτων ἡγεμόσι μεγάλοις ἀμφισ-

βήτησις· τῷ μὲν ἔχοντι τὴν Ἀσίαν, τῷ δὲ τὴν Αἰ-
 βύην, ὁποτέρου δ' ἔστιν ἡ Αἴγυπτος, δηλονότι ἡ
 κάτω λεγομένη τῆς Αἰγύπτου χώρα. Κατάνας δὲ τις
 τοῦτο διὰ τὸ σπάνιον, ἄλλως φατέον διαιρεῖσθαι
 τὰς ἡπείρους κατὰ μέγαν διορισμὸν, καὶ πρὸς τὴν
 οἰκουμένην ὅλην ἀναφερόμενον· καθ' ὃν οὐδὲ τούτου
 φραγτιστίαν, εἰ οἱ τοῖς ποταμοῖς διορίσαντες ἀπο-
 λείπουσι τινα χωρία ἀδιόριστα, τῶν ποταμῶν μὴ
 μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ διηκόντων· τὰς μὲν δὴ νήσους
 ὡς ἀληθῶς ἀπολειπόντων τὰς ἡπείρους.

Ἐπὶ τέλει δὲ τοῦ ὑπομνήματος οὐκ ἐπαινέσας
 τοὺς διχα διαιροῦντας ἅπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος
 εἰς τὰ Ἑλλήνας καὶ βαρβάρους· καὶ τοὺς Ἀλεξάνδρῳ
 παραινούντας, τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ὡς φίλοις χρῆσθαι,
 τοῖς δὲ βαρβάροις ὡς πολεμίοις· βέλτιον εἶναι φησὶν
 ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διαιρεῖν ταῦτα. πολλοὺς γάρ καὶ
 τῶν Ἑλλήνων εἶναι κακοὺς, καὶ τῶν βαρβάρων
 ἀστέλους, καθάπερ Ἰνδοὺς καὶ Ἀρειανούς· ἔτι δὲ
 Ῥωμαίους καὶ Καρχηδονίους, οὕτω θαυμαστῶς πο-
 λιτευομένους. διόπερ τὸν Ἀλεξάνδρῳ ἀμελήσαντα
 τῶν παραινούντων, ὅσους οἶδεν ὅτι ἦν ἀποδέχεσθαι
 τῶν εὐδοκίμων ἀνδρῶν, καὶ εὐεργετεῖν. Ὡς περ δὲ
 ἄλλο τι τῶν οὕτω διελόντων τοὺς μὲν ἐν ψόγῳ, τοὺς
 δ' ἐν ἐπαίῳ τιθεμένων, ἣ διδῶσι τοῖς μὲν ἐπικρατεῖ
 τὸ νόμιμον καὶ τὸ πολιτικόν καὶ τὸ παιδείας καὶ
 λόγων οἰκῆτον, τοῖς δὲ τὰναντία. Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος
 οὗν οὐκ ἀμελήσας τῶν παραινούντων, ἀλλ' ἀπο-
 δεξάμενος τὴν γνώμην, τὰ ἀκύλουθα, οὐ τὰ ἐναντία
 ἐποίησεν, πρὸς τὴν διάνοιαν σκοπῶν τὴν τῶν ἐπε-
 σταλκότων.

Τ Ω Ν
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
 ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
 ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ λέξιν προβαλλόμενος τὰ ἑξατοκτί-
 νους, διαίτη καὶ διελέγχει, ὅσα μὴ ὁρθῶς ἔλθεται καὶ δια-
 γίγρεται· καὶ Ἰσπάρχου δὲ τῶν πολλῶν μνησκαται ἐπι-
 λαμβανόμενος. Καὶ ἐπὶ τέλει Ἰκθυσίς, σύντομος, καὶ τρέ-
 πον τινα σύντομος τῆς ὅλης πραγματείας, συντάσσει τῆς γεω-
 γραφικῆς ἱστορίας,

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
 ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

CAP. I.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν γεωγραφικῶν, καθιστάμενος
 τὸν τῆς οἰκουμένης πλῆκτα, γραμμῇ τινι διαίρεσι διχῶ,
 ἀπὸ δύσεως ἐπ' ἀνατολήν παραλλήλῳ τῇ ἰσημερινῇ

ραμμή. Πέρατα δ' αὐτῆς τίθησι, πρὸς δύσει μὲν
 αἰς Ἰσρακλείους σιήλας· ἐπ' ἀνατολῇ δὲ τὰ ἄκρια
 αἰ ἔσχατα ὄρη, τῶν ἀφοριζόντων ὄρων τὴν πρὸς
 ἑκτον τῆς Ἰνδικῆς πλευράν. γράφει δὲ τὴν
 ραμμήν ἀπὸ σιτηλῶν διὰ τε τοῦ Σικελικοῦ πορ-
 θμοῦ, καὶ τῶν μεσημβρινῶν ἄκρων τῆς τε Πελοποννή-
 ρου καὶ τῆς Αἰτικῆς, καὶ μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τοῦ
 Ἰσοικοῦ κόλπου. Μέχρι μὲν δὴ δεῦρο διὰ τῆς θα-
 λάττης φησὶν εἶναι τὴν λεχθεῖσαν γραμμήν καὶ τῶν
 παρὰκειμένων ἡπείρων. καὶ γὰρ αὐτὴν ὅλην τὴν
 αὐτ' ἡμῶς θάλατταν οὕτως ἐπὶ μῆκος τεταῖσθαι μέ-
 ρει τῆς Κιλικίας· εἴτα ἐπ' εὐθείας πως ἐκβάλλεσθαι
 παρ' ὅλην τὴν ὄρεινὴν τοῦ Ταύρου μέχρι τῆς Ἰνδι-
 κῆς. Τὸν γὰρ Ταῦρον ἐπ' εὐθείας τῇ ἀπὸ σιτηλῶν
 θαλάττῃ τεταμένον, δίχα τὴν Ἀσίαν διαιρεῖν ὅλην
 πρὸς μῆκος· τὸ μὲν αὐτῆς μέρος βόρειον ποιοῦντα,
 ὃ δὲ νότιον· ὥσθ' ὁμοίως καὶ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ δια-
 θινῶν ἰδρῦσθαι παραλλήλου, καὶ τὴν ἀπὸ σιτηλῶν
 μέχρι δεῦρο θάλατταν.

Τῷτα δ' εἰπὼν, οἶεται δεῖν διορθῶσαι τὸν ἄρ-
 χαιὸν γεωγραφικὸν πίνακα. πολὺ γὰρ ἐπὶ ταῖς ἄρ-
 χιταις παραλλάττειν τὰ ἐωθινὰ μέρη τῶν ὄρων κατ'
 αὐτόν, συνεπισηπῶσθαι δὲ καὶ τὴν Ἰνδικὴν ἀρκτικῶ-
 ἔραν ἤδη γενομένην. Πίστιν δὲ τούτου φέρει μίαν
 μὲν τοιαύτην· ὅτι τὰ τῆς Ἰνδικῆς ἄκρα τὰ μεσημ-
 βρινώτατα ὁμολογοῦσι πολλοὶ τοῖς κατὰ Μερόην
 ἐνταίρειν τόποις, ἀπὸ τε τῶν ἀέρων καὶ τῶν οὐρα-
 νίων τεκμαιρόμενοι· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰ βορειότατα
 τῆς Ἰνδικῆς τὰ πρὸς τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι, ἢ αὖ-

τροκλῆς ὁ μάλιστα πιστεύεσθαι δίκαιος, διὰ τε τὸ ἀξίωμα καὶ διὰ τὸ μὴ ιδιώτης εἶναι τῶν γεωγραφικῶν, φησὶ σταδίους μυρίους καὶ πεντακισχιλίους· ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ἀπὸ Μερῆς ἐπὶ τὸν διὰ Θινῶν παράλληλον τοσοῦτόν πως ἔστιν· ὥστε τῆς Ἰνδικῆς τὰ προσάγκτια μέρη συνάπτοντα τοῖς Καυκασίοις ὄρεσιν εἰς τοῦτον τελευτᾷ τὸν κύκλον.

Ἄλλην δὲ πίστιν φέρει τοιαύτην, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσυκοῦ κόλπου διώστημα ἐπὶ τὴν θάλατταν τὴν Ποντικὴν τρισχιλίων πως ἐστὶ σταδίων πρὸς ἄρκιον ἴοντι καὶ τοὺς περὶ Ἀμισὸν ἢ Σινώπην τόπους· ὅσον καὶ τὸ πλάτος τῶν ὄρων λέγεται. ἐκ δὲ Ἀμισοῦ πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν φερομένῳ πρώτον μὲν ἡ Κολχίς ἐστίν, ἔπειτα ἡ ἐπὶ τὴν Τρκανίαν θάλατταν ὑπέρθεσις, καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ ἐπὶ Βάκτρα καὶ τοὺς ἐπείκεινα Σκύθας ὁδὸς δεξιὰ ἔχοντι τὰ ὄρη· αὕτη δ' ἡ γραμμὴ διὰ Ἀμισοῦ πρὸς δύοσιν ἐκβαλλομένη διὰ τῆς Προποντίδος ἐστὶ καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. ἀπὸ δὲ Μερῆς ἐπὶ τὸν Ἑλλησποντον οὐ πλείους εἰσι τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων σταδίων, ὅσοι καὶ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ πλευροῦ τῆς Ἰνδικῆς πρὸς τὰ περὶ τοὺς Βακτρούς μέρη, προστεθέντων τρισχιλίων τοῖς μυριοῖς καὶ πεντακισχιλίοις, ὧν οἱ μὲν τοῦ πλάτους ἦσαν τῶν ὄρων, οἱ δὲ τῆς Ἰνδικῆς.

Πρὸς δὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ Ἰππαρχος ἀντιλέγει διαβάλλων τὰς πίστεις. οὔτε γὰρ Πατροκλῆς πιστόν εἶναι, δυοῖν ἀντιμαρτυροῦντων αὐτῷ Δηϊμάχου τε καὶ Μεγασθένους, οἱ καθ' οὓς μὲν τόπους διςμυρίων εἶναι σταδίων τὸ διώστημα φασὶ τὸ ἀπὸ

ἥς κατὰ μεσημβρίαν θαλάττης, καθ' οὗς δὲ καὶ
 ρισμυρίων. Τούτους γε δὴ τοιαῦτα λέγειν, καὶ
 οὓς ἀρχαίους πίνακας τούτοις ὁμολογεῖν. Ἀπίθα-
 ον δὴπου νομίζει τὸ μόνον δεῖν πιστεύειν Πατρο-
 λεῖ, παρέντας τοσοῦτον ἐπιμαρτυροῦντας αὐτῷ,
 αἱ διορθοῦσθαι παρ' αὐτὸ τοῦτο τοὺς ἀρχαίους
 πίνακας· ἀλλὰ μὴ εἶναι οὕτως, ἕως ἄν τι πιστότερον
 ἐρὶ αὐτῶν γνῶμεν.

Οἶμαι δὴ πολλὰς ἔχειν εὐθύνας τοῦτον τὸν λό-
 ον. Πρῶτον μὲν ὅτι πολλὰς μαρτυρίαις ἐκείνου
 ρησαμένον, μιᾷ φησὶ τῇ Πατροκλέους αὐτὸν χρη-
 θαι. Τίνες οὖν ἦσαν οἱ φάσκοντες τὰ μεσημβρινὰ
 κρᾶ τῆς Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερόην; τίνες
 οἱ τὸ ἀπὸ Μερόης διάστημα μέχρι τοῦ διὰ Θινῶν
 ἀελλήλου τοσοῦτον λέγοντες; τίνες δὲ πάλιν οἱ
 τῶν ὀρῶν πλάτος ἢ τὸ ἀπὸ τῆς Κιλικίας ἐπὶ τὴν
 μισθὸν τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγοντες; τίνες δὲ οἱ ἀπὸ
 μισοῦ διὰ Κόλχων καὶ τῆς Τροκανίας μέχρι Βακτρίων
 καὶ τῶν ἐπέκεινα εἰς τὴν ἰώαν θάλατταν καθηκόν-
 των, ἐπ' εὐθείας τὲ εἶναι λέγοντες, καὶ ἐπ' ἰσημερι-
 ῆς ἀνατολῆς καὶ περὶ τὰ ὄρη ἐν δεξιᾷ ἐχόντων αὐτὰ;
 πάλιν τὸ ἐπὶ τὴν δύσιν ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ γραμ-
 ῇ, διότι ἐπὶ τὴν Προποντίδα ἐστὶ καὶ τὸν Ἑλλησ-
 σπον; Ταῦτα γὰρ ὁ Ἐρατοσθένης λαμβάνει
 ἀντα, ὥς καὶ ἐκμαρτυροῦμενα ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς τό-
 οῖς γενομένων, ἐντετυχηκῶς ὑπομνήμασι πολλοῖς,
 καὶ ὑπόρει, βιβλιοθήκην ἔχων τηλικαύτην, ἡλικίην
 ὑπὸς Ἰππαρχος φησί.

Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ Πατροκλέους πίστις ἐκ πολ-

λῶν μαρτυριῶν σύγκειται, τῶν βασιλέων τῶν πεπιστευκότων αὐτῷ τηλικαύτην ἀρχὴν, τῶν ἐπακολούθησάντων αὐτῷ, τῶν ἀντιδοξούντων, ὥς αὐτὸς οἱ Ἱππαρχος κατονομάζει· οἱ γὰρ κατ' ἐκείνων ἐλιγχοί πιστεῖς τῶν ὑπὸ τούτου λεγομένων εἰσιν. Οὐδὲ τοῦτο δὲ ἀπίθανον τοῦ Πατροκλέους, ὅτι φησὶ τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συστρατεύσαντας ἐπιδρομάδην ἱστορῆσαι ἕκαστα, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἀκριβῶσαι, ἀναγραφάντων τὴν ὅλην χώραν τῶν ἐμπεριτοτάτων αὐτῷ· τὴν δ' ἀναγραφὴν αὐτῷ δοθῆναι φησὶν ὕστερον ὑπὸ Ξενοκλέους τοῦ γασφύλακος.

Ἐτι φησὶν ὁ Ἱππαρχος ἐν τῷ δευτέρῳ ὑπομνήματι αὐτὸν τὸν Ἐρατοσθένη διαβιάλλειν τὴν τοῦ Πατροκλέους πίστιν, ἐκ τῆς πρὸς Μεγασθένη διαφωνίας περὶ τοῦ μήκους τῆς Ἰνδικῆς τοῦ κατὰ τὸ βόρειον πλευροῦ. τοῦ μὲν Μεγασθένους λέγοντος σταδίων μυρίων ἑξακισχιλίων, τοῦδε Πατροκλέους χιλίοις λείπειν φασμένου· ἀπὸ γὰρ τινος ἀναγραφῆς σταθμῶν ὁρμηθέντα, τοῖς μὲν ἀπικτεῖν διὰ τὴν διαφωνίαν, ἐκείνῃ δὲ προσέχειν. Εἰ οὖν διὰ τὴν διαφωνίαν ἐνταῦθα ἄπιστος ὁ Πατροκλῆς, καὶ τοὶ παρὰ χιλίους σταδίους τῆς διαφορᾶς οὔσης, πόσῃ χρημᾶλλον ἀπιστεῖν ἐν οἷς παρὰ ὀκτακισχιλίους ἡ διαφορά ἐστὶ, πρὸς δύο καὶ ταῦτα ἄνδρας συμφωνούντας ἁλλήλοις; τῶν μὲν λεγόντων τὸ τῆς Ἰνδικῆς πλάτος σταδίων δισμυρίων, τοῦ δὲ μυρίων καὶ δισχιλίων; Ἐροῦμεν δ' ὅτι οὐ ψιλὴν τὴν διαφωνίαν ἡτιάσατο, ἀλλὰ συγκρίνων πρὸς τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν αξιοπιστίαν τῆς ἀναγραφῆς τῶν σταθμῶν. Οὐ

Θαυμασιὸν δὲ εἰ πιστοῦ γίνεται τι πιστότερον, καὶ εἰ τῷ αὐτῷ ἐν ἑτέροις μὲν πιστεύομεν, ἐν ἑτέροις δ' ἀπιστοῦμεν, ὅταν παρὰ τινος τεθῇ τι βεβαιότερον. Γελοῖόν τε τὸ τὴν παρὰ πολὺ διαφωνίαν ἀπιστοτέρους ποιεῖν νομίσαι τοὺς διαφωνοῦντας· τοὺναντίον γὰρ ἐν τῷ παρὰ μικρὸν συμβαίνειν τοῦτο μᾶλλον ἔοικε. παρὰ μικρὸν γὰρ ἢ πλάνη συμβαίνει μᾶλλον οὐ τοῖς τυχοῦσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλεον τι τῶν ἑτέρων φρονοῦσιν· ἐν δὲ τοῖς παρὰ πολὺ, ὁ μὲν τυχὼν ἡμάρτοι ἂν, ὁ δ' ἐπιστημονικώτερος ἤττον ἂν τοῦτο πάθοι· διὸ καὶ πιστεύεται θάττον.

Ἀπαντες μὲν τοίνυν οἱ περὶ τῆς Ἰνδικῆς γράψαντες, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ψευδολόγοι γεγόνασι, καὶ ὑπερβολὴν δὲ *Δημήμαχος*· τὰ δὲ δεύτερα λέγει *Μεγασθένης*, Ὁμησικριτὸς τε καὶ Νέαρχος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι παραπειλλίζοντες ἤδη· καὶ ἡμῖν δ' ὑπῆρξεν ἐπιπλέον κατιδεῖν ταῦτα, ὑπομνηματιζομένοις τῆς Ἀλεξάνδρου πράξεις. Διαφερόντως δ' ἀπιστεῖν ἄξιον *Δημίμαχον* τε καὶ *Μεγασθένην*. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τοὺς ἐνωτοκότας καὶ τοὺς ἀστόμους καὶ ἄρῃνας ἱστοροῦντες, μονοφθαλμούς τε καὶ μακροσκελεῖς καὶ ὀπισθοδαπύλους· ἀνεκαίνισκον δὲ καὶ τὴν Ὀμηρικὴν τῶν Πυγμαλίων γερανομαχίαν, τρισπιθάμους εἰπόντες. οὗτοι δὲ καὶ τοὺς χρυσωρύχους μύρμηκας, καὶ Πῦρας σφηνοκεφάλους, ὄφεις τε καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους σὺν κίρασι καταπίνοντας· περὶ ὧν ἕτερον τὸν ἕτερον ἐλέγχει, ὅπερ καὶ Ἐρατοσθένης φησὶν. Ἐπέμφθησαν μὲν γὰρ εἰς τὰ Παλῖμβοθρα, ὁ μὲν *Μεγασθένης* πρὸς Ἀνδρόκοττον, ὁ δὲ *Δημήμαχος* πρὸς Ἀλλιτροχί-

δην τὸν ἐκείνου νῆδον κατὰ πρεσβείαν· ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀποδημίας κατέλιπον τοιαῦτα, ὑφ' ἧς διηποτε αἰτίας προαχθάντες. Πατροκλῆς δὲ ἥστικα τοιοῦτος· καὶ οἱ ἄλλοι δὲ μάρτυρες οὐκ ἀπίθανοι, οἷς κέχρηται ὁ Ἐρατοσθένης.

. . . Εἰ γὰρ ὁ διὰ Ῥόδου καὶ Βυζαντίου μεσημβρινὸς ὁρθῶς εἰληπται, καὶ ὁ διὰ τῆς Κιλικίας καὶ Ἀμισοῦ ὁρθῶς ἂν εἴη εἰλημμένος· φαίνεται γὰρ τὸ παράλληλον ἐκ πολλῶν, ὅταν μηδετέρως ἢ σύμπτωσις ἀπελέγχηται.

. . . Ὁ, τε εἰς Ἀμισοῦ πλοῦς ἐπὶ τὴν Κολχίδα, ὅτι ἐστὶν ἐπὶ ἰσημερινὴν ἀνατολὴν, καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐλέγχεται, καὶ ὥραις, καὶ καρποῖς, καὶ ταῖς ἀνατολαῖς αὐταῖς· ὥς δ' αὐτως καὶ ἡ ἐπὶ τὴν Κασπίαν ὑπέρβασις, καὶ ἡ ἐφεξῆς ὁδὸς μέχρι Βάκτρων. Πολλαχοῦ γὰρ ἡ ἐνάργεια, καὶ τὸ ἐκ πάντων συμφωνούμενον, ὁργάνου πιστότερόν ἐστιν· ἐπεὶ καὶ ὁ αὐτὸς Ἰσπαρχος τὴν ἀπὸ στηλῶν μέχρι τῆς Κιλικίας γραμμὴν, ὅτι ἐστὶν ἐπ' εὐθείας, καὶ ὅτι ἐπὶ ἰσημερινὴν ἀνατολὴν, οὐ πᾶσαν ὁργανικῶς καὶ γεωμετρικῶς ἔλαβεν· ἀλλ' ὅλην τὴν ἀπὸ στηλῶν μέχρι πορθμοῦ τοῖς πλέουσιν ἐπίστευσεν. Ὡστ' οὐδ' ἐκεῖνος εἰ λέγει τὸ, ἐπειδὴ οὐκ ἔχομεν λέγειν οὐδ' ἡμῖρας μεγίστης πρὸς τὴν βραχυτάτην λόγον, οὔτε γνώμονος πρὸς σκιὰν ἐπὶ τῇ παραφρίᾳ τῇ ἀπὸ Κιλικίας μέχρις Ἰνδῶν· οὐδ' εἰ ἐπὶ παραλλήλου γραμμῆς ἔστιν ἡ λόξωσις, ἔχομεν εἰπεῖν· ἀλλ' ἔῃν ἀδιόρθωτον, λοξὴν φυλάξαντες, ὥς οἱ ἀρχαῖοι πίνακες περιέχουσι. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι τὸ μὴ ἔχειν εἰπεῖν ταῦτόν ἐστι τῷ ἐπείχειν· ὁ δ'

οὐδ' ἐτέρωσε ῥέπει· ἐῖν δὲ κελεύων, ὥς
αἱοι, ἐκεῖσε ῥέπει. Μᾶλλον δ' ἂν τὰ κόλου-
ύλαττεν, εἰ συνεβούλευε μηδὲ γεωγραφῶν
οὐδὲ γὰρ τῶν ἄλλων ὁρῶν τὰς θέσεις, οἷον
καὶ τῶν Πυρηναίων καὶ τῶν Θρακίων καὶ
ἰῶν καὶ Γερμανικῶν οὕτως ἔχομεν εἰπεῖν. Τίς
γῆσαιτο πιστοτέρους τῶν ὕστερον τοὺς πα-
τοσαῦτα πλημμελήσαντας περὶ τὴν πινακο-
ν, ὅσα οὐ διαβέβληκεν Ἐρατοσθένης, ὧν
ἀντεῖρηκεν Ἰππαρχος;

ἂν τὰ ἐξῆς δὲ πλήρη μεγάλων ἀποριῶν ἐστίν.
ἰρ, εἰ τοῦτο μὲν οὐ κινολή τις τὸ τὰ ἄκρα τῆς
τὰ μεσημβρινὰ ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερόην,
διάστημα τὸ ἀπὸ Μερόης ἐπὶ τὸ στόμα τὸ
Βυζάντιον, ὅτι ἔστι περὶ μυρίους σταδίους
ακισχιλίους· ποιοίη δὲ τρισμυρίων τὸ ἀπὸ
σημβρινῶν Ἰνδῶν μέχρι τῶν ὁρῶν, ὅσα ἂν
ἡ ἄτοπα. Τὸ πρῶτον μὲν γὰρ εἶπερ ὁ αὐτὸς
ράλληλος ὁ διὰ Βυζαντίου τῷ διὰ Μασσαλίας
εἶρηκεν Ἰππαρχος πιστεύουσ Πυθίᾳ) ὁ δ'
αὖ μισημβρινός ἐστιν, ὁ διὰ Βυζαντίου τῷ
ρυσθένους, ὅπερ καὶ αὐτὸς δοκιμάζει ὁ Ἰπ-
δοκιμάζει δὲ καὶ τὸ ἀπὸ Βυζαντίου διάστη-
τὸν Βορυσθένη σταδίους εἶναι τρισχιλίους
ίους· τοσοῦτοι ἂν εἴεν καὶ οἱ ἀπὸ Μασσαλίας
διὰ Βορυσθένους παράλληλον, ὅς γε διὰ
τικῆς παρωκεανίτιδος ἂν εἴη· τοσοῦτους γὰρ
λθόντες συνάπτουσι τῷ ὠκεανῷ.

ἰλιν δ' ἐπεὶ τὴν κινάμωμοφόρον, ἐσχάτην

ἴσμεν οἰκουμένην πρὸς μεσημβρίαν, καὶ καθ' Ἴν-
 χον αὐτὸν δ' δι' αὐτῆς παραλλήλος, ἀρχὴ τῆς ει-
 του τῆς οἰκουμένης ἐστὶ, καὶ διέχει τοῦ ἰση-
 νοῦ περὶ ὀκτακισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους στα-
 δία. Ἐπεὶ οὖν φησὶν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ τὸν διὰ 1
 σθένους διέχειν τρισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους
 δίους, εἴαν ἂν λοιποὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος τῆς
 κεκαυμένης καὶ τὴν εὐκρατον εἰς τὸν διὰ Βορι-
 νους καὶ τῆς Κελτικῆς παρωικαντίδος, στάδιοι
 μύριοι πεντακισχίλιοι διακόσιοι. Ὁ δέ γε ἀπὸ
 Κελτικῆς πρὸς ἄρκτον πλοῦς ἔσχατος λέγεται
 τοῖς νῦν δ' ἐπὶ τὴν Ἰέρην, ἐπέκεινα μὲν οὖσα
 Βριτανικῆς, ἀθλίως δὲ διὰ ψύχος οἰκουμ-
 ῶσιν τὰ ἐπέκεινα νομίζουσιν αἰοκήτα. Οὐ πλέον δ'
 Κελτικῆς τὴν Ἰέρην διέχειν φασὶ τῶν πεντακι-
 ῶν. ὥστε περὶ τρισμυρίους εἴαν ἂν ἡ μικρὰ πλ-
 οὶ πάντες οἱ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζου-
 σιν.

Φέρει δὲ τὴν ἀνταίρουσαν τῇ κινναμωμοφόρῳ
 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου πρὸς ἑω κειμένην ὑπ-
 μεν. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ περὶ τὴν Ταπροβάνην·
 Ταπροβάνη πεπίστευται σφόδρα ὅτι τῆς Ἰν-
 δίας πρόκειται πελαγία, μεγάλη νῆσος πρὸς Νότον·
 κύνεται δὲ ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν πλέον ἢ πεντακι-
 οὺς σταδίους, ὥς φασιν, ἐξ ἧς καὶ ἐλέφαντα κ-
 σθαι πολλὰ εἰς τὰ τῶν Ἰνδῶν ἐμπόρια, καὶ χελ-
 καὶ ἄλλων φόρτον. Ταύτη δὲ τῇ νήσῳ πλάτος ἰ-
 σόμεν τὸ ἀνάλογον τῷ μήκει, καὶ διάστημα τι
 αὐτὴν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, τῶν μὲν τρισχιλίων στι-
 ῶν ἂν ἔλαττον ποιήσεις διάστημα, ὅσον ἦν τὸ
 τοῦ ὄρου τῆς οἰκουμένης εἰς Μερῶν, εἴπερ

τῆς Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τῇ Μερόῃ· πιθανώ-
 ἔστι καὶ πλείους τῶν τρισχιλίων τιθῆναι.
 οὗτο προσθεῖη τὶς τοῖς τρισμυρίοις, οἷς φη-
 ρῖμαχος μέχρι τῆς εἰς Βακτρίους καὶ Σογδια-
 ρθίσεως, ἐκπίσσοι ἂν πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα
 ὑμένης καὶ τῆς εὐκρατοῦ. Τίς ἂν οὖν θαρ-
 κῦτα λέγειν, ἀκούων καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν
 εὐκρασίαν καὶ τὴν εὐκαρπίαν λεγόντων,
 μὲν τὴν τῶν προσβόρων Ἰνδῶν, ἔπειτα δὲ
 ἐν τῇ Τρακίᾳ καὶ τῇ Ἀρίᾳ, καὶ ἐφεξῆς τῇ
 Ἰανῇ καὶ τῇ Βακτριανῇ. Ἀπασαι γὰρ αὐ-
 τεχεῖς μὲν εἰσι τῇ βορείᾳ πλευρᾷ τοῦ Ταύ-
 ρου καὶ τῇ Βακτριανῇ, καὶ πλησιάζει τῇ εἰς Ἰν-
 ρθίσει· τοσαύτη δ' εὐδαιμονία κέχρηται,
 πολλὸν τι ἀπέχειν τῆς ἀοικῆτος. Ἐν μὲν γε
 νίᾳ τὴν ἄμπελον μετρητὴν οἴνου φέρειν φα-
 δὲ συκὴν μεδίμνους ἐξήκοστα· τὸν δὲ σῖτον
 πεσόντος καρποῦ τῆς καλᾶμης, πάλιν φύε-
 ν δὲ τοῖς δένδροις σμηνονοργεῖσθαι, καὶ τῶν
 ἱποφύειν μέλι· ὅπερ γίνεσθαι μὲν καὶ τῆς
 ἐν τῇ Ματτιανῇ, καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ
 ἡ καὶ τῇ Ἀραξήνῃ. ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὐκ
 αυμαστόν· εἴπερ εἰσὶ νοτιώτεραι τῆς Τρ-
 καὶ εὐκρασίᾳ διαφέρουσαι τῆς ἄλλης χώρας·
 ἄλλον. Ἐν δὲ τῇ Μαργιανῇ, τὸν πυθμένα
 ρισκεσθαι τῆς ἄμπελου πολλάκις δυοῖν ἀν-
 υλαῖς περὶ λήπτον· τὸν δὲ βότρυον διπληχυν·
 ῥσίαν δὲ λέγουσι καὶ τὴν Ἀρίαν· εὐοινία
 κερβάλλειν ἐν ἧ γε καὶ εἰς τριγένειαν παρὰ

μένειν ἐν ἀπιτιώτοις ἄγγεσι τὸν οἶνον. πᾶμφορον δ' εἶναι καὶ τὴν Βακτριανὴν, πλὴν ἐλαίου, πλησίον τῇ Ἀρίᾳ παρακειμένην.

Εἰ δὲ καὶ ψυχρὰ μέρη τῶν τόπων τούτων ἐστίν, ὅσα ὑψηλὰ καὶ ὄρεινά, οὐδὲν δεῖ θαυμάζειν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς κλίμασι τὰ ὄρη ψυχρὰ ἐστὶ, καὶ καθύλου τὰ μετέωρα ἐδάφη καὶ πεδία ἤ. Τῆς γοῦν Καππαδοκίας τὰ πρὸς τῷ Εὐξείνῳ πολὺ βορειότερά ἐστι τῶν πρὸς τῷ Ταύρῳ· ἀλλ' ἡ μὲν Βαγαθανία, πεδῖον ἐξαισίον μεταξὺ πίπτον τοῦ τε Ἀργαίου ὄρους καὶ τοῦ Ταύρου, σπάνιον εἶτι που τῶν καρπίμων δένδρων φύοι, καίπερ νοτιώτερον τῆς Ποντικῆς θαλάττης σταδίοις τριαχίλοις· τὰ δὲ τῆς Σινώπης προάστεια καὶ τῆς Ἀμισοῦ καὶ τῆς Φαναροίας τὸ πλέον ἐλαιόφυτά ἐστι. Καὶ τὸν Ὠξον δὲ τὸν ὀρίζοντα τὴν Βακτριανὴν ἀπὸ τῆς Σογδιανῆς, οὕτω φασίν, εὐπλουν εἶναι, ὥς τε τὸν Ἰνδικὸν φόρτον ὑπερκομισθέντα εἰς αὐτὸν, ῥαδίως εἰς τὴν Τρακαλίαν κατὰγεσθαι, καὶ τοὺς ἐφεξῆς τόπους μέχρι τοῦ Πόντου διὰ τῶν ποταμῶν.

Τὴν οὖν τοιαύτην εὐροὶς εὐδαιμονίαν, περὶ Βορυσθῆνη καὶ τὴν Κελτικὴν τὴν παρωκεανίτιν; ὅπου μὴδὲ φύεται ἄμπελος, ἥ μὴ τελεσφορεῖ· ἐν δὲ τοῖς νοτιωτέροις τούτων, καὶ ἐπιθαλαττίοις, καὶ τοῖς κατὰ Βόσπορον τελεσφορεῖ μὲν, ἐν μικροκαρπία δὲ καὶ τοῦ χειμῶνος κατορύττεται. Οἱ δὲ πάγοι παρ' αὐτοῖς τοιοῦτοί τινές εἰσιν ἐπὶ τῷ στόματι τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος, ὥστ' ἐν χωρίῳ, ἐν ᾧ χειμῶνος ὁ τοῦ Μιθριδάτου στρατηγὸς ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους.

ρους ἵππομαχῶν ἐπὶ τῷ πάγῳ, τοὺς αὐτοὺς καταναυμαχῆσαι θέρους, λυθέντιος τοῦ πάγου. Ὁ δ' Ἐρατοσθένης καὶ τρυτὶ τὸ γράμμα προφέρεται τὸ ἐν τῷ *Ασκληπιείῳ*, τῶν *Παντικαπαμέων* ἐπὶ τῇ βαγείῳ χαλκῇ ὑδρίᾳ διὰ τὸν πάγον.

Εἴ τις ἄρ' ἀνθρώπων μὴ πείθεται οἷα παρ' ἡμῖν
Γίνεται, εἰς τήνδε γνώτω ἰδὼν ὑδρίαν.

Ἦν οὐχ ὥς ἀνάθημα θεοῦ καλόν, ἀλλ' ἐπιδείγμα
Χειμῶνος μεγάλου θῆχ' ἱερεὺς Στράτιος.

Ὅπου οὖν οὐδὲ τοῖς ἐν *Βοσπόρῳ* συγκριτέον τὰ ἐν τοῖς διαριθμηθεῖσι τόποις, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἐν Ἀμισῷ καὶ *Σινώπῃ* (καὶ γὰρ ἐκείνων ἐγκρατοτέρους ἢ ἐποιοί τις) σχολῇ γ' ἂν παραβάλλοιτο τοῖς κατὰ *Βορυσθένη*, καὶ τοῖς ἐσχάτοις *Κελτοῖς*. μόλις γὰρ ἂν τυντοκλινεῖς εἴην τοῖς κατ' Ἀμισόν, καὶ *Σινώπην*, καὶ *Βυζάντιον*, καὶ *Μασσαλίαν*, οἱ τοῦ *Βορυσθένου* καὶ τῶν *Κελτῶν* ὁμολόγηται νοτιώτεροι σταδίοις τρισχιλίοις καὶ ἑπτακοσίοις.

Οἱ δὲ γε περὶ *Δηῆμαχον*, τοῖς τρισμυρίοις ἐὰν προσλιβῶσι τὸ ἐπὶ τὴν *Τυπροβάνην* καὶ τοὺς ὄρους τῆς διακεκαυμένης, οὓς οὐκ ἐλάττους τῶν *τετρακισχιλίων* θείον, ἐκτοπιούσιν τὰ τε *Βάκτρα* καὶ τὴν *Ἀρίαν* εἰς τοὺς ἀπέχοντας τόπους τῆς διακεκαυμένης σταδίους τρισμυρίους καὶ *τετρακισχιλίους*, ὅσους ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ *Βορυσθένη* φησὶν εἶναι ὁ *Ἰππάρχος*. ἐκπεσοῦνται ἄρα εἰς τοὺς βορειοτέρους τοῦ *Βορυσθένου* καὶ τῆς *Κελτικῆς*, σταδίοις ὀκταπισχιλίοις καὶ ὀκτακισίοις, ὅσοις νοτιώτερος ἐστὶν ὁ ἰσημερινὸς τοῦ ὀρίζοντος κύκλου τὴν διακεκαυμέ-

νην καὶ τὴν εὐκρατον· ὃν φαμέν διὰ τῆς κινναμοφόρου Ἰνδικῆς μάλιστα γράφεσθαι. Ἡμεῖς δὲ ἐπιδείκνυμεν μέχρι τῆς Ἰέρνης μόλις οὐκῆσιμα ἔτα ὑπὲρ τὴν Κελτικὴν, ἅπερ οὐ πλείω τῶν περὶ τρισηλίων ἐστίν. οὗτος δ' ἀποφαίνει ὁ λόγος τῆς Ἰέρνης ἔτι βορειότερον εἶναι τινὰ κύκλον οὐκῆσιμον τοῖς τρισηλίοις ὀκτακοσίοις. Ἔστι δὲ Βάκτρα τῷ τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάσσης, εἴτε καὶ πάλαι πάμπολύ τι ἄρκτικώτερα· ὅπερ τοῦ μὴ τῆς Κασπίας καὶ τῶν Ἀρμενικῶν καὶ Μηδικῶν ἐκτείνει περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους, καὶ δοκεῖ αὐτῆς παραλίαν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς ἄρκτικώτερον ναι σημεῖον, καὶ περίπλουν ἔχειν ἀπὸ τῆς Ἰνδοῦ δυνατόν, ὥς φησιν ὁ τῶν τόπων ἡγησάμενος τοῖς Πατροκλῆς. Ἔτι τοίνυν ἡ Βακτριανὴ χιλία σιτεῖ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἐκτείνεται· τὰ δὲ τῶν Σκυθῶν πλεονάζοντα αὐτῆς ἐπέκεινα χώραν νέμεται, καὶ τελὶ πρὸς τὴν βορείον θάλατταν, νομαδικῶς μὲν, ζῶ δ' ὅμως. Πῶς οὖν εἴπερ καὶ αὐτὰ τὰ Βάκτρα τῆς οἰκουμένης ἐκπέπτει; εἴη ἂν τὸ διάστημα τοῦ ἀπὸ τοῦ Καυκάσου μέχρι τῆς βορείας θαλάττης διὰ Βάκτρων ὀλίγω πλείονων ἢ τετρακισχιλίων ταῦτα δὴ προστεθέντα τῷ ἀπὸ τῆς Ἰέρνης ἐπὶ ταῖς ἑξακισχιλίοις σταδίοις, ποιεῖ τὸ πᾶν διὰ τῆς οὐκῆτου σιτεῖ ἐπὶ τῶν διὰ τῆς Ἰέρνης σταδιασμοῦ, σταδίους τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· εἰ δὲ ἑστέτις τετρακισχιλίους σταδίους, αὐτὰ τε τὰ πρὸς τῷ ἑκτῷ μέρει τῆς Βακτριανῆς, ἔσται βορειότερα Ἰέρνης σταδίοις τρισηλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, τῇ

Κελτικῆς καὶ τοῦ Βορυσθένους οκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις.

Φησὶ δὲ γιὼς ὁ Ἰππαρχος κατὰ τὸν Βορυσθένην καὶ τὴν Κελτικὴν, ἐν ὅλαις ταῖς Θερριναῖς νυξὶ παραυγάζεσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου περιϊστάμενον ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν· ταῖς δὲ χειμεριναῖς τροπαῖς πλεῖστον μετεωρίζεσθαι τὸν ἥλιον ἐπὶ πῆχεις ἑννέα· ἐν δὲ τοῖς ἀπέχουσι τῆς Μασσαλίας ἑξακισχιλίοις καὶ τριακοσίοις (οὓς ἐκεῖνος μὲν ἔτι Κελτοὺς ὑπολαμβάνει, ἐγὼ δ' οἶμαι Βρεττανοὺς εἶναι βορειοτέρους τῆς Κελτικῆς, σταδίοις δισχιλίοις πεντακοσίοις) πολὺ μᾶλλον τοῦτο συμβαίνειν· ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς ἡμέραις ὁ ἥλιος μετεωρίζεται πῆχεις ἑξ· τέτταρας δ' ἐν τοῖς ἀπέχουσι Μασσαλίας ἑννακισχιλίους σταδίους καὶ ἑκατόν· ἐλάττους δὲ τῶν τριῶν ἐν τοῖς ἐπέκεινα, οἳ καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον λόγον πολὺ ἂν εἴεν ὑρκτικώτεροι τῆς Ἰέρνης. Οὗτος δὲ Πυθίᾳ πιστεύων, κατὰ τὰ νοτιώτερα τῆς Βρετανικῆς τὴν οἴκησιν ταύτην τίθῃσι, καὶ φησιν εἶναι τὴν μακροτάτην ἐνταῦθα ἡμέραν, ὥρων ἰσημερινῶν δέκα ἑννέα, ὀκτωκαίδεκα δὲ ὅπου τέτταρας ὁ ἥλιος μετεωρίζεται πῆχεις· οὓς φησιν ἀπέχειν τῆς Μασσαλίας ἑννακισχιλίους καὶ ἑκατόν σταδίους· ὥσθ' οἱ νοτιώτατοι τῶν Βρεττανῶν βορειότεροι τούτων εἰσιν. Ἦτοι οὖν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου εἰσὶ τοῖς πρὸς τῷ Καυκασίῳ Βακτρίοις, ἢ ἐπὶ τινος πλησιάζοντος· εἴρηται γὰρ ὅτι κατὰ τοὺς περὶ Δημάχου συμβήσεται βορειοτέρους εἶναι τῆς Ἰέρνης τοὺς πρὸς τῷ Καυκασίῳ Βακτρίους, σταδίοις τρισχιλίοις ἡκτι-

κοσίοις· προστεθέντων δὲ τούτων τοῖς ἀπὸ Μαιλίας εἰς Ἱέρνην, γίνονται μύριοι δισχιλίοι πεντασιοι. Τίς οὖν ἰστόρηκεν ἐν τοῖς ἐκεῖ τόποις, ἢ δὲ τοῖς περὶ Βάκτρα, τοῦτο τὸ μήκος τῶν μεγάλῃ ἡμερῶν, ἢ τὸ ἕξαρχμα τοῦ ἡλίου τὸ κατὰ τὰς μερῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς; ὀφθαλμὴν γὰρ πάντα ταῦτα ἰδιώτη, καὶ οὐ δεόμενα μαθηματικῆς σημειώσεως· ὥστε συνέγραψαν πολλοὶ τῶν παλαιῶν τῶν τὰ Περσικὰ ἱστοροῦντων, καὶ ὕστερον μέχρι καὶ εἰς ἡμᾶς. Πῶς δ' αὖν ἡ λεχθεῖσα εὐδαιμονία τῶν τόπων, ὡμολόγητο τοῖς τοιοῦτο τῶν οὐρανῶ φαινομένοις; Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων λόγων, ὥς καὶ σοφῶς ἀντιλέγει πρὸς τὴν ἀπόδειξιν ἰσοδυναμοῦντων τῶν ζητούμενων, λαμβάνει πρὸς τὸ ἀποδείξαι τὸ ζητούμενον.

Πάλιν δ' ἐκείνου τὸν Δηΐμαχον ἰδιώτην ἐξασθαι βουλομένου καὶ ἄπειρον τῶν τοιοῦτων· σθαι γὰρ τὴν Ἰνδικὴν μεταξὺ κεῖσθαι τῆς τε φθιπωρινῆς ἰσημερίας, καὶ τῶν τροπῶν τῶν χειμερινῶν Μεγασθένει τε ἀντιλέγειν φήσαντι ἐν τοῖς νομίμοις τῆς Ἰνδικῆς τὰς τε ἄρκτους ἀποκρύνει καὶ τὰς σκιάς ἀντιπίπτειν· μηδέτερον γὰρ τοῦ μεσημβρίου τῆς Ἰνδικῆς συμβαίνειν. Ταῦτα δὲ σκοπὸς ἀμαθῶς λέγεσθαι. τό, τε γὰρ τὴν φθιπωρινὴν τῆς ἐαρινῆς διαφέρειν οὔσθαι κατὰ διάστασιν τὴν πρὸς τὰς τροπὰς, ἀμαθῶς, τοῦ κύκλου τοῦ αὐτοῦ ὄντος, καὶ τῆς ἀνατολῆς· τοῦ διαστήματος τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς τροπικοῦ ἀπὸ τοῦ μεσημβρίου, ὃν μεταξὺ τίθησι τὴν Ἰνδικὴν ἐκεῖνος,

θέντος ἐν τῇ ἀναμετρήσει πολὺ ἐλάττονος τῶν δι-
 στυρίων σταδίων, συμβῆναι ἂν καὶ κατ' αὐτὸν ἐκεί-
 νον, ὅπερ αὐτὸς νομίζει, οὐχ ὅπερ ἐκεῖνος· διού-
 ναν γὰρ ἢ καὶ τριῶν μυριάδων οὕσαν τὴν Ἰνδικήν,
 ὅδε πεσεῖν μεταξὺ τούτου διαστήματος· ὅσον δ'
 αὐτὸς εἶρηκε, πεσεῖν ἂν. Τῆς δ' αὐτῆς ἀγνοίας
 ἵνα καὶ τὸ μηδαμοῦ τῆς Ἰνδικῆς ἀποκρύπτεσθαι
 κρίσκειν τὰς ἄρκτους, μηδὲ τὰς σκιάς ἀντιπίπτειν·
 τε γὰρ καὶ πεντακισχιλίους προελθόντι ἀπ' Ἀλεξαν-
 δρίας, εὐθὺς συμβαίνειν ἄρχεται.

Ταῦτα δὴ εἰπόντος, εὐθύνει πάλιν οὐκ εὖ ὁ
 ππάρχος, πρῶτον ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ τὸν
 τρινὸν δεξάμενος· εἴτ' οὐκ οἶόμενος δεῖν μάρτυρι
 ρῆσθαι μαθηματικῶν ἀναστροφολογῶν ἀνθρώπων·
 σπερ τοῦ Ἐρατοσθένους προηγουμένως τὴν ἐκείνου
 ἀρτυρίαν ἐγκρίνοντος, ἀλλ' οὐ κοινῶ τιτι ξθεὶ χρω-
 ἐνου πρὸς τοὺς ματαιολογοῦντας. Εἰς γὰρ τις τῶν
 ρὸς τοὺς ματαίως ἀντιλέγοντας ἐλέγχων ἐστίν, ὅταν
 ὑπὲρ τὴν ἐκείνων ἀπόφασιν ὁποία ποτε ἔστι, δει-
 ομεν ἡμῖν συνηγοροῦσαν.

Νυνὶ μὲν οὖν ὑποθέμενοι τὰ νοτιώτατα τῆς Ἰν-
 κῆς ἀνταβεῖν τοῖς κατὰ Μερόην, ὅπερ εἰρήκασιν
 οἱ πολλοὶ, καὶ πεπιστεύκασιν, ἐπεδείξαμεν τὰ συμ-
 αίνοντα ἄτοπα. Ἐπεὶ δὲ ὁ Ἰππάρχος οὐδὲν ἀντει-
 ῶν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ νυνὶ, μετὰ ταῦτα ἐν τῷ
 ὑπὲρ τοῦ ὑπομνήματι οὐ συγχωρεῖ, σκεπτέον καὶ τοῦ-
 ν τὸν λόγον. Φησὶ τοίνυν, ἀνταιρόντων ἀλλή-
 νας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κειμένων, ἐπειδὴ
 μεταξὺ ἢ μέγα διάστημα, μὴ δύνασθαι γνωσθῆναι

ναι αὐτὸ τοῦτο, ὅτι εἰσὶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλή-
 λου οἱ τόποι, ἄνευ τῆς τῶν κλιμάτων συγκρίσεως
 τῆς κατὰ θάτερον τὸν τόπον. Τὸ μὲν οὖν κατὰ Με-
 ρόην κλίμα, Φίλωνά τε τὸν συγγράψαντα τὸν εἰς
 Αἰθιοπίαν πλοῦν ἱστορεῖν, ὅτι πρὸ πάντε καὶ τεσ-
 σαράκοντα ἡμερῶν τῆς θερινῆς τροπῆς κατὰ κερυ-
 φὴν γίνεται ὁ ἥλιος· λέγειν δὲ καὶ τοὺς λόγους τοῦ
 γνώμονος πρὸς τε τὰς τροπικὰς σκιάς καὶ τὰς ἰσημε-
 ρινὰς· αὐτὸν τε Ἐρατοσθένη συμφωνεῖν ἔγγιστα τῷ
 Φίλωνι· τὸ δ' ἐν τῇ Ἰνδικῇ κλίμα μηδένα ἱστορεῖν,
 μηδ' αὐτὸν Ἐρατοσθένη. Εἰ δὲ δὴ καὶ αἱ ἄρκτοι
 ἐκεῖ ἀμφοτέραι, ὥς οἴονται, ἀποκρύπτονται, πι-
 στεύοντες τοῖς περὶ Νεάρχον, μὴ δυνατόν εἶναι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κεῖσθαι τὴν τε Μερόην, καὶ
 ταῦτα τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς. Εἰ μὲν τοίνυν περὶ τῶν
 ἄρκτων ἀμφοτέρων ὅτι ἀποκρύπτονται συναποφα-
 νεται τοῖς εἰποῦσιν Ἐρατοσθένους, πῶς περὶ τοῦ ἐν
 τῇ Ἰνδικῇ κλίματος οὐδεὶς ἀποφαινεται, οὐδ' αὐτὸς
 Ἐρατοσθένης; οὗτος γὰρ ὁ λόγος περὶ τοῦ κλίματος
 ἐστίν. Εἰ δ' οὐ συναποφαινεται, ἀπηλλάχθω τῆς
 αἰτίας. Οὐ συναποφαινεται δέ γε, ἀλλὰ τοῦ Δη-
 μάχου φήσαντος, μηδαμοῦ τῆς Ἰνδικῆς μήτ' ἀπο-
 κρύπτεσθαι τὰς ἄρκτους, μήτ' ἀντιπίπτειν τὰς
 σκιάς, ἅπερ ὑπέληφεν ὁ Μεγασθένης, ἀπειρίαν
 αὐτοῦ καταγινώσκει· τὸ συμπεπλεγμένον νομίζων
 ψεύδος, ἐν ᾧ ὁμολογουμένως καὶ κατ' αὐτὸν τὸν
 Ἰππαρχον, τὸ γε μὴ ἀντιπίπτειν τὰς σκιάς ψεύδος
 ἐμπέπλεκται. Καὶ γὰρ εἰ μὴ τῇ Μερόῃ ἀνταίρει,
 τῆς γε Σούνης νοτιώτερα εἶναι τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς
 συγχωρῶν φαίνεται.

Καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ περὶ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρῶν, ἡ ταῦτά λέγει τοῖς ἐξελεγχθεῖσιν ὑφ' ἡμῶν, ἡ λήμμασι προσχρῆται ψευδέσιν, ἡ ἐπιφέρει τὸ μὴ ἀκολουθεῖν. Οὐτε γὰρ τῷ, ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Θάψακον εἶναι σταδίους τετρακισχιλίους ὀκτακοσίους, ἐντεῦθεν δὲ πρὸς τὴν ἄρκτον ἐπὶ τὰ Ἀρμένια ὄρη χιλίους ἑκατὸν, ἀκολουθεῖ τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπὶ τοῦ δι' αὐτῆς μεσημβρινοῦ ἐπὶ τὰ ἄρκτικὰ ὄρη πλείους εἶναι τῶν ἑξακισχιλίων· οὐτε τὸ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ τὰ ὄρη χιλίων καὶ ἑκατὸν φησιν Ἐρατοσθένης, ἀλλ' εἰπαὶ τι λοιπὸν ἀκαταμέτρητον· ὥσθ' ἡ ἐξῆς ἔφοδος ἐκ μὴ διδομένου λήμματος οὐκ ἂν ἐπεραινέτο. Οὗτ' ἀπεφάνητο οὐδαμοῦ Ἐρατοσθένης τὴν Θάψακον τῆς Βαβυλῶνος πρὸς ἄρκτους κῆσθαι πλείοσιν ἢ τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους.

Ἐξῆς δὲ συνηγορῶν ἔτι τοῖς ἀρχαίοις πίναξιν, οὐ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους προφέρεται περὶ τῆς τρίτης σφραγίδος, ἀλλ' ἐαυτῷ κεχαρισμένως πλάττει τὴν ἀπόφασιν πρὸς ἀνατροπὴν εὐφυῆ. Ὁ μὲν γὰρ ἀκολουθῶν τῇ θέσει τῇ προειρημένη τοῦ τε Ταύρου καὶ τῆς ἀπὸ στηλῶν θαλάττης, διελὼν τῇ γραμμῇ ταύτῃ τὴν οἰκουμένην διχα, καὶ καλέσας τὸ μὲν βόρειον μέρος, τὸ δὲ νότιον, πειρᾶται καὶ τούτων ἑκάτερον πάλιν τέμνειν εἰς τὰ δυνατὰ μέρη· καλεῖ δὲ ταῦτα σφραγίδας· καὶ διὰ τοῦ νότιου μέρους πρώτην εἰπὼν σφραγίδα τὴν Ἰνδικήν, δευτέραν δὲ τὴν Ἀριανήν, ἐχούσας τὴν εὐπερίγραφον, ἴσχυσεν ἀμφοτέρων ἀποδοῦναι καὶ μῆκος καὶ πλάτος· τρόπον δὲ τινα καὶ σχῆμα ὡς ἂν γεωμετρικός· τὴν μὲν γὰρ

Ἰνδικήν, ῥομβοειδῇ φησὶ, διὰ τὸ τῶν πλευρῶν τὰς μὲν θαλάττη κλύεσθαι τῇ τε νοτίᾳ καὶ τῇ ἑώᾳ, μὴ πάνυ κολπώδεις ἡδύνας ποιούσῃ· τὰς δὲ λοιπὰς, τὴν μὲν τῷ ὄρει, τὴν δὲ τῷ ποταμῷ· ἀνταῦθα τοῦ εὐ-
 θυγράμμου σχήματος ὑπὸ τι σωζομένου. τὴν δ' Ἀ-
 ριανὴν ὁρῶν τὰς γε τρεῖς πλευρὰς ἔχουσιν εὐφνεῖς
 πρὸς τὸ ἀποτελέσαι παραλληλόγραμμον σχῆμα, τὴν
 δ' ἐσπέριον οὐκ ἔχων σημείοις ἀφορίσαι διὰ τὸ ἐπαλ-
 λάττειν ἀλλήλοις τὰ ἔθνη, γραμμῇ τινι ὁμῶς δηλοῖ
 τῇ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Καρμανίας
 τελευτῶσῃ, τὰ συνάπτοντα πρὸς τὸν Περσικὸν κόλ-
 πον· ἐσπέριον μὲν οὖν καλεῖ τοῦτο τὸ πλευρὸν, ἑῶν
 δὲ τὸ παρὰ τὸν Ἰνδόν· παραλληλὰ δ' οὐ λέγει· οὐδὲ
 τὰ λοιπὰ, τὸ, τε τῷ ὄρει γραφόμενον καὶ τὸ τῇ θα-
 λάττῃ, ἀλλὰ μόνον, τὸ μὲν βόρειον, τὸ δὲ νότιον.

Οὕτω δ' ὁλοσχερεῖ τινι τύπῳ τὴν δευτέραν ἀπο-
 διδοὺς σφραγίδα, πολὺ ταύτης ὁλοσχερέστερον ἀπο-
 δίδωσι τὴν τρίτην σφραγίδα κατὰ πλείους αἰτίας.
 Πρώτην μὲν τὴν λεχθεῖσαν, ὅτι οὐκ εὐκρινῶς ἀφώ-
 ρισται ἢ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ Καρμανίαν, ἢ τις
 κοινὴ ἔστι τῇ τρίτῃ, πρὸς τὴν ἐς δευτέραν σφραγίδα
 πλευρᾶν· ἔπειθ' ὅτι εἰς τὴν νότιον πλευρὰν ὁ Περ-
 σικὸς ἐμπέπτει κόλπος, ὅπερ καὶ αὐτὸς φησιν· ὥστ'
 ἡνάγκασται τὴν ἐκ Βαβυλῶνος λαβεῖν γραμμὴν, ὥς
 ἂν εὐθεῖαν τινὰ διὰ Σούσων καὶ Περσεπόλεως μέχρι
 τῶν ὄρων τῆς Καρμανίας καὶ τῆς Περσίδος, ἢ δυ-
 νατός ἢ εὐρεῖν μεμετρημένην ὁδὸν, σταδίων οὖσαν
 τὴν ὅλην μικρῷ πλείονων ἢ ἑννακισχιλίων. ἢ νότιον
 μὲν καλεῖ πλευρὰν, παραλληλὸν δ' οὐ λέγει τῇ βο-

ρείῳ. Ἀήλον δ' οὐδ' ὁ Εὐφράτης, ὃ τὸ ἐσπέριον ἀφορίζει πλευρὸν, σύνεγγυς ἔστιν εὐθείᾳ γραμμῇ· ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὁρῶν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ὀνεῖς, αὐτ' ἐπιστρέφει πρὸς ἑω, καὶ πάλιν πρὸς νότον μέχρη τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς. Αἰηλοῦ δὲ τὸ μὴ εὐθύπορον τοῦ ποταμοῦ, φράζων τὸ σχῆμα τῆς Μεσοποταμίας, ὃ ποιοῦσι συμπίπτοντες εἰς ἓν, ὃ, τὰ Τίγρης καὶ ὁ Εὐφράτης, ὑπερβαίνει παραπλήσιον, ὥς φησι. Καὶ μὴν τὸ ἀπὸ Θαψάκου μέχρι τῆς Ἀρμενίας, οὐδὲ πᾶν μεμετρημένον ἔχει τὸ ἐσπέριον πλευρὸν τὸ ἀφοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου· ἀλλὰ φησι τὸ πρὸς τῇ Ἀρμενίᾳ μέρος καὶ τοῖς ἄρκτικοῖς ὁρεσι μὴ ἔχειν πόσον ἔστι, διὰ τὸ ἀμέτρητον εἶναι. Διὰ δὲ πάντα ταῦτα, τυπωδῶς φησὶν ἀποδιδόναι τὴν τρίτην μερίδα· καὶ γὰρ καὶ τὰ διαστήματά φησιν ἐκ πολλῶν συνάγειν τῶν τοὺς σταθμοὺς πραγματευσαμένων· τινὰς καὶ ἀνεπιγράφους καλεῖ. Ἀγνωμονεῖν δὲ δόξειεν ἂν ὁ Ἰππαρχος πρὸς τὴν τοιαύτην ὁλοσχέριαν γεωμετρικῶς ἀντιλέγων, ἐν ᾗ χάριν εἰδέναι δεῖ τοῖς καὶ ὁπωσοῦν ἀπαγγεῖλασιν ἡμῖν τὴν τῶν τόπων φύσιν.

Ὅταν δὲ δὴ, μηδ' ἐξ ὧν ἐκεῖνος λέγει, λαμβάνη τὰς γεωμετρικὰς ὑποθέσεις, ἀλλ' ἑαυτῷ πλάσας, ἐκφανίστερον ἂν τὸ φιλότιμον καταμηνύοιτο. Ὁ μὲν δὲ οὕτως φησὶ τὴν τρίτην μερίδα τυπωδῶς ἀποδιδυσθαι, μυρίων σταδίων ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τὸν Εὐφράτην· κατὰ μέρος δὲ διαιρῶν ὥς ἀναγεγραμμένην εὖρε τὴν μέτρησιν, οὕτω τίθησιν, ἔμπαν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ποιησάμενος,

καὶ τῆς κατὰ Θάψακον διαβάσεως αὐτοῦ. Μέχρι μὲν δὴ τοῦ Τίγριδος, ὅπου Ἀλέξανδρος διέβη, σταδίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους γράφει· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τοὺς ἐξῆς τόπους διὰ Γαυγαμήλων καὶ τοῦ Λύκου καὶ Ἀρβήλων καὶ Ἐκβατάνων, ἣ Δαρεῖος ἐκ τῶν Γαυγαμήλων ἔφυγε μέχρι Κασπίων πυλῶν, τοὺς μυρίους ἐκκληροῖ, τριακοσίοις μόνον πλεονάσας. τὸ μὲν δὴ βόρειον πλευρὸν οὕτω καταμετρεῖ· οὐ παράλληλον τοῖς ὄρεσι θεῖς, οὐδὲ τῇ διὰ σιτηλῶν καὶ Ἀθηνῶν καὶ Ῥόδου γραμμῇ· ἡ γὰρ Θάψακος πολὺ τῶν ὄρων ἀφέστηκε, συμπύπτει δὲ καὶ τὸ ὄρος καὶ ἡ ἀπὸ Θαψάκου ὁδὸς ἐπὶ τὰς Κασπίους πύλας· καὶ ταγε προσάρκτια μέρη τοῦ ὄρους, ταῦτ' ἐστίν.

Ἀποδοὺς δὲ τὸ βόρειον οὕτω πλευρὸν, τὸ δὲ νότιον, φησὶ, παρὰ μὲν τὴν θάλατταν οὐκ ἔστι λαβεῖν, διὰ τὸ τὸν Περσικὸν ἐμπίπτειν κόλπον· ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ διὰ Σούσων, καὶ Περσεπόλεως καὶ τῶν ὀρίων τῆς τε Περσίδος καὶ τῆς Καρμανίας, σταδίους εἶναι ἑννακισχιλίους καὶ διακοσίους· νότιον μὲν λέγων, παράλληλον δ' οὐ λέγων τῷ βορείῳ τὸ νότιον. Τὴν δὲ διαφωνίαν τοῦ μήκους φησὶ συμβαίνειν, τοῦ τε βορείου τεθέντος πλευροῦ καὶ τοῦ νοτίου, διὰ τὸ τὸν Εὐφράτην μέχρι τινὸς πρὸς μεσημβρίαν ῥέοντα πρὸς τὴν ἑω πολὺ ἐγκλίνειν.

Τῶν δὲ πλαγίων πλευρῶν τὴν ἐσπερίαν λέγει πρῶτον· ἣν ὁποία τις ἐστίν, εἴτε μία, εἴτε δύο, ἐν μέσῳ πάρεστι σκοπεῖν. Ἀπὸ γὰρ τῆς κατὰ Θάψακον, φησὶ, διαβάσεως παρὰ τὸν Εὐφράτην, εἰς μὲν Βαβυλῶνα σταδίους εἶναι τετρακισχιλίους ὀκτακο-

σίους· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ πόλιν Τερηδόνα τρισχιλίους· τὰ δ' ἀπὸ Θαψάκου πρὸς ἄρκτους, μέχρι μὲν τῶν Ἀρμενίων πυλῶν καταμεμετρησθαι, καὶ εἶναι ὥς χιλίους καὶ ἑκατὸν· τοὺς δὲ διὰ Γορτυναίων καὶ Ἀρμενίων μηκέτι· διὸ δὴ παραλείπειν αὐτούς. Τοῦ δὲ πρὸς ἑω πλευροῦ, τὸ μὲν διὰ τῆς Περσικῆς κατὰ μῆκος ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς ὡς ἐπὶ Μηδίαν καὶ τὰς ἄρκτους, οὐκ ἔλαττον εἶναι δοκεῖ τῶν ὀκτακισχιλίων· ἀπὸ δὲ τινων ἄκρωτηρίων, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλίους· τὸ δὲ λοιπὸν διὰ τῆς Παραϊτακηνῆς καὶ Μηδίας ἐπὶ Κασπίους πύλας ὡς τρισχιλίων· τὸν δὲ Τίγριν ποταμὸν καὶ τὸν Εὐφράτην, φέοντας ἐκ τῆς Ἀρμενίας πρὸς μεσημβρίαν, ἐπειδὰν παραμείψωνται τὰ τῶν Γορτυναίων ὄρη, κύκλον μέγαν περιβαλλομένους, καὶ ἐμπεριλαβόντας χώραν πολλὴν τὴν Μεσοποταμίαν, ἐπιστρέφειν πρὸς χειμερινὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν μεσημβρίαν, πλεόν δὲ τὸν Εὐφράτην. γενόμενον δὲ τοῦτον ἔγγιον αἰὲ τοῦ Τίγριδος, κατὰ τὸ Σεμιράμιδος διατείχισμα, καὶ κώμην καλουμένην Ἰλπιν, διασχόντα ταύτης ὅσον διακοσίους σταδίους, καὶ φύνετα διὰ Βαβυλῶνος, ἐκπίπτειν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον· γίνεται δὴ, φησὶ, τὸ σχῆμα τῆς Βαβυλωνίας καὶ Μεσοποταμίας, ὑπηρεσίῳ παραπλήσιον. Ὁ μὲν δὴ Ἐρατοσθένης τοιαῦτ' εἴρηκε.

Περὶ δὲ τῆς τρίτης σφραγίδος, καὶ ἄλλα μὲν τινὰ ἁμαρτήματα ποιεῖ, περὶ ὧν ἐπισκεψόμεθα· ἃ δὲ Ἰππαρχος προφέρει αὐτῷ, οὐ πάνυ σκοπῶμεν δ' ἃ λέγει. Βουλόμενος γάρ βεβαιοῦν τὸ ἐξαρχῆς, ὅτι

οὐ μεταθετιόν τὴν Ἰνδικὴν ἐπὶ τὰ νοτιώτερα ὥσπερ Ἐρατοσθένης ἀξιοῖ, σαφές ἂν γενέσθαι τοῦτο μάλιστα φησὶν ἐξ ὧν αὐτὸς ἐκεῖνος προσφέρεται. Τὴν γὰρ τρίτην μερίδα κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν εἰπόντα ἀφορίζεσθαι ὑπὸ τῆς ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τὸν Εὐφράτην γραμμῆς σταδίων μυρίων οὔσης· μετὰ ταῦτα ἐπιφέρειν, ὅτι τὸ νότιον πλευρὸν τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς τοὺς ὄρους τῆς Καρμανίας, μικρῶ πλείονων ἐστὶν ἢ ἑννακισχιλίων· τὸ δὲ πρὸς δύσει πλευρὸν ἀπὸ Θαψάκου παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐστὶν εἰς Βαβυλῶνα, τετρακισχίλιοι ὀκτακόσιοι στάδιοι, καὶ ἐξῆς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τρισχίλιοι· τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον ἀπὸ Θαψάκου, τὸ μὲν ἀπομετρεῖσθαι μέχρι χιλίων ἑκατὸν, τὸ λοιπὸν δ' οὐκέτι. Ἐπεὶ τοίνυν φησὶ τὸ μὲν βόρειόν ἐστι πλευρὸν τῆς τρίτης μερίδος ὥς μυρίων· ἡ δὲ τούτων παράλληλος ἀπὸ Βαβυλῶνος εὐθεία, μέχρι ἀνατολικοῦ πλευροῦ, συνελογίσθῃ μικρῶ πλείονων ἢ ἑννακισχιλίων· δῆλον ὅτι ἡ Βαβυλῶν, οὐ πολλῶ πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις ἐστὶν ἀνατολικωτέρα τῆς κατὰ Θάψακον διαβάσεως.

Ἐροῦμεν δ' ὅτι, εἰ μὲν ἐπὶ τῆς αὐτῆς μεσημβρινῆς εὐθείας ἐπ' ἀκριβὲς ἐλαμβάνοντο αἱ τὰ Κασπιοὶ πύλαι, καὶ οἱ ὄροι τῶν Καρμανίων καὶ Περσῶν, πρὸς ὁρθάς τε ἦγοντο ἀπὸ τῆς λεχθείσης μεσημβρικῆς εὐθείας, ἢ τε ἐπὶ Θάψακον, καὶ ἡ ἐπὶ Βαβυλῶνα, συνέβαινεν ἂν τοῦτο. ἡ γὰρ πρὸς ἐκβαλλομένη τῇ διὰ Βαβυλῶνος μέχρι τῆς διὰ Θαψάκου εὐθείας μεσημβρινῆς, ἴση ἂν ἦν πρὸς αἰσθησιν, ἢ παρσιός γε τῇ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Θάψακον·

ὥστε τῇ ὑπεροχῇ ἐγίνετ' ἂν ἀνατολικωτέρα ἡ Βαβυλων τῆς Θαψάκου, ἢ ὑπερέχει ἡ ἐκ Κασπίων πυλῶν εἰς Θαψάκον, τῆς ἐκ τῶν Καρμανίων ὄρων εἰς Βαβυλῶνα. Ἀλλ' οὕτε τὴν διορίζουσαν γραμμὴν τὸ ἐσπέριον πλευρὸν τῆς Ἀριανῆς ἐπὶ μεσημβρινοῦ κειμένην εἴρηκεν Ἐρατοσθένης, οὐδὲ τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ Θαψάκον, πρὸς ὁρθὰς τῇ διὰ τῶν Κασπίων πυλῶν μεσημβρινῇ, ἀλλὰ μάλλον τὴν τῷ ὄρει γραφομένην, πρὸς ἣν ἡ ἐπὶ Θαψάκον γωνίαν ποιεῖ, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου κατηγμένη, ἀφ' οὗ καὶ ἡ τοῦ ὄρους γραμμὴ· οὐθ' ἡ ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ τῆς Καρμανίας ἡγμένη παράλληλος εἴρηται τῇ ἐπὶ Θαψάκον ἡγμένη· οὐδ' εἰ παράλληλος ἦν, μὴ πρὸς ὁρθὰς δὲ τῇ διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινῇ, οὐδὲν ἂν ἐγίνετο πλεον πρὸς τὸν συλλογισμόν.

Ὅ δὲ ταῦτα λαβὼν ἐξ ἐτοιμοῦ, καὶ δεῖξας, οἷς οἶται, διότι ἡ Βαβυλὼν κατὰ Ἐρατοσθένη Θαψάκου ἀνατολικωτέρα ἐστὶ, μικρῷ πλείουσιν ἢ χιλίσις σταδίοις, πάλιν ἄλλοπλῦττει λῆμμα ἑαυτῷ πρὸς τὴν ἐξῆς ἀπόδειξιν, καὶ φησιν, ἐὰν ἐννοηθῇ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ μεσημβρίαν εὐθεῖα ἀγομένη, καὶ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπὶ ταύτην κάθετος, τρίγωνον ὀρθογώνιον ἵσασθαι, συνεστηκός, ἕκ τε τῆς ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Βαβυλῶνα τεινούσης πλευρᾶς, καὶ τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος καθέτου ἐπὶ τὴν διὰ Θαψάκου μεσημβρινήν, γραμμὴν, ἡγμένης, καὶ αὐτῆς τῆς διὰ Θαψάκου μεσημβρινῆς· Τοῦτου δὲ τοῦ τριγώνου τὴν μὲν ὑποτίνουσαν τῇ ὁρθῇ, τὴν ἀπὸ Θαψάκου εἰς Βαβυλῶνα τίθησιν, ἣν φησι τειρακισχιλίων ὀκτακοσίων εἶ-

ναι· τὴν δ' ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν διὰ Θαψάκου μεσημβρινὴν γραμμὴν καθέτου, μικρῶ πλειόνων ἢ χιλίων, ὅσον ἦν ἡ ὑπεροχὴ τῆς ἐπὶ Θαψάκον πρὸς τὴν μέχρι Βαβυλῶνος. ἐκ δὲ τούτων καὶ τὴν λοιπὴν τῶν περὶ τὴν ὀρθὴν συλλογίζεται, πολλαπλάσιον οὖσαν τῆς λεχθείσης καθέτου. Προστίθῃσι δὲ ταύτῃ τὴν ἀπὸ Θαψάκου πρὸς ἄρκτον ἐκβαλλομένην μέχρι τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν, ἥς τὸ μὲν ἔφη μεματρῆσθαι Ἐρατοσθένους, καὶ εἶναι χιλίων ἑκατὸν, τὸ δ' ἀμέτρητον ἑξ. οὗτος δ' ἐπὶ τοῦλάχιστον ὑποτίθεται χιλίων, ὥστε τοῦ συνάμφω δισχιλίων καὶ ἑκατὸν γίνεσθαι· ὃ προσθεῖς τῇ ἐπ' εὐθείας πλευρᾷ τοῦ τριγώνου μέχρι τῆς καθέτου τῆς ἐκ Βαβυλῶνος πολλῶν χιλιάδων λογίζεται διάστημα τὸ ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν, καὶ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου μέχρι τῆς ἐκ Βαβυλῶνος καθέτου, ἥτις ἐπὶ τοῦ διὰ Βαβυλῶνος παραλλήλου ἵδρυται· Τὸ δὲ γε ἀπὸ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου ἐπὶ τὸν διὰ Βαβυλῶνος δεικνυσιν οὐ μεῖζον ὢν σταδίων δισχιλίων τετρακοσίων· ὑποτεθέντος τοῦ μεσημβρινοῦ παντὸς τοσοῦτων σταδίων ὅσον Ἐρατοσθένους φησίν. Εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἂν ἦν τὰ ὄρη τὰ Ἀρμενία καὶ τὸ τοῦ Ταύρου ἐπὶ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου ὡς Ἐρατοσθένους ἀλλὰ πολλαῖς χιλιάσι σταδίων ἀρκτικώτερα κατ' αὐτὸν ἐκείνον. Ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸ τοῖς ἀνεσκευασμένοις λήμμασι προχρῆσθαι, πρὸς τὴν τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου τάξιν, καὶ τοῦτο λαμβάνει πρὸς τὸ μὴ διδόμενον, τὸ τὴν ὑποτείνουσαν τῇ ὀρθῇ γωνίᾳ τὴν ἀπὸ Θαψάκου γραμμὴν εὐθεῖαν εἶναι μέχρι Βαβυ-

λῶνος ἐν σταδίοις τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις. Παρά
 τε γάρ τὸν Εὐφράτην φησὶν εἶναι τὴν ὁδὸν ταύτην
 ὃ Ἐρατοσθένης, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν σὺν τῇ Βα-
 βυλωνίᾳ, μεγάλῳ κύκλῳ περιέχεσθαι λέγων ὑπὸ τε
 τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος· τὸ πλέον δὲ τῆς
 περιοχῆς ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου συμβαίνειν φησὶν· ὥςθ'
 ἢ ἀπὸ Θαψάκου εἰς Βαβυλῶνα εὐθεῖα οὐτ' ἂν παρὰ
 τὸν Εὐφράτην, εἴη, οὐτ' ἂν τοσούτων σταδίων, οὐδ'
 ἑγγύς. Ανατίθεται οὖν ὁ συλλογισμός. Καὶ
 μὴν εἴρηται γε ὅτι οὐχ οἷόν τε δυοῖν δεδομένων
 γραμμῶν ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν κατάγασθαι, τὴν
 μὲν ἐπὶ Θαψάκῳ, τὴν δ' ἐπὶ τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη
 τὰ κατὰλληλα τῇ Θαψάκῳ, ἀπέχοντα τῆς Θαψάκου
 τοῦλάχιστον κατ' αὐτὸν τὸν Ἰππαρχον δισχιλίους
 καὶ ἑκατὸν σταδίους, ἀμφοτέρως παραλλήλους εἶναι
 καὶ ἀλλήλαις, καὶ τῇ διὰ Βαβυλῶνος, ἣν νότιον
 πλευρὰν Ἐρατοσθένης ἐκάλεσεν. Ἐκεῖνος μὲν οὖν
 οὐκ ἔχων καταμετρημένην εἰπεῖν τὴν παρὰ τὰ ὄρη
 ὁδόν, τὴν δ' ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Κασπίους πύλας,
 ταύτην εἶπε, καὶ προσέθηκε τὸ, ὡς τυπωδῶς εἰπεῖν·
 ἄλλως τὲ τῷ βουλομένῳ τὸ μῆκος εἰπεῖν τῆς μετὰ
 τὴν Ἀριανὴν μέχρι Εὐφράτου χώρας, οὐ πολὺ διέ-
 φερε ταύτην ἢ ἐκείνην καταμετρεῖν· Ὁ δ' ὡς πα-
 ραλλήλους ὑπακούων λέγεσθαι, τελῶς ἂν δόξειε κα-
 ταγινώσκειν παιδικὴν ἁμαθίαν τ' ἀνθρώπου. Ταῦ-
 τα μὲν οὖν δεῖ εἶναι ὡς παιδικά.

Ἄ δ' ἂν τις αἰτιάσασαιτο τοῦ Ἐρατοσθένους τοι-
 αῦτά ἐστι. Καθάπερ γάρ ἡ κατὰ μέλος τομὴ, τῆς
 ἑλλως κατὰ μέρος διαφέρει, (διότι ἡ μὲν κατὰ μέλη

λαμβάνει περιγραφὴν ἔχοντα φυσικὴν, ὁρθώσει τινὲ καὶ τόπον σημειώσει, καθ' ὃ καὶ τοῦτο εἴρηται,

Τὸν δὲ διαμμελεῖσσι ταμῶν —

ἢ δ' οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον·) χωρήμεθα δ' οἰκείως ἐκ-
τέρα τὸν καιρὸν, καὶ τὴν χρεῖαν σκοποῦντες· οὕτως
ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν, δεῖ μὲν τομὰς ποιῆσαι τῶν
μερῶν, τὰ καθ' ἕκαστα ἐπιόντας· μιμεῖσθαι δὲ τὰς
κατὰ μέλος τομὰς μᾶλλον, ἢ τὰς ὥς ἔτυχε. τὸ γὰρ
σημειῶδες καὶ τὸ εὐπεριόριστον ἐκείθεν λαβεῖν ἐστι,
οὐ χρεῖαν ἔχει ὁ γεωγράφος. Εὐπεριόριστον δὲ,
ὅταν ἡ ποταμοῖς, ἡ ὄρεσιν, ἡ θαλάττῃ δυνατόν ᾖ,
καὶ ἔθνεσι δὲ, ἡ ἔθνεσι, καὶ μεγέθει ποσῶ, καὶ σχή-
ματι, ὅπου τοῦτα δυνατόν. Πανταχοῦ δὲ, ἀντὶ τοῦ
γεωμετρικῶς τὸ ἀπλῶς καὶ δλοσχερῶς ἱκανόν. Μέ-
γεθος μὲν οὖν ἱκανόν ἐστιν, ἂν τὸ μέγιστον εἴπῃς
μήκος καὶ πλάτος· ὥς τῆς οἰκουμένης, ἐπὶ μυριά-
σων εἰ τήτοι μήκος, πλάτος δ' ἔλαττον ἢ ἡμισυ μι-
κρῶ τοῦ μήκους. Σχῆμα δ', ἂν τὶ τῶν γεωμετρι-
κῶν τινὲ σχημάτων εἰκάσῃς, ἕως τὴν Σικελίαν τρι-
γώνῳ· ἢ τῶν ἄλλων γνωρίμων τινὲ σχημάτων, οἷον
τὴν Ἰβηρίαν βύρση, τὴν Πελοπόννησον πλατάνου
φύλλῳ· ὅσω δ' ἂν μεῖζον ἢ τὸ τεμνόμενον, τοσῶδε
καὶ δλοσχερεστέρας πρέποι ἂν ποιῆσθαι τὰς τομὰς.

Ἡ μὲν οὖν οἰκουμένη διῆχα διήρηται, τῷ τε Ταύ-
ρῳ καὶ τῇ ἐπὶ στήλας θαλάττῃ· καλῶς εἰς τὰ τοῦ βο-
ρείου καὶ τοῦ νοτίου μέρους. Καὶ ἡ μὲν Ἰνδικὴ
περιώριστα πολλοῖς· καὶ γὰρ ὄρεα καὶ ποταμῶ καὶ
θαλάττῃ, καὶ ἐνὶ ὀνόματι, ὥς ἔθνος ἐνὸς ἔθνους·
ἕτερε καὶ τετράπλευρος ὁρθῶς λέγεται, καὶ ὁμοβοει-

δῆς· ἡ δ' Ἀριανὴ ἤτιον μὲν τὸ εὐπερίγραφον ἔχει, διὰ τὸ τὴν ἱσπερίαν πλευρὰν συγκεχύσθαι· διώρι-
σται δ' ὅμως ταῖς τε τρισὶ πλευραῖς ὡς ἂν εὐθείαις·
καὶ τῷ ὀνόματι ὡς ἂν ἑνὸς ἔθνους. Ἢ δὲ τρίτη
σφραγὶς τελέως ἀπερίγραφός ἐστιν, οὐπω γὰρ ἀφο-
ρισθεῖσα· ἦτε γὰρ κοινὴ πλευρὰ αὐτῇ τε καὶ τῇ
Ἀριανῇ· συγκεχύται ὡς προεῖρηται· καὶ ἡ νότιος
πλευρὰ ἀργότατα εἰληπται· οὔτε περιγράφει τὴν
σφραγίδα, διὰ μέσης τε αὐτῆς βαδίζουσα, καὶ πολ-
λὰ μέρη ἀπολείπουσα πρὸς νότον· οὔτε μῆκος ὑπο-
γράφει τὸ μέγιστον· τὸ γὰρ προσάρκτιον πλευρὸν
μεῖζον· οὐδ' ὁ Εὐφράτης ἑσπερίον ἐστὶ πλευρὸν,
οὐδ' εἰ ἐπ' εὐθείας ῥέοι· τῶν ἄκρων αὐτοῦ μὴ ἐπὶ
τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κειμένων· τί γὰρ μᾶλλον
ἑσπερίον, ἢ νότιον; Χωρὶς δὲ τούτων ὀλίγης οὔσης
τῆς ἐπὶ θάλατταν λοιπῆς τὴν Κιλικίον καὶ τὴν Σι-
ριακὴν, τὸ μὴ μέχρι δεῦρο προάγειν δεῖν τὴν σφρα-
γίδα, οὐ πιθανόν, τῆς τε Σιμιράμιδος καὶ τοῦ Νί-
νου Σύρων λεγομένων· ὧν τῆς μὲν ἡ Βαβυλὼν κτί-
σμα καὶ βασιλείου· τοῦ δὲ Νίνος, ὡς ἂν μητρόπολις
τῆς Συρίας· καὶ τῆς διαλέκτου δὲ μέχρι νῦν διαμε-
νούσης τῆς αὐτῆς, τοῖς τε ἐκτὸς τοῦ Εὐφράτου καὶ
τοῖς ἐντός. Τὰ ἐνταῦθα μέντοι τοιοῦτω διασπαῖν
μερισμῷ ἔθνος γνωριμώτατον, καὶ τὰ μέρη συνά-
πτειν τοῖς ἄλλοις ἐθνεσίν, ἥκιστα ἂν πρόποι. Οὐδὲ γὰρ
ὑπὸ μεγέθους ἀπηναγκάσθαι λέγοι ἂν. καὶ γὰρ
τὸ μέχρι θαλάττης, οὐ μὴν πῶς ἂν ἐξισάζοιτο τῇ Ἰν-
δικῇ· ἀλλ' οὐδὲ τῇ Ἀριανῇ, προσλαβὼν καὶ τὸ μέ-
χρι τῶν ὄρων τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τῆς Ἀ-

γύπτου. Ὡστε πολὺ κρεῖττον ἢν μέχρι δεῦρο προελθεῖν, τῆς τρίτης εἰπόντα σφραγίδος, τοσαύτη προσθήκη τῇ μέχρι τῆς Συριακῆς θαλάττης, τὸ μὲν νότιον πλευρὸν οὐχ ὥσπερ ἐκείνος εἶπεν ἔχον, οὐδ' ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Καρμανίας εὐθύς τὴν δεξιὰν παραλίαν εἰσπλέοντι παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Εὐφράτου, καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ὄροις τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Βαβυλωνίας συνάπτον, ἥπερ ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ διορίζοντος τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν ἀπὸ τῆς ἄλλης ἡπείρου, εἰς ἑφεξῆς αὐτὸν τοῦτον διεξίον διήκοντά μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ Πηλουσίου, καὶ εἰς τοῦ Κανωβικοῦ στόματος τοῦ Νείλου· τοῦτο μὲν τὸ νότιον πλευρὸν· τὸ δὲ λοιπὸν ἐσπίριον, τὴν ἀπὸ τοῦ Κανωβικοῦ στόματος μέχρι τῆς Κιλικίας παραλίαν.

Τετάρτη δ' ἂν εἴη σφραγὶς ἡ συνεστῶσα ἔκ τε τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, καὶ τῆς Αἰγύπτου πάσης, καὶ τῆς Αἰθιοπίας. ταύτης δὲ τῆς μερίδος, μῆκος μὲν ἔσται τὸ ἀφοριζόμενον, ὑπὸ δυοῖν μεσημβρινῶν· ὁ μὲν γὰρ γράφεται διὰ τοῦ δυσμικωτάτου σημείου, τοῦ ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ διὰ τοῦ ἐωθινωτάτου· πλάτος δὲ, τὸ μεταξὺ δυοῖν παραλλήλων· ὧν ὁ μὲν γράφεται διὰ τοῦ βορειοτάτου σημείου, ὁ δὲ διὰ τοῦ νοτιωτάτου· ἐπὶ γὰρ τῶν ἀνωμάλων σχημάτων ἐφ' ὧν πλευραῖς οὐ δυνατόν ἀφορῆσαι πλάτος καὶ μῆκος, οὕτω τὸ μέγεθος ἀφοριστέον. Καθόλου δὲ νοητέον, ὅτι οὐχ ὡσαύτως λέγεται μῆκος καὶ πλάτος, ἐπὶ ὅλου καὶ μέρους·

ἀλλ' ἐφ' ὅλου μὲν τὸ μῆζον διάστημα καλεῖται μῆ-
κος, τὸ δ' ἔλαττον, πλάτος· ἐπὶ μέρους δὲ μήκος
μὲν τὸ παράλληλον τῷ τοῦ ὅλου μήκει τμήμα ἐκείνου
ὁπότερον ἂν ᾖ ἢ μῆζον, κἄν τὸ ληφθὲν διάστημα ἐν
τῷ πλάτει μῆζον ἢ τοῦ ληφθέντος ἐν τῷ μήκει δια-
στήματος. Διὸ καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ
δύσιν μηκυνομένης, ἀπὸ δὲ ἄρκτων ἐπὶ νότον πλα-
τυνομένης, καὶ τοῦ μὲν μήκους ἐπὶ παραλλήλου τι-
νὸς τῷ ἰσημερινῷ γραφομένου, τοῦ δὲ πλάτους ἐπὶ
μεσημβρινοῦ, δεῖ καὶ τῶν μερῶν λαμβάνεσθαι,
μήκη μὲν τὰ παράλληλα τῷ μήκει τμήματα αὐτῆς,
πλάτη δὲ τὰ τῷ πλάτει. οὕτω γὰρ ἂν ἁμεινον ὑπο-
γράφοιτο, πρῶτον μὲν τὸ μέγεθος τῆς οἰκουμένης
ὅλης· ἔπειτα δὲ καὶ ἡ διάθesis καὶ τὸ σχῆμα τῶν
μερῶν, καθ' ἃ μὲν ἀπολείπειν, καθ' ἃ δὲ πλεονά-
ζουσιν φαινόμενων τῇ τοιαύτῃ παραθέσει.

Ἐρατοσθένης δὲ τὸ μὲν τῆς οἰκουμένης λαμβάνει
μήκος ἐπὶ τῆς διὰ Σιηλῶν καὶ Κασπίων πυλῶν, καὶ
Κανκάσου γραμμῆς, ὡς ἂν εὐθείας· τὸ δὲ τῆς τρί-
της μερίδος, ἐπὶ τῆς διὰ Κασπίων πυλῶν καὶ Θαψά-
κου· τὸ δὲ τῆς τετάρτης, ἐπὶ τῆς διὰ Θαψάκου καὶ
Ἡρώων πόλεως, μέχρι τῆς παραλίας τῆς μεταξὺ τῶν
στομάτων τοῦ Νεῖλου, ἀνάγκη καταστρέφειν εἰς τοὺς
περὶ Κάνωβον καὶ Ἀλεξάνδρειαν τόπους· ἐνταῦθα
γάρ ἐστι τὸ ἔσχατον σιόμα τὸ καλούμενον Κανωβι-
κὸν τε καὶ Ἡρακλεωτικόν. Εἴτ' οὖν ἐπ' εὐθείας ἀλ-
λήλοις τὰ μήκη τίθουσιν, εἴθ' ὡς ἂν γωνίαν ποιοῦν-
τα κατὰ Θάψακον· ἀλλ' ὅτι γε οὐ παράλληλον οὐ-
δέτερον τῷ τῆς οἰκουμένης μήκει, φανερόν ἐστιν ἔ-

αὐτῶν ὧν εἶρηκεν αὐτός. Τὸ μὲν γὰρ τῆς οἰκουμένης
 μῆκος διὰ τοῦ Ταύρου γράφει, καὶ τῆς ἐπ' εὐθείας
 μέχρι στηλῶν θαλάττης, κατὰ γραμμὴν τὴν διὰ τοῦ
 Καυκάσου καὶ Ῥόδου καὶ Ἀθηνῶν· ἀπὸ δὲ Ῥόδου
 εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὸν δι' αὐτῶν μεσημβρινόν,
 οὐ πολὺ ἐλάττους φησὶ τῶν τετρακισχιλίων εἶναι
 σταδίων· ὥστε τοσοῦτον καὶ οἱ παράλληλοι διέχοισιν
 ὧν ἀλλήλων, ὅ, τε διὰ Ῥόδου καὶ ὁ δι' Ἀλεξανδρείας.
 ὁ δ' αὐτός πῶς ἐστι τοῖσι, ὁ διὰ τῆς Ἱερῶν πόλεως,
 ἢ νοτιώτερός γε τούτου· ὥς θ' ἡ συμπίπτουσα γραμμὴ
 τούτῳ γε τῷ παραλλήλῳ καὶ τὸ διὰ Ῥόδου καὶ Κασπίων
 πύλων, εἴτε εὐθεῖα, εἴτε κεκλασμένη, οὐκ ἂν εἴη παρ-
 ἀλληλος οὐδετέρα. Οὐκ εὖ γοῦν λαμβάνεται τὰ μήκη·
 οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ αἱ διαβόρειοι λαμβάνοντα μερίδες.
 Ἄλλ' ἐπὶ τὸν Ἰππαρχον πρότερον ἐπανιόντες, τὰ
 εἰς ἰδῶμεν. Πάλιν γὰρ πλάσας ἑαυτῷ λήμματα,
 γεωμετρικῶς ἀνασκευάζει τὰ ὑπ' ἐκείνου τυπωδῶς
 λεγόμενα. Φησὶ γὰρ αὐτὸν λέγειν τὸ ἐκ Βαβυλῶνος
 εἰς μὲν Κασπίους πύλας διάστημα σταδίων ἑξακισχι-
 λίων ἐπτάκισιων· εἰς δὲ τοὺς ὄρους τῆς Καρμανίας
 καὶ Περσίδος πλειόνων ἢ ἐννακισχιλίων· ὅπερ ἐπὶ
 γραμμῆς κεῖται πρὸς ἰσημερινὰς ἀνατολὰς εὐθείας
 ἀγομένης· γίνεσθαι δὲ ταύτην κάθετον ἐπὶ τὴν κοι-
 νὴν πλευρὰν τῆς τε δευτέρας καὶ τῆς τρίτης σφραγι-
 δος· ὥστε κατ' αὐτὸν συνίστασθαι τρίγωνον ὀρθο-
 γώνιον, ὀρθὴν ἔχοντα τὴν πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Καρ-
 μανίας, καὶ τὴν ὑποτείνουσαν εἶναι ἐλάττω μιᾶς
 τῶν περὶ τὴν ὀρθὴν ἔχουσῶν. δεῖν οὖν τὴν Περσίδα
 τῆς δευτέρας περὶ τὴν σφραγίδος. Πρὸς ταῦτα δ' εἰ-

ρηται, ὅτι οὐθ' ἢ ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν Καρμανίαν ἐπὶ παραλλήλου λαμβάνεται, οὐθ' ἢ διορίζουσα εὐθεΐα τὰς σφραγίδας μεσημβρινὴ εἴρηται· ὥστ' οὐδὲν εἴρηται πρὸς αὐτόν· οὐδὲ τὸ ἐπιφερόμενον. Εἰρηκότος γὰρ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς μὲν Βαβυλῶνα τοὺς λεχθέντας, εἰς Σοῦσα δὲ σταδίους εἶναι τετρακισχιλίους ἐννακοσίους, ἀπὸ δὲ Βαβυλῶνος τρισηκίους τετρακοσίους· πάλιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁρηθεὶς ὑποθέσεων, ἀμβλυγώνιον τρίγωνον συνίστασθαι φησι πρὸς τε ταῖς Κασπίαις πύλαις καὶ Σούσοις καὶ Βαβυλῶνι, τὴν ἀμβλείαν ἔχον γωνίαν πρὸς Σούσοις, τὰ δὲ τῶν πλευρῶν μήκη τὰ ἐκκαίμενα· εἴτ' ἐπιλογίζεται, διότι συμβῆσεται κατὰ τὰς ὑποθέσεις ταύτας, τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἐπὶ τοῦ διὰ Βαβυλῶνος καὶ Σούσων παραλλήλου δυσημικωτέραν ἔχειν τὴν κοινὴν τομὴν τῆς κοινῆς τομῆς τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου, καὶ τῆς ἀπὸ Κασπίων πυλῶν καθηκούσης εὐθείας ἐπὶ τοὺς ὕρους τοὺς τῆς Καρμανίας καὶ τῆς Περσίδος, πλείους τῶν τετρακισχιλίων καὶ τετρακοσίων· σχεδὸν δὴ τι πρὸς τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἡμισίαν ὀρθῆς ποιεῖν γωνίαν τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν καὶ τῶν ὅρων τῆς τε Καρμανίας καὶ τῆς Περσίδος· καὶ νεύειν αὐτὴν ἐπὶ τὰ μέσα τῆς τε μεσημβρίας καὶ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς· ταύτη δ' εἶναι παράλληλον τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ὥστε καὶ τοῦτον ἀπὸ τῶν ὀρῶν οὐκ ἐπὶ μεσημβρίαν ῥεῖν, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης, ἀλλὰ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς, καθάπερ ἐν τοῖς ἀρχαίοις πίναξι καταγέγρα-

πται. Τίς οὖν συγχωρήσει τὸ νῦν συσταθὲν τρίγωνον ἀμβλυγώνιον εἶναι, μὴ συγχωρῶν ὀρθογώνιον εἶναι τὸ περιέχον αὐτό; τίς δ' ἐπὶ παραλλήλου κειμένην τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Σοῦσα μίαν τῶν τὴν ἀμβλείαν περιεχουσῶν, τὴν ὅλην μὴ συγχωρῶν τὴν μέχρι Καρμανίας; τίς δὲ τῷ Ἰνδῷ παραλλήλον τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Καρμανίας; ὧν χωρὶς κενὸς ἂν εἴη ὁ συλλογισμός. Χωρὶς δὲ τούτων, κῆκεῖνος εἶρηκεν, ὅτι φορβοειδὲς ἔστι τὸ σχῆμα τῆς Ἰνδικῆς· καὶ καθάπερ ἡ ἑωθινή πλευρὰ περιέσπασται πολὺ πρὸς ἑω, καὶ μάλιστα τῷ ἐσχάτῳ ἀκρωτηρίῳ, ὃ καὶ πρὸς μεσημβρίαν προπίπτει πλέον παρὰ τὴν ἄλλην ἡύδα, οὕτω καὶ ἡ παρὰ τὸν Ἰνδὸν πλευρὰ.

Πάντα δὲ ταῦτα λέγει γεωμετρικῶς ἐλέγχων, οὐ πιθανῶς. Ταῦτα δὲ καὶ αὐτὸς ἐπενέγκας ἑαυτῷ ἀπολύεται, φήσας, εἰ μὲν παρὰ μικρὰ διαστήματα ὑπῆρχεν ὁ ἔλεγχος, συγγνῶναι ἂν ἦν· ἐπειδὴ δὲ παρὰ χιλιάδας σταδίων φαίνεται διαπίπτων, οὐκ εἶναι συγγνωστά· καίτοι ἐκεῖνόν γε καὶ παρὰ τετρακοσίους σταδίους αἰσθητὰ ἀποφαίνεσθαι τὰ παραλλάγματα, ὥς ἐπὶ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου καὶ τοῦ διὰ Ρόδου. Ἔστι δὲ τὸ πρὸς αἰϋθυσιν οὐχ ἀπλοῦν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν πλάτει μείζονι, τὸ δ' ἐλάττονι. μείζονι μὲν εἰ αὐτῷ τῷ ὀφθαλμῷ πιστεύομεν ἡ καρποῖς ἡ κρύσεσιν αἰρών πρὸς τὴν τῶν κλιμάτων κρίσιν· ἐλάττονι δ' ἂν, δι' ὀργάνων γνωμονικῶν, ἢ διοπτρικῶν. Ὁ μὲν οὖν δι' Ἀθηνῶν παραλλήλος, γνωμονικῶς ληφθεὶς καὶ ὁ διὰ Ρόδου καὶ Καρίας, εἰκό

ως ἐν σταδίοις τοσούτοις αἰσθητὴν ἐποίησιν τὴν δια-
φορὰν. Ὁ δ' ἐν πλάτει μὲν τρισχιλίων σταδίων μήκει
ἔ καὶ τετρακισμυρίων ὄρους, πελάγους δὲ τρισμυ-
ρίων λαμβάνων τὴν ἀπὸ θύσεως ἐπ' ἰσημερινᾶς ἀνα-
ολὴν γραμμὴν, καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τὸ μέρος, τὰ
ἐν νότια ὀνομάζων, τὰ δὲ βόρεια, καὶ ταῦτα πλιν-
ῖα καλῶν καὶ σφραγίδας· νοείσθω πῶς καὶ ταῦτα
ἴγει, καὶ πλευρὰ τὰ μὲν ἄρκτικά, τὰ δὲ νότια·
αὐτὰ πῶς τὰ μὲν ἐσπέρια, τὰ δὲ ἐσθινά· καὶ τὸ μὲν
απαπολὺ διαμαρτανόμενον παρορῶν, ὑπαχέτω λό-
γον· δίκαιον γάρ· τὸ δὲ παρὰ μικρὸν οὐδὲ παρι-
ῶν ἔλεγκτός ἐστιν. Ἐνταῦθα δ' οὐδετέρως αὐτῷ
προσάγεται τις ἔλεγχος. οὔτε γάρ τῶν ἐν τοσούτοις
λάτει γεωμετρικὴ τις δύναται εἶναι ἀπὸδεξις·
ὅτ' ἐν οἷς ἐπιχειρεῖ γεωμετρεῖν, ὁμολογουμένοις
ρῆται λήμμασιν, ἀλλ' ἐαυτῷ πλάσας.

Βέλτιον δὲ παρὰ τῆς τετάρτης λέγειν μερίδος·
προστίθῃσι δὲ καὶ τὸ τοῦ φιλαίτιου καὶ τοῦ μένον-
ος ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὑποθέσεων ἢ τῶν παραπλησίων.
Ὅντο μὲν γὰρ ὁρθῶς ἐπιτιμᾷ, διότι μῆκος ὀνομά-
ζε τῆς μερίδος ταύτης τὴν ἀπὸ Θαψάκου μέχρις Αἰ-
γύπτου γραμμὴν· ὥσπερ εἴ τις παραλληλογράμμου
ἦν διόμετρον μῆκος αὐτοῦ φαίη. Οὐ γὰρ ἐπὶ τοῦ
ὑποῦ παραλλήλου κεῖται ἢ τε Θαψάκος, καὶ ἢ τῆς
ἑγύπτου παραλλία, ἀλλ' ἐπὶ διεστῶτων πολὺ ἀλλή-
λων· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ διαγωνίῳ πως ἄγεται καὶ λο-
γὴ ἢ ἀπὸ Θαψάκου εἰς Αἴγυπτον. Τὸ δὲ θαυμάζειν
ὡς ἐθαύρησεν εἰπεῖν ἐξικισχιλίων σταδίων, τὸ ἀπὸ
ἱεροσολίου εἰς Θαψάκον, πλειόνων ὄντων ἢ ἑπτα

κισχιλίων, οὐκ ὀρθῶς. Λαβὼν γὰρ δι' ἀποδεί-
 μὲν, ὅτι ὁ διὰ Πηλουσίου παράλληλος τοῦ διὰ
 βυλῶνος πλείους ἢ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους
 δίοις νοτιώτερός ἐστι, κατ' Ἐρατοσθένη δὲ (ὡς
 ται) διότι τοῦ διὰ Βαβυλῶνος ὁ διὰ τῆς Θαψά-
 ἄρκτικώτερος τετρακισχιλίους ὀκτακοσίους σταδι-
 οὺς συμπίπτειν φησὶ πλείους τῶν ἐπτακισχιλίων.
 οὖν κατ' Ἐρατοσθένη δεικνύται ἡ τοσαύτη ἀπό-
 σις τοῦ διὰ Βαβυλῶνος παραλλήλου ἀπὸ τοῦ διὰ
 ψάκου ζητῶ· ὅτι μὲν γὰρ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Βο-
 λῶνα τοσοῦτόν ἐστιν, εἴρηκεν ἐκεῖνος· ὅτι δὲ
 ἀπὸ τοῦ δι' ἑκατέρου παραλλήλου ἐπὶ τὸ διὰ Θι-
 ρου, οὐκ εἴρηκεν. οὐδὲ γὰρ, ὅτι ἐπὶ τ' αὐτοῦ
 σημβρινοῦ ἐστιν ἡ Θάψακος καὶ ἡ Βαβυλῶν.
 ναντία γὰρ αὐτὸς ὁ Ἰππαρχος ἔδειξε, κατ' Ἐρα-
 σθένη πλείους ἢ δισχιλίους σταδίους συμβαίνειν ὁ-
 τολικωτέραν εἶναι τὴν Βαβυλῶνα τῆς Θαψάκου.
 μῆς τε παρατίθεμεν τὰς Ἐρατοσθένους ἀποφά-
 εις αἷς τὸν Τύγριν καὶ τὸν Εὐφράτην ἐγκυκλοῦσ-
 τὴν τε Μεσσοποταμίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν, κα-
 πλείον γε τῆς ἐγκυκλώσεως τὸν Εὐφράτην ποι-
 ἀπὸ γὰρ τῶν ἄρκτων ἐπὶ μεσημβρίαν ὄνεντα,
 στρέφειν πρὸς τὰς ἀνατολάς, ἐκπίπτειν δὲ ἐπὶ
 μεσημβρίαν. Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ μεσημβρίαν ἀπὸ τῶν
 πταιν ὁδός, ὡς μεσημβρινοῦ τινός ἐστιν· ἡ δ'
 τὰς ἀνατολάς ἐπιστροφή, καὶ ἐπὶ τὴν Βαβυλι-
 ἔκκενυσις τε ἐστὶν ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ οὐκ
 εὐθείας, διὰ τὴν φηθεῖσαν ἐγκύκλωσιν. Τὴν δ'
 ὁδὸν εἴρηκε τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων στα-

τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ Θαψάκου, παρὰ τὸν Εὐ-
 α- ρράτην προσθεῖς, καθάπερ ἐπίτηδες, τοῦ μήτινα
 α- εὐθείαν αὐτὴν δεῖξασθαι καὶ μέτρον τοῦ μεταξὺ δυ-
 ε- οῖν παραλλήλων διαστήματος. Μὴ δεδομένου δὲ
 τούτου, κενὸν ἔστι καὶ τὸ ἐφεξῆς δεικνυσθαι δοκοῦν,
 ὅτι συνισταμένου ὀρθογωνίου τριγώνου πρὸς τε Πη-
 λουσίῳ καὶ Θαψάκῳ καὶ τῇ τομῇ τοῦ τε διὰ Θαψά-
 κου παραλλήλου, καὶ τοῦ διὰ Πηλουσίου μεσημ-
 βρινοῦ, μία τῶν περὶ τὴν ὀρθὴν ἢ ἐπὶ τοῦ μεσημ-
 βρινοῦ μείζων ἔσται τῆς ὑπὸ τὴν ὀρθὴν τοῦ ἀπὸ
 Θαψάκου εἰς Πηλούσιον. Κενὸν δὲ καὶ τὸ συνάπτον
 τοῦτ' ἀπὸ μὴ συγχωρουμένου λήμματος κατασκευα-
 ζόμενον. Οὐ γὰρ δὴ δίδεται τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπὶ
 τὸν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὸν εἶναι διάστη-
 μα τετρακισχιλίων σταδίων ὀκτακοσίων. ἐλλέγεται
 γὰρ ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῶν μὴ συγχωρουμένων ὑπ' Ἐρατο-
 σθένηους κατεσκευαστά τοῦτο τὸν Ἰππαρχον· ἵνα
 δ' ἀνίσχυρον ᾗ τὸ ὑπὸ ἐκείνου διδόμενον, λαβὼν
 τὸ εἶναι πλείους ἢ ἑννακισχιλίους ἐκ Βαβυλῶνος ἐπὶ
 τὴν ἐκ Κασπίων πυλῶν οὕτως ἀγομένην γραμμὴν ὅς
 ἐκείνος εἴρηκεν ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Καρμανίας, ἐδεί-
 κνυε τὸ αὐτό.

Οὐ τοῦτο οὖν λεκτέον πρὸς τὸν Ἐρατοσθένη,
 ἀλλ' ὅτι τῶν ἐν πλάτει λεγομένων καὶ μεγεθῶν καὶ
 σχημάτων, εἶναι τὶ δεῖ μέτρον· καὶ ὅπου μὲν μῦλ-
 λον, ὅπου δὲ ἔλαττον συγχωρητέον. Ληφθέντος γὰρ
 τοῦ τῶν ὀρῶν πλάτους τῶν ἐπὶ τὰς ἰσημερινὰς ἀνα-
 τολὰς ἐκτεινομένων τρισχιλιῶν σταδίων, ὁμοίως δὲ
 καὶ τοῦ τῆς θαλάττης τῆς μέχρι στηλῶν, μῦλλον ἢ

τις συγχωρήσειεν ὡς ἐπὶ μιᾷ γραμμῇ ἐξετάζεσθαι
 τὰς παραλλήλας ἐκείνης ἐν τῷ αὐτῷ πλάτει ἄγομι-
 νας, ἢ τὰς συμπιπτούσας· καὶ τῶν συμπιπτονσῶ-
 τας ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ πλάτει τὴν σύμπτωσιν ἔχου-
 σας, ἢ τὰς ἐκτός. ὡσαύτως καὶ διῶσταμένας μέχ-
 τοῦ μὴ ἐκβαίνειν τοῦ πλάτους ἢ τὰς ἐκβαινούσας
 καὶ τὰς ἐν μείζονι μήκει μᾶλλον, ἢ τὰς ἐν ἐλάττω·
 καὶ γὰρ ἡ ἀνισότης τῶν μηκῶν συγκρύνεται ἂν μᾶλ-
 λον, καὶ ἡ ἀνομοιότης τῶν σχημάτων· οἷον ἐν τῇ
 πλάτει τοῦ Ταύρου παντός καὶ τῆς μέχρι στηλῶν θα-
 λάττης, ὑποκειμένων τρισχιλίων σταδίων, νοεῖται
 εἶναι παραλληλόγραμμον χωρίον, τὸ περιγράφον τὸ
 τε ὄρος ἅπαν καὶ τὴν λεχθεῖσαν θάλατταν. Ἐκ-
 οὖν διέλης εἰς πλείω παραλληλόγραμμα τὸ μῆκος
 καὶ τὴν διάμετρον ὅλου τὸ τούτου λάβης καὶ τῶν με-
 ρῶν, φάδιον ἂν ἢ τοῦ ὅλου διάμετρος ἢ αὐτὴ λογι-
 σθεῖν παραλλήλός τε καὶ ὕψι τῇ κατὰ τὸ μῆκος πλευ-
 ρῇ, ἥτις ἢ ἐν τοῖς μέρεσι· καὶ ὅσω γ' ἂν ἦτιον
 τὸ παραλληλόγραμμον τὸ ληφθὲν ἐν μέρει, τοσοῦ-
 τόν μᾶλλον τοῦτ' ἂν συμβαίνοι. ἦτε γὰρ λοξότης τῇ
 διαμέτρῳ ἦτιον ἀπειλέγεται, καὶ ἡ ἀνισότης τοῦ
 μήκους ἐν τοῖς μεγάλοις· ὥστ' οὐδ' ἂν ὀκνήσειας ἐπὶ
 αὐτῶν τὴν διάμετρον εἶπαι μῆκος τοῦ σχήματος.
 Ἐάν οὖν τὴν διάμετρον λοξώσης μᾶλλον, ὥς τε ἐκ-
 πεσεῖν ἔξω τῶν πλευρῶν ἐκατέρας, ἢ τῆς γε ἐτέρας
 οὐκ ἂν ὁμοίως εἶναι ταῦτα συμβαίνοι· τοιοῦτον δὲ ἡ
 λέγω τὸ μέτρον τῶν ἐν πλάτει λεγομένων. "Ο δ', ἀπὸ
 τῶν Κασπίων πυλῶν, τὴν μὲν δι' αὐτῶν τῶν ὀρεῶν
 λαμβάνων, ὡς ἂν ἐπὶ ταυτοῦ παραλλήλου μέχρι στη-

ἀγομένην, τὴν δ' ἀπονέουσιν εἰς Θάψακον
 ὅς ἐξω πολὺ τῶν ὁρῶν· καὶ πάλιν ἐκ Θαψάκου
 ἰσικβάλλων ἄλλην μέχρις Αἰγύπτου τοσοῦτον ἐπι-
 ιβάνουσιν πλάτος, εἴτα τῷ μήκει τῷ ταύτης κα-
 ιστρῶν τὸ τοῦ χωρίου μήκος, διάμετρον τετρα-
 ρου καταμετρεῖν δι' ὁδῶν τὸ τοῦ τετραγώνου μή-
 . "Όταν δὲ μὴ διάμετρος ᾖ, ἀλλὰ κεκλασμένη ἡ
 μμη, πολὺ μᾶλλον ἂν ὁδῶν πλημμελεῖν. κεκλα-
 νη γάρ ἐστιν ἡ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν διὰ Θαψά-
 πρὸς τὸν Νεῖλον ἀγομένη. Πρὸς μὲν Ἐρατο-
 σθένη ταῦτα.

Πρὸς δὲ τὸν Ἰππαρχον ἀκρίβη, ὅτι ἐχρῆν ὡς
 ἡγορίαν πεπαιγμένην τῶν ὑπ' ἐκείνου λεχθέντων,
 ὡ καὶ ἐπανόρθωσιν τινα ποιήσασθαι τῶν ἡμαρ-
 τῶν· ὅπερ ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἐκείνος δὲ εἰ καὶ πού-
 του πεφρόντικε, κελεύει ἡμᾶς τοῖς ἀρχαίοις πείναξι
 ἰσέχειν, δεομένοις παμπόλλῳ τινὶ μεζονος ἐπα-
 θώσεως ἢ ὁ Ἐρατοσθένης πείναξ προσδεῖται.
 ἢ τὸ ἐπιφερόμενον δ' ἐπιχείρημα τῆς αὐτῆς ἐξε-
 μοχθηρίας. Λαμβάνει γὰρ ἐν λήμματι τὸ ἐκ τῶν
 διδομένων κατασκευασθὲν, ὡς ἡλέξαμεν ἡμεῖς,
 Θαψάκου Βαβυλῶν ἀνατολικωτέρα ἐστὶν οὐ πλεί-
 ν ἢ χιλίοις σταδίοις· ὥστ' εἰ καὶ πᾶν συνάγεται
 πλείοσιν ἢ δισχιλίοις καὶ τετρακοσίοις σταδίοις
 τολικωτέραν αὐτὴν εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων ὑπὸ
 Ἐρατοσθένους, οἳ ἐπὶ τὴν τοῦ Τίγριδος διά-
 σταν, ἢ Ἀλέξανδρος διέβη, ἀπὸ Θαψάκου ἐστὶ
 τομος σταδίων δισχιλίων τετρακοσίων. ὁ δὲ Τί-
 ; καὶ ὁ Εὐφράτης ἐγκυκλωσάμενοι τὴν Μισοπο-

ταμίαν, τέως μὲν ἐπ' ἀνατολὰς φέρονται, εἴτ' ἐπιστρέφουσι πρὸς νότον, καὶ πλησιάζουσι τότε ἄλλήλοισι τὸ ἄμα, καὶ Βαβυλῶνι· οὐδὲν ἄτοπον συμβαίνει τῷ λόγῳ. Πλημμυλεῖ δὲ καὶ ἐν τῷ ἑξῆς ἐπιχειρήματι, ἐν ᾧ συνάγειν βούλεται, ὅτι τὴν ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Κασπίους πύλας ὁδὸν, ἣν μυρίων σταδίων Ἐρατοσθένης εἴρηκεν, οὐκ ἐπ' εὐθείας ἀναμεμετρημένην ὥς ἐπ' εὐθείας παραδίδωσι, τῆς εὐθείας πολὺ ἐλάττωτος οὕσης. Ἴδ' ἔφοδός ἐστιν αὐτῷ τοιαύτη. Φησὶν εἶναι καὶ κατ' Ἐρατοσθένη τὸν αὐτὸν μεσημβρινόν, τὸν τε διὰ τοῦ Κανωβικοῦ στόματος, καὶ τὸν διὰ Κνανέων· διέχειν δὲ τοῦτον τοῦ διὰ Θαψάκου ἑξακισχιλίους τριακοσίους σταδίους· τὰς δὲ Κνανέας τοῦ Κασπίου ὅρους ἑξακισχιλίους ἑξακοσίους, ὃ κῆται κατὰ τὴν ὑπέρθεσιν τὴν ἐπὶ τὸ Κάσπιον πέλαγος ἐκ Κολχίδος· ὥστε παρὰ τριακοσίους σταδίους, τὸ ἴσον εἶναι διάστημα ἀπὸ τοῦ διὰ Κνανέων μεσημβρινοῦ ἐπὶ τε Θάψακον καὶ ἐπὶ τὸ Κάσπιον· τρόπον δὲ τινα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι, τὴν τε Θάψακον καὶ τὸ Κάσπιον· τοῦτω δ' ἀκολουθεῖν, τὸ ἀφιστάναι ἴσον τὰς Κασπίους πύλας, Θαψάκου δὲ καὶ τοῦ Κασπίου, πολὺ ἐλάττωτος ἀφαισταναι τῶν μυρίων, ὅσους φησὶν ἀφαιστάναι Ἐρατοσθένης τῆς Θαψάκου· ἄρα πολὺ ἐλάττωτος ἢ μυρίους ἀφαιστάναι τοὺς ἐπ' εὐθείας. κυκλοπορίαν ἄρα εἶναι τοὺς μυρίους, οὓς λογίζεται ἑκάτερος ἐπ' εὐθείας ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Θάψακον. Ἐρῶμεν δὲ πρὸς αὐτόν, οἷοι τοῦ Ἐρατοσθένους ἐν πλάττει λαμβάνοντος εὐθείας, ὅτι οἰκῆδόν ἐστι γεωγραφίας· ἐν πλάττει δὲ καὶ

τὰς μεσημβριὰς, καὶ τὰς ἐπὶ μεσημβρινὴν ἀνατολήν, ἐκεῖνος γεωμετρικῶς αὐτὸν εὐθύνει, καὶ ὥς ἂν δι' ὀργάνων λῖθοι τις τούτων ἕκαστον· οὐδὲ αὐτὸς δι' ὀργάνων, ἀλλὰ μᾶλλον στοχασμῷ λαμβάνων καὶ τὸ πρὸς ὀρθάς καὶ τὸ παραλλήλους. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο ἁμαρτήματα. Ἐτερον δὲ τὸ, μηδὲ τὰ κείμενα παρ' ἐκείνῳ διαστήματα τίθεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, μηδὲ πρὸς ἐκεῖνα τὸν ἔλεγχον προσάγεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ πλατιόμενα. Διόπερ πρῶτον μὲν ἐκείνου τὸ ἀπὸ τοῦ στόματος ἐπὶ Φάσιν εἰπόντος σταδίων ὀκτακισχιλίων, καὶ προσθέντος τοὺς εἰς Διοσκουριᾶδα, ἐντεῦθεν δ' ἑξακοσίους· τὴν δ' ἀπὸ Διοσκουριάδος εἰς τὸ Κάσπιον ὑπέρθεσιν ἡμερῶν πέντε, εἴ τις κατ' αὐτὸν Ἰππαρχον εἰκάζεται λέγεσθαι ὅσον χιλίων σταδίων· ὥστε τὴν σύμπασαν κατ' Ἐρατοσθένη κεφαλαιωῦσθαι ἐννακισχιλίων ἑξακοσίων. Αὐτὸς οὖν τίμηκε καὶ φησὶν· ἐκ μὲν Κυανέων εἰς Φάσιν πεντακισχιλίους ἑξακοσίους, εἰς δὲ Κάσπιον ἐνθένδε ἄλλους χιλίους· ὥστ' οὐ κατ' Ἐρατοσθένη συμβαίνοι ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πως μεσημβρινοῦ τό, τε Κάσπιον εἶναι καὶ τὴν Θάλακον· ἀλλὰ κατ' αὐτόν. Φέρε δ' οὖν κατ' Ἐρατοσθένη· Πῶς οὖν τούτῳ ἔπεται τὸ, τὴν ἀπὸ τοῦ Κασπίου ἐπὶ Κασπίους πύλας ἴσην εἶναι τῇ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον;

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ὑπομνήματι ἀναλαβὼν πάλιν τὴν αὐτὴν ζήτησιν τὴν περὶ τῶν ὁρῶν τῶν κατὰ τὸν Ταύρον, περὶ ὧν ἱκανῶς εἰρήκαμεν, μεταβαίνει πρὸς τὰ βόρεια μέρη τῆς οἰκουμένης· εἴτ' ἐκτίθεται τὰ ῥηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους περὶ τῶν μετὰ τὸν

Πόρτον τόπων· ὅτι φησὶ τρεῖς ἄκρας ἀπὸ τῶν ἄρκτων καθήκειν. μίαν μὲν, ἐφ' ἧς ἡ Πελοπόννησος, δευτέραν δὲ τὴν Ἰταλικήν, τρίτην δὲ τὴν Λιγυστικήν· ὑφ' ὧν κόλπους ἀπολαμβάνεσθαι τὸν τε Ἀδριατικὸν καὶ τὸν Τυρρηνικόν. Ταῦτα δὲ ἐκθέμενος καθόλου, πειρᾶται τὰ καθέκαστα περὶ αὐτῶν λεγόμενα ἐλέγχειν γεωμετρικῶς μᾶλλον ἢ γεωγραφικῶς. Ἔστι δὲ τοσοῦτο τῶν ἡμαρτανομένων ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Ἑρατοσθένους τὸ πλήθος, καὶ ἔτι Τιμουθένους τοῦ τοὺς λιμένας συγγράψαντος (ὃν ἐπαινεῖ μὲν ἐκεῖνος μάλιστα τῶν ἄλλων· διαφωτῶν δ' ἐλέγχεται πρὸς αὐτὸν πλεῖστα) ὥστ' οὐκ ἄξιον ἡγοῦμαι διατιῆν, οὔτε ἐκείνους ἐπὶ τοσοῦτον διαμαρτάνοντας τῶν ὄντων, οὔτε τὸν Ἑπάρχον. Καὶ γὰρ οὗτος τὰ μὲν παραλείπει τῶν ἡμαρτημένων, τὰ δ' οὐκ ἐπαγορθεῖ, ἀλλ' ἐλέγχει μόνον ὅτι ψευδῶς ἢ μαχομένως εἴρηται. Αἰτιάσαιτο μὲν γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο τίς, ὅτι φησὶν ἄκρας τρεῖς τῆς Εὐρώπης· μίαν μὲν τιθεῖς, τὴν ἐφ' ἧς ἡ Πελοπόννησος· ἔχει γάρ τι πολυσχιδές. Καὶ γὰρ τὸ Σούνιον ἀκρωτηριάζει ὁμοίως τῇ Λακωνικῇ, οὐ πολὺ ἥττον μεσημβρινώτερον ὢν τῷ Μιλήῳ, καὶ κόλπον ἀπολαμβάνειν ἀξιόλογον. καὶ ἡ Θρακία Χερρόννησος ἀπολαμβάνει. πρὸς τὸ Σούνιον τὸν τε Μέλαινα κόλπον καὶ τοὺς ἐφεξῆς τοὺς Μακεδονικοὺς. Εἰ δ' οὖν παρήμην τοῦτο, καὶ τῶν διαστημάτων τὰ πλεῖστα φανερώς ψευδογραφούμενα, ἐλέγχει τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων ὑπερβαλλούσαν, καὶ οὐ δεομένην γεωμετρικῶν ἐλέγχων· ἀλλὰ φανερῶν, καὶ αὐτόθεν ἡμαρτυρεῖσθαι δυναμένων· οἷον ὅτι ἐξ Ἐπι-

υιου εστι μεσημβριον.

δρεία Καρία καὶ Ῥόδος· τῇ δὲ Λυ-
θμός. Πάντες γὰρ ὁμολογοῦσι πλειό-
ν ἐκ Καρίας ἐπὶ πορθμόν πλοῦν στα-
σιχίλιον· ὃ, τε μεσημβρινὸς ἐν μεγάλῳ
ιστήματι λαμβανόμενος δοθείη· ἂν δ' αὖ-
τι τοσοῦτον δυσμικωτέρῳ πρὸς τὸν ἑωθι-
ον ἢ Καρχηδὼν ἐστι τοῦ πορθμοῦ πρὸς
λον· ἐν δὲ τρισχιλίοις σταδίοις ἔχει κατα-
ἔλεγχον. Ὁ δὲ καὶ τὴν Ῥώμην τιθεὶς ἐπὶ
μεσημβρινοῦ; τὴν τοσοῦτον καὶ Καρχηδό-
μικωτέραν; ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει τῆς
ων ἀπειρίας, καὶ τούτων καὶ τῶν ἐφεξῆς
ισιν μέχρι στηλῶν.

πάρχῳ μὲν οὖν μὴ γεωγραφοῦντι; ἀλλ' ἐξ-
τά λεχθέντα ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τοῦ Ἑρατο-
ς; οἰκεῖον ἢ ἐπὶ πλείον τὰ καθ' ἕκαστα εὖ
· Ἡμεῖς δ' ἐν οἷς μὲν κατορθοῖ; τὸ πλείον
· ὅπου καὶ πλημμελεῖ, τὸν καθέκαστα οἰκεῖον
ῥήθην δεῖν προσάγειν, τὰ μὲν ἐπανορθοῦν
πᾶρ ὧν δ' ἀπολυόμενοι τὰς ἐπιφερομένας αἰ-
δ τοῦ Ἰππάρχου, καὶ αὐτὸν τὸν Ἰππάρχον συν-
μενῶπον τι φιλικῶς ἔρηκαν. Ἐν δὲ τούτοις
; ἥδη τὸν μὲν τελέως παρακαίοντα, τὸν δὲ δι-
εκαλοῦντα, ἀρκεῖν ὑπολαμβάνομεν· ἐν ἐν αὐτῇ

τῇ γεωγραφίᾳ τὰ ὄντα λέγοντες ἐπανορθώμεν αὐτον· Ἐφ' ὧν γὰρ συνεχῇ καὶ ἐπιπολάζοντά ἐστι τὰ ἁμαρτανόμενα, κρείττον μὴδὲ μεμνησθαι· πλὴν εἰ σπάνιόν τι καὶ καθόλου. ὅπερ πειρασόμεθα ποιεῖν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα. Καὶ νῦν δ' εἰρήσθω, ὅτι καὶ Τιμοσθένης καὶ Ἐρατοσθένης, καὶ οἱ ἔτι τούτων πρότεροι τε λέως ἡγνόουν τὰ τε Ἰβηρικά καὶ τὰ Κελτικά· μυρὶς δὲ μᾶλλον τὰ Γερμανικά καὶ τὰ Βρεττανικά· ὥς δ' αὐτως τὰ τῶν Γετῶν καὶ Βασταρνῶν. Ἐπιπολὺ δ' ἀγνοίας ἐτύγχανον ἀφιγμένοι, καὶ τῶν κατ' Ἰταλίαν καὶ τὸν Ἀδρίαν, καὶ τὸν Πόντον, καὶ τῶν ἐφεξῆς μισρῶν τῶν προσαρктиκῶν· εἰ καὶ τὰ τοιαῦτα ἴσως φιλαίτια. Τοῦ γὰρ Ἐρατοσθένους ἐπὶ τῶν πόρρως δημοσθηκότων τὰ παραδεδομένα φάσκοντος ἐρεῖν διαστήματα, μὴ δῆσχυριζομένου δέ, καὶ λέγοντος ὡς παρείλαβε, προστιθέντος δ' ἔστιν ὅπου τὰ ἐπ' εὐθείας μᾶλλον καὶ ἥτιον, οὐ δεῖ προσάγειν τὸν ἀκριβῆ ἔλεγχον τοῖς μὴ ὁμολογουμένοις πρὸς ἀλλήλη διαστήμασιν· ὅπερ ποιεῖν πειρᾶται ὁ Ἰππαρχος, ἔτι τοῖς πρότερον λεχθεῖσι, καὶ ἐν οἷς τὰ περὶ τῇ Τρκανίαν μέχρι Βακτριῶν καὶ τῶν ἐπέκεινα ἐθνῶν ἐκτίθεται διαστήματα· καὶ ἔτι τὰ ἀπὸ Κολχίδος ἐπὶ τὴν Τρκανίαν θάλατταν. Οὐ γὰρ ὁμοίως ἐπὶ τούτων ἐξεταστέον αὐτόν, καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἡπειρωτίν πάλιν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς οὕτω γνωρίμους τόπους· ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ τούτων γεωμετρικῶς ὅπερ ἔφην, ἀλλὰ γεωγραφικῶς μᾶλλον. Αἰτιασάμενος δ' οὖν τινὰ τῶν Αἰθιοπικῶν ἐπὶ τέλει τοῦ δευτέρου ὑπομνήματος τῶν πρὸς τὴν Ἐρατοσθένους

γεωγραφίαν πεποιημένων· ἐν τῷ τρίτῳ φησὶ, τὴν μὲν πλείω θεωρίαν ἔσσεσθαι μαθηματικὴν, ἐπὶ ποσὸν δὲ καὶ γεωγραφικὴν· οὐδ' ἐπὶ ποσὸν μέντοι δοκεῖ μοι ποιήσασθαι γεωγραφικὴν, ἀλλὰ πᾶσαν μαθηματικὴν, διδόντος καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους τὴν τοιαύτην πρόφασιν. Πολλαχοῦ γὰρ ἐκπίπτει πρὸς τὸ ἐπιστημονικώτερον τῆς προκειμένης ἱστορίας· ἐκπεσὼν δὲ, οὐκ ἀκριβεῖς, ἀλλ' ὁλοσχερεῖς ποιεῖται τὰς ὑποφάσεις· τρόπον τινὰ ἐν μὲν τοῖς γεωγραφικοῖς μαθηματικῶς, ἐν δὲ τοῖς μαθηματικοῖς γεωγραφικῶς ὢν· ὥστε πρὸς ἄμφω δίδωσιν ἀφορμὰς τοῖς ἀντιλέγουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ ὑπομνήματι καὶ δικαίως καὶ οὗτος, καὶ ὁ Τιμοσθένης· ὥστ' οὐδ' ἡμῖν καταλείπεται συνεπισκοπεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἱππάρχου λεχθεῖσιν.

II. Ἰδωμεν δὲ καὶ Ποσειδώνιον, ᾧ φησὶν ἐν τοῖς περὶ ὠκεανοῦ· δοκεῖ γὰρ ἐν αὐτοῖς τὰ πολλὰ γεωγραφεῖν, τὰ μὲν οἰκείως, τὰ δὲ μαθηματικώτερον. Οὐκ ἔτοπον οὖν ἔνια καὶ τῶν ὑπὸ τούτου λεγομένων διαιτῆσαι· τὰ μὲν νῦν, τὰ δ' ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, ὥς ἂν ὑποπίπτῃ μέτρου τινὸς ἐχομένου. Ἔστιν οὖν τὴν τῶν πρὸς γεωγραφίαν οἰκείων, τὸ τὴν γῆν ὅλην ὑποθέσθαι σφαιροειδῆ, καθάπερ καὶ τὸν κύσμον· καὶ τὰ ἄλλα παραδέξασθαι τὰ ἀκόλουθα τῇ ὑποθέσει ταύτῃ· τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὸ πεντάζωνον αὐτὴν εἶναι.

Φησὶ δὲ ὁ Ποσειδώνιος τῆς εἰς πέντε ζώνας διαιρέσεως ἀρχηγὸν γενέσθαι Παρμενίδην· ἀλλ' ἐκείνου μὲν σχεδὸν τι διπλασίαν ἀποφαίνειν τὸ πλάτος τῆς

διακεκαυμένην τῆς μεταξύ τῶν τροπικῶν, ὑπερ-
 πιπτούσης ἑκατέρων τῶν τροπικῶν εἰς τὸ ἐκτός κα-
 πρὸς ταῖς εὐκράτοις· Ἀριστοτέλῃ δὲ αὐτὴν καλεῖ
 τὴν μεταξύ τῶν τροπικῶν τὰς δὲ μεταξύ τῶν τροπι-
 κῶν καὶ τῶν ἀρκτικῶν εὐκράτους. Ἀμφοτέροις δ
 ἐπιτιμᾷ δικαίως. διακεκαυμένην γὰρ λέγεσθαι τ
 αἰοίκετον διὰ καῦμα· τῆς δὲ μεταξύ τῶν τροπικῶ
 πλέον ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ πλάτους, οἰκῆσιμόν ἐστιν ἐ
 τῶν ὑπὲρ Αἰγυπτίου στοχαζομένοις Αἰθιοπῶν, εἶπε
 τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ παντός πλάτους ἐστίν, ὃ διαιρε
 ῖν ἐκάτερα ὁ ἰσημερινός. Τούτου δὲ τὸ μὲν ἀπ
 τῆς Συήνης, ἥπερ ἐστὶν ὄριον τοῦ θειρινοῦ τραπι-
 κοῦ, εἰς Μερὸν εἰς πεντακισχίλιοι· τὸ δ' ἐνθὲν δ
 ἕως τῆς κινάμωμοφόρου παραλλήλου, ὅσπερ ἐστι
 ἀρχὴ τῆς διακεκαυμένης, τρισχιλίων. τοῦτο μὲν οὗ
 τὸ διάστημα πᾶν μετρητόν ἐστι, πλεῖται τὲ γὰρ κα
 ὁδεύεται· τὸ δ' ἐξῆς, μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ, λέγα
 δείκνυται κατὰ τὴν ὑπ' Ἐρατοσθένους γετομένη
 ἀναμέτρησιν τῆς γῆς, ὅτι ἔστι σταδίων ὀκτακισχιλίω
 ὀκτακοσίω, ὃν δὲ λόγον ἔχει τὰ ὀκτακισχίλια, πρὸ
 τὰ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια, τοῦτον ἂν ἔχοι τὸ μι
 ταξὺ τῶν τροπικῶν διάστημα πρὸς τὸ τῆς διακεκα
 μίνης πλάτος. Καὶ τῶν νεωτέρων δὲ ἀναμετρήσει
 εἰσαγῆται ἡ ἐλαχίστην ποιοῦσα τὴν γῆν, οἷαν ὁ Πο
 σειδώνιος ἐγκρίνει περὶ ὀκτωκαίδεκα μυριάδας οὐ
 σαν, περὶ ἥμισυ που ἀποφαίνει τὴν διακεκαυμένη
 τῆς μεταξύ τῶν τροπικῶν, ἢ μικρῶ τοῦ ἡμίσεος μεί
 ζονα· ἴσην δὲ καὶ τὴν αὐτὴν οὐδαμῶς. Τοῖς δ
 ἀρκτικοῖς, οὔτε παρὰ πᾶσιν ὅσιν, οὔτε τοῖς αὐτοῖ

αρχαχοῦ, τίς ἂν διορίζοι, πῶς εὐκρατοὺς αἶ περ
 ὂν ἀμετάπτωτοι; Τὸ μὲν οὖν μὴ πᾶσα πᾶσιν εἶναι
 οὐς ἀρκτικούς, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὸν ἔλεγχον· εἰ
 ἂς παρὰ τοῖς τῇν εὐκρατον οἰκοῦσιν εἶναι παρὰ
 ἅσι πρὸς οὐσπερ καὶ λέγεται μόνους εὐκρατος. Τὸ
 ἰ μὴ πανταχοῦ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ μεταπί-
 τειν, καλῶς εἰληπται.

Αὐτὸς δὲ διαιρῶν εἰς τὰς ζώνας, πέντε μὲν φησι
 ναι χρησίμους πρὸς τὰ οὐράνια. τούτων δὲ πε-
 σκίους δύο τὰς ὑπὸ τοῖς πόλοις μέχρι τῶν ἐχόντων
 οὐς τροπικούς ἀρκτικούς· ἑτεροσκίους δὲ τὰς ἐφεξῆς
 εὐταῖς δύο, μέχρι τῶν ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς οἰκούν-
 ον· ἀμφίσκιον δὲ τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν. Πρὸς
 τ' ἀνθρώπειαν, ταύτας τὲ καὶ δύο ἄλλας στενὰς
 εἰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς, καθ' ἃς ἡμισὺ πως μὴ οὐς
 ἐπὶ κορυφῇ ἐστὶν ὁ ἥλιος δίχα διαίρουμένης ὑπὸ
 ὧν τροπικῶν. ἔχειν γάρ τι ἴδιον τὰς ζώνας ταύτας,
 ὕψηλός τε ἰδίως, καὶ ἀμμώδεις ὑπαρχούσας καὶ
 χόρους, πλὴν σιλφίου, καὶ πυρωδῶν τινῶν καρπῶν
 ἰγνεαυμένων· ὅρη γὰρ μὴ εἶναι πλησίον, ὥστε τὰ
 φη προσκίπτοντα ὄμβρους ποιεῖν, μὴ δὲ δὴ πο-
 ῖμοις διαρρέεισθαι· διόπερ οὐλότριχας καὶ οὐλόκε-
 ρας, καὶ προχείλους καὶ πλατύρινας γεννᾶσθαι· τὰ
 ἐρ ἄκρα αὐτῶν συστρέφεισθαι· καὶ τοὺς ἐχθυοφά-
 νους δὲ κατὰ ταύτας τὰς ζώνας οἰκεῖν. Οὗτι δὲ ταῦτ'
 ἰα τῶν ζωνῶν τούτων δηλοῦν φησι τὸ τοὺς νοτιω-
 ρους αὐτῶν ἔχειν τὸ περιέχον εὐκρατώτερον, καὶ
 ἢ γῆν καρπιμωτέραν καὶ εὐὐδροτέραν.

¶ ΠΟΛΥΒΙΟΣ δὲ ποιεῖ ζώνας ἑξ· δύο μὲν τὰς

τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπτούσας, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων τὲ καὶ τῶν τροπικῶν καὶ δύο τὰς μεταξὺ τούτων καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. Ἡ μὲν οὖν εἰς πέντε διαίρεσις δοκεῖ μοι καὶ φυσικῶς ἅμα καὶ γεωγραφικῶς εἰρησθαι. Φυσικῶς μὲν, ὅτι καὶ πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ πρὸς τὴν τοῦ περιέχοντος κράσιν. πρὸς μὲν τὰ οὐράνια, ὅτι τοὺς περισκίλους καὶ τοὺς ἀμφισκίους οὕτως ἂν ἄριστε διοριζομένους συνδιορίζεται, καὶ τὰ περὶ τὴν θίαν τῶν ἀστρων ὁλοσχερεῖ τινι μερισμῷ λαμβάνοντα τὴν ἐξάλλαξιν· πρὸς δὲ τὴν τοῦ περιέχοντος κράσιν, ὅτι τῆς τούτου κράσεως πρὸς τὸν ἥλιον κρινομένης, διαφοραὶ τρεῖς εἰσιν αἱ γενικώταται, καὶ συντείνουσαι πρὸς τὰς τῶν ζώων, καὶ φυτῶν συστάσεις, καὶ τῶν ἄλλων ἡμισυ σταλεῖς τῶν ὑπὸ τῷ ἡέρι, καὶ ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ· ὑπερβολὴ θάλπου καὶ ἑλλειψις καὶ μεσότης. Αὕτη δὲ τῷ εἰς τὰς ζώνας μερισμῷ λαμβάνει τὴν οἰκείαν διαίρεσιν· αἱ γὰρ κατεψυγμέναι δύο τὴν ἑλλειψιν τοῦ θάλπου ὑπαγορεύουσιν, εἰς μίαν τοῦ περιέχοντος φύσιν συναγόμεναι· αἱ τὲ εὐκρατοὶ παραπλησίως εἰς μίαν τὴν μεσότητα ἄγονται· εἰς δὲ τὴν λοιπὴν ἡ λοιπὴ μία καὶ διακεκαυμένη. Ὅτι δὲ καὶ γεωγραφικός ἐστιν ὁ μερισμός, δῆλον. Ζητεῖ γὰρ ἡ γεωγραφία τῆς ἐτέρας τῶν εὐκράτων ἀφορίσαι τὸ οἰκούμενον ὑφ' ἡμῶν τμήμα· πρὸς δύοσι μὲν οὖν καὶ ἀνατολῇ θάλαττά ἐστιν ἡ περατοῦσα· πρὸς δὲ τὰ νότια καὶ τὰ βόρεια ὁ αἴθρ· ὁ μὲν μέσος ὁ εὐκρατος ὢν, καὶ φυτοῖς καὶ ζώοις· ὁ δὲ ἐφ' ἐκάτερα δύσκρατος, ὑπερβολῇ καὶ ἐλλείψει τοῦ θάλπου. Εἰς δὲ

τὰς τρεῖς διαφορὰς ταύτας ἐδέησε τῆς εἰς πέντε ζώ-
 νας διαιρέσεως. Τῷ γὰρ ἰσημερινῷ τμηθεῖσα ἡ
 σφαῖρα διέχα τῆς γῆς εἰς τε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον,
 ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσμέν καὶ τὸ νότιον, ὑπέγραψε τὰς τρεῖς
 διαφορὰς· τὰ μὲν γὰρ πρὸς τῷ ἰσημερινῷ καὶ τῇ
 διακεκαυμένῃ ζώνῃ διὰ καῦμα ἀοίκητά ἐστι· τὰ δὲ
 πρὸς τῷ πόλῳ διὰ ψυχρός· τὰ δὲ μέσα τὰ εὐκρατα
 καὶ οἰκήσιμα. Ὁ δὲ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς προστι-
 θεῖς, οὐκ ἀνάλογον ταῖς πέντε ταύταις προστίθῃσιν,
 οὐδ' ὁμοίᾳ κεχῶσμένας διαφορὰς, ἀλλ' ὥς ἂν εἰ καὶ
 ταῖς ἐθνικαῖς διαφοραῖς ἀπέφαινε ζώνας, ἄλλην μὲν
 τὴν Αἰθιοπικὴν, ἄλλην δὲ τὴν Σκυθικὴν, καὶ Κελ-
 τικὴν, τρίτην δὲ τὴν ἀνὰ μέσον.

Ὁ δὲ Πολύβιος τοῦτο μὲν οὐκ εὖ, τὸ ποιεῖν τι-
 νας ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διοριζομένας, δύο μὲν τὰς
 ὑποπιπτούσας αὐτοῖς, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων
 καὶ τῶν τροπικῶν· εἴρηται γὰρ, ὅτι τοῖς μεταπί-
 πτονσι σημείοις οὐχ ὀριστέον τὰ ἀμετάπτωτα. οὐδὲ
 τοῖς τροπικοῖς δὲ τῆς διακεκαυμένης ὅροις χρηστέον·
 καὶ γὰρ καὶ τοῦτ' εἴρηται. Τὴν διακεκαυμένην μὲν
 τοι διέχα διαιρῶν, πρὸς οὐ φαύλην ἐπίνοιαν φαίνε-
 ται κικινημένος, πρὸς ἣν, καὶ ὅλην διέχα διαιροῦμεν
 εὐφυῶς τὴν γῆν, εἰς τε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, καὶ
 τὸ νότιον τῷ ἰσημερινῷ (δῆλον γὰρ, ὅτι διαιρεῖται
 κατὰ ταύτην τὴν τομὴν,) καὶ ἡ διακεκαυμένη ποιεῖ
 τινὰ ἐπιτηδειότητα, ὥστε καὶ τὸ ἡμισφαίριον ἐκάτε-
 ρον ἐξ ὅλων συντετάχθαι τριῶν ζωνῶν ὁμοειδῶν τῶν
 ἐν θατέρῳ. Ἡ μὲν οὖν τοιαύτη τομὴ δέχεται τὴν
 εἰς ἑξ ζώνας διαίρεσιν· ἡ δὲ ἐτέρα οὐ πάνυ. Εὐ οὖν

τῷ διὰ τῶν πόλων δίχα τέμνης τὴν γῆν, οὐκ ἂν εἰ-
κώτως ἐκάτερον τῶν ἡμισφαιρίων, τό, τε ἐσπέριον,
καὶ τὸ ἀνατολικόν, τέμνοις εἰς ζώνας ἕξ, ἀλλὰ ἡ εἰς
πάντε ἀρκοῦσα ἂν εἴη· τὸ γὰρ ὁμοιοπαθές τῶν τμη-
μάτων ἁμφοτέρων τῆς διακεκαυμένης, ἃ ποιεῖ ὁ
ισημερινός, καὶ τὸ συγκεῖσθαι, περιττὴν, καὶ πε-
ριεργὸν ἀποφαίνει τὴν τομήν· ὁμοειδῶν μὲν οὐσῶν
καὶ τῶν εὐκράτων, καὶ τῶν κατεψυγμένων, ἀλλ' οὐ
συγκειμένων· οὕτως οὖν καὶ τὴν ὅλην τὴν ἐκ τῶν
τοιούτων ἡμισφαιρίων ἐπινουμένην ἀρκούντως ἂν
εἰς πέντε διαιροίης. Εἰδ' ὥσπερ Ἑρατοσθένης φη-
σιν, ὑποπίπτουσα τῷ ἰσημερινῷ ἔστιν εὐκρατος,
καθάπερ καὶ ὁ Πολύβιος ὁμοδοξεῖ· προστίθῃσι δ'
αὗτος, καὶ διότι ὑψηλοτάτη ἐστί· διόπερ καὶ κα-
τομβρεῖται, τῶν βορείων νεφῶν κατὰ τοὺς ἐτησίας
ἐκτὶ τοῖς ἀναστήμασι προσπιπτόντων πλείστων, πολὺ
πρεῖτον τρίτην τὴν εὐκρατον ταύτην ποιεῖν στεγὴν
τινα, ἣ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς συνάγειν. Συμπε-
ρεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν μέμνηται καὶ Πο-
σειδώνιος, τὸ καὶ τὰς μεταστάσεις ὀξυτέρας εἶναι
τὰς εἰς τὰ πλάγια· ὥς δ' αὐτως, καὶ τὰς ἀπ' ἀνα-
τολῆς ἐπὶ δύσιν τοῦ ἡλίου· ὀξύτεραι γάρ αἱ κατὰ
μεγίστου κύκλου τῶν ὁμοταχῶν κινήσεων.

Εἰσίσταται δ' ὁ Ποσειδώνιος τῷ Πολυβίῳ, διότι
φησὶ τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ οἴκησιν ὑψηλοτάτην·
οὐδὲ γὰρ εἶναι κατὰ τὴν σφαιρικὴν ἐπιφανείαν ὕψος
διὰ τὴν ὁμαλότητα, οὐδὲ δὴ ὄρεινήν εἶναι τὴν ὑπὸ
τῷ ἰσημερινῷ, ἀλλὰ μᾶλλον πεδιάδα, ἰσόπεδόν πως
ἢ ἐπιφανείᾳ τῆς θαλάττης· τοὺς δὲ πληροῦντας

τόν Νεῖλον ὄμβρους ἐκ τῶν Αἰθιοπικῶν ὕδρων συμ-
βαίνειν. Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐνταῦθα, ἐν ὅλλοις συγχω-
ρεῖ, φήσας ὑπονοεῖν ὅρη εἶναι τὰ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ,
πρὸς ἃ ἐκατέρωθεν ἀπὸ τῶν εὐκράτων ἀμφοῖν
προσπίπτοντα τὰ νέφη, ποιεῖν τοὺς ὄμβρους. Αὕτη
μὲν οὖν ἡ ἀνομολογία φανερά. Ἀλλὰ καὶ δοθέντος,
τοῦ ὄρεινῃν εἶναι τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, ἄλλη τις
ἀνακύπτειν ἂν δόξειεν. οἱ γὰρ αὐτοὶ σύρρουν φα-
σὶν εἶναι τὸν ὠκεανόν· πῶς οὖν ἔρη κατὰ μέσον
ιδρύουσιν αὐτόν; πλὴν ἡ νήσους τινὰς βούλονται
λέγειν. Ὅπως δὲ ποτε τοῦτ' ἔχει, τῆς γεωγραφικῆς
μερίδος ἔξω πίπτει· δοτέον δ' ἴσως τῷ προθιμένῳ
τὴν περὶ ὠκεανοῦ πραγματείαν ταῦτ' ἐξετάζειν.

Μνησθεῖς δὲ τῶν περιπλεῦσαι λεγομένων τὴν
Αἰβύην, Ἡρόδοτον μὲν οἴεσθαι φησὶν ὑπὸ Λαγρείου
πεμφθέντας τινὰς τελέσαι τὸν περίπλου. Ἡρα-
κλείδην δὲ τὸν Ποντικὸν ἐν διαλόγῳ ποιεῖν ἀφι-
γμένον παρὰ Γέλωνι μάγον τινὰ περιπλεῦσαι φά-
σκοντα. Ἀμάρτυρα δὲ ταῦτ' εἶναι φήσας, καὶ Εὐ-
δοξόν τινα Κυζικηνὸν θεωρὸν καὶ σπονδοφόρον τοῦ
πῶν Κορινθίων ἀγῶνος ἐλθεῖν εἰς Αἴγυπτον ἱστορεῖ
κατὰ τὸν δευτέρου Εὐεργέτην· συσταθῆναι δὲ καὶ
τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς περὶ αὐτόν, καὶ μάλιστα κατὰ
τοὺς ἀνάπλους τοῦ Νείλου, θαυμαστικὸν ὄντα τῶν
τοπικῶν ἰδιωμάτων ἅμα, καὶ οὐκ ἀπαίδευτον. Τυ-
χεῖν δὴ τινα Ἰνδὸν κομισθέντα ὥς τὸν βασιλεῖα ὑπὸ
τῶν φυλάκων τοῦ Ἀραβίου μυχοῦ, λεγόντων εὐρεῖν
αὐτόν ἡμιθανῆ κατασχεθέντα μόνον ἐν νηϊ, τὴν δ'
εἶη καὶ πόθεις, ἀγνοεῖν, μὴ συνιέντας τὴν διώλεκτον·

τὸν δὲ παραδοῦναι τοῖς διδάξουσιν ἑλληνίζειν. ἐκ-
μαθόντα δὲ διηγῆσασθαι, διότι ἐκ τῆς Ἰνδικῆς
πλέων περιπέσοι πλάνη, καὶ σωθεῖη δεῦρο, τοὺς
σύμπλους ἀποβαλὼν λιμῶ· ὑπολειφθέντα δὲ ὑπο-
σχέσθαι τὸν εἰς Ἰνδοὺς πλοῦν ἡγήσασθαι τοῖς ὑπὸ
τοῦ βασιλέως προχειρισθεῖσι· τούτων δὲ γενέσθαι
τὸν Εὐδοξον. Πλεύσαντα δὴ μετὰ δώρων, ἐπανελ-
θεῖν ἀντιφορτισάμενον ἀρώματα καὶ λίθους πολυ-
τελεῖς, ὧν τοὺς μὲν καταφέρουσι οἱ ποταμοὶ μετὰ
τῶν ψήφων, τοὺς δ' ὄρυκτοὺς εὗρισκουσιν, πεπηγό-
τας ἐξ ὑγροῦ, καθάπερ τὰ κρυστάλλινα παρ' ἡμῖν.
διαψευσθῆναι δὲ τῶν ἐλπίδων. ἀφελέσθαι γάρ
αὐτὸν ἅπαντα τὸν φθόρον τὸν Εὐεργέτην· Τελευ-
τήσαντος δ' ἐκείνου τὸν βίον, Κλεοπάτραν τὴν
γυναῖκα δεξάσθαι τὴν ἀρχήν· πάλιν οὖν καὶ ὑπὸ
ταύτης πεμφθῆναι τὸν Εὐδοξον μετὰ μείζονος πα-
ρασκευῆς. ἐπανιδόντα δ' ἀνέμοις παρενεχθῆναι
ὑπὲρ τὴν Αἰθιοπίαν. προσφερόμενον δὲ τισι τό-
ποις, ἐξοικειοῦσθαι τοὺς ἀνθρώπους μεταδόσει σι-
τίων τε καὶ οἴνου καὶ παλαθίδων, ὧν ἐκείνοις οὐ
μετῆν· ἀντὶ δὲ τούτων ὑδρείας τε τυγχάνειν καὶ κα-
θοδηγίας, ἀπογράφεσθαι τε τῶν θεμάτων ἔνια.
Εὐρόντα δ' ἀκρόπρωρον ξύλιγον ἐκ ναυαγίου ἵππον
ἔχον ἐγγεγλυμμένον, πυθόμενον ὥς ἀπὸ τῆς ἐσπέρας
πλεόντων τινῶν εἴη τὸ ναυάγιον τοῦτο, κομίζειν αὐ-
τὸ ἀναστρέψαντα πρὸς τὸν οἰκεῖον πλοῦν. σωθέν-
τα δ' εἰς Αἴγυπτον οὐκέτι τῆς Κλεοπάτρας ἡγουμέ-
νης, ἀλλὰ τοῦ παιδός, ἀφαιρεθῆναι πάλιν πάντα·
φωραθῆναι γὰρ νεοσφισμένον πολλά. Τὸ δ' ἀκρό-

πρῶρον φέροντα ἐς τὸ ἐμπόριον, δεικνύναι τοῖς
 ναυκλήροις, γινῶναι δὲ Γαδιριτῶν ὄν· τούτων γὰρ
 τοὺς μὲν ἐμπόρους μέγала στέλλειν πλοῖα· τοὺς δὲ
 πένητας μικρά, ἃ καλεῖν ἵππους, ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς πρῶ-
 ραῖς ἐπισήμων· τούτοις δὲ πλεῖν μέχρι τοῦ Αἰξου πο-
 ταμοῦ παρὰ τὴν Μαινρουσίαν ἀλιευμένους· ἀλλὰ τῶν
 δὴ ναυκλήρων τινὰς γνωρίσαι τὸ ἀκρόπρῳρον, ἐνὸς
 ἰῶν ἀπὸ τοῦ Αἰξου ποταμοῦ πορρόωτερον πλευσάν-
 των, καὶ μὴ σωθέντων ὑπάρξαν. Ἐκ δὲ τούτου συμ-
 βαλόντα τὸν Εὐδοξον, ὡς δυνατὸς εἴη ὁ περίπλους ὁ
 Αἰβυκός, πορευθέντα οἴκαδε, τὴν οὐσίαν ἐνθήμερον
 πᾶσαν ἐξορμήσαι. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δικαιαρχίαν,
 εἰς εἰς Μασσαλίαν ἐλθεῖν, καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν
 μέχρι Γαδείρων, πανταχοῦ δὲ διακωδωνίζοντα ταῦτα
 καὶ χρηματιζόμενον κατασκευάσασθαι πλοῖον μέγα
 καὶ ἐφόλκια δύο λέμβοις ληστρικοῖς ὅμοια, ἐμβι-
 βάσασθαι τε μουσικὰ παιδισκῆρια καὶ ἱατροὺς καὶ
 ἄλλους τεχνίτας, ἔπειτα πλεῖν ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν με-
 τέωρον ζεφύροις συνεχέσι. Καμνόντων δὲ τῷ πλῶ-
 τῶν συνόντων, ἄκοντα ἐπουρίσαι πρὸς γῆν, δεδο-
 κότα τὰς πλημμυρίδας καὶ τὰς ἀμπώτεις καὶ δὴ καὶ
 συμβῆναι ὅπερ ἐδεδίδει· καθίσαι γὰρ τὸ πλοῖον,
 ἡσυχῇ δὲ, ὥστε μὴδ' ἀθροῖν διαλυθῆναι, ἀλλὰ φθῆ-
 ναι τὰ φορτία σωθέντα εἰς γῆν, καὶ τῶν ξύλων τὰ
 πλείστα· ἐξ ὧν τρίτον λέμβον συμπηξάμενον πεν-
 τηκοντόρου πάρισον πλεῖν, ἕως ἀνθρώποις συνέμιξ-
 τὰ αὐτὰ ῥήματα φθεγγομένοις, ἅπερ πρότερον ἀπο
 γέγραπται· ἅμα δὲ τοῦτό τε γινῶναι, ὅτι τε οἱ ἐν-
 ταῦθα ἄνθρωποι ὁμοεθνεῖς εἶεν τοῖς Αἰθίοψιν ἐκε-

ροῖς, καὶ οἱ ὅμοιοι ἐν τῇ Βόγῳ βασιλείᾳ. Ἀφέντα δὲ τὸν ἐπὶ Ἰνδοὺς πλοῦν ἀναστρέφειν· ἐν δὲ τῷ παράλλῳ νήσον εὐνδρον καὶ εὐδενδρον ἐρήμην ἰδόντα σημειώσασθαι· σωθέντα δὲ εἰς τὴν Μαυρουσίαν, διαθέμενον τοὺς λέμβους, περὶ κομισθῆναι πρὸς τὸν Βόγον, καὶ συμβουλευεῖν αὐτῷ τὴν ναυστολίαν ἐπανελεῖσθαι ταύτην· ἰσχύσαι δ' εἰς τὰναντία τοὺς φίλους ὑποτείνοντας φόβον, μὴ συμβῇ τὴν χώραν εὐεπιβούλευτον γενέσθαι, δειχθείσης παρόδου τοῖς ἔξωθεν ἐπιστρατεύειν ἐθέλουσιν· ὥς δ' ἐπύθετο λόγῳ μὲν πεμπόμενον ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν ἀναχθεῖσαν ναυστολίαν, ἔργῳ δ' ἐκτεθῆσόμενον εἰς ἐρήμην τινὰ νῆσον, ἐκφυγεῖν εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, καὶ κείθεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν διάβαι. Πάλιν δὲ κατασκευασάμενον στρογγύλον πλοῖον, καὶ μακρὸν πεντηκόντορον, ὥστε τῷ μὲν πελαγίζειν, τῷ δὲ πειραῖσθαι τῆς γῆς, ἐνθέμενον γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ σπέρματα καὶ οἰκιδύμους, δρῆσαι πρὸς τὸν αὐτὸν περίπλουν· διανοούμενον εἰ βραδύνοιτο ὁ πλοῦς, ἐνδιαχειμῶσαι τῇ προσεσκεμμένῃ νήσῳ, καὶ σπείραντα καὶ ἀνελόμενον τοὺς καρπούς, τελέσαι τὸν ἐγνωσμένον ἐξ ἡρχῆς πλοῦν.

Ἐγὼ μὲν οὖν, φησὶ, μέχοι τῆς περὶ τὸν Εὐδοξὸν ἱστορίας ἤκω· τί δ' ὕστερον συνέβη, τοὺς ἐκ Γαδείρων καὶ τῆς Ἰβηρίας εἰκὸς εἰδέναι.. Ἐκ πάντων δὴ τούτων φησὶ δείκνυσθαι, διότι ἡ οἰκουμένη κύκλῳ περιβέβηται τῷ ὠκεανῷ.

Οὐ γὰρ μιν δεσμός περιβάλλεται ἡπείροιο,

Ἀλλ' ἐς ἀπειρεσίην κέχυται, τό μιν οὐτι μαιίνει.
Θαυμαστός δὲ κατὰ πάντα ἐστὶν ὁ Ποσειδώνιος, τὸν

τοῦ μάγον περιπλουν ὃν Ἡρακλείδης εἶπεν, ῥτυρον νομίσας, καὶ αὐτῶν τῶν ὑπὸ Διαιρέου φθίντων ὧν Ἡρόδοτος ιστορεῖ· τὸ δὲ Βεργαῖον ἡμα τοῦτο ἐν πίστεως μέρει τιθεῖς, εἶδ' ὑπ' αὐ- πεπλασμένον, εἴτ' ἄλλων πλασάντων πιστευθέν. γὰρ ἡ πιθανύτης πρῶτον μὲν τῆς κατὰ τὸν Ἰν- περιπετείας; ὃ γὰρ Ἀράβιος κόλπος ποταμοῦ στενός ἐστι καὶ μακρὸς ἐπὶ μυρίους πον. στα- ῖς μέχρι τοῦ στόματος, καὶ τούτου στενοῦ παν- κειν ὄντος· οὐκ εἰκὸς δ' οὐτ' ἔξω πον τὸν πλοῦν τας εἰς τὸν κόλπον παρῶσθῃναι τοὺς Ἰνδοὺς ἐπλάνην· τὰ γὰρ στενὰ ἀπὸ τοῦ στόματος δη- ει·ν ἔμειλλε τὴν πλάνην· οὐτ' εἰς τὸν κόλπον ἐπί- ῖς καταχθεῖσιν, ἔτι πλάνης ἦν πρόφασις καὶ ἀνέ- ἁσιτάων. Αἰμῶν τε πῶς περιμῖδον ἅπαντας λλυμένους σφῶς πλὴν ἐνός; περιγενόμενός τε ἱκανὸς ἦν μόνος, κατευθύνειν τὸ πλοῖον οὐ μι- ὃν, τὰ γε τηλικαῦτα πελάγη διαίρειν δυνάμε- ; τίς δ' ἡ ὀξύμαθία τῆς διαλέκτου, ἀφ' ἧς ἱκα- ἦν πείσαι τὸν βασιλέα, ὥς θυγάμενος τοῦ πλοῦ ηγήσασθαι; τίς δ' ἡ σπάνις τῷ Εὐεργέτῃ τῶν ἄτων καθηγεμόνων; ἤδη γνωρίζομένης ὑπὸ πόλ- τῆς ταύτῃ θαλύτης; Ὁ δὲ δὴ σπονδοφόρος θεωρὸς τῶν Κυζικηνῶν πῶς ἄφεις τὴν πόλιν, εἰς ἣς ἔπλει; πῶς δὲ ἐπιστεύθη τηλικαύτην χρεῖαν; δ' ἐπαριῶν ἀφαιρεθεῖς πάντα παρὰ τὴν ἐλπίδα, ἀτιμωθεῖς, ἔτι μείζονα ἐπιστεύθη παρασκευῆν ὢν; Ἐπανίων δὲ, καὶ παρεντεχθεῖς εἰς τὴν Αἰ- ῖαν, τίνος χάριν ἢ τὰς διαλέκτους ὑπεγράφετο,

ἣ τὸ ἀκρόπρωρον ἐπυνθάνετο τῆς ὑλιάδος πόθει
 πέσοι; τὸ γὰρ μαθεῖν ὅτι ἀπὸ δύσεως ἦν πλεό-
 ναυάγιον, οὐδενὸς ἔμελλεν ὑπάρξειν σημεῖον,
 καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἀπὸ δύσεως πλεῖν κατὰ τὴν
 νοδον. Ἐλθὼν οὖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, φωραθεὶς
 νεοσφισμένος πολλὰ, πῶς οὐκ ἐκολάσθη;
 καὶ περιῆει τοὺς ναυκλήρους διαπυνθανόμενος,
 κνὺς ἅμα τὸ ἀκρόπρωρον. Ὁ δὲ γνωρίσας,
 θαυμαστός; ὁ δὲ πιστεύσας οὐχὶ θαυμασιώτε
 καὶ κατ' ἐλπίδα τοιαύτην ἐπανιών εἰς τὴν οἰκί-
 καὶ μετοικισμὸν ἐκείθεν ποιησάμενος εἰς τὰ ἔξω
 λῶν. Ἄλλ' οὐδ' ἐξὸν ἦν ἄνευ προστάγματος ἐξ-
 ξανδρείας ἀνάγεσθαι· καὶ ταῦτα νεοσφισμένῳ
 σιλικὰ χρήματα. οὐδέ γε λαθεῖν ἐκπλαύσαντα ἐ-
 χετο τοσαύτη φρουρᾷ κεκλισμένου τοῦ λιμένος,
 τῶν ἄλλων ἐξόδων, ὅσην καὶ νῦν ἔτι διαμένον
 ἔγνωμεν ἡμεῖς ἐπιδημοῦντες τῇ Ἀλεξανδρείᾳ π-
 χρόνον· καίτοι τὰ νῦν πολὺ ἀνεῖται Ῥωμαίων ἐ-
 τω· αἱ βασιλικαὶ δὲ φρουραὶ πολὺ ἦσαν πικ-
 ραι. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀπῆρεν εἰς τὰ Γάδειρα, καὶ
 πηγησάμενος ἔπλεε βασιλικῶς, καὶ διαλυθέντος
 τοῦ πλοίου, πῶς μὲν ἐναυπηγήσατο τρίτον
 βον ἐν τῇ ἐρήμῳ; πῶς δὲ πλέων πάλιν, καὶ εἰ
 τοὺς ἱσπερινούς Αἰθίοπας τοῖς ἰώοις ὁμογλώττι
 οὐκ ᾤρέχθη διανύσαι τὸν ἐξῆς πλοῦν, οὕτω χα-
 ῶν πρὸς τὸ φιλέκδημον, μικρὸν ἔχειν ἐλπίδας λο-
 τὸ ἄγνωστον; ἀλλ' ἀφείς ταῦτα, τῆς διὰ Βε-
 ναυτιλίας ἐπεθύμησε; πῶς δ' ἔγνω τὴν λάθρᾳ
 αὐτοῦ συνισταμένην ἐπιβουλήν; τί δὲ τοῦτ' ἔην

Βόγῳ πλεονέκτημα, ὃ τοῦ ἀνθρώπου ἀφανισμός, ἐξὸν ἄλλως ἀποπέμψασθαι; γνοὺς δὲ τὴν ἐπιβουλήν, πῶς ἔφθη φυγῶν εἰς ἀσφαλεῖς τόπους; Ἐκαστον γάρ τῶν τοιούτων οὐκ ἀδύνατον μὲν, ἀλλὰ χαλεπὸν καὶ σπανίως γενόμενον μετὰ τύχης τινός· τῷ δ' εὐτυχεῖν αἰεὶ συνέβαινεν εἰς κινδύνους καθισταμένῳ συνεχεῖς. Πῶς δ' οὐκ ἔδεισεν ἀποδράς τὸν Βόγον, πλεῖν πάλιν παρὰ τὴν Λιβύην σὺν παρασκευῇ δυναμένη συνοικῆσαι νῆσον; Οὐ πολὺ οὖν ἀπολείπεται ταῦτα τῶν Πυθίου καὶ Εὐημέρου καὶ Ἀντιφάνους ψευσμάτων. Ἄλλ' ἐκείνοις μὲν συγγνώμη, τοῦτ' αὐτὸ ἐπιτηδεύουσιν, ὥς περ τοῖς θάναματοποιοῖς· τῷ δ' ἀποδεικτικῷ, καὶ φιλοσύφῳ, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ πρωτείων ἀγωνιζομένῳ, τίς ἂν συγγνοίη; ταῦτα μὲν οὖν οὐκ εὖ.

Τὸ δὲ ἐξαλερῆσθαι τὴν γῆν ποτὲ, καὶ ἰξήματα λαμβάνειν, καὶ μεταβολὰς τὰς ἐκ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ὅσα διηριθμησάμεθα καὶ ἡμεῖς, ὀρθῶς κεῖται παρ' αὐτῷ· πρὸς ὃ, καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος εὖ παρατίθησιν, ὅτι ἐνδέχεται καὶ μὴ πλάσμα εἶναι τὸ περὶ τῆς νήσου τῆς Ἀτλαντίδος· περὶ ἧς ἐκάλενος ἱστορῆσαι Σόλωνα φησὶ πεπυσμένον παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων· ὥς ὑπάρχουσα ποτὲ ἀφανισθεῖη, τὸ μέγεθος οὐκ ἐλάττων ἡπείρου· καὶ τοῦτο βέλτιον οἶται λέγειν ἢ διότι ὁ πλάσας αὐτὴν ἠφάνισεν, ὥς ὁ ποιητὴς τὸ τῶν Ἀχαιῶν τεῖχος. Εἰκάσει δὲ καὶ τὴν τῶν Κίμβρων καὶ τῶν συγγενῶν ἐξάντασιν ἐκ τῆς οἰκείας γενέσθαι κατὰ θαλάττης ἔρροδον, οὐκ ἀθρόαν συμβύσιν. Ἐπονοεῖ δὲ τὸ τῆς

οἰκουμένης μῆκος ἑπτὰ πού μυριάδων σταδίων ὑπάρ-
χον, ἡμισυ εἶναι τοῦ ὅλου κύκλου καθ' ὃν εἰληπται·
ὥστε φησὶν ἀπὸ τῆς δύσεως Εὐρώη πλέων ἐν τοσαύ-
ταις μυριάσιν ἔλθοι ἂν εἰς Ἰνδοῦς.

Ἐπιχειρήσας δὲ αἰτιᾶσθαι τοὺς οὕτω τὰς ἡπεί-
ρους διορίσαντας, ἀλλὰ μὴ παραλλήλοις τισὶ τῷ ἰση-
μερινῷ, δι' ὧν ἔμελλον ἐξαλλάξεις δείκνυσθαι ζώων
τὰ καὶ φυτῶν καὶ ἁέρων, τῶν μὲν τῇ κατεψυγμένῃ
συναπτόντων, τῶν δὲ τῇ διασκεκαυμένῃ· ὥστε οἷον ἐν
ζώνας εἶναι τὰς ἡπείρους· ἀνασκευάζει πάλιν, καὶ
ἐν ἀλύσει δίκην γίνεται, ἐπαινῶν πάλιν τὴν αὖσαν
διαίρεσιν, θετικὴν ποιούμενος τὴν ζήτησιν, πρὸς
οὐδὲν χρησίμως. Αἱ γὰρ τοιαῦται διατάξεις οὐκ ἔκ
προνοίας γίνονται, καθάπερ οὐδ' αἱ κατὰ τὰ ἔθνη
διαφοραὶ, οὐδὲ διάλεκτοι, ἀλλὰ κατὰ ἐπίπτωσιν
καὶ συντυχίαν· καὶ τέχνη τε καὶ δυνάμεις καὶ ἐπι-
τηδεύσεις ἀρξάντων τινῶν κρατοῦσιν αἱ πλείους ἐν
ὁποῖῳ οὖν κλίματι. Ἔστι δέ τι καὶ περὶ τὰ κλίματα·
ὥστε τὰ μὲν φύσει ἐστὶν ἐπιχώρια τισὶ, τὰ δὲ θέσει
καὶ ἀσκήσει. Οὐ γὰρ φύσει Ἀθηναῖοι μὲν φιλολό-
γοι, Λακεδαιμόνιοι δ' οὐ· καὶ οἱ ἔτι ἑγγυτέρω,
Θηβαῖοι· ἀλλὰ μᾶλλον ἔθει· οὕτως οὐδὲ Βαβυλώ-
νιοι φύσει φιλόσοφοι καὶ Αἰγύπτιοι· ἀλλ' ἀσκήσει
καὶ ἔθει. καὶ ἵππων δὲ καὶ βοῶν ἀρετὰς, καὶ ἄλλων
ζώων, οὐ τόποι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσκήσεις ποιοῦ-
σιν. Ὁ δὲ συγγεῖ ταῦτα. Ἐπαινῶν δὲ τὴν τοιαύτην
διαίρεσιν τῶν ἡπείρων, οἷα νῦν ἐστὶ, παραδείγματι
χρηται, τῷ τοῦς Ἰνδοῦς τῶν Αἰθιοπῶν διαφέρειν,
ὄντων ἐν τῇ Αἰθιοπῇ· εὐεργιστέρους γὰρ εἶναι καὶ ἔτι

τον ἔψασθαι τῇ ξηρασίᾳ τοῦ περιέχοντος· διὸ καὶ Ὅμηρον πάντας λέγοντα Αἰθίοπας δίχῃ διαλεῖν,

Οἱ μὲν δυσσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος·
 εἰσάγοντα τὴν ἑτέραν οἰκουμένην, ἣν οὐκ εἶδεν Ὅμηρος, δουλεύειν ὑποθάσει· καὶ ἔδει, φησὶ, μεταγράφειν οὕτως·

Οἱ μὲν ἀπερχομένου Ὑπερίονος,
 ὄλον ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ περικλίνοντος.

Πρῶτον μὲν οὖν οἱ πρὸς Αἰγύπτῳ Αἰθίοπες, καὶ αὐτοὶ δίχῃ διαιροῦνται· οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἰσὶν, οἱ δ' ἐν τῇ Αἰβύῃ, οὐδὲν διαφέροντες ἀλλήλων. ἔπειθ' Ὅμηρος οὐ διὰ τοῦτο διαίρει τοὺς Αἰθίοπας, ἢ ὅτι τοὺς Ἰνδοὺς ἦδει τινὰς τοιούτους τοῖς σώμασιν· οὐ δὲ γὰρ ἀρχὴν εἶδέναι τοὺς Ἰνδοὺς εἰκὸς Ὅμηρον. ὅπου οὐδ' ὁ γε Εὐεργέτης κατὰ τὸν Εὐδῶξιον μῦθον ἦδει τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικήν, οὐδὲ τὸν πλοῦν τὸν ἐπ' αὐτῇ· ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὴν λεχθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν πρότερον διαίρεσιν. Ἐκεῖ δὲ καὶ περὶ τῆς γραφῆς τῆς Κρατητείου διηγήσαμεν, ὅτι οὐδὲν διαφέρει, οὕτως ἢ ἐκείνως γράφειν, εἰ δὲ τοῦτο μὲν διαφέρειν φησὶ· κρεῖττον δ' οὕτως εἶναι μεταθεῖναι, οἱ μὲν ἀπερχομένου. Τί οὖν διαφέρει τοῦτο τοῦ, οἱ μὲν δυσσομένου; πᾶν γὰρ τὸ τμήμα τὸ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ ἐπὶ δύσιν, δύσιν καλεῖται, καθάπερ καὶ τὸ τοῦ δρέζοντος ἡμικύκλιον· ὅπερ καὶ Ἀράτος ἐπισημαίνεται,

— ἥκιστα ἀπρην

Μίσγονται δύσεις τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλησιν.
 Ἐκ δ' ἐπὶ τῆς Κρατητείου γραφῆς βέλτιον οὕτω, φη-

σειε τίς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρισταρχείου δεῖν. Τοσαῦτα καὶ πρὸς Ποσειδώνιον. Πολλὰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τυγχάνει τῆς προσηκούσης διαίτης ἅσα γεωγραφικὰ· ὅσα δὲ φυσικώτερα, ἐπισκεπτέον ἐν ἄλλοις, ἢ οὐδὲ φροντιστέον· πολὺ γὰρ ἐστὶ τὸ αἰτιολογικὸν παρὰ αὐτοῖς, καὶ τὸ Ἀριστοτελεῖζον, ὅπερ ἐκκλίνουσιν οἱ ἡμέτεροι διὰ τὴν ἐπὶ κρυψιν τῶν αἰτιῶν.

IV. Πολύβιος δὲ τὴν Εὐρώπην χωρογραφῶν, τοὺς μὲν ἀρχαίους ἔαν φησὶ, τοὺς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἐξετάζειν Δικαιαρχόν τε καὶ Ἐρατοσθένη τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ τῆς γεωγραφίας, καὶ Πυθίαν, ὑφ' οὗ παρακρουσθῆναι πολλούς· ὅλην μὲν τοι Βρεττανικὴν ἐμβατὸν ἐπελθεῖν φάσκοντος, τὴν δὲ περίμετρον πλειόνων ἢ τεττάρων μυριάδων ἀποδόντος τῆς νήσου. προσιωροῦσαντος δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Θούλης καὶ τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς οὔτε γῆ κατ' αὐτὸν ὑπῆρχεν ἔτι, οὔτε θάλαττα, οὔτ' ἀῆρ, ἀλλὰ σύγκριμά τι ἐκ τούτων πλεῖμονι θαλαττίῳ ἰοικός, ἐν ᾧ φησὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν αἰωρῆσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ τοῦτον ὥς ἂν δεσμὸν εἶναι τῶν ὅλων, μὴ ποτε πορευτὸν, μὴ τε πλωτὸν ὑπάρχοντα. τὸ μὲν οὖν τῷ πλεῖμονι ἰοικός αὐτὸς ἐωρακέναι, τ' ἄλλα δὲ λέγειν ἐξ ἀκοῆς. Ταῦτα μὲν τὰ τοῦ Πυθίου· καὶ διότι ἐπαγελθὼν ἐνθύνει, πᾶσαν ἐπέλθοι τὴν παρωικαντικὴν τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ Γοδείρων ἕως Ταναῶδος.

Φησὶ δ' οὖν ὁ Πολύβιος ἄπιστον καὶ αὐτὸ τοῦτο, πῶς ἰδιώτῃ ἀνθρώπῳ καὶ πένητι τοσαῦτα διαστήματα πλωτὰ καὶ πορευτὰ γένοιτο; τὸν δ' Ἐρα-

τοσθινη διαπορήσαντα εἰ χρή πιστεύειν τοῦτοις,
 ὁμως περὶ τῆς Βρεττανικῆς πεπιστευμένοι καὶ τῶν
 κατὰ Γάδειρα καὶ τὴν Ἰβηρίαν· πολὺ δὲ φησι βέλ-
 τιον τῷ Μαισηνίῳ πιστεύειν ἢ τοῦτω. Ὁ μὲν τοί γε
 εἰς μίαν χώραν τὴν Παγγαλίαν λέγει πλεῦσαι· ὁ δὲ
 καὶ μέχρι τῶν τοῦ κόσμου περάτων καταπτευμένοι
 τὴν προσάρκτιον Εὐρώπην πῦσαν, ἣν οὐδ' ἂν τῷ
 Ἑρμῇ πιστεῦσαι τις λέγοντι. Ἐρατοσθινη δὲ τὸν
 μὲν Εὐήμερον Βεργαῖον καλεῖν, Πυθίαν δὲ πιστεύ-
 ει· καὶ ταῦτα δὲ, μὴ τε Δικαιάρχου πιστεύσαντος.
 Τῷ μὲν οὖν μὴ τε Δικαιάρχου πιστεύσαντος, γε-
 λοῖον· ὥσπερ ἐκείνῳ χρήσασθαι κἀνονι προσῆκον,
 καθ' οὗ τοσούτους ἐλέγχους αὐτὸς προφέρειται. Ἐρα-
 τοσθίνους δὲ εἴρηται ἢ περὶ τὰ ἐσπέρια καὶ τὰ ἀρ-
 κτικά τῆς Εὐρώπης ἄγνοια. Ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν καὶ
 Δικαιάρχῳ συγγνώμη, τοῖς μὴ κατιδοῦσι τοὺς τό-
 πους ἐκείνους. Πολυβίῳ δὲ καὶ Ποσειδωνίῳ τίς ἂν
 συγγνοίη; Ἀλλὰ μὴν Πολύβιός γε ἐστὶν ὁ ὅλας δο-
 γματικὰς καλῶν ἀποφάσεις, ἃς ποιᾷται περὶ τῶν
 ἐν τοῦτοις τοῖς τόποις διαστημάτων, καὶ ἐν ἄλλοις
 πολλοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἐν οἷς ἐκείνους ἐλέγχει καθαρῶν.
 Τοῦ γοῦν Δικαιάρχου μυρίους μὲν εἰπόντος τοὺς ἐπὶ
 στήλας ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου σταδίους, πλείους δὲ
 τούτων τοὺς ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν μέχρι τοῦ μυχοῦ· τοῦ
 δ' ἐπὶ στήλας τὸ μέχρι τοῦ πορθμοῦ, τρισχιλίους
 ἀποδόντος, ὥς γίνεσθαι τὸ λοιπὸν ἑπτακισχιλίους
 τὸ ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι στηλῶν τοὺς μὲν τρισχιλίους
 εἶναι φησὶν, εἴτ' εὐ λαμβάνονται, εἴτε μὴ· τοὺς δ'
 ἑπτακισχιλίους οὐδετέρως, οὐδὲ τὴν παραλλαν ἐμα-

τρούντι, οὔτε τὴν διὰ μέσου τοῦ πελάγους. Τὴν μὲν γὰρ παραλλίαν εἰκέναι μάλιστα ἀμβλεία γωνία βεβηκυία ἐπὶ τε τοῦ πορθμοῦ καὶ τῶν στηλῶν, κορυφὴν δ' ἔχουση Ναρθῶνα· ὥστε συνίστασθαι τρίγωνον βάσιν ἔχον τὴν διὰ τοῦ πελάγους εὐθείαν, πλευράς δὲ τὰς τὴν γωνίαν ποιοῦσας τὴν λεχθεῖσαν, ὣν ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ μέχρι Ναρθῶνος, μυρίων ἐστὶ καὶ πλειόνων ἢ διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις· ἡ δὲ λοιπὴ μικρῶ· λοιπὸν ἑλατιόνων ἢ ὀντακισχιλίων καὶ τὸ πλεῖστον μὲν διάστημα ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ εἰς Αἰβύτην δμολογεῖσθαι κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος σταδίων οὐ πλειόνων ἢ τρισχιλίων· κατὰ τὸ Σαρδόνιον δὲ λαμβάνειν συναγωγὴν. Ἄλλ' ἴστω φησὶ καὶ ἐκείνο τρισχιλίων· προειλήφθω δ' ἐπὶ τοῦτοις διαχιλίων σταδίων, τὸ τοῦ κόλπου βάθος τὸ κατὰ Ναρθῶνα, ὡς ἂν κάθεται ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ ἀμβλυγωνίου· δῆλον οὖν φησὶν ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως, ὅτι ἡ σύμπασα παραλία ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ στήλας ἔγγιστα ὑπερέχει τῆς διὰ τοῦ πελάγους εὐθείας, πεντακκοσίους σταδίοις. προστεθέντων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τὸν πορθμὸν τρισχιλίων, οἱ σύμπαντες ἔσονται στάδιοι, αὐτοὶ ἐπ' εὐθείας, πλείους ἢ διπλάσιοι ὥν Λικαίραρχος εἶπε· πλείους δὲ αὐτῶν τοὺς ἐπὶ τὸν μυχὸν τὸν Ἀδριατικὸν δεήσει φησὶ τιθέναι κατ' ἐκείνον.

Ἄλλ' ὃ φίλε Πολύβιε, φαίη τις ἂν, ὥσπερ τοῦτου τοῦ ψεύσματος ἐναργῆ παρίστησι τὸν ἄλογον ἢ πᾶρα ἐξ αὐτῶν ὥν εἰρηκας αὐτός, εἰς μὲν Λευκάδα καὶ Πελοποννήσον ἐκακοσίους, ἐνταῦθεν δὲ τοὺς

Ἴσους εἰς Κέρκυραν, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν εἰς τὰ Κερ-
 ραῦντια τοὺς Ἴσους, καὶ ἐν δεξιᾷ εἰς τὴν Ἰαπυγίαν,
 ἀπὸ δὲ τῶν Κεραυνίων τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν στα-
 δίων ἑξακισχιλίων ἑκατὸν πεντήκοντα· οὕτως κα-
 κῆνα ψεύσματα ἐστὶν ἀμφοτέρω, καὶ ὁ Δικαίολχος
 εἶπε, τὸ ἀπὸ πορθμοῦ ἐπὶ στήλας εἶναι σταδίων
 ἑπτακισχιλίων, καὶ ὁ σὺ δοκεῖς ἀποδεῖξαι. Ὁμολο-
 γοῦσι γὰρ οἱ πλείστοι λέγοντες τὸ διὰ πηλᾶγους μυ-
 ρίων εἶναι καὶ δισχιλίων· συμφωνεῖ δὲ τοῦτο καὶ
 τῇ ἀποφάσει τῇ περὶ τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης.
 μάλιστα γὰρ εἶναι φασὶ μυριάδων ἐπὶ τὸ· τοῦτου δὲ
 τὸ ἐσπίριον τμήμα τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου μέ-
 χρι τῶν ἄκρων τῆς Ἰβηρίας, ἅπερ δυσμικρώτερά ἐστι,
 μικρὸν ἀπολείπειν τῶν τρισμυρίων. συντιθέασι δ'
 οὕτως· ἀπὸ μὲν τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου μέχρι τῆς Ῥο-
 δίας, πεντακισχιλίους· ἐνθένδ' ἐπὶ Σαλμώνιον τῆς
 Ῥήτης, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἰῶον ἄκρον, χιλίους· αὐτῆς
 τῆς Κρήτης μήκος πλείους ἢ δισχιλίους ἐπὶ Κριοῦ
 τωπον· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Πάχυνον τῆς Σικελίας
 τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ ἀπὸ Παχύ-
 νου ἐπὶ πορθμὸν πλείους ἢ χιλίους· εἴτα τὸ διάγραμμα
 ἐπὶ στήλας ἀπὸ πορθμοῦ μυρίους τρισχιλίους·
 ἐπὶ στηλῶν δὲ ἐπὶ τὰ τελευταῖα τοῦ ἱεροῦ ἄκρωτη-
 ρ τῆς Ἰβηρίας περὶ τρισχιλίους. Καὶ ἡ καθέκτος δὲ
 αἰῶς εἰληπται· εἴπερ ἡμῖν Ναρθῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 ἑλλήλου ἵδρυνται σχεδόν τι τῷ διὰ Μασσαλλίας, αὐ-
 τῷ διὰ Βυζαντίου, καθάπερ καὶ Ἰππάρχος πε-
 ρὶ τῆς διὰ τοῦ πηλᾶγους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶ τῷ
 πορθμοῦ καὶ τῆς Ῥοδίας· ἀπὸ δὲ τῆς Ῥοδίας εἰς

Βυζάντιον ὡς ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κειμένων ἀμφοῖν, περὶ πεντακισχιλίους, ὡς εἰρήκασι, σταδίους· τοσοῦτοι γὰρ ἂν εἴεν καὶ οἱ τῆς εἰρημένης καθέτου. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μέγιστον διάγραμμα τοῦ πελάγους τούτου τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Λιβύην πεντακισχιλίων πον σταδίων λέγουσιν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ Γαλατικοῦ κόλπου, δοκεῖ μοι πεπλανημένως λέγεσθαι τοῦτο, ἢ πολὺ τὴν Λιβύην κατὰ τοῦτο τὸ μέρος προσενεῖν ἐπὶ τὴν ἄρκτον, καὶ συνάπτειν τῷ διὰ τῶν στηλῶν παραλλήλῳ. Καὶ τοῦτο οὐκ εὖ λέγεται, τὸ, πλησίον τῆς Σαρδῶνος τὴν λεχθεῖσαν κάθιστον τελευτᾶν· οὐ γὰρ παραπλήσιον, ἀλλὰ πολὺ δυσμικώτερον εἶναι τὸ διάγραμμα τοῦτο τῆς Σαρδῶνος, ὅλον σχεδόν τι ἀπολαμβάνον ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τῷ Σαρδονίῳ τὸ Αἰγυπτικὸν πέρατος· καὶ τῆς παραλλίας δὲ τὰ μήκη πεπλεόνασται, πλὴν οὐκ ἐπὶ τοσοῦτόν γε.

Ἐξῆς δὲ τὰ τοῦ Ἐρατοσθένους ἐπανορθοῖ, τὰ μὲν εὖ, τὰ δὲ χεῖρον λέγων ἢ ἐκείνος. Ἐξ Ἰθάκης μὲν γὰρ εἰς Κέρκυραν τριακοσίους εἰπόντος, πλείους φησὶν εἶναι τῶν ἑννακοσίων· ἐξ Ἐπιδάμνου δὲ εἰς Θεσσαλονίκειαν ἑννακοσίους ἀποδόντος, πλείους τῶν δισχιλίων φησί· ταῦτα μὲν εὖ. Ἀπὸ δὲ Μασσαλίας ἐπὶ στήλας λέγοντος ἑπτακισχιλίους, ἀπὸ δὲ Πυρρήνης ἑξακισχιλίους, αὐτὸς λέγει χεῖρον πλείους ἢ ἑννακισχιλίους τοὺς ἀπὸ Μασσαλίας, ἀπὸ δὲ Πυρρήνης μικρόν ἐλάττους ἢ ὀκτακισχιλίους· ἑγγυτέρω γὰρ τῆς ἀληθείας ἐκείνος εἴρηκεν. Οἱ γὰρ νῦν ὁμολογοῦσιν, ὅτι τις τὰς τῶν ὁδῶν ἀνωμαλίας ὑποτέμενοιτο,

μη μείζω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων εἶναι τὸ μήκος τὴν σύμπασαν Ἰβηρίαν ἀπὸ Πυρήνης ἕως τῆς ἐσπερίου πλευρᾶς. Ὁ δ' αὐτὸν τὸν Τάγον ποταμόν, ὀκτακισχιλίων σταδίων τίθησι τὸ μήκος ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῶν ἐκβολῶν· οὐ δὴπου τὸ σὺν τοῖς σκολιώμασιν, (οὐ γὰρ γεωγραφικὸν τοῦτο,) ἀλλ' ἐπ' εὐθείας λέγων· καὶ τοι γε ἀπὸ Πυρήνης αἱ τοῦ Τάγου πηγαὶ πλέον διέχουσιν ἢ χιλίους σταδίους. Πάλιν δὲ τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἀποφαίνεται, ὅτι ἀγνοεῖ τὰ Ἰβηρικά δ' Ἐρατοσθένους, καὶ διότι περὶ αὐτῆς ἔσθ' ὅπου τὰ μαχόμενα ἀποφαίνεται· ὅς γε μέχρι Γαδιέρων ὑπὸ Γαλατῶν περιρικεῖσθαι φήσας τὰ ἔξωθεν αὐτῆς, εἴ γε τὰ πρὸς δύσιν τῆς Εὐρώπης μέχρι Γαδιέρων ἔχουσιν ἐκεῖνοι· τούτων οὖν ἐκλαθόμενος κατὰ τὴν τῆς Ἰβηρίας περίοδον, τῶν Γαλατῶν εὐδαμοῦ μέμνηται.

Τὸ μήκος τῆς Εὐρώπης ὅτι ἑλαττόν ἐστι τοῦ συνάμφου τῆς τε Αἰβύης καὶ τῆς Ἀσίας ἐκτιθεῖς, οὐκ ὀρθῶς τὴν σύγκρισιν ποιεῖται· τὸ μὲν γὰρ στόμα τὸ κατὰ στήλας φησὶν, ὅτι κατὰ τὴν ἰσημερινὴν δύσιν ἐστίν, ὃ δὲ Τάναϊς ῥεῖ ἀπὸ Θερρινῆς ἀνατολῆς· ἑλαττοῦται δὴ τῶν συνάμφου μήκους, τοῦ μεταξὺ τῆς Θερρινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς· τοῦτο γὰρ ἡ Ἀσία προλαμβάνει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν τοῦ πρὸς τὰς ἄρκτους ἡμικυκλίου. Χωρὶς γὰρ τοῦ περισκελοῦς ἐν πράγμασιν εὐαποδότοις, καὶ ψευδὲς ἐστὶ τὸ, ἀπὸ Θερρινῆς ἀνατολῆς τὸν Τάναϊν ῥεῖν· ὅπαντες γὰρ οἱ ἔμπειροι τῶν τόπων, ἀπὸ τῶν ἄρκτων ῥεῖν φασὶν εἰς τὴν Μαιώτιν, ὥστε τὰ στόματα

τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ τῆς Μαιώτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν, ἐφ' ὅσον γινώρισμός ἐστιν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κείσθαι.

Οὐκ ἄξιοι δὲ λόγου οἵτινες εἶπον, ἅπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἰστρον τόπων αὐτὸν τὰς ἀρχὰς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἰσπέρας· οὐκ ἐνθυμηθέντες, ὥς μεταξὺ δὲ Τύρας, καὶ Βορυσθίνης καὶ Ἰπανίς μεγάλοι ποταμοὶ ρέουσιν εἰς τὸν Πόντον· ὁ μὲν τῷ Ἰστροῦ παράλληλος, οἱ δὲ τῷ Τανάϊδι· οὔτε δὲ τοῦ Τύρα τῶν πηγῶν κατωπτευμένων, οὐδὲ τοῦ Βορυσθένους, οὐδὲ τοῦ Ἰπάνιος, πολὺ ἂν εἴη ἀγνωστότερα καὶ ἐκείνων ἀρκτικώτερα· ὥσθ' ὁ δὲ ἐκείνων ὄγων ἐπὶ τὴν Μαιώτιν τὸν Τανάϊν, εἴτ' ἐπιστρέφων ἐπ' αὐτὴν, (αἱ γὰρ ἐκβολαὶ φανερώς ἐν τοῖς προσαρκείοις μέρεσι τῆς λίμνης δείκνυνται, καὶ τούτοις ὠθινωτάτοις) πλαστός ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος. Ὡς δ' αὖτως ἀπέραντος καὶ ὁ διὰ τοῦ Κανκάσου πρὸς ἄρκτον φήσας ρεῖν, εἴτ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν Μαιώτιν· εἴρηται γὰρ καὶ τοῦτο. Ἀπὸ μέντοι τῆς ἀνατολῆς οὐδεὶς εἴρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γὰρ εἰ ἔρξει οὕτως, οὐκ ἂν ὑπεσαντίως τῷ Νεῖλῳ, καὶ τρόπον τινὰ κατὰ διάμετρον ρεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ χωριόσσοι, ὥς ἂν ἐπὶ ταύτου μεσημβρινοῦ παρακειμένου τινὸς τῆς ῥύσεως οὔσης ἑκατέρω ποταμῷ.

Ἡ τε τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης μέτροσις, κατὰ παραλλήλου τῷ ἰσημερινῷ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἐπὶ μῆκος οὕτως ἐκτέταται, ὥστε καὶ τῶν ἡπείρων ἐκύστης οὕτω δεῖ λαμβάνειν τὸ μῆκος μεταξὺ μεσημβρινῶν δυοῖν κείμενον. Τὰ τε μέτρα τῶν μῆ-

ἰσὺν σταδιασμοὶ εἰσιν, οὓς θηρεύομεν, ἣ δὲ αὐτῶν ἐκείνων ἰόντες, ἣ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἣ πόρων. Ὁ δὲ τοῦτον ἀφεὶς τὸν τρόπον καινὸν εἰσάγει τὸ μεταξὺ τῆς τε θερρινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς τμήματι τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμικυκλίου. Πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπτωτα οὐδεὶς κανόσι καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπτώτοις οὐδὲ τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην σχέσιν λεγομένοις πρὸς τὰ καθ' αὐτὰ, καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχοντα. Τὸ μὲν οὖν μῆκος ἀμετάπτωτον, καὶ καθ' αὐτὸ λέγεται· ἀνατολὴ δ' ἰσημερινή καὶ θύσις, ὥς δ' αὐταὶ χειμερινή τε καὶ θερρινή, οὐ καθ' αὐτήν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῶν δ' ἄλλοτ' ἄλλη μεταχωροῦντων, ἄλλοτ' ἄλλοι τόποι καὶ θύσεων εἰσὶ, καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν· τὸ δὲ μῆκος μένει ταῦτόν τῆς ἡπείρου. Τάναϊν μὲν οὖν καὶ Νεῖλον οὐκ αἰτοπον πείρας ποιεῖσθαι, θερρινήν δ' ἀνατολήν ἣ ἰσημερινήν καινόν.

Προπεπτωκυίας δὲ τῆς Εὐρώπης ἄκραις πλείοσι βέλτιον μὲν οὗτος εἴρηκεν Ἑρατοσθένους περὶ αὐτῶν, οὐκ ὡς ἱκανῶς. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ τρεῖς ἔφη, τὴν ἐπὶ τὰς στήλας καθήκουσαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία καὶ τὴν ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία, καὶ τρίτην τὴν κατὰ Μαλείας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τοῦ Εὐξείνου πάντ' ἔθνη, καὶ τοῦ Ταναΐδος. Οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας ὁμοίως ἐκτίθεται· τρίτην δὲ τὴν κατὰ Μαλείαν καὶ Σούνιον, ἐφ' ἧς ἡ Ἑλλάς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς καὶ τῆς Θράκης τινὰ, τετάρτην δὲ τὴν κατὰ τὴν Θρακίαν χερσόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν Σησιτὸν καὶ Ἀβυδὸν στενὰ.

τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ τῆς Μαιώτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν, ἐφ' ὅσον γινώρισμός ἐστιν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι.

Οὐκ ἄξιοι δὲ λόγου οἵτινες εἶπον, ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἰστρον τόπων αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἰσπέρας· οὐκ ἐνθυμηθέντες, ὥς μεταξὺ δὲ Τύρας, καὶ Βορυσθίνης καὶ Ἰπανίς μεγάλοι ποταμοὶ ρέουσιν εἰς τὸν Πόντον· ὁ μὲν τῷ Ἰστροῦ παράλληλος, οἱ δὲ τῷ Τάναϊδι· οὔτε δὲ τοῦ Τύρα τῶν πηγῶν κατωπτευμένων, οὔδὲ τοῦ Βορυσθένους, οὔδὲ τοῦ Ἰπάνιος, πολὺ ἂν εἴη ἀγνωστότερα τὰ ἐκείνων ἀρκτικώτερα· ὥσθ' ὃ δι' ἐκείνων ἄγων ἐπὶ τὴν Μαιώτιν τὸν Τάναϊν, εἴτ' ἐπιστρέφειν ἐπ' αὐτήν, (αἱ γὰρ ἐκβολαὶ φανερώς ἐν τοῖς προσαρκίλοις μέρεσι τῆς λίμνης δεικνυνται, καὶ τούτοις ἠωθινωτάτοις) πλαστός ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος. Ὡς δ' αὐτως ἀπέραντος καὶ ὁ διὰ τοῦ Καυκάσου πρὸς ἄρκτον φήσας ρεῖν, εἴτ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν Μαιώτιν· εἴρηται γὰρ καὶ τοῦτο. Ἀπὸ μίντοι τῆς ἀνατολῆς οὐδεὶς εἰρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γὰρ εἰ ἔρρει οὕτως, οὐκ ἂν ὑπεσαντίως τῷ Νεῖλῳ, καὶ τρόπον τινὰ κατὰ διάμετρον ρεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ χαριέστεροι, ὥς ἂν ἐπὶ ταύτου μεσημβρινοῦ παρακειμένου τινὸς τῆς ῥύσεως οὔσης ἑκατέρω ποταμῷ.

Ἡ τε τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης μέτρησις, κατὰ παραλλήλου τῷ ἰσημερινῷ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἐπὶ μῆκος οὕτως ἐκτέταται, ὥστε καὶ τῶν ἡπείρων ἐκύστης οὕτω δεῖ λαμβάνειν τὸ μῆκος μεταξὺ μεσημβρινῶν δυοῖν κείμενον. Τὰ τε μέτρα τῶν μῆ-

ἰσὺν σταδιασμοὶ εἰσιν, οὓς θηρεύομεν, ἣ δὲ αὐτῶν ἐκείνων ἰόντες, ἣ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἣ πόρων. Ὁ δὲ τοῦτον ἀφείς τὸν τρόπον καινὸν εἰσάγει τὸ μεταξὺ τῆς τε Θερρινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς τμήμα τι τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμικυκλίου. Πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπτωτα οὐδεὶς κανόσι καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπτῶτοις οὐδὲ τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην σχέσιν λεγομένοις πρὸς τὰ καθ' αὐτά, καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχοντα. Τὸ μὲν οὖν μῆκος ἀμετάπτωτον, καὶ καθ' αὐτὸ λέγεται· ἀνατολὴ δ' ἰσημερινή καὶ θύσις, ὥς δ' αὐτῶς χειμερινή τε καὶ Θερρινή, οὐ καθ' αὐτήν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῶν δ' ἄλλοι ἄλλη μεταχωροῦντων, ἄλλοι ἄλλοι τόποι καὶ θύσεων εἰσὶ, καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν· τὸ δὲ μῆκος μένει ταῦτόν τῆς ἡμέρας. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ Νεῖλον οὐκ αἰσίων πάρας ποιῆσθαι, Θερρινὴν δ' ἀνατολὴν ἣ ἰσημερινὴν καινόν.

Προπεπτωκυίας δὲ τῆς Εὐρώπης ἄκραις πλείοσι βάλτιον μὲν οὗτος εἶρηκεν Ἐρατοσθένους περὶ αὐτῶν, οὐπω δὲ ἱκανῶς. Ἐκείνος μὲν γὰρ τρεῖς ἔφη, τὴν ἐπὶ τὰς στήλας καθήκουσαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία καὶ τὴν ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία, καὶ τρίτην τὴν κατὰ Μαλέας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τοῦ Εὐξείνου πάντ' ἔθνη, καὶ τοῦ Ταυῆδος. Οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας ὁμοίως ἐκτίθεται· τρίτην δὲ τὴν κατὰ Μαλείαν καὶ Σούνιον, ἐφ' ἧς ἡ Ἑλλάς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς καὶ τῆς Θράκης τινὰ, τετάρτην δὲ τὴν κατὰ τὴν Θρακίαν χερσόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν Σηστόν καὶ Ἀβυδὸν στενά·

ἔχουσι δ' αὐτὴν Θραῖκες· πέμπτην δὲ τὴν κατὰ τὸν
 Χιμμερικὸν βόσπορον καὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος.
 Τὰς μὲν οὖν δύο τὰς πρώτας δοτεύειν. Ἀπλοῖς γάρ
 τισι περιλαμβάνονται κόλποις, ἡ μὲν τῷ μεταξὺ τῆς
 Κρήτης καὶ τοῦ ἱεροῦ ἁκρωτηρίου, ἐν ᾧ τὰ Γάδει-
 ρα, καὶ τῷ μεταξὺ στηλῶν καὶ τῆς Σικελίας πελάγει·
 ἡ δὲ τοῦτω τε καὶ τῷ Ἀδρίᾳ· καίτοι ἦγε τῶν Ἰαπύ-
 γων ἄκρα παρεμπέπτουσα, καὶ τὴν Ἰταλίαν δικόρυ-
 φον ποιοῦσα ἔχει τινὰ ἀντέμφοσιν· αἱ λοιπαὶ δ' εἴτι
 ἐναργέστερον ποικίλαι καὶ πολυμερεῖς οὔσαι ζητοῦ-
 σιν ἄλλην διαίρεσιν. Ὡς δ' αὕτως ἔχει καὶ ἡ εἰς ἑξ
 διαίρεσις τὴν ὁμοίαν ἐνστασιν ἀκολούθως ταῖς ἁκραῖς
 διειλημμένη. Ποιησόμεθα δ' ἡμεῖς ἐν τοῖς καθ'
 ἕκαστα τὴν προσήκουσαν ἐπανθρόθωσιν καὶ τούτων,
 καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἔν τε τῇ Εὐρώπῃ διημέρτηται,
 καὶ ἐν τῇ τῆς Αἰβύης περιδίᾳ. Ἰνὺν δ' ἀρκέσει
 ταῦτα λεχθέντα πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν, ὅσους ᾤθη-
 μεν ἱκανοὺς εἶναι παρατεθέντας ἐκμαρτυρεῖν ἡμῖν,
 ὅτι δικαίως προειδόμεθα καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτὸ τοῦτο
 ἔργον, τοςανύτης ἐπανορθώσεως καὶ προσθήκης
 δαδμενον.

V. Ἐπεὶ δὲ τοῖς πρὸς ἐκείνους λόγοις συνεχῆς
 ἐστὶν ἡ ἐγχείρησις τῆς ἡμετέρας ὑποσχέσεως, λαβόν-
 τες ἀρχὴν ἑτέραν λέγωμεν, ὅτι δεῖ τὸν χωρογραφεῖν
 ἐπιχειροῦντα, πολλὰ τῶν φυσικῶς τε καὶ μαθηματι-
 κῶς λεγομένων ὑποθέσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων
 ὑπόνοιάν τε καὶ πίστιν τὰ ἐξῆς πραγματεῦσθαι.
 Ἐῖρηται γάρ, ὅτι οὐδ' οἰκοδῶμος, οὐδ' ἀρχιτέκτων
 οἰκίαν ἢ πόλιν ἰδρύνει καλῶς οἷός τε γένοιτ' "

ἀπρονοήτως ἔχων κλιμάτων τε τῶν κατὰ τὸν οὐρα-
 νὸν καὶ σχημάτων τε καὶ μεγεθῶν καὶ θάλπους καὶ
 ψύχους, καὶ ἄλλων τοιούτων· μὴ τι γὰρ τὴν ὅλην οὐ-
 κουμένην τοποθετῶν. Αὐτὸ γὰρ τὸ εἰς ἐπίπεδον
 γράφειν ἐπιφάνειαν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν, τὰ τε Ἰβη-
 ρικά, καὶ τὰ Ἰνδικά, καὶ τὰ μέσα τούτων, καὶ μη-
 διὲν ἤτιον δύσεις καὶ ἀνατολὰς ἀφορίζειν, καὶ με-
 σουρανήσεις, ὥς ἂν κοινὰς πᾶσι· τῷ μὲν προεπινοή-
 σαντι τὴν τοῦ οὐρανοῦ διάθεσιν τε καὶ κίνησιν, καὶ
 λαβόντι ὅτι σφαιρικὴ μὲν ἐστὶν ἡ κατ' ἀλήθειαν τῆς
 γῆς ἐπιφάνεια, πλάττεται δὲ νῦν ἐπίπεδος πρὸς τὴν
 ὄψιν, γεωγραφικὴν ἔχει τὴν παράδοσιν· τῷ δ' ἄλ-
 λως, οὐ γεωγραφικὴν. Οὐ γὰρ ὥσπερ διὰ πεδίων
 ἰσοῦσι μεγάλων, οἷον τῶν Βαβυλωνίων, ἢ διὰ πελά-
 γους, παρίσταται τὰ πρόσω πάντα, καὶ τὰ κατόπιν
 καὶ ἐκ πλαγίων ἐπίπεδα, καὶ οὐδεμίαν ἀντέμφασιν
 παρέχει πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ τὰς τοῦ ἡλίου κινή-
 σεις καὶ σχέσεις πρὸς ἡμᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων·
 οὕτως καὶ γεωγραφοῦσιν αἰεὶ δεῖ παρίστασθαι τὰ
 ὅμοια. Ὁ μὲν γὰρ πελαγίζων, καὶ ὁδεύων διὰ χώ-
 ρας πεδιάδος, κοιναῖς τισὶ φαντασίαις ἄγεται, καθ'
 ὥς καὶ ὁ ἀπαιδευτος καὶ ὁ πολιτικὸς ἐνεργεῖ ταῦτά,
 ἔπειρος ὢν τῶν οὐρανίων, καὶ τὰς πρὸς ταύτας ἀν-
 τεμφάσεις ἄγνωων. ἀνατέλλοντα μὲν γὰρ ὁρᾷ τὸν
 ἥλιον καὶ δύνοντα καὶ μεσουρανοῦντα· τίνα δὲ
 τρόπον, οὐκ ἐπισκοπεῖ· οὐδὲ γὰρ χρήσιμον αὐτῷ
 πρὸς τὸ προκείμενον, ὥσπερ οὐδὲ τὸ παράλληλον
 ἰστάναι τῷ παρεστῶτι ἢ μὴ· τάχα δ' ἐπισκοπεῖ μὲν
 ἅν τι, δάξει δ' ἐν τοῖς μαθηματικῶς λεγομένοις.

καθ' ἅπερ οἱ ἐπιχώριοι· ἔχει γὰρ ὁ τόπος τοιαῦτα διαπτώματα. Ὁ δὲ γεωγραφικὸς οὐκ ἐπιχωρίῳ γεωγραφεῖ, οὐδὲ πολιτικῶ τοιούτῳ, ὃς τις μὴδὲν ἐφρόντισε τῶν λεγομένων ἰδίως μαθημάτων· οὐδὲ γὰρ θεωροῦσιν καὶ σκαπανεῖ, ἀλλὰ τῷ πεισθῆναι δυναμένῳ τὴν γῆν ἔχειν οὕτω τὴν ὅλην, ὥς οἱ μαθηματικοὶ φασιν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην. κελεύει τε τοῖς προσιοῦσιν, ἐκείνα πρὸενθυμηθεῖσιν τὰ ἐξῆς ἐφορᾶν· ἐκείνοις γὰρ τὰ ἀκόλουθα ἐρεῖν, ὥς τε μᾶλλον ποιήσασθαι τῶν παροδιδόμενων ἀσφαλῆ τὴν χρῆσιν τοὺς ἐντυγχάνοντας ἂν ἀκούωσι μαθηματικῶς· τοῖς δ' ἄλλως ἔχουσιν, οὐ φησι γεωγραφεῖν.

Τὴν δὲ μὴν γεωγραφοῦντα πιστεῦσαι δεῖ περὶ τῶν ἐχόντων αὐτῷ τάξιν ἀρχῆς, τοῖς ἀναμετρήσασιν τὴν ὅλην γῆν γεωμέτραις, τοὺτους δὲ τοῖς ἀστρονομικοῖς, ἐκείνους δὲ τοῖς φυσικοῖς. Ἡ δὲ φυσικὴ ἀρετὴ τῆς τὰς δ' ἀρεταῖς ἀνυποθέτους φασὶν ἐξ αὐτῶν ἡρτημένας, καὶ ἐν αὐταῖς ἐχούσας τὰς τε ἀρχάς, καὶ τὰς περὶ πάντων πίστεις. Τὰ μὲν οὖν παρὰ τῶν φυσικῶν δεικνύμενα τοιαῦτά ἐστι· σφαιροειδὴς μὲν ὁ κόσμος, καὶ ὁ οὐρανός· ἡ ῥοπή δ' ἐπὶ τὸ μέσον τῶν βαρέων περὶ τοῦτο τε συνεστῶσα ἡ γῆ σφαιροειδὴς, ὁμόκεντρος μὲν τῷ οὐρανῷ μένει καὶ αὐτῇ, καὶ ὁ δὲ αὐτῆς ἄξων καὶ τῷ οὐρανοῦ μέσου τεταμένος· ὁ δ' οὐρανὸς περιφέρεται περὶ τε αὐτὴν, καὶ περὶ τὸν ἄξονα ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν, σὺν αὐτῷ δὲ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες ὁμοταχεῖς τῷ πόλῳ. οἱ μὲν οὖν ἀπλανεῖς ἀστέρες κατὰ παραλλήλων φέρονται κύκλῳ· περὶ δὲ

3^ο εἰσὶ γνωριμώτατοι ὁ, τε ἰσημερινὸς καὶ πικροὶ δύο, καὶ οἱ ἄρκτικοί· οἱ δὲ πλάσσιες, καὶ ἥλιος, καὶ σελήνη, κατὰ τινῶν τῶν τεταμένων ἐν τῷ ζωδιακῷ. Τοῦ- πιστεῦσαντες ἢ πᾶσαν ἢ τισὶν, οἱ ἀστρο- τὰ ἐξῆς πραγματεύονται, κινήσεις, καὶ νος, καὶ ἐκλείψεις, καὶ μεγέθη, καὶ α- εις, καὶ ἄλλα μυρία· ὥς δ' αὐτῶς οἱ ἦν ὅλην ἀναμετροῦντες γεωμέτραι προσ- ε τὰς τῶν ἀστρονομικῶν καὶ τῶν φυ- δόξας, τὰς δὲ τῶν γεωμετρῶν πάλιν οἱ φοι.

ἡτάζωνον μὲν γὰρ ὑποθεῖσθαι δεῖ τὸν οὐρα- εντάζωνον δὲ τὴν γῆν, ὁμωνύμους δὲ καὶ τὰς τὰς κάτω ταῖς ἄνω· τὰς δ' αἰτίας εἰρήκαμεν τὰς ζώνας διαιρέσεως. Διορίζονται δ' ἂν αἱ ἑκτοῖς παραλλήλοις τῷ ἰσημερινῷ γραφομέ- κτέρωθεν αὐτοῦ· δυαὶ μὲν τοῖς ἀπολαμβά- ῃν διακεκαυμένην· δυαὶ δὲ τοῖς μετὰ τούτους· μὲν τῇ διακεκαυμένη τὰς εὐκράτους δύο· πρὸς δὲ ταῖς εὐκράτοις τὰς κατεψυγμένας. ττει δ' ἐκάστῃ τῶν οὐρανίων κύκλων ὁ ἐπὶ ἄνυμος αὐτῷ, καὶ ἡ ζώη δὲ ὡσαύτως τῇ ζω- ἑκράτους μὲν οὖν φασὶ τὰς οἰκεῖσθαι δυνα- ἄοικήτους δὲ τὰς ἄλλας, τὴν μὲν διὰ καῦμα, διὰ ψύχος. Τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ οπικῶν καὶ τῶν ἄρκτικῶν, παρ' οἷς εἰσὶν νι, διορίζουσιν ὁμωνύμως τοῖς ἄνω τοὺς ἐπὶ ιοῦντες, καὶ τοὺς ἐκάστοις ὑποπίπτοντας. Τοῦ

ὃ ἰσημερινοῦ διέχα τέμνοντος τὸν ὅλον οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν ἀνάγκη διαιρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ἰσημερινοῦ. Καλεῖται δὲ τῶν ἡμισφαιρίων ἐκάτερον τῶν οὐρανίων καὶ τῶν ἐπὶ γῆς, τὸ μὲν βόρειον, τὸ δὲ νότιον· οὕτως δὲ καὶ τῆς διακεκαυμένης, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κύκλου διέχα διαιρουμένης, τὸ μὲν ἐστὶ βόρειον αὐτῆς μέρος, τὸ δὲ νότιον· ὁ δὲ δῆλον ὅτι καὶ τῶν εὐκρατῶν ζώων ἡ μὲν ἐστὶ βόρειος, ἡ δὲ νότιος ὁμωνύμως τῷ ἡμισφαιρίῳ ἐν ᾧ ἐστὶ. καλεῖται δὲ βόρειον μὲν ἡμισφαίριον, τὸ τὴν εὐκρατον ἐκείνην περιέχον, ἐν ᾗ ἐπὶ τὴν θύσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς βλέποντι, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶν ὁ πόλος, ἐν ἀριστερᾷ δ' ὁ ἰσημερινός· ἡ ἐν ᾧ πρὸς μεσημβρίαν βλέπουσιν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶ θύσις, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀνατολή· νότιον δὲ τὸ ἐναντίως ἔχον· ὥστε δῆλον ὅτι ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν θατέρῳ τῶν ἡμισφαιρίων, καὶ βορείῳ γε· ἀμφοτέροις δ' οὐχ οἶόν τε. μέσον γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ, ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, ἔπειτα ἡ διακεκαυμένη. οὔτε δὲ ὠκεανὸς ἐν μέσῳ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης ἐστὶ τέμνων ὅλην, οὐτ' οὖν διακεκαυμένον χωρίον· οὐδὲ δὴ μέρος αὐτῆς εὐρίσκεται τοῖς κλίμασιν ὑπερναντίως ἔχον τοῖς λεχθεῖσιν ἐν τῇ βορείῳ εὐκρατίῳ.

Λαβὼν οὖν ταῦθ' ὁ γεωμέτρης, προσχρησάμενος τοῖς γνωμονικοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπὸ τοῦ ἀστρονομικοῦ δεικνυμένοις, ἐν οἷς οἱ τε παράλληλοι τῷ ἰσημερινῷ εὐρίσκονται οἱ καθ' ἑκάστην τὴν οἰκῇσιν, καὶ οἱ πρὸς ὀρθὰς τέμνοντες τοὺτους, γραφόμενοι δὲ διὰ τῶν πόλων, καταμετρεῖ τὴν μὲν οἰκῇσιμον ἐμβατεῦσαν, τὴν δ' ἄλλην ἐκ τοῦ λόγου τῶν

ἀποστάσεων. οὕτω δ' ἂν εὐρίσκοι πόσον ἂν εἴη τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι πόλου, ὅπερ ἐστὶ τεταρτημόριον τοῦ μεγίστου κύκλου τῆς γῆς· ἔχων δὲ τοῦτο, ἔχει καὶ τὸ τετραπλάσιον αὐτοῦ· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ περίμετρος τῆς γῆς. Ὡςπερ οὖν ὁ μὲν τὴν γῆν ἀναμετρῶν παρὰ τοῦ ἀστρονομοῦντος ἔλαβε τὰς ἀρχάς, ὁ δὲ ἀστρονόμος παρὰ τοῦ φυσικοῦ· τὸν αὐτὸν τρόπον χρῆ καὶ τὸν γεωγράφον παρὰ τοῦ ἀναμειτρηκότος ὅλην τὴν γῆν ὁρμηθέντα, πιστεύσαντα τούτῳ, καὶ οἷς ἐπίστευσεν οὗτος, πρῶτον μὲν ἐκθέσθαι τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην πόση τίς, καὶ ποία τὸ σχῆμα, καὶ τὴν φύσιν οἷα ἐστὶ, καὶ πῶς ἔχουσα πρὸς τὴν ὅλην γῆν· ἴδιον γὰρ τοῦτο τοῦ γεωγράφου. ἔπειτα περὶ τῶν καθ' ἕκαστα, τῶν τε κατὰ γῆν καὶ τῶν κατὰ θάλατταν ποιήσασθαι τὸν προσήκοντα λόγον· παρασημαινόμενον ὅσα μὴ ἱκανῶς εἴρηται τοῖς πρὸ ἡμῶν, τοῖς μάλιστα πεπιστευμένοις ἀρίστοις γεγονέναι περὶ ταῦτα.

Ἐποκείσθω δὴ σφαιροειδὴς ἡ γῆ, σὺν τῇ θαλάττῃ, μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν ἴσχουσα τοῖς πελάγεσι. συγκρύπτοιο γὰρ ἂν τὸ ἐξέχον τῆς γῆς ἐν τῷ τοσούτῳ μεγέθει μικρὸν ὢν καὶ λανθάνειν δυνατόμενον· ὥς τε τὸ σφαιροειδὲς ἐπὶ τούτων, οὐχ ὥς ἂν ἐκ τόξου φαμὲν, οὐδ' ὥς ὁ γεωμέτρης, πρὸς λόγον· ἀλλὰ πρὸς αἴσθησιν, καὶ ταύτην παχυτέραν. Νοείσθω δὴ πεντάγωνος, καὶ ὁ ἰσημερινὸς τεταμένος ἐν αὐτῇ κύκλος, καὶ ἄλλος ταύτῃ παραύλληλος, ὁρίζων τὴν κατεψυγμένην ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ· καὶ διὰ τῶν πόλων τίς τέμνων τούτους πρὸς ὁριζῶς.

Τοῦ δὴ βορείου ἡμισφαιρίου δύο περιέχοντος τεταρτημόρια τῆς γῆς, ἃ ποιεῖ δ' ἰσημερινὸς πρὸς τὸν διὰ τῶν πόλων, ἐν ἑκατέρῳ τούτων ἀπολαμβάνεται τετραπλευρον χωρίον, οὗ ἡ μὲν βόρειος πλευρὰ, ἡμισυ τοῦ πρὸς τῷ πόλῳ παραλλήλου ἐστίν· ἡ δὲ νότιος τοῦ ἰσημερινοῦ ἡμισυ· αἱ δὲ λοιπαὶ πλευραὶ τμήματά εἰσι τοῦ διὰ τῶν πόλων, ἀντικείμενα ἀλλήλοις, ἴσα τὸ μήκος· ἐν θατέρῳ δὲ τῶν τετραπλευρων τούτων (ὅποτέρῳ δ' οὐδὲν ἂν διαφέρειν ὀόξειεν,) ἰδρῦσθαι φαμέν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην, περίκλυστον θαλάττη, καὶ εἰκυῖαν νῆσῳ. Εἴρηται γάρ, ὅτι καὶ τῇ αἰσθήσει καὶ τῷ λόγῳ δέικνυται τοῦτο. Εἰ δ' ἀπιστεῖ τις τῷ λόγῳ τούτῳ, διαφέροι ἂν πρὸς τὴν γεωγραφίαν οὐδὲν, νῆσον ποιεῖν, ἣ ὅπερ ἐκ τῆς πείρας ἐλάβομεν τούτῳ συγχωρεῖν, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς ἡοῦς ἑκατέρωθεν περίπλους ἐστὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας, πλὴν ὀλίγων τῶν μέσων χωρίων· ταῦτο δ' οὐ διαφέρει θαλάττη περατοῦσθαι, ἢ γῇ ἀοικῇ τῷ· ὁ γὰρ γεωγραφῶν ζητεῖ τὰ γνώριμα μέρη τῆς οἰκουμένης εἰπεῖν, τὰ δ' ἄγνωστα ἔαν, καθάπιν καὶ τὰ ἔξω αὐτῆς. Ἀρκέσει δ' ἐπιζεύξασιν εὐθεῖν γραμμὴν ἐπὶ τὰ ὕστατα σημεῖα τοῦ ἑκατέρωθεν παράπλου, τὰ πᾶν ἐκπληρῶσαι σχῆμα τῆς λεγομένης νήσου.

Προκείμενον δὲ ἡ μὲν νῆσος ἐν τῷ λεχθέντι τετραπλευρῳ. Δεῖ δὲ λαβεῖν τὸ μέγεθος αὐτῆς φαινόμενον, ἀφελόντας ἀπὸ μὲν τοῦ ὅλου μεγέθους τῆς γῆς τὸ ἡμισφαίριον τὸ καθ' ἡμᾶς· ἀπὸ δὲ τῶν τὸ ἡμισυ, ἀπὸ δ' αὖ τοῦτου πάλιν τὸ τι

πλευρον, ἐν ᾧ δὴ κείσθαι τὴν οἰκουμένην φαμέν.
 Ἀνάλογον δὲ καὶ περὶ τοῦ σχήματος ὑπολαβεῖν δεῖ
 τὸ φαινόμενον τοῖς ὑποκειμένοις ἐφαρμοδίοντα.
 Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦ μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ τοῦ
 ληφθέντος παραλλήλου τούτῳ πρὸς τῷ πύλῳ τμή-
 ματος τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, σπόνδυλός ἐστι τὸ
 σχῆμα· ὃ δὲ διὰ τοῦ πόλου δίχα τέμνων τὸ ἡμι-
 σφαίριον, δίχα τέμνει καὶ τὸν σπένδυλον, καὶ ποιεῖ
 τὸ τετράπλευρον· ἔσται δηλονότι σπονδύλου ἐπι-
 φανείας ὅμοιον τὸ τετράπλευρον, ᾧ ἐπίκειται τὸ
 Ἀτλαντικὸν πέλαγος· ἡ δ' οἰκουμένη χλαμυδοειδὴς
 ἐν τούτῳ νῆσος, ἐλάττω ἢ ἡμισυ τοῦ τετραπλεύρου
 μέρος οὖσα. Φανερόν δὲ τοῦτο ἔκ τε γεωμετρίας,
 καὶ τοῦ πλήθους τῆς περιεχυμένης θαλάττης, κα-
 λυπτούσης τὰ ἄκρα τῶν ἡπείρων ἐκαστέρωθεν, καὶ
 συναγοῦσης εἰς μύουρον σχῆμα, καὶ τρίτου τοῦ μή-
 κους, καὶ πλάτους τοῦ μεγίστου· ὦν τὸ μὲν ἐπὶ τὰ
 μυριάδων σταδίων ἐστίν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ περατού-
 μενον θαλάττῃ, μήκει πλεῖσθαι δυναμένη, διὰ τὸ
 μέγεθος καὶ τὴν ἐρημίαν· τὸ δ' ἐλάττω τριῶν μυ-
 ριάδων ὀριζόμενον τῷ ἀοικίῳ, διὰ θάλαπος ἢ ψύ-
 χος. αὐτὸ γὰρ τὸ διὰ θάλαπος ὑοίκηται τοῦ τε-
 τραπλεύρου, πλάτος μὲν ἔχον ὀκτακισχιλίων καὶ
 ὀκτακοσίων σταδίων, μήκος δὲ τὸ μέγιστον μυριά-
 δων δώδεκα καὶ ἑξακισχιλίων, ὅσον ἐστὶν ἡμισυ τοῦ
 ἰσημερινοῦ, πλέον ἢν εἴη ἢ τὰ λοιπών.

Τούτοις δὲ συναρτά πως ἐστὶ, καὶ τὰ ὑπὸ Ἰπ-
 πόρχου λεγόμενα· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑποτίμενος τὸ
 μέγεθος τῆς γῆς ἔπειτα ἔλεγε Ἐρατοσθένους, ἐν ταύτῃ

δεῖν ποιεῖσθαι τὴν τῆς οἰκουμένης ἀφαίρεσιν· οὐ γὰρ πολὺ διοίσειν πρὸς τὰ φαινόμενα τῶν οὐρανίων καθ' ἑκάστην τὴν οἴκησιν, οὕτως ἔχειν τὴν ἀναμέτρησιν, ἢ ὥς οἱ ὕστερον ἀποδεδώκασι. Ὀντος δὲ κατ' Ἑρατοσθένη τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου σταδίων μυριάδων πέντε καὶ εἴκοσι καὶ δισχιλίων, τὸ τεταρτημόριον εἴη ἂν ἕξ μυριάδες καὶ τρισχίλιοι· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τὸν πόλον, πεντακαίδεκα ἑξηκοντάδων, οἷον ἐστὶν ὁ ἰσημερινὸς ἑξήκοντα. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τὸν θερινὸν τροπικόν, τεττάρων· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ διὰ Συήνης γραφόμενος παράλληλος. Συλλογίζεται δὲ τὰ καθ' ἑκαστα διαστήματα, ἐκ τῶν φαινομένων μέτρων· τὸν γὰρ τροπικὸν κατὰ Συήνην κτεῖσθαι συμβαίνει, διότι ἐνταῦθα κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, ἄσκιός ἐστιν ὁ γνῶμων μέσης ἡμέρας. Ὁ δὲ διὰ τῆς Συήνης μεσημβρινὸς γράφεται μάλιστα διὰ τῆς τοῦ Νείλου ῥύσεως ὥς ἀπὸ Μερῶς εἰς Ἀλεξανδρείας· στάδιοι δ' εἰσὶν οὗτοι περὶ μυρίους· κατὰ μέσον δὲ τὸ διάστημα, τὴν Συήνην ἰδρῦσθαι συμβαίνει, ὥς τ' ἐντεῦθεν ἐπὶ Μερῶν πεντακισχίλιοι. Προϊόντι δ' ἐπ' εὐθείας ὅσον τρισχιλίους σταδίους ἐπὶ μεσημβρίαν, οὐκέτι οἰκήσιμα τ' ἄλλα ἐστὶ διὰ καῦμα· ὥς τε τὸν διὰ τούτων τῶν τόπων παράλληλον τὸν αὐτὸν ὄντα τῷ διὰ τῆς Κιναμωμοφόρου, πέρας καὶ ἀρχὴν δεῖ τίθεσθαι τῆς καθ' ἡμῶς οἰκουμένης πρὸς μεσημβρίαν. Ἐπεὶ οὖν πεντακισχίλιοι μὲν εἰσιν οἱ ἀπὸ Συήνης εἰς Μερῶν, ἄλλοι δὲ προσγεγῶνασι τρισχίλιοι, εἶεν ἂν οἱ πάντες ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς

οἰκουμένης ὀκτακισχίλιοι. Ἐπὶ δὲ γε τὸν ἰσημερινὸν ἀπὸ Συήνης μύριοι ἑξακισχίλιοι ὀκτακόσιοι· (τοσοῦτοι γὰρ εἰσι οἱ τῶν τεττάρων ἑξηκοντάδων, τεθείσης ἐκάστης τετρακισχιλίων καὶ διακοσίων) ὥστε λοιπὸν εἶεν ἂν ἀπὸ τῶν ὅρων τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὸν ἰσημερινὸν ὀκτακισχίλιοι ὀκτακόσιοι, ἀπὸ δὲ Ἀλεξανδρείας δισμύριοι χίλιοι ὀκτακόσιοι. Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπ' εὐθείας τῇ ῥύσει τοῦ Νεῖλου πάντες ὁμολογοῦσι τὸν ἐπὶ Ῥόδον πλοῦν· κἀντεῦθεν δὲ τὸν τῆς Καρίας παράπλουν καὶ Ἰωνίας, μέχρι τῆς Τρωάδος καὶ Βυζαντίου καὶ Βορυσθένους. Λαβόντες οὖν τὰ διαστήματα γνώριμα καὶ πλεόμενα, σκοποῦσι τὰ ὑπὲρ τοῦ Βορυσθένους ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ γραμμῇ μέχρι τίνος οἰκήσιμά ἐστι, καὶ περατοῦ τὰ προσάρκτια μέρη τῆς οἰκουμένης. Οἰκοῦσι δ' ὑπὲρ τοῦ Βορυσθένους ὕστατοι τῶν γνωρίμων Σκυθῶν, Ῥωξολάνοι, νοτιώτεροι ὄντες τῶν ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς ἐσχάτων γνωριζομένων· ἤδη δὲ τὰ ἐπέκεινα διὰ ψυχρῆς ἀοίκητά ἐστι· νοτιώτεροι δὲ τούτων καὶ ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος, Σαυρομάτοι καὶ Σκυθαι, μέχρι τῶν ἐώων Σκυθῶν.

Ὁ μὲν οὖν Μασσαλιώτης Πυθίας τὰ περὶ Θούλην τὴν βορειοτάτην τῶν Βρεττανικῶν ὕστατα λέγει, παρ' οἷς ὁ αὐτός ἐστι τῷ ἀρκτικῷ, ὁ θειρινὸς τροπικὸς κύκλος· παρὰ δὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἱστορῶν, οὐθ' ὅτι Θούλη νῆσος ἐστὶ τις, οὐτ' εἰ τὰ μέχρι δεῦρο οἰκήσιμά ἐστιν, ὅπου ὁ θειρινὸς τροπικὸς ἀρκτικός γίνεται. Νομίζω δὲ πολὺ εἶναι νοτιώτερον τοῦτο τὸ τῆς οἰκουμένης πέρας τὸ προσάρκτιον, οἱ γὰρ

τῶν ιστοροῦντες, περαιτέρω τῆς Ἰέρντης οὐδέν ἔχουσι λέγειν, ἢ πρὸς ἄρκτον πρόκειται τῆς Βρεττανικῆς πλησίον, ἀγρίων τελείως ἀνθρώπων, κακῶς οἰκούντων διὰ ψύχος· ὥστ' ἐνταῦθα νομίζω τὸ πέρας εἶναι θετέον. Τοῦ δὲ παραλλήλου τοῦ διὰ Βυζαντίου καὶ διὰ Μασσαλίας πως ἰόντος, ὥς φησιν Ἰππαρχος πιστεύσας Πυθίᾳ, (φησὶ γὰρ ἐν Βυζαντίῳ τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον τοῦ γινώμενος πρὸς τὴν σκιάν, ὃν εἶπεν ὁ Πυθίας ἐν Μασσαλίᾳ) τοῦ δὲ διὰ Βορυσθέ-
 νους ἀπὸ τούτου διέχοντος περὶ τρισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους, εἴη ἂν ἐκ τοῦ διαστήματος, τοῦ ἀπὸ Μασσαλίας ἐπὶ τὴν Βρεττανικὴν, ἐνταῦθά που πίπτων ὁ διὰ τοῦ Βορυσθένους κύκλος πανταχοῦ. Πολλαχοῦ δὲ παρακρουόμενος τοὺς ἀνθρώπους ὁ Πυθίας, κἀνταῦθά που διέψευσται. Τὸ μὲν γὰρ τὴν ἀπὸ στηλῶν γραμμὴν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν πορθμόν καὶ Ἀθήνας καὶ Ῥόδον τόπους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κεῖσθαι, ὁμολόγηται παρὰ πολλῶν· ὁμολογεῖται δὲ, ὅτι καὶ διὰ μέσου πως τοῦ πελάγους ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν στηλῶν ἐπὶ τὸν πορθμόν. οἱ τε πλείοντες τὸ μέγιστον διάστημα ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ τὴν Ἀιβύην εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ Γαλατικοῦ κόλπου σταδίων πεντακισχιλίων. τοῦτο δ' εἶναι καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τοῦ πελάγους· ὥστ' εἴη ἂν τὸ ἀπὸ τῆς λεχθείσης γραμμῆς ἐπὶ τὸν μυχόν τοῦ κόλπου σταδίων δισχιλίων πεντακοσίων, ἐπὶ δὲ Μασσαλίαν ἐλαττόνων· νοτιωτέρα γάρ ἐστιν ἡ Μασσαλία τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου. Τὸ δὲ γε ἀπὸ τῆς Ῥοδίας ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐστὶ τετρακισχιλίων που καὶ ἐννακοσίων στα-

δίαν· ὥστε πολὺ ἀρκτικώτερος ἂν εἴη ὁ διὰ Βυζαντίου τοῦ διὰ Μασσαλίας. Τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Βρεττανικὴν δύναται συμφωνεῖν τῷ ἀπὸ Βυζαντίου ἐπὶ Βορυσθένη· τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἰέρην, οὐκ ἐτι γινώριμον πόσον ἂν τις θείη, οὐδ', εἰ περαιτέρω ἔτι οἰκήσιμά ἐστιν, οὐδὲν δεῖ τοῖς ἐπάνω λεχθείσαι φροντίζειν. Πρὸς τε γὰρ ἐπιστήμην ἀρκεῖ τὸ λαβεῖν, καθάπερ ἐπὶ τῶν νοτίων μερῶν, οἱ ὑπὲρ Μεσότης μέχρι τρισχιλίων σταδίων προελθόντι τῆς οἰκησίμου τίθεσθαι προσήκον· οὐχ ὥς ἂν τοῦτου ἀκριβεισίου πέρατος ὅκος, ἀλλ' ἐγγύς γε τὰ κριβοῦς· οὕτω καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς οὐ πλείους τούτων θάλασσαν, ἢ μικρῶ πλείους, ὅλον τετρακισχιλίους. Πρὸς τε τὰς ἡγεμονικὰς χρείας οὐδὲν ἂν εἴη πλεονέκτημα τὰς τοιαύτας γνωρίζειν χώρας καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας· καὶ μάλιστα εἰ νήσους οἰκεῖν τοιαύτας, αἱ μὴτε λυπεῖν, μὴτ' ὠφελεῖν ἡμᾶς δύνανται μηδέν, διὰ τὸ ἀντερίπλεκτον. Καὶ γὰρ τὴν Βρεττανικὴν ἔχειν δυνάμενοι Ῥωμαῖοι κατεφρόνησαν, ὁρῶντες ὅτι οὔτε φόβος ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἰς ἐστίν, (οὐ γὰρ ἰσχύουσι τοσοῦτον, ὥστ' ἐπιδιαβαίνειν ἡμῶν,) οὐτ' ὠφέλεια τοσαύτη τις, εἰ κατέσχοιεν. πλεον γὰρ ἂν ἐκ τῶν τελῶν δοκεῖ προσφέρεσθαι νῦν, ἢ ὁ φόρος δύναται συντελεῖν, ἀφαιρουμένης τῆς εἰς τὸ στρατιωτικὸν δαπάνης, τὸ φρευρησον καὶ φορολογῆσον τὴν νῆσον· πολὺ δ' ἂν ἐπιγένοιτο τὸ ἀχρηστον ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν περὶ ταύτην νήσων.

Εἰ δὲ προστεθείη τῷ ἀπὸ τῆς Ῥοδίας μέχρι Βορυσθένους διαστήματι, τὸ ἀπὸ Βορυσθένους ἐπὶ τὰς

ἄρκτους τῶν τετρακισχιλίων σταδίων διάστημα, γίνε-
ται τὸ πᾶν μύριοι δισχίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι·
τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Ῥοδίας ἐπὶ τὸ νότιον πέρας ἐστὶ τῆς
οἰκουμένης μύριοι ἑξακισχίλιοι ἑξακόσιοι· ὥστε τὸ
σύμπαν πλάτος τῆς οἰκουμένης εἴη ἂν ἔλαττον τῶν
τρισμυρίων, ἀπὸ νότου πρὸς ἄρκτον. Τὸ δὲ γε μῆ-
κος περὶ ἑπτὰ μυριάδας λέγεται· τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπὸ
δύσεως ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, τὸ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς
Ἰβηρίας ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς· τὸ μὲν ὁδοῖς, τὸ
δὲ ταῖς ναυτιλίαις ἀναμετροημένον. Ὅτι δ' ἐντὸς
τοῦ λεχθέντος τετραπλεύρου τὸ μῆκος ἐστὶ τοῦτο, ἐκ
τοῦ λόγου τῶν παραλλήλων τῶν πρὸς τὸν ἡσημερι-
νὸν δῆλον· ὥστε πλεον ἢ διπλάσιόν ἐστι τοῦ πλά-
τους τὸ μῆκος. Λέγεται δὲ καὶ χλαμυδοειδὲς πῶς τὸ
σχῆμα· πολλὴ γὰρ συναγωγή τοῦ πλάτους πρὸς τοῖς
ἄκροις εὐρίσκεται, καὶ μάλιστα τοῖς ἐσπερίοις, τὴν
καθ' ἑκάστα ἐπιόντων ἡμῶν.

Νυνὶ μὲν οὖν ἐπιγεγράφαμεν ἐπὶ σφαιρικῆς ἐπι-
φανείας τὸ χωρίον, ἐν ᾧ φαμέν ἰδρύνθαι τὴν οἰκου-
μένην, καὶ δεῖ τὸν ἐγγυιᾶται διὰ τῶν χειροκμήτων
οἰκημάτων μιμούμενον τὴν ἀλήθειαν ποιήσαντα
σφαῖραν τὴν γῆν, καθάπερ τὴν Κρατήτειον, ἐπὶ
ταύτης ἀπολαβόντα τὸ τετράπλευρον, ἐντὸς τούτου
τιθέναι τὸν πίνακα τῆς γεωγραφίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ
μεγάλῃς δεῖ σφαῖρας, ὥστε πολλοστημόριον αὐτῆς
ὑπάρχον τὸ λεχθὲν τμήμα, ἱκανὸν γενέσθαι δέξα-
σθαι σαφῶς τὰ προσήκοντα μέρη τῆς οἰκουμένης,
καὶ τὴν οἰκίαν παρασχεῖν ὅψιν τοῖς ἐπιβλέπουσι,
τῷ μὲν δυναμένῳ κατασκευάσασθαι τηλικαύτην, οὐ-

τω ποιεῖν βέλτιον· ἔστω δὲ μὴ μείω δέκα ποδῶν ἔχουσα τὴν διάμετρον· τῷ δὲ μὴ δυναμένῳ τηλικαύτην ἢ μὴ πολλῷ ταύτης ἐνδεεστέραν, ἐν ἐπιπέδῳ καταγραπτέον πίνακι τοῦλάχιστον ἑπτὰ ποδῶν. Διοίσει γάρ μικρόν, ἂν, ἀντὶ τῶν κύκλων, τῶν τε παραλλήλων, καὶ τῶν μεσημβρινῶν, οἷς τὰ τε κλίματα καὶ τοὺς ἀνέμους διασαφοῦμεν, καὶ τὰς ἄλλας διαφοράς, καὶ τὰς σχέσεις τῶν τῆς γῆς μερῶν, πρὸς ὅλληλά τε καὶ τὰ οὐράνια, εὐθείας γράφομεν· τῶν μὲν παραλλήλων παραλλήλους, τῶν δὲ ὀρθῶν πρὸς ἐκείνους ὀρθὰς· τῆς διανοίας ὑαδίως μεταφέρειν δυναμένης τὸ ὑπὸ τῆς ὕψεως ἐν ἐπιπέδῳ ἑτεωρούμενον ἐπιφανείῃ σχῆμα καὶ μέγεθος, ἐπὶ τὴν περιφευῇ τε καὶ σφαιρικῇ. Ἀνύλογον δὲ, καὶ περὶ τῶν λοξῶν κύκλων καὶ εὐθειῶν φαμέν. Εἰ δ' οἱ μεσημβρινοὶ οἱ παρ' ἐκάστοις διὰ τοῦ πόλου γραφόμενοι πάντες συννεύουσιν ἐν τῇ σφαίρᾳ πρὸς ἓν σημεῖον, ἀλλ' ἐν τῷ ἐπιπέδῳ γε οὐ διοίσει πίνακι τὰς εὐθείας μικρόν συννευούσας ποιεῖν κῶνον τὰς μεσημβρινάς. οὐ δὲ γὰρ πολλαχοῦ τοῦτ' ἀναγκαῖον, οὐκ ἐκφανής ἐστιν ὥσπερ ἡ περιφέρεια, οὕτω καὶ ἡ συννευσις, μεταφερομένων τῶν γραμμάτων εἰς τὸν πίνακα τὸν ἐπιπέδον, καὶ γραφομένων εὐθειῶν.

Καὶ δὴ καὶ τὸν ἐξῆς λόγον ὥς ἐν ἐπιπέδῳ πίνακι τῆς γραφῆς γινομένης ἐκθῆσομεν. Ἐροῦμεν δὴ τὴν μὲν ἐπελθόντες αὐτοὶ τῆς γῆς καὶ θαλάττης, περὶ ἧς δὲ πιστεύσαντες τοῖς εἰποῦσιν ἡ γράψασιν. Ἐπήλθομεν δὲ ἐπὶ δύοσιν μὲν ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας μέχρι τῶν κατὰ Σαρδῶνα τόπων τῆς Τυρρηνίας· ἐπὶ με-

σημβρίαν δὲ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας ὄρων. Οὐδὲ τῶν ἄλλων δὲ οὐδὲ εἰς ἂν εὐρεθείη τῶν γεωγραφησάντων πολὺ τι ἡμῶν μᾶλλον ἐπεληλυθώς τῶν λεχθέντων διαστημάτων· ἀλλ' οἱ πλεονάσαντες περὶ τὰ δυσμικὰ μέρη, τῶν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς οὐ τοσοῦτον ἤψαντο· οἱ δὲ περὶ τὰναντία, τῶν ἐσπερίων ὑστέρησαν· ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ τῶν πρὸς νότον καὶ τὰς ἄρκτους. Τὸ μέντοι πλέον ἀκκείνοι καὶ ἡμεῖς ἀκοῇ παραλαβόντες συντίθμεν· καὶ τό, τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἄλλην φύσιν, ὅποια καὶ ὁπόση· τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἡ διάνοια ἐκ τῶν αἰσθητῶν συντίθῃσι τὰ νοητά· σχῆμα γὰρ καὶ χροάν καὶ μέγεθος μήλου, καὶ ὁδμήν καὶ ἀφὴν καὶ χυμὸν ἀπαγγέλλουσιν αἰαίσθησις· ἐκ δὲ τούτων συντίθῃσιν ἡ διάνοια τὴν τοῦ μήλου νόησιν· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν μεγάλων σχημάτων τὰ μέρη μὲν αἰσθησις ὁρᾷ, τὸ δ' ὅλον ἐκ τῶν ὁραθέντων ἡ διάνοια συντίθῃσιν· οὕτω δὲ καὶ οἱ φιλομαθεῖς ἄνδρες, ὥσπερ αἰσθητηρίοις πιστεύσαντες τοῖς ἰδοῦσι καὶ πλανηθεῖσιν οὕς ἔτυχε τόπους, ἄλλοις κατ' ἄλλα μέρη τῆς γῆς, συντιθέασιν εἰς ἓν διάγραμμα τὴν τῆς ὅλης οἰκουμένης ὄψιν· Ἐπεὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ πάντα μὲν αὐτοὶ πράττουσιν, οὐ πανταχοῦ δὲ πάρευσιν· ἀλλὰ πλείστα κατορθοῦσι δι' ἐτέρων, ἀγγέλοις πιστεύοντες, καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν διαπέμποντες οἰκείως τὰ προστάγματα. Ὁ δ' ἀξιῶν μόνους εἰδέναι τοὺς ἰδόντας, ἀναιρεῖ τὸ τῆς ἀκοῆς κριτήριον· ἥτις πρὸς ἐπιστήμην ὀφθαλμοῦ πολὺ κρείττον ἐστὶ.

Μάλιστα δ' οἱ νῦν ἔχοιεν ἄμεινον ἂν τι λέγειν περὶ τῶν κατὰ Βρεττανοὺς καὶ Γερμανοὺς καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἰστρον, τοὺς τε ἐντὸς καὶ τοὺς ἐκτὸς, Ἰε-
τας τε καὶ Τυριγέτας, καὶ Βαστάρνας· ἔτι δὲ τοὺς περὶ τὸν Καύκασον, οἷον Ἀλβανοὺς καὶ Ἰβηρας. Ἀπὴγγέλται δ' ἡμῖν καὶ ὑπὸ τῶν τὰ Παρθικά συγ-
γραψάντων τῶν περὶ Ἀπολλύδωρον τὸν Ἀρτεμείτην, ἃ πολλῶν ἐκεῖνοι μᾶλλον ἀφώρισαν, τὰ περὶ τὴν Ἑρκανίαν καὶ τὴν Βακτριανήν. Τῶν τε Ῥωμαίων καὶ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν ἐμβαλλόντων μετὰ στρατιᾶς νηυσὶ, ἧς ἡγεῖτο ἀνὴρ φίλος ἡμῖν καὶ ἐταῖρος Αἴλιος Γάλλος· καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐμπόρων στόλος ἤδη πλεόντων διὰ τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Ἀραβίου κόλπου μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, ἃ πολὺ μᾶλλον καὶ ταῦτα ἔγνωσται τοῖς νῦν ἢ τοῖς πρὸ ἡμῶν. Ὅτε γοῦν Γάλλος ὑπῆρχε τῆς Αἰγύπτου, συνόντες αὐτῷ καὶ συναναβάντες μέχρι Συήνης καὶ τῶν Αἰθιοπικῶν ὄρων, ἱστοροῦμεν ὅτι καὶ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι νῆες πλέοιεν ἐκ Μυδὸς ὄρου πρὸς τὴν Ἰνδικήν· πρότερον ἐκ τῶν Πτολεμαϊκῶν βασιλείων, ὀλίγων παντάπασι θαρρόυντων πλεῖν, καὶ τὸν Ἰνδικὸν ἐμφορεῖσθαι φόρον.

Τὰ μὲν οὖν πρῶτα καὶ κυριώτατα καὶ πρὸς ἐπιστήμην καὶ πρὸς τὰς χρείας τὰς πολιτικὰς ταύτας, σχῆμα καὶ μέγεθος, ὥς εἶπεῖν, ἀπλούστατα ἐγχειρεῖν, τὸ πλεον ἐκ τῶν γεωγραφικῶν πίνακα, συμπαραθηλοῦντα καὶ τὸ ποῖόν τι καὶ πόσον μέρος τῆς ὅλης γῆς ἐστί· τοῦτο μὲν γὰρ οἰκείον τῷ γεωγράφῳ. Τὸ δὲ καὶ περὶ ἑκάστης ἀκριβολογεῖσθαι τῆς γῆς, καὶ

περὶ σπονδύλου παντός ἧς λέγωμεν ζώνης, ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης ἐστίν· οἷον εἰ περιοικεῖται καὶ κατὰ θάτερον τιταρτημόριον ὁ σπόνδυλος· καὶ γὰρ εἰ οὕτως ἔχει, οὐχ ὑπὸ τούτων γε οἰκεῖται τῶν παρ' ἡμῖν· ἀλλ' ἐκείνην ἄλλην οἰκουμένην θετέον· ὅπερ ἐστὶ πιθανόν. Ἡμῖν δὲ τὰ ἐν αὐτῇ ταῦτα λεκτέον.

Ἔστι δὴ τι χλαμυδοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης, οὗ τὸ μὲν πλάτος ὑπογράφει τὸ μέγιστον ἢ διὰ τοῦ Νεῖλου γραμμῇ, λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλου, καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων τῶν φυγάδων νήσου, μέχρι τοῦ διὰ τῆς Ἰέρνης παραλλήλου· τὸ δὲ μήκος, ἢ ταύτης πρὸς ὀρθῶς ἀπὸ τῆς ἐσπερίας διὰ στηλῶν καὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τοῦ Ἰσσηικοῦ κόλπου, παρὰ τὸν Ταῦρον ἰοῦσα, τὸν διεζωκίῃα τὴν Ἀσίαν, καὶ καταστρέφουσα ἐπὶ τὴν ἑῶαν θάλατταν, μεταξὺ Ἰνδῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Βακτριανῆς Σκυθῶν. Δεῖ δὴ νοῆσαι παραλληλόγραμμον τι, ἐν ᾧ τὸ χλαμυδοειδὲς σχῆμα ἐγγέγραπται οὕτως, ὥστε τὸ μήκος τῷ μήκει ὁμολογεῖν, καὶ ἴσον εἶναι τὸ μέγιστον, καὶ τὸ πλάτος τῷ πλάτει. Τὸ μὲν δὴ χλαμυδοειδὲς σχῆμα οἰκουμένη ἐστὶ. Τὸ δὲ πλάτος ὁρίζεσθαι ἔφωμεν αὐτῆς ταῖς ἐσχάταις παραλλήλοις πλευραῖς, ταῖς διοριζούσαις τὸ οἰκήσιμον αὐτῆς καὶ τὸ ἀοίκητον ἐφ' ἑκάτερα. αὗται δ' ἦσαν, πρὸς ἄρκτους μὲν, ἢ διὰ τῆς Ἰέρνης· πρὸς δὲ τῇ διακεκαυμένη, ἢ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου· αὗται δὲ προσεχθαλλόμεναι ἐπὶ τε τὰς ἀνατολὰς καὶ ἐπὶ τὰς δύσεις μέχρι τῶν ἀνταιρόντων μερῶν τῆς οἰκουμένης, ποιή-

σονσί τι παραλληλόγραμμον πρὸς τὰς ἐπιξευγννού-
 σας διὰ τῶν ἄρκτων αὐτάς. Ὅτι μὲν αὖν ἐν τούτῳ
 ἐστὶν ἡ οἰκουμένη, φανερόν, ἐκ τοῦ μήτε τὸ πλάτος
 αὐτῆς τὸ μέγιστον ἕξω πίπτειν αὐτοῦ, μήτε τὸ μῆ-
 κος. Ὅτι δ' αὐτῆς γλαμυδοειδὲς τὸ σχῆμά ἐστιν, ἐκ
 ταῦ τὰ ἄκρα μυνουρίζειν τὰ τοῦ μήκους ἐκατέρωθεν,
 κλυθόμενα δ' ἀπὸ τῆς θαλάττης, καὶ ἀφαιρεῖν τοῦ
 πλάτους. Ταῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῶν περιπλευσάντων
 τὰ τε ἑῷα μέρη καὶ τὰ δυσμικά ἐκατέρωθεν. τῆς τε
 γὰρ Ἰνδικῆς νοτιωτέρας, πολὺ τὴν Ταπροβάνην κα-
 λουμένην νῆσον ἀποφαίνουσιν, οἰκουμένην ἔτι καὶ
 ἀνταλρουσαν τῇ τῶν Αἰγυπτίων νήσῳ, καὶ τῇ τὸ κιν-
 νάμωμον φερούση γῇ τὴν μὲν γὰρ κρύαισι τῶν ἀέρον
 παραπλησίαν εἶναι. τῆς τε μετὰ τοὺς Ἰνδοὺς Σκυθίας
 τῆς ὑστατίας, ἄρκτικώτερά ἐστι τὰ κατὰ τὸ στόμα
 τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ κατὰ
 τὴν Ἰέρην. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἕξω στηλῶν λέ-
 γεται. δυσμικώτατον μὲν γὰρ σημεῖον τῆς οἰκουμέ-
 νης, τὸ τῶν Ἰβήρων ἀκρωτήριον, ὃ χαλοῦσιν Ἰε-
 ρόν· κεῖται δὲ κατὰ γραμμὴν πῶς πρὸς τὴν διὰ Γα-
 δείρων τε καὶ στηλῶν, καὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ
 καὶ τῆς Ροδίας. συμφωνεῖν γὰρ καὶ τὰ ὠροσκοπεῖα
 καὶ τοὺς ἀνέμους φασὶ τοὺς ἐκατέρωσε φοροὺς, καὶ
 τὰ μῆκη τῶν μεγίστων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν· ἔστι
 γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα ὥρων ἰσημερινῶν ἡ μέγιστη
 τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. Ἐν τε τῇ παραλίᾳ τῇ
 κατὰ Γάδειρα καὶ Ἰβηρας ποτὲ δρᾶσθαι
 Περσειδῶνιος δ' ἐκ τινος ὑψηλῆς οἰκίας ἐν πόλει διε-
 χούση τῶν τόπων τούτων ὅσον τετρακοσίους σταδ.

περὶ σπονδύλου παντός ἧς λέγωμεν ζώνης, ἄλλης τι-
νός ἐπιστήμης ἐστίν· οἷον εἰ περιοικεῖται καὶ κατὰ
θάτερον τιταρτημόριον ὁ σπόνδυλος· καὶ γὰρ εἰ οὐ-
τως ἔχει, οὐχ ὑπὸ τούτων γε οἰκεῖται τῶν παρ' ἡμῖν·
ἀλλ' ἐκείνην ἄλλην οἰκουμένην θιτέον· ὅπερ ἐστὶ πι-
θανόν. Ἡμῖν δὲ τὰ ἐν αὐτῇ ταῦτα λεκτέον.

Ἔστι δὴ τι χλαμυδοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς τῆς οἰ-
κουμένης, οὗ τὸ μὲν πλάτος ὑπογράφει τὸ μέγιστον
ἢ διὰ τοῦ Νείλου γραμμῇ, λαβοῦσα τὴν ἄρχὴν ἀπὸ
τοῦ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλου, καὶ τῆς
τῶν Αἰγυπτίων τῶν φυγάδων νήσου, μέχρι τοῦ διὰ
τῆς Ἰέρνης παραλλήλου· τὸ δὲ μήκος, ἢ ταύτης πρὸς
ὀρθὰς ἀπὸ τῆς ἐσπερίας διὰ στηλῶν καὶ τοῦ Σικε-
λικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τοῦ Ἰσσηκοῦ
κόλπου, παρὰ τὸν Ταῦρον ἰοῦσα, τὸν διεζωκότα
τὴν Ἀσίαν, καὶ καταστρέφουσα ἐπὶ τὴν ἑῶαν θά-
λατταν, μεταξὺ Ἰνδῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Βακτριανῆς
Σκυθῶν. Δεῖ δὴ νοῆσαι παραλληλόγραμμον τι, ἐν
ὧ τὸ χλαμυδοειδὲς σχῆμα ἐγγέγραπται οὕτως, ὥστε
τὸ μήκος τῷ μήκει ὁμολογεῖν, καὶ ἴσον εἶναι τὸ μέ-
γιστον, καὶ τὸ πλάτος τῷ πλάτει. Τὸ μὲν δὴ χλα-
μυδοειδὲς σχῆμα οἰκουμένη ἐστὶ. Τὸ δὲ πλάτος ὀρί-
ζεσθαι ἔφωμεν αὐτῆς ταῖς ἐσχάταις παραλλήλοις
πλευραῖς, ταῖς διοριζούσαις τὸ οἰκήσιμον αὐτῆς καὶ
τὸ ἀοίκητον ἐφ' ἐκάτερα. αὗται δ' ἦσαν, πρὸς ἄρ-
κτους μὲν, ἢ διὰ τῆς Ἰέρνης· πρὸς δὲ τῇ διακεκαυ-
μένη, ἢ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου· αὗται δὲ προσ-
εχβαλλόμεναι ἐπὶ τε τὰς ἀνατολὰς καὶ ἐπὶ τὰς δύσεις
μέχρι τῶν ἀνταιρόντων μερῶν τῆς οἰκουμένης, ποιή-

σουσί τι παραλληλόγραμμον πρὸς τὰς ἐπιξενυγνού-
 σας διὰ τῶν ἄρκτων αὐτὰς. Ὅτι μὲν οὖν ἐν τούτῳ
 ἐστὶν ἡ οἰκουμένη, φανερόν, ἐκ τοῦ μήτε τὸ πλάτος
 αὐτῆς τὸ μέγιστον ἔξω πίπτειν αὐτοῦ, μήτε τὸ μή-
 κος. Ὅτι δ' αὐτῆς γλαμυδοειδὲς τὸ σχῆμά ἐστιν, ἐκ
 ταῦ τὰ ἄκρα μυνουρίζειν τὰ τοῦ μήκους ἐκατέρωθεν,
 κλυθόμενα δ' ἀπὸ τῆς θαλάττης, καὶ ἀφαιρεῖν τοῦ
 πλάτους. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῶν περιπλευσάντων
 τὰ τε ἑῶα μέρη καὶ τὰ δυσμικά ἐκατέρωθεν. τῆς τε
 γὰρ Ἰνδικῆς νοτιωτέρας, πολὺ τὴν Ταπροβάνην κα-
 λουμένην νῆσον ἀποφαίνουσιν, οἰκουμένην ἔτι καὶ
 ἀνταίρουσαν τῇ τῶν Αἰγυπτίων νήσῳ, καὶ τῇ τὸ κιν-
 νάμωμον φερούση γῇ τὴν μὲν γὰρ κρύσις τῶν ἀέρον
 παραπλησίαν εἶναι. τῆς τε μετὰ τοὺς Ἰνδοὺς Σκυθίας
 τῆς ὑστάτης, ἄρκτικώτερά ἐστι τὰ κατὰ τὸ στόμα
 τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ κατὰ
 τὴν Ἰέρην. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἔξω στηλῶν λέ-
 γεται. δυσμικώτατον μὲν γὰρ σημεῖον τῆς οἰκουμέ-
 νης, τὸ τῶν Ἰβήρων ἀκρωτήριον, ὃ χαλοῦσιν Ἰε-
 ρόν· κεῖται δὲ κατὰ γραμμὴν πως πρὸς τὴν διὰ Γα-
 δείρων τε καὶ στηλῶν, καὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ
 καὶ τῆς Ροδίας. συμφωνεῖν γὰρ καὶ τὰ ὠροσκοπεῖα
 καὶ τοὺς ἀνέμους φασὶ τοὺς ἐκατέρωσε φοροῦς, καὶ
 τὰ μήκη τῶν μεγίστων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν· ἔστι
 γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα ὥρων ἰσημερινῶν ἡ μέγιστη
 τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. Ἐν τε τῇ παραλίᾳ τῇ
 κατὰ Γάδειρα καὶ Ἰβήρας ποτὲ δρᾶσθαι
 Πεισιδώνιος δ' ἐκ τινος ὑψηλῆς οἰκίας ἐν πόλει διε-
 χούση τῶν τόπων τούτων ὅσον τετρακοσίους σταδ-

ους, φησὶν ἰδεῖν ἀστέρα, ὃν τεκμαίρεσθαι τὸν Κάνωβον αὐτόν· ἐκ τούτου τε μικρὸν ἐκ τῆς Ἰβηρίας προσελθόντας ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ὁμολογεῖν ἀφορᾶν αὐτόν, καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς ἐν Κνίδῳ· τὴν γὰρ Εὐδόξου σκοπὴν, οὐ πολὺ τῶν οἰκήσεων ὑψηλοτέραν εἶναι, λέγεσθαι δ' ὅτι ἐκεῖνος ἐντεῦθεν ἀφείρα τὸν Κάνωβον ἀστέρα· εἶναι δ' ἐπὶ τοῦ Ῥοδιακοῦ κλίματος τὴν Κνίδον, ἐφ' οὗ καὶ τὰ Γάδειρα, καὶ ἡ ταύτη παραλλα.

Ἐντεῦθεν δὲ πρὸς μὲν τὰ νότια μέρη πλείουσιν, ἡ Λιβύη κεῖται· ταύτης δὲ τὰ δυσμικώτατα, μικρὰ τῶν Γαδείρων πρόκειται μᾶλλον· εἴτ' ἄκραν ποιήσαντα στενὴν ἀναχωρεῖ πρὸς ἕω καὶ νότον, καὶ πλατύνεται κατ' ὀλίγον, ἕως ἂν τοῖς Αἰθериоῖς Αἰθίοψι συνάψῃ. οὗτοι δ' ὑπόκεινται τῶν περὶ Καρχηδόνα τόπων ὕστατοι, συνάπτοντες τῇ διὰ τῆς Κινναμομωφόρου γραμμῇ. Εἰς δὲ τὰναντία πλείουσιν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν Ἀρτάβρων καλουμένων, ὃ πλοῖς ἐστὶ πρὸς ἄρκτον, ἐν δεξιᾷ ἔχουσα τὴν Αὐσιτανίαν· εἴτ' ὁ λοιπὸς πρὸς ἕω πᾶς ἀμβλείαν γωνίαν ποιῶν, μέχρι τῶν τῆς Πυρήνης ἄκρων τῶν τελευτώντων εἰς τὸν ὠκεανόν. τούτοις δὲ τὰ ἐσπέρια τῆς Βρετανικῆς ἀντίκειται πρὸς ἄρκτον· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Ἀρτάβροις ἀντίκεινται πρὸς ἄρκτον, αἱ Καττιτερίδες καλούμεναι νῆσοι, πελάγαια κατὰ τὸ Βρετανικόν πως κλίμα ἰδρυμένα· ὥστε δῆλον ἐφ' ὅσον συνάγεται τὰ ἄκρα τῆς οἰκουμένης κατὰ μῆκος ὑπὸ τοῦ περιεχυμένου πελάγους εἰς στενόν.

Τοιούτου δὲ ὄντος τοῦ καθόλου σχήματος, κατὰ

σιμον φαίνεται δύο λαβεῖν εὐθείας αἱ τέμνουσαι πρὸς ὀρθὰς ἀλλήλας, ἥ μὲν διὰ τοῦ μήκους ἤξει τοῦ μεγίστου παντός, ἥ δὲ διὰ τοῦ πλάτους· καὶ ἡ μὲν τῶν παραλλήλων ἔσται μία, ἡ δὲ τῶν μεσημβρινῶν· ἔπειτα ταύταις παραλλήλους ἐπινοοῦντας ἐφ' ἑκατέραν, διαιρεῖν κατὰ ταύτην τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν ἢ χρώμενοι τυγχάνομεν. καὶ γὰρ τὸ σχῆμα μᾶλλον ἢ καταφανὲς γένοιτο ὁποῖον εἰρήκαμεν, καὶ τὸ μέγεθος τῶν γραμμῶν, ἄλλα καὶ ἄλλα μέτρα ἔχουσιν, τῶν τε τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους· καὶ τὰ κλίματα ὑποδηλωθήσεται βέλτιον, τὰ τε ἑωθινὰ καὶ ἑσπερία, ὥς δ' αὐτως τὰ νότια καὶ τὰ βορρεια. Ἐπεὶ δὲ διὰ γνωρίμων τόπων λαμβάνεσθαι βῆ ταῖς εὐθείαις ταύτας, αἱ μὲν ἐλήφθησαν ἤδη· λέγω δὲ ταῖς μέσας δύο, τὴν τε τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους τὰς λεχθείσας πρότερον· αἱ δ' ἄλλαι φραδῶς γνωρίζονται ἂν διὰ τούτων· τρόπον γὰρ τινα στοιχείοις χρώμενοι τούτοις τὰ παράλληλα μέρη συνεχόμεθα καὶ ταῖς ἄλλαις σχέσεις τῶν οἰκίσεων, τὰς ἑπὶ γῆς καὶ πρὸς τὰ οὐράνια.

Πλείστον δ' ἡ θάλαττα γεωγραφεῖ καὶ σχηματίζει τὴν γῆν, κόλπους ἀπεργαζομένη καὶ πελάγη καὶ πορθμούς· ὁμοίως δὲ ἰσθμούς καὶ χερσόνησους καὶ ἄκρας· προσλαμβάνουσι δὲ ταύτην καὶ οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ ὄρη· διὰ γὰρ τῶν ταμούντων ἡπειροὶ τε, καὶ ὄρη, καὶ πόλεις θέσεις εὐφυεῖς ἐννοήθησαν, καὶ τᾶλλα ποικίλματα, ὧν μεστός ἐστιν ὁ χωρογραφικὸς πίναξ. Ἐν δὲ τούτοις καὶ τὸ τῶν νήσων πλῆθος ὁπότε κατισπαρμένον, ἔν τε τοῖς πελάγεσι καὶ

κατὰ τὴν παραλλαν πᾶσαν· ἄλλων ἄλλας ἀρετὰς τε καὶ κακίας, καὶ τὰς ἀπ' αὐτῶν χρείας ἐπιδεικνυμένων ἢ δυσχερασίας, τὰς μὲν φύσει, τὰς δὲ ἐκ κατασκευῆς. τὰς μὲν φύσει δεῖ λέγειν· διαμένουσι γάρ. αἱ δ' ἐπίθεται δέχονται μεταβολάς· καὶ τούτων δὲ τὰς πλείων χρόνον συμμένειν δυναμένους, ἐμφανιστέον· καὶ τὰς μὴ πολὺν μὲν, ἄλλως δ' ἐπιφάγειαν μὲν ἐχούσας τινὰ καὶ δόξαν, ἣ πρὸς τὸν ὕστερον χρόνον παραμένουσα τρόπον τινὰ συμφυῇ τοῖς τόποις ποιεῖ, καὶ μηκέτι οὖσαν ἐκ κατασκευῆς· ὥστε δῆλον, ὅτι δεῖ καὶ τούτων μεμνησθαι. Περὶ πολλῶν γὰρ ἐστὶ πόλεων τοῦτ' εἰπεῖν, ὅπερ εἶπε Δημοσθηνὸς ἐπὶ τῶν περὶ Ὀλυνθον, ὡς οὕτως ἠφανίσθαι φησὶν, ὥστ' εἰ μηδὲ πώποτε ἠκίσθησαν γινῶναι ἂν τινα ἐπελθόντα. Ἀλλ' ὅμως καὶ εἰς τούτους τοὺς τόπους καὶ εἰς ἄλλους ἀφικνοῦνται ἄσμενοι, τὰ γε ἔχνη ποθοῦντες ἰδεῖν τῶν οὕτω διωνομασμένων ἔργων, καθάπερ καὶ τοὺς τάφους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν. Οὕτω δὲ καὶ νομίμων καὶ πολιτειῶν μεμνημένα τῶν μηκέτι οὖσων· ἐνταῦθα καὶ τῆς ὠφελείας προκαλουμένης τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων· ἣ γὰρ ζήλου χάριν, ἣ ἀποτροπῆς τῶν τοιούτων.

Λίγωμεν δ' ἀναλαβόντες ἀπὸ τῆς πρώτης ὑποτυπώσεως, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη γῆ περιέριπτος οὖσα δέχεται κόλπους εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ἕως θαλάττης κατὰ τὸν ὠκεανὸν πολλοὺς, μεγίστους δὲ εἰσσαράς· ὧν ὁ μὲν βόρειος Κασπία καλεῖται θάλαττα, οἷδ' Ἐρξανίαν προσαγορεύουσιν· ὁ δὲ Περ-

· καὶ Ἀράβιος ἀπὸ τῆς νοτίας ἀναχέονται θα-
 ης, ὁ μὲν τῆς Κασπίας καταντικρὺ μάλιστα, ὁ
 ἰς Ποντικῆς. Τὸν δὲ τέταρτον, ὅσπερ πολὺ
 οὖς ὑπερβέβληται κατὰ τὸ μέγεθος, ἢ ἐντὸς καὶ
 ἡμᾶς λεγομένη θάλαττα ἀπεργάζεται, τὴν μὲν
 ν, ἀπὸ τῆς ἐσπέρας λαμβάνουσα, καὶ τοῦ κατὰ
 Ἑρακλείους στήλας πορθμοῦ· μηχανομένη δ'
 ἰ πρὸς ἑω μέρος, ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ πλάττει·
 δὲ ταῦτα σχιζομένη καὶ τελευτῶσα εἰς δύο κόλ-
 πελαγίους, τὸν μὲν ἐν ἄριστερᾷ, ὅνπερ Εὐ-
 ν πόντον προσαγορεύομεν, τὸν δ' ἑτέρον τὸν
 ἰόμενον ἔκ τε τοῦ Αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τοῦ
 φυλίου, καὶ τοῦ Ἰσσικεῦ. Ἄπαντες δὲ οἱ λε-
 ιτες ἀπὸ τῆς ἑξω θαλάττης κόλποι στενὸν ἔχουσι
 ἰσπλουν· μᾶλλον δὲ ὁ, τε Ἀράβιος καὶ ὁ κατὰ
 κς, ἦττον δ' οἱ λοιποί. Ἡ δὲ περικλείουσα ἀν-
 γῇ τριχῇ νανέμῃται, καθάπερ εἴρηται. Ἢ μὲν
 Εὐρώπη πολυσχημονεσιάτη πασῶν ἴστιν· ἢ δὲ
 ἢ τὰναντία πέπονθεν· ἢ δὲ Ἀσία μέσην πως
 ἰῶν ἔχει τὴν διάθεσιν. ἅπασαι δ' ἔκ τῆς ἐντὸς
 ἰλίας ἔχουσι τὴν αἰτίαν τοῦ τε πολυσχημόνος
 οὐ μὴ· ἢ δ' ἐκτὸς πλὴν τῶν λεχθέντων κόλπων
 ἰ καὶ χλαυδοειδῆς ἴστιν, ὥς εἶπον· τὰς δ' ἄλ-
 ν μικρῷ διαφορᾷ ἐατέον· οὐδὲν γὰρ ἐν τοῖς
 λοις τὸ μικρόν. Ἔτι δὲ ἐπεὶ κατὰ τὴν γεωγρα-
 ν ἰστορίαν οὐ σχήματα μόνον ζητοῦμεν καὶ μι-
 τόπων, ἀλλὰ καὶ σχέσεις πρὸς ἄλληλα αὐτῶν,
 ρ ἔφαμεν, καὶ ἐνταῦθα τὸ ποικίλον ἢ ἐντὸς πα-
 ·παρέχεται μᾶλλον, ἢ ἢ ἐκτὸς. πολὺ δ' ἴσται
 ΛΒ. Τ. Ι.

καὶ τὸ γινώριμον καὶ τὸ εὖκρατον, καὶ τὸ πόλεσι καὶ
 ἔθνεσι εὐνομουμένοις μᾶλλον συνοικούμενον ἐνταῦ-
 θα, ἢ ἐκεῖ. Ποθοῦμεν τὲ εἰδέναι ταῦτα, ἐν οἷς
 πλείους παραδίδονται πράξεις καὶ πολιτεῖαι καὶ τέ-
 χναι, καὶ τᾶλλα ὅσα εἰς φρόνησιν συνεργεῖ, αἱ τε
 χρεῖαι συνάγουσιν ἡμᾶς πρὸς ἐκεῖνα, ὧν ἐν ἐφικτῷ
 αἱ ἐπιπλοκαὶ καὶ κοινωνίαι. ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα οἰ-
 κεῖται, μᾶλλον δ' οἰκεῖται καλῶς. Πρὸς ἅπαντα δὲ
 τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔφην, ἡ παρ' ἡμῖν θάλαττα πλεονέ-
 κτημα ἔχει μέγα· καὶ δὴ καὶ ἐνθεν ἀρκτεῖον τῆς πε-
 ριγηγέσεως.

Εἴρηται δὲ, ὅτι ἀρχὴ τοῦδε τοῦ κόλπου ἐστὶν ὁ
 κατὰ τὰς στήλας πορθμός· τὸ δὲ στενωπώτερον τού-
 του περὶ ἐβδομήκοντα σταδίους λέγεται· περιπλεύν-
 σαντι δὲ τὸν στενωπὸν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων
 ὄντα, διάστασιν λαμβάνουσιν αἱ ἡϊόνες ἀθρόαν, ἡ
 δ' ἐν ἀριστερεῇ μᾶλλον· εἰτ' ὅψις μεγάλου φαίνεται
 πελάγους. ὁρίζεται δ' ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ
 τῇ Διβυκῇ παραλίᾳ μέχρι Καρχηδόνης, ἐκ δὲ θατέ-
 ρου τῇ τε Ἰβηρικῇ, καὶ τῇ Κελτικῇ κατὰ Ναρβῶνα
 καὶ Μάσσαλιαν, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ Αἰγυστικῇ, τε-
 λευταίῃ δὲ τῇ Ἰταλικῇ, μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορ-
 θμοῦ. Τὸ δ' ἴδιον τοῦ πελάγους πλευρὸν ἡ Σικε-
 λία ἐστὶ, καὶ οἱ ἐκατέρωθεν αὐτῆς πορθμοί· ὁ μὲν
 πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ ἑπτὰ σταδίοις, ὁ δὲ πρὸς τῇ Καρχη-
 δύνι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων. ἼΙ δ' ἀπὸ
 τῆς τῶν στήλῶν ἐπὶ τὸ ἑπταστάδιον γραμμὴ μέρος
 μὲν ἐστὶ τῆς ἐπὶ Ρόδον καὶ τὸν Ταύρον, μέσον δὲ
 πᾶσι τέμνει τὸ λεχθέν πέλαγος· λέγεται δὲ σταδίων

μυρίων καὶ δισχιλίων· τοῦτο μὲν δὴ τὸ μῆκος τοῦ πελάγους· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον ὅσον πεντακισχίλων σταδίων· τὸ ἀπὸ τοῦ Γαλατικοῦ κόλπου μεταξὺ Μασσαλίας καὶ Ναρβῶνος ἐπὶ τὴν κατ' ἀντικρὺ Λιβύην. Καλοῦσι δὲ τὸ πρὸς τῇ Λιβύῃ πᾶν μέρος τῆς θαλάττης ταύτης, Λυβικὸν πέλαγος· τὸ δὲ πρὸς τῇ κατ' ἀντικρὺ γῇ, τὸ μὲν Ἰβηρικόν, τὸ δὲ Αἰγυπτικόν, τὸ δὲ Σαρδώνιον, τελευταῖον δὲ μέχρι τῆς Σικελίας τὸ Τυρρηνικόν. Νῆσοι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος μέχρι τῆς Αἰγυπτικῆς συχναί· μέγισται δὲ Σαρδὼ καὶ Κύρνος μετὰ γὰρ τὴν Σικελίαν· αὕτη δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατ' ἡμᾶς ἐστὶ μέγιστη καὶ ἀρίστη. Πολὺ δὲ τούτων λιπόμεναι, πελαγίαι μὲν, Πανδαταρία τε καὶ Ποντία· πρόσγειοι δὲ, Αἰθαλία τε καὶ Πλανασία καὶ Πιθήκουσαι, καὶ Προχύτη, καὶ Καπρέαι, καὶ Λευκωσία, καὶ ἄλλαι τοιαῦται. Ἐπὶ θάτερα δὲ τῆς Αἰγυπτικῆς, αἱ πρὸ τῆς λοιπῆς ἡϊόδος μέχρι στηλῶν οὐ πολλαί, ὧν εἰσιν ἡ τε Ἰνυμησία καὶ Ἐβυσος· οὐ πολλαὶ δὲ οὐδὲ πρὸ τῆς Λιβύης καὶ τῆς Σικελίας· ὧν εἰσὶ Κόσσυρα τε καὶ Αἰγίμουρος, καὶ αἱ Αἰπαιρίων νῆσοι, ὥς Αἰδίου τινὲς προσαγορεύουσι.

Μετὰ δὲ τὴν Σικελίαν καὶ τοὺς ἐκατέρωθεν πορθμοὺς ἄλλα πελάγη συνάπτει· τὸ, τε πρὸ τῶν Σύρτιων καὶ τῆς Κυρηναίας, καὶ αὐταὶ αἱ Σύρτις, καὶ τὸ Ἀυσόνειον πρὸ πάντας, νῦν δὲ κελούμενον Σικελικόν, σύρρουν ἐκείνη καὶ συνιχέας. Τὸ μὲν οὖν πρὸ τῶν Σύρτιων καὶ τῆς Κυρηναίας καλεῖται Λιβυκόν, πεντατὴ δ' ἐκ τῶν Αἰγύπτιον πέλαγος. Τῶν δὲ Σύρ-

τινων ἢ μὲν ἐλάττωον ἐστὶν ὅσον χιλίων καὶ ἑξ-
 σταδίων τὴν περίμετρον. πρόκεινται δ' ἐφ'
 τοῦ στόματος νῆσοι, Μήνιγξ τε καὶ Κέρκιν
 δὲ μεγάλης Σύρτεως φησὶν Ἐρατοσθένους τὸν
 εἶναι πεντακισχιλίων, τὸ δὲ βάθος χιλίων
 σείων, ἀφ' Ἑσπερίδων εἰς Αὐτόμαλα καὶ τὸ
 ρηναίας μεθόριον πρὸς τὴν ἄλλην γῆν τὴν
 Λιβύην· ἄλλοι δὲ τὸν περίπλουν τετρακισχιλί-
 διων εἰπον· τὸ δὲ βάθος χιλίων καὶ πεντα-
 ὅσον καὶ τὸ πλάτος τοῦ στόματος. Τὸ δὲ
 πρὸν πέλαγός, πρὸ τῆς Σικελίας ἐστὶ καὶ τῆς
 ἐπὶ τὸ πρὸς ἕω μέρος, καὶ ἔτι τοῦ μεταξὺ πό-
 τε Ῥηγίνης, μέχρι Λοκρῶν, καὶ τῆς Μεσση-
 χρι Συρακουσῶν, καὶ Παχύνου. Αὕξειται
 μὲν τὸ πρὸς ἕω μέρος μέχρι τῶν ἄκρων τῆς
 καὶ τὴν Πελοπόννησον δὲ περικλύζει τὴν πύ-
 καὶ πληροῖ τὸν Κορινθιακὸν καλούμενον
 πρὸς ἄρκτους δ' ἐπὶ τε ἄκραν Ἰαπυγίαν καὶ
 μα τοῦ Ἰονίου κόλπου, καὶ τῆς Ἠπείρου τι-
 μίση, μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ
 εχοῦς παραλλίας τῆς ποιούσης τὸν Κορινθιακ-
 πον πρὸς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ δ' Ἰόνιος
 μέρος ἐστὶ τοῦ νῦν Ἀδρίου λεγομένου. τοῖ
 τὴν μὲν ἐν δεξιᾷ πλευρὰν ἢ Ἠλύρις ποιεῖ·
 εὐώνυμον ἢ Ἰταλία, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κα-
 Ἀκυληΐαν. ἐστὶ δὲ πρὸς ἄρκτον ἅμα καὶ πρὸς
 ἐσπέραν ἀνέμων, στενὸς καὶ μακρὸς· μῆκος μ-
 ἑξακισχιλίων σταδίων, πλάτος δὲ τὸ μὲν μ-
 διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Νῆσοι δὲ εἰσιν ἐν

συγκαί μὲν αἱ πρὸ τῆς Ἰλλυρίδος, αἶτε Ἀψύρτιδες καὶ Κηρυκτικὴ καὶ Λιβυρνίδες· ἔτι δ' Ἰσσα καὶ Τραγοῦριον, καὶ ἡ Μέλαινα Κόρκυρα, καὶ Φάρος πρὸ τῆς Ἰταλίας δὲ αἱ Διομήδαιοι. Τοῦ Σικελικοῦ δὲ τὸ ἐπὶ Κρήτην ἀπὸ Παχύνου, τετρακισχιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων φασί· τοσοῦτον δὲ καὶ τὸ ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς. Τὸ δὲ ἀπὸ ἄκρας Ἰαπυγίας ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, τῶν μὲν τρισχιλίων ἐστὶν ἕλαττον, τὸ δ' ἀπὸ Ἰαπυγίας εἰς τὴν Λιβύην πλεόντων, τετρακισχιλίων ἐστί. Νῆσοι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ἡτε Κόρκυρα καὶ Σύβοτα πρὸ τῆς Ἠπειρώτιδος, καὶ ἐφεξῆς πρὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου Κεφαλληνία, καὶ Ἰθάκη, καὶ Ζάκυνθος, καὶ Ἐχινάδες.

Τῷ δὲ Σικελικῷ συνάπτει τὸ Κρητικὸν πέλαγος, καὶ τὸ Σαρωνικόν, καὶ τὸ Μυρτώον, ὃ μεταξὺ τῆς Κρήτης ἐστὶ καὶ τῆς Ἀργείας καὶ τῆς Ἀττικῆς, πλάτος ἔχον τὸ μέγιστον τὸ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων σταδίων· μῆκος δὲ ἕλαττον ἢ διπλάσιον. Ἐν τούτῳ δὲ νῆσοι Κύθηρά τε καὶ Καλαυρία, καὶ αἱ περὶ Αἴγιναν καὶ Σαλαμῖνα, καὶ τῶν Κυκλάδων τινές. Τῷ δὲ συνεχὲς τὸ Αἰγαῖον ἐστὶν ἥδη σὺν τῷ Μέλανι κόλπῳ καὶ τῷ Ἑλλησπόντῳ· καὶ τὸ Ἰκάριον καὶ Καρπάδιον μέχρι Ρόδου καὶ Κρήτης καὶ Κύπρου καὶ τῶν πρώτων μερῶν τῆς Ἀσίας· αἱ τε Κυκλάδες νῆσοι εἰσὶ, καὶ αἱ Σποράδες, καὶ αἱ προκείμεναι τῆς Καρίας, καὶ Ἰωνίας καὶ Αἰολίδος, μέχρι τῆς Τρωάδος· λέγω δὲ Κῶ, καὶ Σάμον, καὶ Χίον, καὶ Λέσβον, καὶ Τένεδον· ὡσαύτως δ' αἱ προκείμεναι τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς

δμόρου Θράκης, Εὐβοιά τε καὶ Σκύρος, καὶ Πεπάρηθος, καὶ Ἀῆμνος, καὶ Θάσος, καὶ Ἰμβρος, καὶ Σαμοθράκη, καὶ ἄλλαι πλείους· περὶ ὧν ἐν τοῦ παθ' ἕκαστα δηλόσομεν. Ἔστι δὲ τὸ μῆκος τῆς θαλάττης ταύτης περὶ τετρακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους, τὸ δὲ πλάτος περὶ δισχιλίους. περιέχεται δὲ ὑπὸ τῶν λεχθέντων μερῶν τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θερμαίου κόλπου πρὸς ἄρκτον ἔχουσης τὸν πλοῦν παραλίας, καὶ τῶν Μακεδονικῶν κόλπων μέχρι τῆς Θρακίας χερσόνησου.

Κατὰ δὲ ταύτην ἐστὶ τὸ ἑπταστάδιον τὸ κατὰ Σησιὸν καὶ Ἀβυδον, δι' οὗ τὸ Αἰγαῖον καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἐκδίδωσι πρὸς ἄρκτον εἰς ἄλλα πέλαγος, ἢ καλοῦσι Προποντίδα· καὶ κεῖνο εἰς ἄλλο τὸ Εὐξείνιοι προσαγορεύμενον πόντον. Ἔστι δὲ διθάλαττος τρέπον τινὰ οὗτος· κατὰ μέσον γὰρ πως ἄκραι δύο προπίπτουσιν, ἡ μὲν ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν βορείων μερῶν, ἡ δ' ἐκ τῆς Ἀσίας ἐναντίᾳ ταύτῃ, συνάγουσαι τὸν μεταξὺ πόρον, καὶ ποιοῦσαι δύο πελάγη μεγάλα· τὸ μὲν οὖν τῆς Εὐρώπης ἀκρωτήριον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον· τὸ δὲ τῆς Ἀσίας Κάραμβις· διέχοντα ἁλλήλων περὶ δισχιλίους σταδίους, καὶ πεντακοσίους. Τὸ μὲν οὖν πρὸς ἐσπέραν πέλαγος μῆκος ἐστὶν ἀπὸ Βυζαντίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βορυσθένου σταδίων τρισχιλίων ὀκτακοσίων, πλάτος δὲ δισχιλίων· ἐν τούτῳ δ' ἡ Λευκὴ νῆσος ἐστὶ· τὸ δ' ἰῶον ἐστὶ παράσηκες, εἰς στενὸν τελευτῶν μυχόν, τὸν κατὰ Διοσκουριάδα, ἐπὶ πεντακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους σταδίους. τὸ δὲ πλάτος περὶ τρισχιλίους· ἡ δὲ πρὸ

ρίμετρος τοῦ σύμπαντος πλάγους ἐστὶ δισμυρίων πον καὶ πεντακισχιλίων σταδίων. Εἰκάζουσι δὲ τινες τὸ σχῆμα τῆς περιμέτρου ταύτης ἐντεταμένῳ Σκυθικῷ τόξῳ· τὴν μὲν νευρὰν ἑξομοιοῦντες τοῖς δεξιotois καλουμένοις μέρεσι τοῦ Πόντου. Ταῦτα δ' ἐστὶν ὁ παράπλους ὁ ἀπὸ τοῦ σιόματος μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Διοσκουριάδα. πλὴν γὰρ τῆς Καράμβιος, ἣ γε πᾶσα ἄλλη ἦσαν μικρὰς ἔχει ἑσοχὰς τε καὶ ἑξοχὰς, ὥστ' εὐθείᾳ εἰοικέναι· τὴν δὲ λοιπὴν τῷ κέρατι τοῦ τόξου διετὴν ἔχοντι τὴν ἐπιστροφὴν· τὴν μὲν ἄνω περιφερεστέραν, τὴν δὲ κάτω εὐθυτέραν· οὕτω δὲ καὶ κείνην ἀπεργάζεσθαι δύο κόλπους, ὧν ὁ ἐσπέριος πολὺ θατέρου περιφερεστότερός ἐστιν.

Ἐπέρχεται δὲ τοῦ ἐωθινοῦ κόλπου πρὸς ἄρκτον ἡ Μαιωτὶς λίμνη, τὴν περίμετρον ἔχουσα ἐννακισχιλίων σταδίων, ἣ καὶ μικρῶι πλεόνων· ἐκθίδωσι δ' αὕτη μὲν εἰς Πόντον κατὰ τὸν Κιμμερικὸν καλούμενον βόσπορον· οὗτος δὲ κατὰ τὸ Θράκιον εἰς τὴν Προποντίδα (τὸ γὰρ Βυζαντιακὸν σιόμα οὕτω καλοῦσι Θράκιον Βόσπορον) ὃ τετραστάδιον ἐστίν. Ἡ δὲ Προποντὶς χιλίων καὶ πεντακοσίων λέγεται τὸ μήκος σταδίων τὸ ἀπὸ τῆς Τρωάδος ἐπὶ τὸ Βυζάντιον· πᾶρισον δὲ πως ἐστὶ καὶ τὸ πλάτος. Ἐνταῦθα δ' ἡ τῶν Κυζικηνῶν ἰδρυταὶ νῆσος καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νησία· τοιαύτη μὲν ἡ πρὸς ἄρκτον τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἀνάχυσις καὶ τοσαύτη.

Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἑρδίας, ἣ τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ποιοῦσα, καὶ τὸ Παμφύλιον, καὶ τὸ Ἰασόν, ἐπὶ μὲν τῆς ἑω καὶ τῆς Κιλικίας κατὰ ἕσον ἐκ

τείνεται μέχρι καὶ πεντακισχιλίων σταδίων, παρὰ τε Δυκίαν καὶ Παμφυλίαν καὶ τὴν Κιλικίων παραλίαν πᾶσαν. Ἐνιεῦθεν δὲ Συρία τε καὶ Φοινίκη καὶ Αἴγυπτος ἔγκυκλοὶ πρὸς ἰότιον τὴν θάλατταν καὶ πρὸς δύσιν, ἕως Ἀλεξανδρείας. Ἐν δὲ τῷ Ἰσσηκῷ κόλπῳ καὶ τῷ Παμφυλίῳ κῆσθαι συμβαίνει τὴν Κύπρον, συνάπιουσιν τῷ Αἰγυπτίῳ πελάγει. Ἔστι δ' ἀπὸ Ῥόδου διάγραμμα εἰς Ἀλεξάνδρειαν βορέα τετρακισχιλίων πού σταδίων, ὃ δὲ περίπλους διπλάσιος. Ὁ δὲ Ἐρατοσθένης ταύτην μὲν τῶν ναυτικῶν εἶναι φησι τὴν ὑπόληψιν, περὶ τοῦ διαγράματος τοῦ πελάγους, τῶν μὲν οὕτω λεγόντων, τῶν δὲ καὶ πεντακισχιλίους οὐκ ὀκνύντων εἰπεῖν. αὐτὸς δὲ διὰ τῶν σκιοθηρικῶν γνωμόνων ἀνευρεῖν τρισχιλίους ἑπτακοσίους πεντήκοντα. Τούτου δὲ τοῦ πελάγους τὸ πρὸς τῇ Κιλικίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ, καὶ τοῦ Ποντικοῦ τὰ καλοῦμενα δεξιὰ μέρη καὶ ἡ Προποντις, καὶ ἡ ἐφεξῆς παραλία μέχρι Παμφυλίας, ποιῇ τινα χερσόνησον μεγάλην, καὶ μέγαν ταύτης ἰσθμόν, τὸν ἀπὸ τῆς πρὸς Ταρσῷ θαλάττης, ἐπὶ πόλιν Ἀμισόν, καὶ τὸ τῶν Ἀμαζόνων πεδῖον τὴν Θεμισκυραν. Ἡ γὰρ ἐντὸς τῆς γραμμῆς ταύτης χώρα μέχρι Καρίας καὶ Ἰωνίας, καὶ τῶν ἐντὸς Ἄλως νεμομένων ἔθνων, περίκλυτος ἄπασα ἐστὶν ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν ἑκατέρωθεν λεχθέντων τῆς θαλάττης μερῶν· καὶ δὴ καὶ καλοῦται Ἀσίαν ταύτην ἰδίως καὶ ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ.

Συλλήβδην δὲ εἰπεῖν, τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης ὑπερώτατον μὲν ἐστὶ σημεῖον, ὃ τῆς μεγάλης Σύρ-
 ρας μυχός, καὶ μετὰ τοῦτον ἡ κατὰ Αἴγυπτον Ἀλε-

ῥεια, καὶ τοῦ Νείλου προχοαί, βορειώτατον δὲ οὐ Βορυσθένοιν στόμα· εἰ δὲ καὶ τὴν Μαιῶ-
προστιθείη τις τῷ πελάγει (καὶ γὰρ ἐστὶν ὡς ἄν
ς τι) τὸ τοῦ Ταναΐδος· δυσμικώτατον δὲ ὁ
ἰ τὰς στήλας πορθμός, ἐωθινώτατον δ' ὁ ἕλ-
ς μυχός κατὰ τὴν Διοσκουριάδα. Ἐρατοσθένης
ὅκ' εὖ τὸν Ἰσσικὸν κόλπον φησὶν. Ὁ μὲν γάρ
τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ ἵδρυται, ἐφ' οὗπερ ἡ
μισός καὶ Θεμίσκυρα. Εἰ δὲ βούλει, πρόσλαβε
τὴν Σιδηρὴν μέχρι Φαρνακίας. ἀπὸ δὲ τούτων
μερῶν πρὸς ἑὸν πλοῦς ἐστὶ πλειόνων ἢ τρισχιλί-
ου σταδίων εἰς Διοσκουριάδα, ὡς ἔσται μᾶλλον
ἢ ἐν μέρει περιοδίας φανερόν. Ἡ μὲν δὲ καθ'
θάλαττα τοιαύτη τις.

Ἐπογραπτέον δὲ καὶ τὰς περιεχούσας αὐτὴν γῆς,
καὶ λαβοῦσιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν μερῶν, ἀφ' ὧν περ
τὴν θάλατταν ὑπεγράψαμεν. Εἰσπλέουσι τοί-
τον κατὰ στήλας πορθμόν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶν ἡ
ἰη μέχρι τῆς τοῦ Νείλου ῥύσεως· ἐν ἀριστερᾷ δὲ
πορθμός ἡ Εὐρώπη μέχρι τοῦ Ταναΐδος· τε-
ῶσι δ' ἀμφοτέραι περὶ τὴν Ἀσίαν. Ἀρκτίον δ'
τῆς Εὐρώπης, ὅτι πολυσχήμενόν τε καὶ πρὸς
ἡν ἀνδρῶν εὐφυεστάτη, καὶ πολιτῶν, καὶ ταῖς
ἰς πλεῖστον μεταδεδωκυῖα τῶν οἰκείων ἀγαθῶν·
ἢ ἢ σύμπασα οἰκήσιμός ἐστι πλὴν ὀλλγης τῆς
ἡτου διὰ ψύχος. Αὕτη δ' ὁμορεῖ τοῖς Ἀμαξι-
τοῖς περὶ τὸν Τάναϊν, καὶ τὴν Μαιῶτιν, καὶ
Βορυσθένη. Τῆς δ' οἰκησίμου, τὸ μὲν δυσχεί-
ον, καὶ τὸ ὀρεινόν, μοχθηρῶς οἰκεῖται τῇ φύσει.

ἐπιμελητῆς δὲ λαβόντα ἀγαθοὺς καὶ τὰ φαύ-
 κούμενα καὶ ληστρικῶς, ἡμεροῦται. καθάρ-
 ῃ Ἕλληνες ὄρη καὶ πέτρας κατέχοντες, ἔκουν
 διὰ πρόνοιαν, τὴν περὶ τὰ πολιτικὰ, καὶ τὰς
 καὶ τὴν ἄλλην σύνεσιν τὴν περὶ βίαν. Ῥωμαῖοι
 πολλὰ ἔθνη παραλαβόντες, καὶ ἅ τὴν φύσιν
 μερὰ διὰ τοὺς τόπους ἢ τραχεῖς ὄντας, ἢ ἀλι-
 ῇ ἢ ψυχροὺς, ἢ ἀπ' ἄλλης αἰτίας δυσοικητοὺς πε-
 τοὺς τε ἀνεπιπλέκτους ἀλλήλοις ἐπέπλεξαν, κα-
 ῶς γριωτέρους πολιτικῶς ζῆν ἐδίδαξαν. Ὅσον δ'
 αὐτῆς ἐν ὁμαλῷ καὶ εὐκράτῳ, τὴν φύσιν ἔχει
 γὰρ πρὸς ταῦτα. Ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐν τῇ εὐδι-
 κῶν πᾶν ἐστὶν εἰρηνικόν, τὸ δ' ἐν τῇ λυπε-
 χιμον καὶ ἀνδρικόν· καὶ δέχεται τινὰς παρ' ἄλ-
 λων εὐεργεσίας τὰ γένη ταῦτα. τὰ μὲν γὰρ ἐπι-
 τοῖς ὅπλοις, τὰ δὲ καρποῖς καὶ τέχναις καὶ ἡθ-
 αῖς. φανερὰ δὲ καὶ ἐξ ἀλλήλων βλάβαι, μὴ ἐτ-
 ρούντων· ἔχει δὲ τι πλεονέκτημα ἢ βία τῶν τὰ
 ἐχόντων, πλὴν εἰ τῷ πλήθει κρατεῖτο. Ἰπάρ-
 τε καὶ πρὸς τοῦτο εὐφυνὲς τῇ ἡπιότητι ταύτῃ
 γὰρ διαπεποικιλταὶ πεδίοις τε καὶ ὄρεσιν, ὥστε
 ταχοῦ καὶ τὸ γεωργικόν τε καὶ τὸ πολιτικόν·
 μάχιμον παρακεῖσθαι· πλέον δ' εἶναι θάτερον
 τῆς εἰρήνης οἰκῆιον· ὥστε καὶ ἐπικρατεῖ τοῦτο,
 λαμβανόντων καὶ τῶν ἡγεμόνων, Ἑλλήνων μὲν
 τερον, Μακεδόνων δὲ καὶ Ῥωμαίων ὕστερον.
 τοῦτο δὲ καὶ πρὸς εἰρήνην καὶ πρὸς πόλεμον α-
 πεσιτύτῃ ἐστί· καὶ γὰρ τὸ μάχιμον πλήθος ἀφ-
 ἔχει, καὶ τὸ ἐργαζόμενον τὴν γῆν, καὶ τὸ τὰς

συνέχον. Διαφέρει δὲ καὶ ταύτη, διότι τοὺς καρπούς ἐκφέρει τοὺς ἀρίστους, καὶ τοὺς ἀναγκαίους τῷ βίῳ, καὶ μέταλλα ὅσα χρήσιμα θυνώματα δὲ καὶ λίθους πολυτελεῖς ἔξωθεν μέτεισιν· ὧν τοῖς σπανιζομένοις οὐδὲν χείρων ὁ βίος ἐστίν, ἢ τοῖς εὐπορομένοις. Ὡς δ' αὐτως βοσκημάτων μὲν πολλῶν ἀφθονίαν παρέχει, θηρίων δὲ σπάνιν. Τοιαύτη μὲν ἡ ἡπειρος αὕτη καθόλου τὴν φύσιν ἐστί.

Κατὰ μέρος δ' ἐστὶ πρώτη πασῶν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἡ Ἰβηρία, βύρση βοεῖα παραπλησία· τῶν ὡς ἂν τραχηλαίων μερῶν ὑπερπιπτόντων εἰς τὴν συνεχῇ Κελτικῇ. ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ πρὸς ἑω· καὶ τοῦτοις ἐναποτέμενεται τὸ πλευρὸν ὄρος ἡ καλουμένη Πυρήνη. Ἡδ' ἄλλη πᾶσα ἐστὶ περιέφυτος τῇ θαλάττῃ· τὸ μὲν νότιον τῇ καθ' ἡμᾶς μέχρι στηλῶν· τὰ δὲ λοιπὰ τῇ Ἀτλαντικῇ μέχρι τῶν βορείων ἄκρων τῆς Πυρήνης· μήκος δὲ τῆς χώρας ταύτης ἐστὶ περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους τὸ μέγιστον· πεντακισχιλίους δὲ πλάτος. Μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἡ Κελτικὴ πρὸς ἑω μέχρι ποταμοῦ Ῥήνου, τὸ μὲν βόρειον πλευρὸν τῷ Βρεττανικῷ κλυζομένη πορθμῷ παντί· ἀντιπαθῆναι γὰρ αὐτῇ παράλληλος ἡ νῆσος αὕτη, πᾶσα πάση, μήκος ὅσον πεντακισχιλίους ἐπέχουσα· τὸ δ' ἑωθινὸν τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ περιγραφομένη, παράλληλον ἔχοντι τὸ φεῦμα τῇ Πυρήνῃ· τὸ δὲ νότιον ταῖς μὲν Ἀλπεσι τὸ ἀπὸ τοῦ Ῥήνου, τὸ δ' αὐτῇ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ· καθ' ὃ χωρὶον δὲ καλούμενος Γαλατικὸς κόλπος ἀναχεῖται, καὶ ἐν αὐτῷ Μασσαλία τε καὶ Ναρβῶν ἴδρυνται πόλεις ἐπιφανέ-

νέσταται. Ἀντίκειται δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ κατ' ἀποστροφὴν ἕτερος κόλπος ὁμώνυμος αὐτῷ, καλούμενος Γαλατικός βλέπων πρὸς τὰς ἄρκτους καὶ τὴν Βρετανικὴν· ἐνταῦθα δὲ καὶ στενέστατον λαμβάνει τὸ πλάτος ἢ Κελτική· συνάγεται γὰρ εἰς ἰσθμόν, ἐλαττόνων μὲν ἢ τρισχιλίων σταδίων, πλειόνων δ' ἢ διςχιλίων. μετὰξὺ δ' ἐστὶ ῥάχις ὄρεινὴ πρὸς ὄρθας τῇ Πυρρήνῃ, τὸ καλούμενον Κέμμενον ὄρος· τελευτᾷ δὲ τοῦτο εἰς μεσαιίτατα τὰ τῶν Κελτῶν πεδία. Τῶν δὲ Ἀλπεων ἃ ἐστὶν ὄρη σφόδρα ὑψηλά, περιφευγὴ ποιούντων γραμμὴν, τὸ μὲν κυρτόν ἔστραπται πρὸς τὰ λεχθέντα τῶν Κελτῶν πεδία καὶ τὸ Κέμμενον ὄρος· τὸ δὲ κοῖλον πρὸς τὴν Αἰγυστικὴν καὶ τὴν Ἰταλίαν. ἔθνη δὲ κατέχει πολλά τὸ ὄρος τοῦτο Κελτικά, πλὴν τῶν Αἰγύων· οὗτοι δ' ἑτεροεθνεῖς μὲν εἰσι, παραπλήσιοι δὲ τοῖς βλοῖς· νέμονται δὲ μέρος τῶν Ἀλπεων τὸ συνάπτον τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι· μέρος δὲ καὶ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων κατέχουσι. Ταῦτα δ' ἐστὶν ὄρεινὴ ῥάχις διὰ τοῦ μήκους ὅλου τῆς Ἰταλίας διαπεφυκυῖα ἀπὸ τῶν ἄρκτων ἐπὶ μεσημβρίαν, τελευτῶσα δ' ἐπὶ τὸν Σικελικὸν πορθμόν. τῆς δ' Ἰταλίας ἐστὶ τὰ μὲν πρῶτα μέρη, τὰ ἐποπίπτοντα ταῖς Ἀλπεσι πεδία μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τῶν πλησίον τόπων· τὰ δ' ἐξῆς, ἅκρα στενὴ καὶ μακρὰ χεῖρόνησαῖζουσα· δι' ἧς, ὥς εἶπον, ἐπὶ μῆκος τέταται τὸ Ἀπέννινον ὄρος, ὅσον ἐπτακισχιλίων, πλάτος δ' ἀνώμαλον. Ποιεῖ δὲ τὴν Ἰταλίαν χεῖρόνησον, τότε Τυρρηνικὸν πέλαγος ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ Αἰγυστικοῦ, καὶ τὰ Ἀντι-

νιον, καὶ ὁ Ἀδρίας. Μετὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Κελτικὴν, τὰ πρὸς ἑω λοιπὰ ἐστὶ τῆς Εὐρώπης, ἃ διχα τέμενται τῷ Ἰστροῦ ποταμῷ. φέρεται δ' οὗτος ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω καὶ τὸν Εὐξινον πόinton, ἐν ἀριστερᾷ λιπὼν τὴν τε Γερμανίαν ὅλην ἀρξαμένην ἀπὸ τοῦ Ῥήνου, καὶ τὸ Γετικὸν πᾶν, καὶ τὸ τῶν Τυριγετῶν, καὶ Βασταρνῶν, καὶ Σαυροματῶν, μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ καὶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης· ἐν δεξιᾷ δὲ τὴν τε Θράκην ἅπασαν καὶ τὴν Ἰλλυρίδα καὶ Μακεδονίαν· λοιπὴν δὲ καὶ τελευταίαν τὴν Ἑλλάδα. Πρόκεινται δὲ νῆσοι τῆς Εὐρώπης, αἷς ἔφασκεν ἔξω μὲν στηλῶν Γάδειρά τε καὶ Καττιπερίδες, καὶ Βρετανικαί· ἐντὸς δὲ στηλῶν, αἷτε Γυμνησίαι καὶ ἄλλα νησίδια Φοινίκων, καὶ τὰ τῶν Μασσαλιωτῶν καὶ Αἰγύων· καὶ αἱ πρὸ τῆς Ἰταλίας μέχρι τῶν Αἰόλου νήσων, καὶ τῆς Σικελίας· ὅσαι τε περὶ τὴν Ἠπειρῶτιν καὶ Ἑλλάδα καὶ μέχρι Μακεδονίας καὶ τῆς Θρακίας χειρῶν ἴσθμους.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς Μαιώτιδος τῆς Ἀσίας ἐστὶν ἤδη τὰ ἐντὸς τοῦ Ταύρου συνεχῆ· τοῦτοις δ' ἐξῆς τὰ ἐκτός. Διαιρουμένης γὰρ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ταύρου διχα, διατείνοντος ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς Παμφυλίας ἐπὶ τὴν ἑῶαν θάλατταν κατ' Ἰνδοὺς καὶ τοὺς ταύτη Σκύθας, τὸ μὲν πρὸς ἄρκτους νεενικός τῆς ἡπείρου μέρος, καλοῦσιν οἱ Ἕλληνας ἐντὸς τοῦ Ταύρου, τὸ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἐκτός. Τὰ δὲ συνεχῆ τῇ Μαιώτιδι καὶ τῷ Ταναΐδι μέρος, τὰ ἐντὸς τοῦ Ταύρου ἐστὶ. Τούτων δὲ τὰ πρῶτα μέρη τὰ μεταξὺ τῆς Κασπίας θαλάττης ἐστὶ, καὶ

τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῇ μὲν ἐπὶ τὸν Τάναϊν καὶ τὸν Ἰλκεανὸν τελευτῶντα τὸν τε ἔξω καὶ τὸν ἐπὶ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, τῇ δ' ἐπὶ τὸν ἰσθμὸν, καθ' ὃ ἐγγυτάτω ἐστὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Πόντου, ἐπὶ τὴν Κασπίαν. Ἐπειτα τὰ ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑρκανίας μέχρι πρὸς τὴν κατὰ Ἰνδοὺς καὶ Σκύθας τοὺς πρὸς τὴν αὐτὴν θάλατταν καὶ τὸ Ἰμαῖον ὄρος. Ταῦτα δ' ἔχουσι, τὰ μὲν οἱ Μαιῶται, Σαυρομάται, καὶ οἱ μεταξὺ τῆς Ἑρκανίας καὶ τοῦ Πόντου, μέχρι τοῦ Κανκάσου, καὶ Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν, Σαυρομάται, καὶ Σκύθαι, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ Ζύγοι, καὶ Ἠνίοχοι. τὰ δ' ὑπὲρ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, Σκύθαι καὶ Ἑρκανοὶ καὶ Παρθυαῖοι καὶ Βίκτριοι καὶ Σογδιανοὶ, καὶ τὰλλα τὰ ὑπερκειμένα μέρη τῶν Ἰνδῶν πρὸς ἄρκτον. πρὸς νότον δὲ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης ἐκ μέρους, καὶ τοῦ ἰσθμοῦ παντὸς μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ Πόντου, τῆς τε Ἀρμενίας ἣ πλείστη κεῖται, καὶ Κολχίς, καὶ Καππαδοκία ξύμπασα μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντιου καὶ τῶν Τιβαρανικῶν ἐθνῶν. ἔτι δὲ ἡ ἐντὸς Ἄλφειος χώρα λεγομένη, περιέχουσα πρὸς μὲν τῷ Πόντῳ καὶ τῇ Προποντίδι, Παφλαγονίας τε καὶ Βιθυνοὺς καὶ Μυσσοὺς, καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ λεγομένην Φρυγίαν, ἥς ἐστι καὶ ἡ Τρωάς· πρὸς δὲ τῷ Αἰγαίῳ καὶ τῇ ἐφεξῆς θαλάττῃ τὴν τε Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν, καὶ Καρίαν, καὶ Λυκίαν· ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τὴν τε Φρυγίαν, ἥς ἐστι μέρος ἥτε τῶν Γαλλογραφικῶν, λεγομένη Γαλατία, καὶ τὴν Ἐπικτήτον, καὶ Ἀνκασας καὶ Ἀνδούς.

Ἐφεξῆς δὲ τοῖς ἐντὸς τοῦ Ταύρου, οἵτε τὰ ὄρη κατέχοντες Παροπαμισάδαι, καὶ τὰ Παρθυαίων τε καὶ Μήδων καὶ Ἀρμενίων καὶ Κιλικίων ἔθνη, καὶ Ἀνκάρους καὶ Πισίδαι. Μετὰ δὲ τοὺς ὄρεῖους ἐστὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ Ταύρου. Πρώτη δ' ἐστὶ τούτων ἡ Ἰνδική, ἔθνος μέγιστον τῶν πάντων καὶ εὐδαιμονέστατον, τελευτῶν πρὸς τε τὴν ἑῶαν θάλατταν, καὶ τὴν νοτίαν τῆς Ἀτλαντικῆς. Ἐν δὲ τῇ νοτιωτάτῃ θαλάττῃ πρόκειται τῆς Ἰνδικῆς νῆσος, οὐκ ἐλάττων τῆς Βρεττανικῆς ἢ Ταπροβάνη· μετὰ δὲ τὴν Ἰνδικὴν ἐπὶ τὰ ἱσπερία νεύουσιν, ἐν δεξιᾷ δ' ἔχουσι τὰ ὄρη, χώρα ἐστὶ συχνή, φαύλως οἰκουμένη διὰ λυπρότητα ὑπ' ἀνθρώπων τελείως βαρβάρων, οὐχ ὁμοεθνῶν, καλοῦσι δ' Ἀριανούς, ἀπὸ τῶν ὄρων διατεινόντας μέχρι Γεδρωσίας καὶ Καρμανίας. Ἐξῆς δὲ εἰς πρὸς μὲν τῇ θαλάττῃ Πέρσαι καὶ Σούσιοι καὶ Βαβυλώνιοι, καθήκοντες ἐπὶ τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, καὶ τὰ περιρικοῦντα τούτους ἔθνη μικρά· πρὸς δὲ τοῖς ὄρεσιν οἱ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι Παρθυαῖοι, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἀρμένιοι, καὶ τὰ τῶν τοις πρόσχωρα ἔθνη, καὶ ἡ Μεσοποταμία. Μετὰ δὲ τὴν Μεσοποταμίαν τὰ ἐντὸς Εὐφράτου· ταῦτα δ' ἐστὶν ἢ τε εὐδαίμων Ἀραβία πᾶσα, ἀφοριζομένη τῷ τε Ἀραβίῳ κόλπῳ παντὶ, καὶ τῷ Περσικῷ, καὶ ὅσην οἱ Σκηνίται καὶ οἱ Φύλαρχοι κατέχουσιν, οἱ ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καθήκοντες, καὶ τὴν Συρίαν· εἰθ' οἱ πέραν τοῦ Ἀραβίου κόλπου μέχρι τοῦ Νείλου, Αἰθιοπὸς τε καὶ Ἀραβες, καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς Αἰγύπτιοι, καὶ Σύροι, καὶ Κίλικες, οἵτε ἄλλοι.

καὶ οἱ Τραχιῶται λεγόμενοι, τελευταῖοι δὲ Παμφύλιοι.

Μετὰ δὲ τὴν Ἀσίαν ἐστὶν ἡ Αἰβύη, συνεχῆς οὖσα τῇ τε Αἰγύπτῳ καὶ τῇ Αἰθιοπίᾳ, τὴν μὲν καθ' ἡμᾶς ἡδὺνα ἐπ' εὐθείας ἔχουσα, σχεδὸν τι μέχρι στηλῶν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἀρξαμένην, πλὴν τῶν Συρτιῶν, καὶ εἴ που τις ἄλλη κόλπων ἐπιστροφή μετρία, καὶ τῶν ταύτῃ ποιοούντων ἀκρωτηρίων ἐξοχή. τὴν δὲ παρωκεανῆτιν ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας μέχρι τινός, ὡς ἂν παράλληλον οὖσαν τῇ προτέρᾳ· μετὰ δὲ ταῦτα συναγομένην ἀπὸ τῶν νοτίων μερῶν, εἰς ὀξείαν ἄκραν, μικρὸν ἔξω στηλῶν προπεπτακυῖαν, καὶ ποιοῦσαν τραπέζιδόν πως τὸ σχῆμα. Ἔστι δ' ὥσπερ οἷτε ἄλλοι δηλοῦσι, καὶ δὴ καὶ Γναῖος Πέλσων ἡγεμὼν γενόμενος τῆς χώρας διηγεῖτο ἡμῖν, τοικυῖα παρδάλει· κακίστικτος γὰρ ἐστὶ ταῖς οἰκήσεσι περιεχομέναις ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ γῇ· κάλοῦσι δὲ τὰς τοιαύτας οἰκήσεις Αὐάσεις οἱ Αἰγύπτιοι. Τοιαύτη δὲ οὖσα, ἔχει τινὰς ἄλλας διαφορὰς τριχῇ διαιρουμένης· τῆς μὲν γὰρ καθ' ἡμᾶς παραλίας, εὐδαίμων ἐστὶν ἡ πλείστη σφοδρά· καὶ μάλιστα ἡ Κυρηναία καὶ ἡ περὶ Καρχηδόνα, μέχρι Μαυρουσίῳ καὶ τῶν Ἑρακλείων στηλῶν· οἰκεῖται δὲ μετρίως, καὶ ἡ παρωκεανῆτις· ἡ δὲ μέση φανύλως, ἡ τὸ αἰλφίον φέρουσα, ἔρημος ἡ πλείστη καὶ τραχεῖα καὶ ἀμμώδης. Τὸ δ' αὐτὸ πέπονθε καὶ τῆς Ἀσίας ἡ ἐπ' εὐθείας ταύτη, διὰ τε τῆς Αἰθιοπίας διήκουσα, τῆς τε Τρωγλοδυτικῆς, καὶ τῆς Ἀραβίας, καὶ τῆς Γεδρωσίας τῆς τῶν Ἰχθυοφάγων. Νέμεται δ' εἰς τὴν Αἰβύην τὰ πλείστα ὄρνισια.

οἷς γὰρ ἐφοδεύεσθαι συμβαίνει στρατοπέ-
 ᾠλοφύλοις ἀνδράσιν· οἱ δ' ἐπιχώριοι,
 οἱ παρ' ἡμᾶς ἀφικνοῦνται οἱ πόρρωθεν,
 ἰστά, οὐδὲ πάντα λέγουσιν· ὅμως δ' οὖν
 εἴνα τοιαῦτά ἐστι. Τοὺς μὲν μεσημβρινωτά-
 θλίπας προσαγορεύουσι· τοὺς δ' ὑπὸ τού-
 πλειστον, Γαράμαντας, καὶ Φαρουσίους,
 ἰτάς· τοὺς δ' ἔτι ὑπὲρ τούτοις Γαιτούλους·
 τῆς θαλάττης ἐγγὺς ἢ καὶ ἀπτομένους αὐτῆς,
 ὑπὲρ μὲν Μαρμαρύδας, μέχρι τῆς Κυρη-
 πέρ δὲ ταύτης, καὶ τῶν Σύρτων, Ψύλλους
 ἰαμῶνας, καὶ τῶν Γαιτούλων τινάς· εἴτα
 καὶ Βυζακίους, μέχρι τῆς Καρχηδονίας.
 ἔστιν ἡ Καρχηδονία· συνάπτουσι δ' οἱ
 αὐτῇ· τούτων δὲ τοὺς γνωριμωτάτους,
 Μασσαλεῖς, τοὺς δὲ Μασσαισυλλίους προσ-
 οῖσιν· ὕστατοι δ' εἰσὶ Μαυρούσιοι. Πᾶσα
 ἡ Καρχηδόνος μέχρι στηλῶν, ἔστιν εὐδαί-
 ριστοτρόφος δὲ, ὥσπερ καὶ ἡ μεσόγαια πᾶσα.
 εἰκὸς δὲ καὶ Νομάδας λεχθῆναι τινάς ἐξ
 ὑδυναμένους γεωργεῖν, διὰ τὸ πλεῖθος τῶν
 ἰθαλαίων· οἱ δὲ νῦν ἅμα τῇ ἐμπειρίᾳ τῆς
 ἀφέροντες, καὶ τῶν Ῥωμαίων προσλαμβά-
 νοντες τοῦτο διὰ τὴν σπουδὴν τὴν περὶ τὰς
 γλας, ἀμφοτέρων περιγίγνονται, καὶ τῶν
 καὶ τῆς γεωργίας. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν
 λέγομεν.

ὁ δὲ εἰπεῖν περὶ τῶν κλιμάτων, ὅπερ καὶ
 καθολικὴν ὑποτύπωσιν, δομηθεῖσιν ἐν

τῶν γραμμῶν ἐκείνων, ἃ στοιχεῖα ἐκαλέσαμεν· λέγω δὲ τῆς τε τὸ μῆκος ἀφοριζούσης τὸ μέγιστον, καὶ τῆς τὸ πλάτος, μάλιστα δὲ τῆς τὸ πλάτος. Τοῦτο μὲν οὖν ἀστρονομικοῖς ἐπιπλέον τοῦτο ποιητέον καθάπερ Ἰππαρχος ἐποίησεν. Ἀνέγραψε γάρ, ὡς αὐτὸς φησι, τὰς γιγνομένας ἐν τοῖς οὐρανίοις διαφορὰς καθ' ἕκαστον τῆς γῆς τόπον, τῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς τετρατημωρίῳ τεταγμένων· λέγω δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ βορείου πόλου. Τοῖς δὲ γεωγραφοῦσιν οὔτε τῶν ἔξω τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης φροντιστέον· οὐτ' ἐν αὐτοῖς τοῖς τῆς οἰκουμένης μέρεσι, τὰς τοιαύτας καὶ τοσαύτας διαφορὰς παραδεκτέον τῷ πολιτικῷ· περισκελεῖς γὰρ εἰσιν. ἀλλ' ἄρκει τὰς σημειώδεις καὶ ἀπλουστεράς ἐκθέσθαι τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθεῖσων· ὑποθεμένοις, ὥσπερ ἐκείνος, εἶναι τὸ μέγεθος τῆς γῆς σταδίων ἑκοσι πένι μυριάδων καὶ δισχιλίων· ὡς καὶ Ἐρατοσθένης ἀπὸ δίδωσιν· οὐ μεγάλη γὰρ παρὰ τοῦτ' ἔσται διαφορὰ πρὸς τὰ φαινόμενα ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν οἰκίσει διαστήμασιν. Εἰ δὲ τις εἰς τριακάσια ἐξήκοντα τμήματα τέμῃ τὸν μέγιστον τῆς γῆς κύκλον, ἔσονται ἑπτακοσίων σταδίων ἕκαστον τῶν τμημάτων· τοῖσι δὲ χρῆται μέτρῳ πρὸς τὰ διαστήματα ἐν τῷ λεχθέντι διὰ Μερόης μεσημβρινῷ λαμβιῶνται μέλλει Ἐκείνος μὲν δὴ ἄρχεται ἀπὸ τῶν ἐν τῷ μεσημβριῳ οἰκούντων· καὶ λοιπὸν αἰεὶ δι' ἑπτακοσίων σταδίων ἐφεξῆς οἰκῆσεις ἐπιὼν κατὰ τὸν λεχθέντα μεσημβρινόν, πειρᾶται λέγειν τὰ παρ' ἑκάστοις φαινόμενα ἡμῶν δ' οὐκ ἐντεῦθεν ἄρκτεον. καὶ γὰρ εἰ καὶ

ήσιμα ταῦτα ἐστὶν, ὥπερ οἴονται τινες, ἰδία γέ τις οἰκουμένη αὕτη ἐστὶ, διὰ μέσης τῆς αἰοικήτου διὰ αὐμα στενὴ τεταμένη, οὐκ οὔσα μέρος τῆς καθ' ἡμῶς οἰκουμένης. Ὁ δὲ γεωγράφος ἐπισκοπεῖ ταύτην μόνην τὴν καθ' ἡμῶς οἰκουμένην. Αὕτη δ' ἐφορίζεται πέρασι, νοτίῳ μὲν, τῷ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλῳ· βορείῳ δὲ τῷ διὰ τῆς Ἰερῆς· ὅτε δὲ τὰς τοσαύτας οἰκῆσεις ἐπιθετέον, ὥσας ὑπαρκεύει τὸ μεταξὺ λεχθέν διάστημα· οὗτα πάντα ἀφαινόμενα θετέον, μεμνημένοις τοῦ γεωγραφικοῦ χήματος. Ἀρκτέον δ', ὥπερ Ἰππαρχος, ἀπὸ τῶν οἰῶν μερῶν.

Φησὶ δὴ τοῖς οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλῳ, ὅς ἀπέχει τῆς Μερόης τρισχιλίους σταδίους πρὸς νότον, τοῦτου δ' ὁ ἰσημερινὸς ὀκτακισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους, εἶναι τὴν οἰκῆσιν ἐγγυτάτω μέσσην τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ περικοῦ τροπικοῦ τοῦ κατὰ Συήνην· ἀπέχειν γὰρ ἡν Συήνην πεντακισχιλίους τῆς Μερόης· παρὰ δὲ οὗτοις πρώτοις τὴν μικρὰν ἄρκτον ὅλην ἐν τῷ ἄρκτικῷ περιέχσθαι, καὶ αἰεὶ φαίνεσθαι· τὸν γὰρ π' ἄκρας τῆς οὐρᾶς λαμπρὸν ἀστὲρα, νοτιώτατον ἦν, ἐπ' αὐτοῦ ἰδρύνεσθαι τοῦ ἄρκτικοῦ κύκλου· ὅτ' ἐφάπτεσθαι τοῦ ὀρίζοντος. Τῷ δὲ λεχθέντι ἐσημβριτῷ παραλλήλῳ πως παρὰκειται ἔωθεν ὁ ἡλίου πόλος· τοῦτου δ' ἔκβασις εἰς τὸ ἔξω πέγχος ἢ Κινναμωμοφόρος ἐστὶν, ἐφ' ἧς ἡ τῶν ἐλευάντων γέγονε θήρα τὸ παλαιόν· ἐκπίπτει δ' ὁ ἀπὸ παραλλήλου οὗτος, τῇ μὲν ἐπὶ τοὺς νοτιωτέρους

μικρόν τῆς Ταπροβάνης, ἥ ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους οἰκοῦντας· τῇ δ' ἐπὶ τὰ νοτιώτατα τῆς Λιβύης.

Τοῖς δὲ κατὰ Μερόην καὶ Πτολεμαῖδα τὴν ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ ἡ μέγιστη ἡμέρα ὥρων ἰσημερινῶν ἐστὶ τρισκαίδεκα· ἔστι δ' αὕτη ἡ οἰκησις μέση πῶς τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ δι' Ἀλεξανδρείας, παρὰ χιλίους καὶ ἑκατὸν, τοὺς πλεονάζοντας πρὸς τῷ ἰσημερινῷ· διήκει δ' ὁ διὰ Μερόης παράλληλος τῇ μὲν διὰ γνωρίμων μερῶν, τῇ δὲ διὰ τῶν ἄκρων τῆς Ἰνδικῆς. Ἐν δὲ Συήνῃ καὶ Βερενίκῃ τῇ ἐν τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ, καὶ τῇ Τρωγλοδυτικῇ, κατὰ Θερινὰς τροπὰς ὁ ἥλιος κατὰ κορυφῆς γίγνεται· ἡ δὲ μακροτάτῃ ἡμέρᾳ ὥρων ἰσημερινῶν ἐστὶ τρισκαίδεκα καὶ ἡμιωρίου· ἐν δὲ τῷ ἄρκτικῷ φαίνεται καὶ ἡ μεγάλη ἄρκτος ὅλη σχεδόντι πλὴν τῶν σκελῶν καὶ τοῦ ἄρκου τῆς οὐρᾶς, καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῷ πλινθίῳ ἀστέρων. Ὁ δὲ διὰ Συήνης παράλληλος τῇ μὲν διὰ τῆς τῶν Ἰχθυοφάγων τῶν κατὰ τὴν Γεδρωσίαν καὶ τῆς Ἰνδικῆς διήκει, τῇ δὲ διὰ τῶν νοτιωτέρων Κυρήνης μὲν πεντασχιλίοις σταδίοις παρὰ μικρόν.

Ἀπασι δὲ τοῖς μεταξὺ κειμένοις τοῦ τε τροπικοῦ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου μεταπίπτουσιν αἱ σκιαὶ ἐφ' ἑκάτερα, πρὸς τε ἄρκτους καὶ μεσημβρίαν· τοῖς δ' ἀπὸ Συήνης ἐκ τοῦ Θερينوῦ τροπικοῦ πρὸς ἄρκτους πίπτουσιν αἱ σκιαὶ κατὰ μεσημβρίαν· καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἀμφίσκιοι, οἱ δ' ἑτερόσκιοι. Ἔστι δὲ τις καὶ ἄλλη διαφορὰ τοῖς ἐπὶ τῷ τροπικῷ, ἣν προέπομεν ἐν τῷ περὶ τῶν ζωνῶν λόγῳ. Αὕτῃ τε γὰρ ἐστὶν ἡ διάμμος, καὶ σιλφιοφόρος, καὶ ξηρὰ, τῶν νοτιωτέρων μερῶν εὐύδρων τε καὶ εὐκάρπων ὄντων

Ἐν δὲ τοῖς τοῦ δι' Ἀλεξανδρείας καὶ Κυρήνης
 τιωτέροις ὅσον τετρακοσίοις σταδίοις, ὅπου ἡ με-
 στη ἡμέρα ὥρῶν ἐστὶν ἰσημερινῶν δεκατεσσάρων,
 τὰ κορυφὴν γίνεται ὁ ἀρκτοῦρος, μικρὸν ἐκκλί-
 νων πρὸς νότον. Ἐν δὲ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ὁ γνώμων
 γων ἔχει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιὰν, ὃν ἔχει τὰ
 ἑπτὰ πρὸς ἑπτὰ. Καρχηδόνος δὲ νοτιώτεροι εἰσὶ χι-
 οῖς καὶ τριακοσίοις σταδίοις, καὶ Ἀλεξανδρείας δὲ
 τιώτεροι· εἴπερ ἐν Καρχηδόνι ὁ γνώμων λόγον ἔχει
 πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιὰν, ὃν ἔχει τὰ ἑνδεκα πρὸς
 ἑπτὰ. διήκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος τῇ μὲν διὰ
 Κυρήνης καὶ τῶν νοτιωτέρων Καρχηδόνος, ἑννακο-
 οῖς σταδίοις, μέχρι Μαυρουσίας μίσης, τῇ δὲ δι'
 Ἰγύπτου καὶ κοίλης Συρίας, καὶ τῆς ἄνω Συρίας,
 καὶ Βαβυλῶνος, καὶ Σουσιᾶδος, Περσίδος, Καρ-
 νίας, Γεδρωσίας τῆς ἄνω, μέχρι τῆς Ἰνδικῆς.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ Πτολεμαῖδα τὴν ἐν τῇ Φοινίκῃ,
 καὶ Σιδόνα, καὶ Τύρον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῶν
 ημερινῶν δεκατεσσάρων καὶ τετάρτου· βορειότεροι
 εἰσὶν οὗτοι Ἀλεξανδρείας μὲν, ὥς χιλίοις ἑξακο-
 οῖς σταδίοις, Καρχηδόνος δὲ ὥς ἑπτακοσίοις. Ἐν
 τῇ Πιλοποννήσῳ καὶ περὶ τὰ μέση τῆς Ροδίας καὶ
 ἐπὶ Ξάνθου τῆς Λυκίας, ἢ τὰ μικρὰ νοτιώτερα,
 καὶ ἔτι τὰ Συρακοσίων νοτιώτερα τετρακοσίοις στα-
 δίοις· ἐνταῦθα ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῶν ἰσημε-
 ρίων δεκατετάρων καὶ ἡμίσεος· ἀπέχουσι δ' οἱ τό-
 οι οὗτοι Ἀλεξανδρείας μὲν, τρισχιλίους ἑξακοσίους
 σταδία· διήκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος καὶ

Ἐρατοσθένη διὰ Καρίας, Λυκαονίας, Καταονίας, Μηδείας, Κασπίων πυλῶν, Ἰνδῶν τῶν κατὰ Καύκασον.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρειαν μέρεσι, τῆς Τρωάδος, κατ' Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν τὴν ἐν Ἠπείρῳ, καὶ τοὺς Ῥώμης μὲν νοτιωτέρους, βορειοτέρους δὲ Νεαπόλεως, ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε· ἀπέχει δὲ ὁ παράλληλος οὗτος τοῦ μὲν δι' Ἀλεξανδρείας τῆς πρὸς Αἰγύπτῳ ὡς ἑπτακισχιλίους σταδίους πρὸς ἄρκτον· τοῦ ἰσημερινοῦ ὑπὲρ δισμυρίους ὀκτακισχιλίους ἄκτακοσίους· τοῦ δὲ διὰ Ῥόδου τρισχιλίους τετρακοσίους· πρὸς νότον δὲ Βυζαντίου καὶ Νικαίας καὶ τῶν περὶ Μασσαλίαν χιλίους πεντακοσίους· μικρὸν δ' ἄρκτικώτερός ἐστιν ὁ διὰ Λυσιμαχίας, ὃν φησὶν Ἐρατοσθένης διὰ Μυαίας εἶναι καὶ Παφλαγονίας, καὶ τῶν περὶ Σινώπην, καὶ Τροανίαν, καὶ Βάκτρα.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸ Βυζάντιον ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἐστὶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε καὶ τετάρτου· ὁ δὲ γνώμων πρὸς τὴν σκιὰν λόγον ἔχει ἐν τῇ θεινῇ τροπῇ, ὃν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι πρὸς τεσσαράκοντα δύο, λείποντα πέμπτῳ. ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι τοῦ διὰ μέσης τῆς Ῥοδίας περὶ τετρακισχιλίους καὶ ἑννακοσίους, τοῦ δ' ἰσημερινοῦ ὡς τρισμυρίους τριακοσίους. Εἰσπλεύσαι δὲ εἰς τὸν Πόντον, καὶ προελθοῦσιν ἐπὶ τὰς ἄρκτους ὅσον χιλίους καὶ τετρακοσίους, ἡ μεγίστη ἡμέρα γίνεται ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε καὶ ἡμίσεως· ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι ὅσον ἀπὸ τοῦ πόλου καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου, καὶ ὁ ἄρκτικός κύκλος κατὰ κορυφὴν αὐτοῖς ἐστί.

ἐφ' οὗ κείται ὁ, τε ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς Κασσιεπείας· καὶ ὁ ἐν τῷ δεξιῷ ἀγκῶνι τοῦ Περσέως μικρῇ βορειότερος ὢν.

Ἐν τε τοῖς ἀπέχουσι Βυζαντίου πρὸς ἄρκτον ὅσον τρισχιλίους ὀκτακοσίους, ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρων ἰσημερινῶν δεκαεξ· ἡ οὖν δὴ Κασσιεπεία ἐν τῷ ἄρκτικῷ φέρεται. Εἰσὶ δ' οἱ τόποι οὗτοι περὶ Βορυσθιήν καὶ τῆς Μαιώτιδος τὰ νότια· ἀπέχουσι δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ περὶ τρισμυρίους τετρακισχιλίους ἑκατόν. Ὁ δὲ κατὰ τὰς ἄρκτους τόπος τοῦ ὀρίζοντος ἐν ὧραις σχεδόντι ταῖς θειναῖς νυξὶ παρανγάζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ δύσεως ἕως καὶ ἀνατολῆς ἀντιπερισταμένου τοῦ φωτός. ὁ γὰρ θεινὸς τροπικὸς ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος, ἐνὸς ζωδίου ἡμισυ καὶ δωδέκατον· τοσοῦτον οὖν καὶ ὁ ἥλιος ἀφίσταται τοῦ ὀρίζοντος κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ τοσοῦτον τοῦ ὀρίζοντος ἀποσχὼν, πρὸ τοῦ ὄρθρου καὶ μετὰ τὴν ἐσπέραν ἤδη κατανγάζει τὸν περὶ τὴν ἀνατολὴν ἢ τὴν δύσιν αἶρα. Ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς ἡμέραις ὁ ἥλιος τὸ πλεῖστον μετεωρίζεται πῆχεις ἑννέα. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τούτους τῆς Μερόης διέχειν μικρὰ πλείους, ἢ δισμυρίους τρισχιλίους. Διὰ γὰρ Ἑλλησπόντου εἶναι μυρίους ὀκτακισχιλίους, εἴτα πεντακισχιλίους εἰς Βορυσθιήν. Ἐν δὲ τοῖς ἀπέχουσι τοῦ Βυζαντίου σταδίους περὶ ἑξακισχιλίους τριακοσίους, βορειοτέροις οὔσι τῆς Μαιώτιδος, κατὰ τὰς χειμερινὰς ἡμέρας μετεωρίζεται τὸ πλεῖστον ὁ ἥλιος ἐπὶ πῆχεις ἕξ· ἡ δὲ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρων δεκάεπτά.

Τὰ δ' ἐπέκεινα ἤδη πλησιάζοντα τῇ ἀοικήτῳ διὰ ψυχός, οὐκ ἔτι χρήσιμα τῷ γεωγράφῳ ἐστίν. Ὁ δὲ βουλούμενος καὶ ταῦτα μαθεῖν, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν αὐρανίων, Ἰππαρχος μὲν εἶρηκεν· ἡμεῖς δὲ παραλείπομεν διὰ τὸ τρανώτερα εἶναι τῆς νῦν προκειμένης πραγματείας, παρ' ἐκείνου λαμβανέτω. Τρανώτερα δ' ἐστὶ καὶ τὰ περὶ τῶν περισκίων καὶ ἀμφισκίων καὶ ἑτεροσκίων, ἃ φησι Πουσιδώνιος. Ὅμως γε καὶ τούτων τὸ γε τοσοῦτον ἐπιμνηστέον, ὥστε τὴν ἐπίνοιαν διασαφῆσαι, καὶ πῇ χρησίμον πρὸς τὴν γεωγραφίαν, καὶ πῇ ἄχρηστον. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀφ' ἡλίου ακιῶν ὁ λόγος ἐστίν, ὃδ' ἡλῖος πρὸς αἴσθησιν κατὰ παραλλήλου φέρεται, καθ' οὗ καὶ ὁ κόσμος, παρ' οἷς καθ' ἐκάστην κόσμου περιστροφὴν ἡμέρα γίνεται καὶ νύξ· ὅτε μὲν ὑπὲρ γῆς τοῦ ἡλίου φερομένου, ὅτε δ' ὑπὸ γῆν, παρὰ τούτοις οἷτε ἀμφίσκιοι ἐπινοοῦνται καὶ οἱ ἑτερόσκιοι. Ἀμφίσκιοι μὲν, ὅσοι κατὰ μέσον ἡμέρας, τότε μὲν ἐπὶ τὰδε πιπτούσας ἔχουσι τὰς σκιάς, ὅταν ὁ ἡλῖος ἀπὸ μεσημβρίας τῷ γνώμονι προσπίπτῃ τῷ ὀρθῷ, πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἐπίπεδον· τότε δ' εἰς τὸνναντίον, ὅταν ὁ ἡλῖος εἰς τὸνναντίον περιστῇ· τοῦτο δὲ συμβέβηκε μόνοις τοῖς μεταξὺ τῶν τροπικῶν οἰκοῦσιν. Ἐτερόσκιοι δ' ὅσοις ἢ ἐπὶ τὴν ἄρκτον αἰὲν πίπτουσιν, ὥσπερ ἡμῖν ἢ ἐπὶ τὰ νότια, ὥσπερ τοῖς ἐν τῇ ἐτέρᾳ εὐκράτῳ ζώνῃ οἰκοῦσι. Τοῦτο δὲ συμβαίνει πᾶσι τοῖς ἐλάττονα ἔχουσι τοῦ τροπικοῦ τὸν ἀρκτικόν. Ὅταν δὲ τὸν αὐτὸν, ἢ μείζονα, ἀρχὴ τῶν περισκίων ἐστὶ, μέγιστον τῶν οἰκούντων ὑπὸ τῷ πόλῳ. Τοῦ γὰρ ἡλίου

καθ' ὅλην τὴν τοῦ κόσμου περιστροφὴν ὑπὲρ γῆς
 φερομένων, δηλονότι καὶ ἡ σκιὰ κύκλῳ περιεχθή-
 σεται περὶ τὸν γινώμονα· καθ' ὃ δὴ καὶ περισκίους
 αὐτοὺς ἐκάλῃσεν· οὐδὲν ὄντας πρὸς τὴν γεωγραφίαν·
 οὐ γάρ ἐστιν οἰκήσιμα ταῦτα τὰ μέρη διὰ ψυχρός·
 ὥσπερ ἐν τοῖς πρὸς Πυθίαν λόγοις εἰρήκαμεν. Ἰσὺς
 οὐδὲ τοῦδε τοῦ μεγέθους τῆς ἀοικήτου ταύτης φρον-
 τιστίον ἐκ τοῦ λαβεῖν, ὅτι ἔχοντας ἀρктиκὸν τὸν τρο-
 πικόν, ὑποπεπτώκασιν τῷ γραφομένῳ κύκλῳ ὑπὸ τοῦ
 πόλου τοῦ ζωδιακοῦ, κατὰ τὴν τοῦ κόσμου περι-
 στροφὴν· ὑποκειμένου τοῦ μεταξὺ διαστήματος,
 τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ τροπικοῦ, τεττάρων ἐξη-
 κοστῶν τοῦ μεγίστου κύκλου.

7

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΙΒΑΙΩΝ ΤΡΙΤΟΝ.

CAP. I.

Αποδεδοκῶσι δ' ἡμῖν τὴν πρῶτον τύπον τῆς γεωγραφίας, οἰκείος ἐστὶν ὁ ἐφεξῆς λόγος περὶ τῶν καθέκαστα· καὶ γὰρ ὑπεσχόμεθα οὕτως· καὶ δοκεῖ μέχρι νῦν ὀρθῶς ἡ πραγματεία μεμερίσθαι. Ἀρχτίον δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς τούτων, ἀφ' ὧν περ καὶ πρότερον, κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Πρῶτον δὲ μέρος αὐτῆς ἐστὶ τὸ ἐσπερίον, ὡς ἔραμεν, ἡ Ἰβηρία. Ταύτης δὴ τὸ μὲν πλέον οἰκεῖται φανύλας· ὄρη γὰρ καὶ δρυμοὺς καὶ πεδία λεπτήν ἔχοντα γῆν, οὐδὲ ταύτην ὁμαλῶς εὐυδρον οἰκοῦσι τὴν πολλήν· ἡ δὲ πρὸς βορρῆος ψυχρὰ τε ἐστὶ τελέως πρὸς τῇ τραχύτητι, καὶ παρωκεανῆτις, προσελληγνῖα τὸ ἄμικτον καὶ ἀνεπίπλεκτον τοῖς ἄλλοις· ὥσθ' ὑπερβάλλει τῇ μοχθηρίᾳ τῆς οἰκήσεως. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ μέρη τοιαῦτα. Ἡ δὲ νῦντιος πῦσα, εὐδαί-

μων σχεδόν τι, καὶ διαφερόντως ἢ ἔξω στηλῶν ἔσται
δὲ δῆλον ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα· ὑπογράψασιν ἡμῖν
πρότερον τότε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος.

Ἔοικε γὰρ βύρση κατὰ μὲν μῆκος ἀπὸ τῆς ἐσπέ-
ρας ἐπὶ τὴν ἑω, τὰ πρόσθια ἐχούση μέρη πρὸς τῇ
ἑω· κατὰ πλάτος δ' ἀπὸ τῶν ἄρκτων πρὸς νότον.
ἔχει δὲ σταδίων ἑξακισχιλίων ὁμοῦ τὸ μῆκος· πλά-
τος δὲ πεντακισχιλίων, τὸ μέγιστον· ἔστι δ' ὅπου
πολὺ ἔλαττον τῶν τρισχιλίων· καὶ μάλιστα πρὸς τῇ
Πυρρήνῃ τῇ ποιούσῃ τὴν ἑῶαν πλευράν. Ὅρος γάρ
διηνεκὲς ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν τεταμένον, δρίζει
τὴν Κελτικὴν ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας. Οὐσης δὲ καὶ τῆς
Κελτικῆς ἀνωμάλου τὸ πλάτος, καὶ τῆς Ἰβηρίας·
τὸ δὲ στενώτατον τοῦ πλάτους ἑκατέρας ἀπὸ τῆς ἡμε-
τέρας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν ἔστι, τὸ τῇ Πυρρήνῃ
πλησιάζον, μάλιστα ἐφ' ἑκάτερον αὐτῆς τὸ μέρος,
καὶ ποιοῦν κόλπους τοὺς μὲν ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ, τοὺς
δὲ ἐπὶ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ· μεζῶν δὲ τοὺς Κελ-
τικούς, οὓς δὴ καὶ Γαλατικούς καλοῦσι, στενώτα-
τον τὸν ἰσθμὸν ποιοῦντας παρὰ τὸ Ἰβηρικόν. Καὶ
θὴ τὸ μὲν ἑῶον πλευρὸν τῆς Ἰβηρίας, ἢ Πυρρήνῃ
ποιεῖ· τὸ δὲ νότιον ἢ τε καθ' ἡμᾶς θάλαττα ἀπὸ
τῆς Πυρρήνης μέχρι στηλῶν, καὶ ἢ ἐκτὸς τὸ ἐξῆς,
μέχρι τοῦ Ἱεροῦ καλουμένου ἀκρωτηρίου. τρίτον
ἔσσι τὸ ἐσπέριον πλευρὸν, παράλληλόν πως τῇ Πυ-
ρρήνῃ, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τῆς πρὸς
Ἀρτάβροις ἄκρας, ἣν καλοῦσι Νερίον· τέταρτον δὲ
τὸ ἐνθένδε, μέχρι τῶν βορείων ἄκρων τῆς Πυρρήνης.
Ἀναλαμβάνοντες δὲ λέγωμεν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀπὸ

τοῦ Ἰεροῦ ἄκρωτηρίου ἀρξάμενοι. Τοῦτο δὲ ἐστὶν
 δυτικώτατον, οὐ τῆς Εὐρώπης μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς
 οἰκουμένης ἀπάσης σημεῖον. περατοῦνται μὲν γὰρ
 ὑπὸ τῶν δυοῖν ἡπείρων ἡ οἰκουμένη πρὸς δύσιν,
 τοῖς τε τῆς Εὐρώπης ἄκροις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς
 Αἰβύης· ὧν τὰ μὲν Ἰβηρες ἔχουσι, τὰ δὲ Μαυροῦ-
 σιοι. προὔχαι δὲ τὰ Ἰβηρικά ὅσον χίλλοις καὶ πεν-
 τακοσίοις σταδίοις κατὰ τὸ λεχθὲν ἄκρωτήριον,
 Καὶ δὴ καὶ τὴν προσεχῆ τούτῳ χώραν, τῇ Λατίη
 φωνῇ καλοῦσι Κούνεον, σφῆνα σημαίνειν βουλόμε-
 νοι. Αὐτὸ δὲ τὸ ἄκρον καὶ προπεπτικὸς εἰς τὴν θά-
 λατταν Ἀρτεμίδωρος εἰκάζει πλοῖον, γεγόμενος φησὶν
 ἐν τῷ τόπῳ· προσλαμβάνειν δὲ τῷ σχήματι, νησι-
 δια τρία, τὸ μὲν ἐμβόλου τάξιν ἔχον, τὰ δὲ ἐπιτε-
 δων, ἐφόρμους ἔχοντα μετρίους. Ἡρακλείους δ'
 ἱερὸν ἐνταῦθα δείκνυσθαι· ψεύσασθαι δὲ τοῦτο
 Ἐφορον· οὔτε γὰρ Ἡρακλέους βωμὸν, οὔτ' ἄλλο
 τι τῶν θειῶν εἶναι, ἀλλὰ λίθους συγκεῖσθαι τρεῖς ἢ
 τέσσαρας κατὰ πολλοὺς τόπους, οὓς ὑπὸ τῶν ἀφι-
 κνουμένων στρέφασθαι κατὰ τι πάτριον, καὶ μετα-
 φέρασθαι ψευδοποιησάμενων. Θύειν δ' οὐκ εἶναι
 νόμιμον, οὐδὲ νύκτωρ ἐπιβαίνειν τοῦ τόπου, θεοὺς
 φασκόντων κατέχειν αὐτὸν ἐν τῷ τότε χρόνῳ· ἀλλὰ
 τοὺς ἐπὶ θίαν ἦκοντας ἐν κώμῃ πλησίον νυκταρεύειν
 εἰτ' ἐπιβάλλειν ἡμέρας, ὕδωρ ἐπιφερομένους διὰ τῇ
 ἀνυδρίαν.

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχειν ἐγχαρῆι, καὶ δεῖ π
 στεῦειν· ἃ δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ χυδαίοις ὁμοίως ἰ
 ρηκεν, οὐ πάνυ. Λέγειν γὰρ δὴ φησι Πουσειδώνι

τοὺς πολλοὺς, μείζω δύνειν τὸν ἥλιον ἐν τῇ παρω-
 κεανίτιδι μετὰ ψόφου παραπλησίως, ὥσανεὶ σίζον-
 τος τοῦ πελάγους κατὰ σβέσιν αὐτοῦ διὰ τὸ ἐμπί-
 πτειν εἰς τὸν βυθόν. Ψεῦδος δ' εἶναι καὶ τὸ πα-
 ραχρῆμα νύκτα ἀκολουθεῖν μετὰ τὴν δύσιν. Οὐ γὰρ
 παραχρῆμα, μικρὸν δ' ὕστερον, καθάπερ καὶ ἐν
 τοῖς ἄλλοις πελάγεσι τοῖς μεγάλοις. ὅπου μὲν γὰρ
 εἰς ὄρη ὀδεῖται, πλείω τὸν μετὰ δύσιν χρόνον τῆς
 ἡμέρας συμβαίνειν ἐκ τοῦ παραφωτισμοῦ· ἐκεῖ δέ,
 πλεῖον μὲν οὐκ ἐπακολουθεῖν, μὴ μέντοι μηδὲ πα-
 ραχρῆμα συνάπτειν τὸ σκύτος, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς
 μεγάλοις πεδίοις. Τὸ δὲ τοῦ μεγέθους φαντασίαν
 αὐξεσθαι μὲν ὁμοίως κατὰ τε τὰς δύσεις καὶ τὰς ἀνα-
 τολὰς ἐν τοῖς πελάγεσι, διὰ τὸ τὰς ἀναθυμιάσεις
 πλείους ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀναφέρεσθαι· διὰ δὲ τούτων
 ὥς δι' αὐλῶν κλωμένην τὴν ὄψιν, πλατυτέρας δέχ-
 σθαι τὰς φαντασίας· καθάπερ καὶ διὰ νέφους ξη-
 ροῦ καὶ λεπτοῦ βλέπουσαν, δυόμενον ἢ ἀνατέλλον·
 τα τὸν ἥλιον, ἢ τὴν σελήνην; ἥνίκα καὶ ἐνερθευθὲς
 φαίνεσθαι τὸ ἄστρον. Τὸ δὲ ψεῦδος ἐλέγξει φησὶ
 τριάκονθ' ἡμέρας διατρίψας ἐν Γαδείροις, καὶ τη-
 ρήσας τὰς δύσεις. Ὁ δὲ γε Ἀρτεμίδωρος ἑκατοντα-
 πλυσίονά φησι δύεσθαι τὸν ἥλιον, καὶ αὐτίκα νύ-
 κτα καταλαμβάνειν. Ὡς μὲν οὖν αὐτὸς εἶδε τοῦτο
 ἐν τῷ Ἰερῷ ἀκρωτηρίῳ, οὐχ ὑποληπτέον, προσέχον-
 τας τῇ ἀποφάσει αὐτοῦ· ἔφη γὰρ μηδένα νύκτωρ
 ἐπιβαίνειν· ὥστ' οὐδὲ δυνομένου ἡλλοῦ οὐδεὶς ἂν
 ἐπιβαίνοι, εἴπερ εὐθὺς ἢ νύξ καταλαμβάνει. Ἀλλ'
 οὐδ' ἐν ἄλλῃ τόπῳ τῆς παρωκεανίτιδος· καὶ γὰρ τὰ

Γάδειρα ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ· καὶ ὁ Ποσειδώνιος ἀντιμαρτυρεῖ, καὶ ἄλλοι πλείους.

Τῆς δὲ συνεχοῦς τῇ Ἱερῷ ἀκρωτηρίῳ παραλίας, ἥ μὲν ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ ἐσπερίου πλευροῦ τῆς Ἰβηρίας, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Τάγου ποταμοῦ, ἥ δὲ τοῦ νοτίου, μέχρι ἄλλου ποταμοῦ τοῦ Ἄνα, καὶ τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ. φέρεται δ' ἀπὸ τῶν ἐῶων μερῶν ἐκότερος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐπ' εὐθείας εἰς τὴν ἐσπέραν ἀποδίδωσι, πολὺ μείζων ὢν θατέρου· ὁ δ' Ἄνας πρὸς νότον ἐπιστρέφει, τὴν Μεσοποταμίαν ἀφορίζων, ἣν Κελτοὶ νέμονται τοπλέον, καὶ τῶν Λυσιτανῶν τινες, ἐκ τῆς περαιᾶς τοῦ Τάγου μετοικισθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων· ἐν δὲ τοῖς ἄνω μέρεσι καὶ Καρχητανοὶ, καὶ Ἰερητανοὶ, καὶ Οὐεττόνων οὐχνοὶ νέμονται. Αὕτη μὲν οὖν ἡ χώρα μετρίως ἐστὶν εὐδαίμων· ἡ δ' ἐφεξῆς πρὸς ἑω κειμένη καὶ νότον, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει πρὸς ἅπασαν κρινομένη τὴν οἰκουμένην ἀρετῆς χάριν καὶ τῶν ἐκ γῆς καὶ θαλάττης ἀγαθῶν. Αὕτη δ' ἐστὶν, ἣν ὁ Βαῖτις διαρρέει ποταμὸς ἀπὸ τῶν αὐτῶν μερῶν τὴν ἀρχὴν ἔχων, ἀφ' ὧν περ καὶ ὁ Ἄνας καὶ ὁ Τάγος, μέσος πως ἀμφοῖν τούτων ὑπάρχων κατὰ μέγεθος· παραπλησίως μέντοι τῷ Ἄνα καταρχὰς ἐπὶ τὴν ἐσπέραν ἔνεις· εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκδίδωσι τούτῃ παραλίαν. καλοῦσι δ' ἀπὸ μὲν τοῦ ποταμοῦ Βαιτικὴν· ἀπὸ δὲ τῶν ἐνοικοῦντων, Τουρδετανίαν· τοὺς δ' ἐνοικοῦντας Τουρδετανοὺς τε καὶ Τουρδούλους προσαγορεύουσιν· οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς νομίζοντες, οἱ δ' ἑτέρους· ὧν ἐστὶ καὶ Μολύβριος, συν-

ους φήσας τοῖς Τουρδετανοῖς πρὸς ἄρκτον τοὺς
 υρδούλους· νυνὶ δ' ἐν αὐτοῖς οὐδεὶς φαίνεται διο-
 υς. Σοφώτατοι δ' ἐξετάζονται τῶν Ἰβήρων οὖ-
 , καὶ γραμματικῇ χρῶνται, καὶ τῆς παλαιᾶς
 μης ἔχουσι τὰ συγγράμματα, καὶ ποιήματα,
 νόμους ἐμμέτρους ἑξακισχιλίων ἐτῶν, ὥς φα-
 καὶ οἱ ἄλλοι δ' Ἰβηρες χρῶνται γραμματικῇ,
 μιᾷ ἰδίᾳ. οὐδὲ γὰρ γλώττη ἰδία. Τείνει δὲ ἡ
 α αὕτη ἡ ἐντὸς τοῦ Ἄνα, πρὸς ἰω μὲν μέχρι τῆς
 ητανίας, πρὸς νότον δὲ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν μέχρι
 παραλλίας τῆς τοῦ Ἄνα, μέχρι στηλῶν. Ἀνάγκη
 ἰὰ πλειόνων περὶ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ τῶν σύγγεν-
 ων, ὅσα συντείνει πρὸς τὸ μαθεῖν τὴν εὐφυΐαν
 τύπων καὶ τὴν εὐδαιμονίαν.

Τῆς δὴ παραλλίας ταύτης, εἰς ἣν δ', τε Βαίτις
 Ἄνας ἐκδίδωσι, καὶ τῶν ἐσχάτων τῆς Μαυρου-
 ; εἰς μεταξὺ ἐμπέπτει τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος,
 εἰ τὸν κατὰ στήλας πορθμόν, καθ' ὃν ἡ ἐντὸς
 αττα συνάπτει τῇ ἐκτός. Ἐνταῦθα δὲ ὄρος ἐστὶ
 Ἰβήρων τῶν καλουμένων Βασστητανῶν, οὓς καὶ
 πτούλους καλοῦσιν, ἡ Κάλπη· τῇ περιοχῇ μὲν οὐ
 κ, τῷ δ' ὕψει μέγα καὶ ὄρθιον, ὥστε πτόρθω-
 νησοειδὲς φαίνεσθαι. ἐκπλέουσιν οὖν ἐκ τῆς
 ἰέρας θαλάττης εἰς τὴν ἑξω δεξιὴν ἐστὶ τοῦτο·
 πρὸς αὐτὸ Κάλπη πόλις ἐν τετταράκοντα στα-
 ς, ἀξιόλογος καὶ παλαιὰ ναύσταθμόν ποτε γενο-
 η τῶν Ἰβήρων. ἔνιοι δὲ καὶ Πρακλίους κτίσμα
 νουσιν αὐτὴν, ὣν ἐστὶ καὶ Τιμοσθένης· ὃς φησι
 Ἰπρακλείαν ὀνομάζεσθαι τὸ παλαιὸν δεικνυσθαι
 ἔργον περιβόλον καὶ γεωσοίκους.

Εἴτα Μελλαρία, ταριχείας ἔχουσα· καὶ μετὰ ταῦτα Βελὼν πόλις καὶ ποταμός. ἐντεῦθεν οἱ διάπλοι μάλιστα εἰσὶν εἰς Τίγγιν τῆς Μαύρουσιος, καὶ ἔμπορία καὶ ταριχεῖαι. Ἦν δὲ καὶ Ζεῖλις τῆς Τίγγιος ἀστυγείτων, ἀλλὰ μετόπισαν ταύτην εἰς τὴν περαιάν Ῥωμαῖοι, καὶ ἐκ τῆς Τίγγιος προσλαβόντες τινάς· ἔπεμψαν δὲ καὶ παρ' ἑαυτῶν ἐποίκους, καὶ ὠνόμασαν Ἰουλίαν Ἰοζαν τὴν πόλιν. Εἴτα Γάδειρα, πορθμῷ στενῷ διειρογομένη νῆσος ἀπὸ τῆς Τουρδιτανίας, διέχουσα τῆς Κάλπης περὶ ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα σταδίους· οἱ δὲ ὀκτακοσίους φασίν. ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη τ' ἄλλα μὲν οὐθέν διαφέρειουσα τῶν ἄλλων· ἀνδρείᾳ δὲ τῶν ἐνοικούντων τῇ περὶ τὰς ναυτιλίας, καὶ φιλίᾳ πρὸς Ῥωμαίους, τοσαύτην ἐπίδοσιν εἰς πᾶσαν εὐτυχίαν ἔσχεν, ὥστε καίπερ ἐσχάτη ἰδρυμένη τῆς γῆς ὀνομαστοτάτη τῶν ἀπασῶν ἐστιν. ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης ἐροῦμεν, ὅταν καὶ περὶ τῶν ἄλλων νήσων λέγωμεν.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Μενεσθίως καλούμενος λιμὴν, καὶ ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνάχυσις καὶ ἀνάβρασις. Λέγονται δὲ ἀναχύσεις, αἱ πληρούμεναι τῇ θαλάττῃ κοιλάδες ἐν ταῖς πλημμυρίσι, καὶ ποταμῶν δίκην ἀνάπλους ἐπὶ τὴν μεσόγαιαν ἔχουσai, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς πόλεις. Εἴτ' εὐθὺς αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Βαίτιος διχῇ σχιζόμεναι· ἡ δὲ ἀπολαμβανομένη νῆσος ἀπὸ τῶν στομαίων, ἑκατὸν, ὥς δ' ἔνιοι καὶ πλειόνων σταδίων ἀφορίζει παραλίαν. Ἐνταῦθα δὲ που καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Μενεσθίως ἐστὶ· καὶ ὁ τοῦ Καπίωνος πύργος ἰδρύεται ἐπὶ πέτρᾳ ἀμφικλύστον, θαναμασίως

κατεσκευασμένοι, ὥσπερ δ' Φάρος, τῆς τῶν πλοῦξομένων σωτηρίας χάριν. ἥ τε γὰρ ἐκβαλλομένη χοῦς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ βραχέα ποιεῖ, καὶ χοιραδῶδης ἐστὶν ὁ πρὸ αὐτοῦ τόπος· ὥστε δεῖ σημεῖον τινὸς ἐπιφανοῦς. Ἐντεῦθεν δ' ὁ τοῦ Βαίτιος ἀνάπλους ἐστὶ, καὶ πόλις Ἐβοῦρα, καὶ τὸ τῆς Φωσφόρου ἱερὸν, ἣν καλοῦσι Λουκεμδουβίαν· εἰθ' οἱ τῶν ἀναχύσεων τῶν ἄλλων ἀνάπλοι· καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Ἄνας ποταμός, διστομος καὶ οὗτος, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ἀνάπλους. Εἰθ' ὕστατον τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον, διέχον τῶν Γαδείρων ἐλάττους ἢ δισχιλίους σταδίους· τινὲς δ' ἀπὸ μὲν τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου ἐπὶ τὸ τοῦ Ἄνα στόμα ἐξήκοντα μιλιά φασιν· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ τοῦ Βαίτιος στόμα ἑκατόν· εἴτα εἰς Γάδειρα ἰβδομήκοντα.

II. Τῆς δ' οὖν ἐντὸς τοῦ Ἄνα παραλλας ὑπερκεῖσθαι συμβαίνει τὴν Τουρδιτανίαν, ἣν ὁ Εαῖτις διαιρεῖ ποταμός. Ἀφορίζει δὲ αὐτὴν πρὸς μὲν τὴν ἑσπέραν καὶ ἄρκτον ὁ Ἄνας ποταμός· πρὸς δὲ τὴν ἕω Καρπητιανῶν τὲ τινες καὶ Ὀρητανοί· πρὸς νότον δὲ Βαστητανῶν οἱ μεταξὺ τῆς Κάλπης καὶ τῶν Γαδείρων στενὴν νεμόμενοι παραλλίαν· καὶ ἡ ἐξῆς θάλασσα μέχρι Ἄνα. καὶ οἱ Βαστητανοὶ δὲ, οὓς εἶπον, τῇ Τουρδιτανίᾳ πρόσκεινται· καὶ οἱ ἕω τοῦ Ἄνα, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν προσχώρων. Μέγεθος δ' οὐ πλεῖδόν ἐστι τῆς χώρας ταύτης ἐπὶ μῆκος καὶ πλάτος, ἢ δισχιλίοι στάδιοι. Πόλεις δ' ὑπερβάλλουσιν τὸ πλῆθος· καὶ γὰρ διακοσίαι φασί· γνωριμώταται δὲ αἱ ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς ἰδρυμέναι καὶ ταῖς ἀναχύσεις, καὶ τῇ θαλάττῃ διὰ τὰς χρείας. Πλεῖστον δ' ἦ τα

Κόρδουβα ηὔξεται, Μαρκέλλου κτίσμα, καὶ δόξη καὶ δυνάμει, καὶ ἡ τῶν Γαδιτανῶν πόλις· ἡ μὲν διὰ τὰς ναυτιλίας, καὶ διὰ τὸ προσθέσθαι Ῥωμαίοις κατὰ συμμαχίας· ἡ δὲ χώρας ἀρετῇ καὶ μεγέθει, προσλαμβάνοντος καὶ τοῦ ποταμοῦ Βαίτιος μέγα μέρος· ἤκησάν τε ἐξ ἀρχῆς Ῥωμαίων τε καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἐπίλεκτοι ἄνδρες· καὶ δὴ καὶ πρώτην ἀποικίαν εἰς τοὺςδε τοὺς τόπους ἔστειλαν οἱ Ῥωμαῖοι. Μετὰ δὲ ταύτην καὶ τὴν τῶν Γαδιτανῶν ἡ μὲν Ἰσπαλὶς ἐπιφανής, καὶ αὕτη ἀποικος Ῥωμαίων· νυνὶ δὲ τὸ μὲν ἐμπόριον συμμένει, τῇ τιμῇ δὲ, καὶ τῷ ἐποικῆσαι νεωστὶ τοὺς Καίσαρος στρατιώτας, ἡ Βαίτις ὑπερέχει, καὶ περ' οὐ συνοικουμένη λαμπρῶς.

Μετὰ δὲ ταύτας Ἰτάλικα καὶ Ἰλῖπα ἐπὶ τῷ Βαίτι· Ἀυτήνας δ' ἀπωτέρω, καὶ Κάρυων, καὶ Ὀβούλων. ἔτι δὲ ἐν αἷς οἱ Πομπηίου παῖδες κατεπολεμήθησαν, Μούνδα, καὶ Ἀτέτουα, καὶ Οὐρσων, καὶ Τοῦκισ, καὶ Ἰουλία, καὶ Αἶγωνα· ἅπασαι δ' αἵται Κορδύβης οὐκ ἄπωθεν. τρόπον δὲ τινα μητρόπολις κατέστη τοῦ τόπου τούτου Μούνδα· διέχει δὲ Καρτηνίας ἡ Μούνδα σταδίους χιλίους καὶ τετρακοσίους, εἰς ἣν ἔφυγεν ἡττηθεὶς ὁ Γναῖος, εἴτ' ἐκπλεύσας ἔνθεν, καὶ ἐκβάς εἰς τινα ὑπερκειμένην θαλάττης ὁρεῖν ἤν, διεφθάρη. Ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Σεξτος ἐκ Κορδύβης σωθεὶς, καὶ μικρὸν ἐν τοῖς Ἰβηροι πολέμησας χρόνον, ὕστερον Σικελίαν ἀπέστησεν· εἴτ' ἐκπεσὼν ἐνθὲνδε εἰς τὴν Ἀσίαν ἁλούς ὑπὸ τῶν Ἀντωνίου στρατηγῶν, ἐν Μιλήτῳ κατέστρεψε τὸν βίον. Ἐν δὲ τοῖς Κελτικοῖς Κονίστωρσις ἐστὶ γνωριμωτάτη· ἐπὶ δὲ

ταῖς ἀναχύσεσιν ἡ Ἄστα, εἰς ἣν οἱ Τουρδιτανοὶ συν-
 ἵκται, μάλιστα ὑπερκειμένην τοῦ ἐπινείου τῆς νήσου,
 σταδίοις οὐ πολὺ πλείους τῶν ἑκατόν.

Παροικεῖται δὲ ὑπὸ πλείστων ὁ Βαῖτις, καὶ
 ἀναπλεῖται σχεδόν τι ἐπὶ χιλίους καὶ διακοσίους στα-
 δίους, ἐκ θαλαττης μέχρι Κορδύβης καὶ τῶν μικρὸν
 ἐπάνω τόπων. Καὶ δὴ καὶ ἐξείργασται περιττῶς,
 ἥ τε παραποταμία καὶ τὰ ἐν τῷ ποταμῷ νησιδία.
 πρόσεστι δὲ καὶ τὸ τῆς ὄψεως τερπνόν, ἄλσσει καὶ
 ταῖς ἄλλαις φυτουργίαις ἐκπεπονημένων τῶν χωρίων.
 Μέχρι μὲν οὖν Ἰσπάλιος ὕλκασιν ἀξιολόγοις ὁ ἀνά-
 πλους ἐστὶν ἐπὶ σταδίους οὐ πολὺ λείποντας τῶν
 πεντακοσίων· ἐπὶ δὲ τὰς ἄνω πόλεις μέχρι Ἰλίπας
 ταῖς ἐλάττωσι· μέχρι δὲ Κορδύβης τοῖς ποταμίοις
 σκάφεισι, πηκτοῖς μὲν τανῦν, τὸ παλαιὸν δὲ καὶ μο-
 νοξύλοις· τὸ δ' ἄνω τὸ ἐπὶ Κλαστῶν οὐκ ἔστι πλώι-
 μον· παράλληλοι δὲ τινες ῥάχεις ὄρων παρατείνουσι
 τῷ ποταμῷ, μᾶλλον τε καὶ ἥττον αὐτῷ συνάπτουσαι
 πρὸς βορρῶν, μετὰλλων πλήρεις· πλεῖστος δ' ἔστιν
 ἄργυρος ἐν τοῖς κατὰ Ἰλίπαν τόποις καὶ τοῖς κατὰ
 Σισάπωνα, τὸν τε παλαιὸν λεγόμενον καὶ τὸν νέον·
 κατὰ δὲ τὰς Κωτίνας λεγομένης χαλκός τε ἅμα γεν-
 ᾷται καὶ χρυσός. Ἐν ἀριστερᾷ μὲν οὖν ἐστὶ τοῖς
 ναπλέουσι τὰ ὄρη ταῦτα, ἐν δεξιᾷ δὲ πεδίον μέγα,
 καὶ ὑψηλόν, καὶ εὐκαρπον, καὶ μεγαλύδενδρον, καὶ
 βοτον. Ἐχει δὲ καὶ ὁ Ἄνας ἀνάπλους· οὔτε δὲ
 ἱκούτοις σκάφεισιν, οὔτ' ἐπὶ τοσοῦτον. Ὑπέρκει-
 δὲ καὶ τὰ μεταλλείας ἔχοντα ὄρη· καθήκει δὲ
 τα πρὸς τὸν Τάινον. Τὰ μὲν οὖν τὰς μεταλλείας

ἔχοντα χωρία, ἀνάγκη τραχέα τε εἶναι καὶ παρὰ ἄλυσιν, οὕτως καὶ τὰ τῇ Καρπιτανίᾳ συνάπτοντα, καὶ ἔτι μᾶλλον τοῖς Κελτίβηροι. Τοιαύτη δὲ καὶ ὁ Βαιτουρία ξηρὰ ἔχουσα πεδία τὰ παρήκοντα τῷ Ἄνα.

Αὕτη δ' ἡ Τουρδιτανία θαυμαστῶς εὖτυχεῖ· παμφόρου δ' οὔσης αὐτῆς, ὥσαύτως δὲ καὶ πολυφύρου, διπλασιάζεται τὰ εὖτυχήματα ταῦτα τῷ ἐκ κομισμῶ· τό γάρ περιτεθεὶς τῶν καρπῶν ἀπεμπολεῖται ῥαδίως τῷ πλήθει τῶν ναυκληρῶν. Ποιοῦσι δὲ τοῦτο οἱ τε ποταμοὶ καὶ αἱ ἀναχύσεις, ὥς εἶπον, ἡμφερεῖς τοῖς ποταμοῖς οὔσαι, καὶ ἀναπλεόμεναι παραπλησίως ἐκ θαλάττης, οὐ μικροῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγάλαις σκάφεσιν εἰς τὰς ἐν τῇ μεσογείᾳ πόλεις. Ἀπασα γάρ ἐστι πεδιάς ὑπὲρ τῆς παραλλας ἐπὶ πολὺ τῆς μεταξὺ τοῦ τε Ἰεροῦ ἁκρωτηρίου καὶ τῶν στηλῶν. ἐνταῦθα δὲ πολλὰ τοῦ κοιλιάδες εἰς τὴν μεσόγειαν ἐκ τῆς θαλάττης ἀνέχουσι, φάραγες μετρίαις, ἣ καὶ ῥεῖθροις ἑοικυῖαι ποταμίους ἐκτεταμένους ἐπὶ πολλοὺς σταδίους· ταύτας δὲ πληροῦσιν αἱ τῆς θαλάττης ἐπιβάσεις, κατὰ τὰς πλημμυρίδας, ὥστ' ἀναπλεῖσθαι μηδὲν ἥτιον, ἢ τοὺς ποταμούς, ἀλλὰ καὶ βέλτιον· τοῖς γὰρ κατάπλοις ἔοικε τοῖς ποταμίους, ἀντικόπτοντος μὲν οὐδενός, ἐπουρίζοντος δὲ τοῦ πελάγους καθάπερ τοῦ ποταμίου ῥεύματος διὰ τὴν πλημμυρίδα. Αἱ δ' ἐπιβάσεις μείζους εἰσὶν ἐνταῦθα ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις, ὅτι εἰς πόρον συνωθουμένη στενὸν ἢ θάλαττα ἐκ μεγάλου πελάγους, ὃν ἡ Μαυρουσία ποιεῖ πρὸς τὴν Ἰβηρίαν, ἀνακοπὰς λαμβάνει, καὶ φέρεται πρὸς τὰ ἔκοντα μέρη τῆς

γῆς εὐπειτῶς. Ἐνὶαι μὲν οὖν τῶν τοιοῦτων κοιλάδων
 κειοῦνται κατὰ τὰς ἀμπώτεις· τινὰς δ' οὐ παντά-
 πασιν ἐπιλείπει τὸ ὕδωρ, ἔναιαι δὲ καὶ νήσους ἀπο-
 λαμβάνουσιν ἐν ἑαυταῖς. Τοιαῦται μὲν οὖν εἰσιν
 αἱ ἀναχύσεις, αἱ μεταξὺ τοῦ τε Ἰεροῦ ἀκρωτηρίου
 καὶ τῶν στηλῶν, ἐπίδοσιν ἔχουσαι σφοδροτέραν παρὰ
 τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις· Ἡ τοιαύτη δ' ἐπίδοσις
 ἔχει μὲν τι καὶ πλεονέκτημα πρὸς τὰς χρεῖας τῶν
 πλοῦζομένων· πλείους γάρ καὶ μέλλους ποιῶν τὰς
 ἀναχύσεις, πολλάκις καὶ ἐπὶ ὀκτὼ σταδίου ἀνα-
 πλομένας, ὥστε τρόπον τινα πᾶσαν πλωτὴν πα-
 ρίχεται τὴν γῆν, καὶ εὐπειτὴ πρὸς τε τὰς ἐξαγωγὰς
 τῶν φορτίων καὶ τὰς εἰσαγωγάς. Ἐχει δὲ τι καὶ ὀ-
 χληρόν· αἱ γὰρ ἐν τοῖς ποταμοῖς ναυτιλλαι, αἱ διὰ
 τὴν σφοδρότητα τῆς πλημμυρίδος, ἰσχυρότερον τῇ
 φύσει τῶν ποταμῶν ἀντιπνέουσιν κίνδυνον οὐ μ-
 πρός τοῖς ναυτιλλοῖς ἐπιφέρουσι, κατακομιζομένοις
 εἰ ὁμοίως καὶ ἀνακομιζομένοις. αἱ δὲ ἀμπώτεις ἐν
 ταῖς ἀναχύσεσιν εἰσι βλαβεραί· ταῖς γὰρ πλημμυρί-
 σιν ἀνάλογον, καὶ αὐταὶ παροξύνονται, διὰ τε τὸ
 τάχος, καὶ ἐπὶ ξηρᾷ πολλάκις ἐγκατέλιπον τὴν ναῦν.
 τὰ τε βροσκήματα εἰς τὰς νήσους διαβαίνοντα τὰς
 πρὸς τὸν ποταμὸν πρὸ τῶν ἀναχύσεων, τότε μὲν
 οὖν καὶ ἐπακλύσθη, τότε δὲ καὶ ἀπελείφθη· βιάζο-
 μενα δ' ἐπανελθεῖν οὐκ ἴσχυσεν, ἀλλὰ διεφθάρη·
 τὰς δὲ βοῦς φασὶ καὶ τετηρηκυίας τὸ συμβαῖνον,
 περιμένειν τὴν ἀναχώρησιν τῆς θαλάττης, καὶ τότε
 ἐπαίρειν εἰς τὴν ἡπειρον.

Καταμαθόντες δ' οὖν τὴν φύσιν τῶν τόπων οὐ

ἄνθρωποι, καὶ τὰς ἀναχύσεις ὁμοίως ὑποτρῶν τὰς ποταμοῖς δυναμένας, πόλεις ἔκτισαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἄλλας κατοικίας, καθάπερ ἐπὶ τῶν ποταμῶν· τούτων δ' ἐστὶν ἢ τε Ἄστα καὶ Νέβρισσα, καὶ Ὀνοβα, καὶ Σόνοβα, καὶ Μαίνοβα, καὶ ἄλλαι πλείους. Προσλαμβάνουσι δὲ καὶ διώρυγες ἕσθ' ὅπου γεγενῆται, τοῦ πολλαχόθεν εἶναι, καὶ πολλαχόσε τὴν κομιδὴν πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τοὺς ἔξω. Καὶ αἱ σύρφοιαι δὲ ὡσαύτως ὠφελοῦσι κατὰ τὰς ἐπιπολὺ πλήμας, καὶ διειργόμενας ὑπὸ τῶν διειργόντων ἰσθμῶν, τοὺς πόρους, καὶ πλωτὸν ἀπεργαζομένων, ὥστε πορθμεύσθαι καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὰς ἀναχύσεις, κακῆϊθεν δεῦρδ'. Ἀπασα δὲ ἔμπορεία πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐστὶ καὶ τὴν Ῥώμην, ἔχουσα τὸν πλοῦν μέχρι τῶν στηλῶν ἀγαθόν, (πλὴν εἴτις ἐστὶ περὶ τὸν πορθμὸν δυσκολία) καὶ τὸν πελάγιον, τὸν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. διὰ γὰρ εὐδίου κλίματος οἱ ὑφ' ὁμοί συντελοῦνται, καὶ μάλιστα τῷ πελαγίζοντι. τοῦτο δὲ πρόσφορόν ἐστι ταῖς ἐμπορικαῖς ὁλκάσιν. ἔχουσι δὲ καὶ οἱ ἄνεμοι τάξιν οἱ πελάγιοι· πρόσσεσι δὲ καὶ ἡ νῦν εἰρήνη τῶν λησθηρίων καταλυθέντων· ὥσθ' ἡ σύμπασα ὑπάσχει φαστήνῃ τοῖς πλοῖζομένοις. Ἴδιον δὲ τι φησὶ Προσειδώνιος τηρῆσαι κατὰ τὸν ἀνάπλου τὸν ἐκ τῆς Ἰβηρίας, ὅτι οἱ εὗροι κατ' ἐκεῖνο τὸ πέλαγος ἕως τοῦ Σαρδάου κόλπου πνέοιεν ἐτησαί· διὸ καὶ τρισὶ μηνσὶν εἰς Ἰταλίαν κατάραι μόλις, διενεχθεὶς περὶ τε τὰς Γυμνησίας νήσους, καὶ περὶ Σαρδύνα, καὶ ἑ' ἄλλα ἀπαντικρὺ τούτων μέρη τῆς Λιβύης.

Ἐξάγεται δ' ἐκ τῆς Τευρδιτανίας σῖτός τε καὶ οἶνος πολλὸς, καὶ ἔλαιον, οὐ πολὺ μόνον, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον· καὶ κηρὸς δέ, καὶ μέλι, καὶ πίττα ἐξάγεται, καὶ κόκκος πολλή, καὶ μίλτος οὐ χείρων τῆς Σινωπικῆς γῆς. Τὰ τε ναυπήγια συνιστᾶν αὐτόθι ἐξ ἐπιχωρίας ὕλης· ἅλεις τε ὀρυκτοὶ παρ' αὐτοῖς εἰσι· καὶ ποταμῶν ἁλμυρῶν φεῦματα οὐκ ὀλίγα· οὐκ ὀλίγη δέ οὐδ' ἡ ἐκ τῶν ὕψων ταριχεΐα, οὐκ ἔνθεν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἄλλης τῆς ἐκτὸς στηλῶν παραλλίας, οὐ χείρον τῆς Ἰοντικῆς. Πολλή δέ καὶ ἐσθῆς πρότερον ἤρχετο· νῦν δέ ἔρια· μᾶλλον τῶν Κοραξῶν, καὶ ὑπερβολή τις ἐστὶ τοῦ κάλλους· ταλαντιαίους γοῦν ὠνοῦνται τοὺς κριοὺς εἰς τὰς ὀχέας. ὑπερβολή δέ, καὶ τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων, ἥπερ οἱ Σαλτιῆται κατασκευάζουσιν. Ἀφθονος δέ καὶ βοσκημάτων ἀφθονία παρτοίων, καὶ πυνηγεσίων. Τῶν δ' ὀλεθρίων θηρίων σπάνις, πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγιδέων, οὓς ἔνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι· λυαίνονται γὰρ φυτὰ καὶ σπέρματα φίζοφαγοῦντες· ἰατεῖναι δέ καὶ μέχρι Μασσαλίας· ὀχλεῖ δέ καὶ τὰς ἡσους. Οἱ δέ τὰς Γυμνησίας οἰκοῦντες, λέγονται ρεσβέυσασθαι τότε πρὸς Ῥωμαίους κατὰ χώρας· ἔτησιν, ἐκβάλλεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ζώων τούτων, τέχην μὴ δυνάμενοι διὰ τὸ πληθός. Πρὸς μὲν τὸν τοσοῦτον ἴσως πόλεμον, ὃς οὐκ αἰεὶ συμβαί-, ὥρῶν δέ τινι λοιμικῇ καταστάσει, καθάπερ ὦν καὶ μυῶν τῶν ἀρουραίων, χρεῖα τῆς τοσαύτης ἐπιουρίας. Πρὸς δέ τὸ μέτριον, ἐξυφηνεῖται

πλείους θῆραι· καὶ δὴ καὶ γαλᾶς ἀγρίας, ὥς ἡ βίη τρέφει, φέρουσιν ἐπίτηδες· ὥς φημύσαντες, πρῶτα εἰς τὰς ὁπῆς· αὖ δ' ἐξέλκουσιν ἔξω τοῖς ὀξίν, οἷς ἂν καταλάβουσιν, ἢ φεύγειν ἀναγκάζουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· ἐκπεσύντας δὲ θηρεύουσι οἱ ἡφιστῶτες. Τὴν δὲ ἀφθονίαν τῶν ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Τουρδιτανίας, ἐμφανίζει τὸ μέγεθος, καὶ πληθος τῶν ναυκλήρων· ὁπκάδες γὰρ μέγιστα πατούτων πλείουσιν εἰς τὴν Δικαιαρχίαν, καὶ τὰ Ἰλσι τῆς Ἰώμης ἐπίνειον· τό, τε πληθος μικροῦ δεῖν ἐν μίλλον τοῖς Λιβυκοῖς.

Ταυταύτης δὲ τῆς μεσογαλίας οὔσης τῆς ἐν Τουρδιτανίᾳ, καὶ τὴν παράλιοι ἐνάμιλλον εὐροί· ἂν τοῖς ἐκ θαλάττης ἀγαθοῖς. τάτα γὰρ ὅστρον πάντα καὶ κογχοειδῆ, καὶ τοῖς πλήθεσιν ὑπερβαλεῖ καὶ τοῖς μεγέθεσι, καθύλου κατὰ τὴν ἔξω θλατταν πῦσαν, ἐνταῦθα δὲ διαφερόντως· ἅτε καὶ τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώσεων ἐνταῦθα αὐτὸ νομίνων· ὥς εἰκὸς αἰτίας εἶναι καὶ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ μεγέθους διὰ τὴν γυμνασίαν. Ὡς δ' αὐτως ἐκ καὶ περὶ τῶν κτενῶν ἀπάντων, ὀρίγων τε, καὶ φλαινῶν, καὶ φυσητήρων· ὧν ἀναφυσσάντων, φανταί τις τεφώδους ὄψης κίονος τοῖς πόρρωθεν ἀφ' ὧσι· οἱ γύγγρας δὲ ἀποθρηνοῦνται, πολὺ τῶν πρὸς ἡμῖν ὑπερβέβλημένοι κατὰ τὸ μέγεθος· καὶ αἱ συμφαιναί, καὶ ἄλλα πλείων τῶν τοιοῦτων ὄψων. Ἡ δὲ Λαφτιῆ κήρυκας δεκακοινοῖς καὶ ποσέρας φασίν· ἐν δὲ τοῖς ἑσπερίοις τόποις καὶ μέγιστα ὕψος καὶ μὲν τὴν ἀμυγδαίναν καὶ τὴν γόγγρον· τὰλα

τιαῖον δὲ τὸν πολὺποδα· διπῆχεις δὲ τὰς τευθίδας, καὶ τὰ παραπλήσια. Πολὺς δὲ καὶ ὁ θύννος συναλύνεται-δεῦρο, ἀπὸ τῆς ἀλέης τῆς ἔξωθεν παλαιῆς, πίων καὶ παχύς. Τρέφεται δὲ βαλάνῳ δρυῖνῃ, φρυμίνῃ κατὰ τῆς θαλάττης, χαμαιζήλῳ τινὶ παντάπασι δρυῖ, ἀδρότατον δ' ἐκφερούση καρπὸν· ἥτερ καὶ ἐν τῇ γῇ πολλή φύεται κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ῥίζας μὲν ἔχουσα μεγάλας ὡς ἂν τελείας δρυὸς, ἔξαιρουμένη δὲ ἐκ θάμνου, ταπεινῆς ἦτιον· τοσοῦτον δ' ἐκφέρει καρπὸν, ὥστε μετὰ τὴν ἄκμην πλήρη τὴν παραλίαν εἶναι τὴν τε ἐντὸς καὶ τὴν ἐκτὸς στηλῶν, ἣν ἐκβαλλουσιν αἱ πλῆμαι· ἥ δ' ἐντὸς στηλῶν ἐλάττων αἰεὶ καὶ μῦλλον εὐρίσκεται. Λέγει δ' ὁ Πολύβιος, καὶ μέχρι τῆς Λατίνης ἐκπέμπειν τὴν βάλανον ταύτην· εἰ μὴ ἄρα φησὶ καὶ ἡ Σαρδὼ φέρει, καὶ ἡ πλησιόχωρος ταύτη. Καὶ οἱ θύννοι δ' ὅσῃ πλεῖον συνεγγίζουσι ταῖς στήλαις ἔξωθεν φερόμενοι, τοσῶν δ' ἰσχυαίνονται πλέον, τῆς τροφῆς ἐπιλιπούσης· εἶναι τε παραθαλάττιον τὸ ζῶον τοῦτο· ἠδεσθαι γὰρ τῇ βαλάνῳ, καὶ πιαίνεσθαι διαφερόντως ὑπ' αὐτῆς· φορῶς τε τῆς βαλάνου γενομένης, φορᾶν καὶ τῶν θύννων εἶναι.

Τοσοῦτοις δὲ τῆς προειρημένης χώρας ἀγαθοῖς πεχορηγημένοις, οὐχ ἥκιστα, ἂν τις ἀποδέξαιτο καὶ θαυμάσειε τὸ περὶ τὰς μεταλλείας εὐφυές· ἅπασα μὲν γὰρ μεστή τῶν τοιούτων ἐστὶν ἡ τῶν Ἰβήρων χώρα· οὐ πᾶσα δ' εὐκαρπος οὐδ' εὐδαίμων οὕτως· αἰ μάλιστα ἡ τῶν μειάλλων εὐπωροῦσα. Σπάνιον ἢ ἐν ἀμφοτέροις εὐτυχεῖν· σπάνιον δὲ, καὶ τὸ τῆς

αὐτὴν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ παντοίοις πληθύνειν μετάλλοις· Ἡ δὲ Τουρδιτανία, καὶ ἡ προσεχὴς αὐτῇ, λόγον οὐδένα ἄξιον καταλείπει περὶ τήνδε τὴν ἀρετὴν τοῖς ἐπαινεῖν βουλομένοις. Οὔτε γὰρ χρυσός, οὐκ ἄργυρος, οὐδὲ δὴ χαλκός, οὐδὲ σίδηρος, οὐδαμοῦ τῆς γῆς, οὔτε τοσοῦτος, οὔθ' οὕτως ἀγαθὸς ἐξήτασθαι γενώμενος μὲν χρι νῦν. Ὁ δὲ χρυσὸς οὐ μεταλλεύεται μόνον, ἀλλὰ καὶ σφρατίζεται· καταφέρουσι δ' οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ χειμάρροι τὴν χρυσίτιν ἄμμον, πολλαχοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνύδροις τόποις οὔσαν· ἀλλ' ἔκεῖ μὲν ἀφανὴς ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς ἐπικλύστοις ἀπολάμπει τὸ τοῦ χρυσοῦ ψήγμα· καὶ τοὺς ἀνύδρους δὲ φορητῶ ἐπικλύζοντες ὕδατι, στιλπνὸν ποιοῦσι τὸ ψήγμα· καὶ φρέατα δ' ὀρύσσοντες, καὶ ἄλλας τέχνας ἐπινοοῦντες, πλύνει τῆς ἄμμου τὸν χρυσὸν ἐκλαμβάνουσι· καὶ πλείων τῶν χρυσορρυχείων ἐστὶ νῦν τὰ χρυσοπλύσια προσαγορευόμενα. Ἀξιοῦσι δὲ Γαλάται τὰ παρ' ἑαυτοῖς εἶναι κρείττω μέταλλα, τὰ τε ἐν τῷ Κεμμένῳ ὄρει, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῇ κείμενα τῇ Πυρρήνῃ· τὸ μὲν τοι πλεῖον κἀντεῦθεν εὐδοκιμεῖ. Ἐν δὲ τοῖς ψήγμασι τοῦ χρυσοῦ φασὶν εὐρίσκεισθαι ποτε καὶ ἡμιλιτριάδας βώλος, ἃς καλοῦσι πάλας, μικρᾶς καθάρσεως δεομένας. φασὶ δὲ καὶ λίθων σχιζομένων εὐρίσκειν βωλάρια θηλαῖς ὅμοια· ἐκ δὲ τοῦ χρυσοῦ ἐφομένου καὶ καθαιρομένου στυπτηριῶδει τινὲ γῇ, τὸ κάθαγμα ἤλεκτρον εἶναι· πάλιν δὲ τούτου κατεφομένου, μίγμα ἔχοντος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὸν μὲν ἄργυρον ἀποκαίεσθαι, τὸν δὲ χρυσὸν ὑπομένειν· εὐδιάχυντος γάρ ὁ τύπος καὶ λυτῶδης διὰ τοῦτο καὶ τῷ ἀχύν

ρω τήκεται μᾶλλον ὁ χρυσός· ὅτι ἡ φλόξ, μαλακὴ οὖσα, συμμέτρως ἔχει πρὸς τὸ εἶκον, καὶ διαχεόμενον ῥηδίως· ὁ δὲ ἄνθραξ ἐπαναλίσκει πολὺν, ὑπερτήκων τῇ σφοδρότητι, καὶ ἐξαίρων. Ἐν δὲ τοῖς ῥεῖθροις σύρεται καὶ πλύνεται πλησίον ἐν σκάφαις, ἥ ὀρύττεται φρέαρ, ἥ δὲ ἀνενεχθεῖσα γῆ πλύνεται. Τὰς δὲ τοῦ ἄργύρου καμίνοὺς ποιοῦσιν ὑψηλαίς, ὥστε τὴν ἐκ τῶν βώλων λιγνὴν μετέωρον ἐξαίρεσθαι βαρεῖα γὰρ ἐστὶ καὶ ὀλέθριος. Τῶν δὲ χαλκουργῶν τινα καλεῖται χρυσεῖα· ἐξ ὧν τεκμαίρονται χρυσὸν ἐξ αὐτῶν ὀρύττεσθαι πρότερον.

Ποσειδώνιος δὲ ὁ τὸ πλῆθος τῶν μετάλλων ἐπανῶν καὶ τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἀπέχεται τῆς συνηθους ῥητορίας, ἀλλὰ συνενθουσιᾷ ταῖς ὑπερβολαῖς. οὐ γὰρ ἀπιστεῖν τῷ μύθῳ φησὶν, ὅτι τῶν ὀρυμῶν ποτε ἐμπρησθέντων ἡ γῆ τακεῖσα αἶτε ἀργυρεῖτις καὶ χρυσεῖτις, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐξέβησε· διὰ τὸ πᾶν ὄρος καὶ πάντα βουνὸν ὕλην εἶναι νομίσματος, ὑπὸ τινος ἀφθόγνου τύχης σεσωρευμένην. καθόλου δ' ἂν εἴπῃ φησιν ἰδὼν τις τοὺς τόπους, θησαυροὺς εἶναι φύσεως ἀεγνάου, ἢ τιμῆον ἡγεμονίας ἀνεκλείπτον· οὐ γὰρ πλευσία μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπόπλουτος ἦν φησιν ἡ χώρα· καὶ παρ' ἐκείνοις ὡς ἀληθῶς τὸν ὑποχθόνιον τόπον, οὐχ ὁ Ἀθῆς, ἀλλ' ὁ Πλούτων κατοικεῖ. Τοιαῦτα μὲν οὖν ἐν ὥρᾳ τοῦ σχήματι εἴρηκε περὶ τούτων, ὥς ἂν ἐκ μετάλλου καὶ αὐτὸς πολλῶν χρώμενος τῷ λόγῳ. Τὴν δ' ἐπιμίλειαν φράζων τὴν τῶν μεταλλευόντων, παρατίθησι τὸ τοῦ Φαληρέως· ὅτι φησὶν ἱερίος ἐπὶ τῶν Ἀιτικῶν ἀργυρείων οὕτω συντόνως

ὀρύττειν τοὺς ἀνθρώπους, ὥς ἂν προσδοκῶντας αὐτὸν ἀνάξειν τὸν Πλούτωνα· καὶ τούτων οὖν ἐμφανίζει παραπλησίαν τὴν σπουδὴν καὶ τὴν φιλαργίαν, σκολιὰς τεμνόντων καὶ βαθείας τὰς σύριγγας· καὶ πρὸς τοὺς ἐν αὐταῖς ἀπαντῶντας ποταμοὺς πολλὰς, ταῖς Αἰγυπτίαις ἀναντλοῦνται κοχλῆαις. τὸν δὲ λόγον οὐ τὸν αὐτὸν εἶναι τοῦτόν ποτε τοῖς Ἀττικοῖς· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αἰνέγματι εὐικέναι τὴν μεταλλείαν· ὅσα μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησὶν, οὐκ ἔλαβον· ὅσα δὲ εἶχον, ἀπέβαλον· τούτοις δ' ὑπεράγαν λυσιτελῇ· τοῖς μὲν γὰρ χαλκουργοῖς τέταρτον μέρος ἐξαγοῦσι τῆς γῆς τὸν χαλκόν, τῶν δὲ ἀργυροσθέντων τῶν ἰδιωτῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις ἑξυβοῖκόν τάλαντον ἐξαιρόντων. Τὸν δὲ καττίτερον οὐκ ἐπ' ἐπιπολῆς εὐρίσκεισθαι φησιν, ὥς τοὺς ἱστορικοὺς θρυλλεῖν, ἀλλ' ὀρύττεσθαι· γεννᾶσθαι δ' ἐν τε τοῖς ὑπὲρ τοὺς Αὐσιτανοὺς βαρβάροις, καὶ ἐν ταῖς Καττιτερίαις νήσοις· καὶ ἐκ τῶν Βρετανικῶν δὲ εἰς τὴν Μασσαλίαν κομίζεσθαι. Ἐν δὲ τοῖς Ἀρτάβοις, οἱ τῆς Αὐσιτανίας ὕστατοι πρὸς ἄρκτον καὶ δύσιν εἰσὶν, ἐξανθεῖν φασιν ἀργυρεῖω τὴν γῆν καττιτέρω, χρυσίω λευκῷ· ἀργυρομιγῆς γὰρ ἐστὶ· τὴν δὲ γῆν ταύτην φέρειν τοὺς ποταμοὺς· τὴν δὲ σκαλίσαι τὰς γυναικας διαμύσας πλύνειν ἐν ἱσθητηρίοις πλεκτοῖς ἐπέκιστη. Οὗτος μὲν περὶ τῶν μετάλλων τοιαῦτ' εἶρηκε.

Πολύβιος δὲ τῶν περὶ Καρχηδόνα νείαν ἀργυρείων μνησθεὶς, μέγιστα μὲν εἶναι φησι. διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίους, περιειληφότα κύκλον τετρακοσίων σταδίων, ὅπου τέτταρας μυριά-

δας ἀνθρώπων μένειν τῶν ἐργαζομένων, ἀναφέρον-
 τας τότε τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων καθ' ἐκάστην ἡμέ-
 ραν δισμυριάς καὶ πεντακισχιλίας δραχμάς. Τὴν δὲ
 κατεργασίαν τὴν μὲν ἄλλην ἕω· μακρὰ γὰρ ἐστὶ τὴν
 δὲ συρτὴν βῶλον τὴν ἀργυρεῖν φησι κόπτεσθαι,
 καὶ κοσκίνοις εἰς ὕδωρ διαρτάσθαι· κόπτεσθαι δὲ
 πάλιν τὰς ὑποστάσεις, καὶ πάλιν διηθουμένας ἀπο-
 ριζομένων τῶν ὑδάτων κόπτεσθαι· τὴν δὲ πέμπτην
 ὑπόστασιν χωνευθεῖσαν ἀποχυθέντος τοῦ μολύβδου,
 καθαρὸν τὸ ἀργύριον ἐξάγειν. Ἔστι δὲ καὶ νῦν τὰ
 ἀργυρεῖα, οὐ μέντοι δημόσια, οὔτε δὲ ἐνταῦθα,
 οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις· ἀλλ' εἰς ἰδιωτικὰς μετέ-
 στησαν κτήσεις· τὰ δὲ χρυσεῖα δημοσιεύεται τὰ
 πλείω· ἐνθεν δὲ καὶ Κασταῶνι καὶ ἄλλοις τόποις
 ἰδίον ἐστὶ μέταλλον ὀρυκτοῦ μολύβδου· παραμέμι-
 κται δὲ τι καὶ τούτῳ τοῦ ἀργυροῦ μικρὸν, οὐχ
 ὥστε λυσιτελεῖν ἀποκαθαίρειν αὐτόν.

Οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν τοῦ Κασταῶνος ἐστὶ καὶ τὸ
 ὄρος, ἐξ οὗ ρεῖν φασὶ τὸν Βαῖτιν, ὃ καλοῦσιν Ἀρ-
 γυροῦν, διὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν αὐτῷ. Πολύβιος δὲ
 καὶ τὸν Ἄναν καὶ τοῦτον ἐκ τῆς Κελτιβηρίας ρεῖν
 φησι, διέχοντας ἀλλήλων ὅσον ἐννακοσίους σταδί-
 ους· αὐξηθέντες γὰρ οἱ Κελτίβηρες, ἐποίησαν καὶ
 τὴν πλησιόχωρον πᾶσαν δμώνυμον ἑαυτοῖς. Ἔοι-
 κασι δ' οἱ παλαιοὶ καλεῖν τὸν Βαῖτιν, Ταρτησόν·
 τὰ δὲ Γάιδερα, καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν νήσους, Ἐρυ-
 θεῖαν· διόπερ οὕτως εἰπεῖν ὑπολαμβάνουσι Σιτη-
 χορον περὶ τοῦ Γηρυόνος βουκολίου· Διότι γεννη-
 θεῖη σχεδὸν ἀντιπέραν κλεινῆς Ἐρυθρίας Ταρτησ-

σοῦ ποταμοῦ παρὰ πηγᾷς ἀπείροτας ἀρυγρορίζου-
 ἐν κευθμώνων πέτραις. Λυοῖν δὲ οὐσῶν ἐκβολῶν
 τοῦ ποταμοῦ, πόλιν ἐν τῷ μεταξὺ χώρῳ κατοικεῖ-
 σθαι πρότερόν φασιν, ἣν καλεῖσθαι Ταρτησσόν,
 ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ· καὶ τὴν χώραν Ταρτησίδα
 καλεῖσθαι φασίν, ἣν νῦν Τουρδοῦλοι τέμονται. καὶ
 Ερατοσθένης δὲ τὴν συνεχῆ τῇ Κάλπῃ Ταρτησίδα
 καλεῖσθαι φησί, καὶ Ἐρυθείαν νῆσον εὐδαίμονα.
 Πρὸς ὃν Ἀρτεμίδωρος ἀντιλέγων, καὶ ταῦτα φησὶ
 ψευδῶς λέγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καθάπερ καὶ τὸν ἀπὸ
 Γαδείρων ἐπὶ τὸ Ἰερόν ἀκρωτήριον διάστημα ἀπέ-
 χειν ἡμερῶν πέντε πλοῦν, οὐ πλείονων ὄντων ἢ χι-
 λίων καὶ ἑπτακοσίων σταδίων. καὶ τὸ τὰς ἀμπώτεις
 μέχρι δεῦρο περατοῦσθαι, ἀντὶ τοῦ κύκλου περὶ πᾶ-
 σαν τὴν οἰκουμένην συμβαίνειν· καὶ τὸ, τὰ προσ-
 αρκτικά μέρη τῆς Ἰβηρίας εὐπαροδώτερα εἶναι πρὸς
 τὴν Κελτικὴν, ἣ κατὰ τὸν Ὠκεανὸν πλέουσι· καὶ
 ὅσα δὴ ἄλλα εἴρηκε Πυθαγόρα πιστεύσας δι' ἀλαζονείαν.

Ὁ δὲ ποιητὴς πολὺφωνός τις ὢν, καὶ πολυῦστωρ,
 δίδωσιν ἀφορμὰς, ὥς οὐδὲ τούτων ἀνήκοός ἐστι τῶν
 τόπων, εἴ τις ὀρθῶς βούλοιο συλλογίζεσθαι ἀπ'
 ἀμφοῖν, τῶν τε χεῖρον λεγομένων περὶ αὐτῶν, καὶ
 τῶν ἄμεινον καὶ ἀληθέστερον. χεῖρον μὲν ὅτι πρὸς
 δύσιν ἐσχάτη ἦκουεν αὐτὴ, ὅπου καθάπερ φησὶν
 αὐτός, εἰς τὸν Ὠκεανὸν

— ἐμπίπτει λαμπρὸν φάρος ἡέλιοιο,

Ἐλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζεῖδωρον ἄρουραν.

Ἡ δὲ νύξ ὅτι δύσφημον καὶ τῷ ἄδῃ πλησιάζαν δῆ-
 λον· ὁ δὲ ἄδης τῷ ταρτάρῳ, ὡς ἔφαθ' ἂν τις ἀκούων

τὰ περὶ Ταρτησσοῦ τὸν τάρταρον ἐκείθεν παρονομάσαι τὸν ἑκατον τῶν ὑποχθονίων τόπων· πρωτ-θεῖναι δὲ καὶ μῦθον, τὸ ποιητικὸν σῶζοντα. Καθάπερ καὶ τοὺς Κιμμερίους εἰδὼς ἐν βορείοις καὶ ζευρύοις οἰκῆσαντας τόποις τοῖς κατὰ τὸν Εὐσπορον, ἵδρυσεν αὐτοὺς πρὸς τῷ ἄλῃ. τάχα καὶ κατὰ τι κοινὸν τῶν Ἰωνῶν ἔθος πρὸς τὸ φύλον τοῦτο· καὶ γὰρ κατ' Ὁμηρον ἢ πρὸ αὐτοῦ μικρὸν λέγουσι τὴν τῶν Κιμμερίων ἑφοδὸν γενέσθαι, τῶν μέχρι τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Ἰωνίας. Ταῖς δὲ Κυανείαις ἐποίησε παραπλησίως τὰς Πλαγκτίας, αἰεὶ τοὺς μύθους ἀπὸ τινων ἱστοριῶν ἐνάγων. χαλεπὰς γὰρ τινας μυθεῖται πέτρας καθάπερ τὰς Κυανείας φασίν· ἐξ οὗ καὶ Συμπληγάδες καλοῦνται· διόπερ καὶ τὸν Ἰάσονος παρέθηκε δι' αὐτῶν πλοῦν· καὶ ὁ κατὰ τὰς στήλας δὲ πορθμὸς, καὶ τὸ κατὰ Σικελίαν ὑπηγόρευον αὐτῷ τὸν περὶ τῶν Πλαγκτῶν μῦθον. Πρὸς μὲν δὴ τὸ χεῖρον, ἀπὸ τῆς τοῦ Ταρτάρου μυθοποιίας αἰνίττοιτό τις ἂν τὴν τῶν τόπων μνήμην τῶν περὶ Ταρτησσόν.

Πρὸς δὲ τὸ βέλτιον, ἐκ τούτων. Ἡ τε γὰρ Ἡρακλείους στρατιὰ μέχρι δεῦρο προελθοῦσα καὶ τῶν Φοινίκων, ὑπέγραφεν αὐτῷ πλοῦτόν τινα, καὶ ῥαθυμίαν τῶν ἀνθρώπων· οὗτοι γὰρ Φοινίξιν οὕτως ἐγένοντο ὑποχείριοι ὥστε τὰς πλείους τῶν ἐν τῇ Τυρριδιτανίᾳ πόλεων καὶ τῶν πλησίον τόπων ὑπ' ἐκείνων νῦν οἰκεῖσθαι. Καὶ ἡ τοῦ Ὀδυσσεύς δὲ στρατιὰ δοκεῖ μοι δεῦρο γενηθεῖσα καὶ ἱστορηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ παραδοῦναι πρόφασιν· ὥστε καὶ τὴν

Ὀδύσσειαν, καθάπερ καὶ τὴν Ἰλιάδα ἀπὸ τῶν συμβάντων μεταγαγεῖν εἰς ποιήσιν, καὶ τὴν συνήθη τοῖς ποιηταῖς μυθοποιῶσαν. Οὐ γὰρ μόνον οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τόποι καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν τοιούτων σημεῖα ὑπογράφουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ Ὀδύσσεια πόλεις δέκνυνται, καὶ Ἀθηνᾶς ἱερὸν, καὶ ἄλλα μυρία ἔχνη τῆς ἐκείνου πλάνης, καὶ ἄλλων τῶν ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου γενομένων, καὶ ἐπίσης κακωσάντων τοὺς τε πολεμηθέντας, καὶ τοὺς ἰλόντας τὴν Τροίαν· καὶ γὰρ οὗτοι Καδμείαν νίκην ἐτύγχανον ἡρμένοι. τῶν τε οἴκων αὐτοῖς καταφθαρμένων, καὶ τῶν λαφύρων εἰς ἑκαπτον ὀλίγων ἑλληνοθότων, συνέβη τοῖς περιλειφθεῖσιν ἀπιοῦσιν ἐκ τῶν κινδύνων, κατὰ ληστείας τρέπεσθαι, καὶ τοῖς Ἑλλησι· τοῖς μὲν διὰ τὸ ἐκπεπορθησθαι, τοῖς δὲ διὰ τὴν αἰσχύνην ἐκάστου ὑπολαβόντος,

Δισχρὺν τοι δηρὸν τε μένειν (ἄνευ τῶν οἰκείων)
κενεὸν τε νέεσθαι παρ' αὐτούς.

Πάλιν ἦτε τοῦ Αἰνείου παραδέδοται πλάνη, καὶ Ἀντήνορος, καὶ ἡ τῶν Ἑνετῶν· ὡσαύτως καὶ ἡ Διομήδους τε, καὶ Μενελάου, καὶ Ὀδυσσεύς, καὶ ἄλλων πλειόνων. Ὁ τοίνυν ποιητὴς τὰς τοσαύτας στρατικὰς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας ἱστορηκώς, πυρθανόμενος δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς (οἱ γὰρ Φοῖνικες ἐδήλουν τοῦτο) ἐνταῦθα τὸν τῶν εὐσεβῶν ἔπλασε χώρον, καὶ τὸ Ἠλύσιον πεδῖον, οὗ φησιν ὁ Πρωτεὺς ἀποικίσειν τὸν Μενέλαον·

Ἀλλὰ σ' ἐς Ἠλύσιον πεδῖον καὶ πείρατα γαίης
Ἀθάνατοι πέμπουσιν, ὅθι ξανθὸς Ῥαδάμανθες,

Τῇ περ ῥήϊστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·
 Οὐ νικετὸς, οὐδ' ἄρχειμὼν πολὺς, οὐδέ ποτ' ὄμβρος
 Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγὺ πνέοντας ἀήτας
 Ὡκεανὸς ἀνίσχιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους.

Γό τε γὰρ εὐάερον καὶ τὸ εὖπνον τοῦ ζεφύρου ταύ-
 ης ἐστὶ τῆς χώρας οἰκεῖον, ἐσπερίου τε καὶ ἁλει-
 ῆς οὐσῆς· τό τε ἐπὶ τοῖς πέρασιν τῆς γῆς, ἐφ' οἷς
 αἱ ἄδην μεμυθεῦσθαι φαμεν. ὃ, τε Ραδάμανθυς
 στρατεθεὶς, ὑπογράφει τὸν πλησίον τῷ Μίνω τόπον,
 περὶ οὗ φησιν·

Ἐνθ' ἦτοι Μίνωα ἶδον Διὸς ἀγλαὸν υἱόν,

Χρῦσεον σκῆπτρον ἔχοντα θεμιστεύοντα νέκυσσai.
 Καὶ οἱ μετὰ ταῦτα δὲ ποιηταὶ παραπλήσια θρυλ-
 οῦσι, τὴν τε ἐπὶ τὰς Γηριόνης βόας στρατιάν, καὶ
 ἣν ἐπὶ τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων τὰ χρύσεια ὡσαύ-
 ως στρατιάν· καὶ μακάρων τινὰς νήσους κατονομά-
 οντες, ἃς καὶ νῦν δεικνυμένας ἴσμεν, οὐ πολὺ ἄπω-
 ρεν τῶν ἔκρων τῆς Μαυρουσίας, τῶν ἀντικειμένων
 οἷς Γαδεΐροις.

Τοὺς δὲ Φοίνικας λέγω μηνυτάς· καὶ τῆς Ἰβη-
 λας καὶ τῆς Λιβύης τὴν ἀρίστην οὗτοι κατέσχον
 πρὸ τῆς ἡλικίας τῆς Ὀμήρου· καὶ διετέλεσαν κύριοι
 ὧν τόπων ὄντες μέχρις οὗ Ῥωμαῖοι κατέλυσαν αὐ-
 τῶν τὴν ἡγεμονίαν. Τοῦ δ' Ἰβηρικοῦ πλοῦτου καὶ
 αὐτὰ μαρτύρια. Καρχηδόνιοι μετὰ τοῦ Βάρκα
 στρατεύσαντες κατέλαβον, ὥς φασιν οἱ συγγραφεῖς,
 ἰάτταις ἀργυραῖς καὶ πίθοις χρωμένους τοὺς ἐν τῇ
 Ίνδαυδιτανίᾳ. Ἐπολάβοι δ' ἂν τις ἐκ τῆς πολλῆς
 ὑδασιμονίας καὶ μακραίωνας ὀνομασθῆναι τοὺς ἐν

θάδε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τοὺς ἡγεμόνας· καὶ
 διὰ τοῦτο Ἀνακρέοντα μὲν οὕτως εἰπεῖν·

Ἐγὼ τ' οὐτ' ἂν Ἀμαλθίης

Βουλομένην κέρας οὐτ' ἔτη

Πεντήκοντά τε χ' ἑκατὸν

Ταρτησοῦ βασιλεύσαι.

Ἡρόδοτον δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως καταγρά-
 φαι, καλίσαντα Ἀργανθώριον· ἡ γὰρ οὕτω δεῖται
 ἂν τις, ἢ ἴσον τούτῳ, τὸ τοῦ Ἀνακρέοντος, ἢ κοι-
 νότερον, οὔτε Ταρτησοῦ πολὺν χρόνον βασιλεύ-
 σαι. Ἔνιοι δὲ Ταρτησοῦν τὴν νῦν Καρτηγίαν προσ-
 ἀγορεύουσι.

Τῇ δὲ τῆς χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τὸ ἡμέρον καὶ
 τὸ πολιτικὸν συνηκολούθησε τοῖς Τουρδιτανοῖς, καὶ
 τοῖς Κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν ὡς εἴρηκε Πο-
 λύβιος, διὰ τὴν συγγένειαν· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἦ-
 τον· τὰ πολλὰ γὰρ κοιμηθὼν ζοῖσιν. Οἱ μὲν τοι
 Τουρδιτανοὶ, καὶ μάλιστα οἱ περὶ τὸν Βαῖτιν, τε-
 λείως εἰς τὸν Ῥωμαίων μεταβέβληνται τρόπον, οὐδὲ
 τῆς διαλέκτου τῆς σφετέρας ἔτι μεμνημένοι. Λατῖνοί
 τε οἱ πλείστοι γεγόνασιν, καὶ ἐποίκους εἰλήφασιν Ῥω-
 μαίους· ὥστε μικρὸν ἀπέχουσι τοῦ πάντες εἶναι Ῥω-
 μαῖοι. αἵτε νῦν συνηκισμένοι πόλεις, ἢ τε ἐν τοῖς
 Κελτικοῖς Παξυγούστα, καὶ ἡ ἐν τοῖς Τουρδούλοις
 Μυγούστα Ἡμερίτα, καὶ ἡ περὶ τοὺς Κελτίβηρας
 Καισαριανγυρόστα, καὶ ἄλλαι ἔτιαι κατοικίαι, τὴν
 μεταβολὴν τῶν λεχθεῶν πολιτεῶν ἐμφανίζουσι.
 Καὶ δὴ τῶν Ἰβήρων ὅσοι ταύτης εἰσὶ τῆς ἰδέας, στο-
 λυταὶ λέγονται [ἢ τογάτοι]· ἐν δὲ τούτοις εἰσὶ καὶ

οἱ Κελτίβηρες οἱ πάντων νομισθέντες ποτὲ θηριω-
δέστατοι. Ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

III. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰεροῦ ἀκρωτηρίου τὴν ἀρχὴν
λαμβάνουσιν ἐπὶ θάτερον μέρος τῆς παραλίας, τὸ
πρὸς τὸν Τάγον, κόλπος ἐστίν· ἔπειτα ἄκρα τὸ Βαρ-
βήριον, καὶ αἱ τοῦ Τάγου ἐκβολαὶ πλησίον, ἐφ'
αἷς εὐθύπλοiai· σταδίοι δ' εἰσὶ δέκα· ἐνταῦθα καὶ
ἀναχύσεις· ἂν μία ἐπὶ πλείους ἢ τετρακοσίους στα-
δίους ἀπὸ τοῦ λεχθέντος πύργου, καθ' ἣν ὑδρεύ-
ονται εἰπον λάκκoi. Ὁ δὲ Τάγος καὶ τὸ πλάτος ἔχει
τοῦ σιδήματος, εἰκοσὶ πον σταδίων, καὶ τὸ βάθος
μεγα, ὥστε μυριαχωαῖς ἀκαπλεῖσθαι. Δύο δ' ἀνα-
χύσεις ἐν ὑπερκειμένοις ποιεῖται πεδίοις αὐτῶν αἱ
πληθύνονται· ὥστε πελαγίζειν μὲν ἐπὶ ἑκατὸν
καὶ πεντήκοντα σταδίων, καὶ ποιεῖν πλωτὸν τὸ πε-
δίον· ἐν δὲ τῇ ἐπάνῳ ἀναχύσει καὶ νησίον ἀπολαμ-
βάνειν ὅσον τριάκοντα σταδίων τὸ μήκος· πλάτος
δὲ μικρὸν ἀπολείπον τοῦ μήκους, εἰσαλὸς καὶ εὐ-
άμπειλον. Κεῖται δ' ἡ νῆσος [κατὰ λόγον ἀπολι-
πεῖν καί μιν] ἐν ὄρει, τοῦ ποταμοῦ πλησίον, ἀφω-
σιώσαν τῆς θαλάσσης ὅσον πεντακοσίους σταδίων·
ἔχουσιν δὲ καὶ χώραν ἀγαθὴν τὴν περὶ, καὶ τοὺς
ἀνάπλους εὐπειεῖς, μέχρι μὲν πολλοῦ, καὶ μεγάλους
σκάφει· τὸ δὲ λοιπὸν τοῖς ποταμίοις λίμβοις· καὶ
ὑπὲρ τὸν Μόρωνα δ' ἔτι μακρότερος ἀνάπλους ἐστὶ
ταύτῃ δὲ τῇ πόλει Βροῦτος ὁ Καλλαϊκὸς προσαγο-
ρευθεὶς, ὁρμητηρίῳ χρώμενος, ἐπολέμησε πρὸς ταῖς
Ἀσσιτανούς, καὶ κατέστρεψε τούτους. Ἰκὼς δὲ τοῦ
ποταμοῦ πλείυρις ἐπεχέλησε αὐτὴν ὕλην, ὥς ὅτι

ἔχοι τοὺς ἀνάπλους ἐλευθέρους, καὶ τὰς
 δὲ τῶν ἐπιτηδείων· ὥστε καὶ τῶν περὶ
 πόλεων αὐταὶ κράτισται. Πολύχθους δ'
 καὶ ὁστρέων πλήρης. Περὶ δ' ἔχων τὰς ἀρχ-
 τιβήρων, διὰ Οὐεττῶνων καὶ Καρπητιανῶ-
 σιτανῶν, ἐπὶ δύοσιν ἡσημερινήν, μέχρι ποι-
 ληλος ὢν τῷ τε Ἄνα καὶ τῷ Βαῖτι, μετὰ
 ἀφιστάμενος ἐκείνων ἀποκλινόντων πρὸς
 παραλίαν.

Οἱ δὲ ὑπερκεῖμενοι τῶν λεχθέντων ὅς-
 τανοι μὲν εἰσι νοτιώτατοι, καὶ μέχρι τῆς
 διήκοντες ἐκ μέρους τῆς ἐντὸς στηλῶν. Κα-
 τε μετὰ τούτους πρὸς ἄρκτους, εἴτα Οὐε-
 Οὐακκαῖοι, δι' ὧν ὁ Λουρεῖας ῥεῖ, κατὰ
 πόλιν τῶν Οὐακκαίων ἔχων διάβαιον. Κα-
 ὕστατοι τῆς ὀρεινῆς ἐπέχοντες πολλήν· δι-
 μαχώτατοι ὄντες, τῷ τε καταπολεμήσαντι
 σιτανούς, αὐτοὶ παρέσχον τὴν ἐπωνυμίαν
 ἔθνη τοὺς πλείστους τῶν Λυσιτανῶν Καλλ-
 κείσθαι παρεσκεύασαν. Τῆς μὲν οὖν
 κρατιστεύουσα ἐστὶ πόλις Καίτουλον καὶ

Τοῦ δὲ Τάγου τὰ πρὸς ἄρκτον, ἣ
 ἐστὶ μέγιστον τῶν Ἰβηρικῶν ἐθνῶν, καὶ
 χρόνοις ὑπὸ Ῥωμαίων πολεμηθέν. περι-
 χώρας ταύτης τὸ μὲν νοτιον πλευρὸν ὁ Τε-
 ἰσπέριον καὶ τὸ ἄρκτικόν ὁ ὠκεανός, τὸ
 οἱ τε Καρπητιανοὶ καὶ οἱ Οὐεττῶνες καὶ
 καὶ Καλλαῖκοι, τὰ γνώριμα ἔθνη· τὰ δὲ
 ἔξω ὀνομάζουσιν, διὰ τὴν μικρότητα καὶ

ὑπεραντίως δὲ τοῖς νῦν, ἔνιοι καὶ τούτους Ἀν-
 ροὺς ὀνομάζουσιν. Ὅμοροι δ' εἰσὶν ἐκ τοῦ πρὸς
 ἱερους οἱ μὲν Καλλαῖκοι τῶ τῶν Ἀστουρίων ἔθνε-
 οῖς Ἰβηρσιν, οἱ δ' ἄλλοι τοῖς Κελτίβηρσι. Τὸ
 ἔν μῆκος μυρίων καὶ τρισχιλίων σταδίων· τὸ
 ἄτος πολὺ ἔλαττον, ὃ ποιεῖ τὸ ἐωθινὸν πλε-
 εῖς τὴν ἀντικειμένην παραλίαν· ὑψηλὸν δ' ἐστὶ
 θινὸν καὶ τραχύ· ἡ δὲ ὑποκειμένη χώρα, πε-
 πῶσα, καὶ μέχρι θαλάττης, πλὴν ὀλίγων ὄρων
 ἰγάλων. Ἦδη καὶ τὸν Ἀριστοτέλη φησὶν ὁ Πο-
 νιος, οὐκ ὀρθῶς αἰτιᾶσθαι τὴν παραλίαν καὶ
 κενουσίαν τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπῶ
 παλιρροεῖν γὰρ φάναι τὴν θάλατταν, διὰ τὸ
 ἄκρας ὑψηλὰς τε καὶ τραχεῖας εἶναι, δεχομένας
 κύμα σκληρῶς, καὶ ἀνταποδιδούσας τῇ Ἰβη-
 ρικῇ ἀνταντία γὰρ θινώδεις εἶναι καὶ ταπεινὰς τῆς
 τας, ὀρθῶς λέγων. Ἡ δ' οὖν χώρα, περὶ ἧς
 ἐν, εὐδαίμων τέ ἐστι, καὶ ποταμοῖς μεγάλους
 εἶται καὶ μικροῖς, ἅπασιν ἐκ τῶν ἐωθινῶν με-
 ταιαλλήλοις τῷ Τύγῳ· ἔχουσι δὲ καὶ ἀνάπλους
 εἰλους καὶ ψῆγμα τοῦ χρυσοῦ πλεῖστον. γνωρι-
 τοι δὲ τῶν ποταμῶν, ἐφεξῆς τῷ Τύγῳ Μουλιὰ-
 ἰνὸς πλὴν ἔχων μικροὺς, καὶ Οὐακούα, ὡσαύτως·
 δὲ τούτους Δούριος, μακρόθιν τε φέων παρὰ
 ἰαντίαν, καὶ πολλὰς ἄλλας τῶν Κελτιβήρων καὶ
 καίων κατοικίας, μεγάλους τ' ἀναπλεόμενος
 εἰσιν, ἐπὶ ἀκταχοσίους σχεδόν τι σταδίους. Εἰτ'
 ποταμοί· καὶ μετὰ τούτους ὁ τῆς Αἰθίης, ὃν
 Αἰμαίαν, οἱ δὲ Βελιῶνα καλοῦσιν· καὶ οὗτος

δ' ἐκ Κελτιβήρων καὶ Οὐακκαίων φεῖ· καὶ ὁ μὲν
 εὐτὸν Βαίτης (οἱ δὲ Μίνιόν φασι) πολὺ μέγιστος τῷ
 ἐν Αὐστιατίῃ ποταμῷ, ἐπὶ ὀκτακασίους καὶ αὐτὸ
 ἡνωπλόμετος σταδίους. Ποσειδώνιος δὲ ἐκ Κελ-
 τιβήρων καὶ αὐτὸν φεῖν φησι· πρόκειται δὲ τῆς ἐ-
 ρυλῆς αὐτοῦ νῆσος, καὶ χηλὰς δύο ὄρμους ἔχουσα.
 Ἑπαινεῖν δ' ἄξιον τὴν φύσιν, ὅτι τὰς ὄχθας ὑψη-
 λὰς ἔχουσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἱκανὰς δάχεσθαι τοῖς
 θείθεροις τὴν θάλατταν πλημμυροῦσαν, ὥστε μὴ
 ὑπερχεῖσθαι, μὴ δ' ἐπιπολάζειν ἐν τοῖς πεδίοις.
 Τῆς μὲν οὖν Βρούτου στρατείας ὄρος οὗτος· περὶ
 τέρω δ' εἰσὶν ἄλλοι πλείους ποταμοὶ παράλληλοι
 τοῖς λεχθεῖσιν.

"Τυτάτοι δ' οἰκοῦσιν Ἀρταβροὶ περὶ τὴν ἄκρην
 ἢ καλεῖται Νέριον, ἢ καὶ τῆς ἐσπερίου πλευρᾶς καὶ
 τῆς βορείου πύρας ἐστί. περιοικοῦσι δ' αὐτὴν Κελ-
 τικοὶ, συγγεκεῖς τῶν ἐπὶ τῷ Ἀναφ. καὶ γὰρ τοῦτο
 καὶ Τυρρδούλους στρατεύσαντας ἐκέῖσε, στασιάζον-
 φασί μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Αἰμαίου ποταμοῦ
 πρὸς δὲ τῇ στάσει καὶ ἀποβολῆς τοῦ ἡγεμόνος γεν-
 μένης, καταμεῖναι σκεδασθέντας αὐτῷ. ἐκ τοῦ
 του δὲ καὶ τὸν ποταμὸν Λήθης ἀγορευθῆναι. ἔχου-
 σι δὲ οἱ Ἀρταβροὶ πόλεις συχνὰς, ἐν πόλει συνη-
 κτισμένας· ὧν οἱ πλείοντες χρωμένον τοῖς τύποις, ὡς
 τὰ βρωχ. λιμένας προσαγορεύουσιν· οἱ δὲ νῦν τοῖς
 Ἀρτάβρους, Ἀροτρέβας καλοῦσιν. Ἔθνη μὲν οὖν
 περὶ τριάνοντα τὴν χώραν νέμεται, τὴν μετὰ Τρι-
 γον καὶ τῶν Ἀρταβρῶν. Εὐδαίμονος δὲ τῆς χώρας
 ἀπαραχούσης, κατὰ τε καρπὸν καὶ βοσκήματα, καὶ

τῷ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν παραπλησίως
 πληθῆς, ὅμως οἱ πλείους αὐτῶν, τὸν ἀπὸ τῆς γῆς
 ἀφάντες βίον, ἐν λησθηρίοις διετέλουν καὶ πολέμῳ
 συνεχεῖ, πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ τοὺς ὁμόρους αὐ-
 τῶν, διαβαίνοντες τὸν Τάγον· ἕως ἔπαιψαν αὐτοὺς
 Ῥωμαῖοι, ταπεινώσαντες καὶ κώμας ποιήσαντες τὰς
 πόλεις αὐτῶν τὰς πλείους, ἐνίας δὲ καὶ συνοικί-
 ζοντες βέλτιον. ἤρξαντο δὲ τῆς ἀνοίας ταύτης οἱ
 ὀρεινοὶ, καθάπερ εἰκόσ· λυπρὰν γὰρ νεμόμενοι, καὶ
 μικρὰ κερτιμένοι, τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμοῦν· οἱ
 δὲ ἀμυνόμενοι τούτους, ἄκυροι τῶν ἰδίων ἔργων κα-
 θίσταντο ἐξ ἀνάγκης· ὥστ' ἀντὶ τοῦ γεωργεῖν ἐπο-
 λέμουν καὶ οὗτοι· καὶ συνέβαινε τὴν χώραν ἀμε-
 λουμένην, αἰτεῖραν εἶναι τῶν ἐμφύτων ἀγαθῶν, οἱ-
 κεῖσθαι δ' ὑπὸ ληστῶν.

Τοὺς δ' οὖν Λυσιτανούς φασιν ἐκδροευτικούς,
 ἐξεραιητικούς, ὅξεϊς, καύφους, εὐτελείκτους· ὥσπερ
 δὲ αὐτοὺς δέπουσιν ἔχειν τὴν διάμετρον, κοῖλον
 εἰς τὸ πρόσθεν, ταλαμῶσιν ἐξηρητημένον· οὔτε γὰρ
 πύρραμας, οὔτ' ἀντιλαβὰς ἔχει· παραξίφει πρὸς
 τοῦτοις, ἢ κοπίς· λινθώρακις οἱ πλείους· σπάνιοι
 δὲ ἀλυσιδωτοῖς χρωῶνται, καὶ τριλοφίαις, οἱ δ' ἄλλοι
 τευρήνοις κηράεισιν· οἱ πεζοὶ δὲ καὶ κνημίδας ἔχου-
 σιν· ἀκόντια δ' ἕκαστος πλείω· τινὲς δὲ καὶ δόρατι
 χρωῶνται· ἐπιδορατίδες δὲ χάλκεαι. Ἐνίοις δὲ τῶν
 προσοικούντων τῷ Δουρίῳ ποταμῷ Λακωνικῶς δια-
 γειν φασίν, ἀλειπτηρίοις χρωμένους δις, καὶ πνυ-
 ραίαις ἐκ λίθων διαπύρων, καὶ ψυχρολουτροῦντας,
 καὶ μονοτροφοῦντας καθαρῶς καὶ λιτῶς. Θυτικὰ

δ' ἐκ Κελτιβήρων καὶ Οὐακκαίων ρεῖ· καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Βαῖνις (οἱ δὲ Μίνιόν φασι) πολὺ μέγιστος τῶν ἐν Αὐστριανίῃ ποταμῶν, ἐπὶ ὀκτακκσίους καὶ αὐτὸς ἀναπλάμενος σταδίους. Ποσειδώνιος δὲ ἐκ Καντάβρων καὶ αὐτὸν ρεῖν φησι· πρόκειται δὲ τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ νῆσος, καὶ χηλαὶ δύο ὄρμους ἔχουσαι. Ἐπαινεῖν δ' ἄξιον τὴν φύσιν, ὅτι τὰς ὄχθας ὑψηλὰς ἔχουσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἱκανὰς δέχεσθαι τοῖς ρεῖθροισι τὴν θάλατταν πλημμυροῦσαν, ὥστε μὴ ὑπερχεῖσθαι, μὴ δ' ἐπιπαλάξιν ἐν τοῖς πεδίοις. Τῆς μὲν οὖν Βρούτου στρατείας ὄρος οὗτος· περαιτέρω δ' εἰσὶν ἄλλοι πλείους ποταμοὶ παραλλήλοι τοῖς λεχθεῖσιν.

Ῥύταται δ' οἰκοῦσιν Ἀρταβροὶ περὶ τὴν ἄκραν, ἣ καλεῖται Νέριον, ἣ καὶ τῆς ἐσπερίου πλευρῆς καὶ τῆς βορείου πέρας ἐστί. περιωικοῦσι δ' αὐτὴν Κελτικοί; συγγενεῖς τῶν ἐπὶ τῷ Ἀναρ. καὶ γὰρ τεύτονες καὶ Τουρδούλους στρατεύσαντας ἐκέισι, σπασιῶσαι φασὶ μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Αἰμαίου ποταμοῦ· πρὸς δὲ τῇ στάσει καὶ ἀποβολῇ τοῦ ἡγεμόνος γενομένης, καταμῆναι σχεδασθέντες αὐτόθι· ἐκ τοῦτου δὲ καὶ τὸν ποταμὸν Λήθης ἀγορευθῆναι. ἔχουσιν δὲ οἱ Ἀρταβροὶ πόλεις συχνάς, ἐν πάλλῃ αὐται κρημέναι· ὧν οἱ πλείους χρημέναι τοῖς ἰσίοις, Ἀρτάβρων λιμένας προσαγορεύουσαν· οἱ δὲ καὶ τοὺς Ἀρτάβρους, Ἀρσάβρας καλοῦσιν. Ἔθνη μὲν οὖν περὶ τριάνοντα τὴν χώραν νέμονται, τὴν μετὰ τὸ Τάγον καὶ τῶν Ἀρταβρῶν. Εὐδαίμονος δὲ τῆς χώρας ὑπερχούσης, κατὰ τι καρπὸς καὶ βοσκήματα, καὶ

τὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν παραπλησίως πληθῆς, ὅμας οἱ πλείους αὐτῶν, τὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἀφάντες βίον, ἐν λησθηλοῖς διετέλουν καὶ πολέμῳ συνεχῆ, πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς, διαβαίνοντες τὸν Τάγον· ἕως ἔπαυσαν αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, ταπεινώσαντες καὶ κόμας ποιήσαντες τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς πλείους, ἐνίας δὲ καὶ συνοικίζοντες βέλτιον. ἤρξαντο δὲ τῆς ἀνοίας ταύτης οἱ ὄρειοι, καθάπερ εἰκό· λυπρὰν γὰρ νεμόμενοι, καὶ μικρὰ κεκτημένοι, τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθύμουν· οἱ δὲ ἀμυνόμενοι τούτους, ἄκυροι τῶν ἰδίων ἔργων καθίστατο ἐξ ἀνάγκης· ὥστ' ἀντὶ τοῦ γεωργεῖν ἐπολέμουν καὶ οὗτοι· καὶ συνέβαινε τὴν χώραν ἀμελουμένην, αἰετοῖαν εἶναι τῶν ἐμφύτων ὀγαθῶν, οἰκεῖσθαι δ' ὑπὸ ληστῶν.

Τοὺς δ' οὖν Λυσιτανοὺς φασιν ἐκδρευτικούς, ἐξερευνητικούς, ὀξείς, καὶ φανούς, εὐεξελίκτους· αὐτὸν δ' αὐτοὺς δέπουν ἔχειν τὴν διάμετρον, κοῖλον, εἰς τὸ πρόσθεν, ταλαμῶσιν ἐξηρητημένον· οὔτε γὰρ πόρπακας, οὔτ' ἀντιλαβὰς ἔχει· παραβίβας πρὸς τοῦτοις, ἢ κοπὴς· λινοθώρακες οἱ πλείους· σπάνιοι δὲ ἀλυσιδωτοῖς χρωῖνται, καὶ τριλοφίαις, αἱ δ' ἄλλοι τευρίνοις κράκεσιν· οἱ πεζοὶ δὲ καὶ κνημίδας ἔχουσιν· ἀκόντια δ' ἕκαστος πλείω· τινὲς δὲ καὶ δόρατι χρωῖνται· ἐπιδορατίδες δὲ χάλκεια. Ἐπίουσι δὲ τῶν προσοικούντων τῷ Δουρίῳ ποταμῷ Λακωνικῶς διττοῖσι φασίν, ἀλειπτηλοῖς χρωμένους δις, καὶ πυρίαις ἐκ λίθων διαπύρων, καὶ ψυχρολουτροῦντας, καὶ μονοτροφοῦντας καθαρῶς καὶ λιτῶς. Θυτινοὶ

ὁ εἰς Ἀνσιτανοί· τὰ τε σπλάγχνα ἐπιβλέπουσιν οὐκ ἐκτέμνοντες· προσεπιβλέπουσι δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ πλευρᾷ φλέβας· καὶ ψηλαφῶντες δὲ τεκμαίρονται. σπλάγχνεύονται δὲ καὶ δι' ἀνθρώπων αἰχμολώτων, καλύπτοντες σάγοις· εἴθ' ὅταν πληγῇ ὑπὲρ τὰ σπλάγχνα ὑπὸ τοῦ ἱεροσκόπου, μαντεύονται πρῶτον ἐκ τοῦ πτώματος. Τῶν δ' ἁλόντων τὰς χεῖρας ἀποκόπτοντες τὰς δεξιὰς, ἀνατιθέασιν.

Ἄπαντες δὲ οἱ ὄρειοι λιτοὶ, ὑδροπόται, χαμπαῖοι, καὶ βαθεῖαν κατακεχυμένοι τὴν κόμην γυναικῶν δίκην· μιτρωσάμενοι δὲ τὰ μέτωπα, μάχονται. Τραγοφαγοῦσι δὲ μάλιστα, καὶ τῷ Ἄρει τράγον θύουσι, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ ἵππους· ποιοῦσι δὲ καὶ ἑκατόμβας ἑκάστου γένους Ἑλληνικῶς, ὥς καὶ Πίνδαρος φησι

Πάντα θύειν ἑκατόν.

Τιλοῦσι δὲ καὶ ἀγῶνας γυμνικούς καὶ δολιτικούς καὶ ἵππικούς, πυγμῇ, καὶ δρόμῳ, καὶ διακροβολισμῷ, καὶ τῇ σπειρηδὸν μάχῃ. Οἱ δ' ὄρειοι τὰ δύο αἶρη τοῦ ἔτους δρυοβαλάνῳ χρῶνται, ξηράναντες καὶ κόψαντες, εἴτα ἀλέσαντες καὶ ἀρτοποιησάμενοι, ὥστε ἀποτίθασθαι εἰς χρόνον. Χρῶνται δὲ καὶ ζύθει· οἷνῳ δὲ σπανίζονται· τὸν δὲ γενόμενον ταχὺ ἀναλίσκουσι κατευωχούμενοι μετὰ τῶν συγγενῶν· αὐτὸ ἐλαίου δὲ βουτύρῳ χρῶνται. Καθήμενοί τε δειπνοῦσι, περὶ τοὺς τοίχους καθίδρας οἰκοδομητὰς ἔχοντες. προκάθηνται δὲ καθ' ἡλικίαν καὶ τιμὴν· περιφορητὸν δὲ τὸ δεῖπνον. καὶ παρὰ πότον ὄρκοῦνται πρὸς αὐλὸν καὶ σάλπιγγα χορεύοντες, ἄλλ

καὶ ἀναλλόμενοι καὶ ὀκλάζοντες. Ἐν Βασιτανίᾳ δὲ καὶ γυναῖκες ἀναμῖξ ἀντὶ προσαντιλαμβανόμεναι τῶν χειρῶν. Μελανείμονες ἅπαντες· τὸ πλεον ἐν σάγοις, ἐν οἷς περ καὶ στιβαδοκοιτοῦσι. Κηρίνοις δὲ ἄγγειοις χρῶνται, καθάπερ καὶ οἱ Κελτοί. Αἱ δὲ γυναῖκες ἐν ἐνδύμασι καὶ ἀνθιναῖς ἐσθῆσι διαγούσιν. Ἀντὶ δὲ νομίσματος οἶδε ἴλαν ἐν βαθεῖ φορτίων ἁμοιβῇ χρῶνται, ἥ τοῦ ἀργύρου ἐλάσματος ἀποτέμνοντες διδῶσι. Τοὺς δὲ θανατουμένους καταπειροῦσι· τοὺς δὲ πατραλοίας ἔξω τῶν ὄρων ἢ τῶν πόλεων καταλεύουσι. Γαμοῦσι δ' ὥσπερ οἱ Ἕλληνες. Τοὺς δὲ ἀρρώστους, ὥσπερ οἱ Αἰγύπτιοι τοπαλαῖδον, προτιθέασιν εἰς τὰς ὁδοὺς, τοῖς πεπειραμένοις τοῦ πάθους ὑποθήκης χάριν. Λιφθερινοῖς τε πλοίοις ἐχρῶντο, ἕως ἐπὶ Βρούτου, διὰ τὰς πλημμυρίδας καὶ τὰ τεράγη· νυνὶ δὲ καὶ τὰ μονόξυλα, ἃ δὴ σπάνια. Ἄλλες πορφυροὶ, τριφθέντες δὲ λευκοί. Ἔστι δὲ τῶν ὄρειων δ βίος οὗτος ὥσπερ ἔφην, λέγω τοὺς τὴν βόρειον πλευρὰν ἀφορίζοντας τῆς Ἰβηρίας, Καλκαῖκους καὶ Ἀστούρους καὶ Καντάβρους μέχρι Οὐασκίωνων, καὶ τῆς Πυρήνης· ὁμοειδεῖς γὰρ ἁπάντων οἱ βίοι. Ὀκνῶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζειν, φεύγων τὸ ἀηδὲς τῆς γραφῆς· εἰ μὴ τινι πρὸς ἡδονῆς ἐστὶν ἀκοῦειν Πλευταύρους καὶ Βαρδύητας καὶ Ἀλλότριγας, καὶ ἄλλα χεῖρω καὶ ὥσημότερα τούτων ὀνόματα.

Τὸ δὲ δυσήμερον καὶ ἀγριῶδες, οὐκ ἐκ τοῦ πολεμεῖν συμβέβηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἐκτοπισμόν· καὶ γὰρ ὁ πλεῖς ἐπ' αὐτοὺς μακρὸς, καὶ

αἱ ὁδοί· δυσεπίμικτοι δ' ὄντες, ἀποβελήκασιν τὸ κοινωνικὸν καὶ τὸ φιλόανθρωπον. ἦτιον δὲ νῦν τοῦτο πάσχουσι, διὰ τὴν εἰρήνην, καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπιδημίαν· ὅσοις δ' ἦτιον τοῦτο συμβαίνει, χαλεπώτεροί εἰσι καὶ θηριωδέστεροι. τοιαύτης δ' οὔσης καὶ ἀπὸ τῶν τόπων λυπρότητος ἐγίοις, καὶ τῶν ὁρῶν, εἰκὸς ἐπιτείνεσθαι τὴν τοιαύτην ἀτοπίαν. Ἀλλὰ νῦν (ὥς εἶπον) πέπauται πολέμουvτα πάντα· τοὺς τε γὰρ συνέχοντας ἔτι νῦν μάλιστα τὰ ληστήγια Καντιάβρους, καὶ τοὺς γειτονέοντας αὐτοῖς, κατέλυσεν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ· καὶ ἀντὶ τοῦ πορθεῖν τοὺς τῶν Ῥωμαίων συμμάχους, στρατεύουσι νῦν ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων, οἱ τε Κωνιακοὶ, καὶ οἱ πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ Ἰβηρος οἰκοῦντες, πλὴν Τουῆσοι. Ὁ δ' ἐκεῖνον διαδεξιόμενος Τιβέριος, τριῶν ταγματῶν στρατιωτικῶν ἐπιστήσας τοῖς τόποις τὸ ἀποδειχθὲν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος, οὐ μόνον εἰρηνικοὺς, ἀλλὰ καὶ πολιτικοὺς ἤδη τινὰς αὐτῶν ἀπεργασάμενος τυγχάνει.

IV. Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Ἰβηρίας, ἥτις ἀπὸ τῶν αἰτηλῶν, μέχρι τῆς Πυρήνης καθ' ἡμῶς παραλία, καὶ ἡ ταύτης ὑπερκείμενη μεσόγαια πῦσα, τὸ μὲν πλάτος ἀνώμαλος, τὸ δὲ μῆκος μικρῶ πλειύνων ἢ τετρακισχιλίων σταδίων· τὰ δὲ τῆς παραλίας ἐπὶ πλείονι καὶ β, εἴρηται σταδίοις. Φασὶ δὲ ἀπὸ μὲν Κύλπης τοῦ κατὰ στήλας ὄρους ἐπὶ Καρχηδόνα νέαν, δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους· οἰκεῖσθαι δὲ τὴν ἡϊόνα ταύτην ἀπὸ Βασιτηταῶν, οὓς καὶ Ἰαστούλους καλοῦσιν· ἐκ μέρους δὲ καὶ ὑπὸ Ὀρητα-

Ἰβν. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν Ἰβηρα ἄλλους τοσούτους σχεδὸν τι· ταύτην δ' ἔχειν Αἰλητανούς. ἐντὸς δὲ τοῦ Ἰβηρος μέχρι Πυρήνης καὶ τῶν Πομπηίου ἀναθημάτων, χίλιοι καὶ ἑξήκοντες· οἰκεῖν δὲ Αἰληταῶν τε ὀλίγους, καὶ λοιπῶν τοὺς προσαγορευομένους Ἰνδικήτας, μεμερισμένους τέτραχα.

Κατὰ μέρος δὲ ἀρξαμένοις ἀπὸ Κάλπης, ῥάχης ἐστὶν ὄρεινή τῆς Βασιτητανίας καὶ τῶν Ἀρητανῶν, δασεῖα καὶ ὕλην ἔχουσα καὶ μεγαλόδενδρον, διορίζουσα τὴν παραλλαν τὴν ἀπὸ τῆς μεσογαίας, πολλοχοῦ δὲ καὶ καταυθιστὴν χρυσεῖα, καὶ ἄλλα μέταλλα. Πόλις δὲ ἐστὶν ἐν τῇ παραλλῇ ταύτῃ πρώτη Μάλακα, ὕσον διέχουσα τῆς Κάλπης, ὕσον καὶ τὰ Γάδειρα· ἐμπορεῖοι δ' ἐστὶν ἐν τοῖς ἐν τῇ περαιῇ σάιμασι· καὶ ταριχεύει δὲ ἔχει μεγάλας. Ταύτην τινὲς τῇ Μακάρῃ τὴν αὐτὴν νομίζουσιν, ἣν ὑστάτην τῶν Φαιακῶν πόλεων πρὸς δύσει κειμένην παρελήφαμεν· αὐτὴ ἐστὶ δὲ· ἀλλ' ἐκεῖνη μὲν ἀπωτέρω τῆς Κάλπης ἐστὶ, κατεσκαμμένη, τὰ δ' ἔχνη σώζουσα Ἑλληνικῆς πόλεως· ἡ δὲ Μάλακα καὶ πλησίον μῦλλον, Φοινικίῃ τε τῇ σχήματι. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ τῶν Ἐξιατῶν πόλις, ἐξ ἧς καὶ τὰ ταριχεύει ἑπωνύμως λέγεται. Μετὰ ταύτην Αὔθηρα, Φοινίκων κτίσμα καὶ αὐτὴ. Ἐπέφθ' δὲ τῶν τόπων ἐν τῇ ὄρεινῃ δεικνύται Ὀδυσσεῖα καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐν αὐτῇ, ὥς Ποσειδωνίῳ τε εἴρηκε καὶ Ἀρτεμίδωρος, καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός, ἀνὴρ ἐν τῇ Τουρδιτανίᾳ παιδεύσας ἐν γοσμματικῇ, καὶ περιήγαςιν τινα τῶν ἐθνῶν ἐκδιδομένους τῇ ταύτῃ. Οὗτος δὲ φησὶν ὑπομνήματα

αἷς πλάνης τῆς Ὀδυσσεύς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηναίης, ἄσπίδους προσπεπατταλέυσθαι καὶ ἀκροστόλια. Ἐν Καλλαῖκοις δὲ τῶν μετὰ Τεύκρου στρατευσάντων τινὰς οἰκῆσαι· καὶ ὑπάρξαι πόλεις αὐτόθι, τὴν μὲν καλουμένην Ἑλληνες, τὴν δὲ Ἀμφίλοχοι· ὥς καὶ τοῦ Ἀμφιλόχου τελευτήσαντος δεῦρο, καὶ τῶν συνόρων πλανηθέντων μέχρι τῆς μεσογαίας. Καὶ τῶν μὲν Ἰσρακλέους δὲ τινὰς καὶ τῶν ἀπὸ Μεσσηνίας ἱστορησθαι φησιν ἐποικῆσαι τὴν Ἰβηρίαν· τῆς δὲ Κανταβρίας μέρος τι κατασχεῖν Λάκωνας, καὶ οὗτος φησι, καὶ ἄλλος. ἐνταῦθα δὲ, καὶ Ὠψικέλλαν πόλιν, ὃ Ὠψικέλλα κτίσμα λέγουσι τοῦ μετὰ Ἀντήνορος, καὶ τῶν παιδῶν αὐτοῦ, διαβάντος εἰς τὴν Ἰταλίαν. Καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ δὲ πεπιστεύκασί τινες, τοῖς τῶν Γαδειρητῶν ἐμπόροις προσέχοντες, ὥς καὶ Ἀρτεμίδωρος εἴρηκεν, ὅτι οἱ ὑπὲρ τῆς Μαυρουσίας οἰκοῦντες πρὸς τοῖς ἱσπερίοις Αἰθίοψι, Λωτοφάγοι καλοῦνται, σιτούμενοι λωτῶν, πόαν τινὰ καὶ ῥίζαν· οὐ δεόμενοι δὲ ποτοῦ, οὐδὲ ἔχοντες, διὰ τὴν ἀνυδρίαν, διατείνοντες μέχρι τῶν ὑπὲρ τῆς Κυρήνης τόπων. ἄλλοι τε πάλιν καλοῦνται Λωτοφάγοι, τὴν ἐτέραν οἰκοῦντες τῶν πρὸ τῆς μιᾶς Σύρτειος νήσων, τὴν Μήνυγχα.

Οὐδὲ θαναμάζοι τις ἂν οὕτως τοῦ ποιητοῦ τὰ περὶ τὴν Ὀδυσσεύς πλάνην μυθογραφήσαντος τοῦτον τὸν τρόπον, ὥστ' ἔξω στηλῶν ἐν τῷ Ἀιλιαντικῷ πελάγει τὰ πολλὰ διαθεσθαι τῶν λεγομένων περὶ αὐτοῦ· τὰ γὰρ ἱστορούμενα ἐγγὺς ἦν καὶ τόποις καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ὑπὲρ ἐκείνου πεπλασμένων. Ὡς

οὐκ ἀπίθανον ἐποίησε τὸ πλάσμα, οὗτ' εἴ τινας αὐ-
ταῖς τε ταύταις ταῖς ἱστορίαις πιστεύσαντες, καὶ τῇ
πολυμαθίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ πρὸς ἐπιστημονικὰς
ὑποθέσεις ἔτρεψαν τὴν Ὀμήρου ποίησιν, καθάπερ
Κράτης τε ὁ Μυλλώτης ἐποίησε, καὶ ἄλλοι τινες.
Οἷδ' οὕτως ἀγροίκως ἐδέξαντο τὴν ἐπιχείρησιν τὴν
τοιαύτην, ὥστε οὐ μόνον τὸν ποιητὴν σκαπανέως ἢ
θεριστοῦ δίκην ἐκ πάσης τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης
ἐξέβαλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀψαμένους τῆς τοιαύτης
πραγματείας καὶ μαινομένους ὑπέλαβον· συνηγο-
ρίαν δὲ ἢ ἐπανόρθωσιν ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον εἰς τὰ
λεχθέντα ὑπ' ἐκείνων, εἰσενεγκεῖν οὐκ ἐθάμβησεν,
οὔτε τῶν γραμματικῶν, οὔτε τῶν περὶ τὰ μυστήματα
δεινῶν οὐδεὶς. Καὶ τοι ἐμοὶ γε δοκεῖ δυνατόν εἶναι
καὶ συνηγορῆσαι πολλοῖς τῶν λεχθέντων, καὶ εἰς
ἐπανόρθωσιν ἀγαγεῖν· καὶ μάλιστα εἰς ταῦτα ὅσα
Πυθίας παρεκρούσατο τοὺς πιστεύσαντας αὐτῷ
κατὰ ἄγνοιαν τῶν τε ἐσπερίων τόπων, καὶ τῶν προσ-
βόρρων, τῶν παρὰ τὸν ὠκεανόν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
εἰσθῶ, λόγον ἔχοντα ἴδιον καὶ μακρόν.

Τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων πλάνης τῆς εἰς τὰ βάρβαρον
ἔθνη, νομίζοι τις ἂν αἴτιον τὸ διεσπᾶσθαι κατὰ
μῆρη μικρὰ, καὶ δυναστείας ἐπιπολὴν οὐκ ἐχούσας
πρὸς ἀλλήλους κατ' αὐθάδειαν· ὥστε, ἐκ τοῦτον
πρὸς τοὺς ἐπιόντας ἔξωθεν ἀσθενεῖς εἶναι. Τοῦτο
δὲ αὐθαδὲς ἐν δὲ τοῖς Ἰβηρσι μάλιστα ἐπέτεινε,
προσλαβοῦσι καὶ τὸ πανοῦργον φύσει, καὶ τὸ μὴ
ἀπλοῦν· ἐπίθεται γὰρ καὶ ληστρικοὶ τοῖς βίοις
ἐγένοντο τὰ μικρὰ τολμῶντες, μεγάλοις δ' οὐκ ἐπύ-

βαλλόμενοι, διὰ τὸ μεγάλας μὴ κατασκευάζεσθαι
δυνάμεις καὶ κοινωνίας. Εἰ γὰρ δὴ συνασπίξιν
ἔβούλοντο ἀλλήλοις, οὔτε Καρχηδονίοις ὑπῆρξεν ἂν
καταστρέψασθαι ἐπελθοῦσι, τὴν πλείστην αὐτῶν
ἐκ περιουσίας· καὶ ἔτι πρότερον Τυρίοις, εἴτα Κελ-
τοῖς, οἱ νῦν Κελτίβηρες καὶ Βήρωνες καλοῦνται·
οὕτως τῷ ληστῇ Οὐριμίθῳ καὶ Σερτωρίῳ, μετὰ ταῦτα,
καὶ εἴ τινες ἕτεροι δυναστείας ἐπεθύμησαν μείζονος.
Ῥωμαῖοι τε τῷ κατὰ μέρη πρὸς τοὺς Ἰβήρας πολε-
μεῖν κατ' ἐκάστην, διὰ ταύτην τὴν δυναστείαν, πο-
λὺν τινα διετέλεσαν χρόνον, ἄλλοι ἄλλους καταστρε-
φόμενοι τέως, ἕως ἅπαντας ὑποχειρίους ἔλαβον δια-
κοσιοστῷ σχεδὸν τι ἔτει, ἢ μακρότερον. Ἐπάνειμι δὲ
ἐπὶ τὴν περιήγησιν.

Μετὰ τοίνυν τὰ Ἀβδηρα ἔστιν ἡ Καρχηδὼν ἡ
νέα, κτίσμα Ἀσδρούβη, τοῦ διωδεξαμένου Βάρχαν
τὸν Ἀννίβα πατέρα, κρατίστη πολὺ τῶν ταύτῃ πό-
λεων· καὶ γὰρ ἐρυμνότητι, καὶ τείχει κατασκευα-
σμένῳ καλῶς, καὶ λιμέσι καὶ λίμνῃ πεκόσμηται, καὶ
τοῖς τῶν ἀργυρείων μετάλλοις, περὶ ὧν εἰρήκαμεν·
κἀνταῦθα δὲ καὶ ἐν τοῖς πλησίον τόποις πολλὴ ἡ
ταριχεία· καὶ ἔστι τοῦτο μείζον ἐμπορεῖον τῶν μὲν
ἐκ θαλάττης τοῖς ἐν τῇ μεσογαίᾳ· τῶν δ' ἐπεὶ θιν
τοῖς ἔξω πᾶσιν. Ἡ δ' ἐνθὲνδε μέχρι τοῦ Ἰβήρος
παράλια, κατὰ μέσον πως τὸ διάστημα ἔχει τὸν
Σούκρωνα ποταμὸν, καὶ τὴν ἐκβολὴν αὐτοῦ, καὶ
πόλιν ὁμώνυμον· φεῖ δὲ ἐκ τοῦ συνεχοῦς ὄρους τῇ
ὑπερκειμένῃ ράχει τῆς τε Μαλάκας καὶ τῶν περὶ
Καρχηδὼνα ὑπερκειμένων τόπων, περὶ αὐτὸς πεζῇ

παράλληλος δὲ πῶς τῷ Ἰβηρι, μικρὸν δὲ διέχει τῆς Καρχηδόνης, ἥ τοῦ Ἰβηρος. Μεταξὺ μὲν οὖν τοῦ Σούκρωνος καὶ τῆς Καρχηδόνης τρία πόλινια Μασσαλιωτικῶν εἰσὶν οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ ποταμοῦ· τούτων δ' ἐστὶ γνωριμώτατον τὸ Ἡμεροσκοπεῖον, ἔχον ἐπὶ τῇ ἄκρῃ τῆς Ἑρσείδας Ἀρτεμίδος ἱερὸν σφῶδρα τιμώμενον, ᾧ ἐχρήσατο δρυμητηρίῳ κατὰ θάλατταν Σεργώριος· ἐρυμνὸν γάρ ἐστι καὶ ληστρικόν, πάντοτε δὲ ἐκ πολλοῦ τοῖς προσπλίσουσιν· καλεῖται δὲ Διδίων, ὅλον Ἀρτεμίδιον, ἔχον σιδηρεῖα εὐφυῆ πλησίον· καὶ νησιδία, Πλατυσίαν καὶ Πλόμυθραν, καὶ λιμνοθάλατταν ὑπερκειμένην, ἔχουσαν ἐν κύκλῳ σταδίων τετρακοσίων. Εἰς δ' ἡ τοῦ Ἡρακλείδου νῆσος ἤδη πρὸς Καρχηδόνα, ἣν καλοῦσι Σχομβραφίαν ἀπὸ τῶν ἀλισκομένων σκόμβρων, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον σκευάζεται γύρον· εἰκοσι δὲ διέχει σταδίους καὶ τέσσαρας τῆς Καρχηδόνης. Πάλιν δ' ἐπὶ θάλασσαν τοῦ Σούκρωνος ἰόντι ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἰβηρος, Σάχουντον, κτίσμα Ζακυνθίων· ἦν Ἀντίς κατασκάψας παρὰ τὰ συγκαίμενα πρὸς Ῥωμαίους, τὸν δεύτερον αὐτοῖς ἐξῆψε πόλεμον πρὸς Καρχηδόνας. Πλησίον δὲ πόλεις εἰσὶ, Χερφύδνησός τε, Ὀλιάστρον, καὶ Κυρταλίας· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ θάσει τοῦ Ἰβηρος, Δεριώσσα κατοικία. Ῥεῖ δὲ ὁ Ἰβηρ ἀπὸ Καντιύβρων ἔχων τὰς θρῆναις μεσημβρίαν διὰ πολλοῦ πεδίου, παράλληλῳ τοῖς Πυρηναίοις ὄρεισι. Μεταξὺ δὲ τῶν τοῦ Ἰβηρος ἐκτροπῶν καὶ τῶν ἄκρων τῆς Πυρηνῆς, ἐστὶν ἡ ἀναθήματα τοῦ Μομπητίου, πρὸς τὴν

Ταρακὼν ἐστὶ πόλις, ἀλίμενος μὲν, ἐν κόλπῃ ἰδρυμένη, καὶ κατεσκευασμένη τοῖς ἄλλοις ἰκαναὶ καὶ οὐχ ἥτιον εὐανδροῦσα νυτὶ τῆς Καρχηδοῦ· πρὸς γὰρ ταῖς τῶν ἡγεμόνων ἐπιδημίας εὐφυῶς ἔχει καὶ ἔστιν ὥσπερ μητροπόλις οὐ τῆς ἐντὸς Ἰβημόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκτὸς τῆς πολλῆς. Αἱ τε ἰμνήσαιο νῆσοι προκείμεναι πλησίον, καὶ ἡ Ἐβυα ἁξιόλογοι νῆσοι, τὴν θάλασσαν εὐκαιρον τῆς πόλεως ὑπαγορεύουσιν. Ἐρατοσθένους δὲ καὶ ναύσταθι ἔχειν φησὶν αὐτήν· οὐδὲ ἀγκυροβολίοις σφόδρα πεφυκοῦσαν, ὥς ἀντιλέγων εἴρηκεν Ἀρτεμίδωρος.

Καὶ ἡ σύμπασα δ' ἀπὸ στηλῶν, σπανίζεται μίσει μέχρι δεῦρο· ἐντεῦθεν δ' ἤδη τὰ ἐξῆς εὐλίμεται καὶ χώρα ἀγαθὴ, τῶν τε Αἰητανῶν, καὶ Λαρτολατῶν, καὶ ἄλλων τοιούτων μέχρι Ἐμπορείου. Αὐτὸ ἐστὶ Μασσαλιωτῶν κτίσμα, ὅθεν τετρακισχιλίαι διέχον τῆς Πυρήνης σταδίους, καὶ τῶν μεθοδῶς τῆς Ἰβηρίας πρὸς τὴν Κελτικὴν· καὶ αὕτη δ' ἐστὶ πᾶσα ἀγαθὴ καὶ εὐλίμετος. Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ καὶ Ῥόδος, πολίχνη Ἐμποριῶν· τινὲς δὲ κτίσμα ἰβητῶν φασί· κἀνταῦθα δὲ καὶ ἐν τῷ Ἐμπορείῳ Ἀρτεμὶν τὴν Ἐφεσίαν τιμῶσιν· ἐροῦμεν δὲ τὴν εἰς τὴν ἐν τοῖς περὶ Μασσαλίας. Ὡς οὖν οἱ Ἐμπορεῖται πρότερον νησίον τι προκείμενον, ὃ νῦν καλεῖται παλαιὰ πόλις· νῦν δ' οἰκοῦσιν ἐν τῇ ἡπείρῃ. Πόλις δ' ἐστὶ, τείχει διωρισμένη, πρότερον τῶν ἑλλήνων τινος προσοίκους ἔχουσα, οἱ καί περ ἰβητικοὶ πολυτευόμενοι, κοινὸν ὅμως περίβολον ἔχειν ἐβήσαντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀσφαλείας χάριν· διπλῆ

δὲ τοῦτο, τείχει μίση διωρισμένον· τῷ χρόνῳ δ' εἰς ταῦτό πολίτευμα συνήλθον μικτόν τι, ἔκ τε βαρβάρων καὶ ἑλληνικῶν νομίμων, ὅπερ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν συνέβη.

Ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς πλησίον ἐκ τῆς Πυρρήνης ἔχων τὰς ἀρχάς· ἥ δ' ἐκβολὴ λιμὴν ἐστὶ τοῖς Ἐμπορίταις. λινουργοὶ δὲ ἱκανῶς οἱ Ἐμπορίται· χώραν δὲ τὴν μέσογαιαν ἔχουσι, τὴν μὲν ἀγαθὴν, τὴν δὲ σπαρτοφόρον, τῆς ἀχρηστοτέρας καὶ ἐλείας σχοίνου· καλοῦσι δὲ Ἰουγγάριον πεδῖον· τινὲς δὲ καὶ τῶν τῆς Πυρρήνης ἄκρων νέμονται, μέχρι τῶν ἀναθημάτων τοῦ Πομπηίου, δι' ὧν βαδίζουσιν εἰς τὴν ἔσω καλουμένην Ἰβηρίαν ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ μάλιστα τὴν Βαιτικὴν. Αὕτη δ' ἡ ὁδὸς, ποτὲ μὲν πλησιάζει τῇ θαλάττῃ, ποτὲ δ' ἀφίστηκε, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ῥοῖς ἐσπέραν μέρεσι. Φέρεται δ' ἐπὶ Ταρακῶνα, πόλις τῶν ἀναθημάτων τοῦ Πομπηίου, διὰ τοῦ Ἰουγγαρίου πεδίου, καὶ Βεττιῶν, καὶ τοῦ Μαραῖνος καλουμένου πεδίου τῇ Λατίνῃ γλώττῃ, φύον· πολὺ τὸ μέγαρον· ἐκ δὲ Ταρακῶνος ἐπὶ τὸν Ἰβηρος, κατὰ Λερτώσαν πόλιν· ἐντεῦθεν διὰ Σαγούντου καὶ Σετάβιος πόλεως ἐνεχθεῖ· κατὰ μικρὸν ἀφίσταται τῆς θαλάττης, καὶ ἵπται τῷ Σπαρταρίῳ, ὥς ἂν Σχοινοῦντι καλοῦν· πεδῖον· τοῦτο δ' ἐστὶ μέγα καὶ ἄνυδρον, τὴν σπλοκικὴν φύον σπάρτον, ἔξαγωγὴν ἔχουσαν ἵστα τόπον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν. ἔρον μὲν οὖν διὰ μέσου τοῦ πεδίου καὶ Ἐγχεῖ συνέβαιεν εἶναι τὴν ὁδόν, χαλεπὴν καὶ πικρὴν

λή· νυν δὲ ἐπὶ τὰ πρὸς θάλατταν μέρη πεποι-
 κωσιν αὐτήν, ἐπιβαίνουσαν μόνον τοῦ Σχοινοῦντι-
 ρίς ταυτὸ καὶ τείνουσαν τῇ προτέρᾳ, τὰ περὶ Κλ-
 σίωνα καὶ Ὀβούλκωνα· δι' ὧν εἰς τε Κορδύβη
 καὶ εἰς Γάδεира ἡ ὁδὸς τὰ μέγιστα τῶν ἐμπορίας
 ἄμχει δὲ τῆς Κορδύβης ἡ Ὀβούλκων περὶ τριακ-
 σίους σταδίους. Φασὶ δ' οἱ συγγραφεῖς, ἔλθειν α
 Καίσαρα ἐκ Ῥώμης ἐπὶ καὶ εἰκοσὶν ἡμέραις εἰς τ
 Ὀβούλκωνα, καὶ τὸ στρατόπεδον τὸ ἐνταῦθα, ἥντι
 ἔμελλε συνάπτειν εἰς τὸν περὶ τὴν Μοῦνδαν πόλεμον
 Ἡ μὲν δὲ παραλία πᾶσα ἢ ἀπὸ στηλῶν μετὰ
 τῆς μεθορίας τῆς Ἰβήρων καὶ Κελτῶν, τοιαύτη.
 ὁ ὑπερκειμένη μεσόγαια, λέγω δὲ τὴν ἐντὸς τῶν
 Πυρηναίων ὁρῶν καὶ τῆς προσαρκτίου πλευρᾶς, ε
 χρίς Ἀστούρων δυοῖν μάλιστα ὄρεσι διορίζεται
 τούτων δὲ τὸ μὲν παρὰλληλὸν ἐστὶ τῇ Πυρηνῇ, τ
 ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Καντάβρων ἔχον, τελευτὴν δ' ἐ
 τὴν κατ' ἡμᾶς θάλατταν· καλοῦσι δὲ τοῦτο Ἰδο-
 βίδα· ἕτερον δ' ἀπὸ τοῦ μέσου, διήκον ἐπὶ τὴν θ
 σιν, ἐκκλίνον δὲ πρὸς νότον, καὶ τὴν ἀπὸ στηλι
 παραλίαν· ὁ καταρχὰς μὲν γεώλοφόν ἐστι καὶ ἡ
 λὸν, διᾶξεισι δὲ τὸ καλούμενον Σπαρτάριον πεδίο
 εἶτα συνάπτει τῷ δρυμῷ τῷ ὑπερκειμένῳ τῆς τε Κα
 χιδονίας καὶ τῶν περὶ τὴν Μάλακαν τόπων· καλ
 ται δὲ Ὀρόσπεδα. Μεταξὺ μὲν δὲ τῆς Πυρηνίης
 τῆς Ἰδουβέδας ὁ Ἰβηρ ῥεῖ ποταμὸς, παρὰλληλ
 τοῖς ὄρεσιν ἀμφοτέρους, πληρούμενος ἐκ τῶν ἐντι
 θεν καταφερομένων ποταμῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἐν
 τῶν. Ἐπὶ δὲ τῷ Ἰβηρι πύλις ἐστὶ Καισαριανούστα·

λουμένη· καὶ Κέλσασκατοικία τις, ἔχουσα γαφύρας λι-
θίνης διάβασιν. Συναικεῖται δὲ ὑπὸ πλειόνων ἐ-
θνῶν ἡ χώρα· γνωριμωτάτου δὲ τοῦ τῶν Ἰακκητανῶν
λεγόμενου. Τοῦτο δ' ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς παρορίας
τῆς κατὰ τὴν Πυρήνην εἰς τὰ πεδία πλατύνεται, καὶ
συνάπτει τοῖς περὶ Ἰλέρδαν καὶ Γλεόσκαν χωρίοις,
τοῖς τῶν Περγυτῶν οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Ἰβηρος.
Ἐν δὲ ταῖς πόλεσι ταύταις ἐπολέμει τὸ τελευταῖον Σερ-
τώριος, καὶ ἐν Καλάχουρι Οὐασκῶνων πύλει, καὶ
τῆς παραλίας ἐν Ταρακῶνι, καὶ ἐν τῷ Ἡμεροσκο-
μείῳ, μετὰ τὴν ἐκ Κελτιβήρων ἔκπτωσιν. ἐτελεύτα
δὲ νόσῳ. Καὶ περὶ Ἰλέρδαν ὕστερον Ἀφράνιος καὶ
Πιερρήιος οἱ τοῦ Πομπηίου στρατηγοὶ κατεπολεμή-
θησαν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ Θεοῦ. Διέχει δὲ ἡ Ἰλέρδα
τοῦ μὲν Ἰβηρος, ὡς ἐπὶ δύσιν ἴσθι σταδίους ἑκατὸν
ἐξήκοντα· Ταρακῶνος δὲ πρὸς τόντον περὶ νϛ', πρὸς
ἄρκτον δὲ Ὅσας πεντακοσίους τεσσαράκοντα. Διὰ
τούτων δὲ τῶν ὁρῶν ἡ ἐκ Ταρακῶνος ἐπὶ τοὺς ἰσθά-
τους ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ Οὐάσκωνας τοὺς κατὰ Πομπέλω-
να, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῷ ὠκεανῷ Ἰδάνουσαν πόλιν,
ὁδὸς ἐστὶ σταδίων θισχιλίων τετρακοσίων, πρὸς
αὐτὰ τὰ τῆς Ἀκουϊτανίας ὄρια καὶ τῆς Ἰβηρίας.
Ἰακκητανοὶ δ' εἰσὶν ἐν οἷς τότε μὲν Σερτώριος
ἐπολέμει πρὸς Πομπηίον, ὕστερον δὲ τοῦ Πομ-
πήϊου νιὸς Σέξτος, πρὸς τοὺς Καίσαρος στρατη-
γούς. Πέρκεται δὲ τῆς Ἰακκητανίας πρὸς ἄρκτον
τὸ τῶν Οὐασκῶνων ἔθνος, ἐκ ψ. πόλις Πομπέλων,
ὡς ἂν Πομπηϊόπολις.

Αὐτῆς δὲ τῆς Πυρήνης τὸ μὲν Ἰβηρικὸν πλευρὸν

αὐθενδρόν ἐστι παντοδαπῆς ὕλης καὶ τῆς αἰεθαλοῖ
 τὸ δὲ Κελτικὸν ψιλόν· τὰ δὲ μέσα περιέχει καὶ
 οἰκεῖσθαι δυναμένους αὐλῶνας· ἔχουσι δ' αὐτο
 Κεῖβητανοὶ, τὸ πλεον τοῦ Ἰβηρικοῦ φύλου· πα
 οῖς πέραν διάφοροι συντίθενται ταῖς Κανταβρικο
 ἐνάμιλλοι, πρόσοδον οὐ μικράν τοῖς ἀνθρώποις π
 ρέχουσαι· Ὑπερβάλλοντι δὲ τὴν Ἰδοῦβεδαν, ἡ Κε
 τιβηρία παραχρῆμα πολλὴ καὶ ἀνώμαλος· τὸ μ
 πλῖον αὐτῆς ἐστὶ τραχὺ, καὶ ποταμόκλυστον· ὁ
 γὰρ τούτων ὁ, τὴν Ἄνασ φέρεται, καὶ ὁ Τάγος, κ
 οἱ ἐφεξῆς ποταμοὶ οἱ πλείους, οἱ ἐπὶ τὴν ἑσπερί
 θάλατταν καταφερόμενοι, τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐκ τ
 Ἰβηρίας· ὧν ὁ Δούριος φέρεται παρὰ τὴν Νομα
 τίαν καὶ τὴν Σεργουντίαν· ὁ δὲ Βαῖτις ἐκ τῆς Ὀρ
 σπέδας τὰς ἀρχὰς ἔχων, διὰ τῆς Ὀρητιανίας εἰς τ
 Βαιτικὴν ρεῖ· Οἰκοῦσι δ' ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτ
 μωρῶν τοῖς Κελτίβηρσι Βήρωνες, Καντάβροις ὅμ
 ροι τοῖς Κονίσκοις, καὶ αὐτοὶ τοῦ Κελτικοῦ στόλι
 γεγονότες· ὧν ἐστὶ πόλις Οὐαρία κατὰ τὴν τοῦ Ἰβ
 ρος διάβασιν κειμένη· συνεχεῖς δ' εἰς καὶ Βαρδι
 ταις, οὓς οἱ νῦν Βαρδυάλους καλοῦσιν· ἐκ δὲ τι
 ἑσπερίου τῶν τε Ἀστύρων τινὲς καὶ τῶν Καλλαῖκι
 καὶ Οὐακκαίων· ἔτι δὲ Οὐεττόνων καὶ Καρπητ
 ῶν· ἐκ δὲ τῶν νοτίων, Ὀρητιανοὶ τε, καὶ ὅσοι ἄ
 λοι τὴν Ὀρσπεδαν οἰκοῦσι Βασητιανῶν τε καὶ Λι
 τανῶν· πρὸς ἧν δὲ Ἰδοῦβεδα· Αὐτῶν τε τῶν Κε
 τιβήρων εἰς τέσσαρα μέρη διηρημένων, οἱ κράτιστι
 μάλιστα πρὸς ἧν εἰσι, καὶ πρὸς νότον, οἱ Ἀρέθου
 σοι, συνάπτοντες Καρπητιανοῖς, καὶ ταῖς τοῦ Τῆ

γου πηγαῖς· πόλις δ' αὐτῶν ὀνομαστοτάτη Νομαν-
 τία. Ἐδίδξαν δὲ τὴν ἀρετὴν τῷ Κελτιβηρικῷ πολέ-
 μῳ τῷ πρὸς Ῥωμαίους, εἰκοσάτετ' γενομένων· πολλὰ
 γὰρ στρατεύματα σὺν ἡγεμόσιν ἐφθάρη· τὸ δὲ τε-
 λευταῖον οἱ Νομαντινοὶ πολιορκούμενοι διακαρτέρη-
 σαν, πλὴν ὀλίγων τῶν ἐνδόξων τὸ τεῖχος. Καὶ οἱ
 Λούσαντες δὲ ἑῷσι εἰσι, συνάπτοντες καὶ αὐτοὶ ταῖς
 τοῦ Τάγου πηγαῖς. Τῶν δ' Ἀρεουακῶν ἴσκι καὶ Σί-
 γιθα πόλις, καὶ Χαλλαντία. Διέχει δὲ Νομαντία
 τῆς Καισαραυγούστας, ἣν ἔφαμεν ἐπὶ τῷ Ἰβηριδρῦ-
 σθαι, σταδίους ἐπὶ ὀκτακοσίους. Καὶ Σιγύβριγα
 δ' ἴσκι τῶν Κελτιβήρων πόλις, καὶ Βίλβιλις, περὶ
 αἷς Μέντελλος καὶ Στράβιος ἐπολέμησαν. Πολύβιος
 δὲ τὰ τῶν Οὐακκαίων καὶ τῶν Κελτιβήρων ἔθνη καὶ
 χωρία διαξιών, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ Σι-
 γεσάμαν καὶ Ἰντερκατίαν. Φησὶ δὲ Ποσειδώνιος,
 Μάρκον Μάρκελλον πρᾶξασθαι φόρον ἐκ τῆς Κελ-
 τιβηρίας τάλαντα ἑξακόσια· ἐξ οὗ τεκμαίρεσθαι πω-
 ρεστιν, ὅτι καὶ πολλοὶ ἦσαν οἱ Κελτιβήρες, καὶ
 χρημάτων εὐποροῦντες, καίπερ οἰκοῦντες χώραν
 παράλυπρον. Πολύβιον δ' εἰπόντος τριακοσίων αὐ-
 τῶν καταλύσαι πόλεις Τιβέριον Γράκχον, κυρωδῶν
 φησι τοῦτο τῷ Γράκχῳ χαρίσασθαι τὸν ἄνδρα, τοὺς
 πύργους καλοῦντα πόλεις, ὥσπερ ἐν ταῖς Θριαμβι-
 καῖς πομπαῖς. Καὶ ἴσως οὐκ ἄπιστον τοῦτο λέγειν·
 καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς φερόμενοι ἐπὶ
 τοῦτο φέρονται τὸ ψεύσμα, καλλωπίζοντες τὰς πρά-
 ξεις· ἐπεὶ καὶ οἱ φύσκοντες πλείους ἢ χίλλας τὰς
 τῶν Ἰβήρων ὑπάρχει πόλεις, ἐπὶ τοῦτο φέρεσθαι

μοι δοκοῦσι, τὰς μεγάλας κώμας πόλεις ὀνομάζον-
τες. Οὔτε γὰρ ἡ τῆς χώρας φύσις πόλεων ἐπιδεκτικὴ
πολλῶν ἐστὶ διὰ τὴν λυπρότητα, ἢ διὰ τὸν ἐκποτι-
σμόν, καὶ τὸ ἀνήμερον· οὐδ' οἱ βίῳ καὶ αἱ πρά-
ξεις αὐτῶν (ἔξω τῶν κατὰ τὴν παραλίαν τὴν καθ'
ἡμῶς) ὑπαγορεύουσι τοιοῦτον οὐδέν· ἄγριοι γὰρ οἱ
κατὰ κώμας οἰκοῦντες· τοιοῦτοι δ' οἱ πολλοὶ τῶν
Ἰβήρων· αἱ δὲ πόλεις ἡμεραῦσιν· οὐδ' αὐταὶ ῥα-
δίως, ὅταν πλεονάξῃ τὸ τὰς ὕλας ἐπὶ κακῷ τῶν πλη-
σίον οἰκούντων. Μετὰ δὲ τοὺς Κελτίβηρας πρὸς νό-
τον εἰσὶν οἱ τὸ ὄρος οἰκοῦντες, τὴν Ὀροσπίδαν, καὶ
τὴν περὶ τὸν Σούκρωνα χώραν Σιδητανοὶ μέχρι Καρ-
χηδόρος, καὶ Βασσητανοὶ, καὶ Ἰερητανοὶ, σχεδὸν
δέ τι καὶ μέχρι Μαλάκας.

Πελασσταὶ δ' ἅπαντες, ὥς εἰπεῖν, ὑπῆρχαν οἱ
Ἰβήρες, καὶ κοῦφοι κατὰ τὸν ὄπλισμον διὰ τὰς λη-
στείας, οἷους ἔφαμεν τοὺς Λυσσιτανούς· ἀκοντίων
καὶ σφινδόνῃ καὶ μαχαίρῃ χρώμενοι· ταῖς δὲ πεζαῖς
δυνάμεισι, παρεμεικτο καὶ ἵππειά, δεδιδαγμένων
ἵππων ὀρεμβατεῖν, καὶ κατοκλάζεσθαι ῥαδίως ἀπὸ
προστάγματος, ὅτε τούτου δέοι. Φέρει δὲ ἡ Ἰβηρία
δορκάδας πολλὰς, καὶ ἵππους ἀγρίους· ἔστι δ' ὄπῳ
καὶ αἱ λίμναι πληθύνουσιν, ὄρνεις δὲ, κύκνοι καὶ τὰ
παραπλήσια· πολλὰ δὲ καὶ ὠτιδες· κάστορας φέ-
ρουσι μὲν οἱ ποταμοί· τὸ δὲ καστόριον οὐκ ἔχει τὴν
αὐτὴν δύναμιν τῷ Ποντικῷ· ἴδιον γὰρ τῷ Ποντι-
κῷ πάρεστι τὸ φαρμακῶδες, καθάπερ ἄλλοις πολ-
λοῖς. ἐπεὶ φησιν ὁ Ποσειδώνιος, καὶ ὁ Κύπριος
χαλκὸς μόνος φέρει τὴν καθμύϊαν λίθον, καὶ τὸ χαλ-

ς, καὶ τὸ σπόδιον. Ἰδιον δ' εἴρηκεν ἐν Ἰβηρίᾳ
 Τοσειδώνιος, καὶ τὸ τὰς κορώνας μὴ μελαίνας εἶ-
 ναι· καὶ τὸ τοὺς ἵππους τοὺς τῶν Κελτιβήρων ὑπο-
 ρους ὄντας, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἕξω μεταχθῶσιν Ἰβη-
 ν μεταβάλλειν τὴν χροῖαν. εἰκέναι δὲ τοῖς Παρ-
 ροῖς· καὶ γὰρ ταχεῖς εἶναι καὶ εὐδρόμους μᾶλλον
 ἄλλων.

Καὶ τῶν ῥιζῶν τῶν εἰς τὴν βαφὴν χρησίμων πλῆ-
 ς. Ἐλαίας δὲ πέρι, καὶ ἀμπέλων καὶ συκῆς καὶ
 παραπλησίων φυτῶν, ἥ καὶ ἡμῶς Ἰβηρικὴ πα-
 λαιά πάντων εὐπορεῖ· συχνὴ δὲ καὶ τῶν ἐκτός. Ἡ
 παρασκευασίτις ἢ πρόσβορος ἀμοιρεῖ διὰ τὰ φύ-
 ῃ ἢ ἄλλῃ τὸ πλεον διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἀν-
 ὄπων, καὶ τὸ μὴ πρὸς διαγωγὴν, ἀλλὰ μᾶλλον
 ἰς ἀνάγκην καὶ ὁρμὴν θηριώδη μετὰ ἔθους φαύ-
 ζῃν· εἰ μὴ τις οἴεται πρὸς διαγωγὴν ζῆν, τοὺς
 ἰσχυρομένους ἐν δεξαμεναῖς παλαιουμένῳ, καὶ
 ὁδόντας σμηχνομένους, καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς γυ-
 νῆκας αὐτῶν, καθάπερ τοὺς Καντάβρους φασί,
 τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς. Καὶ τοῦτο δὲ, καὶ τὸ
 κευνεῖν, κοιτόν ἐστι τοῖς Ἰβηρσι πρὸς τοὺς Κελ-
 ς. Ἐγίοιοι δὲ τοὺς Καλλαϊκοὺς ἀθέοις φασί· τοὺς
 Κελτιβήρας καὶ τοὺς προσβύρβρους τῶν ὁμόρων αὐ-
 τῶν ἀνωνύμων τινὲ θεῶν, ταῖς πανσελήνοις ἰσχυροὺς πρὸ
 πύλων πανοικί τε χορεύειν καὶ παννυχίζειν.
 ἰς δὲ Οὐέττωνας, ὅτε πρῶτον εἰς τὸ τῶν Ῥω-
 ῶν παρῆλθον στρατόπεδον, ἰδόντας τῶν ταξιαρ-
 τινας, ἀνακάμπτοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς περιπάτον
 ἰν, μανίαν ὑπολαβόντες, ἡγεῖσθαι τὴν ὁδὸν αὐ-

τοῖς ἐπὶ τὰς σκηνάς· ὥς δέον ἢ μένειν καὶ ἥσυχ
ἰδρυθάντας, ἢ μάχεσθαι.

Τῆς δὲ βαρβαρικῆς ἰδέας καὶ τὸν τῶν γυναι-
κνίων κόσμον θείη τις ἄν, ὃν εἶρηκεν Ἀρτεμίδωρ
ὅπου μὲν γὰρ περιτραχήλια σιδηρᾷ φορεῖν αὐ-
φησιν, ἔχοντα κύρακας καμπτομένους ὑπὲρ κορυφῆς
καὶ προσπίπτοντας πρὸ τοῦ μετώπου πολὺν, καὶ
τούτων δὲ τῶν κοράκων ὅτι βούλονται, κατασι-
τὸ κάλυμμα, ὥστε ἐμπιστασθὲν, σκιάδιον τῷ πρ-
ώτῳ παρέχειν, καὶ νομίζειν κόσμον. ὅπου δὲ τ-
πάνιον περιχεῖσθαι, πρὸς μὲν τῷ ἰνῷ περιφρ-
καὶ σφίγγον τὴν κεφαλὴν μέχρι τῶν παρωτίδων,
ὑψος δὲ καὶ πλάτος ἐξυπτιασμένον κατ' ὀλίγον·
λας δὲ τὰ προκόμια ψιλοῦν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστ' ἂν
στίλβειν τοῦ μετώπου μᾶλλον· τὰς δ' ὅσον ποδία
τὸ ὑψος ἐπιθεμένας στύλίσκον, περιπλέκειν αἰ-
τὴν χαίτην, εἴτα καλύπτει μελαίνῃ περιστέλλει.
Πρὸς δὲ τῇ ἀληθείᾳ τῇ τοιαύτῃ πολλὰ καὶ ἐώρα
καὶ μεμύθουται περὶ πάντων κοινῇ τῶν Ἰβηρικ-
ἰθνῶν, διαφερόντως δὲ τῶν προσβόρῳ.

Οὐ μόνον δὲ τὰ πρὸς ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς
ῥώμῃ καὶ ἀπόνῳαν θηριώδη. Καὶ γὰρ τέκνα
τέρες ἔκτειναν πρὶν ἁλῶναι κατὰ τὸν πόλεμον τὸν
Κανταύροισ· καὶ παιδίον δὲ, τῶν δεδεμένων αἰχμ-
λώτων γονέων καὶ ἀδελφῶν ἔκτεινε πάντας, κελεύσι-
τος τοῦ πατρὸς, σιδηροῦ κύριεῦσαν· γυνὴ δὲ τι-
συναλόντας. Κληθεὶς δὲ τις εἰς μεθυσκομένο
ἔβαλεν αὐτὸν εἰς πυρᾶν. Κοινὰ δὲ καὶ ταῦτα πρὸς
τὰ Κελτικὰ ἔθνη, καὶ τὰ Θράκια καὶ Σκυθικά.

κοίται δὲ καὶ πρὸς ἀνδρείαν, τὴν τε τῶν ἀνδρῶν καὶ τὴν τῶν γυναικῶν. γεωργοῦσι γὰρ αὗται, τεκοῦσαι τε διακοροῦσι τοῖς ἀνδράσιν, ἐκείνους ἀνθ' ἑαυτῶν κατακλίνασαι· ἐν τε τοῖς ἔργοις πολλάκις αἵται καὶ λούουσι καὶ σπαρχανοῦσιν, ἀποκλίνασαι πρὸς τι ρεῖθρον. Ἐν δὲ τῇ Λιγυστικῇ φησιν ὁ Ποσειδώνιος διηγήσασθαι τὸν ξένον ἑαυτῷ Χαρμόλεων, Μισσαλιώτην ἄνδρα, ὅτι μισθώσασαιτο ἄνδρας ὁμοῦ καὶ γυναῖκας ἐπὶ σκαφητόν· ὠδύνασα δὲ μία τῶν γυναικῶν ἀπέλθοι ἀπὸ τοῦ ἔργου πλησίον· τεκοῦσα δ' ἐπανέλθοι ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτίκα, ὥπως μὴ ἀπολέσει τὸν μισθόν. καὶ αὐτὸς ἐπιπρόνως ἰδὼν ἐργαζομένην, οὐκ εἰδὼς τὴν αἰτίαν πρότερον, ὅψα μύθοι, καὶ ἀφίησι, δοῦς τὸν μισθόν· ἥ δ' ἐκκομίσασα τὸν νῆπιον πρὸς τι κρήνιον, λούσασα καὶ σπαρχαγῶσασα οἷς εἶχε διασώσειεν οὕκαδε.

Οὐκ ἴδιον δὲ τῶν Ἰβήρων οὐδὲ τοῦτο, σὺν δύο ἐφ' ἑκπῶν κομίζεσθαι, κατὰ δὲ τὰς μάχας τὸν ἕτερον πεζὸν ἀγωνίζεσθαι. Οὐδὲ τὸ τῶν μυῶν πληθὺς ἴδιον, ἀφ' οὗ καὶ λοιμικαὶ νόσοι πολλάκις ἤκολούθησαν· συνέβη δ' ἐν τῇ Κανταβρία τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις· ὥστε καὶ μισθοὺς ἄρνησθαι· καὶ μυοθηροῦντες πρὸς μέτρον ἀποδειχθὲν διεσώζοντο μόλις· προσελάμβανε δὲ καὶ ἄλλων σπάνις καὶ σίτου. ἐπισιτίζοντο δὲ ἐκ τῆς Ἀκουϊτανίας χαλεπῶς διὰ τὴν δυσχωρίαν. Τῆς δ' ἀπονοίας καὶ τοῦτο λέγεται τῆς Κανταβρίας, ὅτι ἄλόντες τινές, ἀναπεπηγότες ἐπὶ τῶν σταυρῶν, ἐπαιώνιζον. Τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἡθῶν, ἀγριότητός τινος παραδείγματι ἔν· αἴη. Τὰ

δὲ τοιαῦτα, ἥτιον μὲν ἴσως πολιτικά, οὐ θηριώδη δὲ· οἷον τὸ παρὰ τοῖς Καντιάβροισι· τοὺς αἰῶρας διδόναι ταῖς γυναιξὶ προῖκα· τὸ, τὰς θυγατέρας κληρονόμους ἀποδείκνυσθαι· τοὺς τε ἀδελφοὺς ἐπὶ τούτων ἐκδίδοσθαι γυναιξίν· ἔχει γάρ τινα γυναικοκρασίαν· τοῦτο δ' οὐ πᾶν πολιτικόν. Ἰβηρικὸν δὲ καὶ τὸ ἐν ἔθει παρατίθεσθαι τοξικόν, ὃ σωτηρίαισιν ἐκ βοτάνης σελίνῳ προσομοίας, ἄπονον· ὥστ' ἔχειν ἐν ἐτοιμίᾳ πρὸς τὰ ἀβούλητα· καὶ τὸ κατασπένδειν αὐτοὺς, οἷς ἐὰν προσθῶνται· ὥστε ἀποθῆσκειν αὐτοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν.

Τινὲς μὲν οὖν εἰς μέρη διηρεῖσθαι φασὶ τὴν χώραν ταύτην, καθάπερ εἵπομεν· ἄλλοι δὲ πενταμερῇ λεγουσιν. οὐκ ἔστι δὲ τὰκριβὲς ἐν τούτοις ἀποδεδοῖναι, διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ τὴν ἀδοξίαν τῶν τόπων. Ἐν γὰρ τοῖς γνωρίμοις καὶ ἐνδόξοις, αἱ τε μεταναστίσεις γνώριμοι, καὶ οἱ μερισμοὶ τῆς χώρας, καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν ὀνομάτων, καὶ εἴ τι ἄλλο παραπλήσιον· θρυλλεῖται γὰρ ὑπὸ πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, οἱ λαλίστατοι πάντων γεγόνασι. Ὅσα δὲ καὶ βάρβαρα, καὶ ἐκτετοπισμένα, καὶ μικρόχωρα καὶ διεσπασμένα, τούτων ὑπομνήματα, οὔτ' ἀσφαλῆ ἐστίν, οὔτε πολλὰ· ὅσα δὲ δὴ πόρρω τῶν Ἑλλήνων, ἐπιτείνει τὴν ἀγνοίαν. Οἱ δὲ τῶν Ρωμαίων συγγραφεῖς μιμοῦνται μὲν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' οὐκ ἐπιπολύ· καὶ γὰρ αὐτοὶ λέγουσι, παρὰ τῶν Ἑλλήνων μεταφέρουσιν· ἐξ ἑαυτῶν δ' οὐ πολὺ μὲν προσφέρονται τὸ φιλειδημον· ὥσθ' ὅποταν ἔλλειψις γένηται παρ' ἐκείνων, οὐκ ἔστι πολὺ τὸ ἀναπληροῦμε-

ρον ὑπὸ τῶν ἐτέρων. Ἄλλως τε καὶ τῶν ὀνομάτων
ὅσα ἐνδοξότατα τῶν πλείστων ὄντων Ἑλληνικῶν.

Ἐπεὶ καὶ Ἰβηρίαν ὑπὸ μὲν τῶν προτέρων καλεῖ-
σθαι πᾶσαν τὴν ἔξω τοῦ Ῥοδανοῦ, καὶ τοῦ ἰσθμοῦ
τοῦ ὑπὸ τῶν Γαλατικῶν κύλπων σφιγγομένου· οἱ
δὲ νῦν ὄριον αὐτῆς τίθενται τὴν Πυρρήνην, συνωνύ-
μως τε τὴν αὐτὴν Ἰβηρίαν λέγουσι, καὶ Ἰσπανίαν
μόνην ἐκάλουν, τὴν ἐντὸς τοῦ Ἰβηρος· οἱ δ' ἔτι
πρότερον, αὐτοὺς, τοὺτους Ἰγλήτας, οὐ πολλὴν
χώραν νομομένους, ὥς φησιν Ἀσκληπιάδης ὁ Μιρ-
λεανός. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν σύμπασαν καλέσαντες ἑνω-
νύμως Ἰβηρίαν τε καὶ Ἰσπανίαν· τὸ μὲν αὐτῆς μέ-
ρος εἶπον τὴν ἐκτὸς, τὸ δὲ ἕτερον τὴν ἐντὸς· ἄλλοτε
δ' ἄλλως διαιροῦσι, πρὸς τοὺς καιροὺς πολιτευόμε-
νοι. Νυνὶ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν μὲν ἀποδειχθει-
σῶν τῷ δήμῳ τε καὶ τῇ συγκλήτῳ, τῶν δὲ τῷ ἡγεμόνι
τῶν Ῥωμαίων, ἡ μὲν Βαιτικὴ πρόκειται τῷ δήμῳ,
καὶ πέμπεται στρατηγὸς ἐπ' αὐτήν, ἔχων ταμίαν τε
καὶ πρεσβευτὴν· ὄριον δ' αὐτῆς τεθείκασι πρὸς ἡμᾶς
πλησίον Καστάωνος. Ἡ δὲ λοιπὴ Καίσαρός ἐστι·
πέμπονται δ' ἀπ' αὐτοῦ δύο πρεσβευταὶ, στρατηγί-
κός τε καὶ ὑπατικός· ὁ μὲν στρατηγικός, ἔχων σὺν
αὐτῷ πρεσβευτὴν, δικαιοδοτήσεων, Λυσιτανοῖς τοῖς
παρακειμένοις τῇ Βαιτικῇ, καὶ διατείνουσι μέχρι
τοῦ Δουριῶν ποταμοῦ, καὶ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ· κα-
λοῦσι γὰρ τὴν χώραν ταύτην ἰδίως οὕτως ἐν τῷ πα-
ρόντι. Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ καὶ ἡ Ἀδγούστα Ἡμερίτα.

Ἡ λοιπὴ, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ πλείστη τῆς Ἰβηρίας,
ὑπὸ τῷ ὑπατικῷ ἡγεμόνι, στρατιᾶν τε ἔχοντι ἄξιον

λογον τριῶν που ταγμάτων, καὶ πρεσβευτὰς τρεῖς· ὧν, ὁ μὲν, δύο ἔχων τάγματα παραφρουρεῖ τὴν πόρταν τοῦ Δουρίου πᾶσαν ἐπὶ τὰς ἄρκτους, ἣν οἱ μὲν πρότερον Λυσιτανοὺς ἔλεγον, οἱ δὲ νῦν Καλλαϊκοὺς· καλοῦσι· συνάπτει δὲ τούτοις τὰ προσάφκτια ὄρη μετὰ τῶν Ἀστύρων καὶ τῶν Καντάβρων. Ἐπεὶ δὲ διὰ τῶν Ἀστύρων Μέλσος ποταμός· καὶ μικρὸν ἀποτέρω πόλις Νοίχα· καὶ πλησίον ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ἀνάχυσις, ὁρίζουσα τοὺς Ἀστυρας, ἀπὸ τῶν Καντάβρων. Τῆς δ' ἐξῆς παρορίας μέχρι Πυρήνης, ὁ δεύτερος τῶν πρεσβευτῶν μετὰ τοῦ ἐτέρου τάγματος. Ἐπισκοπεῖ δὲ ὁ τρίτος τὴν μεσόγαιαν· συνέχει δὲ τὰ πᾶν ἡδὴ λεγομένων ὡς αὖ εἰρηνικῶν, καὶ εἰς τὸν ἡμερῶν καὶ τὸν Ἰταλικὸν τύπον μετακειμένων ἐν τῇ τηβερνικῇ ἐσθῆτι. Οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ Κελτίβηρες, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Ἰβήρος ἐκατέρωθεν οἰκοῦντες, μέχρι τῶν πρὸς θαλάττῃ μερῶν. Αὐτοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν διαχειμάζει μὲν ἐν τοῖς ἐπιθαλαττίοις μέρεσι, καὶ μάλιστα τῇ Καρχηδόνι καὶ τῇ Ταρακῶνι, δικαιοδοτῶν· θέρους δὲ περίεισιν, ἐφορῶν αἰετὶν τῶν δομίων ἐπανορθώσεως. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐπιτροποι τοῦ Καίσαρος, ἱππικοὶ ἄνδρες, οἱ διανέμοντες τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ βίου.

V. Τῶν δὲ προκειμένων νήσων τῆς Ἰβηρίας, τὰς μὲν Πιτυούσας δύο, καὶ τὰς Γυμνησίας δύο, κωλοῦσι δὲ Βαλεαρίδας, αἷς προκείμεναι συμβαίνει τῆς μεταξὺ Ταρακῶνος καὶ Σούκρωνος παραλίας· ἐφ' ἧς ἱδρύται τὸ Σάγουντον· εἰσὶ δὲ καὶ πελαγίαι μᾶλλον αἰ Πιτυούσαι, καὶ πρὸς ἐσπέραν κεκλιμέναι τῶν

μνησίων. Καλεῖται δ' αὐτῶν ἡ μὲν Ἐβουσος, ἡ δὲ Ἰβουσα ὁμώνυμον· κύκλος δὲ τῆς νήσου τε-
 ικύσιοι σταδίοι, παρώμαλος τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆ-
 ρος· ἡ δὲ Ὀφιοῦσα, ἔρημος, καὶ πολὺ ἐλάττων,
 ἰσχυρῆς πλησίον κειμένη. Τῶν δὲ Γυμνησίων ἡ μὲν
 Ἰβουσα ἔχει δύο πόλεις, Πάλλμαν καὶ Πολλεντίαν,
 ἡ μὲν πρὸς ἑω κειμένην, τὴν Πολλεντίαν, τὴν δ'
 Ἰβουσαν πρὸς δύσιν. μῆκος δὲ τῆς νήσου μικρόν ἀπο-
 ποικίλον τῶν ἑξακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ διακο-
 ν. Ἀρτεμίδωρος δὲ διπλάσιον εἴρηκε καὶ τὸ πλά-
 τος, καὶ τὸ μῆκος. Ἡ δ' ἐλάσσων ὥς ἐβδομήκοντα
 χεῖ σταδίους τῆς Πολλεντίας· κατὰ μέγεθος μὲν
 πολὺ τῆς μείζονος ἀπολείπεται· κατὰ δὲ τὴν
 ἰσχυρίαν οὐδὲν αὐτῆς χείρων ἐστίν· ἅμφω γὰρ εὐδαί-
 νες, καὶ εὐλίμενοι· χοιραδῶδεις δὲ εἰσι κατὰ τὰ
 ἔσχατα, ὥστε δεῖν προσοχῆς τοῖς εἰσπλέουσιν· διὰ
 τὴν ἀρετὴν τῶν τόπων καὶ οἱ κατοικοῦντες εὐρι-
 σσοί, καθάπερ καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἐβουσον. Κακούρ-
 ον δὲ τινῶν ὀλίγων κοινωνίας συστημαμένων πρὸς
 ἑν τοῖς πελάγεσι ληστὰς, διεβλήθησαν ἅπαντες·
 διέβη Μάτελλος ἐπ' αὐτοὺς, ὁ Βασιλικὸς προσα-
 ρευθεὶς, ὃς τις καὶ τὰς πόλεις ἔκτισε. διὰ δὲ
 αὐτὴν ἀρετὴν ἐπιβουλευόμενοι, καίπερ εἰρηναῖοι
 ἦσαν· ὥμως σφενδοῦνται ἄριστοι λέγονται· καὶ
 ἐπὶ ἡσυχίαν, ὥς φασι διαφερόντως, ἐξότου Φοί-
 βου κατέσχον τὰς νήσους. Οὗτοι δὲ καὶ ἐνδύσαι
 οὐκ αὐτοὶ τοὺς ἀνθρώπους χιτῶνας πλατυσῆ-
 ρας· ἄζωστοι δ' ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας ἐξήεσαν, αἰγίδα
 ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντες ἢ πεπυρακτωμένον ἀκόντιον.

STRABONIS GEOGRAPH.

ιον δὲ, καὶ λελογχωμένον σιδήρῳ μικρῷ· σφεν-
ας δὲ περὶ τῇ κεφαλῇ τρεῖς μελαγκρανίας, [σχοι-
νίδος, ἐξ οὗ πλέκεται τὰ σχοίνια· καὶ Φιλήτας
ἐν Ἑρμενείᾳ·

Λευγαλῆος δὲ χιτῶν πεπινωμένος· ἀμφὶ δ' ἄραλας
ἑξ ἑξῆς εἰλεῖται, ἄμμα μελαγκραῖνον,
ὅς σχοῖνῳ ἐξωσμένου μελαγκρανίς, ἢ τριχίνης, ἢ
νευρίνας· τὴν μὲν μακρόκωλον, πρὸς τὰς μακροβο-
λίας· τὴν δὲ βραχύκωλον, πρὸς τὰς ἐν βραχεὶ βολὰς·
τὴν δὲ μέσην, πρὸς τὰς μέσας· ἡσκοῦντο δ' ἐκ παί-
δων οὕτως ταῖς σφενδόταις, ὥστε οὐδ' ἄλλως τοῖς
παισὶν ἄρτον ἐδίδοσαν ἄνευ τοῦ τῇ σφενδόνῃ τυ-
χεῖν. Διὸ περὶ δ' Μιέτελλος προσπλέων πρὸς τὰς νή-
σους, δέρεϊς ἔτεινεν ὑπὲρ τῶν καταστρωμάτων, σκί-
πην πρὸς τὰς σφενδόνας· εἰσήγαγε δ' ἐποίκους τρεῖς-
χιλίους τῶν ἐκ τῆς Ἰβηρίας Ῥωμαίων.

Πρὸς δὲ τῇ εὐκαρπείᾳ τῆς γῆς, καὶ τὸ μηδὲν τῶν
σπειρομένων ὀφείλων εὐρίσκεισθαι ῥαδίως, ἐνταῦθα
πρόσεστιν· τοῦδ' ἄρ' τοὺς λαγιδεῖς ἐπιχωρίους εἶπα
φασιν, ἀλλὰ κομισθέντων ἐκ τῆς περσείας, ὑπὸ τ
νος ἀξέροτος καὶ Θηλείας γενέσθαι τὴν ἐπιγονήν·
τοσαύτη κατ' ἀρχὴς ὑπῆρχεν, ὥστε καὶ οἴκους αἰ-
τρέπειν ἐκ τῆς ὑπονομῆς καὶ δένδρα· καὶ ἐπὶ τ
Ῥωμαίους, ὥστε εἶπον, ἀναγκασθῆναι κατα-
γεῖν τοὺς ἀνθρώπους· Νῦν μὲν τοι τὸ εὐμεταχ-
στον τῆς θήρας ἐπικρατεῖν οὐκ ἔστι τὴν βλάβην,
λυσιστελῶς οἱ ἔχοντες καρποῦνται τὴν γῆν·
μὲν οὖν ἐντὸς στηλῶν τῶν Ἑρρακλείων καλου-
μένων αὐταῖς δε δύο νησίδες, ὧν ὁ ἑκατέρω-

εἶς
καὶ
σο
ἐπ
λί
λ

νῆσον ὀνομάζουσι· καὶ δὴ τινες καὶ ταύτας στήλας
 καλοῦσιν. Ἐξω δὲ στηλῶν τὰ Γάδειρα, περὶ ὧν το-
 σοῦτον μόνον εἰρήκαμεν, ὅτι τῆς Κάλπης δείχει περὶ
 ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα σταδίους· τῆς δὲ ἐκβο-
 λῆς τοῦ Βαίτιδος πλησίον ἴδρυνται· πλείους δ' εἰς
 λόγοι περὶ αὐτῆς. Οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ ἄνδρες, οἱ τὰ
 πλείω καὶ μέγιστα ναυκλήρια στέλλοντες, εἰς τὴν
 κατ' ἡμᾶς θάλατταν, καὶ εἰς τὴν ἐκτός· οὔτε
 μεγάλην οἰκοῦντες νῆσον, οὔτε τῆς περαιῆς νεμόμε-
 νοι πολλήν· οὔτ' ἄλλων εὐποροῦντες νήσων· ἀλλὰ
 πλεον οἰκοῦντες τὴν θάλατταν, ὀλίγοι δ' οἰκουροῦν-
 τες, ἧ ἐν Ῥώμῃ διατρίβοντες. Ἐπεὶ πλήθει γε οὐ-
 δεμιῶς ἂν ἀπολείπεσθαι δάξειε τῶν ἔξω Ῥώμης πό-
 λεων· ἤκουσα γοῦν ἐν μιᾷ τῶν κατ' ἡμᾶς τιμήσεων,
 πεντακοσίους ἄνδρας τιμηθέντας ἱππικοὺς. Γάδειτα-
 νοὺς, ὅσους οὐδένας οὐδὲ τῶν Ἰταλιωτῶν πλὴν τῶν
 Πανταουίνων. Τοσοῦτοι δ' ὅντις, νῆσον ἔχουσιν οὐ
 πολὺ μείζονα τῶν ἑκατὸν σταδίων τὸ μῆκος, πλάτος
 δ' ἔσθ' ὕπου, καὶ σταδιαῖον. Πόλιν δὲ καταρχαίς
 μὲν ὥκουν παντάπασι μικράν· προσέκτισε δ' αὐτοῖς
 Βάλβος Γάδειτανός ὁ θριαμβεύσας ἄλλην, ἣν νέαν
 καλοῦσι· τὴν δ' ἐξ ἁμφοῖν Διδύμην, οὐ πλείονων
 ἑκοσι σταδίων οὔσαν τὴν περίμετρον, οὐδὲ ταύτην
 στενοχωρουμένην· ὀλίγοι γάρ οἰκουροῦσιν ἐν αὐτῇ,
 διὰ τὸ πάντας θαλαττεύειν τὸ πλεον· τοὺς δὲ καὶ
 τὴν περαῖαν οἰκεῖν· καὶ μάλιστα τὴν ἐπὶ τῆς προ-
 κειμένης νησίδος διὰ τὴν εὐφύϊαν, ἣν ὥσπερ ἀντί-
 πολιν πεποιήκωσι τῇ Διδύμῃ χαίροντες τῷ τόπῳ.
 Ὀλίγοι δὲ κατὰ σύγκρισιν καὶ ταύτην οἰκοῦσι καὶ τὴν

ἐπίνειον, ἣ κατεσκεύασεν αὐτοῖς Βάλβος ἐν τῇ πε-
ραίᾳ τῆς ἡπείρου. Καῖται δ' ἐπὶ τῶν ἐσπερίων τῆς
νῆσου μερῶν ἡ πόλις· προσεχίς δ' αὐτῇ τελευταῖον
ἐστὶ τὸ Κρόνιον πρὸς τῇ νησίδι· τὸ δ' Ἡράκλειον
ἐπὶ θάλασσα τέτραπται τὰ πρὸς ἰω, καθ' ὃ δὴ μάλ-
ιστα τῇ ἡπείρῳ συνάπτουσα τυγχάνει ἡ νῆσος ὅσω
σταδιαῖον πορθμὸν ἀπολείπουσα. καὶ λέγουσι μὲν
διέχειν τῆς πόλεως δώδεκα μίλια τὸ ἱερὸν, ἴσον πε-
ρὶ οὖντες τὸν τῶν ἄθλων καὶ τὸν τῶν μίλλων ἀριθμὸν·
αὐτὶ δὲ μείζον, καὶ σχεδὸν τι τοσοῦτον ὅσον ἐστὶ τὸ
τοῦ μήκου τῆς νῆσου, τὸ ἀπὸ τῆς θύσεως ἐπὶ τὴν
ἀνατολήν.

Ἐρυθείαν δὲ τὰ Γαδεῖρα ἔοικε λέγειν ὃ Φερικύ-
δης, ἐν ᾗ τὰ περὶ τὸν Γηρυόνη μυθεύουσιν. Ἄλλοι
δὲ τὴν παραβεβλημένην ταύτη τῇ πόλει νῆσον, πορ-
θμῷ σταδιαῖον διειργομένην· τὸ εὐβοτον ὁρῶντες,
ὅτι τῶν νημομένων αὐτούθι προσβάτων τὸ γάλα, ὄρν
οὐ ποιεῖ. τυροποιοῦσι τὲ πολλὰ ὕδατι μίξαντες διὰ
τὴν πιόνητα· ἐν πεντήκοντά τε ἡμέραις πνίγεται τὸ
ζῶον, εἰ μὴ τις ἀποσχάξει τι τοῦ αἵματος. Ξηρὰ δὲ
ἐστὶν ἣν νέμονται βοτάνην, ἀλλὰ πιαίνει σφόδρα·
τεκμαίρονται δ' ἐκ τοῦ πεπλάσθαι τὸν μῦθον τὸν
περὶ τὰ βουκόλια τοῦ Γηρυόνου· κοινῇ μέντοι συν-
φίσσεται πᾶς ὁ αἰγιαλός.

Περὶ δὲ τῆς κτίσεως τῶν Γαδεῖρων τοιαῦτα λέ-
γοντες, μέμνηται Ἰαδίτανος χρησμοῦ τινος, ὃν
τινα γενέσθαι φασὶ Τυρίοις κτελεύοντα ἐπὶ ταῖς Ἡρα-
κλέους στήλας ἀποικίας πέμψαι· τοὺς δὲ πεμφθέν-
τας κατασκοπῆς χάριν, ἐπειδὴ κατὰ τὸν πορθμὸν

έγοντο τὸν κατὰ τὴν Κάλπην, νομίσαντας τέρμο-
 ις εἶναι τῆς οἰκουμένης καὶ τῆς Ἱεραικίους στρα-
 τῆς τὰ ἄκρα ποιοῦντα τὸν πορθμὸν (ταῦτα δ' αὐτὰ
 ἢ στήλας ὀνομάζουσιν τὸ λόγιον) κατασχεῖν εἰς τι χω-
 ον ἐντὸς τῶν στενωπῶν, ἐν ᾧ νῦν ἐστὶν ἡ τῶν Ἑξίτα-
 ῖν πόλις· ἐνταῦθα δὲ θύσαντας μὴ γενομένων κα-
 ῖν τῶν ἱερῶν, ἀνυκάμψαι πέλιν. Χρόνῳ δ' ὕστε-
 ρ τοὺς πεμφθέντας προελθεῖν ἔξω τοῦ πορθμοῦ
 ρε χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους εἰς νῆσον
 ραικίους ἱερὰν, κυμένην κατὰ πόλιν Ὀνόβαν τῆς
 Ἱηρίας· καὶ νομίσαντας ἐνταῦθα εἶναι τὰς στήλας,
 ἵσαι τῷ θεῷ· μὴ γενομένων δὲ πάλιν καλῶν τῶν
 μένων, ἐπαυλθεῖν εἰκαδὲ τῷ δὲ τρίτῳ στόλῳ τοὺς
 ικομένους, Γαδεῖρα κῆσαι καὶ ἰδρύνασθαι τὸ
 ἔν ἐπὶ τοῖς ἐσθίσις τῆς νήσου· τὴν δὲ πάλιν ἐπὶ
 ἰς ἑσπερίους. Διὰ δὲ τοῦτο τοῖς μὲν δοκεῖν τὰ
 ρα τοῦ πορθμοῦ τὰς στήλας εἶναι, τοῖς δὲ τὰ
 ἰδεῖρα· τοῖς δ' ἔτι πορρώτερον τῶν Γαδεῖρων ἔξω
 οκεῖσθαι. Ἐνιοὶ δὲ στήλας ὑπέλαβον τὴν Κάλ-
 ν καὶ τὴν Ἀβύλνκα, τὸ ἀντικείμενον ὄρος τῆς Λι-
 ης, ὃ φησὶν Ἑρατοσθένης ἐν τῷ Μεταγωνίῳ Νο-
 δικῷ ἔθνη ἰδρύνεσθαι· οἱ δὲ τὰς πλησίον ἑκατέρου
 πίδας, ὡν τὴν ἑτέραν Ἱηρας νῆσον ὀνομάζουσιν.
 τομίδωρος δὲ τὴν μὲν τῆς Ἱηρας νῆσον καὶ ἱερὸν
 εἰ αὐτῆς· ἄλλην δὲ φησὶν εἶναι τινα, οὐδ' Ἀβύ-
 κω ὄρος, οὐδὲ Μεταγώνιον ἔθνος. Καὶ τὰς Πλα-
 τας καὶ τὰς Συμπληγάδας ἐνθάδε μεταφέρουσι τι-
 , ταύτας εἶναι νομίζοντες στήλας, ὥς Πινδαρος
 ἐπὶ πύλας Γαδεῖρίδας, εἰς ταύτας ὑστάτας ἀφ' ἡ-
 ΓΡΑΒ. T. I.

χθαι φάσκων τὸν Ἡρακλέα. Καὶ Δικαίταρχος δέ, καὶ Ἐρατοσθένης, καὶ Πολύβιος, καὶ οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων περὶ τὸν πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς στήλας. Οἱ δὲ Ἰβηρες καὶ Λίβυες ἐν Γαδείροις εἶναι φασιν· οὐδὲν γὰρ εἰκέναι στήλαις τὰ περὶ τὸν πορθμὸν. Οἱ δὲ τὰς ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδείροις χαλκίαις ὀκταπήχεις, ἐν αἷς ἀναγράφεται τὸ ἀνάλωμα τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱεροῦ· ταύτας λέγεσθαι φασιν, ἐφ' αἷς ἐρχόμενοι οἱ τελέσαντες τὸν πλοῦν, καὶ θύοντες τῷ Ἡρακλεῖ, διαβοηθῆναι παρεσκευάσαν, ὥς τοῦτ' εἶναι καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὸ πέρας· τοῦτον δ' εἶναι πιθανώτατον καὶ Ποσειδώνιος· ἡγῶμαι τὸν λόγον· τὸν δὲ χρησμὸν, καὶ τοὺς πολλοὺς ἀποστόλους, φεῦσμα Φοινικικόν. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀποστόλων τί ἂν τις διῃσχυρίσαιο, πρὸς ἔλεγχον ἢ πίστιν, οὐδετέρως παρὰ λόγον. Τὸ δὲ τὰς νηίδας ἢ τὰ ὄρη μὴ φάσκειν εἰκέναι στήλαις, ἀλλὰ ζητεῖν ἐπὶ τῶν κυρίως λεγομένων στήλῶν τοὺς τῆς οἰκουμένης ὄρους ἢ τῆς στρατείας τῆς Ἡρακλέους, ἔχει μὲν ναυαῖσιν· ἔθος γὰρ παλαιῶν ὑπῆρξε τὸ τίθεσθαι τοιοῦτους ὄρους, καθάπερ οἱ Ῥηγῖνοι τὴν στήλιν ἐθεσαν τὴν ἐπὶ τῷ πορθμῷ νομένην περὶ τὴν τι καὶ τοῦ Πειλώρου λεγόμενος πύργος ἀντίκειται ταύτῃ τῇ στήλιδι· καὶ οἱ Φιλαίνων λεγόμενοι βωμοί, κατὰ μέσσην πον τὴν μεταξὺ τῶν Σόρτεων γῆν. Καὶ ἐπὶ τῷ ἱσθμῷ Κορινθιακῇ μνημονεύεται στήλῃ τις ἰδρυμένη πρότερον· ἣν ἔστησαν κοινῇ αἱ τὴν Ἀττικὴν σὺν τῇ Μεγαρίδι κατασχόντες Ἴωνες, ἐξελθόντες ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ οἱ κατασχόντες τὴν Παι

λοπόννησον· ἐπέγραψαν ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τῇ Αἰγαρίδι μέρους,

Τὰδ' οὐχὶ Πελοπόννησος, ἀλλ' Ἰωνία,
ἐκ δὲ Θατέρου,

Τὰδ' ἔστι Πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία.

Ἀλέξανδρος δὲ τῆς Ἰνδικῆς στρατιᾶς ὄρια βωμοὺς ἔθετο ἐν τοῖς τόποις· εἰς οὓς ὑστάτους ἀφίκετο τῶν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς Ἰνδῶν, μιμούμενος τὸν Ἡρακλέα καὶ τὸν Διόνυσον· ἦν μὲν δὴ τὸ ἔθος τοῦτο.

Ἀλλὰ καὶ τοὺς τόπους εἰκὸς ἔστι μεταλαμβάνειν τὴν αὐτὴν προσηγορίαν, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν δ' χρόνος διαφθεῖρη τοὺς τεθέντας ὅρους. Οὐ γὰρ νῦν οἱ Φιλαίωνν μένουσι βωμοί, ἀλλ' ὁ τόπος μετέληψε τὴν προσηγορίαν· οὐδὲ ἐν τῇ Ἰνδικῇ στήλας φασὶν ὀρασθῆναι κειμένας, οὐδ' Ἡρακλέους οὔτε Διονύσου· καὶ λεγομένων μὲν τοι καὶ δεικνυμένων τῶν τόπων τινῶν, οἱ Μακεδόνες ἐπέστευον τοὺτους εἶναι στήλας, ἐν οἷς τι σημεῖον εὗρισκον ἢ τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ἱστορουμένων, ἢ τῶν περὶ τὸν Ἡρακλέα. Κἀνταῦθα δὴ τοὺς μὲν πρῶτους οὐκ ἂν ἀπιστήσαι τις, ὅροις χρησασθαι, χειροκμήτοις τισὶ βωμοῖς, ἢ πύργοις, ἢ στηλίσιν ἐπὶ τῶν τόπων, εἰς οὓς ὑστάτους ἦκον τοὺς ἐπιφανισταίτους. ἐπιφανίστατοι δὲ οἱ πορθμοί, καὶ τὰ ἐπικείμενα ὄρη, καὶ αἱ νησίαι, πρὸς τὸ ἀποδηλοῦν ἐσχατιᾶς τε καὶ ἀρχῆς τόπων· ἐκλείπονται δὲ τῶν χειροκμήτων ὑπομνημάτων, μετενεχθῆναι τοῦτομα εἰς τοὺς τόπους, εἰ τε τὰς νησίδας τίς βούλεται λέγειν, εἰ τε τὰς ἀκρας

τάς ποιούσας τὸν πορθμόν. Τοῦτο γὰρ ἤδη διορίσασθαι χαλεπὸν, ποτέροις χρή προσάψαι τὴν ἐπίκλησιν, διὰ τὸ ἀμφοτέροις εἰκέναι τὰς στήλας. Λέγω δὲ εἰκέναι, διότι ἐν τοῖς τοιούτοις ἴδρυνται τόποις, οἳ σαφῶς ὑπαγορεύουσι τὰς ἐσχατίας· καθ' ὃ καὶ στόμα εἴρηται ὁ πορθμός, καὶ οὗτος, καὶ ἄλλοι πλείους· τὸ δὲ στόμα πρὸς μὲν εἰσπλοὺν ἀρχή ἐστι, πρὸς δὲ ἔκπλουν ἔσχατον. Τὰ οὖν ἐπὶ τῷ στόματι νησίδια, ἔχοντα τὸ εὐπερίγραφόν τε καὶ σημειῶδες, οὐ φανύλως στήλαις ἀπεικάζοι τις ἄν· ὥς δ' αὐτως καὶ τὰ ἔρη τὰ ἐπικείμενα τῷ πορθμῷ, καὶ ἐσοχὴν τινα τοιούτην ἐμφαίνοντα οἶαν αἱ στήλαδες, ἢ αἱ στήλαι. Καὶ ὁ Πίνδαρος οὕτως ἂν ὀρθῶς λέγοι πύλας Γαδειρίτας, εἰ ἐπὶ ταῦ στόματος νοοῖντο αἱ στήλαι· πύλαις γὰρ ἔοικε τὰ στόματα· τὰ δὲ Γάδειρα οὐκ ἐν τοιούτοις ἴδρυνται τόποις, ὥστ' ἀποδηλοῦν ἐσχατίαν· ἀλλ' ἐν μέσῃ πως κεῖται μεγάλη παραλλήλῃ κολπῶδει. Τὸ δὲ ἐπ' αὐτὰς ἀναφέρειν τὰς ἐν τῷ Ἡρακλείῳ στήλας τῷ ἐνθάδε, ἥττον εὐλογον, ὥς ἐμοὶ φαίνεται· οὐ γὰρ ἐμπόρων, ἀλλ' ἡγεμόνων, μᾶλλον ἀρξάντων τοῦ ὀνόματος τούτου, κρατήσας πειθανὸν τὴν δόξαν· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν Ἰνδικῶν στήλῳ. Ἄλλως τε καὶ ἡ ἐπιγραφὴ, ἣν φησιν, οὐκ ἀφίδρυμα ἱερὸν δηλοῦσα, ἀλλὰ ἀναλώματος κεφάλαιον, ἀντιμαρτυρεῖ τῷ λόγῳ· τὰς γὰρ Ἡρακλείους στήλας μνημεῖα εἶναι δεῖ τῆς ἐκείνου μεγαλουργίας, οὐ τῆς Φοινίκων δαπάνης.

Φησὶ δὲ ὁ Πολύβιος κρήνην ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδειρίοις εἶναι, βαθυμῶν ὀλίγων κατάρβασιν

ἔχουσιν εἰς τὸ ἰδῶν, πότιμον δὲ εἶναι· ἦν ταῖς παλιρρόδοις τῆς θαλάττης ἀντιπαθεῖν· κατὰ μὲν τὰς πλήμας ἐκλείπουσιν· κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις πληρουμένην. Αἰτιᾶται δ' ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ βάρους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπίπτει, καλυφθείσης μὲν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ κύματος κατὰ τὰς ἐπιβάσεις τῆς θαλάττης, εἰργεται τῶν τοιούτων ἐξόδων οἰκείων· ἀναστρέψαν δὲ εἰς τὸ ἐντὸς ἐμφράττει τοὺς τῆς πηγῆς πόρους, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν· χυμνωθείσης δὲ πάλιν εὐθυπορῆσαν ἐλευθεροῖ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς, ὥστ' ἀναβλύειν εὐπόρως. Ἀρτεμίδωρος δὲ ἀντιπῶν τούτῳ, καὶ ἅμα παρ' αὐτοῦ τινα θείας αἰτίας, μνησθεὶς δὲ καὶ τῆς Σιλανοῦ δόξης τοῦ συγγραφέως, οὗ μοι δοκεῖ μνήμης ἄξια εἰπεῖν, ὥς ἂν ἰδιώτης περὶ ταῦτα, καὶ αὐτὸς καὶ Σιλανός. Ἡροσιδῶνιος δὲ ψευδῇ λέγων εἶναι τὴν ἱστορίαν ταύτην, δύο φησὶν εἶναι φρέατα ἐν τῷ Ἑρακλείῳ, καὶ τρίτον ἐν τῇ πόλει· τῶν δὲ ἐν τῷ Ἑρακλείῳ τὸ μὲν μικρότερον, ὑδρευμένων συνεχῶς, αὐθωρὸν ἐκλείπειν, καὶ διαλείποντων τῆς ὑδρείας πληροῦσθαι πάλιν· τὸ δὲ μεῖζον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὴν ὑδρείαν ἔχον· μειούμενον μὲν τοι καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα φρέατα πάντα, νύκτωρ πληροῦσθαι, μηκέτι ὑδρουμένων· ἐπειδὴ δὲ συμπέπτει κατὰ τὸν τῆς συμπληρώσεως καιρὸν ἢ ἄμπωτις πολλάκις, πεπιατεῦσθαι καὶ γὰρ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τὴν ἀντιπάθειαν. Ὅτι μὲν οὖν ἡ ἱστορία πεπίστευται, καὶ οὗτος εἰρηκε, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παραδόξοις θρυλλουμένην παρελήφαμεν. Ἠκούομεν δὲ, καὶ φρέατα εἶναι, τὰ πρὸ

τῆς πόλεως ἐν τοῖς κήποις, τὰ δ' ἐντός· διὰ δὲ τὴν
μοχθηρίαν τοῦ ὕδατος κατὰ τὴν πόλιν δεξαμένηας
ἐπιπολάζειν τοῦ λακκαίου ὕδατος· εἰ μὲν τοι καὶ
τούτων τι τῶν φρεάτων ἐπιδείκνυται τὴν τῆς ἀντι-
παθείας ὑπόνοιαν, οὐκ ἴσμεν. Τὰς δ' αἰτίας εἴπερ
συμβαίνει τὰυτα οὕτως, ὥς ἐν χαλεποῖς ἀποδέχεσθαι
δεῖ. Εἰκὸς μὲν γὰρ οὕτως ἔχειν, ὥς ὁ Πολύβιδος
φῆσιν. Εἰκὸς δὲ καὶ τῶν φλεβῶν τινὰς τῶν πη-
γαίων νοτισθείσας ἔωθεν χανοῦσθαι, καὶ πα-
ρέκχυσιν εἰς τὰ πλάγια μᾶλλον διδόναι τοῖς ὕδασιν,
ἢ ἀναθλίβειν κατὰ τὸ ἀρχαῖον ρεῖθρον εἰς τὴν κρή-
νην· νοτίζεσθαι δ' ἀναγκαῖον ἐπικλύσαντος τοῦ
κύματος. Εἰ δ' ὅπερ Ἀθηνόδωρος φῆσιν, εἰσπνοῇ
τε καὶ ἐκπνοῇ τὸ συμβαῖνον περὶ τὰς πλημμυρίδας
καὶ περὶ τὰς ἀμπώεις ἔοικεν, εἶναι ἂν τινὰ τῶν
φεόντων ὑδάτων, ἃ κατ' ἄλλους μὲν πόρους ἔχει τὴν
ἐκρυσιν κατὰ φύσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν (ὧν δὴ τὰ
στόματα πηγὰς καὶ κρήνας καλοῦμεν) κατ' ἄλλους
δὲ πόρους συνέλκεται πρὸς τὸ τῆς θαλάττης βᾶθος·
καὶ συνεξαίροντα μὲν ἐκείνην, ὥστε πλημμυρεῖν,
ὅταν οἷον ἐκπνοὴ γένηται, τὸ οἰκεῖον ἀπολείπει
ρεῖθρον· πάλιν ἀναχωρεῖ πρὸς τὸ οἰκεῖον ρεῖθρον,
ὅταν ἐκείνη λάβῃ τὴν ἀναχώρησιν.

Οὐκ οἶδα δέ, πῶς κατ' ἄλλα δεινοὺς ἀποφαίνων
ὁ Ποσειδώνιος τοὺς Φοίνικας, ἐνταῦθα μυρία
μᾶλλον, ἢ δριμύτητα αὐτῶν κατέγνωκεν. Ἡμεῖς
μὲν γὰρ καὶ νυκτὶ ἢ τοῦ ἡλίου περιφορὰ μετρεῖται,
ποτὲ μὲν ὑπὸ γῆς ὄντος, ποτὲ δὲ ὑπὲρ γῆς φαινομέ-
νον· φησὶ δὲ τὴν τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν ὑπέχειν

ἄστροειδῇ περίοδον, τὴν μὲν ἡμερήσιον ἀποδιδοῦσαν, τὴν δὲ μηνιαίαν, τὴν δ' ἐνιαυσιαίαν, συμπάθῳς τῇ σελήνῃ. Ὅταν γὰρ αὕτη ζῶδιον μέγεθος ὑπερέχῃ τοῦ ὀρίζοντος, ἀρχισθαι τε διό ἰδεῖν τὴν θάλατταν καὶ ἐπιβαίνειν τῆς γῆς αἰσθητῶς μέχρι μεσουρανήσεως· ἐκκλίναντος δὲ τοῦ ἄστρου, πάλιν ἀναχωρεῖν τὸ πέλαιος καὶ ὀλίγον, ἕως ἂν ζῶδιον ὑπέροχῃ τῆς δύσεως ἢ σελήνῃ· εἴτα μένειν τοσοῦτον ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει χρόνον, ὅσον ἢ σελήνῃ συνάπτει πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν, καὶ ἔτι μᾶλλον τοσοῦτον, ὅσον κινηθεῖσα ὑπὸ γῆς ζῶδιον ἀπόσχοι ἂν τοῦ ὀρίζοντος· εἴτ' ἐπιβαίνειν πάλιν ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν μεσουρανήματος· εἴτ' ἀναχωρεῖν, ἕως ἂν πρὸς τὰς ἀνατολὰς περιχωρήσασα ἢ σελήνῃ ζῶδιον τοῦ ὀρίζοντος ἀπόσχη· μένειν δὲ, μέχρι ἂν ζῶδιον ὑπὲρ γῆς μπερωσθῇ, καὶ πάλιν ἐπιβαίνειν· ταύτην μὲν εἶναι λέγει τὴν ἡμερησίαν περίοδον. Τὴν δὲ μηνιαίαν, ὅτι μέγισται μὲν αἱ παλὶρρόιοι γίγνονται περὶ τὰς συνόδους, εἴτα μειοῦνται, μέχρι διχοτόμου. πάλιν δ' αὖξονται, μέχρι πανσελήνου· καὶ μειοῦνται πάλιν ἕως διχοτόμου φθινύδος· εἴθ' ἕως τῶν συνόδων αἱ αὖξήσεις· πλεονάζειν καὶ χρόνον καὶ τάχει τὰς αὖξήσεις. Τὰς δ' ἐνιαυσίας παρὰ τῶν ἐν Γαδείροις πυθίσθαι φησί· λεγόντων, ὥς κατὰ θεινὰς τροπὰς μάλιστα αὖξοιντο καὶ αἱ ἀναχωρήσεις καὶ αἱ ἐπιβάσεις. Εἰκάζει δ' αὐτὸς ἀπὸ τῶν τροπῶν μειοῦσθαι μὲν ἕως ἰσημερίας· αὖξασθαι δὲ ἕως χειμερινῶν τροπῶν· εἴτα μειοῦσθαι μέχρι εἰαρινῆς ἰσημερίας· εἴτα αὖξασθαι μέχρι θερινῶν τροπῶν. Τῶν δὲ περιόδων τούτων οὐσῶν καὶ ἐκαστην ἡμέραν καὶ νύκτα, τὸν συνάμφο χρόνον.

δις μὲν ἐπιβαίνουσας τῆς θαλάττης, δις δὲ ἀναχωρού-
σης, τεταγμένως δὲ καὶ τῶν ἡμερησίων χρόνων, καὶ τῶν
νυκτερινῶν, πῶς οἴονται τὸ πολλάκις μὲν συμβαίνειν
κατὰ τὰς ἀμπάσεις τὴν πλήρωσιν τοῦ φεάτος, μὴ
πολλάκις δὲ τὴν λειψυθρίαν; ἢ πολλάκις μὲν, μὴ
ισάκις δέ; ἢ καὶ ἰσάκις δὲ, τοὺς Γαδειρίτας ταῦτα
μὲν μὴ ἱκανοὺς γενέσθαι τηρῆσαι καὶ ἡμέραν γι-
νόμενα· τὰς δ' ἐνιαυσίους περιόδους, ἐκ τῶν ἀπαξ
συμβαίνοντων κατ' ἔτος, τηρῆσαι; [τὰ καὶ ἡμέραν
γινόμενα]. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε πιστεύει αὐτοῖς, ὅληον
ἐξ ὧν καὶ προσεικάζει γενέσθαι τὰς μαιώσεις καὶ
πάλιν αὐξήσεις, ἀπὸ τροπῶν ἐπὶ τροπᾶς τε ἐτέρας,
καὶ κείθεν πάλιν ἐπανόδους. Καὶ μὴν οὐδὲ ἐκείνο
εἰκός, ὅτι τηρητικοὶ ὄντες τὰ μὲν συμβαίνοντα οὐκ
εἶδον, τοῖς δὲ μὴ συμβαίνουσιν ἐπιόψενσαν.

Φησὶ δ' οὖν Σίλευκον τὸν ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς
θαλάττης, καὶ ἀνωμαλίαν τινὰ ἐν τούτοις καὶ ὁμα-
λότητα λέγειν κατὰ τὰς τῶν ζωδίων διαφοράς. ἐν
μὲν γὰρ τοῖς ὑσημερινοῖς ζωδίοις τῆς σελήνης οὐσης
ὁμαλίζειν τὰ πάθη, ἐν δὲ τοῖς τροπικοῖς ἀνωμαλίαν
εἶναι, καὶ πλήθει καὶ τάχει· τῶν δ' ἄλλων ἑκαστον
κατὰ τοὺς συνεγγισμοὺς εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν. Αὐτὸς
δὲ κατὰ τὰς θειρινὰς τροπὰς περὶ τὴν πανσέληνόν
φησιν ἐν τῷ Ἡρακλείῳ γενόμενος τῷ ἐν Γαδείροις
πλείους ἡμέρας, μὴ δύνασθαι συνεῖναι τὰς ἐνιαυσί-
ους διαφοράς. Περὶ μὲν τοι τὴν σύνοδον ἐκείνου
τοῦ μηνός, τηρῆσαι μεγάλην παραλλαγήν ἐν Ἰλλίᾳ
τῆς τοῦ Παίτιος ἀνακοπῆς παρὰ τὰς ἔμπροσθεν, ἐν
αἷς οὐδὲ ἕως ἡμῖν τὰς ὄχθας ἔβραχε· τόσα δ'
ὑπερχειῖσθαι τὸ ἔδαρ, ὥσθ' ὑδρευέσθαι τοὺς ποτα-

τιώτας· αὐτόθι· (διάχει δ' ἡ Ἑλίπα τῆς θαλάττης περὶ
 ἑπτακοσίους σταδίους)· τῶν δ' ἐπὶ θαλάττῃ πεδίων
 καὶ ἐπὶ λ' σταδίου· εἰς βάθος καλυπτομένων ὑπὸ τῆς
 πλημμυρίδος, ὥστε καὶ νήρους ἀπολαμβάνεσθαι τὸ
 τῆς κρηπίδος ὕψος· τῆς τε τοῦ νεῦ τοῦ ἐν τῷ Ἑρα-
 κλείῳ· καὶ τῆς τοῦ χώματος, ὃ τοῦ λιμένος πρόκει-
 ται, τοῦ ἐν Γαδείροις· οὐδ' ἐπὶ δέκα πήγεις καλυπύ-
 μενον, ἀναμετρήσαι φησι· καὶ προσθῇ δὲ τις καὶ
 τὸ διπλάσιον τοῦτου, κατὰ τὰς γενομένας ποτὶ πα-
 ραυξήσεις· οὕτω παρασχέιν ἂν τὴν ἔμφασιν, ἣν ἐν
 τοῖς πεδίοις παρίχεται τὸ μέγεθος τῆς πλημμυρίδος·
 τοῦτο μὲν δὴ τὸ πάθος, κοινὸν ἰστορεῖται κατὰ πᾶ-
 σαν τὴν κύλην παρωικανίτιν.

Τὸ δὲ τοῦ Ἰβήρος ποταμοῦ καινὸν καὶ ἰδίον
 φησιν οὗτος· πλημμυρεῖ γὰρ ἔσθ' ὅπου καὶ χωρὶς
 ὀμβρων καὶ χιόνων, ἐπειδὴν τὰ βόρεια πνεύματα
 πλεονάσῃ· αἰτίαν δ' εἶναι τὴν λίμνην, δι' ἧς ζεῖ·
 συνεκβάλλεσθαι γὰρ τὸ λιμναῖον ὑπὸ τῶν ἀνέμων.
 Ἰστορεῖ δὲ καὶ δένδρον ἐν Γαδείροις, ὅζους ἔχον
 καμυτομένους εἰς ἔδαφος, πολλάκις δὲ φύλλα ξιφοει-
 δῆ, πηχυαῖα τὸ μῆκος, πλάτος δὲ τετραδάκτυλα.
 Περὶ δὲ τῶν Καρχηδόνων, δένδρον ἐξ ἀκάνθης φλοιὸν
 ἀφίναί, ἐξ οὗ ὑπόσματα γίνεται κάλλιστα. Τῷ
 μὲν οὖν ἐν Γαδείροις, καὶ ἡμεῖς εἶδομεν ὅμοιον ἐν
 Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν νῶν κλάδων κατάκαμψιν· τοῖς
 δὲ φύλλοις ἀνόμοιον, οὐδὲ καρπὸν ἔχον· τοῦτο δ'
 ἔχειν φησί· τὰ δ' ἀκάνθινα ὑφαίνεται καὶ ἐν Καπ-
 παδοσίᾳ· φέρει δ' οὐδὲν δένδρον τὴν ἀκανθάν, ἐξ
 ἧς ὁ φλοιός, ἀλλὰ χαμαίηλος ἢ βοτάνη. Τῷ δὲ
 δένδρῳ τῷ ἐν Γαδείροις καὶ τοῦτο προσιστόρηται.

ὅτι κλάδου μὲν ἀποκλωμένου, γάλα ῥεῖ· ῥίξης δὲ τεμνομένης, μιλιῶδες ὑγρὸν ἀναφύεται· τῶσαυτα καὶ περὶ τῶν Γαδείρων.

Αἱ δὲ Καττιπερίδες, δέκα μὲν εἰσί, κεῖνται δ' ἔργυς ἀλλήλων, πρὸς ἄρκτον ἀπὸ τοῦ τῶν Ἀρτάβρων λιμένος πελαγίαι· μία δ' αὐτῶν ἔρημος ἐστὶ· τῆς δ' ἄλλας οἰκοῦσιν ἄνθρωποι μελᾶγχλαινοι, ποθήρεις ἐνδεδυκότες τοὺς χιτῶνας, ἔξωσμένοι περὶ τὰ στέρα, μετὰ φάβδων περιπατοῦντες, ὅμοιοι ταῖς τραγικαῖς Ποιναῖς. ζῶσι δ' ἀπὸ βοσκημάτων νομαδικῶς τὸ πλεόν. Μέταλλα δὲ ἔχοντες καττιπέρου καὶ μολύβδου, κέραμον ἀντὶ τούτων καὶ τῶν θερμάτων διαλλάττονται, καὶ αἶλας, καὶ χαλκώματα πρὸς τοὺς ἐμπορούς. Πρότερον μὲν αὖν, Φοίνικες μόνον τὴν ἐμπορίαν ἔσταλλον ταύτην ἐκ τῶν Γαδείρων, κρύπτοντες ἅπανσι τὸν πλοῦν· τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπακολούθουντων ναυκλήρω τινὶ, ὅπως καὶ αὐτοὶ γνοίεν τὰ ἐμπορεῖα, φθύνῳ δ' ναυκλήρος ἐκὼν εἰς τέναγος ἐξέβαλε τὴν καὺν· ἐπαγαγὼν δ' εἰς τὸν αὐτὸν ὕλεθρον καὶ τοὺς ἐπομένους, αὐτὸς ἐσώθη διὰ ναυαγίου, καὶ ἀπέλαβε δημοσίαν τὴν τιμὴν ὣν ἀπέβαλε φορτίων. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ ὅμως παρώμενοι πολλᾶκις, ἔξεμαθον τὸν πλοῦν· ἐπειδὴ δὲ καὶ Πόπλιος Κράσσος διαβὰς ἐπ' αὐτοὺς ἔγνω τὰ μέταλλα ἐκ μικροῦ βῆθους ὀρυττόμενα καὶ τοὺς ἄνδρας εἰρηναίους ἐκ παρουσίας ἤδη τὴν θάλατταν ἐργάζεσθαι, ταύτην τοῖς ἐθέλουσιν ἐπέδειξε· καίπερ οὕσαν πλείω τῆς διεργούσης εἰς τὴν Βρετανικὴν. Καὶ περὶ μὲν τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ταῦτα.

Τ Ω Ν
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ τετάρτῳ τὰ περὶ Γαλλίαν καὶ ὅσα διεργουσιν, αἱ Ἀλπεὶς τῆς Ἰταλίας ἔνδον· ἐν οἷς καὶ Βρετανία, καὶ τῶν ὠκεαντιδῶν νήσων τινὲς, ὅσαι καὶ δοκοῦσιν οἰκᾶσθαι. καὶ βαρβάρων χώραν καὶ Ἰθνη παροικούντα τοῦ Ἰστροῦ πέραν.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

CAP. I.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτική. Ταύτης δὲ καὶ τὸ σχῆμα ὑπογέγραπται πρότερον τυπωδῶς, καὶ τὸ μέγεθος, νυνὶ δὲ λεκτίον τὰ καθ' ἕκαστα. Οἱ μὲν δὴ, τριχῇ διήρουν, Ἀκνιτανούς, καὶ Βίλγας καλοῦντες καὶ Κέλτας. Τοὺς μὲν Ἀκνίτα-

νοὺς, τελέως ἐξηλλαγμένους, οὐ τῇ γλώττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασιν, ἐμπερεῖς Ἰβηρσι μᾶλλον, ἢ Γαλάταις· τοὺς δὲ λωποὺς-Γαλατικὴν μὲν τὴν ὄψιν, ὁμογλώττους δ' οὐ πάντας, ἀλλ' ἐνίοις μικρὸν παραλλάττοντας ταῖς γλώτταις· καὶ πολιτεία δέ, καὶ οἱ βίῃσι μικρὸν ἐξηλλαγμένοι εἰσὶν. Ἀκυῖτανοὺς μὲν οὖν καὶ Κέλτας ἔλεγον τοὺς πρὸς τῇ Πυρρήνῃ, διαρισμένους τῷ Κεμμένῳ ὄρει. Εἰρηται γάρ, ὅτι τὴν Καλιτικὴν ταύτην ἀπὸ μὲν τῆς δύσεως ὁρίζει τὰ Πυρρηναῖα ὄρη τῆς ἐκατέρωθεν θαλάσσης, τῆς τε ἐντὸς καὶ τῆς ἐκτὸς προσσιτόμενα· ἀπὸ δὲ τῶν ἀνατολῶν δ' Ἑρῆνος παράλληλος ὢν τῇ Πυρρήνῃ· τὰ δ' ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς μεσημβρίας, τὰ μὲν δ' Ὀκεανὸς περιέλειπεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν βορείων ἄκρων τῆς Πυρρήνης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου· τὸ δ' ἐξ ἐναντίας, ἢ κατὰ Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα θάλαττα, καὶ αἱ Ἄλπεις ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρξάμεναι, μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ Ῥήνου. Τῇ δὲ Πυρρήνῃ πρὸς ὁρθὰς ἦκτο τὸ Κέμμενον ὄρος διὰ μέσων τῶν πεδίων, καὶ παύεται κατὰ μέσα, πλησίον Λουγδούνου, περὶ διαχιλίους ἑκταθὲν σταδίους. Ἀκυῖτανοὺς μὲν τοίνυν ἔλεγον τοὺς τὰ βόρεια τῆς Πυρρήνης μέρη κατέχοντας, καὶ τῆς Κεμμένης, μέχρι πρὸς τὸν Ὀκεανόν, τὰ ἐντὸς Γαρούνα ποταμοῦ. Κέλτας δέ, τοὺς ἐπὶ θάτερα μέρη καθήκοντας, καὶ τὸν κατὰ Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα θάλατταν, ὑπομένοντας δὲ καὶ τῶν Ἀλπεων ὄρων ἐνίων. Βίλγας δ' ἔλεγον τοὺς λοιποὺς τι τῶν παρωκειατικῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου, καὶ τινὰς τῶν παροικούντων τὸν Ῥήνον.

καὶ τὰς Ἄλπεις. Οὕτω δὲ ὁ Θιὸς Καῖσαρ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν εἴρηκεν. Ὁ δὲ Σεβαστὸς Καῖσαρ τετραχῇ διελὼν, τοὺς μὲν Κέλτας τῆς Ναρβωνίτιδος ἐπαρχίας ἀπέφηνεν. Ἀκνῆτανοὺς δ' ὥσπερ κῆκκινος προσέειπε δὲ τέσσαρας καὶ δέκα ἔθνη τῶν μεταξὺ τοῦ Ταρούνα, καὶ τοῦ Αἰγυρος ποταμοῦ νεμομένων· τὴν δὲ λοιπὴν διελὼν δέκα, τὴν μὲν Λουγδούνην προσώρισεν μέχρι τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ῥήνου, τὴν δὲ τοῖς Βέλγαις. Ὅσα μὲν οὖν φυσικῶς διώρωται, δεῖ λέγειν τὸν γεωγράφον, καὶ ὅσα ἐθνικῶς, καὶ ὅ, τι ἂν ἦ καὶ μνήμης ἄξιον· ὅσα δ' οἱ ἡγεμόνες πρὸς τοὺς καιροὺς προλιπευόμενοι διατάττουσι ποικίλως, ἀρκεῖ κἄν ἐν κεφαλαίῳ τις εἴπῃ· τοῦ δ' ἀκριβοῦς, ἄλλοις παραχωρητέον.

Ἀπασα μὲν οὖν αὕτη, ποταμοῖς κατὰ ῥόυτος ἡ χώρα, τοῖς μὲν ἐκ τῶν Ἀλπειων καταφερομένοις, τοῖς δ' ἐκ τοῦ Κεμμένου, καὶ τῆς Πυρήνης, καὶ τοῖς μὲν εἰς τὸν Ωκεανὸν ἐκβάλλουσι, τοῖς δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν θάλατταν. Δι' ὧν δὲ φέρονται χωρίων, παθία ἐστὶ τὰ πλεῖστα, καὶ γεωλοφίαι, διὰ ῥόους ἔχουσιν κλωτοὺς. Οὕτως δ' εὐφυῶς ἴσχει τὰ φεῖθρα πρὸς ἀλλήλα, ὥστ' ἐξ ἑκατέρας τῆς θαλάττης εἰς τὴν ἑκατέραν κατακομίζεσθαι, πορευομένων ἐπ' ὀλίγον τῶν φορτίων καὶ διὰ πιδίων εὐμμερῶς· τὸ δὲ πλεονεχὲς ποταμοῖς, τοῖς μὲν ἀναγομένων, τοῖς δὲ καταγομένων. ἔχει δὲ τι πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο ὁ Ῥοδανός· καὶ γὰρ πολλαχόθεν ἐστὶ σύρφοις, ὥσπερ εἴρηται, καὶ συνάπτει πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλατταν κρείττω τῆς ἐκτὸς οὐσων, καὶ

διὰ χώρας διέξεισι· τῆς εὐδαιμονεστάτης τῶν ταυτη·
 Τοὺς δ' αὐτοὺς ἐκφέρει καρποὺς ἡ Ναρβωνίτις ἀπα-
 σα, οὐσπερ ἡ Ἰταλία. Παρίοντι δ' ἐπὶ τὰς ἄρ-
 κτους καὶ τὸ Κέμμενον ὄρος, ἡ μὲν ἐλαιόδ'ρυτος καὶ
 συκοφόρος ἐκλείπει, τ' ἄλλα δὲ φύεται. καὶ ἡ ἄρ-
 πιλος δὲ προῖοῦσιν οὐ θαδίως τελεσφορεῖ· ἡ δ' ἄλλη
 πῦσα, σῖτον φέρει πολὺν, καὶ κέγχρον καὶ βάλανον,
 καὶ βοσκήματα παντοῖα· ἄργον δ' αὐτῆς οὐδέν,
 πλὴν εἴ τι ἔλσει πεκέλυται καὶ ὄρυμοις· καὶ τοι καὶ
 τοῦτο συνοικεῖται πολυνανθροπία μᾶλλον, ἢ ἐπιμα-
 λεία. καὶ γὰρ τοκάδες αἱ γυναῖκες, καὶ τρέφειν ἀγα-
 θαί· οἱ δ' ἄνδρες μαχηταὶ μᾶλλον, ἢ γεωργοί. νῦν
 δ' ἀναγκάζονται γεωργεῖν, καταθήμενοι τὰ ὄπλα.
 Κοινῇ μὲν οὖν ταῦτα λέγομεν, περὶ τῆς ἐκτὸς πάσης
 Κελτικῆς· περὶ δὲ τῶν τεταρτημορίων ἐκάστου δια-
 λαβόντες, λέγωμεν νῦν μνησθημένοι τυπωδῶς· καὶ
 πρῶτον περὶ τῆς Ναρβωνίτιδος·

Ταύτης δὲ τὸ σχῆμα παραλληλόγραμμὸν πῶς
 ἐστίν, ἐκ μὲν τῆς ἐσπέρας γραφόμενον τῇ Πυρήνῃ,
 πρὸς δὲ τὰς ἄρκτους τῷ Κεμμένῳ· τὰς δὲ λοιπὰς,
 τὴν μὲν νότιον ἡ θάλαττα ποιεῖ, μετὰ Πυρήνης καὶ
 Μασσαλλίας· τὴν δ' ἐσθινὴν αἱ Ἄλπεις ἐκ μέρους,
 καὶ τὸ μετὰξὺ διάστημα τῶν Ἄλπεων, ἐπ' εὐθείας
 αὐταῖς ληφθέν, καὶ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Κεμμένου
 τῶν καθηκουσῶν ἐπὶ τὸν Ῥοδανόν, καὶ ποιουσῶν
 ὄρθην γωνίαν πρὸς τὴν λεχθεῖσαν ἀπὸ τῶν Ἄλπεων
 εὐθείαν. τῷ δὲ νοτίῳ πρόσκειται παρὰ τὸ λεχθέν
 σχῆμα ἡ ἐφεξῆς παραλία, ἣν ἔχουσιν οἱ τε Μασσα-
 λιῶται, καὶ οἱ Σάλυες μέχρι Λιγύων, ἐπὶ τὰ πρὸς

Ἰταλίαν μίση, καὶ τὸν Οὐάρον ποταμόν. Οὗτος δ' ἐστίν, ὡς εἶπον πρότερον, ὄριον τῆς Ναρβωνίτιδος· ὑπάρχει δὲ καὶ τῆς Ἰταλίας, θέρους μὲν μικρὸς, χειμῶνος δὲ μέγρι ἐπὶ σταδίων πλατυνόμενος. Ἐντεῦθεν μὲν οὖν ἡ παραλία παρατείνει μέχρι τοῦ ἱεροῦ τῆς Πυρηνάδας Ἀφροδίτης· καὶ τοῦτο δ' ἐστὶν ὄριον ταύτης τε τῆς ὑπαρχίας, καὶ τῆς Ἰβηρικῆς· ἔνιοι δὲ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐστὶ τὰ Πομπηίου τρόπαια, ὄριον Ἰβηρίας ἀποφαίνουσι καὶ τῆς Κελτικῆς. Ἔστι δ' ἔνθεν εἰς Νάρβωνα μίλια ξγ'· ἐκείθεν δὲ εἰς Νεμαύσον, ὀγδοήκοντα ὑκτώ· ἐκ Νεμαύσου δὲ διὰ Οὐγέρου καὶ Ταράσκωνος εἰς τὰ θερμὰ ὕδατα τὰ Σέξια καλούμενα, ἅπερ πλησίον Μασσαλίας ἐστὶ, γγ'· ἐντεῦθεν δὲ εἰς Ἀντίπολιν καὶ τὸν Οὐάρον ποταμόν ογ'· ὥστε τὰ σύμπαντα γίνεται μίλια διακόσια ἐβδόμηκοντα ἐπτά. Ἐνιοι δ' ἀπὸ τοῦ Ἀφροδισίου μέχρι τοῦ Οὐάρου σταδίους ἀνέγραψαν διαχιλίους ἐξικοσίους· οἱ δὲ καὶ διακοσίους προστιθέασιν· οὐ γὰρ ὁμολογεῖται περὶ τῶν διαστημάτων. Κατὰ δὲ τὴν ἐτέραν ὁδὸν τὴν διὰ Οὐοκοντίων καὶ τῆς Κοττίου· μέχρι μὲν Οὐγέρου, καὶ Ταράσκωνος κοινὴ ὁδὸς ἢ ἀπὸ Νεμαύσου· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς Οὐοκοντίων ὄρους, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναβάσεως τῶν Ἀλπεων διὰ Δρουεντίας καὶ Καβαλλίωνος μίλια ἐξηκοντα τρία· πάλιν δ' ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐτέρους ὄρους τῶν Οὐοκοντίων πρὸς τὴν Κοττίου μίλια ἑκατὸν ἑχὸς θέοντα, εἰς Ἐπιβρούδουρον κώμην· εἰτ' ἄλλοι τοσούτοι διὰ Βριγαντίου κώμης, ἐκ Σκυρρομάου, καὶ τῆς τῶν Ἀλπεων ὑπερθέσεως, ἐπὶ Ὠκεῖον

τὸ πέρας τῆς Κοττίου γῆς· καὶ ἡ ἀπὸ Σκιγγομάγον
δὲ ἤδη Ἰταλία λέγεται· ἔστι δὲ ἐνθένδε ἐπὶ Ὀμβλον,
μίλια κζ'.

Κτίσμα δ' ἐστὶ Φωκαίων ἡ Μασσαλία, κεῖται
δ' ἐπὶ χωρίου πετρώδους· ὑποπέπτωκε δ' αὐτῆς ὁ
λιμὴν θαυτροειδεῖ πέτρῃ, βλεπούσῃ πρὸς τὸν ῥέον.
Τετείχισται δὲ καλῶς καὶ αὐτὴ καὶ ἡ πόλις σύμπα-
σα, μίγεθος ἔχουσα ἀξιόλογον. Ἐν δὲ τῇ ἄκρῃ τὸ
Ἐφέσιον ἰδρύται, καὶ τὸ τοῦ Δελφινίου Ἀπόλλωνος
ιερόν· τοῦτο μὲν κοινὸν Ἰώνων πάντων· τὸ δὲ
Ἐφέσιον τῆς Ἀρτίμιδος ἐστὶ νεὸς τῆς Ἐφασίας.
Ἀπαίρουσι γὰρ τοῖς Φωκαεῦσιν ἐκ τῆς εἰκείας, λό-
γιον ἐκπαιεῖν φασιν, ἡγεμόνι χαρῆσασθαι ταῦ πλοῦ
παρὰ τῆς Ἐφασίας Ἀρτίμιδος λαβοῦσι· τοὺς μὲν δὲ
προσταχθέντας τῇ Ἐφέσῃ ζητεῖν ὅν τινα τρόπον ἐκ
τῆς θιού· πορεύσαιντο τὸ προσταχθέν. Ἀριστάρχῃ δὲ
τῶν ἐντίμων σφόδρα γυναικῶν παρασιτῆναι κατ' ὅ-
ναρ τὴν θιόν, καὶ κτελεῦσαι σαναπαίρειν τοῖς Φω-
καεῦσιν, ἀφίδρυμά τι τῶν ἱερῶν λαβοῦσῃ· γενα-
μένου δὲ τούτου, καὶ τῆς ἀποικίας λαβούσης τέλος,
τό, τι ἱερὸν ἰδρῦσασθαι, καὶ τὴν Ἀριστάρχῃν τι-
μῆσαι διαφιρόντως ἱερεῖαν ἀποδιέξαντας· ἔν τε ταῖς
ἀποίκιαις πόλεσι πανταχοῦ τιμῶν ἐν τοῖς πρώτοις
ταύτην τὴν θιόν, καὶ τοῦ ξοάνου τὴν διέθεσιν τὴν
αὐτὴν, καὶ τ' ἄλλα νόμιμα φυλάττειν τὰ αὐτὰ ἔπαρ
ἐν τῇ μετροπόλει ἐνεγόμεστο.

Διοικοῦνται δ' ἀριστοκρατικῶς οἱ Μασσαλιῶται
πάντων εὐνομώτατα· ἀνδρῶν γ' καταστήσαντες συν-
έδριον, διὰ βίου ταύτην ἐχόντων τὴν τιμὴν, οὓς

Τιμούχους καλοῦσι. πεντεκαίδεκα δ' εἰς τοῦ συν-
εδρίου προεσιτῶτες, τούτοις δὲ τὰ πρόχειρα διοικεῖν
δίδονται. πάλιν δὲ τῶν πεντεκαίδεκα προκάθηνται
τρεῖς οἱ πλεῖστον ἰσχύοντες· τούτων δὲ εἷς Τιμούχος
οὐ γίνεται μὴ τέκνα ἔχων, μηδὲ διὰ τριγωνίας ἐκ πο-
λιτῶν γεγονώς. Οἱ δὲ νόμοι Ἰωνικοὶ, πρόκεινται
δὲ δημοσίᾳ. Χώραν δ' ἔχουσιν ἐλαιόφυτον μὲν, καὶ
κατάμπελον· σίτω δὲ λυπροτέραν διὰ τὴν τραχύτη-
τα· ὥστε πεποιθότες τῇ θαλάττῃ μᾶλλον ἢ τῇ γῇ,
τὸ πρὸς ναυτιλίας εὐφυνὲς εἶλοντο μᾶλλον. Ὑστερον
μίντοι ταῖς ἀνδραγαθίαις ἴσχυσαν προσλαβεῖν τινὰ
τῶν πέριξ πεδίων, ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ἀφ' ἧς
καὶ τὰς πόλεις ἔκτισαν, ἐπιτειχίσματα τὰς μὲν κατὰ
τὴν Ἰβηρίαν τοῖς Ἰβηρσιν, οἷς καὶ τὰ ἱερὰ τῆς Ἐφε-
σίας Ἀρτέμιδος περὶδосαν τὰ πάτρια, ὥστε Ἑλλη-
νιστὶ θύειν· τὴν δὲ Ῥόην Ἀγαθὴν τοῖς περὶ τὸν
ποταμὸν οἰκοῦσι τὸν Ῥοδανὸν βαρβάρους· τὸ δὲ
Ταυρέντιον, καὶ τὴν Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ
Νίκαιαν, τῷ τῶν Σαλτύων ἔθνει καὶ τοῖς Αἰγυσι
τοῖς τὰς Ἀλπεὶς οἰκοῦσιν. Εἰς δὲ καὶ νεώσοικοι
παρ' αὐτοῖς, καὶ ὀπλοθήκη· πρῶτον δὲ, καὶ πλοί-
ων εὐπορία καὶ ὀπλων, καὶ ὀργάνων, τῶν τε πρὸς
τὰς ναυτιλίας χρησίμων, καὶ τῶν πρὸς πολιορκίας,
ἀφ' ὧν πρὸς τε τοὺς βαρβάρους ἀντέσχον, καὶ Ῥω-
μαίους ἐκτίσαντο φίλους, καὶ πολλὰ καὶ αὐτοὶ χρή-
σιμοι κατέστησαν ἐκείνοις, καὶ κείνοι προσελάβοντο
τῆς ἀυξήσεως αὐτῶν. Σίξτιος γοῦν ὁ καταλύσας
τοὺς Σάλλυας, οὐ πολὺ ἄπωθεν τῆς Μασσαλίας, κτί-
σας πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἰδιότων τῶν

θερμῶν, ὧν τινα μεταβιβληκέναι φασὶν εἰς ψυχρὰ,
 ἐνταῦθα τε φρουρὰν κατώκισε Ῥωμαίων, καὶ ἐκ τῆς
 παραλίας τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀγούσης ἀπὸ Μασσα-
 λίας, ἀνέστειλε τοὺς βαρβάρους, οὐ δυναμένων τῶν
 Μασσαλιωτῶν ἀνείργειν αὐτοὺς τελείως. οὐδ' αὐτὸς
 δὲ πλέον ἴσχυσεν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον, ὅσον κατὰ
 μὲν τὰ ἐνέλεμενα, ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀπέλθειν τοὺς
 βαρβάρους. ἐπὶ ιβ' σταδίου, κατὰ δὲ τοῦ τράχυνος
 ἐπὶ ἧ. τὴν δὲ λειφθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων, τοῖς Μασ-
 σαλιώταις παρέδωκεν. Ἀνάκειται δ' ἐν πόλει συχνὰ
 τῶν ἀρκοθινίων, ἃ ἔλαβον αἰεὶ καταναυμαχοῦντες
 τοὺς ἀμφισβητοῦντας τῆς θαλάττης ἀδίκως. Πρὸ-
 τερον μὲν οὖν εὐτύχουν διαφερόντως, περὶ τε τὰ
 ἄλλα, καὶ περὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν, ἧς πολ-
 λὰ ἄν τις λάβοι σημεῖα· καὶ δὴ καὶ τὸ ἔθαινον τῆς
 Ἀρτέμιδος τῆς ἐν τῷ Ἀβεντίῳ οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν αὐ-
 τὴν διάθεισιν ἔχοντες παρὰ τοῖς Μασσαλιώταις, ἀνέ-
 θεσαν. Κατὰ δὲ τὴν Πομπηίου πρὸς Καίσαρα στά-
 σιν, τῷ κρατηθέντι μέρει προθιέμενοι, τὴν πολλὴν
 τῆς εὐδαιμονίας ἀπέβαλον· ὅμως δ' οὖν ἔχνη λείπε-
 ται τοῦ παλαιοῦ ζήλου παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ
 μάλιστα περὶ τὰς ὀργανοποιίας, καὶ τὴν ναυτικὴν
 παρασκευὴν. ἑξημερουμένων δ' αἰεὶ τῶν ὑπερκειμέ-
 νων βαρβάρων, καὶ ἀντὶ τοῦ πολεμεῖν τετραμμένων
 ἥδη πρὸς πολιτείας καὶ γεωργίας, διὰ τὴν τῶν Ῥω-
 μαίων ἐπικράτειαν, οὐδ' αὐτοῖς ἔτι τούτοις συμ-
 βαίνοι ἄν περὶ τὰ λεχθέντα τοσαύτη σπουδῇ. Δη-
 λὸν δὲ τὰ καθεστηκότα νυνί. πάντες γάρ οἱ χαρίεν-
 τες πρὸς τὸ λέγειν τρίπονται καὶ φιλοσοφεῖν· ὥσθ'

ἡ πόλις μικρὰ μὲν πρότερον τοῖς βαρβάροις ἀνέιτο παιδευτήριον, καὶ φιλέλληνας κατεσκεύασε τοὺς Γαλάτας, ὥστε καὶ τὰ συμβόλαια Ἑλληνιστὶ γράφειν· ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ τοὺς γνωριμωτάτους Ῥωμαίων πέπεικεν, ἀντὶ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀποδημίας ἐκείσεφοιτᾶν φιλομαθεῖς ὄντας. δρῶντες δὲ τούτους οἱ Γαλάται, καὶ ἅμα εἰρήνην ἄγοντες, τὴν σχολὴν ἄσμενοι πρὸς τοὺς τοιοῦτους διατίθενται βίους, οὐ κατ' ἄνδρα μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ· σοφιστὰς γοῦν ὑποδέχονται τοὺς μὲν ἰδίᾳ, τοὺς δὲ αἱ πόλεις κοινῇ μισθοῦμεναι, καθάπερ καὶ ἱατρούς. Τῆς δὲ λιτότητος τῶν βίων καὶ τῆς σωφροσύνης τῶν Μασσαλιωτῶν, οὐκ ἐλάχιστον ἂν τις θεῖη τοῦτο τεκμήριον· ἡ γὰρ μέγιστη προῖξ αὐτοῖς ἐστὶν ἑκατὸν χρυσοῖ, καὶ εἰς ἰσθῆτα πέντε, καὶ πέντε εἰς χρυσοῦν κόσμος· πλέον δ' οὐκ ἔξεστι. Καὶ ὁ Καῖσαρ δέ, καὶ οἱ μετ' ἐκείνον ἡγεμόνες, πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ γενηθείσας ἁμαρτίας, ἐμετρίασαν, μεμνημένοι τῆς φιλίας, καὶ τὴν αὐτονομίαν ἐφύλαξαν, ἣν ἑξαρχῆς εἶχεν ἡ πόλις· ὥστε μὴ ὑπακούειν τῶν εἰς τὴν ὑπαρχίαν πεμπομένων στρατηγῶν, μήτε αὐτὴν, μήτε τοὺς ὑπηκόους. Περὶ μὲν Μασσαλίας ταῦτα.

Ἄμα δ' ἡ τε τῶν Σαλῶν ὄρεινὴ πρὸς ἄρκτον ἀπὸ τῆς Ἰσπερας κλίνει μᾶλλον, καὶ τῆς θαλάττης ἀφίσταται κατὰ μικρὸν, καὶ ἡ παραλία παρὰ τὴν Ἰσπεραν περινεύει. μικρὸν δ' ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Μασσαλιωτῶν προελθούσα ὅσον ἑκατὸν σταδίους ἐπὶ ἄκρην εὐμεγέθη πλησίον λατομῶν τιμῶν, ἐντεῦθεν ἄρχεται κολλεῖσθαι, καὶ ποιῶν τὸν Γαλατικὸν

κόλπον, πρὸς τὸ Ἀφροδισίον, τὸ τῆς Πυρήνης ἄκρον· καλοῦσι δ' αὐτὸ καὶ Μασσαλιωτικόν. Ἔστι δ' ὁ κόλπος διπλοῦς· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ περιγραφῇ, δύο κόλπους ἀφορίζον ἔκκεται τὸ Σίγιον ὄρος, προσλαβὼν καὶ τὴν Βλάσκωνα νῆσον πλησίον ἰδρυμένην· τῶν δὲ κόλπων ὁ μὲν μείζων ἰδίως πάλιν καλεῖται Γαλατικός, εἰς ὃν ἐξερεύγεται τὸ τοῦ Ῥοδανοῦ στόμα· ὁ δ' ἐλάττων ὁ κατὰ Νάρβωνα ἐστὶ μέχρι Πυρήνης. Ἡ μὲν οὖν Νάρβων ὑπέρκειται πῶν τοῦ Ἀτακος ἐκβολῶν καὶ τῆς λίμνης τῆς Ναρβωνίτιδος, μέγιστον ἐμπορεῖον τῶν ταύτη. Πρὸς δὲ τῷ Ῥοδανῷ πόλις ἐστὶ καὶ ἐμπορεῖον οὐ μικρόν, Ἀρελάται· ἴσον δὲ πῶς διέχει τὰ ἐμπόρια ταῦτα, ἀλλήλων τε καὶ τῶν εἰρημίων ἄκρων, ἡ μὲν Νάρβων τοῦ Ἀφροδισίου, τὸ δ' Ἀρελάται τῆς Μασσαλίας. Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς Ναρβωνος ἄλλοι ποταμοὶ ρέουσιν, οἱ μὲν ἐκ τῶν Κεμμένων ὀρέων, οἱ δ' ἐκ τῆς Πυρήνης, πόλεις ἔχοντες εἰς αἷς ἀνάπλους οὐ πολὺς ἐστὶ μικροῦς πλοίοις. Ἐκ μὲν τῆς Πυρήνης δ', ἐκ τῶν Ρουσκίων καὶ ὁ Πλυβίρρις, πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἑκάτερος αὐτῶν· τοῦ δὲ Ρουσκίωνος καὶ λίμνη πλησίον ἐστὶ, καὶ χωρίον ὑψυδρον, μικρόν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀλυκίδων μεστόν, τὸ τοὺς ὀρυκτοὺς κειστρεῖς ἔχον· δύο γὰρ ἢ τρεῖς ὀρύξαντι πόδας, καὶ καθέντι τριόδοντα εἰς ὕδωρ ἰλυῶδες, ἔστι περιπεῖραι τὸν ἰχθὺν ἀξιόλογον τὸ μέγεθος. τρέφεται δὲ ὑπὸ τῆς ἰλῦρος καθάπερ οἱ ἐγγέλυες· οὗτοι μὲν ἐκ τῆς Πυρήνης ρέουσιν οἱ ποταμοί, μεταξὺ Ναρβῶνος καὶ τοῦ Ἀφροδισίου. Ἐπὶ θάτερα μέρη τῆς Ναρβωνος, ἐκ τοῦ Κεμμένου

φέρονται πρὸς τὴν θάλατταν; ἐξ οὗπερ καὶ ὁ Ἀταξ
 ὁ, τε Ὀβρις, καὶ ὁ Ραύραρις· τούτων ἐφ' οὗ μὲν
 Βαιτέρα πόλις ἀσφαλὴς ἵδρυνται, πλησίον τῆς Ναρ-
 βῶνος· ἐφ' οὗ δὲ Ἀγάθη, πτίσμα Μασσαλιωτῶν.

Ἐν μὲν οὖν ἔχει παράδοξον ἡ προειρημένη πα-
 ραλία, τὸ περὶ τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθῦς, ἕτερον δὲ μετ-
 ζον τοῦτου σχεδόν τι, τὸ λεχθισόμενον. Μεταξὺ
 γὰρ τῆς Μασσαλίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανού,
 πεδίον ἐστὶ, τῆς θαλάττης διέχον εἰς ἑκατὸν στα-
 δίους, τοσοῦτον δὲ τὴν διάμετρον, κυκλοτερές τὸ
 σχῆμα· καλεῖται δὲ λιθῶδες ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος
 μεστόν γάρ ἐστι λίθων χειροπληθῶν, ὑποπεφυκυῖαν
 ἐχόντων αὐτοῖς ἀγρωστίν· ἀφ' ἧς ἀφθάνοι νομαὶ
 βουκήμασιν εἰσὶν· ἐν μέσῳ δ' ὕδατα, καὶ ἄλκυιδες
 ἐνίστανται, καὶ ἄλλες. Ἀπασα μὲν οὖν καὶ ὑπερκει-
 μένη χώρα, πρὸς ἡμέραν ἐστὶ· διαφερόντως δ' εἰς
 τὸ πεδίον τοῦτο, μελαμβόριον καταιγίζει πνεῦμα
 θίαιον καὶ φρικῶδες· φασὶ γοῦν σύρεσθαι καὶ κυ-
 λινδεῖσθαι τῶν λίθων ἐνίους· κατακλᾶσθαι δὲ τοὺς
 ἰνδρώπους ἀπὸ τῶν ὀχημάτων, καὶ γυμνοῦσθαι,
 αἱ ὄπλων, καὶ ἐσθῆτος ἀπὸ τῆς ἐμπνοῆς. Ἀριστο-
 τῆς μὲν οὖν φησιν, ὑπὸ σεισμοῦ τῶν καλουμένων
 ιαστῶν, ἐκπεσόντας τοὺς λίθους εἰς τὴν ἐπιφά-
 αν, συνολισθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν χωρίων. Πο-
 δώνιος δὲ λίμνην οὕσαν, παγῆναι μετὰ κλυδα-
 ῖ· καὶ διὰ τοῦτο εἰς πλείονας μερισθῆναι λίθους,
 ὥστε τοὺς ποταμούς καὶ χληκας, καὶ τὰς ψήφους
 αἰγιαλίτιδας· ὁμοίως δὲ καὶ λείρους, καὶ ἰσομα-
 ρας τῇ ὁμοιότητι· καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδεδεικναι.

ἀμφοτέροι. Πιθανὸς μὲν οὖν ὁ παρ' ἀμφοῖν λόγος· ἀνάγκη γάρ τοὺς οὕτω συνεστῶτας λίθους, οὗ καθ' ἑαυτοὺς ἢ ἐξ ὕγρου παγέντας μεταβάλλειν, ἀλλ' ἐκ πετρῶν μεγάλων, ῥήγματα συνεχῇ λαβουσῶν ἀποκριθῆναι. Τὸ μέντοι δυσασπολόγητον Αἰσχύλος καταμαθὼν, ἢ παρ' ἄλλου παραλαβὼν, εἰς μῦθον ἐξετόπισε. Φησὶ γοῦν Προμηθεὺς παρ' αὐτῷ καθευγούμενος Ἡρακλεῖ τῶν δδῶν τῶν ἀπὸ Κανκιάσον πρὸς τὰς Ἑσπερίδας·

Ἦξεῖς δὲ Αἰγύων εἰς ἀτάρβητον στρατόν·

Ἐνθ' οὐ μάχης, σάφ' οἶδα, καὶ θοῦρός περ ὦν

Μέμψη· πίπρωται γάρ σε καὶ βέλη λιπῖν

Ἐνταῦθ'· ἐλίσσθαι θ' οὐ τιν' ἐκ γαίας λίθου

Ἐξεῖς, ἐπεὶ πῶς χῶρός ἐστι μαλθακός.

Ἰδὼν δ' ἀμμηχανοῦντά σ' ὁ Ζεὺς, οἰκτερεῖ,

Νεφίλην δ' ὑποσχὼν νιφάδι στρογγύλων πέτρων

Ἐπόσκιον θήσει χθόνα, οἷς ἔπειτα συμ-

Βαλὼν δηώσεις ῥαδίως Αἰγὺν στρατόν.

Ὡςπερ οὐ κρεῖττον ὄν, φησὶν ὁ Ποσειδώνιος, εἰς αὐτοὺς τοὺς Αἰγύας ἐμβάλλειν τοὺς λίθους, καὶ καταχῶσαι πάντας, ἢ τοσοῦτων δεόμενον ποιῆσαι λίθων τὸν Ἡρακλεῖα. τὸ μὲν οὖν τοσοῦτων, ἀναγκαῖον ἦν, εἴπερ καὶ πρὸς ὄχλον παμπληθῆ· ὥστε ταύτη γε πιθανώτερος ὁ μυθογράφος τοῦ ἀνασκευάζοντος τὸν μῦθον. Ἀλλὰ καὶ ἑτέρα, πεπεῶσθαι φήσας ὁ ποιητής, οὐκ ἐὰ μέμφεσθαι φιλαίτιως. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς προνοίας καὶ τῆς εἰμαρμένης λόγοις, εὖροις ἂν πολλὰ τοιαῦτα τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν φύσεως γεγονόνων, ὥστ' ἐπ' αὐτῶν φάναι, πολλὰ κρεῖττον

εἶναι, τότε ἢ τότε γενέσθαι, οἷον εὖομβρον εἶναι τὴν Αἴγυπτον· ἀλλὰ μὴ τὴν Αἰθιοπίαν ποτίζειν τὴν γῆν· καὶ, τὸν Πάριν εἰς τὴν Σπάρτην πλείοντα, ναυαγίᾳ περιπείσειν· ἀλλὰ μὴ τὴν Ἑλένην ἀρπάσαντα, δίκας τίσαι τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὕστερον, ἥνικα τοσοῦτον ἀπειργάσατο φθόρον Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων· ὅπερ Εὐριπίδης ἀνήνεγκεν εἰς τὴν Αἶα·

Ζεὺς γὰρ κακὸν μὲν Τρωσὶ πῆμα δ' Ἑλλάδι

Θείων γενέσθαι, τὰ δ' ἐβούλευσεν πατήρ.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ Ῥοδανοῦ στομάτων, Πολύβιος μὲν ἐπιτιμᾷ Τιμαίῳ, φήσας εἶναι μὴ πεντάστομον, ἀλλὰ διὰστομον. Ἀρτεμίδωρος δὲ τρίστομον λέγει. Μάριος δὲ ὕστερον ὁρῶν τυφλόστομον γινόμενον ἐκ τῆς προσχώσεως, καὶ δυσείσβολον, κρινὴν ἔτιμα διώρυχα, καὶ ταύτῃ διεξάμενος τὸ πλεόν τοῦ ποταμοῦ, Μασσαλιώταις ἔδωκεν ἀριστεῖον κατὰ τὸν πρός Ἀμβρακίαν, καὶ Τωϋγενοὺς πόλεμον· ἐξ οὗ πλοῦτον ἠνέγκαντο πολυτελῇ, πρᾶττόμενοι τοὺς ἀναπλέοντας, καὶ τοὺς καταγομένους· ὅμως οὖν ἔτι μένει δυσείσπλοα, διὰ τε τὴν λαβρότητα, καὶ τὴν πρόσχωσιν καὶ τὴν ταπεινότητα τῆς χώρας, ὥστε μὴ καθαρᾷσθαι μῆδ' ἑγγὺς ἐν ταῖς δυσαιερίαις. Διόπερ οἱ Μασσαλιῶται πύργους ἀνίστησαν σημεῖα, ἐξοικειούμενοι πάντα τρόπον τὴν χώραν· καὶ δὴ καὶ τῆς Ἐφεσσίας Ἀρτέμιδος κἀνταῦθα ἰδρύναντο ἱερὸν, χωρὶς ἀπολαβόντες, ὃ ποιεῖ νῆσον τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ. Ὑπερκεῖται δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ, λιμνοθάλαττα· καλοῦσι δὲ στομαλίμνην· ὁστρᾶκια δ' ἔχει πᾶμπολλα, καὶ ἄλλως εὐοψεῖ. ταύτην δ' ἔνιοι

συγκατηρίθμησαν τοῖς στόμασι τοῦ Ῥοδανοῦ, καὶ μάλιστα οἱ φήσαντες ἐπτάτομον αὐτόν· οὔτε τοῦτ' εὖ λέγοντες οὔτ' ἐκείνο· ὅρος γάρ ἐστι μεταξὺ, τὸ δι-
αίρων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν λίμνην. Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ
τῆς Πυρήνης ἐπὶ Μασσαλίαν παραλίαν τοιαύτη καὶ
τοσαύτη τίς.

Ἡ δ' ἐπὶ τὸν Οὐάρον ποταμόν, καὶ τοὺς ταύτη
Αἰγυας, τὰς τε τῶν Μασσαλιωτῶν ἔχει πόλεις, Ταυ-
ροέντιον, καὶ Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ Νίκαιαν,
καὶ τὸ ναῦσταθμον τὸ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, ὃ
καλοῦσι Φόρον Ἰούλιον. Ἰδρύται δὲ τοῦτο μεταξὺ
τῆς Ὀλβίας καὶ τῆς Ἀντιπόλεως, διέχον Μασσαλίας
εἰς ἑξακοσίους σταδίους. Ὁ δὲ Οὐάρος μέσος ἐστὶ
τῆς Ἀντιπόλεως καὶ Νικαίας, τῆς μὲν ὅσον εἴκοσι,
τῆς δὲ ὅσον ἑξήκοντα σταδίους διέχων· ὥστ' ἡ Νί-
καια τῆς Ἰταλίας γίνεται κατὰ τὸν νῦν ἀποδεδειγμέ-
νον ὄρον, καὶ περ οὔσα Μασσαλιωτῶν· ἐτείχισαν
γάρ τὰ κτίσματα ταῦτα τοῖς ὑπερκειμένοις βαρβά-
ροις οἱ Μασσαλιῶται, τὴν τε θάλατταν ἔχειν ἐλευ-
θέραν βουλόμενοι, τῆς χώρας ὑπ' ἐκείνων κρατου-
μένης· ὄρεω γάρ ἐστι καὶ ἐρυμνὴ, πρὸς μὲν τῇ
Μασσαλίᾳ πλάτος τι μέτριον καταλιποῦσα τῶν χω-
ρίων τῶν ἐπιπέδων· προϊόντι δὲ ἐπὶ τὴν ἕω παντά-
πασιν ἀποθλίβουσα πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ μόλις
ἔωσα πορεύσιμον αὐτὴν τὴν ὁδόν. Κατέχουσι δὲ τὰ
μὲν πρῶτα Σάλλες· τὰ δὲ τελευταῖα πρὸς τὴν Ἰτα-
λίαν συνάπτοντες Αἰγυες· περὶ ὧν λεχθήσεται μετὰ
ταῦτα. Νυνὶ δὲ τοσοῦτον προσθετέον, ὅτι τῆς μὲν
Ἀντιπόλεως ἐν τοῖς τῆς Ναρβωνίτιδος μέγασι κειμένης

τῆς δὲ Νίκαιας ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας, ἡ μὲν Νίκαια ὑπὸ τοῖς Μασσαλιώταις μένει, καὶ τῆς ὑπαρχίας ἐστίν· ἡ δ' Ἀντίπολις τῶν Ἰταλιωτίδων ἐξετάζεται, κριθεῖσα πρὸς τοὺς Μασσαλιώτας, καὶ ἐλευθερωθεῖσα τῶν παρ' ἐκείνων προσταγμάτων.

Ἰσχύεινται δὲ τῶν στενῶν τούτων ἀπὸ Μασσαλίας ἀρξαμένοις, αἱ Στοιχάδες νῆσοι, τρεῖς μὲν ἀξιόλογοι, δύο δὲ μικραί· γεωργοῦσι δ' αὐτὰς Μασσαλιῶται. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ φρουρὰν εἶχον, ἰδρυμένην αὐτόθι πρὸς τὰς τῶν λησθηρίων ἐφόδους, εὐποροῦντες καὶ λιμένων. Μετὰ δὲ τὰς Στοιχάδας ἡ Πλανασία καὶ Ἀήρων, ἔχουσαι κατοικίας. ἐν δὲ τῇ Ἀήρωνι καὶ ἡρώδην ἐστὶ τὸ τοῦ Ἀήρωνος· κεῖται δ' αὕτη πρὸ τῆς Ἀντιπόλεως. Ἄλλα δ' ἐστὶν νησίδια οὐκ ἄξια μνήμης, τὰ μὲν πρὸ τῆς Μασσαλίας αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸ τῆς ἄλλης τῆς λεχθείσης ἡϊόνος. Τῶν δὲ λιμένων, ὁ μὲν κατὰ τὸν ναύσταθμον ἀξιόλογος, καὶ ὁ τῶν Μασσαλιωτῶν, οἱ δ' ἄλλοι μέτριοι· τούτων δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ὀξύβιος καλούμενος λιμὴν, ἐπώνυμος τῶν Ὀξυβίων Αἰγύων. Περὶ μὲν τῆς παραλίας ταῦτα λέγομεν.

Τὴν δ' ὑπερκείμενην αὐτῆς χώραν, μάλιστα γεωγραφεῖ, τὰ τε ὄρη τὰ περικείμενα, καὶ οἱ ποταμοί· διαφερόντως δὲ ὁ Ῥοδανός, μείγιστός τε ὢν καὶ πλείστον ἀνάπλουον ἔχων, ἐκ πολλῶν πληρούμενος ὀρυμμάτων· λεκτέον οὖν ἐφεξῆς περὶ τούτων. Ἀπὸ Μασσαλίας τοίνυν ἀρξαμένοις, καὶ προϊούσιν ἐπὶ τὴν μεταξὺ χώραν τῶν τε Ἀλπεων καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, μέγρι μὲν τοῦ Δρουεντία ποταμοῦ, Σάλυες οὐκ οὐ-

αιν ἐπὶ πεντακροσίοις σταδίοις· πορθμείῳ δὲ δ
 βῶσιν εἰς Καβαλιῶνα πόλιν, ἣ ἐφέξῃς πῦσα καὶ
 Κισουάρων ἐστὶ, μέχρι τῶν τοῦ Ἰσαρος συμβοί
 αρος τὸν Ῥοδανόν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Κεμμένον
 συνάπτει πρὸς τῷ Ῥοδανῷ· μήκος τὸ μέχρι Δελ
 φῶ τοῦ Ἀρουντία, σταδίων ἐστὶν ψ'. Οἱ μὲν
 Σάλυνες, ἐν αὐτοῖς τὰ τε πεδία καὶ τὰ ὑπερκαίμ
 ῃ κατοικοῦσι· τῶν τε Κισουάρων ὑπάρκειν
 Ουοκόντιοί τε, καὶ Τρικόριοι, καὶ Ἰκόνιοι, καὶ Λ
 δουλοὶ. Μεταξὺ δὲ τοῦ Ἀρουντία καὶ τοῦ Ἰσα
 ρος καὶ ἄλλοι ποταμοὶ φέουσιν ἀπὸ Ἀλπεων, ἐπὶ
 Ῥοδανόν, δύο μὲν οἱ περιφύγοντες πόλιν Κισουά
 ρων καὶ Ουάρων, κοινῷ φείθῳ συμβάλλοντες εἰς
 Ῥοδανόν· τρίτος δὲ Σούλγας, ὃ κατὰ Ουίνδα
 πόλιν μισγόμενος τῷ Ῥοδανῷ, ὅπου Γναῖος Αἰ
 βαρβος μεγάλῃ μάχῃ πολλὰς ἐτρέψατο Κελτῶν
 μυριάδας. Εἰσὶ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ πόλεις Αὐενίων,
 Ἀρυσίων, καὶ Ἀερία· τῇ ὄντι φησὶν Ἀρτεμίδα
 Ἀερία, διὰ τὸ ἐφ' ὕψους ἰδρῦσθαι μέγαλον. Ἡ
 αὖν ἄλλη πᾶσα, ἐστὶ πεδία καὶ εὐβοτος· ἡ δ'
 τῆς Ἀερίας εἰς τὴν Δουρίωνα, ὑπερθέσεις ἔχει στε
 ραὶ ὑλώδεις. Καθ' ὃ δὲ συμπέπτουσιν ὁ Ἰσαρ
 ρος καὶ ὁ Ῥοδανός, καὶ τὸ Κεμμένον ἄρος, Κό
 ρος Φάβιος Μάξιμος Αἰμιλιανός, οὐχ ὅλαις τῇ
 μυριάσιν, εἴκοσι μυριάδας Κελτῶν κατέκοψεν.
 ἔστησε τρόπαιον αὐτόθι λευκοῦ λίθου, καὶ ν
 δύο, τὸν μὲν Ἀρεως, τὸν δ' Ἡρακλέους. Ἀπὸ
 τοῦ Ἰσαρος εἰς τὴν Ουϊένναν τὴν τῶν Ἀλλοβρόγ
 αητράπολιν κεμένην ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ, σταδίοις

κτ'. πλησίον δ' ὑπάρκειται τῆς Οὐϊέννης τὸ Λού-
 γδουνον, ἀφ' οὗ συμμίσγουσιν ἄλληλοις, ὃ, τε Ἄραρ,
 καὶ ὁ Ῥοδανός· στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπ' αὐτὸ, περὶ μὲν
 περὶ σ' διὰ τῆς Ἀλλοβρόγων· ἀνάγω δὲ μικρῶ πλεί-
 ους. Ἀλλόβρογες δὲ μυριάσι πολλαῖς πρότερον μὲν
 ἐστράτευον, νῦν δὲ γεωργοῦσι τὰ πεδία καὶ τοὺς
 ἀνέλωνας τοὺς ἐν ταῖς Ἀλπεσι· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κω-
 μηθὲν ζῶσιν, οἱ δ' ἐπιφανίστατοι τὴν Οὐϊένναν
 ἔχοντες, κώμην πρότερον οὖσαν, μητροπόλιν δ' ὅμως
 τοῦ ἔθνους λεγομένην κατεσκευάκασι πόλιν. ἰδρυ-
 ται δ' ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ. Φέρεται δ' ἀπὸ τῶν Ἀλπειν
 οὗτος πολὺς καὶ σφοδρός· ὅς γε καὶ διὰ λίμνης
 ἐξῶν τῆς Λεμάνης, φανερόν δεικνυσὶ τὸ φεῖθρον
 ἐπὶ πολλοὺς σταδίους. κατελθὼν δὲ εἰς τὰ πεδία
 τῆς χώρας τῆς Ἀλλοβρόγων καὶ Σεγοσιάνων, συμ-
 μάλλει τῷ Ἄραρι κατὰ Λούγδουνον πύλιν τῶν Σεγο-
 σιάνων. Ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Ἄραρ ἐκ τῶν Ἀλπειν, ὀρέζων
 ἡχοανούς τε καὶ Αἰδουίους, καὶ Λιγκασίους· παρ-
 αβὼν δ' ὕστερον τὸν Λοῦβιν ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρῶν
 ῥόμενον πλωτόν, ἐπικρατήσας τῷ ὀνόματι, καὶ
 ὀόμενος ἐξ ἀμφοῖν Ἄραρ, συμμίσγει τῷ Ῥοδανῷ.
 ἴεν δ' ἐπικρατήσας ὁ Ῥοδανός, εἰς τὴν Οὐϊένναν
 εἶται. Συμβαίνει δὲ καταρχὰς μὲν τοὺς τρεῖς πο-
 τοὺς φέρεσθαι πρὸς ἄρκτον, εἶτα πρὸς δόξιν· εἰς τὴν
 δὲ συμπεσόντες φεῖθρον, πάλιν ἄλλην καμπὴν λα-
 ότιον φέρεται τὸ φεῦμα μέχρι τῶν ἐκβολῶν, δεξιὰ
 καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς· καὶ κεῖθεν ἤδη τὴν
 ν ποιῆται, μέχρι τῆς θαλάττης ῥύσιν. Ἡ μὲν
 αὖ τῶν Ἀλπειν καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, τοιαύτη τις

Τὴν δ' ἐπὶ θάτερα μέρη τοῦ ποταμοῦ, Οὐωλκαὶ νέμονται τὴν πλείστην, οὓς Ἀρικομισκοὺς προσαγορεύουσι. τούτων δ' ἐπίνειον ἡ Ναρβῶν λέγεται· δικαιότερον δ' καὶ τῆς ἄλλης Κελτικῆς λέγοιτο· τοσοῦτον ὑπερβέβληται τῷ πλήθει τῶν χροῶν τῷ ἐμπορεῖῳ. Οἱ μὲν οὖν Οὐωλκαὶ γειτονεύουσι τῷ ποταμῷ τῷ Ῥοδανῷ, τοὺς Σάλυας ἔχοντες ἀντιπαρήκοντας αὐτοῖς ἐν τῇ περαιᾷ, καὶ τοὺς Καουάρους. Ἐπικρατεῖ δὲ τὸ τῶν Καουάρων ὄνομα, καὶ πάντας οὕτως ἤδη προσαγορεύουσι τοὺς ταύτῃ βαρβάρους, οὐδὲ βαρβάρους ἔτι ὄντας, ἀλλὰ μετακειμένους τὸ πλέον εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων τύπον, καὶ τῇ γλώττῃ καὶ τοῖς βίαις, τινὰς δὲ καὶ τῇ πολιτείᾳ. Ἄλλα δέ ἐστιν ἄδοξα ἔθνη καὶ μικρὰ, παρακείμενα τοῖς Ἀρικομισκοῖς μέχρι Ήυρήνης. Μητρόπολις δὲ τῶν Ἀρικομισκῶν ἐστὶ Νέμανσος, κατὰ μὲν τὸν ἑλλότριον ὄχλον καὶ τὸν ἐμπορικόν, πολὺ Ναρβῶνος λειπομένη, κατὰ δὲ τὸν πολιτικόν ὑπερβάλλουσα· ὑπηκόους γὰρ ἔχει κάμας τέταρτας καὶ εἴκοσι τῶν ὁμοεθνῶν, εὐανδρεῖα διάφερούσας, συντελούσας εἰς αὐτήν, ἔχουσιν καὶ τὸ καλούμενον Λατεῖον· ὥστε τοὺς ἀξιωθέντας ἀγορανομίας καὶ ταμείας ἐν Νεμαύσῳ Ῥωμαίους ὑπάρχειν· διὰ δὲ τοῦτο οὐδ' ὑπὸ τοῖς προσταγμασιν τῶν ἐκ τῆς Ῥώμης στρατηγῶν ἐστὶ τὸ ἔθνος τοῦτο. Ἰδρυταὶ δ' ἡ πόλις κατὰ τὴν ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἰταλίαν, Θέρους μὲν εὐβάτον οὖσαν, χειμῶνος δὲ καὶ ἕαρος, πηλώδη καὶ ποταμόκλυστον. τινὰ μὲν οὖν τῶν ρευμάτων, πορθμείοις περᾶται, τι δὲ γέφυραις, ταῖς μὲν ξύλων πεπονημέναις, ταῖς δὲ λίθιναις.

Ποιοῦσι δὲ τὰς ἐκ τῶν ὑδάτων δυσκολίας οἱ χεῖ-
μαρῆροι, καὶ μέχρι τοῦ Θέρους ἔσθ' ὅτε ἐκ τῶν Ἀλ-
πειῶν καταφερόμενοι, μετὰ τὴν ἀπότηξιν τῶν χιό-
νων. Τῆς δ' ὁδοῦ τῆς λεχθείσης, ἡ μὲν εὐθὺς ἐπὶ
τὰς Ἀλπεῖς ἐστὶ, καθάπερ εἶπομεν, ἡ σύντομος διὰ
Οὐκοκνίων· ἡ δὲ διὰ τῆς παραλίας τῆς Μασσαλιω-
τικῆς καὶ τῆς Αἰγυστικῆς, μακροτέρα μὲν, τὰς δ'
ὑπερθέσεις τὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν, εὐμαρესτέρας ἔχει,
ταπεινουμένων ἐνταῦθα ἡδὴ τῶν ὁρῶν. Διέχει δ' ἡ
Νέμαυσος τοῦ μὲν Ῥοδανοῦ περὶ ἑκατὸν σταδίους,
καθὸ ἐν τῇ περαιᾷ πολίχνιον ἐστὶ Ταράσκων· τῆς
δὲ Ναρθῶνος ψ' καὶ εἴκοσι. Πρὸς δὲ τὸ Κεμμένον
ὄρος συνάπτοντες, ἐπιλαμβάνοντες δὲ καὶ τὸ νότιον
πλευρὸν αὐτοῦ, μέχρι τῶν ἀκρωτηρίων οἰκοῦσι, τῶν
τε Οὐολκῶν οἱ Τεκτοσάγες καλούμενοι, καὶ ἄλλοι
τινές. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὕστερον.

Οἱ δὲ Τεκτοσάγες καλούμενοι τῇ Πυρήνῃ πλη-
σιάζουσιν. ἐφάπτονται δὲ μικρὰ καὶ τοῦ προσαρκτίου
πλευροῦ τῶν Κεμμένων, πολὺ χρυσὸν τε νέμονται
γῆν. Ἐοίκασι δὲ καὶ δυναστεῦσαι ποτε, καὶ εὐαν-
δρῆσαι τοσοῦτον, ὥστε στάσεως ἐμπεσοῦσης, ἐξελά-
σαι πολὺ πλῆθος ἐξ ἑαυτῶν ἐκ τῆς οἰκείας· κοινο-
νῆσαι δὲ τούτοις καὶ ἄλλους ἐξ ἄλλων ἐθνῶν. τούτων
δ' εἶναι καὶ τοὺς κατασχόντας τὴν Φρυγίαν, τὴν
Ὀμορον τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ τοῖς Παφλαγόσι· τού-
του μὲν οὖν ἔχομεν τεκμήριον, τοὺς ἔτι καὶ νῦν λε-
γόμενους Τεκτοσάγας. Τριῶν γάρ ὄντων ἐθνῶν,
ἐν ἐξ αὐτῶν τὸ περὶ Ἀγκυραν πόλιν Τεκτοσάγων λε-
γεται· τὰ δὲ λοιπὰ δύο ἐστὶ Τροκμοὶ καὶ Τολισταῖ.

βύγιοι· τούτους δ' ὅτι μὲν ἐκ τῆς Κελτικῆς ἀπα-
 κίσθησαν, μηνύει τό, τε πρὸς τοὺς Τεκτοσάγας σύμ-
 φυλον. Ἐξ ὧν δὲ χωρίων ὠρμήθησαν, οὐκ ἔχομεν
 φράζειν· οὐ γὰρ παρειλήφαμεν οἰκοῦντάς τινας
 συνὶ Τροχμοὺς ἢ Τολιστοβογίους ἐκτὸς τῶν Ἀλπεων,
 οὗτ' ἐν αὐταῖς, οὗτ' ἐντὸς· εἰκὸς δ' ἐκλελοιπέναι
 διὰ τὰς ἀθρόας ἀπαναστάσεις, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλ-
 λων συμβαίνει πλειόνων. Ἐπεὶ καὶ τὸν ἄλλον Βρέν-
 νον τὸν ἐπελθόντα ἐπὶ Δελφούς, Πραϋσὸν τινὲς
 φασιν. ἀλλ' οὐδὲ τοὺς Πραϋσοὺς ἔχομεν εἰπεῖν, ὅπου
 γῆς ὤκησαν πρότερον. καὶ τοὺς Τεκτοσάγας δέ φασι
 μετασχεῖν τῆς ἐπὶ Δελφούς στρατείας, καὶ τοὺς τε
 Θησαυροὺς τοὺς εὐρεθέντας παρ' αὐτοῖς, ὑπὸ Και-
 πίωνος τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ῥωμαίων ἐν πόλει Το-
 λώσῃ, τῶν ἐκείθεν χρημάτων μέρος εἶναι φασι·
 προσθεῖναι δὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐκ τῶν ἰδίων
 οἴκων ἀνιεροῦντας καὶ ἐξίλασκομένους τὸν θεόν·
 προσαψάμενον δ' αὐτῶν τὸν Καίπωνα, διὰ τοῦτο
 ἐν δυστυχήμασι καταστρέψαι τὸν βίον, ὥς ἱερόσυλον
 ἐκβληθέντα ὑπὸ τῆς πατρίδος· διαδύχους δ' ἀπο-
 λιπόντα παῖδας, ἃς συνέβη καταπορνευθεῖσας, ὥς
 εἶρηκε Τιμαγένης, αἰσχρῶς ἀπολέσθαι. Πιθάνω-
 τερος δ' ἐστὶν ὁ Ποσειδωνίου λόγος. τὰ μὲν γὰρ
 εὐρεθέντα ἐν τῇ Τολώσῃ χρήματα, μυρίων πού
 καὶ πεντακισχιλίων ταλάντων γενέσθαι φησί· τὰ
 μὲν ἐν σηκοῖς ἀποκείμενα, τὰ δ' ἐν λίμναις ἱεραῖς,
 οὐδεμίαν κατασκευὴν ἔχοντα, ἀλλ' ἄργῶν χρυσῶν
 καὶ ἄργυρον. τό δ' ἐν Δελφοῖς ἱερὸν κατ' ἐκείνους
 ἥδη τοὺς χρόνους ὑπάρχει κενόν, τῶν ταυρῶν τε

ἡμέρον ὑπὸ τῶν Φωκέων κατὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον
 ἰὲ καὶ τι ἐλείφθη, διανείμασθαι πολλοὺς· οὐδὲ
 ᾗηται δὲ αὐτοὺς εἰκὸς εἰς τὴν οἰκίαν, ἀθλίως
 κλιῖξαντας μετὰ τὴν ἐκ Δελφῶν ἀποχώρησιν, καὶ
 θασθέντας ἄλλους ἐπ' ἄλλα μέρη κατὰ διχουσα-
 ν. Ἀλλ' ὥσπερ ἐκείνός τε εἴρηκε καὶ ἄλλοι πλεί-
 ον, ἡ χώρα πολὺ χρυσος οὔσα, καὶ δεισιδαιμόνων
 ἰσρώπων, καὶ οὐ πολυτελῶν τοῖς βίοις πολλαχοῦ
 Κελτικῆς ἔυχε θησαυρούς· μάλιστα δ' αὐτοῖς
 ἰμναίει τὴν ἀσυλίαν παρεῖχον, εἰς αἷς καθίσταν ἀρ-
 ρον, ἥ καὶ χρυσοῦ βάρη. Οἱ γοῦν Ῥωμαῖοι κρα-
 αντες τῶν τόπων, ἀπέδοντο τὰς λίμνας δημο-
 ν, καὶ τῶν ὠνησαμένων πολλοὶ μύλους εὔρον σφυ-
 ατοὺς ἀργυροῦς. Ἐν δὲ τῇ Τολῳσση καὶ τὸ ἱε-
 ϒν ἅγιον, τιμώμενον σφόδρα ὑπὸ τῶν περιό-
 ν, καὶ τὰ χρήματα ἐπλεόνασε διὰ τοῦτο, πολ-
 ᾶνατιθέντων, καὶ μηδεὶνός προσάπτεισθαι θαφ-
 ντος.

Ἰδρυται δ' ἡ Τολῳσσα κατὰ τὸ στενώτατον τοῦ
 μοῦ, τοῦ διεύργοντος ἀπὸ τῆς κατὰ Ναρβῶνα
 ᾶτις τὸν ὠκεανόν, ὃν φησι Ποσειδώνιος, ἐλάτ-
 των τρισχίλιων σταδίων. Ἄξιον δ' ἀντὶ πάντων
 ημῆνασθαι πάλιν ὅπερ εἵπομεν πρότερον τὴν
 λογίαν τῆς χώρας, πρὸς τε τοὺς ποταμοὺς καὶ τὴν
 ατταν, τὴν τ' ἐκτὸς ὁμοίως, καὶ τῆς ἐντὸς· εὐ-
 γὰρ ἂν τις ἐπιστήσας, οὐκ ἐλάχιστον μέρος τοῦθ'
 ἴρχον, τῆς τῶν τόπων ἀρετῆς. λέγω δὲ τὸ τὰς
 ἱας ἐπιπλέεσθαι τὰς τοῦ βίου μετὰ ῥηστώνης
 σι πρὸς ᾶπαντας, καὶ τὰς ἐπιφελίους ἀνῆσθαι

κοινάς· μάλιστα δὲ νῦν ἤνικα ἄγοντες σχολὴν ἀπὸ τῶν ὀπλῶν ἐργάζονται τὴν χώραν ἐπιμελῶς, καὶ τοὺς βίους κατασκευάζονται πολιτικούς· ὥστε ἐπὶ τῶν τοιούτων κἄν τὸ τῆς προνοίας ἔργον ἐπιμαρτυρεῖται· σθαί τις ἂν δόξειεν, οὐχ ὅπως ἔτυχεν, ἀλλ' ὥς ἂν μετὰ λογισμοῦ τινος διακειμένων τῶν τόπων. Ὁ μὲν γὰρ Ῥοδανὸς πολὺν τε ἔχει τὸν ἀνάπλουον, καὶ μεγάλους φορτίους, καὶ ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς χώρας, διὰ τὸ τοὺς ἐμπέπτοντας εἰς αὐτὸν ποταμοὺς ὑπάρχειν πλωτοὺς, καὶ διαδέχεται τὸν φόρτον πλεῖστον. Ὁ δ' Ἄραρ ἐκδέχεται, καὶ ὁ Δοῦβις ὁ εἰς τοῦτον ἐμβύλλων· εἰτα πεζεύεται μέχρι τοῦ Σηκοανᾶ τοῦ ποταμοῦ· κἀντεῦθεν ἤδη καταφέρεται εἰς τὸν ὠκεανόν, καὶ τοὺς Ἀηξοβίους, καὶ Καλίτους· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὴν Βρεττανικὴν, ἐλάττων ἢ ἡμερήσιος ὁδὸς ἐστίν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ὁξὺς καὶ δυσανάπλους ὁ Ῥοδανός, τινὰ τῶν ἐντεῦθεν φορτίων πεζεύεται μᾶλλον ταῖς ἄρμαμάξαις, ὅσα εἰς Ἀρουέργους κομίζεται, καὶ τὸν Αἰλήγηρα ποταμὸν, καίπερ τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ τούτοις πλησιάζοντος ἐκ μέρους· ἀλλ' ἡ ὁδὸς πεδιάς αὖσα, καὶ οὐ πολλὴ περὶ ὧ σταδίους ἐπάγεται μὴ χρῆσασθαι τῷ ἀνάπλωι, διὰ τὸ πεζεῦεσθαι ῥᾶον· ἐντεῦθεν δ' ὁ Αἰλήγηρ εὐφυῶς ἐκδέχεται. Ῥεῖ δὲ ἐκ τῶν Κεμμένων εἰς τὸν Ὠκεανόν. Ἐκ δὲ Ναρβῶνος ἀναπλεῖται μὲν ἐπὶ μικρὸν τῷ Ἄτακι· πεζεύεται δὲ πλεόν ἐπὶ τὸν Γαρουναῖον ποταμὸν, καὶ τοῦθ' ὅσον σ' ἢ ψ σταδίων· ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Γαροναῖς εἰς τὸν ὠκεανόν. Ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῶν νεμομένων τὴν Ναρβωντίν ἐπικράτειαν λέγομεν, οὓς οἱ πρότερον Κέλ-

τας ὠνόμαζον· ἀπὸ τούτων δ' οἶμψι καὶ τοὺς σύμ-
παντας Γαλάτας Κελτοὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων προσ-
αγορευθῆναι, διὰ τὴν ἐπιφάνειαν· ἥ καὶ προσλα-
βόντων πρὸς τοῦτο καὶ τῶν Μασσαλιωτῶν διὰ τὸ
πλησιόχωρον.

II. Ἐξῆς δὲ περὶ τῶν Ἀουῖταιν ἑκτίον,
καὶ τῶν προσωρισμένων αὐτοῖς ἔθνοϊν τεσσαρεσ-
καίδεκα Γαλατικῶν, τῶν μεταξὺ τοῦ Γαρουνᾶ κα-
τοικούντων, καὶ τοῦ Αἰλήghρος, ὧν ἔνια ἐπιλαμβά-
νει καὶ τῆς τοῦ Ροδανοῦ ποταμίας, καὶ τῶν πεδίων
τῶν κατὰ τὴν Ναρβωνῆτιν. Ἀπλῶς γὰρ εἰπεῖν, οἱ
Ἀκουῖταινοὶ διαφέρουσι τοῦ Γαλατικοῦ φύλον, κατὰ
τε τὰς τῶν σωμάτων κατασκευάς, καὶ κατὰ τὴν γλῶτ-
ταν· εἰκόσας δὲ μᾶλλον Ἰβηρσιν. ὁρίζονται δὲ τῷ
Γαρουνᾶ ποταμῷ, ἐντὸς τούτου καὶ τῆς Πυρήνης
οἰκοῦντες. Ἔστι δὲ ἔθνη τῶν Ἀκουῖταινῶν πλείω μὲν
τῶν εἰκοσι· μικρὰ δὲ καὶ ἄδοξα· τὰ πολλὰ μὲν πα-
ρωκεανιτικά, τὰ δ' εἰς τὴν μεσόγαιαν, καὶ τὰ ἄκρα
τῶν Κεμμένων ὄρων μέχρι Τεκτοσάγων ἀνέχοντα.
Ἐπειδὴ δὲ μικρὰ μερὶς ἦν ἡ τοσαύτη, προσέθεσαν
καὶ τὴν μεταξὺ τοῦ Γαρουνᾶ καὶ τοῦ Αἰλήghρος. Πα-
ράλληλοι δὲ πῶς εἰσιν οἱ ποταμοὶ τῇ Πυρήνῃ, καὶ
ὅσοι ποιοῦσι παραλληλόγραμμα πρὸς αὐτὴν χωρία,
ριζόμενα κατὰ τὰς ἄλλας πλευράς τῇ τε ὠκεανῷ,
ὡς τοῖς Κεμμένοις ὄρεσι· δισχιλίων δ' ὁμοῦ στα-
ν ἔστιν ὁ πλοῦς ἑκατέρων τῶν ποταμῶν. Ἐκβαλ-
δ' ὁ μὲν Γαρουνᾶς, τρισὶ ποταμοῖς αὐξηθεὶς,
τὸ μεταξὺ Βιτουρίγων τε τῶν Ἰσκαῶν ἐπικαλου-
ων, καὶ Σαντόνων, ἀμφοτέρων Γαλατικῶν ἔθνων

μόνον γὰρ δὴ τὸ τῶν Βιτουρίγων τούτων ἔθνος ἐν τοῖς Ἀκουϊτανοῖς ἀλλύφυλον ἵδρυται, καὶ οὐ συντελεῖ αὐτοῖς· ἔχει δὲ ἐμπορεῖον Βουρδέγαλα ἐπικείμενον λιμνοθαλάττῃ τινὶ, ἣν ποιοῦσιν αἱ ἐκβολαὶ τοῦ ποταμοῦ. Ὁ δὲ Λείγῃ μετὰ τὸν Πικιόνων τε καὶ Ναμνιτῶν ἐκβάλλει. πρότερον δὲ Κορβίλων ὑπῆρχεν ἐμπορεῖον ἐπὶ τούτῳ τῷ ποταμῷ· περὶ ἧς εἴρηκε Πολύβιος, μνησθεὶς τῶν ὑπὸ Πυθίου μυθολογηθέντων· ὅτι Μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμειζάντων Σκηπίωνι, οὐδεὶς εἶχε λέγειν οὐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σκηπίωνος ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐκ Ναρβῶνος, οὐδὲ τῶν ἐκ Κορβηλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἄρισται πόλεις τῶν ταύτης. Πυθίας δ' ἐθαύρησε ψεύσασθαι τοσαῦτα. Τῶν δὲ Σαντιόνων πόλις ἐστὶ Μεδιολάνιον. Ἔστι δ' ἡ μὲν παρωικεανίτις τῶν Ἀκουϊτανῶν ἀμμόωδης ἡ πλείστη καὶ λεπτή, κέγχρω τρέφουσα, τοῖς δ' ἄλλοις καρποῖς ἀφορωτέρα. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ κόλπος ὁ ποιῶν τὸν ἰσθμὸν πρὸς τὸν ἐν τῇ Ναρβωνίτιδι παραλίᾳ Γαλατικὸν κόλπον, ὁμώνυμος ἐκείνῳ καὶ αὐτός. ἔχουσι δὲ Τάρβελλοι τὸν κόλπον, παρ' οἷς εἰσι τὰ χρύσεια σπουδαιότατα πάντων· ἐν γὰρ βόθροις ὀρυχθεῖσιν ἐπὶ μικρὸν εὐρίσκονται καὶ χειροπληθεῖς χρυσίου πλάκες, ὅσθ' ὅτε μικρῶς ἀποκαθάρσεως δεόμεναι. τὸ δὲ λοιπὸν ψῆγμα ἐστὶ καὶ βῶλοι· καὶ αὗται κατεργασίαν οὐ πολλὴν ἔχουσαι. ἡ δὲ μεσόγαιος καὶ ὄρεινῇ, βελτίω γῆν ἔχει. πρὸς μὲν τῇ Πυρήνῃ, τὴν τῶν Κονουένων ὅπερ ἐστὶ συγκλύδων· ἐν ἣ πόλις Λούγδουνος, καὶ τὰ τῶν Ὀνησιῶν θερμὰ κάλλιστα ποτιμωιάτου ὕδατος· καλὴ δὲ καὶ ἡ τῶν Αὐσκίων.

Τὰ δὲ μεταξὺ τοῦ Γαρουᾶ καὶ τοῦ Λείγῃρος
 ὄρη, τὰ προσκείμενα τοῖς Ἀκουϊτανοῖς ἐστίν. Ἐλουοὶ
 ἰὲν ἀπὸ τοῦ Ῥοδανοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες. Οὐελλαῖοι
 ἔς μετὰ τούτους, οἱ προσωρρίζοντο ποτε Ἀρουεργοῖς·
 ὧν δὲ τὰττονται καθ' ἑαυτούς· εἴτα Ἀρουεργοὶ,
 καὶ Λεμοβίκες, καὶ Πετροκόριοι· πρὸς δὲ τούτοις,
 Ντιδόβριγες. καὶ Καδουρκοὶ, καὶ Βιτούριγες οἱ
 Κοῦβοι καλούμενοι· πρὸς δὲ τῷ ὠκεανῷ, Σάντονοι
 καὶ Πίκτονες, οἱ μὲν τῷ Γαρουᾶ παροικοῦντες,
 ἱς εἵπομεν, οἱ δὲ τῷ Λείγῃρι. Ῥουτηνοὶ δὲ καὶ Γα-
 βαλεῖς τῇ Ναρβωνίτιδι πλησιάζουσι. Παρὰ μὲν οὖν
 οἷς Πετροκόριοις, σιδηρουργεῖά ἐστιν ἀστεῖα, καὶ
 οἷς Κούβοις Βιτούριξι· παρὰ δὲ τοῖς Καδουρκοῖς,
 ἰγνουρχία· παρὰ δὲ τοῖς Ῥουτηνοῖς, ἀργύρια. ἔχουσι
 ἠ ἀργύρια καὶ οἱ Γαβαλεῖς· δεδώκασι δὲ Λατίτιον
 ἢ Ῥωμαῖοι καὶ τῶν Ἀκουϊτανῶν τισι, καθάπερ Ἀν-
 κίοις καὶ Κονουέναις.

Ἀρουεργοὶ δὲ ὕδρυνται μὲν ἐπὶ τῷ Λείγῃρι· μη-
 ρόπολις δ' αὐτῶν ἐστὶ Νεμωσσός, ἐπὶ τῷ ποταμῷ
 εἰμένη. Ῥυεῖς δ' οὗτος παρὰ Γήνάβον τὸ τῶν Καρ-
 οῦτων ἐμπορεῖον, κατὰ μέσον πον τὸν πλοῦν συν-
 ικούμενον, ἐκβάλλει πρὸς τὸν ὠκεανόν. Τῆς δυ-
 άμεως δὲ τῆς πρότερον Ἀρουεργοὶ μέγα τεκμήριον
 ταρέχονται, τὸ, πολλάκις πολιεμῆσαι πρὸς τοὺς Ῥω-
 αῖλους· τότε μὲν μυριάσιν εἴκοσι, πάλιν δὲ διπλα-
 αῖαις. τοσαύταις γὰρ πρὸς Καίσαρα τὸν Θεὸν διη-
 ῶνίσαντο, μετὰ Οὐερκιγγιτόριγος· πρότερον δὲ
 αἱ εἴκοσι πρὸς Μάξιμον τὸν Διμίλιανόν· καὶ πρὸς
 Ιομήτιον δ' ὡσαύτως Ἀγηόβιμβρον. Πρὸς μὲν οὖν

Καίσαρα περί τε Γεργούσιαν πόλιν τῶν Ἀρουερνῶν, ἐφ' ὑψηλοῦ ὄρους κειμένην, συνέστησαν οἱ ἀγῶνες, ἐξ ἧς ἦν ὁ Οὐερκιγγετώριξ· καὶ ὁ περὶ Ἀλευσίαν πόλιν Μανδουβίων, ἔθνους ὁμόρου τοῖς Ἀρουερνοῖς, καὶ ταύτην ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου κειμένην, περιεχομένην δ' ὄρεσι καὶ ποταμοῖς δυσὶν· ἐν ἧ' ἐτάλω δ' ἡγεμῶν· καὶ ὁ πόλεμος τέλος ἔσχε· πρὸς δὲ Μάξιμον Αἰμιλιανὸν κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ τ' Ἰσαρος καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, καθ' ἣν καὶ τὸ Κέμμενον ὄρος πλησιάζει τῷ Ῥοδανῷ· πρὸς δὲ Δομήτιον κατωτέρω ἔτι, κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ τε Σουλγᾶ, καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ. Διέτειναν δὲ τὴν ἀρχὴν οἱ Ἀρουερνοὶ μέχρι Ναρθῶνος, καὶ τῶν ὄρων τῆς Μασσαλιώτιδος· ἐκράτουν δὲ καὶ τῶν μέχρι Πυρήνης ἐθνῶν, καὶ μέχρι Ὠκεανοῦ καὶ Ῥήνου. Βίτιου δὲ τοῦ πρὸς τὸν Μάξιμον καὶ τὸν Δομήτιον πολεμήσαντος, ὁ πατὴρ Λουέριος, τοσοῦτον πλούτῳ λέγεται καὶ τρυφῇ, διανεγκεῖν ὥστε ποτὲ ἐπίδειξιν ποιούμενος τοῖς φίλοις τῆς εὐπορίας ἐπ' ἀπήνης φέρεσθαι διὰ πεδίου, χρυσοῦ νόμισμα, καὶ ἀργύρου, δεῦρο καὶ κείσε σπείρων, ὥστε συλλέγειν ἐκείνους ἀκολουθοῦντας.

III. Μετὰ δὲ τὴν Ἀκουϊτανὴν μερίδα, καὶ τὴν Ναρθωνίτιν, ἣ ἐφεξῆς ἐστὶ, μέχρι τοῦ Ῥήνου παντός, ἀπὸ τοῦ Λείγηρος ποταμοῦ καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, καθ' οὗ συνάπτει πρὸς τὸ Λουγδουνον ἀπὸ τῆς πηγῆς κατενεχθεὶς ὁ Ῥοδανός. Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν ἄνω μέρη τὰ πρὸς ταῖς πηγαῖς τῶν ποταμῶν, τοῦ τε Ῥήνου καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, μέχρι μέσων σχεδόν τι τῶν πεδίων ὑπὸ τῷ Λουγδούνῳ τέτακται· τὰ

δὲ λοιπὰ καὶ παρωικεαντικὰ, ὑπ' ἄλλῃ τέτακται με-
ρίδι, ἣν ἰδίως Βέλγες προσνέμουσιν· ἡμεῖς δὲ κοι-
νότερον τὰ καθ' ἕκαστα δηλώσομεν.

Αὐτὸ μὲν δὴ τὸ Λούγδουνον, ἐκτισμένον ὑπὸ
λόφῳ κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ τε Ἀραρος ποταμοῦ
καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, κατέχουσι Ῥωμαῖοι. Εὐάνδρεϊ
δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων πλήν Ναρβῶνος· καὶ γὰρ ἐμ-
πορεῖω χρῶνται, καὶ τὸ νόμισμα χαράττουσιν ἐν-
ταῦθα, τὸ, τε ἄργυροῦν καὶ τὸ χρυσοῦν, οἱ τῶν
Ῥωμαίων ἡγεμόνες. Τό, τε ἱερὸν τὸ ἀναδειχθὲν ὑπὸ
πάντων κοινῇ τῶν Γαλατῶν Καίσαρι τῷ Σεβαστῷ,
πρὸ ταύτης ἵδρυται τῆς πόλεως, ἐπὶ τῇ συμβολῇ
τῶν ποταμῶν· ἔστι δὲ βωμὸς ἀξιόλογος ἐπιγραφὴν
ἔχων τῶν ἔθνων ἐξ τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰκόνες τούτων
ἐκάστου μία, καὶ ἄλλος μέγας. Προκαθεται δὲ τοῦ
ἔθνους τοῦ Σαιγοσιάνων ἡ πόλις αὕτη, κειμένου με-
ταξὺ τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ τοῦ Δούβιος· τὰ δ' ἐξῆς τὰ
συντείνοντα πρὸς τὸν Ῥήνον, τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ Δού-
βιος δρέζεται, τὰ δ' ὑπὸ τοῦ Ἀραρος. Οὗτοι μὲν
οὖν, ὥς εἴρηται πρότερον, ὑπὸ τῶν Ἀλπεων καὶ
αὐτοὶ κατενεχθέντες, ἔπειτ' εἰς ἓν ρεῖθρον συμπε-
σόντες, εἰς τὸν Ῥοδανὸν καταφέρονται. Ἄλλος δ'
ἔστιν, ὁμοίως ἐν ταῖς Ἀλπεσι τὰς πηγὰς ἔχων, Ση-
κουανὸς ὄνομα. Ῥεῖ δ' εἰς τὸν ὠκεανόν, παράλλη-
λος τῷ Ῥήνῳ διὰ ἔθνους ὁμωνύμου, συνάπτοντος
τῷ Ῥήνῳ τὰ πρὸς ἑω, τὰ δ' εἰς τὰναντία τῷ Ἀραρὶ
ᾧθεν αἱ κάλλιστα ταριχεῖαι τῶν ὑείων κρεῖων, εἰς
τὴν Ῥώμην κατακομίζονται. Μεταξὺ μὲν οὖν τοῦ
Δούβιος καὶ τοῦ Ἀραρος οἰκεῖ τὸ τῶν Εδούων ἔθνος.

πόλιν ἔχον Καβυλλῖνον ἐπὶ τῷ Ἄραρι· καὶ φρούριον Βίβρακτα. Οἱ δὲ Ἑδοῦοι καὶ συγγενεῖς Ῥωμαίων ὠνομάζοντο, καὶ πρῶτοι τῶν ταύτη προσῆλθον πρὸς τὴν φιλίαν καὶ συμμαχίαν. Πέραν δὲ τοῦ Ἄραρος οἰκοῦσιν οἱ Σηκουανοὶ, διάφοροι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ πολλοῦ γεγονότες καὶ τοῖς Ἑδοῦοις· οἷτις πρὸς Γερμανοὺς προσεχώρουν πολλάκις, κατὰ τὰς ἐφόδους αὐτῶν, τὰς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν· καὶ ἐπεδείκνυντό γε οὐ τὴν τυχοῦσαν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ κοινωνοῦντες αὐτοῖς ἐποιοῦν μεγάλους, καὶ ἀφιστάμενοι μικροὺς. πρὸς δὲ τοὺς Ἑδοῦους, καὶ διὰ ταῦτα μὲν, ἀλλ' ἐπέτεινε τὴν ἔχθραν ἡ τοῦ ποταμοῦ ἕρις, τοῦ διαίρχοντος αὐτοῦς, ἐκατέρου ἔθνους ἰδίον ἀξιοῦντος εἶναι τὸν Ἄραρα, καὶ ἑαυτῷ προσῆκειν τὰ διαγωγὰ καὶ τέλη· νυνὶ δὲ ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις ἅπαντ' ἐστί.

Τὴν δ' ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ πρῶτοι τῶν ἀπάντων οἰκοῦσι Ναντουάται, παρ' οἷς εἰσὶν αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ ἐν τῷ Ἀδούλα ὄρει. τοῦτο δ' ἐστὶ μέρος τῶν Ἀλπεων, ὅθεν καὶ ὁ Ἀδούας εἰς τὰναντία μέρη ῥεῖ, τὰ πρὸς τὴν ἐντὸς Κελτικὴν, καὶ πληροῖ τὴν Λάριον λίμνην, πρὸς ἣ ἔκτισται τὸ Κῶμον· εἴτε ἐνθένδε εἰς τὸν Πάδον συμβάλλει, περὶ ὧν ὕστερον ἐροῦμεν. Καὶ ὁ Ῥήνος δὲ εἰς ἑλὴ μεγάλα καὶ λίμνην ἀναχεῖται μεγάλην, ἣς ἐφάπτονται καὶ Ῥαιτοὶ καὶ Οὐινδελικοὶ τῶν Ἀλπείων τινές, καὶ τῶν ὑπεραλπείων. Φησὶ δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ, σταδίων ἑξακισχίλιων Ἀσίνιος· οὐκ ἔστι δέ· ἀλλ' ἐκ' εὐθείας μὲν τοῦ ἡμίσεος ὀλίγον ἂν ὑπερβάλλοι· τοῖς δὲ σχολιώμασι καὶ χίλιοι προστεθέντες, ἱκανῶς ἂν ἔχουν· καὶ

ἄρ' ὁξὺς ἐστι· διὰ τοῦτο δὲ καὶ δυσγεφύρωτος, καὶ διὰ
 ἐδίῳν ὑπτιος φέρεται καταβάς ἀπὸ τῶν ὀρῶν τοιοῦ-
 ὄν πῶς οὐκ οἶόν τε μένειν ὁξὺν καὶ βίαιον, εἰ τῷ ὑπτια-
 μῷ προσδοίημεν καὶ σχολιότητας πολλὰς καὶ μα-
 ρὰς. φησὶ δὲ καὶ δίστομον εἶναι, μεμψάμενος τοὺς
 λείω λέγοντας· ἐγκυκλοῦνται μὲν δὴ τινα χώραν
 εἰς σχολιότησι καὶ οὗτος, καὶ ὁ Σηκουάνας οὐ
 σαυτήν· ἀμφοτέρωι δὲ φέουσιν ἐπὶ τὰς ἄρκτους,
 τὸ τῶν νοτίων μερῶν· πρόκειται δ' αὐτῶν ἡ Βρετ-
 τανική, τοῦ μὲν Ῥήνου καὶ ἐγγύθεν, ὥστε καθορᾶ-
 λαι τὸ Κάντιον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑῶν ἄκρον τῆς νή-
 νος τοῦ δὲ Σηκουάνα μικρὸν ἀπωτέρω· ἐνταῦθα δὲ
 ἐν τῷ ταυπήγιον συνιστήσατο Καῖσαρ ὁ Θεός, πλέων
 τὴν Βρεττανικήν. Τοῦ δὲ Σηκουάνα τὸ πλεόμε-
 νον ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ Ἄραρος δεχομένων τὰ φορτία
 κρῶ πλέον ἐστίν, ἢ τὸ τοῦ Αἰλγερὸς, καὶ τὸ τοῦ
 χρουᾶ· τὸ δὲ ἀπὸ Λουγδούνου μέχρι τοῦ Σηκου-
 α, ἡ χιλίων σταδίων ἐστὶν ἔλαττον, ἢ διπλάσιον
 ὑποῦ, ἀπὸ τῶν εἰσβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ μέχρι Λου-
 ούνου. Φασὶ δὲ καὶ πολυχρῆστους τοὺς Ἑλουητί-
 ες εἶναι· μηδὲν μέντοι ἦτιον ἐπὶ ληστείας τραπέ-
 ται, τὰς τῶν Κίμβρων εὐπορίας ἰδόντας· ἀφανι-
 ῆναι δ' αὐτῶν τὰ δύο φύλα, τριῶν ὄντων, κατὰ
 ρατείας· ὅμως δ' ἐκ τῶν λοιπῶν τόπων τὸ τῶν ἐπι-
 των πληθὺς ἐδήλωσεν ὁ πρὸς Καίσαρα τὸν Θεὸν
 λεμος, ἐν ᾧ περὶ τετταράκοντα μυριάδες σωμα-
 τὸν διεφθάρησαν· τοὺς δὲ λοιποὺς σῶζεσθαι μεθῆ-
 ραι εἰς ὀκτακισχιλλοὺς, ὅπως μὴ τοῖς Γερμανοῖς,
 ἀρκῶν οὖσιν, ἔρημον τὴν χώραν ἀφῇ.

Μετὰ δὲ τρὺς Ἑλουητίους, Σηκουανοὶ καὶ Μεδιοματρικοὶ, κατοικοῦσι τὸν Ῥήνον· ἐν οἷς ἴδρυται Γερμανικὸν ἔθνος περαιωθὲν ἐκ τῆς οἰκείας, Τριβόχοι. Ἐν δὲ τοῖς Σηκουανοῖς ἔστι τὸ ὄρος ἃ Ἰονράσιος· διορίζει δ' Ἑλουητίους, καὶ Σηκουανούς. Ἐπὲρ οὖν τῶν Ἑλουητίων καὶ Σηκουανῶν Ἐδοῦοι, καὶ Αἰγγονες οἰκοῦσι πρὸς δύσιν· ὑπὲρ δὲ τῶν Μεδιοματρικῶν, Λεῦκοι καὶ τῶν Αἰγγόνων τὴν μέρους. Τὰ δὲ μεταξὺ ἔθνη τοῦ τε Αἰλγῆρος καὶ τοῦ Σηκουάνα ποταμοῦ, τὰ πέραν τοῦ Ῥοδανοῦ τε καὶ τοῦ Ἀραρος, παράκειται πρὸς ἄρκτον, τοῖς τε Ἀλλάβριξι καὶ τοῖς περὶ τὸ Αὐύγδουνον. ταύτων δ' ἐπιφανέστατόν ἐστι, τὸ τῶν Ἀρουεργῶν καὶ τῶν Κτηρνούτων· δι' ὧν ἀμφοῖν ἐνεχθεὶς ὁ Αἰλγῆρ, εἰς τὸν ὠκεανὸν ἔξεισι. Δίαιρμα δ' ἐστὶν εἰς τὴν Βρεττανικὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῆς Κελτικῆς, εἴκοσι καὶ τ' στάδιοι· ὑπὸ γὰρ τὴν ἄμπωτιν ἀφ' ἐσπέρας ἀναχθέντες, τῇ ὑστεραίᾳ περὶ ὀγδόην ὥραν καταίρουσιν εἰς τὴν νῆσον. Μετὰ δὲ τοὺς Μεδιοματρικοὺς καὶ Τριβόχους, παροικοῦσι τὸν Ῥήνον Τρηουῖροι· καθ' οὓς πεποιήται τὸ ζεῦγμα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων νυνί, τῶν στρατηγούντων τὸν Γερμανικὸν πόλεμον. Πέραν δὲ ᾤκουν Οὐβιοὶ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον· οὓς μετήγαγεν Ἀγρίππας ἐκόντας εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ῥήνου. Τρηουῖροις δὲ συνεχεῖς Νερούιοι, καὶ τοῦτο Γερμανικὸν ἔθνος· τελευταῖοι δὲ Μενάπιοι τῶν ἐκβολῶν ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ποταμοῦ, κατοικοῦντες ἑλῆ καὶ δρυμοὺς, οὐχ ὑψηλῆς, ἀλλὰ πυκνῆς ὕλης, καὶ κτανθώδους. Κατὰ τούτους δ' ἴδρυται Σούγαμβροι

Γερμανοί. Πάσης δ' ὑπέγκεινται τῆς ποταμίας ταύτης οἱ Σόηβοι προσαγορευόμενοι Γερμανοί, καὶ δυνάμει καὶ πλήθει διαφέροντες τῶν ἄλλων· ὧφ ὧν οἱ ἑξαλυνόμενοι, κατέφευγον εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ῥήνου νυνὶ· καὶ ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλους τόπους δυναστεύουσι, καὶ διαδέχονται τὰ ζώπυρα τοῦ πολέμου τῶν πρότερον αἰὲ καταλυομένων.

Τῶν δὲ Τρηονίων καὶ Νερούλων, Σίνονες καὶ Ρῆμει πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν· ἔτι δ' Ἀτρέβατοι καὶ Εβούρωνες. Τοῖς Μεναπίοις δ' εἰσὶ συνεχεῖς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ Μορινοί, καὶ Βελκοάκοι, καὶ Ἀμβιανοί, καὶ Σουεσιῶνες, καὶ Καλέτοι, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Σηκουάνα ποταμοῦ. Ἐμπερὴς δ' ἐστὶ τῇ τῶν Μεναπίων ἢ τε τῶν Μορινῶν, καὶ ἢ τῶν Ἀτρεβατίων, καὶ Εβουρώνων· ὕλη γάρ ἐστιν οὐχ ὑψηλῶν δένδρων, πολλή μὲν, οὐ τοσαύτη δέ, ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασιν, τετρακισχιλίων σταδίων· καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἀρδουένναν· κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς ἐφοδούς συμπλέκοντες τὰς τῶν θάμνων λύγους, βατώδεις ὄντας, ἀνέφραττον τὰς εἰσόδους. ἔστι δ' ὅπου καὶ σκόλοπας κατέπηκτον· αὐτοὶ δὲ κατέδυνον εἰς τὰ βράθη κανοίκισι, νησίδια ἔχοντες ἐν τοῖς ἑλισσι· ἐν μὲν οὖν ταῖς ἐπομβρίαις ἀσφαλεῖς τὰς καταφυγὰς εἶχον, ἐν δὲ τοῖς αὐχμοῖς ἠλίσκοντο ῥαδίως. νυνὶ δ' ἅπαντες οἱ ἐντὸς Ῥήνου καθ' ἡσυχίαν ὄντες ὑπακούουσι Ῥωμαίων. Περὶ δὲ τὸν Σηκουάνα ποταμόν, εἰσὶ καὶ οἱ Παρίσιοι, νῆσον ἔχοντες ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πόλιν Δουκοτοκίαν· καὶ Μέλδοι, καὶ Ληξουῦοι, παρεκκενῆται οὗτοι. Ἀξιολογώτατον δ' ἐστὶν ἔθνος τῶν

ταύτη, Ῥῆμοι, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν Δουρικόρτο-
ρα, μάλιστα συνοικεῖται, καὶ δέχεται τοὺς τῶν Ῥω-
μαίων ἡγεμόνας.

IV. Μετὰ δὲ τὰ λεχθέντα ἔθνη, τὰ λοιπὰ Βελ-
γῶν ἐστὶν ἔθνη, τῶν παρωκεανιτῶν, ὧν Οὐνετεοὶ
μὲν εἰσιν οἱ ναυμαχῆσαντες πρὸς Καίσαρα· ἔτοιμοι
γὰρ ἦσαν κωλύειν τὸν εἰς τὴν Βρεττανικὴν πλοῦν,
χρῶμενοι τῷ ἐμπορίῳ. κατεναυμάχησε δὲ ῥαδίως,
οὐκ ἐμβόλοις χρῶμενος, (ἦν γὰρ παχέα τὰ ξύλα)
ἀλλ' ἀνέμῳ φερομένων ἐπ' αὐτὸν, κατέσπων οἱ Ῥω-
μαῖοι τὰ ἱστία δορυδρεπάνοις (ἦν γὰρ σκῦτινα,) διὰ
τὴν βλαν τῶν ἀνέμων. ἀλύσεις δ' ἔτεινον ἀντὶ κά-
λων· πλατύπτυγα δὲ ποιοῦσι, καὶ ὑψόπρωρα διὰ τὰς
ἀμπώτεις, δρυΐνης ὕλης, ἧς ἐστὶν εὐπορία· διόπερ
οὐ συνάγουσι τὰς ἀρμονίας τῶν σανίδων, ἀλλ' ἀραι-
ώματα καταλείπουσι· ταῦτα δὲ βρύοις διασάττουσι,
τοῦ μὴ κατὰ τὰς νεωκίας καπυροῦσθαι τὴν ὕλην
μὴ νοτιζομένην· τοῦ μὲν βρύου νοτιωτέρου ὄντος
τῇ φύσει, τῆς δὲ δρυὸς ξηρᾶς καὶ ἀλιποῦς. Τούτους
οἶμαι τοὺς Οὐνετεοὺς, οἰκιστὰς εἶναι τῶν κατὰ τὸν
Ἄδριαν· καὶ γὰρ οἱ ἄλλοι πάντες σχεδὸν τι οἱ ἐν τῇ
Ἰταλίᾳ Κέλτοί μετανέστησαν ἐκ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἀλ-
πεων γῆς, καθάπερ καὶ οἱ Βοῖοι καὶ οἱ Σέρονες·
διὰ δὲ τὴν δμωννυμίαν Παφλαγόνας φασὶν αὐτούς·
λέγω δ' οὐκ ἰσχυρίζομενος· ἀρκεῖ γὰρ περὶ τῶν τοιού-
των τὸ εἶδος. Ἐνθιένδε οἱ Ὀσίσμιοι δ' εἰσὶν, οὓς Τι-
μίονος ὀνομάζει Πυθίας, ἐπὶ τινος προπεπτακυίας
ἱκανῶς ἄκρας, εἰς τὸν ὠκεανόν, οἰκοῦντες· οὐκ ἐπὶ
τοσοῦτον δέ, ἐφ' ὅσον ἐκείνος ἔχειν φησὶ, καὶ οἱ

πιστεύσαντες ἐκείνῳ. Τῶν δὲ μεταξύ ἐθνῶν τοῦ τε Σηκουάνα καὶ τοῦ Αἰίγερως, οἱ μὲν τοῖς Σηκουανοῖς, οἱ δὲ τοῖς Ἀρουεργοῖς ὁμοροῦσι.

Τὸ δὲ σύμπαν φύλον, ὃ νῦν Γαλλικόν τε καὶ Γαλατικόν καλοῦσιν, ἀρειμάνιον τε καὶ θυμικόν ἐστι, καὶ ταχὺ πρὸς μάχην· ἄλλως δὲ ἀπλοῦν καὶ οὐ κακότητες, διὰ δὲ τοῦτο ἐρεθισθέντες μὲν, ἀθρόοι συλλασσι πρὸς τοὺς ἀγῶνας, καὶ φανερώς, καὶ οὐ μετὰ περισκέψεως· ὥστε καὶ εὐμεταχείριστοι γίνονται τοῖς καταστρατηγεῖν ἐθέλουσι· καὶ γὰρ ὅτε βούλεται, καὶ ὅπου, καὶ ἀφ' ἧς ἔτυχε προφάσεως, παροξύνας τὶς αὐτοὺς, ἐτοίμους ἔσχε πρὸς τὸν κίνδυνον, πλὴν βίας καὶ τόλμης, οὐδὲν ἔχοντας τὸ συναγωνιζόμενον. Παραπεισθέντες δὲ εὐμαρῶς ἐνδιδόασιν πρὸς τὸ χρήσιμον· ὥστε καὶ παιδείας ἀπτεσθαι, καὶ λόγων. Τῆς δὲ βίας, τὸ μὲν ἐκ τῶν σωμάτων ἐστὶ μεγάλων ὄντων, τὸ δ' ἐκ τοῦ πλήθους· συνίασι δὲ καὶ κατὰ πλήθος ῥαδίως διὰ τὸ ἀπλοῦν, καὶ αὐθέκαστον, συναγανακτοῦντες τοῖς ἀδικεῖσθαι δοκοῦσιν αἰὲ τῶν πλησίον. Νυνὶ μὲν οὖν ἐν εἰρήνῃ πάντες εἰσὶ δεδουλωμένοι, καὶ ζῶντες κατὰ τὰ προστάγματα τῶν ἐλόντων αὐτοὺς Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων τοῦτο λαμβάνομεν περὶ αὐτῶν, ἐκ τῶν μέχρι νῦν συμμενόντων παρὰ τοῖς Γερμανοῖς νομίμων. καὶ γὰρ τῇ φύσει καὶ τοῖς πολιτεύμασιν, ἐμφερεῖς εἰσιν οὗτοι καὶ συγγενεῖς ἀλλήλοις, ὁμορόν τε οἰκοῦσι χώραν διοριζομένην τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ, καὶ παραπλήσια ἔχουσαν τὰ πλεῖστα. Ἀρκτικωτέρᾳ δ' ἐστὶν ἡ Γερμανία, κρινομένων τῶν τε νοτίων καί

ρῶν πρὸς τὰ νότια, καὶ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά. Διὰ τοῦτο δὲ τὰς μεταναστάσεις αὐτῶν ῥαδίως ὑπάρχειν συμβαίνει, φερομένων ἀγεληδόν καὶ πανσιρατιᾶ· μᾶλλον δ' ἐκ πανοικίων ἐξαιρόντων, ὅταν ὑπ' ἄλλων ἐκβάλλονται κρειττόνων. Οἱ τε Ῥωμαῖοι, πολὺ ὕψον τοὺτους ἐχειρώσαντο, ἢ τοὺς Ἰβηρας· καὶ γὰρ ἤρξαντο πρότερον, καὶ ἐπαύσαντο ὕστερον ἐκείνοις πολεμοῦντες· τοὺτους δ' ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πάντας κατέλυσαν, τοὺς ἀνὰ μέσον Ῥήνου καὶ τῶν Πυρηναίων ὄρων σύμπαντας. Ἀθρόοι γὰρ καὶ κατὰ πληθὺς ἐμπέπτοντες, ἀθρόοι κατελύοντο· οἷδ' ἐταμίεον, καὶ κατεκερμάτιζον τοὺς ἀγῶνας ἄλλοτε ἄλλοι, καὶ κατ' ἄλλα μέρη ληστρικῶς πολεμοῦντες. Εἰσὶ μὲν οὖν μαχηταὶ πάντες τῇ φύσει, κρείττους δ' ἱππῶται ἢ πεζοί· καὶ ἔστι Ῥωμαῖοι τῆς ἱππέας ἀρίστη παρὰ τούτων. αἰεὶ δὲ οἱ προσβορώτεροι καὶ παρωκεανῆται, μαχιμώτεροι.

Τούτων δὲ τοὺς Βέλγας ἀρίστους φασίν, εἰς πεντεκαίδεκα ἔθνη διηρημένους, τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Αἰείηρος παροικούντας τὸν ὠκεανόν· ὥστε μόνους ἀντέχειν πρὸς τὴν τῶν Γερμανῶν ἐφοδόν, Κίμβρων καὶ Τευτόνων. Αὐτῶν δὲ τῶν Βέλγων, Βελλοῖκους ἀρίστους φασί· μετὰ δὲ τοὺτους Σουεσσιόνας. Τῆς δὲ πολυανθρωπίας σημείον. εἰς γὰρ λ' μυριάδας ἐξετάζεσθαι φασὶ τῶν Βέλγων πρότερον τῶν δυναμένων φέρειν ὄπλα. εἰρηται δὲ καὶ τὸ τῶν Ἑλουητίων πληθὺς, καὶ τὸ τῶν Ἀρουερνῶν καὶ τῶν συμμάχων, ἐξ ὧν ἡ πολυανθρωπία φαίνεται, καὶ ὅπερ εἶπον ἡ τῶν γυναικῶν ἄραια πρὸς τὸ τίκαται

καὶ ἐκτρέφειν τοὺς παῖδας. Σαγχοφοροῦσι δὲ καὶ κομοτροφοῦσι, καὶ ἀναξυρίσι χρωῶνται περιτεταμέναις· ἀντὶ δὲ χιτώνων, σχιστοὺς χειριδωτοὺς φέρουσι μέχρι αἰδοίων καὶ γλουτῶν. ἡ δ' ἑρέα, τραγεῖα μὲν, ἀκρόμαλλος δέ· ἅψ' ἧς τοὺς δασεῖς σάγους ἐξυφαίνουσιν, οὓς λαίνας καλοῦσιν· (οἱ μὲν τοὶ Ῥωμαῖοι καὶ ἐν τοῖς προσβροωτάτοις ὑποδιφθέρας τρέφουσι ποίμνας, ἱκανῶς ἀστείας ἑρέας.) Ὀπλιτμὸς δὲ σύμμετρος τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι· ματαίρα μακρά, παρηρητημένη παρὰ τὸν δεξιὸν πλευρὸν, καὶ θυρεὸς μακρὸς, καὶ λόγχαι κατὰ λόγον, καὶ μάταρις πάλτου τι εἶδος. χρωῶνται δὲ καὶ τόξοις ἱνιοὶ, καὶ σφενδόναίς· ἔστι δὲ τι καὶ γρόσφω φοιτὸς ξύλον, ἐκ χειρὸς οὐκ ἐξ ἀγκύλης ἐφιέμενον, τηλεβυλώτερον καὶ βέλους, ὃ μάλιστα καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀρνέων χρωῶνται θήρας· Χαμευνοῦσι δὲ καὶ μέγρι νῦν οἱ πολλοί· καὶ καθεζόμενοι δειπνοῦσιν ἐν στιβαίσι. Τροφή δὲ πλείστη μετὰ γάλακτος καὶ κρεῶν παντοίων· μάλιστα δὲ τῶν ὑῶν καὶ νέων, καὶ ἄλιστων. Αἱ δ' ὕες καὶ ἀγραυλοῦσιν, ὕψει τε καὶ ἄλκῃ καὶ τάχει διαφέρουσαι· κίνδυνος γοῦν ἐστι τῷ ἀήθει προσιόντι, ὡσαύτως καὶ λύκῳ. Τοὺς δ' οἴκους ἐκ σανίδων καὶ γέρόων ἔχουσι μεγάλους, θολοειδεῖς, ὄροφον πολὺν ἐπιβάλλοντες. Οὕτως δ' ἐστὶ δαψιλῇ καὶ τὰ ποιμνία καὶ τὰ νοφόρβια, ὥστε τῶν σάγων καὶ τῆς ταρχικίας ἀφθονίαν μὴ τῇ Ῥώμῃ χορηγεῖσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσιν ἑκτὴς Ἰταλίας. Ἀριστοκρατικαὶ δ' ἦσαν αἱ πλείονες τῶν πολιτειῶν· ἓνα δ' ἡγεμόνα ἤροῦντο καὶ ἐνιαυ-

ποιήσας ἐξιλεουμένας· οὐκ ἐπιβαίνειν δὲ ἄνδρα τῆς νήσου, τὰς δὲ γυναῖκας αὐτὰς πλεούσας, κοινωνεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ ἄλλιν ἐπανιέναι. ἔθος δ' εἶναι κατ' ἐνιαυτὸν ἄπαξ τὸ ἱερὸν ἀποστεγάζεσθαι, καὶ στεγάζεσθαι πάλιν αὐθιμερὸν πρὸ δύσεως, ἐκάστης φορτίον ἐπιφερούσης· ἧς δ' ἂν ἐκπέσοι τὸ φορτίον, διασπᾶσθαι ταύτην ὑπὸ τῶν ἄλλων· φερούσας δὲ τὰ μέρη περὶ τὸ ἱερὸν μετ' εὐασμοῦ, μὴ παύεσθαι πρότερον, πρὶν παύσωνται τῆς λύττης· αἱ δὲ συμβαίνειν, ὥστε τινὰ ἐμπίπτειν τὴν τοῦτο πεισομένην. Τοῦτο δ' ἔτι μυθωδέστερον εἶρηκεν Ἀρτεμίδωρος τὸ περὶ τοὺς κόρακας συμβαῖτον. Λιμένα γάρ τινα τῆς παρωκεανίτιδος ἱστορεῖ δύο κοράκων ἐπονομαζόμενον· φαίνεσθαι δ' ἐν τούτῳ δύο κόρακας τὴν δεξιὰν πτέρυγα παράλευκον ἔχοντας· τοὺς οὖν περὶ πινων ἀμφισβητοῦντας, ἀμφικομένους δεῦρο ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου, σανίδα θέντας ἐπιβάλλειν ψαιστὰ, ἐκάτερον χωρὶς· τοὺς δ' ὄρνεις ἐφιπτάντας τὰ μὲν ἐσθίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν· οὗ δ' ἂν σκορπισθῇ τὰ ψαιστὰ, ἐκείνον νικᾶν. Ταῦτα μὲν οὖν μυθωδέστερα λέγει. Περὶ δὲ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, πιστότερα· ὅτι φησὶν εἶναι νήσον πρὸς τῇ Βρεττανικῇ, καθ' ἣν ὁμοῖα τοῖς ἐν Σαμοθράκῃ περὶ τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην ἱεροποιεῖται. Καὶ τοῦτο δὲ τῶν πιστευομένων ἐστίν, ὅτι ἐν τῇ Κελικῇ φύεται δένδρον, ὅμοιον συκῇ, καρπὸν δ' ἐκφέρει παραπλήσιον κιονοκράνῳ Κορινθιουργεῖ· ἐπιτμηθεὶς δ' οὗτος, ἀφίησιν ὅπῃ θανάσιμον πρὸς τὰς ἐπιχρίσεις τῶν βελῶν. Καὶ τοῦτο δὲ τῶν θρυλλουμένων ἐστίν.

ὅτι πάντες Κελτοὶ φιλόνηκοί τε εἰσὶ· καὶ οὐ νομι-
ζεται παρ' αὐτοῖς αἰσχρὸν, τὸ τῆς ἀκμῆς ἀφειδεῖν
τοὺς νέους. Ἐφορος δέ, ὑπερβάλλουσαν τε τῷ μεγέ-
θει λέγει τὴν Κελτικὴν, ὥστε ἥσπερ νῦν Ἰβηρίας
καλοῦμεν, ἐκείνοις τὰ πλεῖστα προσνέμειν μέχρι Γα-
δεΐρων· φιλέλληνας τε ἀποφαίνει τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν οὐκ ἰοικότα τοῖς
νῦν. Ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο· ἀσκεῖν γὰρ αὐτοὺς, μὴ
παχεῖς εἶναι, μηδὲ προγαστορας· τὸν δ' ὑπερβαλ-
λόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώης μέτρον, ζημιοῦσθαι.
Ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἄλπεων Κελτικῆς·

V. Ἡ δὲ βρεττανικὴ, τρίγωνος μὲν ἐστὶ
τῷ σχήματι· παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐ-
τῆς πλευρὸν τῇ Κελτικῇ, τοῦ μήκους οὐδ' ὑπερ-
βάλλον, οὐτ' ἑλλείπον· ἔστι γὰρ ὅσον τετρακισχι-
λίων καὶ τ' ἢ ὑ' σταδίων ἐκάτερον· τό, τε Κελτικὸν
ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου μέχρι πρὸς τὰ βόρεια
τῆς Πυρρήνης ἄκρα τὰ κατὰ Ἀκουϊτανίαν, καὶ τὸ
ἀπὸ Καντίου τοῦ κατ' ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Ῥήνου, ἐωθινωτάτου σημείου τῆς Βρεττανικῆς, μί-
χαι πρὸς τὸ ἐσπέριον ἄκρον τῆς γῆσου, τὸ κατὰ τὴν
Ἀκουϊτανίαν καὶ τὴν Πυρρήνην ἀντικείμενον. Τοῦ-
το μὲν δὴ τοῦλάχιστον διάστημα ἀπὸ τῆς Πυρρήνης
ἐπὶ τὸν Ῥήνον ἐστίν· ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι
καὶ πεντακισχιλίων σταδίων ἐστίν· ἄλλ' εἰκὸς εἶναι
τινα σύννευσιν ἐκ τῆς παραλλήλου θέσεως τῷ
ποταμῷ πρὸς τὸ ὄρος, ἀμφοτέρωθεν ἐπιστροφῆς
τινος γενομένης, κατὰ τὰς πρὸς τὸν ὠκεανὸν
ἐσχατίας.

τὸν τοπαλαιὸν· ὥς δ' αὐτως εἰς πόλεμον εἰς ὑπὲρ τοῦ πλήθους ἀπεδείκνυτο στρατηγός· νυνὶ δὲ προσέχουσι τοῖς τῶν Ῥωμαίων προσιτάγμασι τὸ πλέον. Ἴδιον δὲ, τὸ ἐν τοῖς συνεδρίοις συμβαῖνον· ἐὰν γάρ τις θορυβῇ τὸν λέγοντα, καὶ ὑποκρούσῃ, προσκωπὼν δ' ὑπηρέτης, ἐσπασμένος τὸ ξίφος, πελεύει σιγῇ μετ' ἀπειλῆς· μὴ παυομένου δὲ, καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ποιεῖ τὰ αὐτὰ· τελευταῖον δὲ ἀφαιρῶν τοῦ σάγου τοσοῦτον, ὅσον ἄχρηστοι ποιῆσαι τὸ λοιπόν. Τὸ δὲ περὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, τὸ διηλλάχθαι τὰ ἔργα ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν, κοινὸν καὶ πρὸς ἄλλους συχνούς τῶν Βαρβάρων ἐστὶ.

Παρ' ἅπασιν δ' ὥς ἐπίπαν τρία φῦλα τῶν τιμωμένων διαφερόντως ἐστὶ, Βάρδοι τε, καὶ Οὐάτις, καὶ Ἀρϋῖδαι· Βάρδοι μὲν, ὑμνηταὶ καὶ ποιηταί· Οὐάτις δὲ, ἱεροποιοὶ καὶ φυσιολόγοι· Ἀρϋῖδαι δὲ πρὸς τῇ φυσιολογίᾳ, καὶ τῇ ἠθικῇ φιλοσοφίᾳ ἀσκοῦσι. δικαιοῦτατοι δὲ νομίζονται, καὶ διὰ τοῦτο πιστεύονται τὰς τε ἰδιωτικὰς κρίσεις καὶ τὰς κοινὰς· ὥστε καὶ πολέμους διήτων πρότερον καὶ παρατάττεσθαι μέλλοντας ἔπαυον· τὰς δὲ φοινικὰς δίκας μάλιστα τούτοις ἐπετέτραπτο δικάζειν. ὅταν τε φορὰ τούτων ᾗ, φορὰν καὶ τῆς χώρας νομίζουσιν ὑπάρχειν. Ἀφθάρτους δὲ λέγουσι καὶ οὗτοι καὶ ἄλλοι, τὰς ψυχὰς καὶ τὸν κόσμον· ἐπικρατήσκειν δὲ ποτε καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ.

Τῷ δ' ἀπλῶ καὶ θνητῷ, πολὺ τὸ ἀνέητον καὶ ἀλαξονικὸν πρόσσει, καὶ τὸ φιλόκοσμον· χρυσοφοροῦσί τε γὰρ περὶ μὲν τοῖς τραχήλοις περιετὰ ἔχον-

εις· περι δὲ τοῖς βραχίεσι καὶ τοῖς καρποῖς ψέλια, αἱ τὰς ἐοθῆτας βαπτὰς φοροῦσι καὶ χρυσοπάστους, ἢ ἐν ἀξιώματι. ὑπὸ τοιαύτης δὲ κουφότητος, ἀφρόητο· μὲν νικῶντες, ἐκπλαγεῖς δ' ἡττηθέντες ὀρῶνται. Ἰρόσσεσι δὲ τῇ ἀνολῇ καὶ τὸ βάρβαρον, καὶ τὸ ἔκνυλον, ὃ τοῖς προσβόροις ἔθνεσιν παρακολουθεῖ λείστον, τὸ ἀπὸ τῆς μάχης ἀπιόντας, τὰς κεφαλὰς τῶν πολεμίων ἐξάπτειν ἐκ τῶν αὐχένων τῶν ἵππων, ομίσαντας δὲ προσπατταλεῦειν τὴν θείαν τοῖς προυλαίοις. Φησὶ γοῦν Ποσειδώνιος αὐτὸς ἰδεῖν ταύτην πολλαχοῦ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀηθίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα φέρειν πρῶτως διὰ τὴν συνήθειαν. Τὰς δὲ ὦν ἐνδόξων κεφαλὰς κειδροῦντες, ἐπεδείκνυν τοῖς ἵνοις, καὶ οὐδὲ πρὸς ἰσοστάσιον χρυσὸν ἀπολυτροῦν ξίου. Καὶ τούτων δ' ἐπαυσαν αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, αἱ τῶν κατὰ τὰς θυσιῶν καὶ μαντείας ὑπεναντίως οἷς παρ' ἡμῖν νομίμοις. ἄνθρωπον γὰρ κατεσπεμμένον παίσαντες εἰς νῶτον μαχαίρᾳ, ἐμαντεῖοντο ἐκ οὗ σφαδασμοῦ. ἔθνον δὲ οὐκ ἄνευ Δρυϊδῶν. Καὶ ἄλλα δὲ ἀνθρωποθυσιῶν εἶδη λέγεται· καὶ γὰρ κατεόξενον τινας, καὶ ἀνεσταύρουσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς· αἱ κατασκευάσαντες κολοσσὸν χόρτον, καὶ ξύλον υβαλόντες εἰς τοῦτον, βοσκήματα καὶ παντοῖα θηλα· καὶ ἀνθρώπους ὠλοκαύτουσιν.

Ἐν δὲ τῷ ὠκεανῷ φασιν εἶναι νῆσον μικράν, οὗ ἄνυ πελαγίαν, προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰιήρος ποταμοῦ· οἰκεῖν δὲ ταύτην, τὰς τῶν Ναμνιῶν γυναῖκας, Διονύσῳ κατεχομένας· καὶ ἰλασκομένους τὸν θεὸν τοῦτον τελεταῖς τε, καὶ ἄλλαις ἱερο-

ποιήσας ἐξίλεομένας· οὐκ ἐπιβαίνειν δὲ ἄνδρα τῆς
 νήσου, τὰς δὲ γυναῖκας αὐτὰς πλεούσας, κοινωνεῖν
 τοῖς ἀνδράσι, καὶ ἑάλιν ἐπανιέναι. ἔθος δ' εἶναι
 κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ τὸ ἱερὸν ἀποστεγάζεσθαι, καὶ
 στεγάζεσθαι πάλιν αὐθιμερόν πρὸ δύσεως, ἐκάστης
 φορτίον ἐπιφερούσης· ἧς δ' ἂν ἐκπέσοι τὸ φορτίον,
 διασπῶσθαι ταύτην ὑπὸ τῶν ἄλλων· φερούσας δὲ
 τὰ μέρη περὶ τὸ ἱερὸν μετ' εὐασμοῦ, μὴ παύεσθαι
 πρότερον, πρὶν παύσωνται τῆς λύτης· αἱ δὲ συμ-
 βαίνειν, ὥστε τινὰ ἐμπίπτειν τὴν τοῦτο πεισομένην.
 Τοῦτο δ' ἔτι μυθωδέστερον εἶρηκεν Ἀρτεμίδωρος
 τὸ περὶ τοὺς κόρακας συμβαῖνον. Λιμένα γάρ τινα
 τῆς παρωικειαντίδος ἱστορεῖ δύο κοράκων ἐπονομα-
 ζόμενον· φαίνεσθαι δ' ἐν τούτῳ δύο κόρακας τὴν
 δεξιὰν πτέρυγα παράλευκον ἔχοντας· τοὺς οὖν περὶ
 πινων ἀμφισβητοῦντας, ἀμφικομένους δεῦρο ἐφ'
 ὑψηλοῦ τόπου, σανίδα θέντας ἐπιβάλλειν ψαιστὰ,
 ἐκότερον χωρὶς· τοὺς δ' ὄρνεις ἐπιπτάντας τὰ μὲν
 ἐσθίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν· οὗ δ' ἂν σκορπισθῇ τὰ
 ψαιστὰ, ἐκείνον νικᾷν. Ταῦτα μὲν οὖν μυθωδέστερα
 λέγει. Περὶ δὲ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, πιστό-
 τερα· ὅτι φησὶν εἶναι νήσον πρὸς τῇ Βρεττανικῇ,
 καθ' ἣν ὁμοῖα τοῖς ἐν Σαμοθράκῃ περὶ τὴν Δήμη-
 τραν καὶ τὴν Κόρην ἱεροποιεῖται. Καὶ τοῦτο δὲ
 τῶν πιστευομένων ἐστίν, ὅτι ἐν τῇ Κελτικῇ φύεται
 δένδρον, ὁμοιον συκῇ, καρπὸν δ' ἐκφέρει παραπλή-
 σιον κιονοκράνῳ Κορινθιουργεῖ· ἐπιτμηθεὶς δ'
 οὗτος, ἀφίησιν ὅπῃ θανάσιμον πρὸς τὰς ἐπιχρίσεις
 τῶν βελῶν. Καὶ τοῦτο δὲ τῶν θρυλλουμένων ἐστίν.

ὅτι πάντες Κελτοὶ φιλόνηκοί τε εἰσὶ· καὶ οὐ νομι-
ζεται παρ' αὐτοῖς αἰσχροὺν, τὸ τῆς ἀκμῆς ἀφειδεῖν
τοὺς νέους. Ἐφορος δέ, ὑπερβάλλουσαν τε τῷ μεγέ-
θει λέγει τὴν Κελτικὴν, ὥστε ἥσπερ νῦν Ἰβηρίας
καλοῦμεν, ἐκείνοις τὰ πλεῖστα προσνέμειν μέχρι Γα-
δεῖρων· φιλέλληνας τε ἀποφαίνει τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν οὐκ ἰοικότα τοῖς
νῦν. Ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο· ἀσκειν γάρ αὐτοὺς, μὴ
παχεῖς εἶναι, μηδὲ προγαστορας· τὸν δ' ὑπερβαλ-
λόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώης μέτρον, ζημιοῦσθαι.
Ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτικῆς

V. Ἡ δὲ βρετανικὴ, τρίγωνος μὲν ἐστὶ
τῷ σχήματι· παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐ-
τῆς πλευρὸν τῇ Κελτικῇ, τοῦ μήκους οὐδ' ὑπερ-
βάλλον, οὐτ' ἐλλείπον· ἔστι γὰρ ὅσον τετρακισχι-
λίων καὶ τ' ἢ ὑ' σταδίων ἐκάτερον· τό, τε Κελτικὸν
ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου μέχρι πρὸς τὰ βόρεια
τῆς Πυρρήνης ἄκρα τὰ κατὰ Ἀκουϊτανίαν, καὶ τὸ
ἀπὸ Καντίου τοῦ κατ' ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Ῥήνου, ἐωθενωτάτου σημείου τῆς Βρετανικῆς, μέ-
χρι πρὸς τὸ ἐσπίριον ἄκρον τῆς γῆσου, τὸ κατὰ τὴν
Ἀκουϊτανίαν καὶ τὴν Πυρρήνην ἀντικείμενον. Τοῦ-
το μὲν δὴ τοῦλάχιστον διάστημα ἀπὸ τῆς Πυρρήνης
ἐπὶ τὸν Ῥήνον ἐστίν· ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι
καὶ πεντακισχιλίων σταδίων ἐστίν· ἀλλ' εἰκὸς εἶναι
τινα σύννευσιν ἐκ τῆς παραλλήλου θέσεως τῷ
ποταμῷ πρὸς τὸ ὄρος, ἀμφοτέρωθεν ἐπιστροφῆς
τινος γενομένης, κατὰ τὰς πρὸς τὸν αἰκεανὸν
ἐσχατίας.

Τέτταρα δ' ἐστὶ διώγματα, οἷς χρῶνται συν
ἐπὶ τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἡπείρου, τὰ ἀπὸ τῶν ἐκ
τῶν ποταμῶν, τοῦ τε Ῥήνου, καὶ τοῦ Ση
καὶ τοῦ Δείγηρος, καὶ τοῦ Γαρούνα. τοῖς δ'
τῶν περὶ τὸν Ῥήνον τόπων ἀναγομένοις, οὐ
αὐτῶν τῶν ἐκβολῶν δὲ πλοῦς ἐστίν, ἀλλὰ ἀπ'
ὁμορούντων τοῖς Μεναπίοις Μορινῶν· πα
ἐστὶ καὶ τὸ Ἴτιον, ᾧ ἐχρήσατο ναυσταθμῷ Κ
δ' Θιδός, διαίρων εἰς νῆσον· νύκτωρ δ' ἀν
καὶ τῇ ὑστεραίᾳ κατῆρε περὶ τετάρτην ὥραν,
εἴκοσι σταδίους τοῦ διώπλου τελείας· κατέλε
ἐν ἀρούραις τὸν σῖτον. Ἔστι δ' ἡ πλείστη τί
σου πεδιάς, καὶ κατάδρυμος· πολλὰ δὲ γει
τῶν χωρίων ἐστί· φέρεται δὲ σῖτον καὶ βοσκή
καὶ χρυσόν, καὶ ἄργυρον, καὶ σίδηρον. ταῦ
κομίζεται ἐξ αὐτῆς, καὶ δέρματα, καὶ ἀνδρά
καὶ κύνας εὐφυεῖς πρὸς τὰς κυνηγεσίας. Κελ
καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρῶνται καὶ τούτοις
τοῖς ἐπιχωρίοις. Οἱ δὲ ἄνδρες εὐμηκέστεροι τῶν
τῶν εἰσι, καὶ ἦσαν ξανθότεροι, χαυνότεροι δ'
σώμασι. σημεῖον δὲ τοῦ μεγέθους· ἀντίπαιδα
ἡμεῖς εἶδμεν ἐν Ῥώμῃ, τῶν ὑψηλοτάτων α
ὑπερέχοντας καὶ ἡμιποδίου· βλαιοὺς δὲ καὶ τ'
σὺν εὐγράμμους τῇ συστάσει. Τὰ δ' ἦθη τι
ὅμοια τοῖς Κελτοῖς, τὰ δ' ἀπλούστερα καὶ βι
ρώτερα· ὥστ' ἐνίοις γάλακτός εὐποροῦντας, μ
ροποιεῖν, διὰ τὴν ἀπειρίαν· ἀπείρους δ' εἶναι
κηνείας, καὶ ἄλλων γεωργικῶν. Δυναστεῖαι ἰ
παρ' αὐτοῖς. Πρὸς δὲ τοὺς πολέμους, ἀπύρνας

αὶ τό πλεον, καθάπερ καὶ τῶν Κελτῶν ἔνιοι. Πό-
εις δ' αὐτῶν εἰσιν οἱ δρυμοί· περιφράξαντες γάρ
ἔνδρеси καταβεβλημένοις· εὐρυχωρῇ κύκλον, καὶ
αὐτοὶ ἐνταῦθα καλυβοποιοῦνται, καὶ τὰ βοσκήμα-
α κατασταθμεύουσιν, οὐ πρὸς πολὺν χρόνον. Ἐ-
τομβροὶ δ' εἰσὶν οἱ ἄερες μᾶλλον ἢ νιφετώδεις.
ν δὲ ταῖς αἰθρίαις ὁμίχλη κατέχει πολὺν χρόνον·
ὥστε δι' ἡμέρας ὅλης ἐπὶ τρεῖς μόνον ἢ τέτταρας
ἡρας τὰς περὶ τὴν μεσημβρίαν δρᾶσθαι τὸν ἥλιον.
τοῦτο δὲ καὶ τοῖς Μορινοῖς συμβαίνει, καὶ τοῖς
Κεναπίοις, καὶ ὅσοι τούτων πλησιόχωροι.

Δις δὲ διέβη Καῖσαρ εἰς τὴν νῆσον δ' θεός·
πανῆλθε δὲ διὰ ταχέων οὐδὲν μέγα διαπραξάμενος,
ὕδὲ προελθὼν ἐπὶ πολὺ τῆς νήσου, διὰ τε τὰς ἐν
αἷς Κελτοῖς γενομένας στάσεις, τῶν τε βαρβάρων
καὶ τῶν οἰκείων στρατιωτῶν· καὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν
οἰῶν ἀπολέσθαι κατὰ τὴν παυσίληνον, αὐξήσιν
βουσῶν τῶν ἀμπώτεων καὶ τῶν πλημμυρίδων.
ο μὲν τοι· ἢ τρεῖς νίκας ἐνίκησε τοὺς Βρεττανοὺς,
περὶ δύο τάγματα μόνον περαιώσας τῆς στρατιᾶς,
ἀπήγαγεν ὄμηρά τε καὶ ἀνδράποδα, καὶ τῆς
αἰς λείας πληθός. Νυνὶ μὲν τοι τῶν δυναστῶν
τῶν αὐτόθι πρεσβύεσσι καὶ θεραπαίαις κα-
τανασάμενοι τὴν πρὸς Καίσαρα τὸν Σεβαστὸν
ν, ἀναθήματα τε ἀνέθηκαν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ,
ἱκεῖαν σχεδὸν παρσκευάσαν τοῖς Ῥωμαίοις
τὴν νῆσον· τελεῇ τε οὕτως ὑπομένουσι βαρεῖα,
τε ἐξαγομέων εἰς τὴν Κελτικὴν ἐκείθεν καὶ
ἀγομέων ἐνθενδε· ταῦτα δ' ἐστὶν ἐλεφάν

ἄλλον περὶ τῶν ἐκτετοπισμένων. Πρὸς μὲν τοι τὰ
 ὑράνια καὶ τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἱκανῶς δύ-
 εις κεκρῆσθαι τοῖς πράγμασι, ταῖς τῇ κατεψυγμένῃ
 ὥνῃ πλησιάζουσι· τὸ τῶν καρπῶν εἶναι τῶν ἡμέρων,
 καὶ ζῶων τῶν μὲν ἀφορίαν παντελῆ, τῶν δὲ σπάνιν,
 ἴσχυρ' αὖ καὶ ἄλλοις λαχάνοις, καὶ καρποῖς καὶ ῥί-
 ζις τρέφεσθαι· παρ' οἷς δὲ σῖτας καὶ μέλι γίγνεται,
 καὶ τὸ πόμα ἐντεῦθεν ἔχει· τὸν δὲ σῖτον, ἐπαιδὴ
 τοὺς ἡλίους οὐκ ἔχουσι καθαρούς, ἐν οἴκοις μεγάλους
 σπνττουσι, συγκομισθέντων δεῦρο τῶν σταχύων· αἱ
 γὰρ ἄλλω ἄρρηστοι γίνονται διὰ τὸ ἀνῆλιον, καὶ τοὺς
 ἱμβρούς.

VI. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτικὴν,
 καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα τὴν χώραν ταύτην, περὶ αὐ-
 τῶν τῶν Ἀλπεων λεκτέον, καὶ τῶν κατοικοῦντων αὐ-
 τῆς, ἔπειτα περὶ τῆς συμπάσης Ἰταλίας· φυλάττου-
 ντες ἐν τῇ γραφῇ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἥνπερ δίδωσιν ἡ
 ἡς χώρας φύσις. Ἀρχονται μὲν οὖν αἱ Ἀλπεις οὐκ
 ὑπὸ Μονοίκου λιμένος, ὡς εἰρήκασι τινες, ἀλλ'
 ὑπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων ἀφ' ὧνπερ καὶ τὰ Ἀπέννινα
 ἴσθ' κατὰ Γένουαν ἐμπορεῖον Αἰγύων. καὶ τὰ κα-
 θύμεια Σαββάτων οὐαδα, ὅπερ ἐστὶ τεράχη· τὸ
 μὲν γὰρ Ἀπέννινον ἀπὸ Γενούας, αἱ δὲ Ἀλπεις ἀπὸ
 τῶν Σαββάτων ἔχουσι τὴν ἀρχήν· σταδίοι δ' εἰσὶ
 μεταξὺ Γενούας καὶ Σαββάτων, σ' πρὸς τοῖς ξ'
 μετὰ δὲ τ' πρὸς τοῖς σ', Ἀβιγχαῦνόν ἐστι πόλις,
 ἢ δ' ἐνοικοῦντες Αἰγυες Ἰγγαυνοὶ καλοῦνται· ἐν-
 τεῦθεν δ' εἰς Μονοίκου λιμένα ὡ καὶ π'. ἐκ δὲ τῆς
 μεταξὺ πόλις εὐμεγέθης, Ἀλβιον Ἰντεμύλλον, καὶ

τινα ψάλλια, καὶ περιαιχένια καὶ λιγγοῦρια, καὶ ὑαλῆ σκεύη, καὶ ἄλλος ὅσιος τοιοῦτος· ὥστε μηδὲν δεῖν φρουρᾶς τῆς νήσου· τοῦλάχιστον μὲν γὰρ ἐνὸς τάγματος χρήζοι ἂν, καὶ ἱππικοῦ τινος, ὥστε καὶ φύρους ἀπάγεσθαι παρ' αὐτῶν· εἰς ἴσον δὲ καθίστατο πᾶν τὸ ἀνάλωμα τῇ στρατιᾷ τοῖς προσφερομένοις χρήμασιν· ἀνάγκη γὰρ μειοῦσθαι τὰ τέλη φύρων ἐπιβαλλομένων· ἅμα δὲ καὶ κινδύνους ἀπαντᾶν τινας, βίας ἐπαγομένης.

Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι περὶ τὴν Βρεττανικὴν νῆσοι μικραί· μεγάλη δ' ἡ Ἰέρνη, πρὸς ἄρκτον αὐτῇ παραβέβλημένη, προμήκης, μᾶλλον δὲ πλείως ἔχουσα. Περὶ τῆς οὐδὲν ἔχομεν λέγειν σαφεῖς, πλην ὅτι ἀγχιώτεροι τῶν Βρεττανῶν ὑπάρχουσιν οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, ἀνθρωποφάγοι τε ὄντες καὶ πολυφάγοι, τοὺς τε πατέρας τελευτήσαντας κατεσθίειν ἐν καλῷ τιθέμενοι· καὶ φανερόν τις μίσγεσθαι ταῖς τε ἄλλαις γυναιξί, καὶ μητράσι, καὶ ἀδελφαῖς. Καὶ ταῦτα δ' οὕτω λέγομεν, ὥς οὐκ ἔχοντες ἀξιопίστους μαρτυρας. Καίτοι τό γε τῆς ἀνθρωποφαγίας καὶ Σκυθικὸν εἶναι λέγεται, καὶ ἐν ἀνάγκαις πολιορκητικαῖς, καὶ κελτοὶ, καὶ Ἰβηρες, καὶ ἄλλοι πλείους, ποιῆσαι τοῦτο λέγονται.

Περὶ δὲ τῆς Θούλης ἔτι μᾶλλον ἀσαφὴς ἡ ἰστορία, διὰ τὸν ἐκτοπισμόν· ταύτην γὰρ τῶν ὀνομαζομένων, ἀρκτικωτάτην τιθέασιν. Ἄ δ' εἴρηκε Πιθέας περὶ ταύτης, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτῃ τύπε ὅτι μὲν πέπλασται, φανερόν ἐκ τῶν γνωριζομένων χωρίων· κατέψευσται γὰρ αὐτῶν τὰ πλείστα, ὥς καὶ πρότερον εἴρηται· ὥστε δῆλός ἐστιν ἔψευσεν

ἄλλον περὶ τῶν ἐκτετοπισμένων. Πρὸς μὲν τοι τὰ
 ὑδράνια καὶ τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἱκανῶς δό-
 ξεις κεκοῖσθαι τοῖς πράγμασι, τοῖς τῇ κατεψυγμένῃ
 ὥνῃ πλησιάζουσι· τὸ τῶν καρπῶν εἶναι τῶν ἡμέρων,
 καὶ ζώων τῶν μὲν ἀφορίαν παντελῆ, τῶν δὲ σπάνιν,
 εἰς γὰρ καὶ ἄλλοις λαχάνοις, καὶ κηφοῖς καὶ ῥί-
 ζαῖς τρέφεσθαι· παρ' οἷς δὲ σῖτος καὶ μέλι γίγνεται,
 καὶ τὸ πόμα ἐντεῦθεν ἔχει· τὸν δὲ σῖτον, ἐπειδὴ
 τοὺς ἡλίους οὐκ ἔχουσι καθαρούς, ἐν οἴκοις μεγάλους
 κόπτουσι, συγκομισθέντων δεῦρο τῶν σταχύων· καὶ
 ἵνα ἄλλω ἀρχηστοὶ γίνονται διὰ τὸ ἀνῆλιον, καὶ τοὺς
 ἱμβρούς.

VI. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτικὴν,
 καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα τὴν χώραν ταύτην, περὶ αὐ-
 τῶν τῶν Ἀλπεων λεπτέον, καὶ τῶν κατοικοῦντων αὐ-
 τὰς, ἔπαιτα περὶ τῆς συμπάσης Ἰταλίας· φυλάττου-
 νιν ἐν τῇ γραφῇ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἥνπερ δίδωσιν ἡ
 τῆς χώρας φύσις. Ἀρχονται μὲν οὖν αἱ Ἀλπεις οὐκ
 ἐπὶ Μονοίκου λιμένος, ὡς εἰρήκασι τινες, ἀλλ'
 ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρίων ἀφ' ὧνπερ καὶ τὰ Ἀπέννινα
 ἴση κατὰ Γένουαν ἐμπορεῖον Αἰγύων. καὶ τὰ κα-
 θύμενα Σαββάτων οὐάδα, ὅπερ ἐστὶ τεναγὴ· τὸ
 ἰὸν γὰρ Ἀπέννινον ἀπὸ Γενούας, αἱ δὲ Ἀλπεις ἀπὸ
 τῶν Σαββάτων ἔχουσι τὴν ἀρχήν· σταδίοι δ' εἰς
 μεταξὺ Γενούας καὶ Σαββάτων, σ' πρὸς τοὺς ξ'
 μετὰ δὲ τ' πρὸς τοῖς σ', Ἀλβιγγαῦνός ἐστι πόλις,
 καὶ δ' ἐνοικοῦντες Αἰγυες Ἰγγαυνοὶ καλοῦνται· ἐν-
 τεῦθεν δ' εἰς Μονοίκου λιμένα ὡ καὶ π'. ἐν δὲ τῇ
 μεταξὺ πόλιν εὐμεγέθης, Ἀλβιον Ἰντεράλλον, καὶ

οἱ κατοικοῦντες Ἰντεμέλιοι. Καὶ δὴ καὶ σημειῶν τίθενται, τοῦ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Σαββάτων εἶναι τοῖς Ἀλπεσιν ἐκ τῶν ὀνομάτων τούτων· τὰ γὰρ Ἀλπια, καλεῖσθαι πρότερον Ἀλβια, καθάπερ καὶ Ἀλπιόνια. καὶ γὰρ νῦν ἐστὶ τὸ ἐν τοῖς Ἰάποσιν ὄρος ὑψηλόν, συνάπτον πῶς τῇ Ὀκρά καὶ ταῖς Ἀλπεσιν, Ἀλβιον λέγεσθαι, ὥς ἂν μέχρι δεῦρο τῶν Ἀλπεων ἐκτεταμένον.

Τῶν οὖν Αἰγύων τῶν μὲν ὄντων Ἰγγαῦνων, τῶν δὲ Ἰντεμελίων, εἰκότως τὰς ἀποικίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι Ἀλβιον Ἰντεμέλιον, εἶον Ἀλπιον· τὴν δὲ ἐπιτετμημένως μᾶλλον, Ἀλβιγγαῦνον. Πολύβιος δὲ προστίθῃσι τοῖς δυσι φύλοις τῶν Αἰγύων τοῖς λεχθεῖσι τό, τε τῶν Ὀξυβίων καὶ τὸ τῶν Δεκητίων. Ὅλως δὲ ἡ παραλία αὕτη πᾶσα μέχρι τῆς Τυφθηνίας ἀπὸ Μονοίκου λιμένος, προσεχὴς τε ἐστὶ, καὶ ἀλίμενος, πλήν βραχέων ὄρων καὶ ἀγκυροβολίων. Ἀπέρκωνται δὲ οἱ τῶν ὄρων ἐξαιρίσιοι κρημνοὶ, στενὴν ἀπολιπόντες πρὸς θαλάττῃ παράροdon. Κατοικοῦσι δὲ Αἰγυεῖς, ζῶντες ἀπὸ θραυμαμάτων τὸ πλεόν, καὶ γάλακτος, καὶ κριθίνου πόματος, νεμόμενοι τὰ τε πρὸς θαλάττῃ χωρία, καὶ τὸ πλεόν τὰ ὄρη. Ἔχουσι δ' ὕλην ἐνταῦθα τὰ ὄρη παμπόλλην ναυπηγήσιμον, καὶ μεγαλόδενδρον, ὥστ' ἐνίων τοῦ πάχους τὴν διάμετρον ὀκτὼ ποδῶν εὐρίσκεσθαι· πολλὰ δὲ καὶ τῇ ποικιλίᾳ τῶν θυίων οὖν ἔστι χεῖρω πρὸς τὰς τραπεζοποιίας. Ταῦτά τε δὴ κατάγουσιν εἰς τὸ ἐμπορεῖον τὴν Γίνουαν, καὶ θράγματα, καὶ δέρματα, καὶ μέλι· ἀντιφορτίζονται δὲ

ον, καὶ οἶνον τὸν ἐκ τῆς Ἰταλλίας· ὁ δὲ παρ' ἑὸς ὀλίγος ἐστὶ, πιττίτης, αὐστηρός. Ἐντεῦθεν οἱ Γεγήνιοι λεγόμενοι, ἵπποι τε καὶ ἡμίονοι καὶ οἱ λιγυστινοὶ τε χιτῶνες καὶ σάγοι· πλεονάζει ἢ τὸ λιγγούριον παρ' αὐτοῖς, ὃ τινες ἤλεκτρον ἀγορεύουσι. Στρατεύονται δ' ἱππαῖς μὲν οὐ, ὀπλῖται δὲ ἀγαθοὶ καὶ ἀκροβολισταί· ἀπὸ δὲ χαλκᾶσπιδας εἶναι, τεκμαίρονται τινες Ἕλληνας ὅς εἶναι.

Ὁ δὲ τοῦ Μονοίκου λιμὴν ὅρμος ἐστίν, οὗ μακρὰς, οὐδὲ πολλὰς ναυσὶν, ἔχων ἱερὸν Ἡρακλέους Μονοίκου καλουμένον· τοῖκε δὲ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος καὶ μέχρι δεῦρο διατείνειν ὁ Μασσαλιωτικὸς πλοῦς· διέχει δ' Ἀντιπόλεως μικρῷ πλείους, ἢ ἰσίους σταδίους. Τοῦντεῦθεν δ' ἤδη μέχρι σαλλίας καὶ μικρὸν προσωτέρω τὸ τῶν Σαλῶν ποταμὸς, οἷκε δὲ τὰς Ἄλπεις τὰς ὑπερκειμένας, καὶ τινὰς ὑπὲρ τῆς περαλλίας ἀναμῖξ τοῖς Ἕλλησι. Καλοῦσι ὅς Σάλυας οἱ μὲν παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων Ἀλγυας, ἣν χώραν ἦν ἔχουσιν οἱ Μασσαλιῶται· Ἀλγυστινοὶ δ' ὕστερον Κελτολίγυας ὀνομάζουσι, καὶ μέχρι Λουερίωνος καὶ τοῦ Ροδανοῦ πεδιάδα τοῦ προσάνεμουσιν, ἀφ' ἧς οὐ πεξὴν μόνον, ἀλλὰ πικρὴν ἔστειλλον στρατιάν, εἰς δέκα μέρη διηρημένην. Πρώτους δ' ἐχειρώσαντο Ῥωμαῖοι τούτους ὑπεραλλεῖων Κελτῶν, πολλὸν χρόνον πολεμήσαντες καὶ τούτοις καὶ τοῖς Ἀλγυσιν· ἀποκεκλεικόσι εἰς τὴν Ἰβηρίαν παρόδους, τὰς διὰ τῆς περαλλίας καὶ γὰρ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θαλάτταν ἐλθεῖν.

ζοντο· καὶ τοσοῦτον ἴσχυον, ὥστε μόλις στρατοπο-
δοις μεγάλοις πορευτὴν εἶναι τὴν ὁδόν. Ὀγδοηκο-
σίων δ' ἔτος πολεμοῦντες, διεπράξαντο μόλις, ὥστ'
ἐπὶ ἰβ' σταδίοις τὸ πλάτος ἀνεῖσθαι τὴν ὁδὸν τοῖς
ὁδεύουσι δημοσίᾳ. Μετὰ ταῦτα μὲν τοῦ κατέλυσαν
ἅπαντας, καὶ διέταξαν αὐτοὶ τὰς πόλιντας, ἐπιστή-
σαντες φόρον.

Μετὰ δὲ τοὺς Σάλλυας Ἀλβιεῖς καὶ Ἀλβίοικοι καὶ
Οὐακούντιοι νέμονται τὰ προσήκοντα μέρη τῶν
ὄρων. παρατείνουσι δὲ οἱ Οὐοκούντιοι μέχρι Ἀλλο-
βρίγων, ἔχοντες αὐλῶνας ἐν βύθῃ τῆς ὄρεινῆς ἄξιο-
λόγους καὶ ὀχυροὺς ὧν ἔχουσιν ἐκεῖνοι. Ἀλλόβριγες
μὲν οὖν καὶ Αἰγυες ὑπὸ τοῖς στρατηγοῖς τάττονται
τοῖς ἀφικνουμένοις εἰς τὴν Ναρβωνίτιν. Οὐοκούν-
τιοι δὲ καθάπερ τοὺς Οὐόλκας ἔφαμεν, τοὺς περὶ
Νέμανσον, τάττονται καθ' αὐτούς. Τῶν δὲ μετὰ
τοῦ Οὐάρου καὶ τῆς Γενοῦας Αἰγύων, οἱ μὲν ἐπὶ
τῇ θαλάττῃ τοῖς Ἰταλιώταις εἰσὶν οἱ αὐτοί· ἐπὶ δὲ
τοὺς ὄρεινους πέμπεται τις ἵππαρχος τῶν ἱππικῶν
ἀνδρῶν, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλους τῶν τελείως βαρ-
βάρων.

Μετὰ δὲ Οὐοκουντίους Σικόνιοι, καὶ Τρικόνιοι
καὶ μετ' αὐτοὺς Μίδουλοι, οἵπερ τὰς ὑψηλοτάτας
ἔχουσι κορυφάς· τὸ γοῦν ὀρθιώτατον αὐτῶν ὕψος,
σταδίων ἑκατὸν ἔχειν φασὶ τὴν ἀνάβασιν· κἀντεῦ-
θεν πάλιν τὴν ἐπὶ τοὺς ὄρους τοὺς τῆς Ἰταλίας κα-
τάβασιν. Ἄνω δ' ἐν τισὶ κοίλοις χωρίοις λίμνη τε
συνίσταται μεγάλη, καὶ πηγαὶ δύο οὐ πολὺ ἄπω-
θεν ἀλλήλων· ὧν ἐκ μὲν τῆς ἐτίρας ἐστὶν ὁ Ἄρουν-

έντιος ποταμός χαραδρώδης, ὥς ἐπὶ τὸν Ῥοδανὸν καταράττη· καὶ ὁ Δουρίας εἰς τὰναντία· τῷ γὰρ Πάδω συμμίσγει, κατενεχθεὶς διὰ Σαλασσῶν εἰς τὴν ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Κελτικήν. ἐκ δὲ τῆς ἐτέρας πολὺ ταπεινότερος τῶν χωρίων τούτων ἀναδίδωσιν αὐτὸς ὁ Πάδος, πολὺς τε, καὶ ὀξύς· προΐων δὲ γίνεται μείζων καὶ πρῶτος· ἐκ πολλῶν δὲ λαμβάνει τὴν αὐξησιν· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἤδη γενόμενός καὶ πλατύνεται· τῇ οὖν διαχύσει περισπᾷ καὶ ἀμβλύνει τὸν ροῦν· εἰς δὲ τὴν Ἀδριατικὴν θάλατταν ἐμπέπτει μέγιστος γενόμενος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν πλην τοῦ Ἰστροῦ, ἑπέρκεινται δ' οἱ Μίδουλοι μάλιστα τῆς συμβολῆς τοῦ Ἰσαροῦ πρὸς τὸν Ῥοδανόν.

Ἐπὶ δὲ θάτερα μέρη τὰ πρὸς τὴν Ἰταλίαν κεκλιμένα τῆς λεχθείσης ὀρεινῆς, Ταυρινὰ τε οἰκοῦσι Αἰγυστικὸν ἔθνος καὶ ἄλλοι Λίγυες. Τούτων δ' ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ Ἰδεόνου λεγομένη γῆ, καὶ ἡ τοῦ Κοττίου. Μετὰ δὲ τούτους καὶ τὸν Πάδον Σαλασσοί· ὑπὲρ δὲ τούτων ἐν ταῖς κορυφαῖς Κέντρωνες, καὶ Κατόριγες, καὶ Οὐαράγροι, καὶ Ναντουᾶται, καὶ ἡ Πελαμμένα λίμνη, δι' ἧς ὁ Ῥοδανὸς φέρεται, καὶ ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ. Οὐκ ἄπωθεν δὲ τούτων οὐδὲ τοῦ Ῥήνου αἱ πηγαί, οὐδ' ὁ Ἀδούλας τὸ ὄρος, ἐξ οὗ φεῖ καὶ ὁ Ῥήνος ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ ὁ Ἀδδούας εἰς τὰναντία ἐμβάλλων εἰς τὴν Λάριον λίμνην τὴν πρὸς τῷ Κώμῳ. ἑπέρκεινται δὲ τοῦ Κώμου πρὸς τῇ ῥίζῃ τῶν Ἀλπεων ἰδρυμένοι, τῇ μὲν Ῥαιτοὶ καὶ Οὐένονες ἐπὶ τὴν ἑω κεκλιμένοι· τῇ δὲ Αἰηπόντιοι καὶ Τριδάντιοι, καὶ Στόνοι, καὶ ἄλλα πλῆθος μ-

κρὰ ἔθνη, κατέχοντα τὴν Ἰταλίαν ἐν τοῖς πρόσθεν χρόνοις, ληστρικὰ, καὶ ἄπορα· νυνὶ δὲ, τὰ μὲν ἐξέφθαρται, τὰ δ' ἡμέρωται τελείως· ὥστε τὰς δι' αὐτῶν ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους πρότερόν οὕσας ὀλίγας καὶ δυσπεράτους, νυνὶ πολλαχῶς εἶναι καὶ ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εὐβάτους· ὧν ἓν ἐστι διὰ τὴν κατασκευὴν. Προσέθηκε γὰρ ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ τῇ καταλύσει τῶν ληστῶν τὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶν, ὅσων οἶόντ' ἦν· οὐ γὰρ δυνατόν πανταχοῦ βιάσασθαι τὴν φύσιν διὰ πετρῶν, καὶ κρημῶν ἐξαισίων, τῶν μὲν ὑπερκειμένων τῆς ὁδοῦ, τῶν δ' ὑποπιπτόντων, ὥστε καὶ μικρὸν ἐκβᾶσιν, ἄφυκτον εἶναι τὸν κίνδυνον, εἰς φάραγγας ἀβύσσους τοῦ πτώματος ὄντος. Οὕτω δὲ ἐστὶ στεγὴ κατὰ τι αὐτοῦ ἡ ὁδὸς, ὥστ' ἱλιγγον φέρειν τοῖς περὶ βαδίζουσι καὶ αὐτοῖς καὶ ὑποζυγίοις τοῖς ἀήθεσι· τὰδ' ἐπιχώρια κομίζειν τοὺς φόρτους ἀσφαλῶς. Οὐτ' οὖν ταῦτα ἰάσιμα, οὐθ' αἱ κατολισθαίνουσαι πλάκες τῶν κρυστάλλων ἄνωθεν ἐξαίσιοι, σὺνοδίαν ὅλην ἀπολαμβάνειν δυνάμεναι, καὶ συνεζωθεῖν εἰς τὰς ὑποπιπτούσας φάραγγας. Πολλὰ γὰρ ἀλλήλαις ἐπίκεινται πλάκες, πάγων ἐπὶ πάγοις γινομένων χιόνος κρυσταλλοειδῶν, καὶ τῶν ἐπ' ἐπιπολῆς αἰεὶ φρενέως ἀπολυομένων ἀπὸ τῶν ἐντός, πρὶν διαλυθῆναι τελείως ἐν τοῖς ἡλίοις.

Ἡ δὲ τῶν Σαλασσῶν πολλὴ μὲν ἐστίν, ἐν αὐλῶν βαθεῖ, τῶν ὁρῶν ἀμφοτέρων κλειόντων τὸ χωρίον· μέρος δέ τι αὐτῶν ἀνατείνει καὶ πρὸς τὰς ὑπερκειμένας κορυφάς. Τοῖς οὖν ἐκ τῆς Ἰταλίας ὑπερ-

τιθεῖσι τὰ ὄρη, διὰ τοῦ λεχθέντος ἀδλῶνος ἐστὶν ἡ ὁδός. εἴτα σχίζεται δίχα· καὶ ἡ μὲν διὰ τοῦ Ποι-
νήνου λεγομένου φέρεται, ζεύγεσιν οὐ βατὴ κατὰ
τὰ ἄκρα τῶν Ἀλπεων· ἡ δὲ διὰ Κεντρῶνων δυσμι-
κωτέρα. ἔχει δὲ χρύσεια ἡ τῶν Σαλασσῶν, ἃ κα-
τεῖχον ἰσχύοντες οἱ Σαλασσοὶ πρότερον, καθάπερ
καὶ τῶν παρόδων ἦσαν κύριοι. Προσελάμβανς δὲ
πλεῖστον εἰς τὴν μεταλλείαν αὐτοῖς ὁ Δουρίας πο-
ταμός εἰς τὰ χρυσοπλῦσια· διόπερ ἐπὶ πολλοὺς τό-
πους σχίζοντες εἰς τὰς ἐξοχετείας τὸ ὕδωρ, τὸ κοι-
νὸν ρεῖθρον ἐκένονον. τοῦτο δ' ἐκείνοις μὲν συνή-
φερε πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ θήραν, τοὺς δὲ γεωρ-
γοῦντας τὰ ὑπ' αὐτοῖς πεδία, τῆς ἀρδείας στερου-
μένους, ἐλύπει· τοῦ ποταμοῦ μὴ θυναμένου κατί-
ζειν τὴν χώραν, διὰ τὸ ὑπερδέξιον ἔχειν τὸ ρεῖθρον.
Ἐκ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας πόλεμοι συνεχεῖς ἦσαν ἀμ-
φοτέροις τοῖς ἔθνεσι πρὸς ἀλλήλους. Κρατησάντων
δὲ Ῥωμαίων, τῶν μὲν χρυσοσυργιῶν ἐξέπεσον, καὶ
τῆς χώρας οἱ Σαλασσοί· τὰ δ' ὄρη κατέχοντες ἀκμὴν
τὸ ὕδωρ ἐπώλουν τοῖς δημοσιῶναις τοῖς ἐργολαβή-
σασι τὰ χρύσεια· καὶ πρὸς τοὺτους δ' ἦσαν αἰεὶ δια-
φοραὶ διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν δημοσιωνῶν. οὗτοι
δὲ συνέβαινε τοὺς στρατηγιῶντας αἰεὶ τῶν Ῥωμαίων,
καὶ πεμπουμένους ἐπὶ τοὺς τόπους, εὐπορεῖν προφά-
σεων, ἀφ' ὧν πολεμήσουσι. Μέχρι μὲν δὴ τῶν νεωστὶ
χρόνων, τότε μὲν πολεμούμενοι, τότε δὲ καταλυόμε-
νοι τὸν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πόλεμον, ἴσχυον ὁμως,
καὶ πολλὰ κατέβλαπτον τοὺς δι' αὐτῶν ὑπερβάλλον-
τας τὰ ὄρη, κατὰ τὸ ληστρικὸν ἔθος. Οἱ γὰρ καὶ δι

κιμον Βροῦτον φυγόντα ἐκ Μουτινης, ἐπράξατο δραχμὴν κατ' ἄνδρα. Μίσσαλας δὲ πλησίον αὐτῶν χειμαδεύων, τιμὴν ξύλων κατέβαλε, τῶν τε καυσίμων, καὶ τῶν πετεϊνῶν ἀκοντισμάτων, καὶ τῶν γυμναστικῶν. Ἐσύλησαν δὲ ποτε καὶ χρήματα Καίσαρος οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ ἐπέβαλον κρημνοὺς στρατοπέδοις, πρόσφασιν ὁδοποιοῦντας, ἢ γεφυροῦντες ποταμούς· ὕστερον μὲν τοι κατεστρέψατο αὐτοὺς ἄρθην ὁ Σεβαστὸς, καὶ πάντας ἐλαφυροπέπλησε, κομισθέντας εἰς Ἐποραιδίαν, Ῥωμαίων ἀποικίαν· ἦν συνώκισαν μὲν, φρουρὰν εἶναι βουλόμενοι τοῖς Σαλασσοῖς· ὀλίγον δ' ἀντέχειν ἐδύναντο οἱ αὐτόθι, ἕως ἡφανίσθη τὸ ἔθνος. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων σωμάτων τρεῖς μυριάδες ἐξητιάσθησαν ἐπὶ τοῖς ἑξακισχιλλίοις, τῶν δὲ μαχίμων ἀνδρῶν ὀκτακισχιλλιοί· πάντας δ' ἐπέπλησε Τερέντιος Θυάργγων ὑπὸ δόρυ, καταστρεψάμενος αὐτοὺς στρατηγός· τρισχιλίους δὲ Ῥωμαίων πέμπας, ἔκτισε τὴν πόλιν Ἀγούσταν ὁ Καῖσαρ, ἐν ᾧ ἐστρατοπέδευσε χωρίῳ Θυάργγων· καὶ νῦν εἰρήνην ἔχει πᾶσα ἡ πλησιόχωρος, μέχρι τῶν ἁκρῶν ὑπερβολῶν τοῦ ὄρους.

Ἐξῆς δὲ τὰ πρὸς ἑω μέρη τῶν ὄρων, καὶ τὰ ἐπιστρέφοντα πρὸς νότον, Ῥαιτοὶ καὶ Οὐϊνδελικοὶ κατέχουσι, συνάπτοντες Ἑλουνητίοις καὶ Βοίοις· ἐπικεῖνται γὰρ τοῖς ἑκείνων πεδίοις. Οἱ μὲν οὖν Ῥαιτοὶ μέχρι τῆς Ἰταλίας καθήμενοι, τῆς ὑπὲρ Οὐήρωνος καὶ Κώμου. καὶ οὖν Ῥαιτικός οἶκος τῶν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς ἐπαινουμένων οὐκ ἀπολείπεσθαι δοκῶν, ἐν ταῖς τούτων ὑπερρείαις γίνεται· διατε-

νοῦσι δὲ καὶ μέχρι τῶν χωρίων, δι' ὧν ὁ Ῥήγρος φέρεται· τοῦτου δ' εἰσὶ τοῦ φύλου καὶ Δεπόντιοι, καὶ Καμουνοί. Οἱ δὲ Οὐνδελικοὶ καὶ Νωρικοὶ τὴν ἐκτὸς παρωρείαν κατέχουσι τὸ πλεον μὲτὰ Βρεῖνων καὶ Γεναῦνων, ἥδη τούτων Ἰλλυριῶν. Ἀπαντες δ' οὗτοι, καὶ τῆς Ἰταλίας τὰ γειτονεύοντα μέρη κατέτρεχον αἰεὶ, καὶ τῆς Ἑλουητίων, καὶ Σηκουανῶν, καὶ Βοίων, καὶ Γερμανῶν. Ἰταμώτατοι δὲ τῶν μὲν Οὐνδελικῶν ἐξητάζοντο, Δικᾶττιοι καὶ Κλαυτινάτιοι, καὶ Οὐένγονες· τῶν δὲ Ῥαιτῶν, Ῥουκάντιοι, καὶ Κοτουάντιοι. Καὶ οἱ Ἑστίωνες δὲ τῶν Οὐνδελικῶν εἰσι, καὶ Βριγάντιοι· καὶ πόλεις αὐτῶν, Βριγάντιον καὶ Καμπόδουρον, καὶ ἡ τῶν Δικατιῶν, ὥσπερ ἀκρόπολις Δαμασία. Τῆς δὲ πρὸς τοὺς Ἰταλιώτας τῶν ληστῶν τούτων χαλεπότητος, λέγεται τι τοιοῦτον· ὥς ἐπειδὴν ἔλωσι κώμην ἢ πόλιν, οὐ μόνον ἡβηδὸν ἀνδροφονοῦντας, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν νηπίων προῖόντας τῶν ἀρρένων, καὶ μηδ' ἐνταῦθα πανομένους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγκύους γυναῖκας κτείνοντας, ὅσας φαῖεν οἱ μάντιες ἀρρένοκυεῖν.

Μετὰ δὲ τούτους, οἱ ἐγγὺς ἦδη τοῦ Ἀδριατικοῦ μυχοῦ, καὶ τῶν κατὰ Ἀκυληΐαν τόπων οἰκοῦσι, Νωρικῶν τέ τινες καὶ Κάργοι· τῶν δὲ Νωρικῶν εἰσι, καὶ οἱ Ταυρίσκοι. Πάντας δ' ἔπανσε τῶν ἀνέδην καταδρομῶν Τιβέριος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δρουσος Θερία μὲν ὥστ' ἦδη τρίτον καὶ τριακκοστὸν ἔτος ἐστίν, ἐξ οὗ καθ' ἡσυχίαν ὄντες, ἀπεντακτοῦσι τοὺς φόρους. Κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν τῶν Ἀλπεων ὄρεινῃν, ἔστι μὲν καὶ γεώλοφα χωρία, καλῶς γεωργεῖσθαι δυνάμενα, καὶ αὐλῶνις εὖ συνεκτισμένοι· τὸ μὲν

τοι πλέον καὶ μάλιστα περὶ τὰς κορυφάς, περὶ δὲ δὴ καὶ συνίσταντο οἱ λησταί, λυπρὸν καὶ ἄκαρπον διὰ τε τὰς τέχνας, καὶ τὴν τραχύτητα τῆς γῆς. κατὰ σπάνιν οὖν τροφῆς τε καὶ ἄλλων, ἐφείδοντο ἑσθ' ὅτι τῶν ἐν τοῖς πεδίοις, ἵνα ἔχοιεν χορηγούς· ἀντιδίδοντας δὲ ῥητίνην, πίτταν, θάδα, κήρον, μέλι, τυρόν· τούτων γὰρ εὐπόρουν. Ὑπέρκειται δὲ τῶν Καρνῶν, τὸ Ἀπέννιον ὄρος, λίμνην ἔχον ἐξείσαν εἰς τὸν Ἰσαρον ποταμόν· ὃς παραλαβὼν Ἀταγιν ἄλλον ποταμόν, εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλει. Ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς λίμνης καὶ ἄλλος ποταμός εἰς τὸν Ἰστρον ῥεῖ, καλούμενος Ἀτησινός. Καὶ γὰρ ὁ Ἰστρος τὰς ἀρχάς ἀπὸ τούτων λαμβάνει τῶν ὀρεῶν, πολυσχιδῶν ὄντων, καὶ πολυκεφάλων. Μέχρι μὲν γὰρ δεῦρο, ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς, συνεχῇ τὰ ὑψηλὰ τῶν Ἀλπειῶν διέτεινε, καὶ ἐνὸς ὄρους φαντασίαν παρεῖχεν· εἰτ' ἀνεθέντα καὶ ταπεινωθέντα ἐξαίρεται πάλιν εἰς πλείω μέρη καὶ πλείους κορυφάς. Πρώτη δ' ἐστὶ τούτων ἡ τοῦ Ῥήνου πέραν, καὶ τῆς λίμνης περικλιμένη πρὸς ἑω ῥάχις μετρίως ὑψηλὴ, ὅπου αἱ τοῦ Ἰστροῦ πηγαὶ πλησίον Σουήθων, καὶ τοῦ Ἐρκυνίου ὄρουμοι· ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐπιστρέφουσαι πρὸς τὴν Ἰαλυρίδα καὶ τὸν Ἀδρίαν, ὧν ἐστὶ τό, τε Ἀπέννιον ὄρος τὸ λεχθέν, καὶ τὸ Τοῦλλον, καὶ Φλυγαδία, καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Οὐνδελικῶν, ἐξ ὧν ὁ Δούρας, καὶ ὁ Κλιάνης, καὶ ἄλλοι πλείους χαραδρώδεις ποταμοὶ συμβάλλουσιν εἰς τὸ τοῦ Ἰστροῦ ῥεῖθρον.

Καὶ οἱ Ἰάποδες δὲ τοῦτο ἤδη ἐπίμικτον Ἰλλυριοῖς καὶ Κελτοῖς ἔθνος, περὶ τούτους οἰκοῦσι τοὺς τόπους· καὶ ἡ Ὀκρά πλησίον τούτων ἐστίν. Οἱ μὲν

οὐκ ἴσχυοντες πρότερον καὶ εὐανδροῦντες, καὶ τοὺς
ὄρους ἐφ' ἑκάτερον τὴν οἰκῆσιν ἔχοντες, καὶ τοῖς
λῃστηρίοις ἐπικρατοῦντες, ἐκπεπόνηται τελείως ὑπὸ
τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος καταπολεμηθέντες. Πόλεις
δ' αὐτῶν Μέτουλον, Ἀρούπεινον, Μονήττιον, Οὐ-
ενδον. Μεθ' οὗς ἡ Σεγεστική πόλις ἐν πεδίῳ· παρ'
ἣν ὁ Νόαρος αὐτὸς παραρρέει παταμός, ἐκδιδοὺς εἰς
τὸν Ἰστρον. κεῖται δὲ ἡ πόλις εὐφυῶς, πρὸς τὸν
κατὰ τῶν Λακῶν πόλεμον· ἡ δ' Ὀκρα ταπεινότατον
μέρος τῶν Ἀλπεῶν ἐστίν, καθ' ὃ συνάπτουσι τοῖς Καρ-
νοῖς, καὶ δι' οὗ τὰ ἐκ τῆς Ἀκυληῆς φορτία κομίζου-
σιν ἄγμαμάξαις, εἰς τὸν καλούμενον Πάμπορτον,
σταδίων ὁδὸν οὐ πολὺ πλείων ἢ ὅ· ἐκεῖθεν δὲ
τοῖς ποταμοῖς κατὰγεται μέχρι τοῦ Ἰστρου καὶ τῶν
ταύτῃ χωρίων. Παραρρέει γάρ τὸ Πάμπορτον ποτα-
μός, ἐκ τῆς Ἰλλυρίδος φερόμενος, πλωτός· ἐκβάλλει
δ' εἰς τὸν Σάον· ὥστε εὐμαρῶς εἰς τὴν Σεγεστικὴν
κατὰγεται, καὶ τοὺς Παννονίους, καὶ Ταυρῆσκους.
Συμβάλλει δ' εἰς τὸν Σάον κατὰ τὴν πόλιν, καὶ ὁ
Κολάπης· ἀμφότεροι δ' εἰσὶ πλωτοὶ, φέουσι δ' ἀπὸ
τῶν Ἀλπεων. ἔχουσι δ' Ἀλπεῖς, καὶ ἵππους ἀγρί-
ους, καὶ βόας. φησὶ δὲ Πολύβιος καὶ ἰδιόμορφόν
τα ζῶον γεννᾶσθαι ἐν αὐταῖς, ἐλαφοειδὲς τὸ σχῆμα,
πλήν ἀνθρώπου καὶ τριχώματος· ταῦτα δ' εὐκίενας
κάπρω, ὑπὸ δὲ τῷ γενεῷ πυρῆνα ἴσχειν ὅσον, σπι-
θαμαῖον ἀκρόκομον, πωλικῆς κέρκου τὸ πάχος.

Τῶν δ' ὑπερθέσεων τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς
τὴν ἔξω Κελτικὴν, καὶ τὴν προσάρκτιον, ἡ διὰ Σα-
λασσῶν ἐστὶν ἄγουσα ἐπὶ Δουγδουνον· διττὴ δ' ἐστίν·
ἡ μὲν ἀμαξεύεσθαι δυναμένη· διὰ μήκους πλείω

νος, ἥ διὰ Κεντρώνων· ἡ δὲ ὀρθία καὶ στενὴ, σύντομος δὲ, ἥ διὰ τοῦ Ποινίνου. Τὸ δὲ Λούγδουνον ἐν μέσῳ τῆς χώρας ἐστίν, ὥσπερ ἀκρόπολις, διὰ τὰς συμβολὰς τῶν ποταμῶν, καὶ διὰ τὸ ἐγγυὲς εἶναι πᾶσι τοῖς μέρεσι. Διόπερ καὶ Ἀγρίππας ἐντεῦθεν τὰς ὁδοὺς ἔτεμε· τὴν διὰ τῶν Κεμμένων ὁρῶν μέχρι Σαντώνων καὶ τῆς Ἀκουϊτανίας· καὶ τὴν ἐπὶ τὸν Ῥήνον· καὶ τρίτην τὴν ἐπὶ τὸν ὠκεανόν, τὴν πρὸς Βιλοακοῖς, καὶ Ἀμβιάνοις· τετάρτη δ' ἐστὶν ἐπὶ τὴν Ναρβωνῆτιν, καὶ τὴν Μασσαλιῶτιν παραλλήλῃ. Ἔστι δὲ καὶ ἐν ἀριστερᾷ ἀφείσι τὸ Λούγδουνον, καὶ τὴν ὑπερκειμένην χώραν ἐν αὐτῷ τῷ Ποινίνῳ πάλιν ἐκτροπὴν διαβάντι τὸν Ῥοδανόν, ἥ τὴν λίμνην τὴν Λιμένναν εἰς τὰ Ἐλουητίων πεδία, κεντεῦθεν εἰς Σηκοάνους ὑπέρθρεϊς διὰ τοῦ Ἰόρα ὄρους, καὶ εἰς Αἰγγονας· διὰ τε τούτων ἐπ' ἄμφω καὶ ἐπὶ τὸν Ῥήνον καὶ ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν δίοδοι σχίζονται

Ἐπεὶ φησι Πολύβιος ἐφ' ἑαυτῶν κατ' Ἀκυληϊαν μάλιστα, ἐν τοῖς Ταυρίσκοις τοῖς Νωρικῶις, εὐρεθῆναι χρυσεῖον οὕτως εὐφυές, ὥστ' ἐπὶ δύο πόδας ἀποσύραντι τὴν ἐπιπολῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν εὐρίσκεισθαι χρυσόν· τὸ δ' ὀρυγμα μὴ πλειόνων ὑπάρχειν ἢ πεντεκαίδεκα ποδῶν· εἶναι δὲ τοῦ χρυσοῦ τὸν μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, κυάμου μέγεθος ἢ θέρμου, τοῦ ὀγδόου μέρους μόνον ἀφειρηθέντος, τὸν δὲ δεῖσθαι μὲν χωνείας πλειονος, σφόδρα δὲ λυσιστελοῦς. Συνεργασαμένων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν Ἰταλιωτῶν ἐν διμῇνι, παραχρῆμα τὸ χρυσίον εὐωνότερον γασθῆναι τῷ τρίτῳ μέρει καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν· αἰσθανομένους δὲ τοὺς Ταυρίσκους, μονοπωλῶν ἐκβάλ-

λοντας τοὺς συνεργαζομένους. Ἀλλὰ τῶν ἅπαντα τὰ χρύσεια, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστί. Κῆνταῦθα δ' ὥσπερ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, φέρουσιν οἱ ποταμοὶ χρυσοῦ ψῆγμα πρὸς τῷ ὀρυκτῷ, οὐ μὲν τοι τοσοῦτον. Ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ περὶ τοῦ μεγέθους τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ ὕψους λέγων, παραβάλλει τὰ ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ὄρη τὰ μέγιστα, τὸ Ταῦγετον, τὸ Λύκαιον, Παρνασσόν, Ὀλυμπον, Πήλιον, Ὀσσαν· ἐν δὲ Θράκη Αἴμον, Ῥοδόπην, Δούνακα. Καὶ φησὶν, ὅτι τούτων μὲν ἕκαστον μικροῦ δεῖν αὐθιμερόν· εὐζώνοις ἀγαβῆναι δυνατόν, αὐθιμερόν δὲ, καὶ περιελθεῖν τὰς δ' Ἀλπεῖς, οὐδ' ἂν πεμπταῖος ἀναβαίη τις· τὸ δὲ μῆκος ἐστὶ δισχιλίων καὶ διακοσίων σταδίων, τὸ παρῆκον παρὰ τὰ πεδία. Τέτταρας δ' ὑπερβάσεις ὀνομάζει μόνον· διὰ Λυγίων μὲν τὴν ἔγγιστα τῇ Τυρρῆνικῇ πελάγει· εἴτα τὴν διὰ Τάυρίων, ἣν Ἀντίβας διῆλθεν· εἴτα τὴν διὰ Σαλασσῶν· τετάρτην δὲ, τὴν διὰ Ραιτῶν· ἐπάσας κρημνώδεις. Αἶμνας δὲ εἶναι φησὶν ἐν τοῖς ὄρεσι πλείους μὲν, τρεῖς δὲ μεγάλας· ὧν ἡ μὲν Βήνακος ἔχει μῆκος πεντακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ ἑκατὸν πεντήκοντα· ἑκρεῖ δὲ ποταμὸς Αἰγικίος· ἡ δ' ἐξῆς Οὐερβανδός, τετρακοσίω· πλάτος δὲ στενωτέρα τῆς πρότερον· ἐξίησι δὲ ποταμὸν τὸν Τίκινον· τρίτη δὲ Αἴριος μῆκος ἑγγὺς τριακοσίω σταδίων, πλάτος δὲ τριῆκοντα· ποταμὸν δὲ ἐξίησι μέγαν Ἀδδουαν· πάντες δ' εἰς τὸν Πάδον συνέχουσιν. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν ὄρων ἔχομεν λέγειν τῶν Ἀλπεῶν.

Τ Ω Ν
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

*Εν τῇ πέμπτῃ τὰ περὶ Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ὑπερείας τῶν Ἀλπεων, μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, καὶ Ταραντίου κελ-
 πον, καὶ τοῦ Ποσειδωνιάτου· ἐν οἷς Οὐγεντία, Λιγουρία,
 Πίκτην, Τουσκία, Ῥώμη, Καμπανία, Λευκανία, Ἀπουλία
 καὶ ὅσαι τῆσσι τῇ ταύτῃ θαλάσῃ παράκεινται ἀπὸ Γενου-
 τῶν μέχρι Σικελίας.*

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

CAP. I.

*Μετὰ δὲ τὴν ὑπερείαν τῶν Ἀλπεων, ἀρχὴ τῆς νῦν
 Ἰταλίας. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν Οἰνωτρίαν, ἐκάλεον
 Ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τοῦ*

Ταραντίου κόλπου, καὶ τοῦ Ποσειδωνιάτου διήκουνσαν· ἐπικρατήσαν δὲ τοῦνομα, καὶ μέχρι τῆς ὑπώρειας τῶν Ἀλπεων προὔβη. Προσέλαβε δὲ καὶ τῆς Λιγυστικῆς, μέχρι Οὐάρου ποταμοῦ καὶ τῆς ταύτης θαλάττης, ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν Τυρρόηνηκῶν, καὶ τῆς Ἰστρίας μέχρι Πόλας. Εἰκάσειε δ' ἂν τις εὐτυχῆσαντας τοὺς πρώτους ὀνομασθέντας Ἰταλοὺς, μεταδοῦναι καὶ τοῖς πλησιοχώροις· εἰδ' οὕτως ἐπίδοσιν λαβεῖν, μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Ὅψθ δέ ποτε ἀφ' οὗ μετέδοσαν Ῥωμαῖοι τοῖς Ἰταλιώταις τὴν ἡ.ο.πολιτείαν, ἔδοξε καὶ τοῖς ἐντὸς Ἀλπεων Γαλάταις, καὶ Ἑνετοῖς τὴν αὐτὴν ἀπονεῖμαι τιμὴν, προσαγορευῆσαι δὲ καὶ Ἰταλιώτας πάντας καὶ Ῥωμαίους· ὥποικίας τε πολλὰς στείλαι, τὰς μὲν πρότερον, τὰς δ' ὕστερον, ὧν οὐ ῥᾷδιον εἰπεῖν ἀμείνους ἑτέρας.

Ἐνὲ μὲν οὖν σχήματι σὺμπασαν τὴν νῦν Ἰταλίαν, οὐ ῥᾷδιον περιλαβεῖν γεωμετρικῶς· καὶ τοιρασὶν ἄκραν εἶναι τρίγωνον, ἐκκειμένην πρὸς νότον καὶ χειμερινὰς ἀνατολάς, κορυφουμένην δὲ πρὸς τῷ Σικελικῷ πορθμῷ, βάσιν δ' ἔχουσαν τὰς Ἀλπεῖς.

... συγχωρῆσαι δὲ καὶ τῶν πλευρῶν μίαν, τὴν πρὸς τὸν πορθμόν τελευτῶσαν, πλυζομένην δὲ ὑπὸ τοῦ Τυρρόηνηκοῦ πελάγους. Τρίγωνον δὲ ἰδίως τὸ ὑθύγραμμον καλεῖται σχῆμα· ἐνταῦθα δὲ καὶ αἰδέσεις, καὶ αἱ πλευραὶ περιφερεῖς εἰσιν· ὥστε, εἰρημὶ δεῖν συγχωρᾶν, περιφεροχρόμμου σχήματος ἰστίον καὶ τὴν βάσιν, καὶ τὴν πλευράν· συγχωρηέον δὲ καὶ τὴν λόξωσαν ταύτης τῆς πλευρῆς τὴν ἐπὶ

τάς ἀνατολάς. Τ' ἄλλα δ' οὐχ ἱκανῶς εἰρήκασιν, ὑποθέμενοι μίαν πλευράν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου μέχρι τοῦ πορθμοῦ· πλευράν γὰρ λέγομεν τὴν ἀγώνιον γραμμὴν· ἀγώνιος δ' ἐστὶν ἡ μὴ συννεύη πρὸς ἄλληλα τὰ μέρη, ἢ μὴ ἐπὶ πολὺ. Ἡ δὲ ἀπὸ Ἀριμίνου ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυλίαν, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἄκραν, πάμπολύ τι συννεύουσιν. Ὅμοίως δ' ἔχειν οἶομαι καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μυχαῦ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ἰαπυλίας· συμπέπτονσαι γὰρ ἐπὶ τοὺς περὶ Ἀρίμινον καὶ Ραβένναν τόπους, γωνίαν ποιοῦσιν· εἰ δὲ μὴ γωνίαν, περιφέρειάν γε ἀξιόλογον. Ὡστ' εἰ ἄρα τοῦτ' ἂν εἴη μία πλευρὰ δὲ παράπλους, δὲ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἐπὶ τὴν Ἰαπυλίαν, αὐκ εὐθεῖα· τὸ δὲ λοιπὸν τὸ ἐνθάδε ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἄλλην ἂν ὑπογράφοι πλευράν, οὐδὲ ταύτην εὐθεῖαν. Οὕτω δὲ τετράπλευρον μᾶλλον, ἢ τρίπλευρον φαίη ἂν τις τὸ σχῆμα· τρίγωνον δ' οὐδεπωσοῦν, πλὴν εἰ καταχρώμενος. Βέλτιον δ' ὁμολογεῖν, ὅτι τῶν ἀγεωμετρητῶν σχημάτων, οὐκ εὐπερίγμφος ἡ ἀπόδοσις.

Κατὰ μέρος δ' οὕτως εἰπεῖν δυνατόν, ὅτι τῶν μὲν Ἀλπειν περιφερῆς ἡ ὑπώρειά ἐστι, καὶ κολπώδης, τὰ κοῖλα ἔχουσα ἐστραμμένα πρὸς τὴν Ἰταλίαν. τοῦ δὲ κόλπου τὰ μὲν μέσα πρὸς τοῖς Σαλασσοῖς ἐστι· τὰ δ' ἄκρα ἐπιστροφὴν λαμβάνει, τὰ μὲν, μέχρι τῆς Ὀκρας καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ τὸν Ἀδρίαν, τὰ δ', εἰς τὴν Αἰγυστικὴν παραλίαν μέχρι Γενούας, τοῦ τῶν Αἰγύων ἐμπορίου, ὅπου τὰ Ἀπέννινα ὄρη συνάπτει ταῖς Ἀλπεσιν. Ἐπὶ δὲ εὐθὺς πε-

ἀξιόλογον πάρισόν πως ἔχον τὸ πλάτος καὶ τὸ
 ς, σταδίων ἑκατόν, καὶ δισχιλίων· τὸ δὲ με-
 θρινὸν αὐτοῦ πλευρὸν κλείεται τῇ τε τῶν Ἑνε-
 παραλλία, καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, τοῖς περὶ
 ἡμῶν, καὶ Ἀγκῶνα καθήκουσι. Ταῦτα γὰρ ἄρ-
 να ἀπὸ τῆς Λιγυστικῆς εἰς τὴν Τυρρήνηαν ἐμ-
 ει, στενὴν παραλλίαν ἀπολιπόντα· εἴτα ἀναχω-
 ρεῖτα εἰς τὴν μεσόγαιαν κατ' ὀλίγον, ἐπειδὴν γέ-
 νηται κατὰ τὴν Πισάτιν, ἐπιστρέφει πρὸς ἑω, καὶ
 τὸν Ἀδρίαν ἕως τῶν περὶ Ἀρίμινον καὶ Ἀγκῶνα
 ὄντων, συνάπτοντα ἐπ' εὐθείας τῇ τῶν Ἑνετῶν πα-
 ρῳ. Ἡ μὲν οὖν ἐντὸς Ἀλπεων Κελτικὴ, τοῦτοις
 ὀνομαζομένη τοῖς ὄρεσι· καὶ ἔστι τῆς μὲν παραλλίας τῆς
 ἑστέρας ὅσον τ' σταδίων ἐπὶ τοῖς ἑξακισχιλίοις, μετὰ
 ὄρων· μικρόν δ' ἔλαττον τὸ πλάτος τῶν χιλίων.
 ἡμῶν δ' Ἰταλία, στενὴ, καὶ παραμύκης ἐστὶ,
 κρουμένη διχῶς, τῇ μὲν πρὸς τὸν Σικελικὸν πορ-
 τῶν, τῇ δὲ πρὸς τὴν Ἰαπυγίαν· σφιγγομένη δ'
 ἐρωθεν, τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀδρίου, τῇ δ' ὑπὸ τοῦ
 ῥηνικοῦ πελάγους. Ἔστι δ' ὅμοιον τὸ σχῆμα
 Ἀδρίου καὶ τὸ μέγεθος τῇ Ἰταλίᾳ τῇ τε ἀφορ-
 νῇ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ ἑκα-
 τὸν, μέχρι τῆς Ἰαπυγίας καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ κατὰ
 Ταραντῖνον καὶ τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον· τὸ
 αὖ πλάτος τὸ μέγιστον ἀμφοῖν ἐστὶ περὶ χιλίους
 τριακοσίους σταδίους· τὸ δὲ μῆκος ἔλαττον, οὐ
 ἢ τῶν ἑξακισχιλίων. Ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶν ὅσην κατέ-
 ῃ Βρεῖται καὶ Λευκανοί. Φησὶ δὲ Πολύβιος, περὶ
 εἶναι τὴν παραλλίαν τὴν ὑπὸ Ἰαπυγίας κείνην πορ-

θμοῦ καὶ τρισχιλίων σταδίων· κλύζεσθαι δ' αὐτὴν τῷ Σικελικῷ πελάγει· πλέοντι δὲ καὶ πεντακοσίων δέουσσαν. Τὰ δὲ Ἀπέννινα ὄρη συνάψαντα τοῖς περὶ Ἀρίμινον καὶ Ἀγκῶνα τόποις, καὶ ἀφορίσαντα τὸ ταύτῃ πλάτος τῆς Ἰταλίας ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, ἐπιστροφὴν λαμβάνει πάλιν, καὶ τέμνει τὴν χώραν ὅλην ἐπὶ μῆκος. Μέχρι μὲν δὴ Πευκετίων καὶ Λευκανῶν, οὐ πολὺ ἀφίσταται τοῦ Ἀδρίου· συνάψαντα δὲ Λευκανοῖς, ἐπὶ τὴν ἐτέραν θάλατταν ἀποκλίνει μᾶλλον, καὶ λοιπὸν διὰ μέσων τῶν Λευκανῶν καὶ Βρετίων διεξιόντα τελευτᾷ πρὸς τὴν Λευκοπετραν τῆς Ῥηγίνης καλουμένην. Τυπωδῶς μὲν οὖν εἴρηται περὶ τῆς νῦν Ἰταλίας ἀπάσης ταῦτα· πειρασόμεθα δὲ ἀναλαβόντες εἰπεῖν περὶ τῶν καθ' ἕκαστα· καὶ πρῶτον περὶ τῶν ὑπὸ ταῖς Ἀλπεσιν.

Ἔστι δὲ πεδῖον εὐδαιμον σφόδρα, καὶ γεωλοφίαις εὐκάρποις πεποικιλμένον. Διαιρεῖ δ' αὐτὸ μέσον πῶς ὁ Πάδος· καὶ καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Πάδου, τὸ δὲ πέραν· ἐντὸς μὲν ὅσον ἐστὶ πρὸς τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ Λιγυστικῇ· πέραν δὲ τὸ λοιπόν. Οἰκεῖται δὲ τὸ μὲν, ὑπὸ τῶν Λιγυστικῶν ἔθνων καὶ τῶν Κελτικῶν, τῶν μὲν ὑπὸ τοῖς ὄρεσιν οἰκούντων, τῶν δ' ἐν τοῖς πεδίοις· τὸ δ', ὑπὸ τῶν Κελτῶν καὶ Ἑνετῶν. Οἱ μὲν οὖν Κελτοὶ τοῖς ὑπερ-αλπειοῖς δημοθευεῖς εἰσι. Περὶ τῶν Ἑνετῶν, διττός ἐστι λόγος. Οἱ μὲν γὰρ καὶ αὐτοὺς φασὶ Κελτῶν εἶναι ἀποίκους τῶν δμωνύμων παρωικεανιτῶν· οἱ δ' ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου μετ' Ἀντήνορος σωθῆναι δεῦρο φασὶ τῶν ἐκ τῆς Ψαφλαγονίας Ἑνετῶν τυγνῆς.

μαρτύριον δὲ τούτου προφέρονται, τὴν περὶ τὰς ἵπποτροφίας ἐπιμέλειαν· ἥ νῦν μὲν τελέως ἐκλείπει, πρότερον δὲ ἐτιμᾶτο παρ' αὐτοῖς, ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ ζήλου, τοῦ κατὰ τὰς ἡμιονιῖδας ἵππους. Τούτου δὲ καὶ Ὅμηρος μέμνηται·

Ἐξ Ἑνεῶν, ὅθ' ἡμιδῶν γένος ἄγροτεράων.

Καὶ Διονύσιος, ὁ τῆς Σικελίας τύραννος, ἐντεῦθεν τὸ ἵπποτροφεῖον συνεστήσατο τῶν ἀθλητῶν ἵππων· ὥστε καὶ ὄνομα ἐν τοῖς Ἑλλήσι γενέσθαι τῆς Ἑνετικῆς πωλείας, καὶ πολὺν χρόνον εὐδοκιμῆσαι τὸ γένος.

Ἀπασα μὲν οὖν ἡ χώρα ποταμοῖς πληθύνει, καὶ ἔλεσι· μάλιστα δ' ἡ τῶν Ἑνεῶν· πρόσσιτι δὲ ταύτη καὶ τὰ τῆς θαλάττης πάθη. Μόνα γὰρ ταῦτα τὰ μέρη σχεδὸν τι τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης, ὁμοιοπαθεῖ τῷ ὠκεανῷ, καὶ παραπλησίους ἐκείνῳ ποιεῖται τὰς τε ἀμπώεις καὶ τὰς πλημμυρίδας· ὑφ' ὧν τὸ πλεον τοῦ πεδίου, λιμνοθαλάττης γίνεται μεστόν. διαίρυνξι δὲ, καὶ παραχώμασι, καθάπερ ἡ κάτω λεγομένη χώρα τῆς Αἰγύπτου διοχετεύεται· καὶ τὰ μὲν ἀνέψυκται καὶ γεωργεῖται, τὰ δὲ διάπλους ἔχει. Τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν νησιζουσιν, αἱ δ' ἐκ μέρους κλύζονται. Ὅσαι δὲ ὑπὲρ τῶν ἑλῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ κεῖνται, τοὺς ἐκ τῶν ποταμῶν ἀνάπλους θαυμαστοὺς ἔχουσι, μάλιστα δ' ἐκ τοῦ Πάδου· μέγιστός τε γὰρ ἐστι, καὶ πληροῦται πολλάκις ἐκ τε ὀμβρίων καὶ χιόνων· διαχεόμενος δ' εἰς πολλὰ μέρη κατὰ τὰς ἐκβολὰς τυφλὸν τὸ στόμα ποιεῖ, καὶ δυσεῖς βολὸς ἐστίν· ἡ δ' ἐμπειρία περιγίνεται καὶ τῶν χυλοπωμάτων.

Τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον, ὥσπερ ἔφη, ὑπὸ Κελτῶν περιωκεῖτο τῶν πλείστων ὁ ποταμός. μέγιστα δ' ἦν τῶν Κελτῶν ἔθνη Βοῖοι καὶ Ἰνσουβροί, καὶ οἱ τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἐξ ἐφόδου καταλαβόντες Σίνωνες μετὰ Γαισατῶν. Τούτους μὲν οὖν ἐξέφθειραν ὕστερον τελείως Ῥωμαῖοι· τοὺς δὲ Βοῖους ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων. Μεταστάντες δ' εἰς τοὺς περὶ τὸν Ἰστρον τόπους, μετὰ Ταυρίσκων ἦκον πολιοῦντες πρὸς Δάκας, ἕως ἀπώλαντο παρεθνεῖ· τὴν δὲ χώραν οὖσαν τῆς Ἀλλυρίδος μηλόβοτον τοῖς περιουικοῦσι κατέλιπον. Ἰνσουβροί δὲ καὶ νῦν εἰσὶ. Μεδιολάνιον δ' ἔσχον μητροπόλιν, πάλαι μὲν κώμην (ἅπαντες γὰρ ἦκον κακηδύν·) νῦν δ' ἀξιόλογον πόλιν, πέραν τοῦ Παύδου, συνάπτονσάν πως ταῖς Ἀλπισι. Πλησίον δὲ καὶ Βηρών· καὶ αὕτη πόλις μεγάλη· ἐλάτους δὲ τούτων Βριξία, καὶ Μάντουα, καὶ Ρήγιον, καὶ Κῶμον· αὕτη δ' ἦν μὲν κατοικία μετρία· Πομπήιος δὲ Στράβων ὁ Μάγνου πατὴρ κακωθεῖσαν ὑπὸ τῶν ὑπερκειμένων Ῥαιτῶν συνώκισεν· εἴτα Γάιος Σκηπίων περὶ τρισχιλίους προσέθηκεν· εἴτα ὁ θεὸς Καῖσαρ πεντακισχιλίους ἐπισυνώκισεν· ὧν οἱ πεντακόσιοι τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξαν οἱ ἐπιφανέστατοι· τούτοις δὲ καὶ πολιτεῖαν ἔδωκε, καὶ ἐνέγραψεν αὐτοὺς εἰς τοὺς συνοίκους· οὐ μὲν τοι ἦκησαν αὐτόθι· ἀλλὰ καὶ τοῦνομά γε τῷ κτίσματι ἐκεῖνοι τατέλιπον· Νεοκωμῖται γὰρ ἐκλήθησαν ἅπαντες· τοῦτο δὲ μεθερμηνευθὲν Νοβαυμκώμουμ λέγεται. Ἐγγὺς δὲ τοῦ χωρίου τούτου λίμνη Λάριος καλουμένη· πληροὶ δ' αὐτὴν ὁ Ἀδούας ποταμός· εἴτ'

Αὗται μὲν οὖν πολλὰ ὑπὲρ τῶν ἐλθόντων ὥκηνται·

Αὐταὶ μὲν οὖν πολὺ ὑπὲρ τῶν ἑλῶν ὤκηνται·
 ῥαίον δὲ τὸ Πατιεούτεν, πασῶν ταύτη ἀρίστη τῶν
 λεων, ἣν νεωστὶ λέγεται τιμῆσασθαι περτακουσί-
 ῃ ἱππικοὺς ἄνδρας· καὶ τὸ παλαιὸν δὲ ἔστειλε β
 ριάδας στρατιᾶς. Ἀηλοῖ δὲ καὶ τὸ πληθὺς τῆς
 ἐπομένης κατασκευῆς εἰς τὴν ῥώμην κατ' ἐμπο-
 ῖν, τῶν τε ἄλλων καὶ ἐσθλῆτος παντοδαπῆς, τὴν
 ἐνδρίαν τῆς πόλεως, καὶ τὴν εὐτυχίαν. ἔχει δὲ
 λάττης ἀνάπλουον ποταμῷ διὰ τῶν ἑλῶν φερομέ-
 σταδίων γ' καὶ σ' ἐκ λιμένος μεγάλου. καλεῖται
 ὁ λιμὴν Μεδόδακος ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ. Ἐν
 τοῖς ἔλεσι μεγίστη μὲν ἐστὶ Ῥαβέννα, ξυλπαγῆς
 , καὶ διὰ ῥύτος, γεφύραις καὶ πορθμίοις ὁδευο-
 η· δέχεται δ' οὐ μικρὸν τῆς θαλάττης μέρος ἐν
 ς πλημμυρίσιν, ὥστε καὶ ὑπὸ τούτων καὶ ὑπὸ
 αἰῶν εἰσκληζόμενον τὸ βορβορώδες πᾶν, ἰᾶται
 ρυσασθαι. οὕτως γούν· ὑγμινὸν ἐξήτασται τὸ
 ἰόν, ὥστε ἐνταῦθα τοὺς μονομάχους τρέφειν καὶ
 ἰνάζειν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες. Ἔστι μὲν οὖν καὶ
 τὸ θαυμαστὸν τῶν ἐνθάδε, τὸ ἐν ἑλει τοὺς αἰῶρας
 λαβεῖς εἶναι, καθάπερ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς
 ῥύπτη τοῦ θέρους ἢ ἄλμην τὴν μαχθηρίαν ἀπο-
 λλει διὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸν τῶν
 υἱάτων ἀφανισμόν. Ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ τὴν ἄμπε-
 πάθος, θαυμάζειν ἄξιον. φύει μὲν γὰρ αὐτὴν
 ἑλη, καὶ ποιεῖ ταχὺ, καὶ πολὺν ἀποδοδούσαν
 πόν. φθίρεται δὲ ἐν ἔτισι πέντε μηνὶ ἢ ἑξήτεσι.

Ἔστι δὲ καὶ τὸ Ἀλτινον ἐν ἑλεί, παραπλήσιον ἔσται τῇ Ῥαουέννῃ τὴν θέσιν. Μεταξὺ δὲ, Βούτριον τῇ Ῥαουέννης πόλισμα· καὶ ἡ Σπίνα, νῦν μὲν κομίον, πάλαι δὲ Ἑλληνὶς πόλις ἑνδοξος. Θησαυρὸς γούν Σπινιτῶν ἐν Δελφοῖς δεικνύται· καὶ ἑτέρα ἰστορεῖται περὶ αὐτῶν, ὡς θαλυτοκρατησάντων. φασὶ δὲ καὶ ἐπὶ θαλάττῃ ὑπάρξαι· νῦν δ' ἐστὶν ἐν μεσογαίᾳ τὸ χωρίον περὶ ἐννεήκοντα τῆς θαλάττης σταδίου ἀπέχον. Καὶ ἡ Ῥαουέννα δὲ Θεσσαλῶν λέγεται κτίσμα· οὐ φέροντες δὲ τὰς τῶν Τυρρηνῶν ὕβρεις ἐδέξαντο ἐκόντες τῶν Ὀμβρῶν τινάς, οἳ καὶ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν· αὐτοὶ δ' ἀνεχώρησαν ἐκ οἴκου. Αὗται μὲν οὖν ἐπιπλέον περιέχονται τοῖς ἑλεσιν, ὥστε καὶ κλύεσθαι.

Ἐπίτερον δὲ, καὶ Κωνκορδία, καὶ Ἀτρία, καὶ Οὐϊκέντια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολισμάτια, ἥττον μὲν ὑπὸ τῶν ἐλῶν ἐνοχλεῖται· μικροῖς δ' ἀνάπλοισ πρὸς τὴν θάλατταν συνῆπται. Τὴν δ' Ἀτρίαν ἐπιφανῆ γενέσθαι πόλιν φασίν, ἀφ' ἧς καὶ τῶνομα τῷ κώλῳ γενέσθαι τῷ Ἀδρίᾳ, μικρὰν μετὰ θάλατταν λαβόν. Ἀκυληΐα δ', ἥπερ μάλιστα τῷ μυχῷ πλησιάζει κτίσμα μὲν ἐστὶ Ῥωμαίων, ἐπιτειχισθὲν τοῖς ὑπερκαίνοις βαρβάροις· ἀναπλεῖται δὲ ὀλίγα κατὰ τὸν Νατίσωνα ποταμὸν ἐπὶ πλείστον ἐξήκοντα σταδίους. Ἀνεῖται δ' ἐμπορεῖον τοῖς περὶ τὸν Ἰστρον τῶν Ἰλλυρικῶν ἔθνεσι· πομίζουσι δ' οὗτοι μὲν τὰ ἐκ θαλάττης, καὶ οἶνον ἐπὶ ξυλλῶν πίθων ἀρμαμάξαις ἀναθέντες, καὶ ἔλαιον. ἐκεῖνοι δ' ἀνδράποδα, καὶ βροσκήματα, καὶ δέματα. Ἐξω δ' ἐστὶ τῶν Ἑνετῶν

ὄρων ἢ Ἀκυληΐα. Διορίζονται δὲ ποταμῶ, ρέοντι ὑπὸ τῶν Ἀλπίων ὄρων, ἀνάπλουι ἐχοντι, καὶ ὁ σταδίων ἐπὶ τοῖς χιλλοῖς εἰς Νωρήϊαν πόλιν, περὶ ἣν Ἐναΐος ὁ Κάρβων συμβαλὼν Κιμβριοῖς, οὐδὲν ἔπραξεν. ἔχει δὲ ὁ τόπος οὗτος χρυσιοπλῦσις εὐφυῇ καὶ σιδηρουργεῖα. Ἐν αὐτῇ δὲ τῷ μυχῶ τοῦ Ἀδρίου καὶ ἱερὸν τοῦ Διομήδους ἐστὶν ἄξιον μνήμης, τὸ Τίμαυον· λιμένα γὰρ ἔχει, καὶ ἄλλος εὐπρεπὲς, καὶ πηγὰς ζ' ποταμίου ὕδατος εὐθύς εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτοντος, πλατεῖ καὶ βαθεῖ ποταμῶ. Πολύβιος δ' εἴρηκε πλὴν μιᾶς, τὰς ἄλλας ἁλμυροῦ ὕδατος· καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐπιχωρίους, πηγὴν καὶ μητέρα θαλάττης ὀνομάζειν τὸν τόπον. Ποσειδώνιος δὲ φησὶ, ποταμὸν τὸν Τίμαυον ἐκ τῶν ὄρων φερόμενον, καταπίπτειν εἰς βίρεθρον. εἴθ' ὑπὸ γῆς ἐνεχθέντα περὶ ἑκατὸν καὶ λ' σταδίων, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τὴν ἐκβολὴν ποιεῖσθαι.

Τῆς δὲ τοῦ Διομήδους δυναστείας περὶ τὴν θάλατταν ταύτην, αἵ τε Διομήδαιοι νῆσοι μαρτύρια, καὶ τὰ περὶ Δαυνίους, καὶ τὸ Ἄργος τὸ Ἴππιον ἱστορούμενα. Περὶ ὧν ἱροῦμεν, ἐφ' ὅσον πρὸς ἱστορίαν χρήσιμον. Τὰ δὲ πολλὰ τῶν μυθιστομένων ἢ κατεφυσμένων ἄλλως ἔαν δεῖ, οἷον τὰ περὶ τὴν Φαίθοντα, καὶ τὰς Ἡλιάδας τὰς ἀπαιγειρομένης περὶ τὸν Ἡριδανόν, τὸν μηδαμοῦ γῆς ὄντα, πλησίον δὲ τοῦ Πάδου λεγόμενον· καὶ τὰς Ἡλεκτρίδας νῆσους τὰς πρὸ τοῦ Πάδου, καὶ μελιαγρίδας ἐν αὐταῖς· οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδὲν ἐστὶν ἐν τοῖς τόποις. Τῷ δὲ Διομήδῃ παρὰ τοῖς Ἑνετοῖς ἀποδεδειγμένον.

τινές ιστοροῦνται τιμαί· καὶ γὰρ θύεται λε-
 πος αὐτῷ· καὶ δύο ἄλση, τὸ μὲν Ἥρας
 δίκνυται, τὸ δ' Ἀρτέμιδος Αἰτωλίδος. Ἰ-
 θεύουσι δ' ὥς εἰκός τὸ ἐν τοῖς ἄλσεσι τοῦ-
 ροῦσθαι τὰ θηρία, καὶ λύκοις ἐλάφους σε-
 ζεσθαι· προσιδόντων δὲ τῶν ἀνθρώπων,
 ταψιγνόντων, ἀνέχεσθαι· τὰ δὲ διωκόμενα
 κυνῶν, ἐπειδὴν καταφύγοι δεῦρο, μηκέτι δια-
 φασί δέ τινα τῶν πάντων γνωριζομένων ὥς εἰ-
 γνους, καὶ σκαμπτόμενον ἐπὶ τούτῳ παρατυχέ-
 γεταις, λύκον ἐν τοῖς δικτύοις ἔχουσιν· ε-
 δὲ κατὰ παιδιάν, αἱ ἐγγυῶται, τὸν λύκον,
 τὰς ζημίας αἷς εἴρχασται διαλύειν, ἀφήσειν αἱ
 τῶν λίνων, ὁμολογῆσαι. Ἀφεθέντα δὲ τὸ
 ἵππων ἀγέλην ἀπείλυσαντα ἀκαυστηριάτων
 προσαγαγεῖν πρὸς τὸν τοῦ φιλεγγύου σι-
 τὸν δ' ἀπολαβόντα τὴν χάριν καυστηριάσα
 ἵππους λύκον, καὶ κληθῆναι λυκοφόρους, τὰ
 λον ἢ κάλλει διαφερούσας· τοὺς δ' ἀπ'·
 διαδεξαμένους τὸ, τι καυστήριον φυλάξαι,·
 νομα τῶ γένει τῶν ἵππων· ἔθος δὲ ποιῆσαι,
 μὴ ἐξαλλοτριοῦν, ἵνα μένοι παρὰ μόνοις τὸ
 γένος, ἐνδόξου γενομένης ἐνθένδε ἱππείας.
 δὲ, ὥσπερ ἔφαμεν, πᾶσα ἐκλείλοιπεν ἡ τοιαύ-
 τος. Μετὰ τὸ Τίμανον, ἡ τῶν Ἰστροίων ἐσι-
 λία μέχρι Πόλας, ἡ πρὸςκειται τῇ Ἰταλίᾳ.
 δὲ φρούριον Τεργέσται, Ἀκυληΐας διέχον ρ
 σταδίους· Ἡ δὲ Πύλα ἰδρυται μὲν ἐν κόλ-
 ροσιδίῃ, νησιδίῃ ἔχοντι εὐορμα καὶ εὐκαρπ-

σμα δ' ἐστὶν ἀρχαῖον Κόλχων ἐπὶ τὴν Μήδειαν ἐκ-
πεμφθέντων, διαμαρτάντων δὲ τῆς πράξεως, καὶ κα-
ταγόντων ἑαυτῶν φυγὴν,

τὸ μὲν φϋγάδων τις ἐνλοποῖ

Τραικὸς (ὡς Καλλίμαχος εἶρηκεν) ἀτὰρ κελῶν
γλῶσσ' ὀνόμηνε Πόλας.

Τὰ μὲν δὴ πέραν τοῦ Πάδου χωρία, οἱ τε Ἑνετοὶ
νόμονται καὶ οἱ μέχρι Ηόλας. Ἐπὲρ δὲ τῶν Ἑνετῶν
Κάρνοι, καὶ Κενομάνοι, καὶ Μεδόακοι, καὶ Σύμ-
βροι· ὧν οἱ μὲν πολέμιοι τοῖς Ῥωμαίοις ὑπῆρξαν,
Κενομάνοι δὲ καὶ Ἑνετοὶ συνεμάχοντο, καὶ πρὸ τῆς
Ἀννίβα στρατιᾶς, ἥνικα πρὸς Βοῖους καὶ Συμβρι-
ους ἐπολέμουν, καὶ μεταταῦτα.

Οἱ δ' ἐντὸς τοῦ Πάδου, κατέχουσι μὲν ἅπασαν,
δοσὴν ἐγκυκλοῦνται τὰ Ἀπέννινα ὄρη πρὸς τὰ Ἄλπια
μέχρι Γενοῦας, καὶ τῶν Σαββάτων. Κατεῖχον δὲ
Βοῖοι καὶ Αἰγυες, καὶ Σένωνες, καὶ Γαισαταὶ τὸ
πλέον· τῶν δὲ Βοῶν ἐξελαθέντων, ἀφανισθέντων
δὲ καὶ τῶν Γαισατῶν, καὶ Σενῶνων, λείπεται τὰ
Αἰγυστικά φῦλα, καὶ τῶν Ῥωμαίων αἱ ἀποικίαι.
Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀναμίμικται καὶ τὸ τῶν Ὀμβρί-
κων φῦλον, ἔστι δ' ὅπου καὶ Τυρρήνων. Ταῦτα
γὰρ ἄμφω τὰ ἔθνη, πρὸ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπιπλέον
αὐξήσεως, εἶχ' ἑνὰ πρὸς ἄλληλα περὶ πρωτείων
ἀμιλλαν, καὶ μέσον ἔχοντα τὸν Τύβεριν, ποταμὸν,
ῥηδὼς ἐπιδιέβαινον ἀλλήλοις. Καὶ εἴ που τινὰς
ἐκστρατείας ἐποιοῦντο ἐπ' ἄλλους οἱ ἕτεροι, καὶ τοῖς
ἐπ' αὐτοῖς ἔρις ἦν μὴ ἀπολείπεσθαι τῆς εἰς τοὺς αὐ-
τοὺς τόπους ἐξόδου· καὶ δὴ καὶ τῶν Τυρρήνων σὺν

λάντων στρατιάν εἰς τοὺς περὶ τὸν Πάδον βαρβάρους, καὶ πραξάντων εὖ, ταχὺ δὲ πάλιν ἐκπεσόντων διὰ τὴν τρυφήν, ἐπεστράτευσαν οἱ ἕτεροι τοῖς ἐκβαλοῦσιν· εἴτ' ἐκ διαδοχῆς τῶν τόπων ἀμφισβητοῦντες, πολλὰς τῶν κατοικιῶν τὰς μὲν Τυρρήνικας ἐποίησαν, τὰς δ' Ὀμβρικές, πλείους δὲ τῶν Ὀμβρικῶν· ἑγγυτέρω γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παραλαβόντες, καὶ πέμψαντες ἐπὶ τοὺς πολλαχοῦ, συνεφύλαξαν καὶ τὰ τῶν προεποικησάντων γένη. Καὶ νῦν Ῥωμαῖοι μὲν εἰσιν ἅπαντες· οὐδέν δ' ἦτιον Ὀμβρικοὶ τε τινὲς λέγονται καὶ Τυρρήνικοι, καθάπερ Ἑνετοί, καὶ Αἰγυες, καὶ Ἰνσουβροί.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐντὸς τοῦ Πάδου, καὶ περὶ τὸν Πάδον, ἐπιφανεῖς· Πλακεντία μὲν, καὶ Κρεμῶνη πλησιαστέρα κατὰ μέσσην ποῦ τὴν χώραν· μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ Ἀριμίνου Πάρμα, καὶ Μουτίνη, καὶ Βωνωνία πλησίον ἤδη Ῥαουέννης, καὶ μικρὰ πόλιστα ἀνὰ μέσσην τούτων, δι' ὧν ἡ εἰς Ῥώμην ὁδός, Ἀχέραι, Ῥήγιον Λέπιδον, Μακροὶ Κάμποι, ὅπου πανήγυρις συντελεῖται κατ' ἔτος, Κλίτερνα, Φόρον Κορνήλιον· Φαονεντία δὲ, καὶ Καισινά πρὸς τῷ Ἰσάπυ ποταμῷ καὶ τῷ Ῥουβίκωνι ἤδη συνάπτουσι τῷ Ἀριμίνῳ. Τὸ δὲ Ἀρίμινον Ὀμβρικών ἐστὶ κατοικία, καθάπερ καὶ ἡ Ῥαούεννα· δέδεκται δ' ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους ἑκατέρω. ἔχει δὲ τὸ Ἀρίμινον λιμένα, καὶ ὁμώνυμον ποταμόν. Ἀπὸ δὲ Πλακεντίας εἰς Ἀρίμινον ἀνάθωι χίλιοι καὶ τριακῆσιοι. Ἐπὶ δὲ Πλακεντίας, ἐπὶ μὲν τοὺς ὄρους τῆς Κέττου γῆς, Τίκινον ἐκ λσ' μιλίοις πόλις, καὶ ὁμώνυμος ἀπαρσφ-

ῥέων ποταμὸς, συμβάλλων τῷ Πάδῳ· καὶ Κλασι-
 διον, καὶ Λέρθων, καὶ Ἀκούαι Στατιέλλαι, μικρὸν
 ἐν παρόδῳ. Ἡ δ' εὐθεῖα εἰς Ἰγκελον παρὰ τὸν Πά-
 δον καὶ τὸν Δουρίαν ποταμὸν βαραθρώδης, ἣ πολ-
 λὴ πλείους καὶ ἄλλους ἔχουσα ποταμούς, (ὧν καὶ
 τὸν Δρουντίαν) μιλίων ἐστὶ ἐξήκοντα. Ἐντεῦθεν
 δὲ ἦδη τὰ Ἀλπειὰ ὄρη καὶ ἡ Κελτική. Πρὸς δὲ τοῖς
 ὄρεσιν ἐστὶ πόλις τοῖς ὑπερκειμένοις τῆς Λούνης
 Λοῦκα. Ἐνιοὶ δὲ κωμηδὸν οἰκοῦσιν. Εὐάνδρεϊ δ' ὁμῶς
 ἡ χώρα καὶ στρατιωτικὸν ἐντεῦθεν τὸ πλεον ἐστὶ·
 καὶ τὸ τῶν ἵππικῶν πλῆθος, ἐξ ὧν καὶ ἡ σύγκλητος
 λαμβάνει τὴν σύνταξιν. Ἔστι δὲ ἡ Λέρθων πόλις
 ἀξιόλογος κειμένη κατὰ μέσην τὴν ὁδόν, τὴν ἀπὸ
 Γενούας εἰς Πλακεντίαν, ἐκατέρας διέχουσα σταδί-
 ους ὕ· κατὰ δὲ ταύτην τὴν ὁδόν, καὶ Ἀκούαι Στα-
 τιέλλαι. Ἀπὸ δὲ Πλακεντίας εἰς μὲν Ἀρίμινον, εἰρη-
 ταί· εἰς δὲ Ραούενναν, κατὰπλους τῷ Πάδῳ δυοῖν
 ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Πολὺ δὲ καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ
 Πάδου κατείχετο ὑπὸ ἑλῶν, δι' ὧν Ἀννίβας χαλεπῶς
 διῆλθε προῖων ἐπὶ Τυρρηνίαν. ἀλλ' ἀνέψυξε τὰ
 πεδία ὁ Σκαῦρος διωρυγαῖς πλωταῖς, ἀπὸ τοῦ Πά-
 δου μέχρι Παρμηστῶν. κατὰ γὰρ Πλακεντίαν ὁ
 Τρεβίας συμβάλλων τῷ Πάδῳ, καὶ ἔτι πρότερον ἄλ-
 λαι πλείους πληροῦσι πέραν τοῦ μετρίου. Οὗτος
 δὲ ὁ Σκαῦρος ἐστὶν ὁ καὶ τὴν Αἰμιλίαν ὁδὸν στρώ-
 σας, τὴν διὰ Πεισῶν καὶ Λούνης μέχρι Σαββάτων,
 κ' ἄντεῦθεν διὰ Λέρθωνος. Ἄλλη δ' ἐστὶν Αἰμιλία
 διαδεχομένη τὴν Φλαμινίαν. Συνυπάτευσαν γὰρ
 ἀλλήλοις Μάρκος Λέπιδος, καὶ Γάιος Φλαμίνιος·

παθελόντες δὲ Αἴγυας, ὁ μὲν τὴν Φλαμινίαν ἵστρα-
σεν ἐκ Ῥώμης διὰ Τυρρήνων, καὶ τῆς Ὀμβρική·
μέχρι τῶν περὶ Ἀρίμινον τόπων· ὁ δὲ τὴν ἐξῆς μι-
χρὶ Ρορωνίας, καὶ κείθεν εἰς Ἀκυληϊαν παρὰ τὰς ῥι-
ζας τὰς τῶν Ἀλπεων ἐγκυκλούμενος τὰ ἔλη. Ὅριον
δὲ τῆς χώρας ταύτης, ἦν ἐντὸς Κελτικῆν καλοῦμαι
πρὸς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, τό, τε Ἀπέννινον ὄρος τ
ὑπὲρ τῆς Τυρρήνιας ἀπεδέδεικτο, καὶ ὁ Αἴσις ποτα-
μός· ὕστερον δὲ ὁ Ρουβίκων, εἰς τὸν Ἀδρίων ἐκδ-
δόντες ἀμφοτέρω.

Τῆς δ' ἀρετῆς τῶν τόπων τεκμήριον, ἡ τ' εὐαι-
δρία καὶ τὰ μεγέθη τῶν πόλεων καὶ ὁ πλοῦτος, οἱ
πᾶσιν ὑπερεβέβληντο τὴν ἄλλην Ἰταλίαν οἱ ταῦτε
Ῥωμαῖοι. Καὶ γὰρ ἡ γεωργομένη γῆ πολλοὺς κε-
παντοίους ἐκφέρει καρπούς· καὶ αἱ ὕλαι τοσαύτη
ἔχουσι βύλανον, ὥστ' ἐκ τῶν ἐντεῦθεν ὑοφορβίων
Ῥώμη τρέφεται τὸ πλεον· ἔστι δὲ καὶ κεγχροφόροι
διαφερόντως, διὰ τὴν εὐνδρίαν· τοῦτο δὲ μέγιστον
λιμοῦ ἐστὶν ἄκος· πρὸς ἅπαντας γὰρ καιροὺς αἰέρα
ἀντέχει, καὶ οὐδέποτε ἐπιλείπειν δύναται, καὶ το
ἄλλου σίτου γίνηται σπάνις. Ἐχει δὲ καὶ πίττουρ
γία θαυμαστά. Τοῦ δ' οἴνου τὸ πλεονος μηνύοι
οἱ πίθοι· ξύλινοι γὰρ μείζοντες οἴκων εἰσὶ· προ-
λαμβάνει δὲ πολὺ ἢ τῆς πίττης εὐπορία πρὸς τ
αὐτῶν ητον. Ἐρεάν δὲ τὴν μὲν μαλακὴν, οἱ περὶ Μοι-
ρίνην τόποι καὶ τὸν Σκουτᾶναν ποταμόν φέρουσι
πασῶν πολὺ καλλίστην. τὴν δὲ τραχεῖαν ἢ Λιγυσ-
τική καὶ ἢ τῶν Σύμβρων, ἐξ ἧς τὸ πλεον τῆς οἰκί-
α τῶν Ἰταλιωτῶν ἀμπίχεται. τὴν δὲ μέσην οἱ πε-

κούιον, ἐξ ἧς οἱ τέπητες οἱ πολυτελεῖς, καὶ γὰρ σα-
καὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος πᾶν, ἀμφιμαλλόν τε καὶ ἑτα-
λλον. Τὰ δὲ μέταλλα νυνὶ μὲν οὐχ ὁμοίως τὰ ἐν-
τα σπουδάζεται, διὰ τὸ λυσιτελέστερα ἔσως εἶ-
ναι ἐν τοῖς ὑπεραλπειοῖς Κελτοῖς καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ.
ερον δὲ ἐσπουδάζετο· ἐπεὶ καὶ ἐν Οὐερκέλλοις
οὐχ ὕριον ἦν· κώμη δ' ἐστὶ πλησίον Ἰκτουμον-
ταὶ ταύτης τῆς κώμης· ἄμφω δ' εἰσὶ περὶ Φλα-
ταν. Αὕτη μὲν δὴ πρώτη μερὶς τῆς Ἰταλίας,
δεῦρο περιδεύεσθω.

Ι. Δευτέρα δὲ λεγέσθω ἡ Αἰγυστική ἡ ἐν αὐτοῖς
Ἀπεννίνοις ὄρεσι, μεταξὺ ἰδρυμένη τῆς νῦν λε-
γόμενης Κελτικής καὶ τῆς Τυρρήνιας, οὐδὲν ἔχουσα
ῤῥήσεως ἄξιον, πλὴν ὅτι κωμηδὸν ῥῶσι, τρα-
γῆν ἀροῦντες, καὶ σκάπτοντες, μᾶλλον δὲ λα-
βύντες, ὥς φησι Ποσειδώνιος. Τρίτοι δ' εἰσὶ
οἱ τοῖς τούτοις οἱ Τυρρήνηοι, τὰ πεδία ἔχοντες τῇ
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Τιβέριδος, κλυζόμενοι πρὸς
τὴν ἑω μάλιστα μέρη τῷ ποταμῷ μέχρι τῆς ἐκ-
ταύτου· κατὰ δὲ θύτερα, τῷ Τυρρήνικῳ καὶ
ἐν ὧν πελάγει. Πρῶτοι δὲ ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων ὁ
ὄρος· πληροῦται δ' ἐκ πολλῶν ποταμῶν. μέρος
οἱ δὲ αὐτῆς φερόμενος τῆς Τυρρήνιας, τὸ δ'
ἐκ διορίζων ἀπ' αὐτῆς, πρῶτον μὲν τὴν Ὀμβρι-
εῖτα τοὺς Σαβίνους, καὶ Λατίνους τοὺς πρὸς
κώμη μέχρι παραλίας. παραβέβληται δὲ πως
ποταμῷ μὲν καὶ τοῖς Τυρρήνηοις κατὰ πλάτος,
λοῖς δὲ κατὰ μήκος· ἀνέχουσι δὲ πρὸς τὰ Ἀπεν-
δρην τὰ πλησιάζοντα τῷ Ἀδρίᾳ, πρῶτοι μὲν Ὀμ-

βρικοί, μετὰ δὲ τοὺτους Σαβίνοι, τελευταῖοι δ' οἱ τὴν Λατίνην ἔχοντες, ἀρξάμενοι πάντες ἀπὸ τοῦ παταμοῦ. Ἡ μὲν οὖν τῶν Λατίνων χώρα, μεταξὺ κεῖται τῆς τε ἀπὸ τῶν Ἰστίων παραλίας, μέχρι πόλεως Σινυέσσης καὶ τῆς Σαβίνης· (τὰ δ' Ἰστοια ἐστὶν ἐπίγειον τῆς Ῥώμης, εἰς ὃ ἐκδίδωσιν ὁ Τίβερις παρ' αὐτὴν ρυεῖς·) ἐκτείνεται δὲ ἐπὶ μῆκος μέχρι τῆς Καμπανίας, καὶ τῶν Σαμνιτικῶν ὄρων· ἡ δὲ Σαβίνη μεταξὺ τῶν Λατίνων κεῖται, καὶ τῶν Ὀμβρικών· ἐκτείνεται δὲ καὶ αὕτη πρὸς τὰ Σαμνιτικὰ ὄρη, καὶ μᾶλλον συνάπτει τοῖς Ἀπεννίνοις τοῖς κατὰ Οὐσσίνους τε, καὶ Πελλίγνους, καὶ Μαρσούς· οἱ δ' Ὀμβρικοὶ μέσοι μὲν κεῖνται τῆς Σαβίνης καὶ τῆς Τυφφηνίας, μέχρι δ' Ἀρμίνου καὶ Ραουέννης προσίασιν ὑπερβάλλοντες τῇ ὄρῃ. Τυφφῆνοί δὲ παύονται ὑπ' αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι, τοῖς περικυκλίουσιν ἐκ τῆς Λιγυστικῆς εἰς τὸν Ἀδρίαν, ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀρξάμενοι θαλάττης, καὶ τοῦ Τιβέριδος. Τὰ καθ' ἑκαστα δὲ διέξιμεν, ἀπ' αὐτῶν τούτων ἀρξάμενοι.

Οἱ Τυφφῆνοί τοιόντων παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις Ἑτροῦσκοι καὶ Τοῦσκοι προσαγορεύονται. οἱ δ' Ἕλληνας οὕτως ἠνῶμασαν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Τυφφῆνου τοῦ Ἄττυος, ὡς φασι, τοῦ στείλαντος ἐκ Αὐδίας ἀποίκους δεῦρο. Ἀπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀφορίας ὁ Ἄττυς εἰς τῶν ἀπογόνων Ἡρακλέους, καὶ Ὀμφάλης, δυοῖν παιδῶν ὄντων, κλήρει Αὐδὸν μὲν κατέσχεν, τῷ δὲ Τυφφῆνῳ τὸν πλείω συστήσας λαόν, ἐξέστειλεν. ἑλθὼν δὲ, τὴν χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ Τυφφηνίαν ὠνόμασε.

καὶ δώδεκα πόλεις ἔκτισεν, οἰκίστην ἐπιστήσας Τάρεκωνα, ἃν οὐ Ταρκυνία ἢ πόλις· ὅν διὰ τὴν ἐκ παίδων σύνεσιν, πολὺν γεγενῆσθαι μνθεύουσι. Τότε μὲν οὖν ὑπ' ἐνὶ ἡγεμόνι ταττούμενοι, μέγα ἴσχυον. Χρόνοις δ' ὕστερον διαλυθῆναι τὸ σύστημα· εἶδος, καὶ κατὰ πόλεις διασπασθῆναι, βία τῶν πλησιόχωρων εἵξαντας· οὐ γὰρ ἂν χώραν εὐδαίμονα ἀφέντες, τῇ θαλάττῃ κατὰ ληστείαν ἐπέθεντο, ἄλλοι πρὸς ἄλλα τρεπόμενοι πελάγῃ· ἐπεὶ ὅπου γε συμπνεύσαιεν ἱκανοὶ ἦσαν οὐκ ἀμύνασθαι μόνον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀντεπιχειρεῖν, καὶ μακρὰς στρατείας ποιῆσθαι. Μετὰ δὲ τὴν τῆς Ῥώμης κτίσιν Δημάρατος ἀφικνεῖται, λαὸν ἄγων ἐκ Κορίνθου· καὶ δεξαμένων αὐτῶν Ταρκυνητῶν, γεννᾷ Λουκούμωνα ἐξ ἐπιχωρίας γυναικός· γενόμενος δὲ Ἄγκω Μάρκω τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων φίλος, ἐβασίλευσεν οὗτος, καὶ μετωνομάσθη Λεύκιος Ταρκύνιος Πρίσκος. Ἐκδόμησε δ' οὖν τὴν Τυρρηνίαν καὶ αὐτός, καὶ ὁ πατήρ πρότερον· ὁ μὲν εὐπορίᾳ δημιουργῶν τῶν συνακολουθησάντων οἰκοῖται· ὁ δὲ ταῖς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀφορμαῖς. Λέγεται δὲ καὶ ὁ Θριαιμβικός κόσμος καὶ ὑπατικός, καὶ ἅπλως ὁ τῶν ἀρχόντων, ἐκ Ταρκυνίων δεῦρο μετακινήσθαι, καὶ ῥάβδοι, καὶ πελέκει, καὶ σάπιγγες, καὶ ἱεροποιῖαι, καὶ μαντική, καὶ μουσική, ὅση δημοσίᾳ χρῶνται Ῥωμαῖοι. Τούτου δ' υἱὸς ἦν ὁ δεύτερος Ταρκύνιος ὁ Σούπερβος· ὅσπερ καὶ τελευταῖος βασιλεύσας ἔζητει. Πορογηῆς δ' ὁ τῶν Κλονίων βασιλεὺς πόλεως Τυρρηνίδος κατὰγειν αὐτὸν ἐπιχειρήσας δι

ὅπλων, οὐχ οἷός τε ὢν κατακυσσάμενος τὴν ἔχθραν, ἀπῆλθε φίλος, μετὰ τιμῆς καὶ δωρεῶν μετράων.

Παρὶ μὲν τῆς ἐπιφανείας τῶν Τυρρῶνων ταῦτα. Καὶ ἔτι τὰ τοῖς Καιρετανοῖς πραχθέντα· καὶ γὰρ τοὺς ἰλόντας τὴν Ῥώμην Γαλάτας κατεπολέμησαν, ὑπιοῦσιν ἐπιθίμενοι κατὰ Σαβίνους· καὶ ὑπερέκόντων ἔλαβον Ῥωμαίων ἐκῆνοι λάφυρα, ἄκοντας ἀφείλοντο· πρὸς δὲ τούτοις, τοὺς καταφυγόντας παρ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Ῥώμης ἔσωσαν καὶ τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ τὰς τῆς Ἑστίας ἱερείας. Οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι διὰ τοὺς τότε φεύλως διοικοῦντας τὴν πόλιν, οὐχ ἱκανῶς ἀποκηνημονεύσαι τὴν χάρειν αὐτοῖς δοκῦσεν· πολιτείαν γὰρ δόντες, οὐκ ἀνέγραψαν εἰς τοὺς πολίτας· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μὴ μετέχοντας τῆς ἰσονομίας, εἰς τὰς δέλτους ἐξώριζον τὰς Καιρεταιῶν. Παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσιν εὐδοκίμησεν ἡ πόλις αὕτη, διὰ τε ἀνδρίαν καὶ δικαιοσύνην· τῶν τε γὰρ ληστηρίων ἀπέσχετο, καὶ περὶ θυμαμένη πλεῖστον, καὶ Πυθοῖ τὸν Ἀγυλλαίων καλούμενον ἀνέθηκε θησαυρόν. Ἀγυλλα γὰρ ἐλογίζετο τοπρότερον, ἢ νῦν Καιρεά, καὶ λέγεται Πελασγῶν κτίσμα τῶν ἐκ Θετταλίας ἀφγμένων· τῶν δὲ Ἀυδῶν οἱ περὶ Τυρρῶνοι μετωνομάσθησαν, ἐπιστρατεύσαντων τοῖς Ἀγυλλαίοις, προσ-
 ιὼν τῷ τείχει τις, ἐπυνθάνετο τοῦνομα τῆς πόλεως τῶν δ' ἀπὸ τοῦ τείχους Θετταλῶν τινὸς ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνασθαι, προσαγορεύσαντος αὐτὸν χαῖρε· δεξάμενοι τὸν οἶκον οἱ Τυρρῶνοί τοῦτον, ἀλδύσαν τὴν πόλιν μετωνόμασαν. ἡ δὲ οὕτως λαμπρὰ καὶ ἐπιφανὴς πόλις, ἔχνη σώζει μόνον· εὐανδρεῖ δ' αἰ-

τῆς μᾶλλον τὰ πλησίον θερμὰ, ἃ καλοῦσι *Καιρι-
τινά*, διὰ τοὺς φοιτῶντας *θεραπείας χάριν*.

Τοὺς δὲ *Πελασγούς*, οἳ μὲν ἀρχαῖον τὸ φῶλον
κατὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἐπεπόλαυε, καὶ μάλιστα
παρὰ τοῖς *Διολεῦσι* τοῖς κατὰ *Θετταλίαν*, ὁμολογοῦ-
σιν ἅπαντες σχεδόν τι. Νομίζουσιν δὲ φησιν Ἐφορος,
τὸ ἀνέκαθεν *Ἀρκάδας* ὄντας ἐλίσθαι στρατιωτικόν
βίον, εἰς δὲ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν προτρέποντας πολ-
λοὺς, ἅπασιν τοῦ ὀνόματος μεταδοῦναι, καὶ πολλὴν
ἐπιφάνειαν κτήσασθαι, καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ
παρὰ τοῖς ἄλλοις, παρ' ὅσους ποτὲ ἀφιγμένοι τε-
τυχέασιν. Καὶ γὰρ τῆς Κρήτης ἔποικοι γεγόνασιν,
ὥς φησιν Ὀμηρος· λέγει οὖν Ὀδυσσεὺς πρὸς Πηνε-
λόπην·

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐγὼ μὲν Ἀχαιοὶ,
Ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγάλητορες, ἐν δὲ Κυδῶνες,

Λωρίεις τε τριχᾶϊκες, διοὶ τε Πηλεσγοί.

Καὶ τὸ *Πελασγικόν* ἄργος, ἢ *Θετταλία* λέγεται, τὸ
μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ, καὶ τῶν *Θερμο-
πυλῶν*, ἕως τῆς ὄρεινῆς τῆς κατὰ Πίνδον, διὰ τὸ
ἐπαρξάει τῶν τόπων τούτων *Πελασγούς*. Τῶν τε
Δία τὸν *Λαδωναῖον* αὐτὸς δὲ ποιητὴς ὀνομάζει *Πε-
λασγικόν*.

Ζεῦ ἄνα *Λαδωναῖε Πηλεσγικέ*.

Πολλοὶ δὲ καὶ τὰ Ἑπειρωτικά ἔθνη, *Πελασγικά* εἰ-
ρήκασιν· ὥς καὶ μέχρι δεῦρο ἐπαρξάντων. *Πελα-
σγούς* τε πολλοὺς καὶ τῶν ἡρώων ὀνόματα καλέσαν-
τες, οἳ ὕστερον ἀπ' ἐκείνων πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἐπά-
νυμα πεποιήκασιν· καὶ γὰρ τὴν Λέσβον *Πηλεσγικά*

εἰρήμασι, καὶ τοῖς ἐν τῇ Τρωάδι Κίλιξιν, Ὅμηρος
εἰρημα τοὺς δόμους Πηλεσγούς.

Ἰππόθους δ' ἄγε φῦλα Πηλεσγῶν ἐγγεσιμώρων,
Τῶν οἱ Λαρίσσαν ἐριβώλακα ναιετάουσιν.

Τῷ γ' Ἐφόρος τῷ ἐξ Ἀρκαδίας εἶναι τὸ φῦλον τοῦτο,
ἤρξεν Ἡσιόδος. φησὶ γάρ·

Τίεῖς ἐξ ἐγένοντο Λυκάονος ἀντιθέοιο,
Ὅν ποτε τίετο Πηλεσγός.

Λισχύλος δ' ἐκ τοῦ περὶ Μυκῆνας Ἀργούς φησὶν ἐν
Ἰπέτισιν ἢ Δαναΐσι τὸ γένος αὐτῶν. Καὶ τὴν Πιλο-
πόνησον δέ, Πηλεσγίαν φησὶν Ἐφόρος κληθῆναι.
Καὶ Εὐριπίδης δ' ἐν Ἀρχελαῶ φησὶν, ὅτι·

Δαναὸς δ' πεντήκοντα θυγατέρας πατήρ
Ἐλθὼν εἰς Ἀργός, ἤκισεν Ἰνάχου πόλιν.
Πηλεσγιώτας δ' ὠνομασμένους τοπρὶν,
Δαναοὺς καλεῖσθαι νόμον ἔθνην. —

Ἀντικλείδης δὲ πρῶτους φησὶν αὐτοὺς τὰ περὶ Ἀῆ-
μον καὶ Ἰμβρον κτίσαι· καὶ δὴ τούτων τινας, καὶ
μετὰ Τυφῆην τοῦ Ἄττος εἰς Ἰταλίαν συναῖραι. Καὶ
οἱ τὴν Αἰθίδα συγγράψαντες, ἱστοροῦσι περὶ τῶν
Πηλεσγῶν, ὡς καὶ Ἀθήνησι γενομένον τῶν Πηλεσ-
γῶν· διὰ δὲ τὸ πλανήτας εἶναι καὶ δίκην ὁρῶσαν
ἐπιφοιτῶν ἐφ' οὓς ἔτυχε τόπους πελαργοὺς ὑπὸ τῶν
Ἀττικῶν κληθῆναι.

Τῆς δὲ Τυφῆνης, μῆκος μὲν τὸ μέγιστον εἶναι
φασὶ τὴν παραλίαν ἀπὸ Λούτης μέχρι Σαυτείων δια-
χιλλίων πού καὶ πεντακοσίων σταδίων· πλάτος δὲ τοῦ
ἡμίσους ἑλαττον τὸ πρὸς τοῖς ὄρεσιν. κίς μὲν οὖν Πί-
σας ἀπὸ Λούτης, πλείους τῶν ὅσων σταδίων εἴσιν ἐν

τεῦθεν δὲ εἰς Οὐολατιόρβας σπ'· πάλιν δὲ ἐνθενδε εἰς Ποπλιώνιον, σο'· ἐκ δὲ Ποπλιωνίου εἰς Κόρσαν ἄγγυς, ω'· ἐπὶ δὲ χ' φασί. Πελοῦβιος δ' οὐκ εἶναι τοὺς πάντας αὐλ' λέγει. Τούτων δ' ἡ μὲν Λούνα, πόλις ἐστὶ, καὶ λιμὴν. καλοῦσι δ' οἱ Ἕλληνες Ζελένης λιμένα, καὶ πόλιν. Ἡ μὲν οὖν πόλις οὐ μεγάλη· ὁ δὲ λιμὴν, μέγιστός τε καὶ κάλλιστος, ἐν αὐτῷ περιέχων πλείους λιμένας, ἀγχιβαθεῖς πάντας, οἷον ἂν γένοιτο τὸ ὀρμητήριον θαλαττοκρατησάντων ἀνθρώπων, τοσαύτης μὲν θαλάττης, τοσοῦτον δὲ χρόνον. Περικλείεται δ' ὁ λιμὴν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, ἀφ' ὧν τὰ πελάγη κατοπτρεύεται, καὶ ἡ Σαρδάν, καὶ τῆς ἡίδρος ἐκατέρωθεν πολὺ μέρος. μέταλλα δὲ λίθου λευκοῦ τε καὶ ποικίλου γλαυκίζοντος, ποσαὺν' ἐστὶ καὶ τηλικαῦτα μονολίθους ἐνδιδόντα πλάκας καὶ στήλας, ὥστε τὰ πλεῖστα τῶν ἐκπεσόντων ἔργων τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ἐντεῦθεν ἔχειν τὴν χορηγίαν· καὶ γὰρ εὐεξαγωγός ἐστιν ἡ λίθος, τῶν μετάλλων ὑπερκειμένων τῆς θαλάττης πλησίον· ἐκ δὲ τῆς θαλάττης διαδεχόμενου τοῦ Τίβριδος τὴν κομιδὴν· καὶ τὴν ξυλείαν τὴν εἰς τὰς οἰκοδομὰς, σελμάτων εὐθυτάτων, καὶ εὐμνησιτάτων, ἡ Τυρρηνία χορηγεῖ τὴν πλείστην τῷ ποταμῷ καταγονσάν ἐκ τῶν ὄρων εὐθύς. Μεταξὺ δὲ Λούνης καὶ Πίσσης, ὁ Μάκρης ἐστὶ χωρίον, ᾧ πύρατι τῆς Τυρρηνίας, καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀχρονται τῶν συγγραφίων πολλοί. Ἡ δὲ Πίσσα, κίλαμα ἐστὶ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῃ Πεισατῶν, οἱ μετὰ Πύστορος ἐπὶ Ἴλιον στρατεύσαντες, κατὰ τὸν ἀνὰ πλουν ἐπλανήσαντες

σαν, οἱ μὲν εἰς τὸ Μεταπόντιον, οἱ δ' εἰς τὴν
 σάτιν, ἅπαντες Πύλοι καλούμενοι. Λυοῖν ἰ-
 ταμῶν κέεται μεταξὺ κατ' αὐτὴν τὴν συμβολήν
 νου τε, καὶ Ἄσαρος· ὧν δ' μὲν ἐξ Ἀρρήτιου φ.
 πολὺς, οὐχὶ πᾶς, ἀλλὰ τριχῇ σχισθεὶς, ἃ δ' ἐ-
 Ἀπηνίγων ὁρῶν· συμπεσόντες δ' εἰς ἓν ρεῖθρο
 τεωρίζουσιν ἀλλήλους ταῖς ἀντικοπαῖς ἐπὶ τοσα-
 ῶστε τοὺς ἐπὶ τῶν ἡδόνων ἐστῶτας ἀμφοτέρων,
 ἕτερον ὑπὸ θατέρου καθορᾶσθαι· ὥστ' ἀνάγκη
 σανάπλωτα ἐκ θαλάττης εἶναι· στίδιοι δ' εἰς
 ἀνάπλου, περὶ κ'. Μυθεύουσι δ', ὅτε πρῶτι
 τῶν ὁρῶν κατεφέροντο οἱ ποταμοὶ αὗτοι, καὶ
 νοι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, μὴ συμπεσόντες εἰς ἓ
 τακλύζοιεν τὴν χώραν, ὑποσχέσθαι μὴ κατ-
 σαι, καὶ φυλάξαι τὴν πίστιν. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις
 τυχῆσαι ποτε, καὶ νῦν οὐκ ἀδοξεῖ, διὰ τε ε-
 πίαν, καὶ τὰ λιθουργία, καὶ τὴν ὕλην τὴν νε-
 γήσιμον, ἥ τὸ μὲν παλαιὸν ἐχρῶντο πρὸς τοὺς
 θαλάτταν κινδύνους· καὶ γὰρ μαχιμώτεροι Τ
 νῶν ὑπῆρξαν, καὶ παρώξυναν αὐτοὺς οἱ Αἰγυπ-
 τηροὶ γείτοσι παρὶ πλευρὰν ὄντες· νῦν δὲ τὸ
 εἰς τὰς οἰκοδομὰς ἀναλλίσκεται τὰς ἐν Ἑρμῇ,
 ταῖς ἐπαύλεσι βασιλεία κατασκευαζομένων Περ-
 τῶν δὲ Οὐολατιρράνων, ἡ μὲν χώρα κλι-
 τῇ θαλάττῃ. Τὸ δὲ κτίσμα ἐν φάραγγι βαθε-
 φος ἐστὶν ὑψηλὸς περίκρημνος πάντῃ, τὴν κο-
 ἐπέπεδος, ἐφ' ἣ ἰδρύται τὸ τεῖχος τῆς πόλεως.
 ἐπ' αὐτὴν ἀνάβασις, πεντακαίδεκα σταδίων
 ἀπὸ τῆς βάσεως, ὀξεῖα πᾶσα καὶ χαλεπή· ἔντ

συνεστησάν τινες τῶν Τυρρηνῶν καὶ τῶν προγεγραμ-
 μένων ὑπὸ Σύλλα· πληρώσαντες δὲ τέτταρα τάγμα-
 τα στρατείας, διετῇ χρόνον ἐπολιορκήθησαν, εἰς
 ὑπόσπονδοι παρεχώρησαν τοῦ τόπου. Τὸ δὲ Πο-
 πλῶνιον ἐπ' ἄκρας ὑψηλῆς ἵδρυνται, κατεφθωγυίας
 εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ χερσόνησιζούσης, πολιορ-
 κίαν καὶ αὐτὸ δεδευμένον περὶ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς.
 Τὸ μὲν οὖν πολίχνιον πᾶν ἔρημόν ἐστι, πλὴν τῶν
 ἱερῶν, καὶ τῶν κατοικιῶν ὀλίγων· τὸ δ' ἐπίνειον
 οἰκεῖται βέλτιον, πρὸς τῇ ῥίξῃ τοῦ ὄρους λιμένιον
 ἔχον, καὶ νεωσοίκους· διὸ καὶ δοκεῖ μοι μόνῃ τῶν
 Τυρρηνίδων τῶν παλαιῶν αὕτη πάλαια, ἐπ' αὐτῇ
 τῇ θαλάττῃ ἰδρῦσθαι· αἴτιον δ' ἐστὶ τὸ τῆς χώρας
 ἀλίμενον· διόπερ παντάπασιν ἔφρευγον οἱ κτίσται
 τὴν θάλατταν, ἣ προεβάλλοντο ἐρύματα πρὸς αὐ-
 τοῖς, ὥστε μὴ λάφυρον ἔτοιμον ἐκκίῃσθαι τοῖς ἐπι-
 πλεύσασιν. Ἔστι δὲ καὶ θυννοακοπεῖον ὑπὸ τῇ
 ἄκρᾳ. Κατοπιεύεται δ' ἀπὸ τῆς πόλεως πόρρωθεν
 μὲν καὶ μόλις ἡ Σαρδὼν, ἐγγυτέρω δ' ἡ Κύρνος, ἥ
 πως διέχουσα τῆς Σαρδόνος σταδίους· πολὺ δὲ μᾶλ-
 λον τούτων, ἡ Αἰθαλία προσεχιστέρα τῇ ἡπείρῃ
 ἐστίν, ὅσον τ' διέχουσα σταδίους, ὅσους καὶ τῆς
 Κύρνος διέχει. Ἄριστον δ' ἀφετήριον τοῦτο τὸ χω-
 ρίον ἐστὶν ἐπὶ τὰς τρεῖς τὰς λεχθείσας νήσους. Εἴ-
 δομεν δὲ καὶ ταύτας ἡμεῖς, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ Πο-
 πλῶνιον, καὶ μέταλλά τινα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκλειμμένα.
 Εἶδομεν δὲ καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὸν αἰδηρον τὸν
 ἐκ τῆς Αἰθαλίας κομιζόμενον· οὐ γὰρ δύναται συλ-
 λιπαινεσθαι καμινεύμενος ἐν τῇ νήσῳ· κομίζεται

δ' εὐθὺς ἐκ τῶν μεταλλῶν εἰς τὴν ἡπειρον.
 δὲ δὴ παράδοξον ἢ κῆσος ἔχει, καὶ τὸ, τὰ ὄρυ
 ἀναπληροῦσθαι πάλιν τῷ χρόνῳ τὰ μεταλλευ
 καθάπερ τοὺς πλαταμῶνας φασὶ τοὺς ἐν Ῥόδῃ
 τὴν ἐν Ἡέρῳ πέτραν τὴν μάρμαρον, καὶ τὴν
 Ἰνδοῖς ἄλλας, οὓς φησὶ Κλεΐταρχος. Οὐτ' οὖν
 τοσθένης ὀρθῶς, ὃ φήσας μὴ καθορᾶσθαι, μὴ
 Κύρνον ἐκ τῆς ἡπείρου, μῆτε τὴν Σαρδόνα
 Ἀρτεμίδωρος, ὃ φήσας ἐν χιλλοῖς εἶναι καὶ
 σίοις σταδίοις πελαγίαις ἀμφοτέρως. καὶ γάρ εἰ
 ἡμῖν γε οὐκ ἂν ἐπῆρξαν ὁραταὶ αἱ ἐπὶ τοσούτ
 ὅσον σαφεῖς ἐωρῶντο, καὶ μάλιστα ἡ Κύρνος.
 δὲ κατὰ τὴν Αἰθαλίαν λιμὴν Ἀργῶος ἀπὸ τῶν
 γους, ὥς φασίν. Ἐκείσε γὰρ πλεῦσαι τὴν τῇ
 κῆς οἰκησιν ζητοῦντα τὸν Ἰάσονα, τῆς Μηδεῆ
 λούσης ἰδεῖν τὴν θυσίαν· καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν
 στελεγγισμάτων παγόντων, ἃ ἐποιοῦν οἱ Ἀργ
 ται, διαμένειν ἔτι καὶ νῦν διαποικίλους τὰς ἐ
 ἡίδονος ψήφους. Αἱ δὲ τοιαῦται μυθοποιῶται,
 ρια τῶν λεγομένων ὑφ' ἡμῶν ἐστίν· ὅτι οὐ
 Ὅμηρος αὐτὸς ἐπλάττει· ἀλλ' ἀκούων Θρυλ
 των τῶν τοιούτων πολλῶν, αὐτὸς προσετίθει
 διαστημάτων καὶ ἐκτοπισμῶν· καὶ καθάπερ
 Ὀδυσσεύς εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐξέβαλε, παραπλησί
 τὸν Ἰάσονα, γενομένης καὶ τοῦτῃ πλάνης τιμ
 κείνῃ, καθάπερ καὶ Μενελάῳ. Περὶ μὲν οὖν
 Αἰθαλίας τοσαῦτα,

Ἡ δὲ Κύρνος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καλεῖται
 σικα. Οἰκίζεται δὲ φαύκως τραχιῦς τε οὖσα

τοῖς πλείστοις μέρεσι δύσβατος τείλες, ὥστε τοὺς κατέχοντας τὰ ὄρη, καὶ ἀπὸ λησθηριῶν ζῶντας, ἀγριωτέρους εἶναι θηρίων. Ὅπόταν γοῦν δομήσωσιν οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοί, καὶ προσπισόντες τοῖς ἐρύμασι, πολὺ πλεῖθος ἔλασι τῶν ἀνδραπόδων, ὅρῳ ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ θανατῶσιν, ὅσον ἐμφαίνεται τὸ θηριῶδες καὶ τὸ βοσκηματῶδες ἐν αὐτοῖς· ἣ γὰρ οὐχ ὑπομένουσι ζῆν, ἣ ζῶντας ἀπαθεία, καὶ θναιωθεῖα τοὺς ὠνησαμένους ἐπιτρέβουσι· ὥστε καὶ περὶ τὸ τυχὸν καταβάλλουσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅμως μεταμίλιν. Ἔστι δ' ὅμως οἰκήσιμά τινα μερῇ, καὶ πολλαματὰ πού, Βλησίων τε, καὶ Χάραξ, καὶ Ἐνικονίαι, καὶ Οὐάπανες. Μῆκος δὲ τῆς νῆσου φησὶν ὁ χωρογράφος μίλια ρξ', πλάτος δὲ ο'. Σαρδόνος δὲ μῆκος σκ', πλάτος δὲ ἑννεήκοντα καὶ ἦ'. καὶ ἄλλους δὲ Κύρνον μὲν περίμετρος, περὶ χιλλίους λέγεται καὶ διακοσίους σταδίους, τῆς δὲ Σαρδόνος καὶ τετρακισχιλλίους. Ἔστι δὲ αὐτῆς τὸ πολὺ μέρος τραχὺ, καὶ οὐκ εἰρηναῖον, πολὺ δὲ καὶ χῶρον ἔχον εὐδαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτῃ δὲ καὶ διαφερόντως. Ἡόλαις δ' εἰσὶ μὲν πλείους, ὧς ὀλόγοι δὲ Κάραλις, καὶ Σουλχοί. Τῇ δ' ἀρετῇ τῶν τόπων ἀντιτάσσεται τις καὶ μοχθηρία· νοσερὰ γάρ ἡ νῆσος τοῦ θίρονος, καὶ μέλιστα ἐν τοῖς εὐκαρποῦσι χωρίοις· τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα, καὶ πορθεῖται συνεχῶς ὑπὸ τῶν ὀρείων, οἱ καλοῦνται Διαγήβρεις, Ἰολαεῖς πρότερον ὀνομαζόμενοι. Λέγεται γάρ Ἰόλαος ἄγων τινὸς τῶν παίδων τοῦ Ἡρακλέους ἐλθεῖν δεῦρο, καὶ συνοικῆσαι τοῖς τὴν νῆσον ἔχουσι βαρβάρους. (Τυφ-

ρήνοι δ' ἦσαν·) ὕστερον δὲ Φοίνικες κατεκράτησαν οἱ ἐκ Καρχηδόνης, καὶ μετὰ τούτων Ῥωμαίοις ἐπολέμουν. καταλυθέντων δὲ ἐκείνων, πάνθ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ὑπῆρξε. Τίτταρα δ' ἐντὶ τῶν ὀρεῶν ἔσθη, Ταράντι, Σοσσινάτοι, Βαλαροὶ, Ἀκόνιτες; ἐν σπηλαίοις οἰκοῦντες· εἰ καὶ τινα γῆν ἔχουσι σποδρμον, οὐδὲ ταύτην ἐπιμελῶς σπεύροντες, ἀλλὰ τὰς τῶν ἐργαζομένων καθαροῦς, τοῦτο μὲν τῶν αὐτῶν· τοῦτο δ' ἐπιπλέοντες τοῖς ἐν τῇ περαιᾷ, Πεισάνταις μάλιστα. Οἱ δὲ πεμπόμενοι στρατηγοὶ τὰ μὲν ἀντίχουσι, πρὸς ἃ δ' ἀπαυθῶσιν, ἐπειδὴ μὴ λυσίτελῃ τρέφειν συνεχῶς ἐν τόποις νοσεροῖς στρατεύον. λήπεται δὲ στρατηγεῖν τέχνας τινάς· καὶ δὴ, τηρήσαντες ἔθος τι τῶν βαρβάρων· παρηγουρίζουσι γὰρ ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἀπὸ τῆς λεηλασίας, ἐπιτίθενται τότε καὶ χειροῦνται πολλούς. Γίνονται δ' ἐνταῦθα οἱ τρεῖς φύοντες αἰγείαν ἀντ' ἐρέας κριοὶ, καλούμενοι δὲ Μόυσμονες· ὧν ταῖς δόρασι θωρακίζονται. Χρῶνται δὲ πέλτῃ, καὶ ξιφιδίῳ.

Ἀπὸ πάσης δὲ τῆς μεταξὺ Ποπλωνίου καὶ Πίσης, ἱκανῶς αἱ νῆσοι κατοπιεύονται· ἐπιμήκεις δ' εἰσὶ καὶ παράλληλοι σχεδὸν αἱ τρεῖς ἐπὶ νότον, καὶ Λιβύην τετραμμέναι· πολὺ μὲν τοι τῷ μεγέθει λήπεται τῶν ἄλλων ἢ Αἰθαλία. Ἀπὸ τε τῆς Λιβύης τῷ ἐγγυτάτῳ διαρμα φησὶν ὁ χωρογράφος εἰς τὴν Σαρδῶνίαν ἔλκει· Μετὰ δὲ Ποπλώνιον Κόσσαι πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· ἔστι δ' ἐν κόλπῳ βουνός ὑψηλός, ἐφ' οὗ τὸ κτίσμα· ὑπόκειται δ' Ἡρακλέους λιμὴν καὶ πλησίον λιμνοθάλατταν, καὶ παρὰ

ἄκραν τὴν ὑπὲρ τοῦ κόλπου θυννησκοπεῖον. λουθεῖ γὰρ ὁ θύννος οὐ τῇ βαλάνῃ μόνον, ἀλλὰ τῇ πορφύρᾳ παρὰ γῆν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ἑξω ἄκτης, μέχρι καὶ Σικελίας. Ἀπὸ δὲ τῶν Κοσσῶν Ἰασίαν παραπλέουσι ποκίχνια ἐστὶ, Ἰραουσίακιαι Πύργοι, καὶ Ἄλσιον, καὶ Φρεζηγία· εἰς μὲν Ἰραουσίλους στάδιοι τ'. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τόπος καλούμενος Ῥηγισούλλα· ἱστορεῖται δὲ γενεαὶ ταῦτο βασιλεῖον Μαλαιώτου Πιλασγοῦ, ὃν δυνασταύσαντα ἐν τοῖς τόποις μετὰ τῶν συν-
 ν Πιλασγῶν, ἀπειθεῖν ἐνθίνδα εἰς Ἀθήνας. οὐ δ' εἰσὶ τοῦ φύλου, καὶ οἱ τὴν Ἀγυλλαν κα-
 ηκότες. Ἀπὸ δὲ Γραουσίλων εἰς Πύργους, μι-
 ἐλάττους τῶν ρ π'. ἔστι δ' ἐπίνειον τῶν Καί-
 κων ἀπὸ ν' σταδίων. ἔχει δὲ Εἰληθυίας ἱερὸν
 ισγῶν ἔδρυμα, πλούσιόν ποτε γινόμενον· ἐσθ-
 δ' αὐτὸ Διονύσιος δ' τῶν Σικελιωτῶν τύραννος
 τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ Κέρνον. Ἀπὸ δὲ τῶν Πύρ-
 οῖς Ἰασίαν σξ'. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ Ἄλσιον καὶ ἡ
 ηγία. Περὶ μὲν τῆς παραλίας τῆς Τυρρήνι-
 ταῦτα.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πόλεις πρὸς ταῖς εἰρημέναις,
 ἰὸν τε καὶ Περουσία, καὶ Οὐλσίγιον, καὶ Σού-
 πρὸς δὲ ταύταις πολίχνηαι συχναί, Βλήρα τε
 Δερρεντινόν, καὶ Φαλίριον, καὶ Φαλίσκον, καὶ
 τα, καὶ Στατωνία, καὶ ἄλλαι πλείους, αἱ μὲν
 ῆς συνεσιῶσαι, τινὲς δὲ τῶν Ῥωμαίων οἰκισάν-
 ῃ ταπεινωσάντων, καθάπερ τοὺς Οὐηῖους πο-
 ταντας πολλάκις, καὶ τὰς Φιδήνας. Ἐνιοὶ δ'

οὐ Τυρρηνούς φασι τοὺς Φαλερίους, ἀλλὰ Ἀσκους. Ἴδιον ἔθνος τινὲς καὶ τοὺς Φαλίσκους, πόλιν ἰδιογλωσσον· οἱ δὲ Αἰκουμφαλίσκον λισιν ἐπὶ τῇ Φλαμινίᾳ ὁδῷ καίμενον μεταξὺ Ἰκλεῶν καὶ Ῥώμης. Ἐκτὸ δὲ τῷ Σωρόκτω ὄρει Φνία πόλις ἐστίν, δμῶνυμος ἐπιχωρία τινὲ δαιτιμωμένη σφόδρα ὑπὸ τῶν περιόικων, ἧς τέμ ἐστιν ἐν τῷ τόπῳ θαυμαστὴν ἱεροποιῖαν ἔχον· μνοῖς γὰρ ποσὶ διεξίσσιν ἀνθρακίαν καὶ σποδία γάλην οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς δαίμονος ταῦτα παθεῖς, καὶ συνέχεται πλῆθος ἀνθρώπων ἅμα τε πανηγύρεως χάριν, ἣ συντελεῖται κατ' ἔτος, τῆς λεχθαίσης Θέας. Μάλιστα δ' ἐστὶ μεσογαίᾳ Ἀρρήτιον πρὸς τοῖς ὄρεσιν. ἀπέχει γοῦν τῆς Ῥῆς ἐν μεσογαίᾳ χιλίους σταδίους· τὸ δὲ Κλούσαν Ἐγγὺς δὲ τούτων ἐστὶ, καὶ ἡ Περουσία. Προσβάνουσι δὲ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας λίμναι, μεγάλαι τε καὶ πολλαὶ οὖσαι· καὶ γάρ ται, καὶ τρέφουσιν ὄψον πολὺν, καὶ τῶν πτηνῶν λίμναϊα τύφη τε καὶ πάπυρος, ἀνθήλη τε πολλὴ τακομίζεται ποταμοῖς εἰς τὴν Ῥώμην, οὗς ἐκδίσσιν αἱ λίμναι μέχρι τοῦ Τιβέρεως· ὧν ἐστὶν ἡ Κιμινία καὶ περὶ Οὐολισινίους καὶ ἡ περὶ Ἀσιον, καὶ ἡ ἐγγυτάτω τῆς Ῥώμης καὶ τῆς θαλάσσης Σαβάτα· ἀπωτάτω δὲ, καὶ ἡ πρὸς Ἀρρήτιον Τρασυμένα, καθ' ἣν αἱ ἐκ τῆς Κελτικῆς εἰς Τυρρηνίαν ἐμβολαὶ στρατοπέδοις· αἷς περ καὶ νίβας ἐγγήσατο, δυοῖν οὖσων· ταύτης τε, καὶ ἐπ' Ἀρμίνου διὰ τῆς Ὀμβρικῆς· βελτικῶν μὲν

ἐπ' Ἀριμίνου· τρωπινοῦται γὰρ ἐνταῦθα ἱκανῶς τὰ ὄρη. φρουρουμένων δὲ τῶν παρόδων τούτων ἐπιμελιῶς, ἤναγκάσθη τὴν χαλεπωτέραν εἰσεῖναι· καὶ ἐκράτησιν ὁμοῦ νικήσας μάχας μεγάλας Φλαμίνιον. Πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία κατὰ τὴν Τυρρήνιαν, ἅπερ τῷ πλησίον εἶναι τῆς Ἑώρης, οὐχ ἥτιον εὐανδροῖ τῶν ἐν Βαίαις, ἃ διωνόμασται πρὸ πάντων μάλιστα.

Τῇ δὲ Τυρρήνιᾳ παραβέβληται κατὰ τὸ πρὸς ἑα μέρος ἡ Ὀμβρική, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Ἀπεννίνων λαβοῦσα, καὶ ἐπὶ περαιτέρω μέχρι τοῦ Ἀδρίου. Ἀπὸ γὰρ δὴ Ῥαουέννης ἀρξάμενοι κατέχουσιν οὗτοι τὸ πλησίον, καὶ ἐρεξῆς, Σάρσιναν, Ἀρίμινον, Σήναν, καὶ Καμάρινον. Αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Αἴσις ποταμός, καὶ τὸ Γυγγοῦνον ὄρος, καὶ Σεντίνον, καὶ Μέτανρος ποταμός, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τύχης. Περὶ γὰρ τούτους τοὺς τόπους εἰσὶ τὰ ὄρια τῆς Ἰταλλίας τῆς πρότερον, καὶ τῆς Κελτικῆς κατὰ τὸ πρὸς τῇ θαλάττῃ ταύτῃ μέρος· καὶ περ μετατιθέντων πολλὰς τῶν ἡγεμόνων. Πρότερον μὲν γὰρ τὸν Αἴσιν ἐποιούντο ὄριον· πάλιν δὲ τὸν Ῥουβίκωνα ποταμόν. Ἔστι δ' ὁ μὲν Αἴσις μεταξὺ Ἀγκῶνος καὶ Σηνογαλλίας· ὁ δὲ Ῥουβίκων μεταξὺ Ἀριμίνου καὶ Ῥαουέννης· ἄμφω δ' ἐκπίπτουσιν εἰς τὸν Ἀδρίαν. Ἰσθμὸς δὲ συμπίσεως τῆς μέχρι τῶν Ἀλπίων ἀποδείχθεισης Ἰταλλίας, τούτους μὲν τοὺς ὄρους εἶναι δεῖ· τὴν δ' Ὀμβρικήν καθ' ἑαυτὴν οὐδὲν ἥτιον μέχρι καὶ Ῥαουέννης, δμολογοῦσιν ἅπαντες διατείνειν· οἰκᾷται γὰρ ἐπὶ τούτῃ. Εἰς μὲν δὴ Ἀρίμινον ἐνθύνου, περὶ τὴν

φασίν· ἐκ δὲ Ἀρμίνου τὴν ἐπὶ Ῥώμης ἰόντι, κατὰ
 τὴν Φλαμινίαν ὁδόν, διὰ τῆς Ὀμβρικής ἅπασα ἡ
 ὁδὸς ἐστὶ, μέχρι Ὀκρίκλων καὶ τοῦ Τιβέρεως στα-
 δίων ἑ καὶ τριακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις. τοῦτο μὲν
 δὴ μῆκος· τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλόν ἐστι. Πόλεις δ'
 εἰσὶν αἱ ἐντός τῶν Ἀπεννίνων ὄρων ἄξιαι λόγου καὶ
 αὐτὴν μὲν τὴν Φλαμινίαν ὁδόν, οἱ τε Ὀκρίκλοι
 πρὸς τῷ Τίβερι, καὶ Λάρολον, καὶ Νάρνα, δι' ἧς
 ῥεῖ ὁ Νὰρ ποταμὸς, συμβάλλων τῷ Τίβερι μικρὸν
 ὑπὲρ Ὀκρίκλων, πλωτὸς δ' οὐ μεγάλοις σκάφεσιν·
 εἴτα Κάρσουλοι, καὶ Μηθουανία, παρ' ἧς ῥεῖ ὁ Τε-
 νείας, καὶ οὗτος ἐλάττωσι σκάφεσι κατὰγων ἐπὶ τὸν
 Τίβεριν τὰ ἐκ τοῦ πεδίου. Κατ' ἄλλαι δ' αἰὲς κα-
 τοικίαι διὰ τὴν ὁδὸν πληθυνόμεναι μᾶλλον, ἢ διὰ
 πολιτικὸν σύστημα, Φόρον Φλαμίνιον καὶ Νυν-
 κέρια, ἡ τὰ ξύλινα ἀγγεῖα ἐργαζομένη, καὶ Φόρον
 Σεμπρώνιον. Ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς ὁδοῦ βαδίζοντι ἐκ
 τῶν Ὀκρίκλων εἰς Ἀρίμινον, Ἰντέραμνα ἐστὶ, καὶ
 Σπολίτιον, καὶ Αἴσιον, καὶ Καμίριον, ἐν αὐτοῖς τοῖς
 ὀρίζουσι τὴν Πικεντίνην ὄρεσι. Κατὰ δὲ θάτερα
 μέρη, Ἀμφρία τε καὶ Τοῦδερ εὐκλεῆς πόλεις, καὶ
 Εἰσπέλλον, καὶ Ἰτορον, πλησίον τοῦτ' ἤδη τῶν ὑπερ-
 βολῶν τοῦ ὄρους. Ἄπασα δ' εὐδαίμων ἡ χώρα, μι-
 κρῶ δ' ορειοτέρα· ζεῖα μᾶλλον ἢ πυρρῶ τοὺς ἀν-
 θρώπους τρέφουσα. Ὀρεινὴ δὲ, καὶ ἡ Σαβίνη ἐφεξῆς
 οὕσα ταύτῃ παραβεβλημένη τὸν αὐτὸν τρόπον ὄν-
 περ αὐτῇ τῇ Τυρρήνικῃ. Καὶ τοῖς Λατίνοις δὲ ὅσα
 πλησιάζει, τούτοις τε, καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι,
 τραχύτερα ἐστίν. Ἀρχεται μὲν οὖν τὰ δύο ἴσῃ

ταῦτα ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως καὶ τῆς Τυρρήνιας· ἐκ-
τείνονται δὲ ἐπὶ τὰ Ἀπείνωνα ἔρη πρὸς τῇ Ἀδρίᾳ λοξὰ
παρεμβάλλοντα. Ἡ δὲ Ὀμβρική καὶ παραλλάττου-
σα, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς θαλάττης. Περὶ μὲν οὖν
τῶν Ὀμβρικῶν ἰσχυρῶς εἴρηται.

III. Σαβῖνοι δὲ στενὴν οἰκοῦσι χώραν, ἐπὶ μῆ-
κος δὲ διήκουσαν καὶ χιλίων σταδίων ἀπὸ τοῦ Τι-
βέρεως καὶ Νομίντου πόλεως, μέχρις Οὐηστίνων.
Πόλεις δ' ἔχουσιν ὀλίγας καὶ τεταπεινωμένας, διὰ
τοὺς συνεχεῖς πολέμους, Ἀμίτερον, καὶ Ρεάτω πλη-
σιάζει κόμη Ἰντεροκρία, καὶ τὰ ἐν Κωτιλίαις ψυ-
γρὰ ὕδατα, ἀφ' ὧν καὶ πίνουσι καὶ ἐγκαθίζοντες
θεραπεύουσι νόσους. Σαβίνων δ' εἰσὶ, καὶ οἱ Φό-
ρουλοι πέτραι, πρὸς ἀπόστασιν μᾶλλον ἢ κατοικίαν
ἰσχυρεῖς. Κύρις δὲ νῦν μὲν κόμιών ἐστιν· ἦν δὲ πό-
λις ἐπίσημος, ἐξ ἧς ὤφρητο οἱ τῆς Ρώμης βασιλεύ-
οντες, Τίτος Τάτιος καὶ Νουμᾶς Πομπήλιος· ἐν-
τεύθεν δὲ καὶ Κυρίτας ὀνομάζουσιν οἱ δημηγοροῦν-
τες, τοὺς Ῥωμαίους. Τρηβούρα τε καὶ Ἡρῆτον, καὶ
ἄλλα πατοικίαι τοιαῦται, κόμαι μᾶλλον, ἢ πόλεις
ἰσχυροῦντ' αὖν. Ἀπασα δ' αὐτῶν ἡ γῆ διαφερόντως
ἰλαιοφύτος ἐστὶ καὶ ἀμπελοφύτος, βάλανόν τε ἐκ-
φέρει πολλήν· σπουδαία δὲ καὶ βροσκήματα τοῖς
τέ ἔλλοις, καὶ δὴ τὸ τῶν ἡμῶν γένος τῶν Ρεατί-
ων διωνόμασται θαυμαστῶς. ὥς δ' εἰπεῖν, ἅπα-
σα ἡ Ἰταλία θρεμμάτων τε ἀρίστη τροφὸς καὶ καρ-
τῶν ἐστίν· ἄλλα δ' ἤδη κατὰ ἄλλα μέρη τῶν προ-
τείων τυγχάνει. Ἔστι δὲ καὶ παλαιότατον γένος
ἡ Σαβῖνοι, καὶ αὐτόχθονες· τούτων δ' ἀποικοί

Πικεντίνοι τε καὶ Σαμνῖται· τούτων δὲ Λευκανοὶ
 τούτων δὲ Βρεττίοι. Τὴν δ' ἀρχαιότητα τεκμήριοι
 ἄν τις ποιήσαιο, ἀνδρίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς
 ἀφ' ἧς ἀντίστοιχον, μέχρι πρὸς τὸν παρόντα χρόνον.
 Φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς Φάβιος, Ῥωμαίους αἰσθάν-
 σθαι τοῦ πλούτου τότε πρῶτον, ὅτε τοῦ Ἰδρυοῦ
 τούτου κατέστησαν κύριοι. Ἐστρωται δὲ δι' αὐτῶν
 ἡ τε Σαλαρία ὁδὸς οὐ πολλὴ οὖσα, εἰς ἣν καὶ ἡ
 Νωμεντιάτη συμπέμπει, κατὰ Ἡρῆτον τῆς Σαβίνης
 κόμην ὑπὲρ τοῦ Τιβέρεως κειμένην, ὑπὲρ τῆς αὐτῆς
 πύλης ἀρχομένη τῆς Κολλινῆς.

Ἐξῆς δ' ἡ Λατίνη καίται, ἐν ἣ καὶ ἡ τῶν Ῥω-
 μαίων πόλις, καὶ πολλὰς συνειληφύια τῆς μὴ Λατί-
 νης πρότερον. Ἀκούοι γὰρ, καὶ Ουδόμεοι, καὶ Ἑρ-
 ρικοί, Ἀβοριγίνες τε οἱ περὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, καὶ
 Ῥούτουλοι οἱ τὴν ἀρχαίαν Ἀρδέαν ἔχοντες, καὶ ἄλλα
 συστήματα μείζω καὶ ἐλάττω τὰ περιεκοῦντα τοὺς
 τότε Ῥωμαίους ὑπῆρξεν, ἡνίκα πρῶτον ἔκτιστο ἡ
 πόλις· ὣν ἕνια κατὰ κόμης αὐτονομεῖσθαι συνέβαι-
 νεν, ὑπ' οὐδενὶ κοινῇ φύλῃ τεταγμένα. Φασὶ δὲ
 Αἰνείαν μετὰ τοῦ πατρὸς Ἀγχίσου, καὶ τοῦ παιδὸς
 Ἀσκανίου κατέραντα εἰς Λαύρεντον, πλησίον τῶν
 Ὀστίων, καὶ τοῦ Τιβέρεως ἡδόνος, μικρὸν ὑπὲρ τῆς
 θαλάττης ὅσον ἐν τέταρσι καὶ εἰκοσι σταδίοις, κτί-
 σαι πόλιν. Ἐπελθόντα δὲ Λατῖνον τὸν τῶν Ἀβορι-
 γίνων βασιλεῖα, τῶν οἰκούντων τὸν τόπον τοῦτον,
 ὅπου νῦν ἡ Ῥώμη ἐστὶ, συμμάχοις χρήσασθαι τοῖς
 περὶ τὸν Αἰνείαν ἐπὶ τοὺς γειτονιῶντας Ῥουτούλους
 τοὺς Ἀρδέαν κατέχοντας (σταδίοις δ' αἰὶν ἀπὸ τῆς

εἰς τὴν Ῥώμην ρξ') νικήσαντα δ' ἀπὸ τῆς
 ὧς Λιουΐνιαις ἐπώνυμον κτίσαι πηλοῖον πό-
 λιν· διὰ Ρουτιούλων συμβαλόντων εἰς μάχην,
 Λατίνον πεσεῖν, τὸν δὲ Αἰνείαν νικήσαντα
 ται, καὶ Λατίνους καλίσαι τοὺς ὑφ' αὐτῶ.
 του δὲ τελευτήσαντος· καὶ τοῦ πατρὸς, τὸν
 ν, Ἄλβαν κτίσαι ἐν τῇ Ἀλβάνῳ ὄρει, διάχον-
 ῶμης τοσοῦτον, ὅσον καὶ ἡ Ἀρδέα· Ἐν-
 Ῥωμαῖοι σὺν τοῖς Λατίνοις Αἰὶ θύουσιν,
 ἡ συναρχία ἀθροισθεῖσα· τῇ πόλει δ' ἐπι-
 ἄρχοντα πρὸς τὸν τῆς θυσίας χρόνον τῶν
 ν τινὰ νέων. Τῦτέρον δὲ τετρακοσίοις ἔτε-
 ρεῖται τὰ περὶ Ἀμώλιον, καὶ τὸν ἀδελφόν
 ρα τὰ μὲν μυθώδη, τὰ δ' ἐγγυτέρω πύστε-
 ῖδεξαντο μὲν γὰρ τὴν τῆς Ἄλβας ἀρχὴν ἀμ-
 παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀσκανίου, διατελ-
 κέχει τοῦ Τιβέριως· Πατραγκωνισάμενος δ'
 ος τὸν πρεσβύτερον, ἤρχεν ὁ Ἀμώλιος· υἱοῦ
 ν καὶ θυγατρὸς τῇ Νουμήτορι, τὸν μὲν ἐν
 δολοφονεῖ· τὴν δὲ, ἵνα ἄτεκνος διαμείνη,
 λας ἱέρειαν κατέστησεν, παρθενίας χάριν·
 δ' αὐτὴν Ῥέαν Σιλβίαν· Εἴτα φθορὰν φε-
 διδύμων αὐτῇ παιδων γενομένων, τὴν μὲν
 ντὶ τοῦ κτείνειν, χαριζόμενος τ' ἀδελφῶ·
 ἔβηκε πρὸς τὸν Τίβεριν, κατὰ τι πάτριον.
 νται μὲν οὖν ἐξ Ἄρτος γενέσθαι τοὺς παῖ-
 ιεθόντας δ' ὑπὸ λυκαίνης δραθῆναι σκυλα-
 υς· Φαίστυλον δὲ τινὰ τῶν περὶ τὸν τό-
 ιρβαν ἀνελόμενον ἐκθρῆναι· (δὲ δ' ὑπο-

λαβεῖν τῶν δυνατῶν εἰνᾶ, ὑπερῶν δὲ τῷ Ἀμυλίῳ, λαβόντα ἐκθρέψαι,) καλίσσαι δὲ κόν μὲν Ῥωμύλον, τὸν δὲ Ῥώμον. Ἀνδρωθέντας δ' ἐπιθῆσθαι τῷ Ἀμυλίῳ, καὶ τοῖς παισὶ. καταλυθέντων δ' ἐκείνων, καὶ τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν Νουμήτορα περιστάσης, ἀπελθόντας οἴκαδε, κτίσαι τὴν Ῥώμην, ἐν τόποις οὐ πρὸς αἵρεσιν μῦλλον, ἢ πρὸς ἀνάγκην ἐπιτηδείους. οὔτε γὰρ ἐρυμνὸν τὸ ἔδαφος, οὔτε χῶραν οἰκίαν ἔχον τὴν περὶ ὅση πόλει πρόσφορος, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώπους τοὺς συνοικήσοντας· οἱ γὰρ ὄντες ἤκουον κατ' αὐτοὺς, συνάπτοντες πρὸς τοῖς τείχεσι τῆς κτιζομένης πόλεως, οὐδὲ τοῖς Ἀλβανοῖς πάνυ προσέχοντες. Κολλατία δ' ἦν, καὶ Ἀντέμναι, καὶ Φιδῆναι, Λαβικόν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τότε μὲν πολέχνια, τῶν δὲ κῶμαι, κτήσεις ἰδιωτῶν, ἀπὸ λ' ἢ μ' μικρῶ πλειόνων τῆς Ῥώμης σταδίων. Μεταξὺ γού· τοῦ πέμπτου, καὶ τοῦ ἕκτου λίθου τῶν τὰ μίλια διασημνόντων τῆς Ῥώμης καλεῖται τόπος Φῆσιοι· τοῦτον δ' ὄριον ἀποφαίνουσι τῆς τότε Ῥωμαίων γῆς. οἱ δ' ἱερομνήμονες θυσίαν ἐπιτελοῦσιν ἐνταῦθά τε, καὶ ἐν ἄλλοις τύποις πλείοσιν, ὡς ὁρίοις αὐθημερόν, ἢ καλοῦσιν Ἀμβραουίαν. Γενομένης δ' οὖν στάσεως φασὶ κατὰ τὴν κτίσιν ἀναιρεθῆναι τὸν Ῥώμον. Μετὰ δὲ τὴν κτίσιν ἀνθρώπους ἀνγκλυδας ὁ Ῥωμύλος ἤθροιζεν, ἀποδείξας ἄσυχλόν τι τέμενος μεταξὺ τῆς ἄκρας καὶ τοῦ Καπιτωλίου· τοὺς δ' ἐκεῖ καταφεύγοντας τῶν ἀστυγειτόνων, πολίτας ἀποφαίνων. Ἐπιγαμίας δὲ τοῦτοις οὐ τυγχάνων, ἐπηγγέλετο εἶνα ἀγῶνα ἵππειόν τεθ' Ἰουλιανὸς ἱερὸν, τὸν καὶ

νῦν ἐπιταλούμενον. Συνελθόντων δὲ πολλῶν, πλεί-
 ωτων δὲ Σαβίνων, ἐκέλευσε τὰς παρθένους ἄρπάζαι
 τὰς ἀφικμέναις τοῖς δεομένοις γάμου· μετιὼν δὲ τὴν
 ὕβριν μετὰ ὀπλῶν Τίτος Τάτιος ὁ βασιλεὺς τῶν Κυ-
 μέτων, ἐπὶ κοινωνίᾳ τῆς ἀρχῆς καὶ πολιτείας συνέβη
 πρὸς Ῥωμύλον· δολοφονηθέντος δ' ἐν Αἰουνίῳ τοῦ
 Τατίου, μόνος ἦρξεν ἐκόντων τῶν Κυρίτων ὁ Ῥωμύ-
 λος. Μετὰ δὲ τοῦτον διεδέξατο τὴν ἀρχὴν Νουμῶς
 Πομπίλιος πολίτης τοῦ Τατίου, παρ' ἐκόντων τῶν
 ὑπηκόων λαβών. Αὕτη μὲν οὖν ἡ μάλιστα πιστενο-
 μένη τῆς Ῥώμης κτίσις ἐστίν.

Ἄλλη δὲ τις προτέρᾳ, καὶ μυθώδης, Ἀρκαδικὴν
 λέγουσα γενέσθαι τὴν ἀπειρίαν ὑπ' Εὐάνδρου. Τοῦ-
 τῷ δ' ἐπιξενωθῆναι τὸν Ἡρακλεῆ, ἐλαύνοντα τὰς
 Γηρυόνου βοῦς· πυθόμενον δὲ τῆς μητρὸς Νικο-
 τεράτης τὸν Εὐάνδρον, (εἶναι δ' αὐτὴν μαντικῆς
 ἱμπεiran) ὅτι τῷ Ἡρακλεῖ πεπωμένον ἦν τελευτή-
 ραντι τοὺς ἄθλους, θιγῶ γενέσθαι, φράσαι τε πρὸς
 τὸν Ἡρακλεῆ ταῦτα, καὶ τέμενος ἀναθεῖξαι, καὶ θῦ-
 ναι θυσίαν Ἑλληνικὴν· ἣν καὶ νῦν ἔτι φυλάττει-
 τθαι τῷ Ἡρακλεῖ. Καὶ ὁ Κικίλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων
 συγγραφεὺς, τοῦτο τίθεται σημεῖον, τοῦ Ἑλληνι-
 κὸν εἶναι κτίσμα τὴν Ῥώμην, τὸ παρ' αὐτῇ τὴν
 πάτριον θυσίαν, Ἑλληνικὴν εἶναι τῷ Ἡρακλεῖ.
 Καὶ τὴν μητέρα δὲ τοῦ Εὐάνδρου τιμῶσι Ῥωμαῖοι,
 μίαν τῶν θυμῶν εἶναι νομίσαντες, Καρμέντιν με-
 τονομασθῆσαν.

Οἱ δ' οὖν Λατῖνοι καταρχὰς μὲν ἦσαν ὀλίγοι,
 καὶ οἱ πλείους οὐ προσεῖχον Ῥωμαίοις· ὅστις οὖν δὲ

καταπλεγέντας τὴν ἀρετὴν τοῦ τε Ῥωμύλου, κα-
 μεῖ' ἐκείνου βασιλείων, ὑπῆκοοι πάντες ὑπὸ
 Καταλυθέντων δὲ τῶν τε Λακύνων, καὶ τῶν Ὀ-
 σκων, καὶ Ἑρνίκων, ἔτι δὲ πρότερον Ῥουτούλ-
 καὶ Ἀβοριγίνων, πρὸς δὲ τούτοις Ῥασαῶν, κα-
 γυρούσων δὲ τιγῶν καὶ Προφέρων, ἡ ταύτων
 Λατίνη πρόσχηγόρευται πῦσα. Ἦν δὲ τῶν Ἰ-
 ακῶν τῶν Πωματίων ἔντιμον πεδίον, ὁμορον
 Λατίνους· καὶ πόλις Ἀπίολα, ἣν κατέκαψε Τι-
 νιος Πρίσκο. Αἰκονοὶ δὲ γειτονεύοντες μὴ
 τοῖς Κυρίταις· καὶ τούτων δ' ἐκείνος τὰς πόλεις
 πόρθησεν· ὃ δὲ νῖός αὐτοῦ τὴν Σούισσαν εἰλ-
 μητρόπολιν τῶν Ουόλων. Ἑρνικοὶ δὲ πλη-
 ῶκον τῷ τε Λαουνίῳ καὶ τῇ Ἀλβᾷ, καὶ αὐτὴ
 Ῥώμη· οὐκ ἄπωθεν δ' οὐδ' Ἀρκία, καὶ Τέλλ-
 καὶ Ἀντιον. Ἀλβανοὶ δὲ καταρχὰς μὲν ὅμοιοι
 τοῖς Ῥωμαίοις, ὁμόγλωσσοί τε ὄντες, καὶ Λα-
 βασιλευόμενοι, ἃ' ἐκάτεροι χωρὶς ἐτύγχανον· ἃ
 δ' ἦττον ἐπικράμια τε ἦσαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ
 κοινὰ τὰ ἐν Ἀλβᾷ, καὶ ἄλλα δίκαια πολιτικά·
 ρον δὲ πολέμου συστάντος, ἡ μὲν Ἀλβα κατεστ-
 πλήν τοῦ ἱεροῦ, οἱ δ' Ἀλβανοὶ πολῖται Ῥωμ-
 ἐκρίθησαν. Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν περιόικον-
 των, αἱ μὲν ἀνηρεθήσαν, αἱ δὲ ἐταπεινώθ-
 ῦναι θάουσαι· τινὲς δὲ καὶ ηὐξήθησαν διὰ τῆ-
 νοιαν. Νυνὶ μὲν οὖν ἡ παρῳλία μέχρι πόλεως
 νουέσεως ἀπὸ τῶν Ὠστίων Λατίνη καλεῖται· π-
 ρον δὲ μέχρι τοῦ Κικηρίου μότου ἐσχέκει τὴν ἑ-
 σιν· καὶ τὴν μεσογρίαν δὲ πρότερον μὲν οὐκ

ὑστερον δὲ καὶ μέχρι Καμπανίας διέτρενε, καὶ Σαυ-
νιτῶν, καὶ Πελλινῶν, καὶ ἄλλων τῶν τὸ Ἀπέννινον
κατοικούντων.

Ἀπανα δ' ἐσπιν εὐδαίμων καὶ παμφόρος, πλήν
ὀλίγων χωρίων τῶν κατὰ τὴν παραλίαν, ὅσα ἐλώδη
καὶ νοσφερά, οἷα τὰ τῶν Ἀρδεατῶν καὶ μεταξὺ Ἀν-
τίου, καὶ Λαουινίου μέχρι Πωμιντίου, καὶ τινων
τῆς Σητήνης χωρίων, καὶ τῆς περὶ Ταφράκιναν, καὶ
τὸ Καρκάιον· ἢ αἶ τινα ὄρεϊνὰ καὶ πετρώδη· καὶ
ταῦτα δ' οὐ τελείως ἀρχαῖ, ἀλλ' ἀχρηστα· ἀλλὰ νο-
μὰς παρῆκε δαψιλεῖς, ἢ ἕλην, ἢ καρπούς τινας ἐλεί-
ους, ἢ πετρώδεις· τὸ δὲ Καίκουβον ἐλώδεις ὄν, εὐ-
οισοσύτην ἄμπελον τρέφει, τὴν δευδράτιν. Πόλις
δ' ἐπὶ Θαλάττη μὲν εἰσι τῶν Λατίνων, τὰ τε Ἰστια,
πόλις ἀλλίμενος διὰ τὴν πρόσχωιν, ἣν ὁ Τίβερις πα-
ρασκευιάζει, πληροῦμενος ἐκ πολλῶν ποταμῶν· πα-
ρακινδύνως μὲν οὖν ὁρμίζονται μετέωρα ἐν τῷ σάλω
τὰ ναυκλήρια· τὸ μὲν τοι λυσαιτελὲς νικᾷ· καὶ γὰρ
ἡ τῶν ὑπηρατικῶν σκαφῶν εὐπορία, τῶν ἐκδεχομέ-
νων τὰ φορτία, καὶ ἀντιφορτιζόντων, ταχὺν ποιεῖ
τὸν ἀπόπλουον, πρὶν ἢ τοῦ ποταμοῦ ἄψασθαι, καὶ
μέρους ἀποκουφισθέντος, εἰσπλεῖ καὶ ἀνάγεται μέχρι
τῆς Ρώμης, σταδίου ρθ'. Κτίσμα δ' ἐντὶ τὰ Ἰστια
Ἄγκου Μαρκίου· αὕτη μὲν ἡ πόλις τοιαύτη. Ἐξῆς
δ' ἐστὶν Ἄντιον, ἀλλίμενος καὶ αὕτη πόλις· ὑδρῦται
δ' ἐπὶ πέτραις· διέχει δὲ τῶν Ἰστίων παρὶ σὲ στα-
δίους. Νυνὲ μὲν οὖν ἀνέϊται τοῖς ἡγεμόσιν, εἰς σχο-
λὴν καὶ ἀνίστη τῶν πολιτικῶν, ὅτε λήθοισιν καιρόν
καὶ διὰ τοῦτο κατοικοδόμῳνται πολυτελεῖς οἰκίσματα

ἐν τῇ πόλει συχναί, πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιδημίας. Καὶ πρότερον δὲ ναὺς ἐπέκτιντο, καὶ ἐποιώνονον τῶν ληστηρίων τοῖς Τυρρῆνοίς, καὶ περ ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις ὑπακούοντες. Διόπερ καὶ Ἀλέξανδρος πρότερον ἐγκαλῶν ἐπέστειλε, καὶ Δημήτριος ὕστερον τοὺς ἀλόντας τῶν ληστῶν ἀναπέμπων τοῖς Ῥωμαίοις, χαρίζεσθαι μὲν αὐτοῖς, ἔφη, τὰ σώματα διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συγγένειαν· οὐκ ἄξιόν δὲ τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας, στρατηγεῖν τε ἅμα τῆς Ἰταλίας, καὶ ληστήρια ἐκπέμπειν· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀγορᾷ Διοσκοπόρων ἱερὸν ἰδρυσσάμενους τιμᾶν, οὓς πάντας σσιτῆρας ὀνομαζέουσιν, εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα πέμπειν τοὺς τὴν ἐκείνων πατρίδα λεηλατήσαντας. Ἐπεισαν δ' αὐτοὺς Ῥωμαῖοι τῆς τοιαύτης ἐπιτηδεύσεως. Ἀπὸ μὲν οὖν δὲ τούτων τῶν πόλεων, ἐστὶ τὸ Λαονότιον, ἔχον κοινὸν τῶν Λατίνων ἱερὸν Ἀφροδίτης· ἐπιμελοῦνται δ' αὐτοῦ διὰ προγόνων Ἀρδιαῖται. Εἴτα Λαύρεντον. Ἰπέρκειται δὲ τούτων ἡ Ἀρδιά, κατοικία Ῥουτούλων ἄνω ὅς σταδίους ἀπὸ τῆς θαλάττης. Ἔστι δὲ καὶ ταύτῃ πλησίον Ἀφροδίσιον, ὅπου πανηγυρίζουσι Λατίνοι. Σαυνῖται δ' ἐπόρθησαν τοὺς τόπους· καὶ λείπεται μὲν ἔχρη τῶν ποτε πόλεων. Ἐνδοξα δὲ διὰ τὴν Αἰνείου γέγονεν ἐπιδημίαν, καὶ τὰς ἱεροποῦσας εἰς ἐκείνων τῶν χρόνων παραδεδοῦσθαι φασί.

Μετὰ δὲ Ἄντιον τὸ Κίρκαιον ἐστίν, ἐν ᾧ καὶ ἑπταστάδιοις ὄρος, νησιώζον θαλάττῃ τε, καὶ ἔλασι· φασὶ δὲ καὶ πολύριζον εἶναι, τάχα τῷ μύθῳ τῇ περὶ τῆς Κίρκης συνοικισθῆναι. ἔχει δὲ πολέχινον καὶ Κίρκης ἱερὸν, καὶ Ἀθηναῖς βαμνόν· δεικνυεῖσθαι δὲ καὶ

φιάλην τινα φασὶν Ὀδυσσεύς. Μεταξὺ δὲ ὃ, τε Στόρας ποταμός, καὶ ἐπ' αὐτῷ ὕψομος. Ἐπειτα προσεφής αἰγυιάδος ἄλκιμος, πρὸς αὐτῷ μόνον τῷ Κιρκαίῳ λιμένιον ἔχον. Ἐπείκειται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Παμέντιον πεδίον· τὴν δὲ συνεχὴ ταύτην πρότερον Αὔσονες ἔκον, οἳ περ καὶ τὴν Καμπανίαν εἶχον. Μετὰ δὲ τούτους Ὅσχοι· καὶ τούτοις δὲ μετὴν τῆς Καμπανίας· νῦν δ' ἅπαντα Λατίνων ἐστὶ μέχρι Σινονέσσης, ὡς εἶπον. Ἴδιον δὲ τι τοῖς Ὅσχοις, καὶ τῷ τῶν Αὔσονίων ἔθνεϊ συμβέβηκε· τῶν μὲν γὰρ Ὅσκων ἐκλειοιπτότων, ἣ διαλεκτοῦ μένει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις· ὥστε καὶ ποιήματα σκηνοβυταῖσθαι κατέτινα ἁγῶνα πατριον, καὶ μιμολογεῖσθαι· τῶν δ' Αὔσονίων οὐδ' ἅπαξ οἰκησάντων ἐπὶ τῇ Σικελικῇ θαλάττῃ, τὸ πέλαγος ὅμως Αὔσονιον καλεῖται. Ἐξῆς δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τῷ Κιρκαίῳ Ταρρακίνα ἐστὶ, Τραχινὴ καλουμένη πρότερον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκός. Πρόκειται δὲ αὐτῆς μέγα ἔλος, ὃ ποιοῦσι δύο ποταμοί· καλεῖται δ' ὁ μείζων Αὔφιδος. Ἐνταῦθα δὲ συνάπτει τῇ θαλάττῃ πρῶτον ἡ Ἀππία ὁδός, ἐστρωμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ῥώμης μέχρι Βρεντησίου, πλαῖστον δ' ὁδευομένη· τῶν δ' ἐπὶ θαλάττῃ πόλεων τούτων ἐφαπτομένη μόνον, τῆς τε Ταρρακίης, καὶ τῶν ἐφεξῆς Φορμίων μὲν, καὶ Μιντιούρης, καὶ Σινονέσσης, καὶ τῶν ἐσχάτων, Τάραντός τε καὶ Βρεντησίου. Πλησίον δὲ τῆς Ταρρακινῆς βαδίζοντα ἐπὶ τῆς Ῥώμης, παραβέβληται τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ διώρυξ ἐπὶ πολλοὺς τόπους πληρομένη τοῖς ἑλίοις τε καὶ τοῖς ποταμίοις ὕδασι· πλαῖται δὲ μέ-

λιστα νύκτωρ, ὅστ' ἐμβάντας ἐφ' ἱσπίρας
 προΐτας, καὶ βαδίζειν τὸ λοιπὸν τῇ ὁδῷ τ
 ἄλλῃ· καὶ μεθ' ἡμέραν φημουλκεῖται δι'
 Ἑξῆς δὲ Φορμίαι Λακωνικὸν πτόμα εἶσιν,
 λεγόμενον πρότερον διὰ τὸ εὐορμον. Κα
 ταξὺ δὲ κόλπον ἐκείνη Καϊάτταν ὠνόμασα
 κόϊλα πάντα Καϊάττας οἱ Λάκωνες προσα
 σιν· ἔκιοι δ' ἐπώνυμον τῆς Αἰγείου τροφοῦ
 πον φασίν. ἔχει δὲ μῆκος σταδίων θ' ἄρξαι
 τῆς Ταρφακίτης, μέχρι τῆς ἄκρας τῆς ὁ
 Ἀνείωγέ τ' ἐντεῖθεν σπήλαια ὑπερμεγέθη,
 μεγάλας, καὶ πολυτελεῖς δεδευμένα· ἐν
 ἐπὶ τῆς Φορμίας τετταράκοντα. Ταύτης δ
 σον εἰσὶ, καὶ Σινουέσσης αἱ Μιντοῦρσαι,
 ἑκατέρωθεν διέχουσαι περὶ π'. Διαρρεῖ δὲ
 ταμῶς, Κλάνις δ' ἐκαλεῖτο πρότερον· φέρε
 νωθεν ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὄρεων, καὶ τῆς
 παρὰ Φρέγελλας κόμην (πρότερον δ' ἦν π
 ξος,) ἐκπίπτει δ' εἰς ἄλσος ἱερὸν τιμώμενον
 ὑπὸ τῶν ἐν Μιντούρσαις, ὑποκείμενον·
 τῶν δὲ σπηλαίων ἐν ὕψει μάλιστα πρόκει
 νῆσοι παλάγγαι, Πανδαταρία τε καὶ Ποντί
 μιν, οἰκούμεναι δὲ καλῶς, οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλ
 χουσαι· τῆς ἡπείρου δὲ ν' ἐπὶ σ'. ἔχει
 Καϊάττου κόλπου τὸ Καικοῦβον, τοῦτου δὲ
 πόλις ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία· κειμένη. Πάντι
 οἱ τόποι εὖτοι, σφόδρα εὖοινοι· ὁ δὲ ἡ
 καὶ ὁ Φουνδαῖος, καὶ ὁ Σητινός, τῶν διω
 κων εἰσὶ, καὶ θάλασσα καὶ ὁ Φάλαγρος, καὶ ὁ

καὶ ὁ Στατάνος. Ἡ δὲ Σινούεσσα ἐν Ἀθηνῶν κόλπῳ ἴδρυται, ἀφ' οὗ καὶ τοῖνομα· σῖνος γὰρ ὁ κόλπος· πλησίον ἐστὶ δ' αὐτῆς Θερμὰ λοντρά καλλίστα, ποι-
οῦντα πρὸς νόσους ἐπίρας. Αὐτὰρ μὲν αἱ ἐπὶ θα-
λάττῃ τῶν Λατίνων πέλεις.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πρώτη μὲν ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων
ἐστὶν ἡ Ῥώμη, καὶ μόνη γε ἐπὶ τῷ Τιβέρι κεῖται·
περὶ ἧς, ὅτι πρὸς ἀνάγκην, οὐ πρὸς αἵμασιν ἔκτι-
σται, εἴρηται· προσθεῖτον δ', αἵτι οὐδ' αἱ μετὰ ταῦ-
τα προσατίσαντες τινα μέρη, κύριοι τοῦ βαλτιόνοσ
ἦσαν, ἀλλ' ἐδοῦλεον τοῖς προὔποκειμένοις. Οἱ μὲν
γε πρῶτοι τὸ Κυπιτώλιον καὶ τὸ Παλάτιον, καὶ τὸν
Κονιῦρινον λόφον ἐτείχισαν, ὃς ἦν αὐτῶς εὐεπίβατος
τοῖς ἔξωθεν, ὥστ' ἐξ ἐφόδου Τίτος Τύτιος εἰλεν
ἐπιβῶν, ἥνικα μετῆν τὴν τῶν ἀσπαιγεσῶν παρθέ-
νων ὕβριν, ἄγχος τε Μάρκος προσλαβὼν τὸ Κέλ-
λων ὄρος, καὶ τὸ Ἀβεντίνον ὄρος, καὶ τὸ μεταξὺ
τούτων πεδίον, διηρτημένα καὶ τὰ ἀπ' ἀλλήλων καὶ
ἀπὸ τῶν προτειχισμένων, προσέθηκεν ἀναγκαίως·
αὐτὰ γὰρ οὕτως ἐρυμνοὺς λόφους ἔξω τεύχους ἑῶσαι
τοῖς βουλομένοις ἐπιτείχισμά τι καλῶς εἶχεν, οὐδ'
ὅλον ἐκπληρῶσαι τὸν τεῖχος ἔσχευε· τὸν μάρχι τοῦ
Κονιῦρινου. Ἦλγε δὲ Σερούιος τὴν ἐκλειψιν· ἀνι-
πλήρωσε γὰρ προσθεὶς τὸν τε Ἡσχυλῖνον λόφον, καὶ
τὸν Οὐϊμινάλιον· καὶ ταῦτα δ' εὐέφοδα τοῖς ἔξωθεν
ἐστί· διόπερ τάφρον βαθεῖαν ὀρύξαντες, εἰς τὸ ἐν-
τὸς ἐδέξαντο τὴν γῆν, καὶ ἐξέτειναν ὅσον ἑξαστάδιον
χῶμα ἐπὶ τῇ ἐντὸς ὀφρυῖ τῆς τάφρου, καὶ ἐπέβαλον
τεῖχος καὶ πύργους ἀπὸ τῆς Κολλίνης πύλης, μέγα

τῆς Ἡστυλίνης· ὑπὸ αἰσφ δὲ τῇ χώματι τρίτη ἐστὶ πύλη δμώνυμος τῇ Οὐμινανλίῳ λόφῳ. Τὸ μὲν οὖν ἔρυμα τοιοῦτον ἐστὶ τὸ τῆς πόλεως, ἔρυμάτων ἐτέρων δεδομενον. Καὶ μοι δοκοῦσιν οἱ πρῶτοι τὸν αὐτὸν λαβεῖν διαλογισμὸν περὶ τε σφῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ἕστερον, διότι Ῥωμαίοις προσῆκεν οὐκ ἀπὸ τῶν ἔρυμάτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὀπλων καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἔχειν τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν· προβλήματα νομίζοντας οὐ τὰ τελεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρας τοῖς τελεῖσι. Καταρχὰς μὲν οὖν ἀλλοτριὰς τῆς κύκλου χώρας οὔσης ἀγαθῆς τε καὶ πολλῆς, τοῦ δὲ τῆς πόλεως ἐδάφους εὐεπιχειρήτου, τὸ μακαρισθησομένον οὐδὲν ἦν τοπικὸν εὐκλήρημα τῇ δ' ἀρετῇ καὶ τῷ πόνῳ τῆς χώρας οἰκείας γενομένης, ἐφάνη συνδρομὴ τις ἀγαθῶν, ἀπάσαν εὐφύειαν ὑπερβάλλουσα· δι' ἣν ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθεῖσα ἡ πόλις ἀντίχει, τοῦτο μὲν τροφῇ, τοῦτο δὲ ξύλοις, καὶ λίθοις πρὸς τὰς οἰκοδομίας, αἷς ἀδιαλείπτους ποιοῦσιν αἱ συμπτώσεις καὶ ἐμπρήσεις, καὶ μεταπράσεις, ἀδιαλείπτοι καὶ αὐταὶ οὔσαι· καὶ γὰρ αἱ μεταπράξεις, ἐκούσιοί τινες συμπτώσεις εἰσι, καταβαλόντων καὶ ἀνοικοδομοῦντων πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἕτερα ἐξ ἐτέρων. Πρὸς ταῦτ' οὖν, τό, τε τῶν μετὰλλων πλῆθος, καὶ ἡ ὕλη, καὶ οἱ κατακομίζοντες ποταμοὶ, θαυμαστὴν παρέχουσι τὴν ὑποχορηγίαν· πρῶτος μὲν Ἀνίω, ἐξ Ἑλλάδας ῥέων τῆς πρὸς Μαρσούϊς Λατίνης πόλεως, καὶ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῇ πεδίου μέχρι τῆς πρὸς τὸν Τίβεριον συμβολῆς· ἐπειθ' ὁ Νάρ, καὶ ὁ Τανείας, οἱ διὰ τῆς Ὀμβρικῆς εἰς τὸν αὐτὸν

πταφερόμενοι ποταμῶν τὸν Τίβεριν διὰ δὲ Τυφ-
ρρίας καὶ τῆς Κλουσίνης, ὁ Κλάνης. Ἐπεμελήθη
ἐν οὖν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ τῶν τοιούτων ἐλαττω-
μάτων τῆς πόλεως, πρὸς μὲν τὰς ἐμπρήσεις, συντά-
ξις στρατιωτικὸν ἐκ τῶν ἀπειλευθέρων τὸ βοηθῆσον
ρὸς δὲ τὰς συμπτώσεις τὰ ὕψη τῶν καινῶν οἰκοδο-
μμάτων καθελὼν, καὶ καλύψας ἐξαίρειν ποδῶν ὅ-
τι πρὸς ταῖς ὁδοῖς ταῖς δημοσίαις. Ἄλλ' ὅμως ἐπέ-
πεν ἂν ἡ ἐπανόρθωσις, εἰ μὴ τὰ μέταλλα καὶ ἡ
λα, καὶ τὸ τῆς πορθμίας εὐμεταχείριστον ἀντίχε.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡ φύσις τῆς χώρας παρέχεται τὰ
τύχηματα τῇ πόλει· προσέθεσαν δὲ οἱ Ῥωμαῖοι
καὶ τὰ ἐκ τῆς προνοίας. Τῶν γὰρ Ἑλλήνων περὶ
ἐς κρίσεις μάλιστα εὐτυχῆσαι δοξάντων, ὅτι κάλ-
ους ἐστοχάζοντο, καὶ ἐρυνόητος καὶ λιμένων, καὶ
ἔρας εὐφυοῦς· οὗτοι προϋνόησαν μάλιστα ὧν ὠλι-
θήρηνσαν ἐκεῖνοι, στρώσεως ὁδῶν, καὶ ὑδάτων εἰσα-
γωγῆς, καὶ ὑπονόμων τῶν δυναμένων ἐκκλύζειν τὰ
ἴμματα τῆς πόλεως εἰς τὸν Τίβεριν. Ἔστρωσαν δὲ
καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν ὁδοὺς, προσθέντες ἐκκοπὰς
λόφων, καὶ ἐγχώσεις κοιλύδων, ὥστε τὰς ἀρμα-
γέας δέχεσθαι πορθμείων φορτία· οἱ δ' ὑπνόμοι,
γνόντες λίθω κατακαμφθέντες ὁδοὺς ἀμάξις χόρ-
ου πορευτάς, ἐνίας ἀπολαλοῖσιν. Τοσοῦτον δ'
τὲ τὸ εἰσαγωγίμον ὕδωρ διὰ τῶν ὑδραγωγείων,
στε ποταμούς διὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν ὑπονόμων
ἔν' ἅπασαν δὲ οἰκίαν σχεδὸν δεξαμενὴς καὶ σίφω-
ις, καὶ κροννοὺς ἔχειν ἀφθόνους, ὧν πλείστην
μέλειαν ἐποιήσατο Μάρκος Ἀγρίππας, πολλὰ

καὶ ἄλλοις ἀναθήμασι κοσμήσας τὴν πόλιν. Ὡς δ' εἰπεῖν, οἱ παλαιοὶ μὲν τοῦ κάλλους τῆς Ῥώμης ὠμώρουν, πρὸς ἄλλοις μεῖζοντι καὶ ἀναγκασιότεροις ὄντες· οἱ δ' ὕστερον, καὶ μάλιστα οἱ νῦν καθ' ἡμᾶς, οὐδὲ τούτου καθυστέρησαν, ἀλλ' ἀναθημάτων πολλῶν, καὶ καλῶν ἐπλήρωσαν τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ Πομπήιος, καὶ ὁ θιὸς Καῖσαρ, καὶ ὁ Σεβαστὸς, καὶ οἱ τούτου παῖδες, καὶ οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνή, καὶ ἡ ἀδελφή, πῦσαν ὑπερβαλλόντο σπερδὴν, καὶ διαπάνην εἰς τὰς ἀττικαυκευὰς. Τούτων δὲ τὰ πλεῖστα δ' Μάρτιος ἔχει κύριος, πρὸς τῇ φύσει προσλαβὼν καὶ τὸν ἐκ τῆς προνοίας κόσμον. Καὶ γὰρ τὸ μέγεθος τοῦ πεδίου θαυμαστὸν ἔσται, καὶ τὰς ἀρματοδρομίας, καὶ τὴν ἄλλην ἱππασίαν, ἀσώλυτον παρέχων τῷ τοσούτῳ πλήθει, τῶν σφαίρας, καὶ κέραι, καὶ παλαιστρά, γυμναζομένων· καὶ τὰ περικείμενα ἔργα, καὶ τὸ ἔδαφος ποάζον δι' ἔτους, καὶ τῶν λόφων στεφάναι τῶν ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ φαιδρου σκηνογραφικῇ ὥσιν ἐκιδεικνυμένων, δυσἀπάλλακτον παρέχουσι τὴν θέαν. Πλησὶν δ' ἐστὶ τοῦ πεδίου τούτου, καὶ ἄλλο πεδῖον, καὶ στυαὶ κύκλοι παμπληθεῖς, καὶ ἄλση, καὶ θιάτρου τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, καὶ ναοὶ πολυταεῖς, καὶ συνεχεῖς ἀλλήλοισ· ὥς πάρεργον ἂν δοῦσαι ἀποφαίνειν τὴν ἄλλην πόλιν. Διόπερ ἱεροπρεπέστατον νομίσαντες τὸν τόπον τούτον, καὶ τὰ τῶν ἐπιφανιστάτων μνημάτων ἐνταῦθα κατασκευάσαν ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. Ἐσολογώτατον δὲ τὸ Μανυσάκιον καλεῖσθαι, ἐπὶ κρηπίδος ὑψηλῆς λευκολίθου πρὸς τῷ ποταμῷ ᾧ καὶ

χρη κορυφῆς τοῖς ἀειθαλεῖσι τῶν δένδρων συνηρε-
 ῖς· ἐπ' ἄλλω μὲν οὖν εἰκὼν ἐστὶ χαλκῇ τοῦ Σεβα-
 στοῦ Καίσαρος· ὑπὸ δὲ τῷ χώματι, θῆκαι εἰσὶν αὐ-
 οῦ, καὶ τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων· ὅπισθεν δὲ μέ-
 α ἄλλος, περιπαίτους θασυραστοὺς ἔχων· ἐν μέσῳ
 ἢ τῷ πεδίῳ δὲ τῆς καύσεως αὐτοῦ περίβολος, καὶ
 ἵτος λίθου λευκοῦ, κύκλῳ μὲν περικείμετον ἔχων
 ἰσηροῦν περίφραγμα, ἐντός δ' αἰγείροις κατεφύ-
 ον. Πάλιν δ' εἴ τις ἐν τὴν ὄψιν παρελθὼν τὴν
 ρχαίαν, ἄλλην ἐξ ἄλλης ἰδοὶ παραβλεβημένην ταύ-
 ρην, καὶ βασιλικὰς στήλας καὶ ναοὺς, ἴδοι δὲ καὶ τὸ
 λατινῶσιον, καὶ τὰ ἐνταῦθα ἔργα καὶ τὰ ἐν τῷ
 Ἰταλίῳ, καὶ τῷ τῆς Λιβύης περιπαίτῳ, φηδὼς
 εὐαθροῖ· ἂν τῶν ἔξωθεν. Τραπέτη μὲν ἡ Ῥώμη.

Τῶν δ' ἄλλων τῆς Λατίνης πόλεων, τὰς μὲν ἐπέ-
 ρις γνωρίσμασι, τὰς δὲ ταῖς ὁδοῖς ἀφορίζαντες ἂν
 εἰς ταῖς γνωριμοσύναις, ὅσαι διὰ τῆς Λατίνης
 περὶνται· ἡ γὰρ ἐπὶ ταύτης, ἡ κατὰ ταύτης, ἢ
 σταξὺ ἴδρυνται. Γνωριμώταται δὲ τὰς ὁδοὺς, ἢ
 περὶ, καὶ ἡ Λατίνη, καὶ ἡ Οὐκαλαρία· ἡ μὲν τὰ
 ρὸς Θάλατταν ἀφορίζουσα μέση τῆς Λατίνης, μέ-
 μ Σινοέσσης, ἡ δὲ τὰ πρὸς τὴν Σαβίνην μέση· ἡ
 ὅν· μέση δ' αὐτῶν ἡ Λατίνη ἡ συμπεπτωκυῖα τῇ
 πλὴν κατὰ Κάσινον πόλιν, διέχουσαν Καπὸν ἐν-
 ακαίδεκα σταδίους. Ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἀπυλίας
 ἀρισταρχὰ ἀπ' αὐτῆς ἐκτετατομένη πλησίον Ῥώμης,
 τα διὰ Τομσπουλάου ὁρους· ὑπερβῆσα, μεταξὺ
 βύσσινον πόλεως, καὶ τοῦ Ἀβαντοῦ ὁρους, κατε-
 ν ἐπὶ Ἀλγιδὸν πολέτην, καὶ Πικτὸς πενδοκτεῖα.

Εἴτα συμπέπτει καὶ ἡ Λαβικανή, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἑστυλίνης πύλης, ἀφ' ἧς καὶ ἡ Πραγνεστική· ἐν ἀφιστερεῇ δ' ἀφείσα καὶ ταύτην, καὶ τὸ πιδίον τὸ Ἑστυλίονον, πρόεισιν ἐπὶ πλείους τῶν ρ' καὶ α' σταδίων, καὶ πλησιάζουσα τῷ παλαιῷ Λαβικῇ, κτισματι κατασπασμένῳ, κειμένῳ δ' ἐφ' ὕψους, τοῦτο μὲν καὶ τὸ Τούσκουλον ἐν δεξιῷ ἀπολείπει, τελευτῇ δὲ πρὸς τὰς Πικτίας καὶ τὴν Λατίκην· διέχει δὲ τῆς Ῥώμης τὸ χωρίον τοῦτο σ' καὶ ε' σταδίου. Εἰδ' ἐξῆς μὲν ἐπ' αὐτῆς τῆς Λατίνης, εἰσὶν ἐπίσημοι κατοικίαι. καὶ πόλεις Φαρέντιον, Φορούσινον, παρ' ἣν ὁ Κόσας ρεῖ ποταμὸς, Φαβρατερία, παρ' ἣν ὁ Τφῆρος ρεῖ. Ἀκούηρον μεγάλη πόλις ἐστὶ, παρ' ἣν ὁ Μέλπις ρεῖ ποταμὸς μέγας, Ἰντεράμνιον, ὃν ἐν συμβολῇ δυοῖν ποταμῶν κείμενον, Λιρίδος τε καὶ ἐτέρου Κασίνου, καὶ αὕτη πόλις ἀξιόλογος ὑστάτη τῶν Λατίνων. Τὸ γὰρ Τεάνον τὸ καλούμενον Σιδικηρὸν ἐφεξῆς κείμενον, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου δηλοῦται, διώτι τῶν Σιδικηρῶν ἐστίν. οὗτοι δὲ Ὀσκοι, Καμπανῶν ἔθνος ἐκλειοιπός· ὥστε λέγοιτ' ἂν τῆς Καμπανίας, καὶ αὕτη μεγίστη οὖσα τῶν ἐπὶ τῇ Λατίνῃ πόλεων. Καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ τῶν Καλκιδῶν, καὶ αὕτη ἀξιόλογος, συνάπτουσα τῷ Κασιλινῷ.

Ἐφ' ἑκάτερα δὲ τῆς Λατίνης, ἐν δεξιᾷ μὲν εἰσιν αἱ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἀππίας, Σήτηα τε καὶ Σιγνία, φέρουσαι οἶνον, ἥ μὲν τῶν πολυτελῶν ἔνα, ἥ δὲ τὸν σταλτικώτατον κοιλίας, τὸν Σίγνιον λεγόμενον. Πρὸ δὲ ταύτης ἐστὶ Περίβαρον καὶ Κόρα, καὶ Σύασσα τῶν Πομεντινῶν τε καὶ Οὐελ

κι, καὶ Ἀλέτριον· ἔτι δὲ Φρεγέλλαι, παρ' ἣν δ
 ἱρίς ῥεῖ, ὁ εἰς τὰς Μιντιούρνas ἐκδιδοῦς· νῦν μὲν
 υἱ, πόλις δὲ ποτε γεγονυῖα ἀξιόλογος, καὶ τὰς
 ἱλὰς τῶν ἄρτι λεχθεῖσων παροικίδας πρότερον
 ηκυῖα, αἱ νῦν εἰς αὐτὴν συνέρχονται, ἀγορὰς
 οὔμεναι καὶ ἱεροποιῖας τινάς· κατεσκάφη δ' ὑπὸ
 μαίων ἀποστῆσα. Πλεῖσται δ' εἰσὶ, καὶ τούτων
 ἐν τῇ Λατίνῃ καὶ τῶν ἐπέκεινα, ἐν τῇ Ἑρνίκων
 καὶ Αἰκῶν καὶ Ουδόλσκων ἰδρυμέναι, Ῥωμαίων δ'
 ἐκτίσματα. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῆς Λατίνης αἱ με-
 τὰ αὐτῆς, καὶ τῆς Ουαλερίας, Γάβιοι μὲν ἐν τῇ
 αἰνεστίγῃ ὁδῷ κειμένη, λατόμιον ἔχουσα ὑπουρ-
 γῇ Ῥώμῃ μάλιστα τῶν ἄλλων, διέχουσα τὸ ἴσον
 Ῥώμης τε καὶ Πραίνεστου περὶ ἑκατὸν σταδίους.
 Ἡ ἢ Πραίνεστος, περὶ ἧς αὐτίκα ἐροῦμεν. Εἰθ'
 ν τοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ Πραίνεστον, ἡ τε τῶν Ἑρ-
 νων, πολέχνη, Καπίτουλον, καὶ Ἀναγνία πόλις
 ἱλογος, καὶ Κερεαταί, καὶ Σώρα, παρ' ἣν δ Λεῖ-
 παρεξιὼν εἰς Φρεγέλλας ῥεῖ, καὶ Μιντιούρνas.
 εἰτα ἄλλα τινὰ, καὶ Ουενάφριον, ὅθεν τὸ κάλ-
 ρον ἔλαιον. Ἡ μὲν οὖν ἡ πόλις ἐφ' ὕψους κεῖ-
 παραρῥεῖ δὲ τὴν τοῦ λόφου ῥέξαν δ Ουδουλ-
 ρνος· ὅς καὶ περὶ τὸ Κασιλῖνον ἐνεχθεῖς, ἐκδι-
 κατὰ τὴν δμῶνυμον αὐτῇ πόλιν. Αἰσερνία δὲ,
 Ἀλιφαὶ ἥδη Σαμνιτικαὶ πόλεις εἰσὶν, ἡ μὲν ἀνη-
 ἐνῃ κατὰ τὸν Μαρσικὸν πόλεμον, ἡ δ' ἔτι συμ-
 νισα.

Ἡ Ουαλερία δ' ἀρχεται μὲν ἀπὸ Τιβούρων, ἄγει
 πὲ Μαρσούς, καὶ Κορφίνιον τὴν τῶν Πελουῶν
 ΠΑΒ. T. I. B b

μητρόπολιν. Εἰσὶ δ' ἐν αὐτῇ Λατῖναι πόλεις Ουα-
λερία τε, καὶ Καρσεόλοι, καὶ Ἄλβα· πλησίον δὲ καὶ
πόλεις Κούκουλων. Ἐν ὧσιν δ' εἰσὶ τοῖς ἐν Ῥώμῃ
Τίβουρά τε, καὶ Πραίνεστος, καὶ Τοῦσκλον. Τί-
βουρα μὲν, ἣ τὸ Ἡράκλειον, καὶ ὁ καταράκτης, ὃν
ποιεῖ πλωτὸς ὁ Ἀνίων, ἀφ' ὧσιν μεγάλου καταπί-
πτων εἰς φάραγγα βαθεῖαν, καὶ κατὰ τὴν πρὸς αὐτῇ
τῇ πόλει. Ἐντεῦθεν δὲ διέξεισιν εὐκαρπώτατον, περὶ
τὰ μέταλλα τοῦ λίθου τοῦ Τιβουρτίνου, καὶ τοῦ ἐν
Γαβίοις, καὶ τοῦ ἐρυθροῦ λεγομένου· ὥστε τὴν ἐκ
τῶν μετάλλων ἐξαγωγήν καὶ τὴν πορθμεῖαν εὐμαρῇ
τελῶς εἶναι, τῶν πλείστων ἔργων τῆς Ῥώμης ἐντεῦ-
θεν κατασκευαζομένων. Ἐν δὲ τῷ περὶ τούτου ὁ
Ἀνίων διέξεισι, καὶ τὰ Ἄλβουλα καλούμενα φεῖ ὕδα-
τα ψυχρὰ ἐκ πολλῶν πηγῶν, πρὸς ποικίλας νόσους,
καὶ πίνουσι καὶ ἐγκαθημένοις ὑγιεινά· τοιαῦτα δὲ καὶ
τὰ Λάβανα, οὐκ ὄπωθεν τούτων, ἐν τῇ Νομεντάνῃ
καὶ τοῖς περὶ Ἱερητον τόποις. Πραίνεστος δ' ἐστὶν
ὅπου τὸ τῆς Τύχης ἱερὸν ἐπίσημον χρηστηριάζον.
Ἀμφοτέραι δ' αἱ πόλεις αὗται, τῇ αὐτῇ προσιδρυμέ-
ναι τυγχάνουσιν ὀρεινῇ· διέχουσι δ' ἀλλήλων ὅσον
σταδίους ἑκατόν· τῆς δὲ Ῥώμης Πραίνεστος μὲν καὶ
διπλάσιον, Τίβουρα δ' ἑλαττον. Φασὶ δ' Ἑλληνί-
δας ἀμφοτέρας· Πραίνεστον γοῦν Πολυστέφανον
καλεῖσθαι πρότερον. Ἐρυμνὴ μὲν οὖν ἑκατέρα,
πολὺ δ' ἐρυμνοτέρα Πραίνεστος· ἄκρον γὰρ ἔχει τῆς
μὲν πόλεως ὑπερθεῖν ὄρος ὑψηλόν, ὅπισθεν δ' ἀπὸ
τῆς συνεχούσης ὀρεινῆς αὐχένι διεξευγμένον, ὑπερ-
αἶρον καὶ δυσὶ σταδίοις τούτου πρὸς ὀρεθίαν ἀνά-

Βασιν. πρὸς δὲ τῇ ἐρυμνότητι καὶ διώρυξι κρυπταῖς διατέτρηται πανταχόθεν, μέχρι τῶν πεδίων, ταῖς μὲν, ὑδρίας χάριν, ταῖς δ', ἐξόδων λαθραίων. ὣν ἐν μιᾷ Μάριος πολιορκούμενος ἀπέθανε. Ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις πόλεσι πλεῖστον τὸ εὐεργές πρὸς ἀγαθοῦ τίθεται. Πραίνεστίνοις δὲ συμφορὰ γεγένηται διὰ τὰς Ῥωμαίων στάσεις. Καταφεύγουσι γὰρ ἐκεῖσε οἱ νεωτερίσαντες. ἐκπολιορκηθέντων δὲ, πρὸς τῇ κακώσει τῆς πόλεως, καὶ τὴν χώραν ἀπαλλοτριοῦσθαι συμβαίνει, τῆς αἰτίας μεταφερομένης ἐπὶ τοὺς ἀναιτίους. Ῥεῖ δὲ διὰ τῆς χώρας Οὐρέσεις ποταμός. Πρὸς ἑω δὲ τῆς Ῥώμης εἰσὶν αἱ λεχθῆσαι πόλεις.

Ἐνδοτέρω δὲ τῆς κατ' αὐτάς ὀρεινῆς, ἄλλη ῥᾶχις ἐστὶ, μεταξὺ αὐλῶνα καταλείπουσα τὸν κατὰ Ἀλγιδον ὑψηλὴ μέχρι τοῦ Ἀλβανοῦ ὄρους. Ἐπὶ ταύτης δὴ τὸ Τοῦσκλον ἵδρυται, πόλις οὐ φαύλως κατεσκευασμένη· κεκόσμηται δὲ ταῖς κύκλῳ φυτεῖαις καὶ οἰκοδομίαις, καὶ μάλιστα ταῖς ὑποπιπτούσαις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν Ῥώμην μέρος. Τὸ γὰρ Τοῦσκλον ἐνταῦθα ἐστὶ λόφος εὐγεως καὶ εὐνδρος, κορυφοῦμενος ἡρέμα πολλαχοῦ, καὶ δεχόμενος βασιλείων κατασκευὰς ἐκπρεπεστάτας. Συνεχῇ δ' ἐστὶ καὶ τῷ Ἀλβανῷ ὄρει ὑποπίπτοντα, τὴν αὐτὴν τε ἄρετὴν ἔχοντα, καὶ κατασκευήν. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶ πεδία, τὰ μὲν πρὸς τὴν Ῥώμην συνάπτοντα, καὶ τὰ προάστυα αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλατταν· τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν θάλατταν, ἥτιον ἐστὶν ὑγεινὰ· τὰ δὲ ἄλλα εὐάγωγά τε, καὶ παραπλησίως ἐξησκημένα. Μετὰ δὲ τὸ Ἀλβανὸν Ἀρίκκια ἐστὶ πόλις ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίας.

στάδιοι δ' εἰσὶν ἐκ τῆς Ῥώμης ρξ', κοῖλος δ' ἐστὶν ὁ τόπος, ἔχει δ' ὁμως ἐρυμνὴν ἄκραν. Ἰπέρκειται δ' αὐτῆς τὸ μὲν Λαουῖνιον, πόλις Ῥωμαίων ἐν δεξιᾷ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ, ἀφ' ἧς ἔποπτος ἦτε θάλασσα ἐστὶ, καὶ τὸ Ἄντιον. Τὸ δ' Ἀρτεμίσιον, ὃ καλοῦσι Νέμος, ἐκ τοῦ ἐν ἀριστερᾷ μέρους τῆς ὁδοῦ τοῖς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαλίνουσιν εἰς τὸ τῆς Ἀρικίνης ἱερὸν. Λέγουσι δ' εἶναι ἀφίδρυμα τῆς Ταυροπόλου· καὶ γὰρ τι βαρβαρικὸν κρατεῖ καὶ σκυδικὸν περὶ τὸ ἱερὸν ἔθος. καθίσταται γὰρ ἱερεὺς, ὃ γεννηθεὶς αὐτόχειρ τοῦ ἱερωμένου πρότερον, δραπέτης ἀνὴρ· ξιφῆρης οὖν ἐστὶν αἰὶ, περισκοπῶν τὰς ἐπιθέσεις, ἔτοιμος ἀμύνεσθαι. Τὸ δ' ἱερὸν ἐν ἄλσει. Πρόκειται δὲ λίμνη πελαγίζουσα. Κύκλω δ' ὄρεινὴ συνεχὴς ὄφρυς περιέκειται, καὶ μία ὑψηλὴ, καὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ὕδωρ ἀπολαμβάνουσα ἐν κοίλῳ τόπῳ καὶ βαθεῖ. Τὰς μὲν οὖν πηγὰς ὄρεϊν ἐστὶν, ἐξ ὧν ἡ λίμνη πληροῦται· τούτων δ' ἐστὶν ἱερεῖα καλουμένη, δαίμονός τινος ἐπώνυμος· αἱ δ' ἀπορροῦσαι, ἐνταῦθα μὲν ἄθηλοι εἰσὶν, ἔξω δὲ δεικνυνταὶ πόρρω πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἀνέχουσαι.

Πλησίον δ' ἐστὶ τῶν χωρίων τούτων καὶ Ἄλβανον ὄρος πολὺ ὑπερκύπτον τοῦ Ἀρτεμισίου, καὶ τῶν περὶ αὐτὸ ὄφρυων, καὶ περ ὑψηλῶν οὐσῶν, καὶ ὄρεθίων ἱκανῶς. Ἔχει δὲ καὶ τοῦτο λίμνην πολὺ μείζω τῆς κατὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ὄρος. Προσωτέρω δὲ τούτων αἱ λεχθεῖσαι πρότερον πόλεις τῆς Λατίνης εἰσὶ. Μάλιστα δὲ ἐν μεσογαίᾳ, τῶν Λατίνων πόλεων, ἔστιν ἡ Ἄλβη, ὁμοροῦσα Μαρσούσι· ὕδνται δὲ ἐφ'

ὑψηλοῦ πάγον. Ἔστι δὲ καὶ λίμνη Φουκίνας πλησίον, πελαγία τὸ μέγεθος· χρῶνται δ' αὐτῇ μάλιστα μὲν Μαρσοὶ, καὶ πάντες οἱ πλησιόχωροι. Φασὶ δ' αὐτὴν καὶ πληροῦσθαι ποτε μέχρι τῆς ὀρεινῆς, καὶ ταπεινοῦσθαι πάλιν, ὥστ' ἀναψύχειν τοὺς λιμνωθέντας τόπους, καὶ γεωργεῖσθαι παρέχειν, ἥτοι μεταστάσεις τῶν κατὰ βάθους ὑγρῶν σποράδην, καὶ ἀδήλως γίνονται, πάλιν δ' ἐπισυρρέουσιν, ἣ τελῶς ἐκλείπουσιν αἱ πηγαὶ, καὶ πάλιν συνθλίβονται· καθάπερ περὶ τοῦ Ἀμενάνου συμβαίνειν φασί, τοῦ διὰ Κατάνης ῥέοντος· ἐκλείπει γὰρ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ πάλιν ῥεῖ. Ἐκ δὲ τῆς Φουκίνας εἶναι τὰς πηγὰς ἱστοροῦσι τοῦ Μαρκίου ὕδατος, τοῦ τὴν Ῥώμην ποτιζόντος καὶ παρὰ τάλλα εὐδοκιμοῦντος ὕδατα. Τῇ δὲ Ἀλβᾷ, διὰ τὸ ἐν βάθει τῆς χώρας ἰδρῦσθαι, καὶ διὰ τὸ εὐερκές, ἀντὶ φρουρᾶς ἐχρήσαντο πολλάκις Ῥωμαῖοι, τοὺς φυλακῆς δεομένους ἐνταῦθα καθεύγοντες.

IV. Επεὶ δ' ἀπὸ τῶν προσαλπίων ἔθνων ἄρξάμενοι καὶ τῶν πρὸς αὐτοῖς ὄρων τῶν Ἀπεννίνων, ἔπειθ' ὑπερβάντες ταῦτα, τὴν ἐντὸς ἐπήλθομεν πῶσαν ὅση μεταξὺ κεῖται τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους, καὶ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων τῶν κεκλιμένων πρὸς τὸν Ἀδριαν μέχρι Σαννιτῶν καὶ Καμπανῶν· νῦν ἐπανιόντες, δηλώσομεν τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι τούτοις οἰκοῦντα καὶ ταῖς ὑπωρεῖαις τῆς τε ἐκτὸς, μέχρι τῆς παραλλῆς τῆς Ἀδριατικῆς, καὶ τῆς ἐντὸς. Ἀρκτέον δὲ πάλιν ἀπὸ τῶν Κελτικῶν ὄρων.

Ἔστι δ' ἡ Πικεντίνη μετὰ τὰς τῶν Ὀμβρικῶν

πόλεις τὰς μεταξὺ Ἀριμίνου καὶ Ἀγκῶνος. Ἰερμῆται δὲ ἐκ τῆς Σαβίνης οἱ Πικεντῖνοι, δρυκολάπτου τὴν ὁδὸν ἡγησάμενου τοῖς ἀρχηγταῖς, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα· πῖκον γάρ τὸν ὄρνιν τοῦτον ὀνομάζουσι, καὶ νομίζουσιν Ἄρκος ἱερὸν. Οἰκοῦσι δ' ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀρξάμενοι, μέχρι τῶν πεδίων καὶ τῆς θαλάττης, ἐπὶ μῆκος ἔχοντες ἡϋξημένην μᾶλλον ἢ πλάτους τὴν χώραν, ἀγαθὴν πρὸς ἅπαντα, βελτίω δὲ τοῖς ξυλίνοις καρποῖς, ἢ σιτικοῖς. Ἔστι δ' εὖρος μὲν τὸ ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐπὶ θάλατταν, ἀνώμαλον τοῖς διαστήμασι· μῆκος δ' ἀπὸ Αἴσιος ποταμοῦ μέχρι Κάστρου, παράπλουν ἔχον σταδίων ὦ'. Πόλις δ' Ἀγκῶν μὲν Ἑλληνὶς, Συρακουσίων κτίσμα, τῶν φυγόντων τὴν Διονύσου τυραννίδα· κεῖται δ' ἐπ' ἄκρας μὲν λιμένα ἐμπεριλαμβανούσης, τῇ πρὸς τὰς ἄρκτους ἐπιστροφῇ· σφόδρα δ' εὖοιμός ἐστι καὶ εὐπυρόφορος. Πλησίον δ' αὐτῆς, Αὐξουμον πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. Εἴτα Σεπτέμπεδα καὶ Πεντεντία, καὶ Ποτεντία, καὶ Φέρμιον Πικηνόν· ἐπίνειον δὲ ταύτης, Κάστελλον. Ἐφεξῆς δὲ τὸ τῆς Κύπρας ἱερὸν, Τυφφηνῶν ἱδρυμα καὶ κτίσμα· τὴν δ' Ἑρᾶς ἐκεῖνοι Κύπραν καλοῦσιν. Εἴτα Τρουεντῖνος ποταμός καὶ πόλις ἐπάνυμος. Εἴτα Καστρομυνόβουμ, καὶ ὁ Ματρίνος ποταμός, ῥέων ἀπὸ τῆς Ἀδριανῶν πόλεως, ἔχων ἐπίνειον τῆς Ἀδρίας ἐπάνυμον ἑαυτοῦ. Ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ αὕτη, καὶ τὸ Ἀσχλον τὸ Πικηνόν, ἐρυμνότατον χωρίον, καὶ ἐφ' ᾧ κεῖται τὸ τεῖχος, καὶ τὰ περιελαμβανόμενα ὄρη στρατοπέδοις οὐ βάσιμα. Ὑπὲρ δὲ τῆς Πικεντίνης Οὐλῆστινοι τε καὶ

χρσοὶ, καὶ Πέλιγνοι, καὶ Μαρουκῖνοι, καὶ Φρε-
 νοὶ Σαννιτικὸν ἔθνος, τὴν ὄρεινὴν κατέχουσιν,
 κπτόμενοι μικρὰ τῆς θαλάττης. Ἔστι δὲ τὰ ἔθνη
 ὕτα μικρὰ μὲν, ἀνδρικώτατα δὲ, καὶ πολλάκις
 ἄρετήν. ταύτην ἐπιδεδειγμένα Ῥωμαίοις· πρῶ-
 μὲν, ἥνικα ἐπολέμουν· δεύτερον δὲ, ὅτε συνε-
 κάτευσον· τρίτον δ', ὅτε δεόμενοι τυχεῖν ἐλευθερί-
 καὶ πολιτείας μὴ τυγχάνοντες, ἀπέστησαν, καὶ
 Μαρσικὸν καλούμενον ἐξήψαν πόλεμον, Κορ-
 ριον τὴν τῶν Πελιγνῶν μητροπόλιν κοινὴν ἅπασι
 Ἰταλιώταις ἀποδείξαντες πόλιν, ἀντὶ τῆς Ῥώ-
 ς, ὁρμητήριον τοῦ πολέμου, μετονομασθεῖσαν
 ἱλικήν· καὶ ἐνταῦθα δὲ τοὺς συνεπομένους ἀθροί-
 ντες, καὶ χειροτονήσαντες ὑπάτους καὶ στρατη-
 ῦς· δύο δ' ἔτη συνέμειναν ἐν τῷ πολέμῳ, μέχρι
 πράξαντο τὴν κοινωνίαν. περὶ ἧς ἐπολέμουν.
 χρσικὸν δὲ ὠνόμασαν τὸν πόλεμον, ἀπὸ τῶν ἄρ-
 των τῆς ἀποστάσεως, καὶ μάλιστα ἀπὸ Πομπε-
 ν. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα κωμηδὸν ζῶσιν· ἔχουσι δὲ
 ἢ πόλεις ὑπὲρ μὲν τῆς θαλάττης τό, τε Κορφίνιον,
 ἢ Σοῦλμον, καὶ Μαρούϊον, καὶ Τεατίαν τῶν Μα-
 ρυκίων μητροπόλιν. Ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ θαλάττῃ
 τε Ἄτρωνον, ὁμορον τῇ Πικιντίῃ, ὁμώνυμον δὲ
 ποταμῷ τῷ διορίζοντι τὴν τε Οὐηστίνην, καὶ
 ν Μαρουκίην. Ῥεῖ γὰρ ἐκ τῆς Ἀμιτερόλης, διὰ
 Οὐηστίνων, παραλιπὼν ἐν δεξιᾷ τοὺς Μαρουκι-
 ῦς ὑπὲρ τὰ τῶν Πελιγνῶν κειμένους, ζεύγματι
 ρατός. Τὸ δὲ πόλισμα τὸ ἐπάνυμον αὐτοῦ Οὐ-
 τίνων μὲν ἔστι, κοινῷ δ' ἐπινείω χρῶνται, καὶ οἱ

Πελιγνοί, καὶ οἱ Μαρουκῖνοι· διέχει δὲ τὸ ζεύγμα τέσσαρας καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κορφινίου. Μετὰ δὲ Ἀτέρνον Ὀρτων ἐπίνειον Φρεντανῶν καὶ Βοῦκα, καὶ αὐτὸ Φρεντανῶν, ὁμορος Τεάνω τῷ Ἀπούλῳ Ὀρτιόν ἐστιν ἐν τοῖς Φρεντανοῖς, πέτραι ληστρικῶν ἀνθρώπων, οἷς αἱ οἰκῆσεις ἀπὸ τῶν ναυαγίων πηγνυνται, καὶ τ' ἄλλα θηριώδεις εἰσὶ. Μεταξὺ δὲ Ὀρτωνος καὶ Ἀτέρνου ὁ Σάγρος ποταμὸς ὁρίζων τοὺς Φρεντανοὺς ἀπὸ τῶν Πελιγνῶν. Ὁ δὲ παράπλους ἀπὸ τῆς Πικεντίας ἐπὶ τοὺς Ἀπούλους, οὓς οἱ Ἕλληνες Δαυνίους καλοῦσι, σταδίων ἐστὶν ὅσον νύ.

Ἐξῆς δὲ μετὰ τὴν Λατίνην ἐστὶν, ἥτις Καμπανία παρήκουσα τῇ θαλάττῃ, καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ Σαμνίτις παρήκουσα ἐν μεσογαίᾳ μέχρι Φρεντανῶν, καὶ τῶν Δαυνίων, εἴτ' αὐτοῖς Δαύνιοι, καὶ ἄλλα ἔθνη τὰ μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ. Πρῶτον δὲ περὶ τῆς Καμπανίας φητέον. Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Σινοπέσσης, ἐπὶ μὲν τὴν ἐξῆς παραλίαν, κόλπος εὐμεγέθης, μέχρι Μισηνοῦ· ἀκκεῖθεν ἄλλος κόλπος πολὺ μείζων τοῦ προτέρου, καλοῦσι δ' αὐτὸν Κρατῆρα, ἀπὸ τοῦ Μισηνοῦ μέχρι τοῦ Ἀθηναίου δυοῖν ἀκρωτηρίων, κολπούμενον. Ὑπὲρ δὲ τούτων τῶν ἡϊόνων Καμπανία πᾶσα ἴδρυται, πεδίον εὐδαιμονέστατον τῶν ἀπάντων· περὶκείται δ' αὐτῷ γεωλοφαῖαι τε εὐκαρποι, καὶ ὄρη τὰ τε τῶν Σαμνιτῶν καὶ τὰ τῶν Ὀσκων. Ἀντίλοχος μὲν οὖν φησὶ τὴν χώραν ταύτην Ὀπικοὺς οἰκῆσαι, τούτους δὲ καὶ Αὔσονας καλεῖσθαι. Πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη

νομίζων ταῦτα· Ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ Αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν Κρατῆρα. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, οἰκούντων Ὀπικῶν πρότερον, καὶ Αὔσονων μετ' ἐκείνους, κατασχεῖν ὕστερον Ὀσκων τὸ ἔθνος· τούτους δ' ὑπὸ Κυμαίων, ἐκείνους δ' ὑπὸ Τυρρῶνων ἐκπεσεῖν· διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν περιμάχοντον γενέσθαι τὸ πεδίον. δώδεκα δὲ πόλεις ἐγκατοκίσαντες, τὴν οἶον κεφαλὴν, ὀνομάσαι Καπύην. Διὰ δὲ τὴν τρυφὴν εἰς μαλακίαν τραπομένους, καθάπερ τῆς περὶ τὸν Πάδον χώρας ἐξέστησαν, οὕτω καὶ ταύτης παραχωρῆσαι Σαννίταις, τούτους δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ἐκπεσεῖν. Τῆς δ' εὐκαρπίας ἐστὶ σημεῖον, τὸ οὔτιον ἐνταῦθα γίνεσθαι τὸν κάλλιστον· λέγω δὲ τὸν πύρινον, ἐξ οὗ καὶ ὁ χόνδρος κρεῖττων ὢν πάσης καὶ ὀρύζης καὶ ἐν ὀλίγῃ σιτικῆς τροφῆς. Ἱστορεῖται δ' ἔνια τῶν πεδίων σπείρεσθαι δι' ἔτους, δις μὲν τῇ ζέᾳ, τὸ δὲ τρίτον ἐλύμῳ· τινὰ δὲ καὶ λαχανεύεσθαι τῷ τετάρτῳ σπόρῳ. Καὶ μὴν τὸν οἶνον τὸν κράτιστον ἐντεῦθεν ἔχουσι Ῥωμαῖοι τὸν Φάλερον, καὶ τὸν Σταύτανον, καὶ Κάληνον· ἥδη δὲ καὶ ὁ Σουρεντῖνος ἐνάμιλλος καθίσταται τούτοις, νεωστὶ πειραθεὶς, ὅτι παλαιώσιν δέχεται. Ὡς δ' αὐτῶς εὐέλαιός ἐστι, καὶ πᾶσα ἡ περὶ τὸ Οὐδέναφρον ὁμορον τοῖς πεδίοις ὄν.

Πόλεις δ' ἐπὶ μὲν τῇ θαλάττῃ μετὰ τὴν Σινοῦσσαν, Λίτερνον, ὅπου τὸ μνημεῖον Σκηπίωνος τοῦ πρώτου προσαγορευθέντος Ἀφρικανοῦ· διέτριψε γὰρ ἐνταῦθα τὸ τελευταῖον, ἀφίεις τὰς πολιτείας κατ' ἐπέχθειαν τὴν πρὸς τινας. Παραρρήϊ δὲ δμῶνυμος

τῇ πόλει ποταμός. Ὡς δ' αὐτως καὶ Οὐνούλτουρον, ἐμώνυμός ἐστι τῇ παρ' αὐτὸν πόλει ἐφεξῆς κεμένη· ῥεῖ δ' οὗτος διὰ Οὐενάφρου καὶ τῆς Καμπανίας μέσης. Ταύταις δ' ἐφεξῆς ἐστὶ Κύμη, Χαλκιδέων καὶ Κυμαίων παλαιότατον κτίσμα· πασῶν γάρ ἐστι πρεσβυτάτη τῶν τε Σικελικῶν, καὶ τῶν Ἰταλιωτίδων. Οἱ δὲ τὸν στόλον ἄγοντες, Ἴπποκλῆς δ' Κυμαῖος, καὶ Μεγασθένης δ' Χαλκιδεύς, διωμολογήσαντο πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, τῶν μὲν ἀποικίαν εἶναι, τῶν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν· ὅθεν νῦν μὲν προσαγορεύεται Κύμη, κτίσαι δ' αὐτὴν Χαλκιδεῖς δοκοῦσι. Πρῶτον μὲν οὖν ηὐτύχει καὶ τὰ Φλέγκαιον καλούμενον πεδίον, ἐν ᾧ τὰ περὶ τοὺς Γίγαντας μυθεύουσιν, οὐκ ἄλλοθεν, ὥς εἰκός, ἀλλ' ἐκ τοῦ περιμάχοντος τὴν γῆν εἶναι δι' ἀρετήν· ὕστερον δὲ οἱ Καμπανοὶ κύριοι καταστάντες τῆς πόλεως, ὕβρισαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλὰ· καὶ δὴ ταῖς γυναιξίν αὐτῶν συνώκησαν αὐτοί. Ὅμως δ' οὖν ἔτι σώζεται πολλὰ ἔχνη τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν νομίμων. Ὡνομάσθαι δ' ἔνιοι Κύμην ἀπὸ τῶν κυμάτων φασί· φαχιώδης γάρ καὶ προσεχῆς ὁ πλησίον αἰγιαλός. Εἰσὶ δὲ καὶ κητεῖαι παρ' αὐτοῖς ἄρισται. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ καὶ ὕλη τις ἐστὶ θαμνώδης, ἐπὶ πολλοὺς ἐκτεινομένη σταδίους, ἀνδροσ καὶ ἀμμώδης, ἣν Γαλλιναρίαν ὕλην καλοῦσιν. Ἐνταῦθα τὰ ληστήρια συνεστήσαντο οἱ Πομπηίου Σέξτου ναύαρχοι, καθ' ὃν καιρὸν Σικελίαν ἀπέστησεν ἐκεῖνος.

Πλησίον δὲ τῆς Κύμης, τὸ Μισσηνὸν ἀκρωτήριον,

καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ~~Μα~~χερουσία λίμνῃ, τῆς θαλάσσης ἀνάχυσίς τις τεναγώδης. Κάμπαντι δὲ τὸ Μισσηνόν, λίμνῃ εὐθὺς ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ· καὶ μετὰ τοῦτο ἐγκολπιζουσα ἡ ἡϊὼν εἰς βάθος ἀένναον· ἐν ᾗ αἱ Βαῖται καὶ τὰ θερμὰ ὕδατα, τὰ καὶ πρὸς τρυφήν καὶ πρὸς θεραπείαν νόσων ἐπιτήδεια. Ταῖς δὲ Βαῖταις συνεχῆς ὁ, τε Λοκρεῖνος κόλπος, καὶ ἐντὸς τούτου ὁ Ἄοργος, χερσόδονησον ποιῶν τὴν ἀπολαμβανόμενὴν μέχρι Μισσηνοῦ γῆν, ἀπὸ τῆς πελαγίας τῆς μεταξὺ Κύμης καὶ αὐτοῦ. λοιπὸς γάρ ἐστιν ὀλίγων σταδίων διὰ τῆς διώρυγος ἰσθμὸς ἐπ' αὐτὴν Κύμην, καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν θάλατταν. Ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἄοργῳ, τὰ περὶ τὴν νεκυῖαν τὴν Ομηρικὴν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσεά εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. Ἔστι δ' ὁ μὲν Ἄοργος κόλπος ἀγχιβαθὴς καὶ ἀρτίστομος, λιμένος καὶ μέγεθος καὶ φύσιν ἔχων, χρεῖαν δ' οὐ παρεχόμενος λιμένος, διὰ τὸ προκεῖσθαι τὸν Λοκρεῖνον κόλπον προσβραχῇ καὶ πολὺν. Περικλείεται δ' Ἄοργος ὀφρύσιν ὀρθλαῖς, ὑπερκειμέναις πανταχόθεν πλὴν τοῦ εἰσπλου, νῦν μὲν ἡμέρως ἐκπεπονημέναις, πρότερον δὲ συνηρεφείσιν ἀγρία ὕλη μεγαλοδένδρῳ καὶ ἀβύτῳ, αἱ κατὰ δεισιδαιμονίαν κατὰσκιον ἐποιοῦν τὸν κόλπον. Προσεμύθευον δ' οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τοὺς ὄρνεις τοὺς ὑπερπετεῖς γινομένους, καταπίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ, φθειρομένους ἀπὸ τῶν ἀναφερομένων ἁέρων, καθάπερ ἐν τοῖς πλουτωνίοις. Καὶ τοῦτο χωρίον Πλουτωνιόν τι ὑπελάμβανον, καὶ τοὺς Κιμμερίους ἐνταῦθα λήγεσθαι καὶ

εἰσέπλεόν γε οἱ προθυσάμενοι καὶ ἡσασσόμενοι τοὺς καταχθονίους δαίμονας, ὄντων τῶν ὑφηγουμένων τὰ τοιαῦτα ἱερίων, ἐργολαβηκῶτων τὸν τόπον. Ἔστι δὲ πηγή τις αὐτόθι ποταμίου ὕδατος ἐπὶ τῇ θαλάσῃ· τούτου δ' ἀπείχοντο πάντες, τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ νομίσαντες· καὶ τὸ μαντεῖον ἐνταῦθά που ἱδρύται· τὸν τε Πυριφλεγέθοντα ἐκ τῶν Θερμῶν ὑδάτων ἐτεκμαίροντο τῶν πλησίον τῆς Ἀχερουσίας. Ἐφορος δὲ τοῖς Κιμμερίοις προσοικειῶν τὸν τόπον, φησὶν αὐτοὺς ἐν καταγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, αἷς καλοῦσιν ἀργίλλας, καὶ διὰ τινων ὀρυγμάτων παρ' ἀλλήλους τε φοιτᾶν, καὶ τοὺς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον δέχεσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἰδρυμένον· ζῆν δ' ἀπὸ μεταλλείας καὶ τῶν μαντευσόμενων, καὶ τοῦ βασιλέως ἀποδειξάντος αὐτοῖς συντάξεις. Εἶναι δὲ τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον ἔθος πάτριον, μηδένα τὸν ἥλιον ὄρᾶν, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἔξω πορεύεσθαι τῶν χασμάτων· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὥς ἄρα

— οὐδέ ποτ' αὐτοὺς

Ἥλιος φασέθων ἐπιδέρεται. —

Ἐπὶ τούτῳ δὲ διαφθαρεῖν τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ βασιλείᾳ τινός, οὐκ ἀποβάντος αὐτῷ τοῦ χρησμοῦ· τὸ δὲ μαντεῖον ἔτι συμμένειν μεθεστηκός εἰς ἕτερον τόπον. Τοιαῦτα μὲν οἱ πρὸ ἡμῶν ἐμυθολόγουν. Νυνὶ δὲ τῆς μὲν ὅλης τῆς περὶ τὸ Ἄδρνον κοπέλης ὑπὸ Ἀργίππα, τῶν δὲ χωρίων κατοικοδομηθέντων, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἄδρνον διώρυγος ὑπονόμου τμηθείσης μέχρι Κύμης, ἅπαντ' ἐκεῖνα ἐφάνη μῦθος· τοῦ Κοκκῆϊου τοῦ ποιήσαντος τὴν διώρυγα ἐκείνην τε,

αὶ ἐπὶ Νέαν πόλιν ἐκ Δικαιορχίας ἐπὶ ταῖς Βαΐαις, πακολουθήσαντός πως τῷ περὶ τῶν Κιμμεριῶν ἄρως λεχθέντι λόγῳ, τυχὸν ἴσως καὶ πάτριον νομίαντος τῷ τόπῳ τούτῳ δι' ὀρυγμάτων εἶναι τὰς δούς.

Ὁ δὲ Δοκρῖνός κόλπος πλατύνεται μέχρι Βαΐων, ὥματι εἰργόμενος ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάττης ὀκτασταῖον τὸ μῆκος, πλάτος δὲ ἁμαξιοῦ πλατείας, ὃ φαίν' Ἡρακλέα διαχῶσαι, τὰς βοῦς ἐλαύνοντα τὰς ἡρυνόου. Δεχόμενον δ' ἐπιπολῆς τὸ κῦμα τοῖς εὐμῶσιν, ἅστε μὴ πιεσέσθαι ῥαδίως, Ἀγρόππας πεσκεύασεν. Εἷσπλουν δ' ἔχει πλοίοις ἐλαφροῖς, νορμίσασθαι μὲν ἄχρηστος, τῶν ὀστρέων δὲ θήραν γων ἀφθονωτάτην. Ἐνιοὶ δὲ τοῦτον αὐτόν, τὴν ἱμνὴν εἶναι τὴν Ἀχερουσίαν φασίν. Ἀρτεμίδωρος ἔαυτὸν τὸν Ἀοργον. Τὰς δὲ Βαΐας ἐπωνύμους ἵναι λέγουσι, Βαΐου τῶν Ὀδυσσεῶς ἐταίρων τινός· αἱ.... τῶν Μισσηνῶν. Ἐξῆς δ' εἰσὶν αἱ περὶ Δικαιορχίαν ἄκται, καὶ αὕτη ἡ πόλις. Ἦν δὲ πρότερον ἐν ἐπίνειον Κυμαίων, ἐπ' ὀφρύος ἰδρυμένον· κατὰ ἔ τὴν Ἀνγίβα στρατεῖαν, συνάγκισαν Ῥωμαῖοι, καὶ εἰρωνόμασαν Ποτιόλους, ἀπὸ τῶν φρεάτων· οἱ δ' ἐπὶ τῆς δυσηδίας τῶν ὑδάτων, ἅπαν τὸ χωρίον καὶ μέχρι Βαΐων, καὶ τῆς Κυμαίας, ὅτι θείου πληρὲς στι καὶ πυρὸς, καὶ θερμῶν ὑδάτων. Τινὲς δὲ καὶ ῥλέγραν διὰ τοῦτο τὴν Κυμαίαν νομίζουσι κληθῆναι, καὶ τῶν πεπτωκότων γιγάντων τὰ κεράννια, ραῦματα, ἀναφέρουσιν ταῖς τοιαύταις προχοαῖς τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ὕδατος. Ἡ δὲ πόλις ἐμπορεῖον γα

γένηται μέγιστον, χειροποιήτους ἔχουσα ὄρμους διὰ τὴν εὐφυνίαν τῆς ἁμμον· σύμμετρος γάρ ἐστι τῇ τιτάνῳ, καὶ κόλλησιν ἰσχυρὰν καὶ πῆξιν λαμβάνει. διόπερ τῇ χάλικι καταμίξαντες τὴν ἁμμοκονίαν, προβάλλουσι χώματα εἰς τὴν θάλατταν, καὶ κομποῦσι τὰς ἀναπεπταμένας ἡϊόνας, ὥστ' ἀσφαλῶς ἐνορμίζεσθαι τὰς μεγίστας ὀλκάδας. Ἐπέρεκται δὲ τῆς πόλεως εὐθύς, ἥ τοῦ Ἰφαισίου ἀγορὰ, πεδῖον περικεκλισμένον διαπύροις ὄφρυνσι, καμνώδεις ἐχούσαις ἀναπνοὰς πολλαχοῦ, καὶ βρομώδεις ἱκανῶς τὸ δὲ πεδῖον θείου πληρὲς ἐστι συρτοῦ.

Μετὰ δὲ Δικαιαρχίαν ἐστὶ Νεάπολις Κυμαίων· ὕστερον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς ἐπώκησαν, καὶ Πιθηκουσαίων τινές, καὶ Ἀθηναίων, ὥστε καὶ Νεάπολις ἐκλήθη διὰ τοῦτο, ὅπου δεικνύται μνημα τῶν Σειρήνων μιᾷ Παρθενόπης, καὶ ἀγῶν συντελεῖται γυμνικός κατὰ μαντείαν. Ὑστερον δὲ Καμπανῶν τινὰς ἐδέξαντο συνοίκους διχοστατήσαντες· καὶ ἡναγκάσθησαν τοῖς ἐχθρίστοις, ὥς οἰκειοτάτοις χρήσασθαι, ἐπειδὴ τοὺς οἰκείους ἀλλοτρίους ἔσχον. Μηνύει δὲ τὰ τῶν δημάρχων ὀνόματα, τὰ μὲν πρῶτα Ἑλληνικὰ ὄντα, τὰ δ' ὕστερα τοῖς Ἑλληνικοῖς ἀναμιξ τὰ Καμπανικά. Πλεῖστα δ' ἔχρη τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐνταῦθα σώζεται, γυμνάσιά τε καὶ ἐφηβεία καὶ φρατρία καὶ ὀνόματα Ἑλληνικὰ καὶ περ ὄντων Ῥωμαίων. Νυνὶ δὲ πεντετηρικός ἱερὸς ἀγῶν συντελεῖται παρ' αὐτοῖς, μουσικός τε καὶ γυμνικός ἐπὶ πλείους ἡμέρας, ἐνάμιλλος τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἔστι δὲ καὶ ἐνθάδε διώρυξ αἰγυπτίη τοῦ

αὐτῶν ὄρους, τῆς τε Δικαιοκρατίας καὶ τῆς Νεαπό-
 ρος, ὑπεργασθέντος ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ τὴν Κύ-
 ρον, ὁδοῦν τε ἀνοιχθείσης ἐναντίοις ζεύγεσι πορευτῆς
 πολλοὺς σταδίους· τὰ δὲ φῶτα ἐκ τῆς ἐπιφα-
 ρῆς τοῦ ὄρους, πολλαχόθεν ἐκκοπεισὼν θυρίδων,
 βάθους πολλοῦ κατὰγεται. Ἐχει δὲ καὶ ἡ Νεά-
 ρος θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς, καὶ κατασκευὰς λου-
 νῶν οὐ χείρους τῶν ἐν Βαΐταις· πολὺ δὲ τῷ πλήθει
 τοιόμενας· ἐκεῖ γὰρ ἄλλη πόλις γίνεται, συνωκο-
 νουμένων βασιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις οὐκ ἐλάτ-
 τος τῆς Δικαιοκρατίας. Ἐπιτείνουσι δὲ τὴν ἐν Νεα-
 ρῇ διαγωγὴν τὴν Ἑλληνικὴν, οἱ ἐκ τῆς Ῥώμης
 χωροῦντες δεῦρο, ἡσυχίας χάριν τῶν ἀπὸ παι-
 ρῶν ἐργασαμένων, ἢ καὶ ἄλλως, διὰ γῆρας ἢ ἀσθεν-
 εῖαν ποθοῦντων ἐν ἀνέσει ζῆν· καὶ τῶν Ῥωμαίων
 ἱεῖοι χαίροντες τῷ βίῳ τούτῳ, θεωροῦντες τὸ
 ὄρος τῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ἐπιδημούντων
 ῥῶν, ἄσμενοι φιλοχωροῦσι καὶ ζῶσιν αὐτόθι.

Ἐχόμενον δὲ φρούριον ἐστὶν Ἡράκλειον, ἐκκειμέ-
 νον εἰς τὴν θάλασσαν ἄκραν ἔχον, καταπνεομένην
 ἐν θαυμαστικῶς, ὥσθ' ὕμινην ποιεῖν τὴν κατοί-
 ναν. Ὅσχοι δὲ εἶχον καὶ ταύτην, καὶ τὴν ἐφεξῆς
 ἡπείαν· ἦν παραρρεῖ ὁ Σάβρος ποταμός· εἴτα
 ἰόνιοι καὶ Πελασγοί. μετὰ ταῦτα δὲ Σαννίται·
 οὗτοι δ' ἐξέπεσον ἐκ τῶν τόπων. Νώλης δὲ καὶ
 υκερίας καὶ Ἀχέρων, ὁμωνύμου κατοικίας τῆς
 ἐν Κρεμῶνα, ἐπίνειόν ἐστιν ἡ Πομπεία, παρὰ τῷ
 ῥῳ ποταμῷ καὶ δεχομένη τὰ φορτία καὶ ἐκπέμ-
 νει. Ἐπέρχεται δὲ τῶν τόπων τούτων ὄρος τε

Οὐεσσούϊον, ἀγροῖς περιοικούμενον παγκάλοις, πλη-
 τῆς κορυφῆς· αὕτη δ' ἐπίπεδος μὲν πολὺ μέρος ἐστίν·
 ἄκαρπος δ' ὅλη· ἐκ δὲ τῆς ὄψεως τεφρώδης, καὶ κοι-
 λάδας φαίνει σηραγγώδεις πετρῶν αἰθαλωδῶν κατὰ
 τὴν χεῖραν, ὥς ἂν ἐκβεβρωμένων ὑπὸ πυρός· ὥς τε-
 κμαίροιτ' ἂν τις τὸ χωρίον τοῦτο, καίεσθαι πρότε-
 ρον, καὶ ἔχειν κρατῆρας πυρός, σβεσθῆναι δ' ἐπι-
 λιπούσης τῆς ὕλης. Τάχα δὲ καὶ τῆς εὐκαρπίας τῆς
 κύκλῳ, τοῦτ' αἴτιον, ὥσπερ τῇ Κατάνῃ φασί, τὸ
 καυτεφρωθὲν μέρος ἐκ τῆς σποδοῦ τῆς ἀνενεχθεί-
 σης ὑπὸ τοῦ Αἰτναίου πυρός, αὐάμπελον τὴν γῆν
 ἐποίησεν. ἔχει μὲν γάρ τὸ λιπαῖνον καὶ τὴν ἐκπυ-
 ρουμένην βῶλον, καὶ τὴν ἐκφέρουσαν τοὺς καρπούς·
 πλεονάζουσα μὲν οὖν τῷ λίπει πρὸς ἐκπύρωσιν ἐπι-
 τηδεῖα, καθάπερ ἡ θειώδης πᾶσα· ἐξικμασθεῖσα
 δὲ, καὶ λαβοῦσα σβέσιν καὶ ἐκτέφρωσιν, εἰς καρπο-
 γονίαν μετέβαλε. Συνεχὴς δὲ ἐστὶ τῇ Πομπείᾳ τὸ
 Σύρρεντον τῶν Καμπανῶν, ὅθεν πρόκειται τὸ Ἀθή-
 ναιον, ὃ τινες Σειρηνουσῶν ἀκρωτήριον καλοῦσιν·
 ἔστι δὲ ἐπ' ἄκρῳ μὲν Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἵδρυμα Ὀδυσ-
 σείως. Διάπλους δ' ἐνθένδε βραχὺς εἰς Καπρέας
 νῆσον. Κάμπαντι δὲ τὴν ἄκραν νησίδες εἰσὶν ἔρημοι
 πετρώδεις, αἷς καλοῦσι Σειρῆνας. Ἐκ δὲ τοῦ πρὸς
 Σύρρεντον μέρους, ἱερὸν τι δείκνυται, καὶ ἀναθή-
 ματα παλαιὰ τιμώντων τὸν πλησίον τόπον. Μέχρι
 μὲν δεῦρο, ἔχει τέλος ὁ κόλπος ὁ Κρατῆρ προσαγο-
 ρευόμενος, ἀφοριζόμενος δυσὶν ἀκρωτηρίοις, βλέ-
 πουσι πρὸς μισημβρίαν, τῷ τε Μισηνῶ καὶ τῷ Ἀ-
 θηναίῳ. Ἀπας δ' ἐστὶ κατασκευασμένος, τοῦτο μὲν

πόλεσιν, ὥς ἔφαμεν, τοῦτο δὲ ταῖς οἰκοδομαῖαις φυτεῖαις, αἱ μεταξὺ συνεχεῖς οὔσαι μιᾷς πύλῳς ν' ταρέχονται.

Τοῦ μὲν οὖν Μισσηνοῦ πρόκειται νῆσος ἡ Προ-
τη, Πιθηκουσῶν δ' ἔστιν ἀπόσπασμα. Πιθηκού-
ις δ' Ἐρετριεῖς ὥκησαν, καὶ Χαλκιδεῖς εὐνιχίσαν-
ις δὲ εὐκαρπλίαν, καὶ διὰ τὰ χρυσεῖα· ἐξέλιπον τὴν
ἡσον κατὰ στάσιν· ὕστερον δὲ καὶ ὑπὸ σεισμῶν
ξυλαθύντες καὶ ἀναφύσημάτων πυρός καὶ θαλάσσης
καὶ θερμῶν ὑδάτων. ἔχει γὰρ τοιαύτας ὑποφορὰς
ἢ νῆσος, ὑφ' ὧν καὶ οἱ πεμφθέντες παρὰ Τέρωνος
τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσίων ἐξέλιπον τὸ κατα-
σκευασθὲν ὑφ' ἑαυτῶν τεῖχος καὶ τὴν νῆσον· ἐπι-
θόντες δὲ Νεαπολίται κατέσχον. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ
μῦθος, ὅτι φασὶ τὸν Τυρῶνα ὑποκείμεναι τῇ νή-
σῳ ταύτῃ, στρεφόμενον δὲ τὰς φλόγας ἀναφύσασ-
θαι καὶ τὰ ὕδατα· ἔστι δ' ὅτι καὶ νηαίδας ἐχούσας
ζέον ὕδωρ. Πιθανώτερον δὲ Πίνδαρος εἴρηκεν ἐκ
τῶν φαινομένων ὀρμηθεῖς· ὅτι πᾶς ὁ πόρος οὗτος,
ἀπὸ τῆς Κυμαίας ἀρξάμενος μέχρι τῆς Σικελίας, διὰ
πυρός ἐστι, καὶ κατὰ βάθους ἔχει κοιλίας τινάς, εἰς
ἐν συναπτούσας νήσους, πρὸς τε ἀλλήλαις καὶ πρὸς
τὴν ἡπειρον. Διόπερ ἡ τε Ἀττὴν τοιαύτην ἔχει
δείκνυται φύσιν, οἷαν ἱστοροῦσιν ἅπαντες, καὶ αἱ
τῶν Λιπαράων νῆσοι, καὶ τὰ περὶ τὴν Λικαιαρχίαν
καὶ Νεάπολιν, καὶ Βαῖας χωρία, καὶ αἱ Πιθηκούσαι.
Ταῦτ' οὖν διανοηθεῖς, τῷ παντὶ τόπῳ τοῦτω φησὶ
ὑποκείμεναι τὸν Τυρῶνα.

— Νῦν γε μάν

Ταί θ' ὑπὲρ Κύμας ἄλιερκέες ὄχθαι,
Σικελία τ' αὐτοῦ πιεῖει·

Στέρνα λαχνάεντα.

Καὶ Τίμαιος δὲ περὶ τῶν Πιθηκουσῶν φησιν, ὅτι τῶν παλαιῶν πολλὰ παραδοξολογεῖσθαι· μικρὸν πρὸ ἑαυτοῦ, τὸν Ἐπωμία λόφον ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ ναγέντα ὑπὸ σεισμῶν ἀναβαλεῖν πῦρ, καὶ τὸ μεξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ἐξῶσαι πάλιν ἐπὶ πέλαγος· τὸ δ' ἐκτεφρωθὲν τῆς γῆς, μετεωριστὰ λαβὼν, κατασκῆψαι πάλιν τυφωνοειδῶς εἰς τὴν ὁρὴν, καὶ ἐπὶ τρεῖς τῆς θαλάττης ἀναχωρῆσαι σόλους· ἀναχωρήσασαν δ' οὐ πολλὴν, ὑποστρέψαι, τῇ παλιφόρῳ κατακλῦσαι τὴν νῆσον· καὶ γενέσθαι σβέσειν τοῦ ἐν αὐτῇ πυρός· ἀπὸ δὲ τοῦ ἤχου τι ἐν τῇ ἡπείρῳ φυγεῖν ἐκ τῆς παραλλῆς εἰς τὴν Ἀκαμπανίαν. Δοκεῖ δὲ τὰ θερμὰ ὕδατα ἐνταῦθα θεραπεύειν τοὺς λιθιῶντας. Αἱ δὲ Κάπραι δύο ἰσχυρὰ εἶχον τὸ παλαιόν, ὕστερον δὲ μίαν. Νῆσι λίται δὲ καὶ ταύτην κατέσχον, πολέμῳ δὲ ἀποβλόντες τὰς Πιθηκούσας, ἀπέλαβον πάλιν, δόντος τοῖς Καίσαρος τοῦ Σεβαστεῦ, τὰς δὲ Καπρέας ἰδοὺ ποιησαμένου κτίσμα, καὶ κατοικοδομήσαντες. μὲν οὖν παρᾶλοι πόλεις τῶν Καμπανῶν καὶ αἱ περὶ αὐτὰς νῆσοι τοιαῦται.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Καπύη μὲν ἐστὶν ἡ μητρόπολις, κεφαλὴ τῷ ὄντι κατὰ τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος· τὰ γὰρ ἄλλα πόλινια νομίζουσιν ἂν κατὰ συγκρίσιν, πλὴν Τεανοῦ Σιδικηνοῦ· καὶ γὰρ

τη ἀξιόλογος. Κεῖται δ' ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία αὐτῇ τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἐπὶ Βρεντέσιον ἄγουσαι ἀπ' αὐτῆς, Καλλατερία, καὶ Καλύδιον, καὶ Βερούεντον. Ἐπὶ δὲ Ρώμης Κασίλιον ἵδρυται ἐπὶ τῷ Οὐνουλτούρῳ ποταμῷ, ἐν ᾗ πολιορκούμενοι Ἱπραινεστίνων ἄνδρες μ' καὶ φ' πρὸς ἀκμάζοντα Ἀννίβαν ἐπὶ τοσοῦτον ἀντίσχον, ὥσθ' ὑπὸ λιμοῦ διακοσίῳν δραχμῶν πρᾶθέντος μεδίμνου, ὁ μὲν πωλήσας ἀπέθανεν, ἐσώθη δ' ὁ πριάμενος. Ἰδὼν δ' αὐτοὺς πλησίον τοῦ τείχους σπεύροντας γογγύλην, ἐθαύμαζεν ὡς ἔοικεν ὁ Ἀννίβας τῆς μακροθυμίας, εἰ ἐλπίζοιεν τέως ἀνθῆξειν, ὡς τελεσφορῆσαι τὴν γογγύλην· καὶ δὴ περιγενέσθαι πάντας φασὶ, πλὴν ἀνδρῶν ὀλίγων τῶν ἢ λιμῷ διαλυθέντων, ἢ ἐν ταῖς μάχαις.

Πρὸς δὲ ταῖς ῥηθείαις ἔτι καὶ αὗται Καμπανὰ πόλεις εἰσὶν, ὧν ἐμνήσθη προτέρων, Κάλκη τε καὶ Τέανον Σιδικηρόν, αἷς διορίζουσιν αἱ δύο τύχαι ἐφ' ἑκάτερα ἱδρυμέναι τῆς Λατίνης ὁδοῦ. Καὶ ἔτι Σουέσσουλα, καὶ Ἀτέλλα, καὶ Νῶλα, καὶ Νουκερία, καὶ Ἀχέραι, καὶ Ἀβέλλα, καὶ ἄλλαι ἔτι ἐλάττους τούτων κατοικίαι, ὧν ἐνίας Σαννιτιδᾶς φασιν εἶναι. Σαννίται δὲ πρότερον μὲν καὶ μέχρι τῆς Λατίνης τῆς περὶ Ἀρδεάν ἐξοδείας ποιούμενοι, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὴν τὴν Καμπανίαν πορθεύοντες, πολλὴν ἐκέκτηντο δύναμιν· καὶ γὰρ ἄλλως δεσποτικῶς ἄρχεσθαι μεμαθηκότες, ταχὺ ὑποῦργουν τοῖς προστάγμασι. Νυνὶ δ' ἐκπεπόνηται τελείως ὑπὸ τε ἄλλων, καὶ τὸ τελευταῖον ὑπὸ Σύλλα τοῦ μοναρχήσαντος Ῥωμαίων· ὅς ἐπειδὴ πολλαῖς μάχαις καταλύσας τὴν

τῶν Ἰταλιωτῶν ἐπανάστασιν, τούτους σχεδόν τι μόρον συμμένοντας ἑώρα καὶ ὁμοίως ὁμοροῦντας, ὥστε καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν, συνέστη πρὸ τοῦ τείχους αὐτοῖς· καὶ τοὺς μὲν ἐν τῇ μάχῃ κατέκοψε, κελεύσας μὴ ζωγρεῖν· τοὺς δὲ ῥίψαντας τὰ ὄπλα περὶ τρισχιλίους ἄνδρας, ἣ τετρακισχιλίους φασίν, εἰς τὴν δημοσίαν ἔπαυλιν τὴν ἐν τῷ Μαρτίῳ κάμπῳ καταγαγὼν εἴρξε· τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐπιπέμψας στρατιώτας, ἅπαντας ἀπέσφαξε· προγραφάς τε ποιούμενος, οὐκ ἐπαύσατο, πρὶν, ἣ πάντας τοὺς ἐν ὀνόματι Σαννιτῶν διέφθειρεν, ἣ ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐξέβαλε· πρὸς δὲ τοὺς αἰτιωμένους τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ὀργὴν, ἔφη καταμαθεῖν ἐκ τῆς πείρας, ὥς οὐδὲ ποτ' ἂν εἰρήνην ἀγάγοι Ῥωμαίων οὐδὲ εἰς, ἕως ἂν συμμένωσι καθ' ἑαυτοὺς Σαννίται. Καὶ γὰρ τοι νῦν κῶμαι γεγόνασιν αἱ πόλεις· ἔναι δ' ἐκλελοιπασι τελίως Βοϊανόν, Ἑσερνίνα, Παύνα, Τελεσία, συνεχῆς Οὐενάφρω, καὶ ἄλλαι τοιαῦται, ὧν οὐδεμίαν ἄξιον ἡγεῖσθαι πόλιν· ἡμεῖς δ' ἐπέξιμεν μέχρι τοῦ μετρίου διὰ τὴν τῆς Ἰταλίας δόξαν καὶ δύναμιν. Βεγεοῦντον δ' ὅμως συνέστηκεν εὖ, καὶ Οὐενουσία.

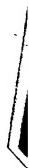
Περὶ δὲ Σαννιτῶν καὶ τοιοῦτός τις λόγος ἐκφέρεται, διότι πολεμοῦντες Σαβῖνοι πολὺν χρόνον πρὸς τοὺς Ὀμβρικοὺς, εὗξαντο, καθάπερ τῶν Ἑλλήνων τινές, τὰ γενόμενα τῷ ἔτει τοῦτω καθιερωῶσαι· νικήσαντες δὲ, τῶν γενομένων, τὰ μὲν κατέθυσαν, τὰ δὲ καθιέρωσαν· ἀφορίας δὲ γενηθείσης, εἶπε τίς, ὡς ἔχρην καθιερωῶσαι καὶ τὰ τέκνα. Οἱ δ' ἐποίησαν τοῦτο, καὶ τοὺς γενομένους τότε παῖδας Ἀρεως ἔπαυ-

φῆμισαν· ἀνδρωθέντας δ' ἔστειλαν εἰς ἀποικίαν, ἡγήσατο δὲ ταῦρος· ἐν δὲ τῇ τῶν Ὀπικῶν κατευνασθέντος ἐτύγγανον δὲ κωμηδὸν ζῶντας, ἐκβαλόντες ἐκείνους ἰδρῦθησαν αὐτόθι, καὶ τὸν ταῦρον ἐσφαγίασαν τῷ Ἄρει τῷ δόντι αὐτὸν ἡγεμόνα κατὰ τὴν τῶν μάντεων ἀπόφασιν. Εἰκὸς δὲ διὰ τοῦτο καὶ Σαβέλλους αὐτοὺς ὑποκομιστικῶς ἀπὸ τῶν γονέων προσαγορευθῆναι· Σαννίτας δ' ἀπ' ἄλλης αἰτίας, οὓς οἱ Ἕλληνες Σαννίτας λέγουσι. Τινὲς δὲ καὶ Λάκωνας συνοίκους αὐτοῖς γενέσθαι φασί, καὶ διὰ τοῦτο καὶ φιλέλληνας ὑπάρξαι, τινὰς δὲ καὶ Πιτανάτας καλεῖσθαι. Δοκεῖ δὲ καὶ Ταραντίνων πλάσμα τοῦτ' εἶναι, κολακευόντων δ' ὁμόρους, καὶ μέγα δυναμένους ἀνθρώπους, καὶ ἅμα ἐξοικειουμένων, οἳ γε καὶ ὅκτω μυριάδας ἔστελλον ποτε τῆς πεζῆς στρατείας, ἱππίας δ' ὅκτακισχιλίους. Φασὶ δὲ νόμον εἶναι τοῖς Σαννίταις, καλὸν καὶ προτρεπτικὸν πρὸς ἀρετὴν· οὐ γὰρ ἔξεστι διδόναι τὰς θυγατέρας οἷς ἂν ἐθέλωσιν, ἀλλὰ κρίνεσθαι κατὰ ἔτος δέκα μὲν παρθένους, δέκα δὲ τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, καὶ τὰς ἀρίστας τούτων τῷ πρώτῳ τὴν πρώτην διδουσθαι, τῷ δευτέρῳ τὴν δευτέραν, καὶ ἐξῆς οὕτως· εἰν δὲ ὁ λαβὼν τὸ γέρας μεταβαλλόμενος γένηται πονηρὸς, ἀτιμάζουσι καὶ ἀφαιροῦνται τὴν δοθεῖσαν. Ἐξῆς δ' εἰσὶν Ἰρπηνοὶ, καὶ οὗτοί Σαννίται· τοῦνομα δ' ἔσχον ἀπὸ τοῦ ἡγησαμένου λύκου τῆς ἀποικίας· Ἰρπον γὰρ καλοῦσιν οἱ Σαννίται τὸν λύκον. Συράπτουσι δὲ Λευκανοῖς τοῖς μεσογαλοῖς. *Περὶ μὲν Σαννιτῶν ταῦτα.*

Καμπανοῖς δὲ συνέβη διὰ τὴν τῆς χώρας εὐδαιμονίαν, ἐπ' ἴσον ἀγυθῶν ἀπολαῦσαι καὶ κακῶν. Ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ ἐνετρυφήσαν, ὥστ' ἐπὶ δεῖπνον ἐκύλουν πρὸς ζεύγη μονομάχων, δρίζοντες ἀριθμὸν κατὰ τὴν τῶν δείπνων ἀξίαν. Ἀννίβα δ' ἐξ ἐνδόσεως λαβόντος οὐτοὺς, δεξάμενοι χειμαδίοις τὴν στρατείαν, οὕτως ἐξεθήλυναν ταῖς ἡδοκαῖς, ὥσθ' ὁ Ἀννίβας ἔφη, νικῶν κινδυνεύειν ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς γενέσθαι, γυναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν τοὺς στρατιώτας ἀπολαβών. Ῥωμαῖοι δὲ κρατήσαντες, πολλοῖς κατοικοῖς ἐσωφρόνησαν αὐτούς· ὕστατα δὲ καὶ κατεκλήρουσάν τὴν γῆν. Νυνὶ μέντοι μετ' εὐπραγίας διαγούσι τοῖς ἐποίκοις ὁμονοήσαντες, καὶ τὸ ἀξίωμα φυλάττουσι τὸ ἀρχαῖον, καὶ τῷ μεγέθει τῆς πόλεως, καὶ κατ' εὐανδρίαν. Μετὰ δὲ τὴν Καμπανίαν καὶ τὴν Σαννίτιν μέχρι τῶν Φρεντανῶν, ἐπὶ μὲν τῇ Τυρρήνικῃ θαλάττῃ, τὸ τῶν Πικεντίνων ἔθνος οἰκεῖ, μικρὸν ἀπόσπασμα τῶν ἐν τῇ Ἀδρίᾳ Πικεντίνων, ὑπὸ Ῥωμαίων μεταχισμένον εἰς τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον, ὃς νῦν Παισιάνος καλεῖται· καὶ ἡ πόλις ἡ Ποσειδωνία, Παῖστος, ἐν μέσῳ τῷ κόλπῳ κειμένη. Συβαρῖται μὲν οὖν ἐπὶ θαλάττῃ τεῖχος ἔθεντο, οἱ δ' οἰκισθέντες ἀνωτέρω μετέστησαν· ὕστερον δὲ Λευκανοὶ μὲν ἐκείνους, Ῥωμαῖοι δὲ Λευκανοὺς ἀφείλοντο τὴν πόλιν. Ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἐπίνοσον ποταμὸς πλησίον εἰς ἔλη ἀναχεόμενος. Μεταξὺ δὲ τῶν Σειρηνουσῶν καὶ τῆς Ποσειδωνίας, Μάρκινα Τυρρήνων κτίσμα, οἰκούμενον ὑπὸ Σαννιτῶν. Ἐντεῦθεν εἰς Πομπηΐαν διὰ Νουκερίας οὐ πλείονων ἑκα-

τόν καὶ εἴκοσι σταδίων ἐστὶν ὁ ἰσθμός. Διήκουσι δ' οἱ Πικέντες μέχρι τοῦ Σιλάριδος ποταμοῦ, τοῦ διέζοντος ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας τὴν ἀρχαίαν Καμπανίαν· ἐφ' οὗ τοῦτ' ἴδιον ἱστοροῦσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὄντος τοῦ ποταμοῦ τούτου, τὸ καθιέμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν ἀπολιθοῦσθαι, φυλάττον τὴν χροῶν καὶ τὴν μορφήν. Τῶν δὲ Πικεντῶν ὑπῆρχε μητρόπολις Πικεντία· νυνὶ δὲ κωμηδὸν ζῶσιν ἀλωσθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων, διὰ τὴν πρὸς Ἀννίβαν κοινωνίαν· ἀντὶ δὲ στρατείας ἡμεροδρομεῖν καὶ γραμματοφορεῖν ἀπεδείχθησαν ἐν τῷ τότε δημοσίῳ, καθάπερ καὶ Λευκανοὶ καὶ Βρέττιοι κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας· ἐπετελείσαν δ' αὐτοῖς Σάλεργον Ῥωμαῖοι φρουρῶς χάριν, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· εἰς δ' ἀπὸ Σειρήνουσων ἐπὶ Σίλαριν στίδιοι διακύσια ξ.

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased by 50% (Mental Health Foundation, 2000). The prevalence of mental health problems has increased in all age groups, but the increase has been most marked in the young (Mental Health Foundation, 2000).

There is a growing awareness of the need to address the mental health needs of young people (Mental Health Foundation, 2000). The National Institute for Mental Health (NIMH) in the USA has estimated that 10% of the population under the age of 18 has a mental health problem (NIMH, 1999). In the UK, the prevalence of mental health problems in young people is estimated to be 10% (Mental Health Foundation, 2000). The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern.

The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern.

The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern.

The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern.

The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern.

The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern. The prevalence of mental health problems in young people is increasing, and this is a cause for concern.